

Sprawozdanie roczne z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

PROGRAM OPERACYJNY	Cel <i>KONWERGENCJA</i>
	Kwalifikowany obszar <i>POLSKA/WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE (NUTS 2)</i>
	Okres programowania <i>2007-2013</i>
	Numer programu (CCI) <i>2007PL161PO012</i>
	Nazwa programu <i>REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2007-2013</i>
SPRAWOZDANIE ROCZNE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	Rok sprawozdawczy <i>2011</i>
	Data zaakceptowania sprawozdania przez Komitet Monitorujący

SPIS TREŚCI:

	Spis tabel, wykresów, map i schematów	5
	Wykaz skrótów	12
1.	Informacje wstępne	13
2.	Przegląd realizacji programu operacyjnego.....	14
2.1	Realizacja i analiza postępów	14
2.1.1	Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego	14
2.1.2	Informacje finansowe	14
2.1.3	Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji	15
2.1.4	Pomoc w podziale na grupy docelowe	16
2.1.5	Pomoc zwrócona lub ponownie wykorzystana	17
2.1.6	Analiza jakościowa (poziom programu)	18
2.1.6.1	System realizacji programu	18
2.1.6.2	Postęp finansowy i rzeczowy	23
2.1.6.3	Rekomendacje Komisji Europejskiej	46
2.1.6.4	Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji	49
2.1.6.5	Instrumenty inżynierii finansowej	51
2.1.6.6	Realizacja założeń Strategii EU 2020	57
2.1.6.7	Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego	74
2.2	Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi	76
2.2.1	Zasada równości szans	78
2.2.2	Zasada partnerstwa	79
2.3	Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze	81
2.4	Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego	83
2.5	Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006	85
2.6	Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia	85
2.6.1	Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia	86
2.6.2	Informacje na temat stosowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia oraz ich oceny	91
2.6.3	Cross-financing	93
2.6.4	Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych	96
2.6.5	Przykłady projektów komplementarnych w ramach RPO WO 2007-2013	101
2.6.6	Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej	115
2.6.7	Kontrole krzyżowe programu	118
2.7	Monitorowanie i ocena	118
2.7.1	Działania Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia	118
2.7.2	Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013	120
2.7.3	Badania ewaluacyjne	123
2.7.3.1	Badania ewaluacyjne zakończone w 2011 r.	124
2.7.3.2	Monitoring wdrożenia rekomendacji badań ewaluacyjnych zakończonych w latach poprzednich.....	126
2.7.3.3	Planowane badania ewaluacyjne na 2012 r.	128
2.8	Krajowa rezerwa wykonania pomocy	129
2.8.1	Podstawy prawne.....	129
2.8.2	Zakres zmian.....	130
2.8.3	Obszary objęte dodatkowym wsparciem – uzasadnienie.....	136

3.	Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych	137
3.1	Oś priorytetowa 1 <i>Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu</i>	137
3.1.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	137
3.1.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	193
3.2	Oś priorytetowa 2 <i>Społeczeństwo informacyjne</i>	194
3.2.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	194
3.2.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	212
3.3	Oś priorytetowa 3 <i>Transport</i>	213
3.3.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	213
3.3.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	233
3.4	Oś priorytetowa 4 <i>Ochrona środowiska</i>	234
3.4.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	234
3.4.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	259
3.5	Oś priorytetowa 5 <i>Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe</i>	260
3.5.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	260
3.5.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	283
3.6	Oś priorytetowa 6 <i>Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych</i>	285
3.6.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	285
3.6.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	300
3.7	Oś priorytetowa 7 <i>Pomoc techniczna</i>	302
3.7.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	302
3.7.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	310
4.	Programy z EFS: spójność i koncentracja	311
5.	Programu EFRR/Fundusz Spójności: duże projekty	311
6.	Pomoc techniczna	311
7.	Promocja i informacja	314

Spis tabel, wykresów, map i schematów

<i>Tabela 1.</i>	Postęp fizyczny programu operacyjnego
<i>Tabela 2.</i>	Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro) – w danym roku oraz narastająco
<i>Tabela 3.</i>	Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii
<i>Tabela 4.</i>	Postęp fizyczny Osi priorytetowych
<i>Tabela 5.</i>	Wskaźniki kontekstowe – zestawienie dla województwa opolskiego i porównanie
<i>Tabela 6.</i>	Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013
<i>Tabela 7a.</i>	Wpływ projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
<i>Tabela 7b.</i>	EFRR a SRMB
<i>Tabela 8.</i>	Liczba i wartość EFRR umów w podziale na obszary wsparcia
<i>Tabela 9.</i>	Grupy docelowe w ramach RPO WO 2007-2013
<i>Tabela 10.</i>	Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w ramach RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 11.</i>	Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2011 r.)
<i>Tabela 12.</i>	Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w sektorze przetwórczym w podziale na rodzaje wytwarzanych produktów od uruchomienia Programu
<i>Tabela 13.</i>	Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013
<i>Tabela 14.</i>	Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013
<i>Tabela 15.</i>	Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na osie priorytetowe i obszary wsparcia
<i>Tabela 16.</i>	Szacowana liczba utworzonych miejsc pracy na podstawie podpisanych umów w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na Osie priorytetowe Programu oraz ze względu na płeć
<i>Tabela 17.</i>	Zmiany w wartościach docelowych wskaźników w ramach działania 1.2
<i>Tabela 18.</i>	Zestawienie naborów przeprowadzonych w ramach działania 1.2 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 19.</i>	Planowane miejsca pracy w podziale na sektory działania poręczeniobiorcy/pożyczkobiorcy
<i>Tabela 20.</i>	Stan wdrażania działania 1.2 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 21.</i>	Środki faktycznie wypłacone przez fundusze ostatecznym odbiorcom
<i>Tabela 22.</i>	Stan wdrażania projektów Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych
<i>Tabela 23.</i>	Poziom alokacji, kontraktacji i płatności dla projektów w ramach RPO WO 2007-2013 wpisujących się w inicjatywy flagowe Strategii Europa 2020 w podziale na kategorie interwencji
<i>Tabela 24.</i>	Działania/poddziałania RPO WO 2007-2013 wpisujące się w poszczególne obszary SUE RMB
<i>Tabela 25.</i>	Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem cross-financingu od uruchomienia Programu
<i>Tabela 26.</i>	Wydatki objęte cross-financjowaniem w ramach zakończonych umów od uruchomienia Programu
<i>Tabela 27.</i>	Najważniejsze informacje nt. przykładów projektów komplementarnych zawartych w <i>Załączniku nr XI</i>
<i>Tabela 28.</i>	Rodzaje kontroli krzyżowych ze względu na ich cele

<i>Tabela 29.</i>	Harmonogram posiedzeń KM RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym
<i>Tabela 30.</i>	Działalność KM RPO WO 2007-2013
<i>Tabela 31.</i>	Zestawienie badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w ramach RPO WO 2007-2013
<i>Tabela 32.</i>	Zestawienie badań ewaluacyjnych planowanych do realizacji w 2012 r.
<i>Tabela 33.</i>	Podział środków RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem alokacji dodatkowych środków na poszczególne Osie priorytetowe oraz poziom Strategii Lizbońskiej
<i>Tabela 34.</i>	Podział dodatkowych środków wg kategorii interwencji w ramach poszczególnych działań/poddziałów RPO WO 2007-2013
<i>Tabela 35.</i>	Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na typy projektów
<i>Tabela 36.</i>	Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem <i>cross-financingu</i> w ramach Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 37.</i>	Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 1
<i>Tabela 38.</i>	Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 39.</i>	Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 1 w okresie sprawozdawczym
<i>Tabela 40.</i>	Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 1 w 2012 r.
<i>Tabela 41.</i>	Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu innowacji, przedsiębiorczości i turystyki
<i>Tabela 42.</i>	Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013
<i>Tabela 43.</i>	Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 44.</i>	Szacowana liczba utworzonych miejsc pracy na podstawie podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na działania/poddziałania oraz ze względu na płeć
<i>Tabela 45.</i>	Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na typy projektów
<i>Tabela 46.</i>	Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem <i>cross-financingu</i> w ramach Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 47.</i>	Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 2
<i>Tabela 48.</i>	Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 49.</i>	Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym
<i>Tabela 50.</i>	Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 2 w 2012 r.
<i>Tabela 51.</i>	Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z społeczeństwa informacyjnego
<i>Tabela 52.</i>	Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 53.</i>	Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na typy projektów
<i>Tabela 54.</i>	Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 3
<i>Tabela 55.</i>	Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu
<i>Tabela 56.</i>	Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 3 w okresie sprawozdawczym
<i>Tabela 57.</i>	Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 3 w 2012 r.
<i>Tabela 58.</i>	Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu transportu

- Tabela 59.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 3 RPO WO 2007-2013
- Tabela 60.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu
- Tabela 61.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na typy projektów
- Tabela 62.* Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 4
- Tabela 63.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu
- Tabela 64.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 65.* Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 4 w 2012 r.
- Tabela 66.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu ochrony środowiska i energii
- Tabela 67.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013
- Tabela 68.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu
- Tabela 69.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na typy projektów
- Tabela 70.* Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu
- Tabela 71.* Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 5
- Tabela 72.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu
- Tabela 73.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 5 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 74.* Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 5 w 2012 r.
- Tabela 75.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu infrastruktury społecznej i kultury
- Tabela 76.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013
- Tabela 77.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu
- Tabela 78.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na typy projektów
- Tabela 79.* Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 6
- Tabela 80.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu
- Tabela 81.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 6 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 82.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu odnowy wsi
- Tabela 83.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 6 RPO WO 2007-2013
- Tabela 84.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu
- Tabela 85.* Realizacja Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013
- Tabela 86.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 7 od uruchomienia Programu
- Tabela 87.* Wartość wszystkich wydatków dokonanych w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych kategorii (w okresie sprawozdawczym)
- Tabela 88.* Wartość wszystkich wydatków kwalifikowanych zrealizowanych w okresie sprawozdawczym według głównych kategorii
- Tabela 89.* Liczba i wartość wszystkich projektów/planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)

<i>Tabela 90.</i>	Zakres zmian we wskaźnikach celu głównego Programu oraz w ramach poszczególnych Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 dokonanych podczas przeglądu śródkresowego
<i>Wykres 1.</i>	Wydatki publiczne poniesione przez beneficjentów w podziale na Osi priorytetowe
<i>Wykres 2.</i>	Zakontraktowanie środków z EFRR w podziale na obszary wsparcia (z wyłączeniem projektów z zakresu pomocy technicznej)
<i>Wykres 3.</i>	Liczba wykrytych nieprawidłowości w podziale na kwartały w ramach RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu
<i>Wykres 4.</i>	Kwoty EFRR wykrytych nieprawidłowości w podziale na Osi priorytetowe RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu
<i>Wykres 5.</i>	Liczba wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata
<i>Wykres 6.</i>	Kwota dofinansowania z EFRR wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata
<i>Wykres 7.</i>	Poziom wykorzystania alokacji (EFRR) w podziale na Osi priorytetowe RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu
<i>Wykres 8.</i>	Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) od uruchomienia Programu
<i>Wykres 9.</i>	Ilość wniosków pozytywnie ocenionych pod względem formalnym, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2011 r.)
<i>Wykres 10.</i>	Wartość dofinansowania z EFRR pozytywnie ocenionych pod względem formalnym, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów w ramach RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2011 r.)
<i>Wykres 11.</i>	Rozkład projektów w ramach Programu wg Sekcji PKD 2007
<i>Wykres 12.</i>	Struktura procentowa sektora MSP w udzielonych pożyczkach/poręczeniach przez poszczególnych beneficjentów działania 1.2
<i>Wykres 13.</i>	Struktura udzielonych pożyczek/poręczeń wg przedmiotu działalności gospodarczej określonej przez pożyczkobiorców/poręczeniobiorców
<i>Wykres 14.</i>	Alokacja przeznaczona na Strategię Lizbońską oraz Strategię Europa 2020 w ramach RPO WO 2007-2013
<i>Wykres 15.</i>	Stopień wdrażania Strategii Europa 2020 w podziale na inicjatywy flagowe
<i>Wykres 16.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach Strategii Europa 2020 w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 17.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy <i>Unia innowacji</i> w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 18.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy <i>Europejska agenda cyfrowa</i> w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 19.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy <i>Młodzież w drodze</i> w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 20.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i> w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 21.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy <i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i> w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 22.</i>	Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy <i>Młodzież w drodze</i> w podziale na typy beneficjentów
<i>Wykres 23.</i>	Kwartalne tempo wzrostu PKB w latach 2010 i 2011 w Polsce
<i>Wykres 24.</i>	Stopa bezrobocia w Polsce
<i>Wykres 25.</i>	Udział projektów, w których zadeklarowano komplementarność w stosunku do liczby wszystkich realizowanych inwestycji w ramach RPO WO2007 – 2013
<i>Wykres 26.</i>	Skład KM RPO WO 2007-2013 wg stanu 31.12.2011 r.
<i>Wykres 27.</i>	Frekwencja członków KM RPO WO 2007-2013 podczas posiedzeń w 2011 r.

- Wykres 28. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 29. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 30. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 1
- Wykres 31. Udział poszczególnych rodzajów innowacji w ramach zakończonych projektów innowacyjnych (kategoria interwencji 07)
- Wykres 32. Struktura realizowanych projektów w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 wg sektorów gospodarki
- Wykres 33. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 1 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 34. Udział poszczególnych Sekcji PKD 2007 w dofinansowaniu EFRR w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1
- Wykres 35. Średnia liczba utworzonych miejsc pracy w ramach 1 projektu, szacowana na podstawie podpisanych umów w ramach poszczególnych działań/poddziałów wdrażanych w Osi priorytetowej 1
- Wykres 36. Przeciętna liczba zatrudnionych dodatkowo pracowników ponad liczbę osób ujętą we wniosku o dofinansowanie w odniesieniu do tych projektów w ramach, których beneficjenci przyznali że dokonali zatrudnienia dodatkowego personelu jak również w odniesieniu do wszystkich projektów zakończonych w ramach danego poddziału (stan na 31.12.2010 r.)
- Wykres 37. Struktura planowanych do utworzenia miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007 – 2013 wg sektorów gospodarki (stan na 31.12.2011 r.)
- Wykres 38. Struktura pracujących w gospodarce narodowej w woj. opolskim (stan na 31.12.2010 r.)
- Wykres 39. Udział poszczególnych Sekcji PKD 2007 w generowaniu miejsc pracy w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1
- Wykres 40. Rozkład planowanych do utworzenia miejsc pracy wg Sekcji PKD 2007 w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1
- Wykres 41. Liczba planowanych do utworzenia nowych etatów badawczych w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1
- Wykres 42. Częstość zatrudnienia pracowników z poszczególnych grup zawodowych, zgodnie z założeniami określonymi w dokumentacji w ramach projektów zakończonych w poddziałach 1.1.2 i 1.3.2 (stan na 31.12.2010 r.)
- Wykres 43. Poziom wykształcenia pracowników zatrudnionych zgodnie z założeniami określonymi w dokumentacji w ramach projektów zakończonych w poddziałach 1.1.2 i 1.3.2 (stan na 31.12.2010 r.)
- Wykres 44. Zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem działania 1.2) wg obszaru realizacji projektu
- Wykres 45. Planowane do utworzenia miejsca pracy w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na płeć
- Wykres 46. Rozkład planowanych do utworzenia miejsc pracy dla kobiet wg Sekcji PKD 2007 w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1 z wyłączeniem wskaźnika rezultatu dla działania 1.2
- Wykres 47. Zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy dla kobiet w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem działania 1.2) wg obszaru realizacji projektu
- Wykres 48. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 49. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 50. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 2
- Wykres 51. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 2 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 52. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 53. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 54. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 3

- Wykres 55.* Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 3 wg typów beneficjentów
- Wykres 56.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 57.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 58.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 4
- Wykres 59.* Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 4 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 60.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 61.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 62.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 5
- Wykres 63.* Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 5 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 64.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 65.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 66.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 6
- Wykres 67.* Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 6 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 68.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 7 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów
- Wykres 69.* Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 7 wg typów instytucji
- Mapa 1.* Zestawienie ilości i wartości EFRR podpisanych umów w podziale na gminy województwa opolskiego wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2011 r.
- Mapa 2.* Zestawienie podpisanych umów w podziale na wybrane obszary wsparcia - wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2011 r.
- Mapa 3.* Liczba projektów komplementarnych RPO WO 2007-2013 w gminach województwa opolskiego
- Mapa 4.* Liczba projektów komplementarnych RPO WO 2007-2013 w powiatach województwa opolskiego
- Mapa 5.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 6.* Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa opolskiego (stan na 31.12.2011 r.)
- Mapa 7.* Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych powiatach województwa opolskiego (stan na 31.12.2011 r.)
- Mapa 8.* Zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem wskaźnika rezultatu dla działania 1.2) wg obszaru realizacji projektu
- Mapa 9.* Zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy dla kobiet w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem wskaźnika rezultatu dla działania 1.2) wg obszaru realizacji projektu
- Mapa 10.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 11.* Zestawienie gmin województwa opolskiego objętych zakresem projektów zatwierdzonych do realizacji w ramach działania 8.4 PO IG
- Mapa 12.* Nasycenie usługami dostępu do Internetu w województwie opolskim
- Mapa 13.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 14.* Projekty Samorządu Województwa Opolskiego z zakresu infrastruktury transportowej w podziale na gminy województwa opolskiego wg miejsca realizacji projektu

- Mapa 15.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 16.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 17.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 18.* Realizacja inwestycji z wykorzystaniem środków UE na drogach wojewódzkich
- Schemat 1.* Zestawienie dokumentów IZ RPO WO 2007-2013
- Schemat 2.* Spójność RPO WO 2007-2013 z inicjatywami flagowymi Strategii Europa 2020
- Schemat 3.* Spójność RPO WO 2007-2013 z priorytetami Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020
- Schemat 4.* Zakres działań komplementarnych podejmowanych przez Politechnikę Opolską w obszarze budownictwa
- Schemat 5.* Mechanizmy unikania podwójnego finansowania zadań realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013
- Schemat 6.* Elementy systemu monitorowania i oceny w ramach RPO WO 2007-2013

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik	I	<i>Tabela 1</i> Postęp fizyczny programu operacyjnego
Załącznik	II	<i>Tabela 2</i> Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w Euro) – w danym roku oraz narastająco
Załącznik	III	<i>Tabela 3</i> Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii
Załącznik	IV	<i>Tabela 4</i> Postęp fizyczny Osi priorytetowych
Załącznik	V	<i>Tabela 5</i> Wskaźniki kontekstowe – zestawienie dla województwa opolskiego i porównanie
Załącznik	VI	<i>Tabela 6</i> Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013 w ramach RPO WO 2007-2013
Załącznik	VII	<i>Tabela 7</i> Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
Załącznik	VIII	Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji
Załącznik	IX	Zmiany we wskaźnikach celu głównego Programu oraz w ramach poszczególnych Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 dokonanych podczas przeglądu śródkresowego
Załącznik	X	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem środków UE na drogach wojewódzkich (<i>Mapa 18</i>)
Załącznik	XI	Przykłady komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy
Załącznik	XII	Materiały informacyjno-promocyjne (płyta CD)

Wykaz skrótów

BP	budżet państwa
DT	Dostosowanie techniczne
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GSE	Grupa Sterująca Ewaluacją
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych/Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
IK NSRO 2007-2013	Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
IK RPO	Instytucja Koordynująca Regionalne Programy Operacyjne
IP II stopnia	Instytucja Pośrednicząca II stopnia
IPOC	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji
IZ RPO WO 2007-2013	Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013
JE	Jednostka Ewaluacyjna
KE	Komisja Europejska
KK NSRO 2007-2013	Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
KM RPO WO 2007-2013	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
KPR	Krajowy Program Reform
KRW	Krajowa Rezerwa Wykonania
KSI (SIMIK 07-13)	Krajowy System Informatyczny (SIMIK 07-13)
KZTZ	Koncepcja Zagospodarowania Terenów Zdegradowanych
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji
LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013)	Lokalny System Informatyczny – System Elektronicznego Zarządzania i Monitoringu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
MRR	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
NSRO 2007-2013	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
OOŚ	Ocena Oddziaływania na Środowisko
PKM	Podkomitet Monitorujący
PO	Program Operacyjny/Programy Operacyjne
PO IG 2007-2013	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013
PO IiŚ 2007-2013	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
PO KL 2007-2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013
PO WT RCz-RP 2007-2013	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013
PROW 2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
RPDzPT	Roczne Plany Działań Pomocy Technicznej
RPO	Regionalny Program Operacyjny/Regionalne Programy Operacyjne
RPO WO 2007-2013, Program	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
SUE RMB	Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego
UE	Unia Europejska
ZPORR 2004-200	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
WUP OPOLE	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu

1. Informacje wstępne

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 nr CCI 2007/PL/16/1/PO/012 został przyjęty przez Komisję Europejską Decyzją nr K(2007)4558 z dnia 1 października 2007 r. oraz uchwałą nr 1070/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 29 października 2007 r. (z późn. zm.).

Dokument realizowany jest w ramach pomocy wspólnotowej i objęty jest Celem 1 **Konwergencja** dla województwa opolskiego w latach 2007-2013.

Celem głównym Programu jest zwiększenie konkurencyjności oraz zapewnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla podniesienia atrakcyjności województwa opolskiego, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania.

Pierwotna alokacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosiła **427 144 813 Euro**. W związku z pozyskaniem przez Opolszczyznę dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego, alokacja wzrosła do **491 446 973 Euro**.

W 2011 r. IZ RPO WO 2007-2013 dokonała przeglądu śródkresowego Programu. Wynikające z niego oraz zwiększonej alokacji zmiany przedstawiono Komisji Europejskiej, która przyjęła zaktualizowany Program Decyzją nr K (2011) 9364 z 13 grudnia 2011 r.

Obowiązek sporządzania sprawozdań rocznych z wdrażania Programu wynika z art. 67 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*.

Realizując ww. obowiązek oraz stosując zasady sprawozdawczości wymagane przez krajowe akty prawne, a także dobre praktyki wypracowane w latach poprzednich dzięki uwagom i kontaktom z instytucjami krajowymi i Komisją Europejską, Instytucja Zarządzająca przygotowała *Sprawozdanie roczne z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 za 2011 r.*, które zostało przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013 *Uchwałą nr ... z dnia ...*

➤ ***Szczegółowy opis działań IZ RPO WO 2007-2013 podejmowanych w okresie sprawozdawczym w ramach realizacji celów poszczególnych Osi priorytetowych – punkt 3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych***

Dodatkowo IZ RPO WO 2007-2013 przygotowała:

- streszczenie sprawozdania, które stanowi odrębny dokument i przekazany jest wraz ze sprawozdaniem do KE poprzez system SFC 2007 (wersja polska i angielska);
- przykłady komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy, które stanowią *Załącznik XI* do sprawozdania;
- mapę prezentującą realizację inwestycji z wykorzystaniem środków UE na drogach wojewódzkich, która stanowi *Załącznik X* do sprawozdania;
- przykłady dobrych praktyk IZ RPO WO 2007-2013 w zakresie działań informacyjno-promocyjnych, które stanowią *Załącznik XII* do sprawozdania.

2. Przegląd realizacji programu operacyjnego

2.1 Realizacja i analiza postępów

2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego

Informacje nt. postępu rzeczowego w zakresie wskaźników produktu i rezultatu zawartych w RPO WO 2007-2013 oraz w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WO 2007-2013¹, zostały zaprezentowane w *Załączniku IV*.

Wskaźniki celu głównego oraz dla poszczególnych osi zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową, zarejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) do 31 grudnia 2011 r.². Informacje w zakresie wskaźników ujętych w *Załączniku IV* przedstawiają także szacowane wartości wskaźnika na podstawie podpisanych umów. Szczegółowe informacje nt. postępu rzeczowego podano przy analizie postępu wdrażania poszczególnych Osi priorytetowych.

Dla wskaźników na poziomie osi priorytetowych/działań podano wartości docelowe zaktualizowane w ramach renegotjacji Programu w 2011 r. Dla roku 2010 nie aktualizowano wartości docelowych, stąd ich wartości przedstawiono zgodnie z założeniami z 2007 r.

W przypadku, gdy wskaźniki mają swoje odpowiedniki we wskaźnikach kluczowych, dane pochodzą z KSI (SIMIK 07-13). Pozostałe osiągnięte wartości wskaźników podano na podstawie danych zawartych w LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

W związku z tym, iż niektóre wskaźniki mają charakter złożony, tj. dzielą się na podwskaźniki, przyjęto zasadę, iż do obliczenia ogólnej liczby wskaźników realizowanych na poziomie Osi priorytetowej sumowane są zarówno wskaźniki główne oraz ich elementy składowe.

IZ RPO WO 2007-2013 określa wskaźnik jako osiągnięty, w przypadku odchylenia wartości wskaźnika od planowanej wartości docelowej do +/- 20%. Jeżeli odchylenie jest większe niż +/- 20%, wskaźnik uznaje się za przekroczony/nieosiągnięty.

W ramach renegotjacji Programu, IZ RPO WO 2007-2013 w 2011 r. podjęła działania zaradcze dotyczące nieosiągnięcia bądź przekroczenia docelowych wartości wskaźników. W tym celu przeszacowano docelowe wartości wskaźników, dla których przyjęto błędną metodologię na etapie programowania, jak również zmieniono docelowe wartości wskaźników w ramach działań, do których skierowano dodatkowe środki z KRW i dostosowania technicznego.

Nie rozwiązało to jednak do końca kwestii osiągnięcia docelowych wartości wszystkich wskaźników. Należy jednak podkreślić, że przekroczenie docelowej wartości wybranych wskaźników wpływa pozytywnie na realizację celów Osi priorytetowych i Programu.

W punkcie 2.8 *Krajowa Rezerwa Wykonania* przedstawiono zmiany Programu wynikające z przeglądu śródkresowego oraz otrzymania przez Opolszczyznę dodatkowych środków z KRW oraz dostosowania technicznego, w tym w zakresie wskaźników produktu i rezultatu. Szczegółowo zmiany przedstawiono także w *Załączniku IX*.

2.1.2 Informacje finansowe

Informacje o postępie finansowym w RPO WO 2007-2013 zostały zaprezentowane w *Tabeli 2 Osi priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w Euro) – w danym roku oraz narastająco* w *Załączniku II*.

W przypadku przeliczania wartości PLN na Euro zastosowano kurs Europejskiego Banku Centralnego z dnia 29 listopada 2011 r.: 1 Euro = 4,5270 PLN.

¹ Wersja 34 zatwierdzona *Uchwałą nr 1727/2012* Zarządu Województwa Opolskiego z 17 stycznia 2012 r.

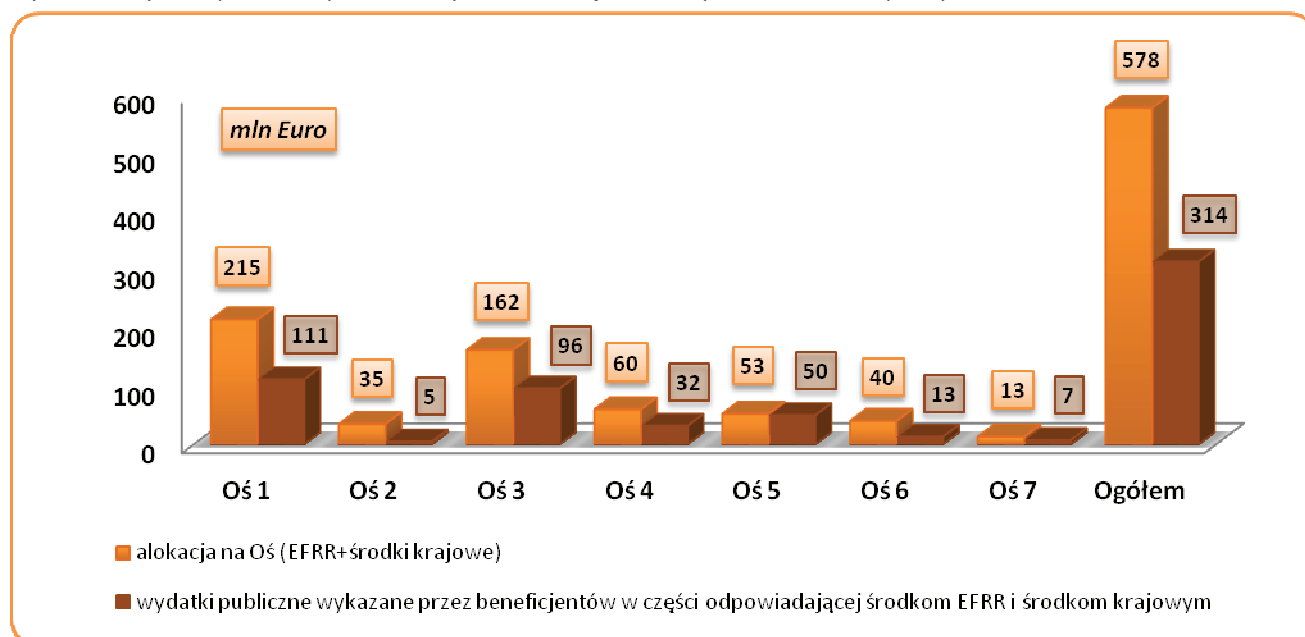
² Analiza została sporządzona na podstawie wskaźników programowych, tj. na poziomie Osi priorytetowej.

Na Wykresie 1 przedstawiono wydatki publiczne (EFRR i środki krajowe) wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez IC do KE poniesione przez beneficjentów RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu do dnia 31 grudnia 2011 r. w podziale na Osie priorytetowe.

Do końca roku 2011 największa kwota wydatków publicznych dotyczyła beneficjentów Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* (111,5 mln Euro) oraz Osi priorytetowej 3 *Transport* (96,0 mln Euro). Natomiast w odniesieniu do alokacji (środki wspólnotowe i krajowe) przeznaczanej na Osie priorytetowe, procentowo najlepiej prezentuje się Oś priorytetowa 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* i Oś priorytetowa 3 *Transport*, gdzie wydatki publiczne poniesione przez beneficjentów stanowią odpowiednio 95 % i 59 % alokacji zapisanej na przedmiotowe Osie.

Ponadto, wg stanu na koniec 2011 roku IZ RPO WO 2007-2013 otrzymała od KE płatności na łączną wartość **260,16 mln Euro**, co stanowi **52,94%** alokacji EFRR na Program. Natomiast w samym 2011 roku IZ RPO WO 2007-2013 otrzymała refundacje z KE na kwotę **97,25 mln Euro**.

Wykres 1. Wydatki publiczne poniesione przez beneficjentów w podziale na Osie priorytetowe

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

2.1.3 Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji

W Tabeli 3 Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii w Załączniku III, została przedstawiona wartość przyznanego dofinansowania w części odpowiadającej wkładowi wspólnotowemu, w ramach umów i decyzji o dofinansowaniu podpisanych od początku uruchomienia Programu do końca 2011 r. Informacje nt. liczby i wartości umów oraz stopnia wykorzystania alokacji wg obszarów przedstawia Tabela 8.

Tabela 8. Liczba i wartość EFRR umów w podziale na obszary wsparcia

[Euro]

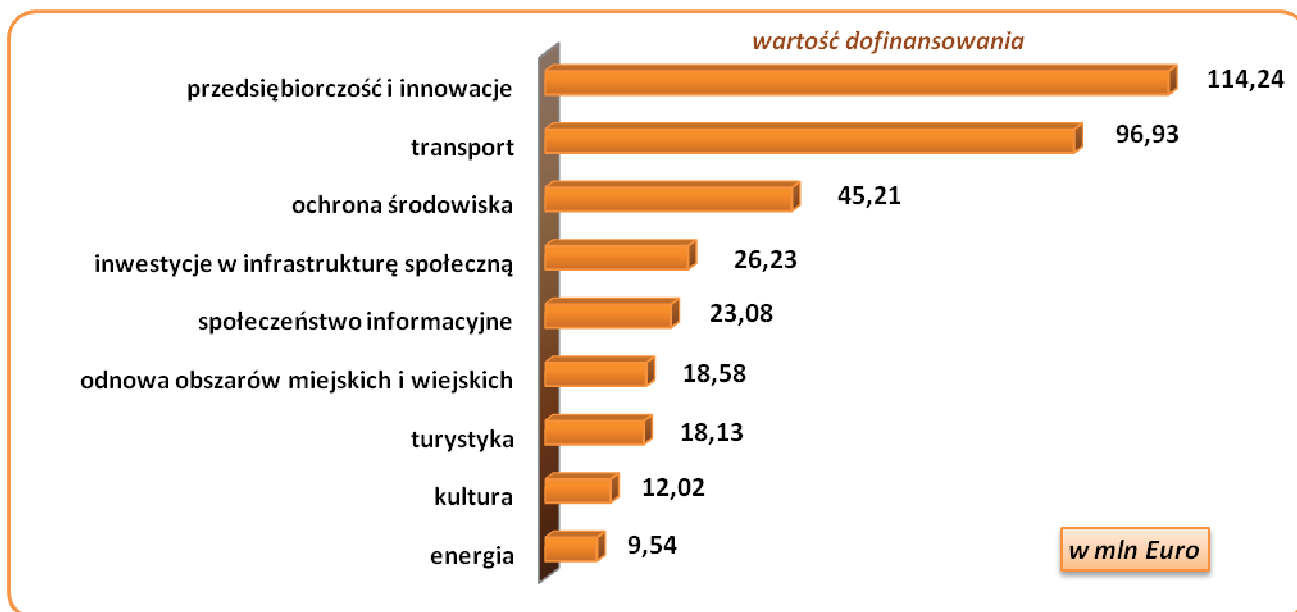
Nazwa obszaru	Kategorie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z EFRR	% alokacji na obszar
<i>Badania i rozwój technologiczny, innowacje, przedsiębiorczość</i>	1-9	632	114 244 281,72	72%
<i>Społeczeństwo informacyjne</i>	10-15	24	23 080 147,75	77%
<i>Transport</i>	16-32	95	96 928 523,72	72%
<i>Energia</i>	33-43	25	9 543 124,03	56%

Nazwa obszaru	Kategorie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z EFRR	% alokacji na obszar
<i>Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom</i>	44-54	55	45 205 905,62	89%
<i>Turystyka</i>	55-57	19	18 133 813,00	88%
<i>Kultura</i>	58-60	26	12 021 414,48	91%
<i>Odnowa obszarów miejskich i wiejskich</i>	61	29	18 584 926,64	112%
<i>Inwestycje w infrastrukturę społeczną</i>	75-79	79	26 232 293,37	74%
<i>Pomoc techniczna</i>	85-86	10	9 850 853,68	74%
RAZEM PROGRAM		994	373 825 284,01	76%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Do końca 2011 r. największą wartość podpisanych umów odnotowano w obszarze, w którym realizowane są **inwestycje z zakresu innowacji i przedsiębiorczości, transportu i ochrony środowiska**. Najmniejszą wartość podpisanych umów stanowią umowy realizowane w obszarach: *energia, pomoc techniczna, kultura i turystyka*. Natomiast w odniesieniu do alokacji przeznaczanej na poszczególne obszary wsparcia, największe wykorzystanie środków występuje w obszarach: *odnowa obszarów miejskich i wiejskich, kultura, ochrona środowiska oraz turystyka*, odpowiednio 112%, 91%, 89% i 88%. Najmniejszy stopień wykorzystania alokacji występuje w obszarach: *energia* (56%), *przedsiębiorczość i innowacje* oraz *transport* (72%). Szczegółowe dane nt. zakontraktowania środków w podziale na obszary przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Zakontraktowanie środków z EFRR w podziale na obszary wsparcia (z wyłączeniem projektów z zakresu pomocy technicznej)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe

Grupy docelowe, tj. bezpośrednich odbiorców projektów w ramach RPO WO 2007-2013 określono tylko w wybranych działaniach/poddziałaniach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* oraz Osi priorytetowej 3 *Transport*. Szczegóły przedstawia Tabela 9.

Tabela 9. Grupy docelowe w ramach RPO WO 2007-2013

Lp.	Działanie/poddziałanie	Grupa docelowa
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu		
1.	1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	Sektor MŚP
2.	1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości	Sektor MŚP
Oś priorytetowa 3 Transport		
3.	3.2 Transport publiczny	Podmioty świadczące usługi w zakresie transportu miejskiego

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Szczegółowego opisu Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013.

- **Dodatkowe informacje dotyczące grupy docelowej działania 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej**
- **Szczegółowe informacje (dane dotyczące wszystkich realizowanych projektów w podziale na rodzaje beneficjentów, sektory gospodarki i obszary wsparcia oraz rozkład przestrzenny udzielonego wsparcia) – punkt 2.1.6 Analiza jakościowa (poziom programu)**

2.1.5 Pomoc zwrócona lub ponownie wykorzystana

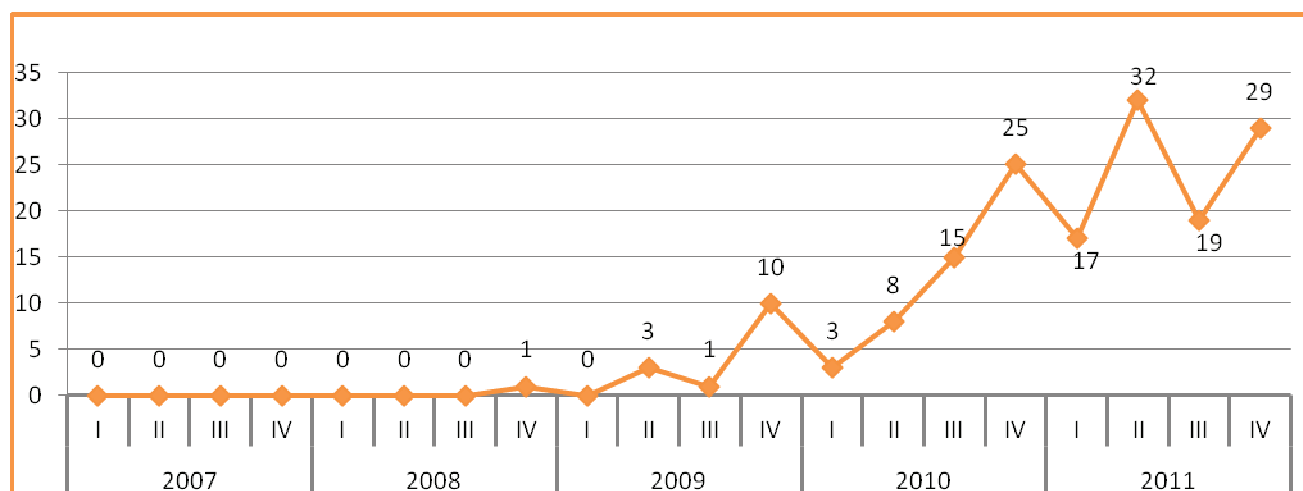
W okresie sprawozdawczym miał miejsce jeden przypadek zwrotu dofinansowania wynikający z niezachowania przepisów dotyczących trwałości operacji, o której mowa w art. 57 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* w kwocie 23 920,92 Euro [108 290,00 PLN] z EFRR [Patrz również: pkt 2.5 sprawozdania].

W sumie w 2011 r. wykryto 97 nieprawidłowości, w tym 7 z nich podlegało raportowaniu do Komisji Europejskiej.

Łączna kwota stwierdzonych w 2011 r. nieprawidłowości wyniosła łącznie 801 660,87 Euro [3 629 118,76 PLN] z EFRR. Środki te (z wyjątkiem kwoty 186 836,18 Euro [845 807,37 PLN] z EFRR, która nie podlega odzyskaniu w ramach jednego z projektów realizowanych w poddziałaniu 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, w związku z zaprzestaniem działalności produkcyjnej spowodowanej upadłością niewynikającą oszukańczego bankructwa) zostały lub zostaną wykorzystane w realizacji Programu z zachowaniem zasad określonych w art. 98 ust. 3 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006*.

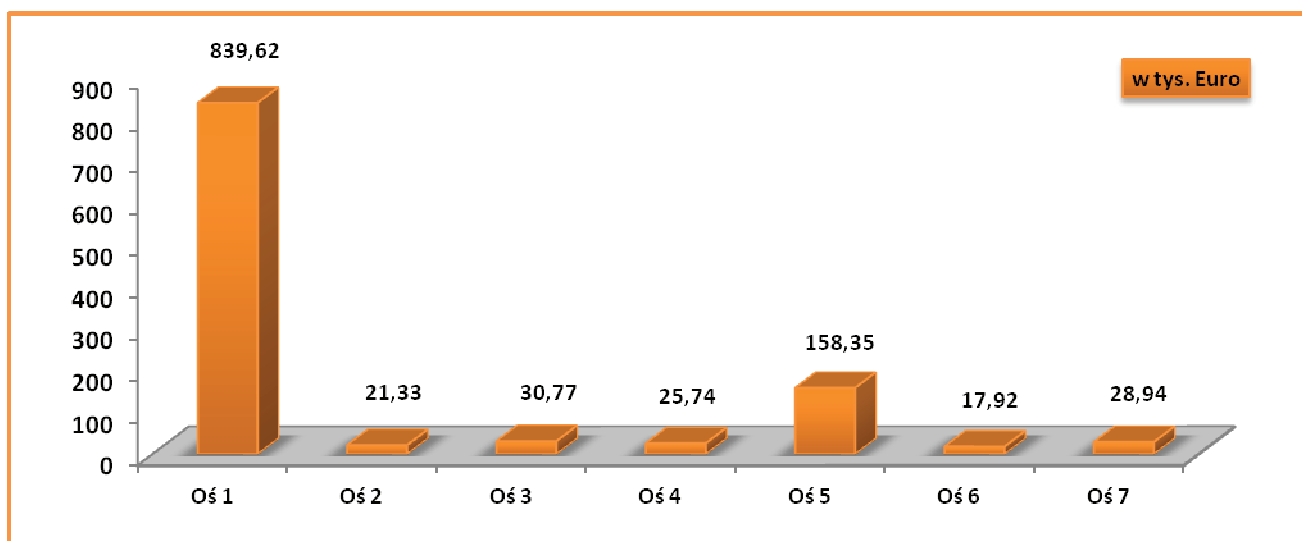
Poniżej przedstawiono dwa wykresy w zakresie nieprawidłowości wykrytych w ramach Programu w latach 2007-2011.

Wykres 3. Liczba wykrytych nieprawidłowości w podziale na kwartały w ramach RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 4. Kwoty EFRR wykrytych nieprawidłowości w podziale na Osie priorytetowe RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

2.1.6 Analiza jakościowa (poziom programu)

2.1.6.1 System realizacji programu

IZ RPO WO 2007-2013 od początku realizacji Programu opracowuje dokumenty o charakterze wewnętrznym oraz zewnętrznym, które mają usprawniać wdrażanie RPO WO 2007-2013 i zapewnić właściwy poziom realizacji projektów przez beneficjentów, w tym: dokumenty programowe, dokumenty systemu instytucjonalnego oraz dokumenty dla beneficjentów (*Schemat 1*).

W okresie sprawozdawczym przede wszystkim dokonano przeglądu śródkresowego zapisów RPO WO 2007-2013.

➡ Szczegółowe informacje nt. przeglądu śródkresowego – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania

Komisja Europejska decyzją K(2011) 9364, zmieniającą decyzję K(2007) 4558 w sprawie przyjęcia programu operacyjnego w ramach pomocy wspólnotowej z EFRR objętego celem Konwergencji dla regionu Opolskie w Polsce CCI 2007PL161PO012 z dnia 13 grudnia 2011 r. zatwierdziła Program. 16 grudnia 2011 r. Uchwałą nr 1624/2011 Zarząd Województwa Opolskiego jako Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 przyjął RPO WO 2007-2013.

Zmiany wprowadzone do RPO WO 2007-2013 dotyczyły głównie podziału dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego na Osie priorytetowe i kategorie interwencji Programu, modyfikacji systemu wskaźników, a także przesunięcia na lata 2014-2020 realizacji projektu utworzenia lokalnego portu lotniczego w Kamieniu Śląskim.

Dokument dostępny jest na stronach internetowych IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl) oraz IP II stopnia (www.ocrg.opolskie.pl).

Ponadto w okresie sprawozdawczym przeprowadzono aktualizacje 18 dokumentów (na *Schemacie 1* zaznaczono liczbę aktualizacji poszczególnych dokumentów). Zmiany wprowadzone do przedmiotowych dokumentów wynikały głównie z dostosowania zapisów do obowiązujących przepisów prawa i wytycznych MRR. Szczegółowa informacja nt. wprowadzonych zmian do dokumentów systemu realizacji RPO WO 2007-2013 dostępna jest na stronie internetowej IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl).

W niniejszym punkcie opisano istotne zmiany wprowadzone do najważniejszych dokumentów systemu realizacji RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono również zmiany kryteriów wyboru projektów (wyboru finansowanych operacji) w ramach RPO WO 2007-2013 dla następujących poddziałań 1.1.2 *Inwestycje*

w mikroprzedsiębiorstwach, 1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach, 1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa, 5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna.

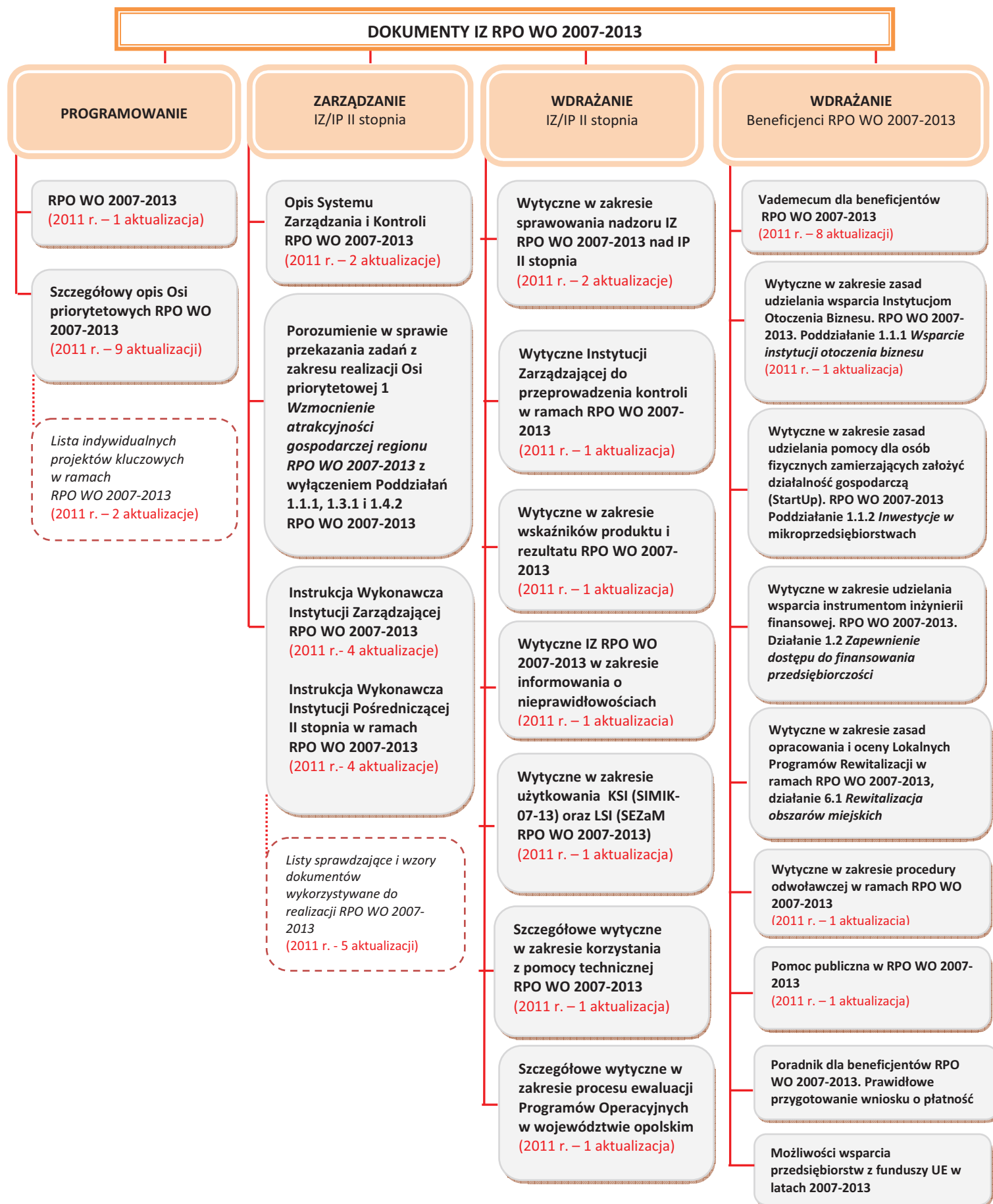
➡ **Szczegółowe informacje nt. zmian kryteriów wyboru projektów – punkt 2.7 Monitorowanie i ocena**

W 2008 r. miało miejsce badanie pn. *Ocena systemu kryteriów wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*. Głównym celem przedmiotowego badania było dokonanie oceny kryteriów wyboru projektów zaakceptowanych przez KM RPO WO 2007-2013 pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji RPO WO 2007-2013. Badanie prowadzone było w okresie od maja do września 2008 r.

W ramach badania pn. *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim* zarekomendowano dodanie kryteriów komplementarności w kilku obszarach interwencji RPO WO 2007-2013. IZ RPO WO 2007-2013 zamierza dokonać zmiany kryteriów wyboru projektów w zakresie infrastruktury edukacyjnej.

➡ **Szczegółowe informacje nt. komplementarności – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

Schemat 1. Zestawienie dokumentów IZ RPO WO 2007-2013

➤ **Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WO 2007-2013**

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1324/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z 3 stycznia 2008 r. Dokument dostępny na stronach internetowych IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl) oraz IP II stopnia (www.ocrg.opolskie.pl).

Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono dziewięć aktualizacji. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na zmianie alokacji w ramach działań/poddziałów wynikające z uzyskania dodatkowych środków w ramach Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego oraz doprecyzowaniu zapisów Załącznika nr 5 *Kryteria wyboru projektów* (wyboru finansowanych operacji) w ramach RPO WO 2007-2013.

➤ **Lista indywidualnych projektów kluczowych w ramach RPO WO 2007-2013**

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1164/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z 26 listopada 2007 r. i stanowi Załącznik 4 *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013*.

Aktualizację zapisów ww. dokumentu w okresie sprawozdawczym dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego i polegały m.in. na wpisaniu projektu pn. „Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa” oraz usunięciu z listy projektu pn. „Budowa obwodnicy m. Prószków wraz z przebudową drogi wojewódzkiej 429”. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 2 aktualizacje.

➤ **Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2007-2013**

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1855/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z 12 maja 2008 r. Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Dokument podlega opiniowaniu przez Instytucję Pośredniczącą w Certyfikacji (IPOC). W okresie sprawozdawczym przeprowadzono cztery aktualizacje. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- dostosowaniu zapisów Procesu 6 *Nieprawidłowości* pod kątem wdrożenia w IZ RPO WO 2007-2013 i IP II stopnia systemu informatycznego IMS, tj. *Irregularity Management System*, służącego do przekazywania informacji o nieprawidłowościach podlegających raportowaniu do Komisji Europejskiej;
- zmodyfikowaniu zapisów dokumentu pod kątem aktualizacji *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013*;
- dodaniu w ramach Procesu 7 *Odzyskiwanie kwot* zapisu dotyczącego aktualizacji rejestru podmiotów wykluczonych oraz rejestru obciążeń na projekcie w przypadku wydania przez sąd orzeczenia z korzyścią dla beneficjenta;
- uzupełnieniu zapisów podprocesu nr 1.1 *Konkursowa procedura wyboru projektów* o zapisy z *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013, Tom II* w zakresie możliwości złożenia protestu przez beneficjenta w związku z niewybraniem złożonego projektu z uwagi na wyczerpanie alokacji przeznaczonej na dany konkurs, pod warunkiem dostępności środków w ramach tego działania/poddziałania.

➤ **Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013**

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1936/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 czerwca 2008 r. Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Dokument podlega opiniowaniu przez Instytucję Pośredniczącą w Certyfikacji. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono cztery aktualizacje. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- dodaniu zapisu o obowiązku zgłoszenia beneficjenta do Rejestru Podmiotów Wykluczonych prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w ramach Procesu 7 *Odzyskiwanie kwot*;
- dostosowaniu zapisów Procesu 6 *Nieprawidłowości* pod kątem wprowadzenia systemu informatycznego IMS, tj. *Irregularity Management System* służącego do przekazywania informacji o nieprawidłowościach podlegających raportowaniu do Komisji Europejskiej;
- dostosowaniu zapisów *Procesu sprawozdawczości i monitoringu* pod kątem zaktualizowanych *Wytycznych MRR w zakresie sprawozdawczości z dnia 30 sierpnia 2011 r.* oraz zgodnie z pismem MRR z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przekazywania dodatkowych tabel z realizacji RPO WO 2007-2013.

Jednocześnie dokumentem uzupełniającym do *Instrukcji wykonawczych* IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia są ***Listy sprawdzające i wzory dokumentów wykorzystywane do realizacji RPO WO 2007-2013.*** Ww. dokument posiada status akceptacji na poziomie Dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych. Pierwsza wersja przedmiotowego dokumentu została przyjęta przez Dyrektora DPO 30 listopada 2007 r.

Dokument zawiera wzory list sprawdzających oraz pism/notatek wykorzystywanych na poszczególnych poziomach realizacji procedur, tj. na etapie wyboru projektów, wdrażania i zarządzania finansowego, rozliczania i odzyskiwania kwot oraz sprawozdawczości, monitoringu i nieprawidłowości. W okresie sprawozdawczym dokument aktualizowano pięciokrotnie.

➤ ***Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013***

Dokument został przyjęty *uchwałą nr 1854/2008* Zarządu Województwa Opolskiego z 12 maja 2008 r. z późn. zm. Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Dokument podlega zaopiniowaniu przez IPOC. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono dwie aktualizacje. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na dodaniu informacji nt. systemu IMS, za pomocą którego są zgłaszane nieprawidłowości do Komisji Europejskiej oraz doprecyzowaniu zapisów dotyczących sporządzania dyspozycji przelewu.

➤ ***Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013***

Dokument został przygotowany przez IZ RPO WO 2007-2013 dla potrzeb potencjalnych beneficjentów w celu właściwego przygotowania i realizacji projektów w ramach RPO WO 2007-2013. Składa się z trzech tomów:

- *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom I - Informacje ogólne RPO WO 2007-2013* – przyjęty *uchwałą nr 1332/2008* Zarządu Województwa Opolskiego z 7 stycznia 2008 r.;
- *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom II - Przygotowanie i wybór projektów w ramach RPO WO 2007-2013* – przyjęty *uchwałą nr 1333/2008* Zarządu Województwa Opolskiego z 7 stycznia 2008 r.;
- *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom III - Realizacja i rozliczenie projektów w ramach RPO WO 2007-2013* – przyjęty *uchwałą nr 1453/2008* Zarządu Województwa Opolskiego z 12 lutego 2008 r.

Dokument dostępny na stronach internetowych IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl) oraz IP II stopnia (www.ocrq.opolskie.pl).

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 8 aktualizacji Vademecum Tom I (1 aktualizacja), II (2 aktualizacje) i III (5 aktualizacje).

Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na doprecyzowaniu zapisów dotyczących wypełniania wniosku o dofinansowanie w związku ze zmianą stawek podatku VAT od 1 stycznia 2011 r. [*Ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych*

z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. 2010 r., Nr 238, poz. 1578)] oraz zapisów dotyczących przestrzegania zasad konkurencyjności w rozdziale 1.10 Zakres stosowania prawa zamówień publicznych w ramach RPO WO 2007-2013.

Ponadto w związku z zaleceniami Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, dodano zapisy zgodnie z treścią Wytycznych dotyczących określania korekt finansowych za naruszenia zasad udzielania zamówień współfinansowanych ze środków funduszy dla których nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych.

Jednocześnie dostosowano zapisy dokumentu do treści Instrukcji Wykonawczej IZ RPO WO 2007-2013 oraz umowy o dofinansowanie.

2.1.6.2 Postęp finansowy i rzeczowy

Dane zawarte w treści sprawozdania przedstawiono w zaokrągleniu do milionów Euro i milionów PLN. Wszelkich zaokrągleń dokonano na poszczególnych poziomach przedstawianych danych, tj. dane dla Programu są zaokrąglone dla wartości ogółem Programu, dane na poziomie poszczególnych Osi priorytetowych są zaokrąglone dla wartości Osi priorytetowych. W związku z tym, wartości ogółem dla Programu wynikają bezpośrednio z zastosowanych zaokrągleń, a nie matematycznej sumy zaokrąglonych wartości poszczególnych Osi.

Stan wdrażania RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Alokacja

- ⇒ Zgodnie z uchwałą Nr 53 Komitetu Koordynacyjnego z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realizacji w ramach regionalnych programów operacyjnych alokacja RPO WO 2007-2013 została **zwiększona o 64 302 160 Euro**, co stanowi 15 % dotychczasowej alokacji na Program. Dodatkowe środki pochodzą z Krajowej Rezerwy Wykonania **54 156 945 Euro** oraz dostosowania technicznego **10 145 215 Euro**, w tym na niwelowanie skutków powodzi (6 275 125 Euro). Łączna kwota alokacji na RPO WO 2007-2013 wynosi **491 446 973 Euro**.
- ⇒ na realizację celów Strategii Europa 2020 przeznaczono **444 349 302 Euro**, tj. **90,42%** alokacji EFRR na Program.

Nabory wniosków

- ⇒ do końca grudnia 2011 r. przeprowadzono łącznie **64 nabory wniosków**, w tym: **48 naborów wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz **16 naborów w ramach procedury pozakonkursowej**,
- ⇒ całkowita kwota alokacji (środki EFRR + BP) przeznaczona na przeprowadzone nabory wniosków wyniosła **437,12 mln Euro** (w trybie konkursowym i pozakonkursowym), co stanowi ponad **85%** środków przeznaczonych na wszystkie nabory w latach 2007-2013.

Zestawienie przeprowadzonych naborów w podziale na Osi priorytetowe przedstawiono w Tabeli 10. Szczegółowe informacje zostały zawarte w opisach stanu wdrażania poszczególnych Osi priorytetowych.

Tabela 10. Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w ramach RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i nazwa Osi priorytetowej	Liczba naborów		Kwota alokacji (EFRR + BP)	
	Konkursowe	IPI	Konkursowe	IPI
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	20	5	163,90	13,61
Oś priorytetowa 2 Społeczeństwo informacyjne	2	0	25,63	0,00
Oś priorytetowa 3 Transport	9	6	54,41	56,65
Oś priorytetowa 4 Ochrona środowiska	6	2	38,58	5,75
Oś priorytetowa 5 Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe	8	2	33,35	9,36
Oś priorytetowa 6 Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych	3	1	31,44	4,44
SUMA NABORÓW	48	16	347,31	89,81
	Σ = 64 nabory		Σ = 437,12 mln Euro	

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **2 085 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **1 185,60 mln Euro** [5 367,21 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **643,60 mln Euro** [2 913,56 mln PLN];
- ⇒ największym zainteresowaniem beneficjentów cieszyły się nabory ogłaszane w ramach Osi priorytetowej 1. Wnioski złożone w ramach tej Osi stanowią ponad 77% wszystkich złożonych w Programie wniosków;
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **1 451 wniosków** o całkowitej wartości **949,65 mln Euro** [4 299,06 mln PLN] w tym dofinansowanie z EFRR **520,44 mln Euro** [2 356,05 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ Zarząd Województwa Opolskiego zaakceptował do realizacji **1 102 projekty** o całkowitej wartości **797,38 mln Euro** [3 609,73 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **437,49 mln Euro** [1 980,52 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **994 umowy** na realizację projektów, których całkowita wartość wyniosła **682,76 mln Euro** [3 090,86 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **373,83 mln Euro** [1 692,31 mln PLN];
- ⇒ **975** umów to projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **19** to projekty umieszczone w Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013;
- ⇒ spośród wszystkich podpisanych umów **78%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej (292,99 mln Euro z EFRR), natomiast około **22%** to projekty kluczowe (80,84 mln Euro z EFRR);
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Programu wyniósł ponad **76,07 %**;

⇒ wysoki poziom zakontraktowania został osiągnięty w Osi 6 (90,%) oraz Osi 5 (85%).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **243,53 mln Euro** [1 102,47 mln PLN], co stanowi prawie **50%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu;

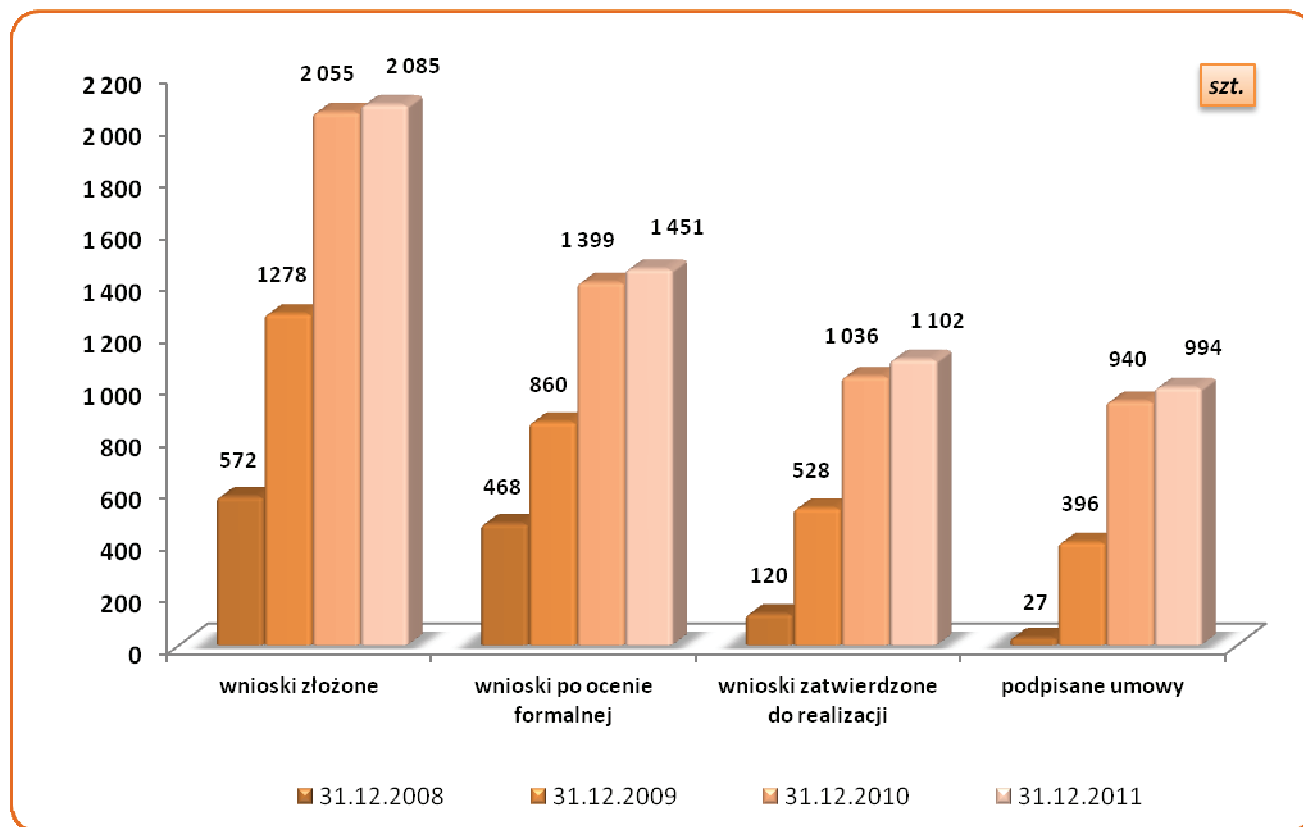
⇒ największą wartość wydatków we wnioskach o płatność wykazali beneficjenci w ramach Osi 5, Osi 3, Osi 7 oraz Osi 4. Wartość przedmiotowych wydatków osiągnęła poziom odpowiednio 70%, 56%, 53% oraz 52% zobowiązań na lata 2007-2013.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **216,32 mln Euro** [979,3 mln PLN], co stanowi około **44%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu.

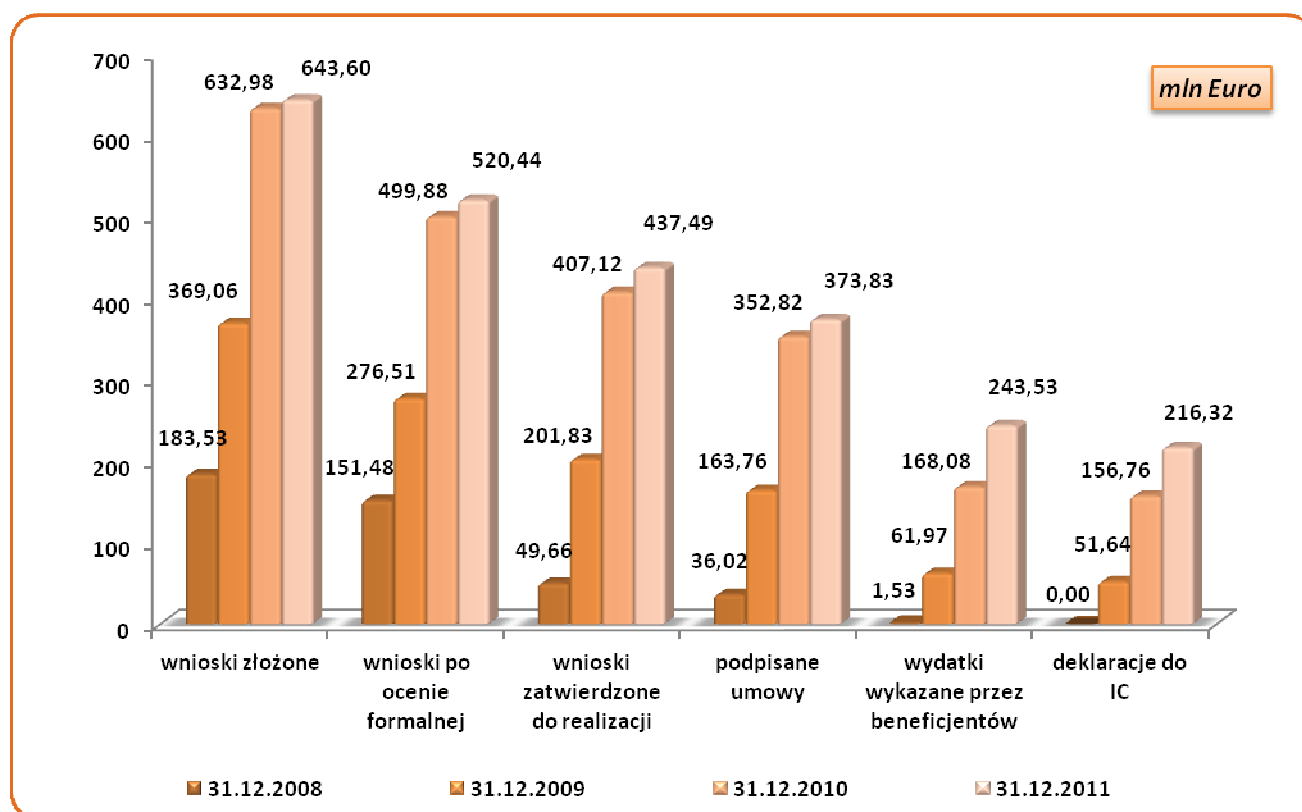
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Programu przedstawiono na *Wykresach 5-6*. Natomiast poziom wykorzystania alokacji (EFRR) w ramach poszczególnych Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 zaprezentowano na *Wykresie 7*.

Wykres 5. Liczba wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata

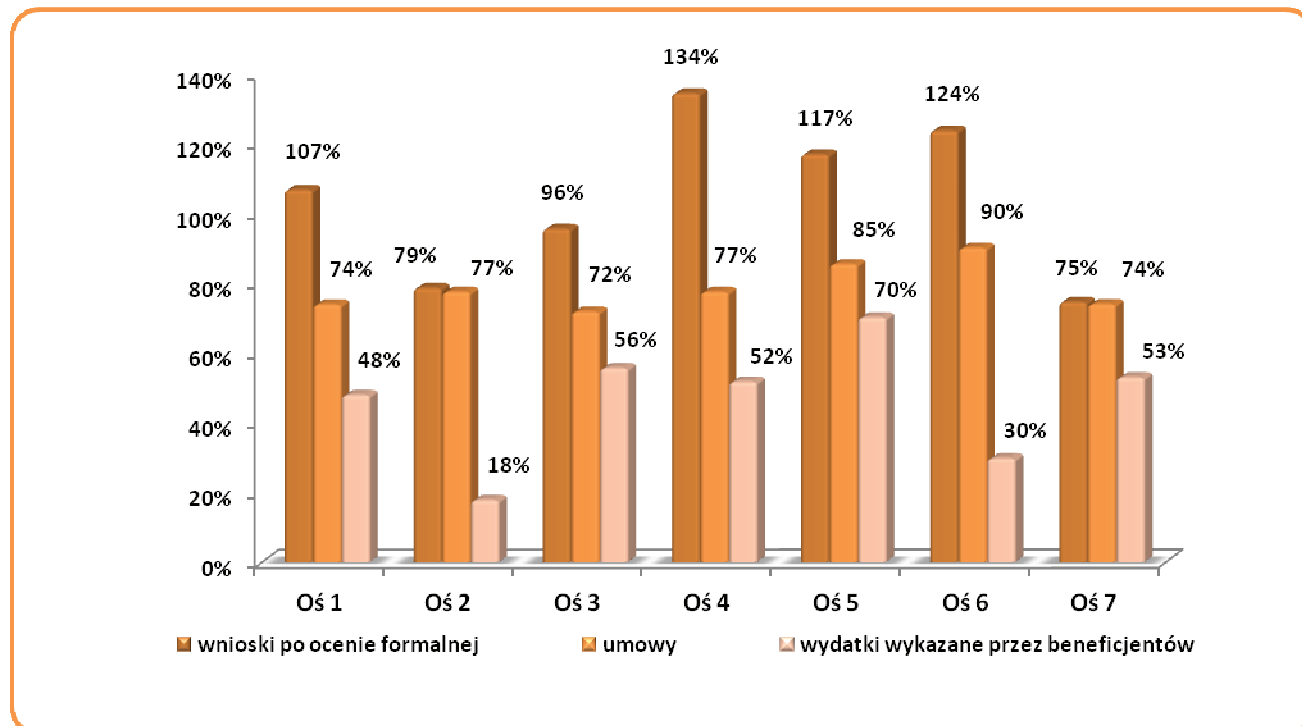
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 6. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 7. Poziom wykorzystania alokacji (EFRR) w podziale na Oś priorytetowe RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Najbardziej zaawansowaną pod względem podpisanych umów jest Oś priorytetowa 6, gdzie poziom kontraktacji przekroczył **90%**.

Natomiast najwyższy poziom płatności odnotowano w ramach Osi priorytetowej 5, gdzie poziom płatności wynosi ponad **70%**. Ponadto, w ramach podpisanych **104 umów**, zakończyła się już realizacja **81 projektów**.

Najwięcej środków w zakresie podpisanych umów pozyskały **samorządy gminne i ich jednostki organizacyjne (prawie 114 mln Euro)**, **samorząd województwa (ponad 89 mln Euro)**, **przedsiębiorcy (ponad 87 mln Euro)** oraz **samorządy powiatowe i ich jednostki organizacyjne (ponad 25 mln Euro)**.

Biorąc pod uwagę wartość dofinansowania EFRR podpisanych umów, do końca 2011 roku średnia wartość wsparcia przypadająca na 1 mieszkańca województwa opolskiego wyniosła **353,86 Euro**. Pod względem kwoty dofinansowania EFRR przypadającej na 1 mieszkańca powiatu, najwyższe wartości uzyskało **Miasto Opole** (prawie 1 350 Euro na mieszkańca) oraz powiaty: **strzelecki, kluczborski, kędzierzyńsko-kozielski i oleski** (powyżej 230 Euro na mieszkańca).

Inwestycje na terenach miejskich stanowią ponad **62%** umów (227,07 mln Euro) podpisanych w ramach Programu. Pozostałe **38%** (136,91 mln Euro) stanowią projekty realizowane na terenach wiejskich³.

Najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków RPO WO 2007-2013 są beneficjenci mający swoją siedzibę na terenie centralnych i południowo-wschodnich powiatów województwa: **Miasta Opola** (169,61 mln Euro) oraz **powiatu strzeleckiego** (26,23 mln Euro), **powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego** (23,45 mln Euro) i **powiatu opolskiego** (22,42 mln Euro). Przeważająca część środków (około **77 mln Euro**) pozyskanych przez beneficjentów ze wskazanych powiatów skierowana została na inwestycje związane z budową/przebudową dróg regionalnych i lokalnych oraz zakup środków transportu publicznego. Prawie **31 mln Euro** zostało przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości, a ponad **28 mln Euro** na wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa oraz sektor publiczny.

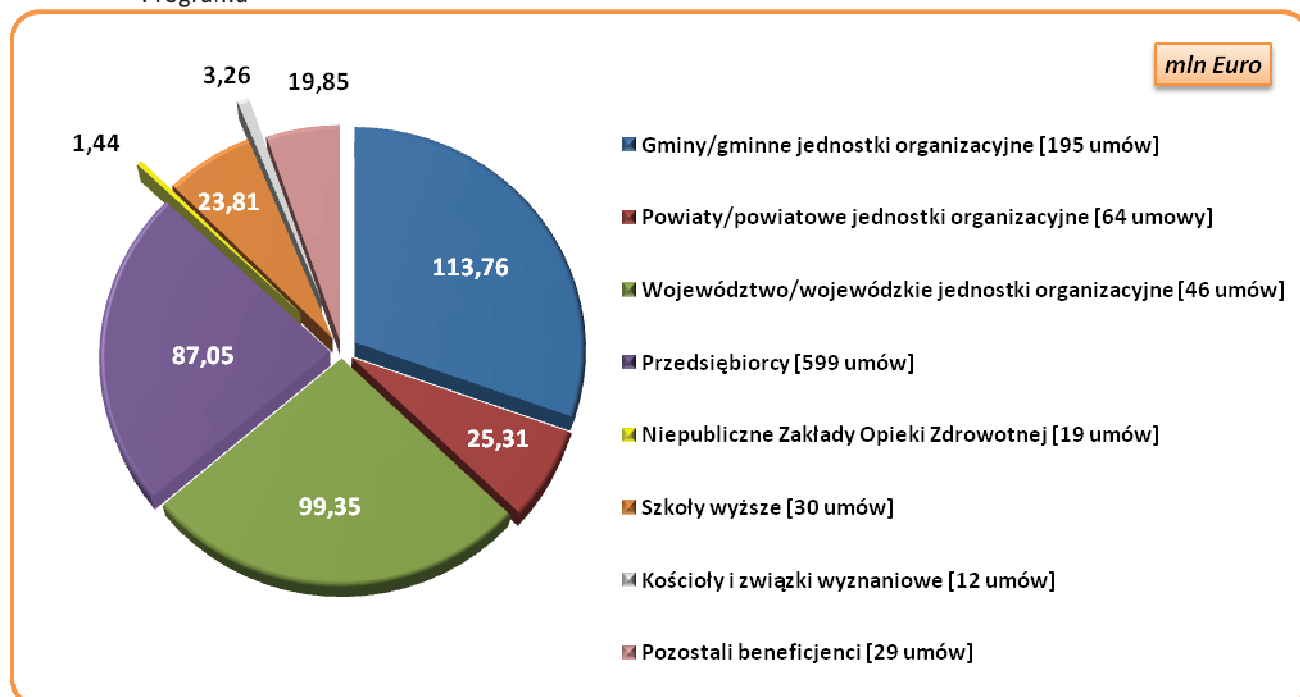
Nadal spośród 71 gmin województwa opolskiego żadnej umowy o dofinansowanie nie podpisali beneficjenci mający siedzibę na terenie 3 gmin: Łambinowic, Skoroszyce i Świerczowa.

Wśród samorządów gminnych najaktywniejszymi beneficjentami były: **Opole, Kędzierzyn-Koźle, Prudnik, Zawadzkie, Brzeg i Nysa**. Natomiast wśród samorządów powiatowych najwięcej środków pozyskały powiaty: **nyski, strzelecki, namysłowski, kędzierzyńsko-kozielski** oraz **opolski**.

Liczbę i wartość dofinansowania z EFRR poszczególnych typów beneficjentów w całości zakontraktowanych środków przedstawia *Wykres 8*. Na *Mapie 1* przedstawiono zestawienie liczby i wartości podpisanych umów w podziale na gminy województwa opolskiego, natomiast na *Mapie 2* rozkład projektów w poszczególnych obszarach wsparcia w podziale na powiaty województwa opolskiego.

³ Na etapie programowania RPO WO 2007-2013 nie zidentyfikowano obszarów defaworyzowanych, w związku z czym brak odniesienia do takiej kategorii w *Sprawozdaniu*.

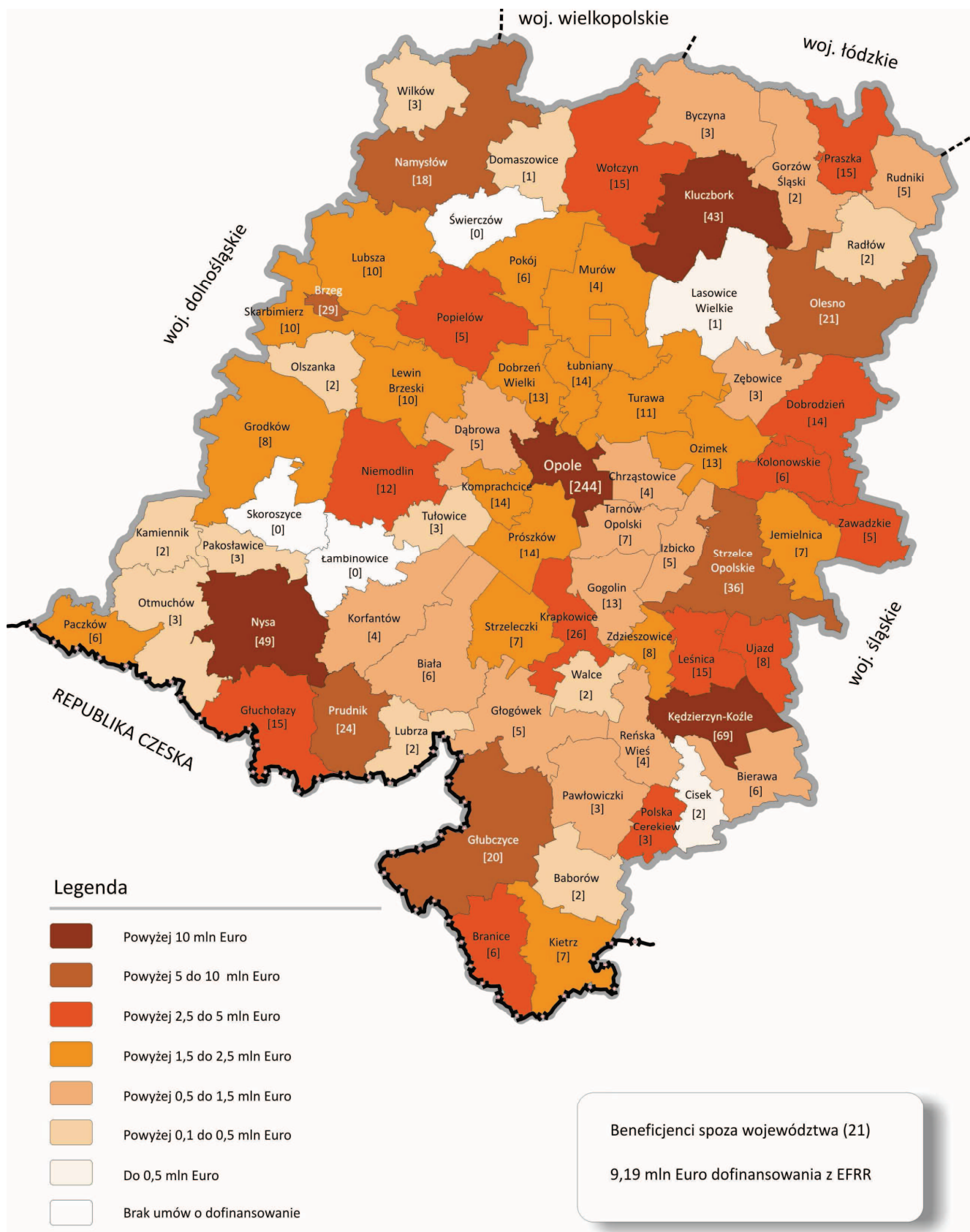
Wykres 8. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) od uruchomienia Programu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

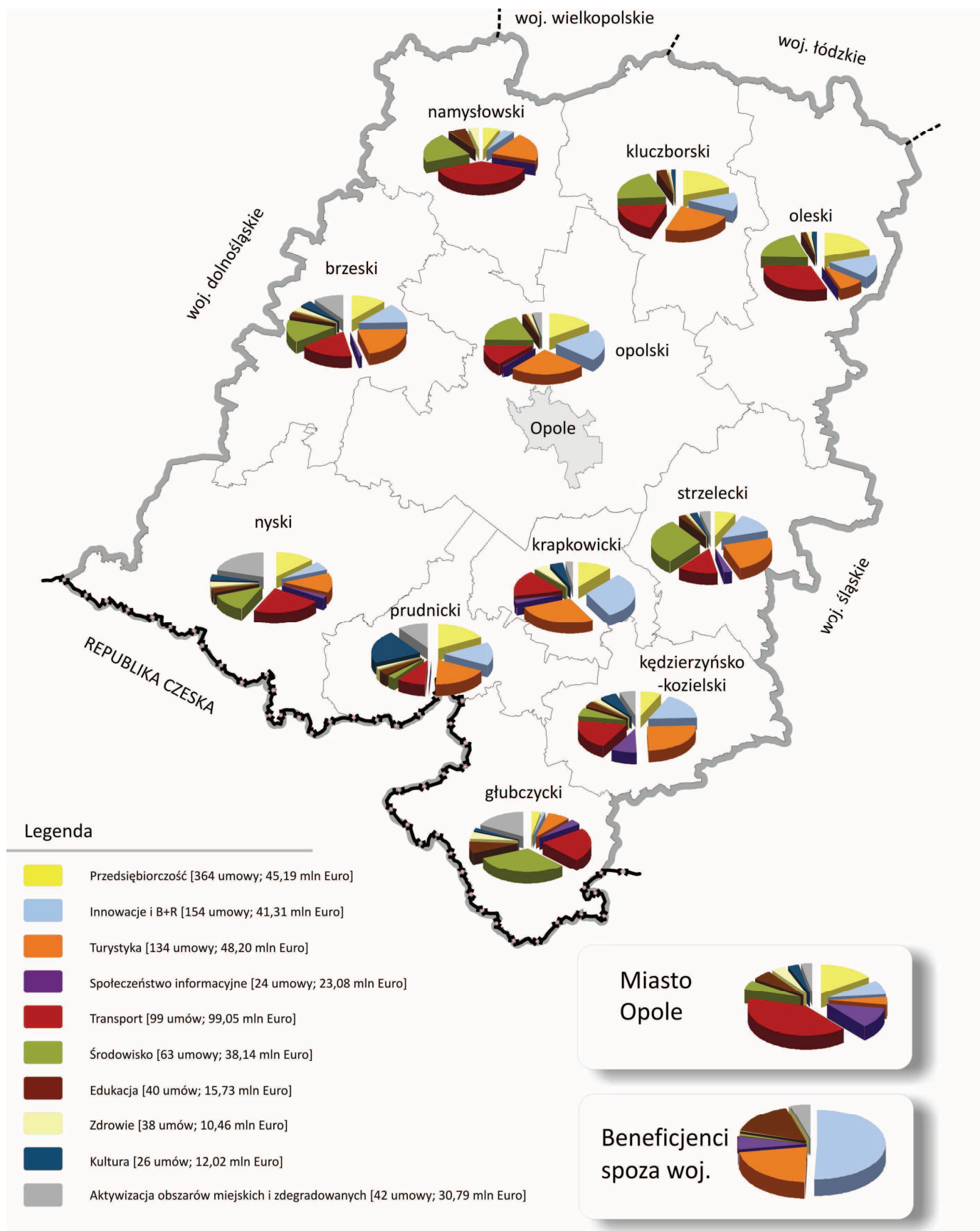
➔ **Szczegółowe informacje – punkt 3 Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych**

Mapa 1. Zestawienie ilości i wartości EFRR podpisanych umów w podziale na gminy województwa opolskiego wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2011 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Mapa 2. Zestawienie podpisanych umów w podziale na wybrane obszary wsparcia - wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2011 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym

Dane za okres sprawozdawczy (na poziomie Programu oraz poszczególnych Osi priorytetowych) obejmują nabory i oceny wniosków przeprowadzone w roku 2011 oraz kontynuację procesu oceny projektów dla naborów przeprowadzonych w poprzednich okresach sprawozdawczych. Tym samym liczba wniosków złożonych/ocenionych może być mniejsza od liczby projektów zatwierdzonych do realizacji/podpisanych umów.

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono łącznie **5 naborów wniosków**, w tym: **4 nabory w ramach procedury konkursowej** oraz **1 nabór w ramach procedury pozakonkursowej**;
- ⇒ wszystkie przeprowadzone nabory w 2011 r. zostały ogłoszone przez **IZ RPO WO 2007-2013**;
- ⇒ całkowita kwota alokacji przeznaczona na zrealizowane nabory wyniosła **7,53 mln Euro** [34,12 mln PLN] (w trybie konkursowym i pozakonkursowym), co stanowi ponad **1,5%** środków przeznaczonych na wszystkie nabory w latach 2007-2013, w tym:
 - nabory w ramach procedury konkursowej **4,08 mln Euro** [18,49 mln PLN];
 - nabory w ramach procedury pozakonkursowej **3,45 mln Euro** [15,63 mln PLN].

Tabela 11. Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2011 r.)

[mln Euro]

Nr i nazwa Osi priorytetowej	Liczba naborów		Kwota alokacji (EFRR+BP)	
	Konkursowe	IPI	Konkursowe	IPI
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	1	0	1,91	0,00
Oś priorytetowa 3 Transport	1	1	1,57	3,45
Oś priorytetowa 4 Ochrona środowiska	1	0	0,16	0,00
Oś priorytetowa 5 Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe	1	0	0,44	0,00
SUMA NABORÓW	4	1	4,08	3,45
	Σ = 5 naborów		Σ = 7,53 mln Euro	

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.

- ⇒ w roku 2011 miały miejsce 2 nabory zaplanowane w *Ramowym harmonogramie naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 14 grudnia 2010 r.*, w tym 1 w procedurze konkursowej i 1 w procedurze pozakonkursowej,
- ⇒ ponadto, w roku 2011 przeprowadzono dodatkowo 3 nabory wniosków w procedurze konkursowej, których nie obejmował ww. harmonogram:
 - III nabór – 1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu;
 - III nabór – 3.1.2 Drogi lokalne;
 - II nabór – 5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej.

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **30 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;

- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **19,61 mln Euro** [88,78 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **10,61 Euro** [48,05 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **52 wnioski** o całkowitej wartości **35,40 mln Euro** [160,28 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **20,56 mln Euro** [93,1 mln PLN];
- ⇒ w ramach naborów przeprowadzonych w procedurze konkursowej w okresie sprawozdawczym dużym zainteresowaniem cieszyły się nabory ogłoszone w ramach działań/poddziałów:
 - 3.1.2 *Drogi lokalne – nabór IV* (12 wniosków na kwotę przekraczającą ponad 3,5-krotnie dostępną alokację);
 - 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu – nabór IV* (10 wniosków na kwotę przekraczającą niemal 2,5-krotnie dostępną alokację);
 - 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej – nabór III* (4 wnioski na kwotę przekraczającą ponad 2-krotnie dostępną alokację);
 - 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny – II nabór* (3 wnioski na kwotę przekraczającą prawie 2-krotnie dostępną alokację).

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **67 projektów** o całkowitej wartości **53,36 mln Euro** [241,58 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **30,51 mln Euro** [138,14 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **84 umowy** o całkowitej wartości **65,09 mln Euro** [294,65 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **33,17 mln Euro** [150,16 mln PLN];
- ⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano łącznie **31 umów** o dofinansowanie na całkowitą wartość **15,53 mln Euro** [70,29 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **6,86 mln Euro** [31,05 mln PLN], w tym:
 - w ramach *Osi priorytetowej 1* – **29 umów** na kwotę dofinansowania ze środków EFRR **4,06 mln Euro** [18,40 mln PLN];
 - w ramach *Osi priorytetowej 3* – **1 umowa** na kwotę dofinansowania ze środków EFRR **2,38 mln Euro** [10,77 mln PLN];
 - w ramach *Osi priorytetowej 4* – **1 umowa** kwotę dofinansowania ze środków EFRR **0,42 mln Euro** [1,88 mln PLN].

Wnioski o płatność

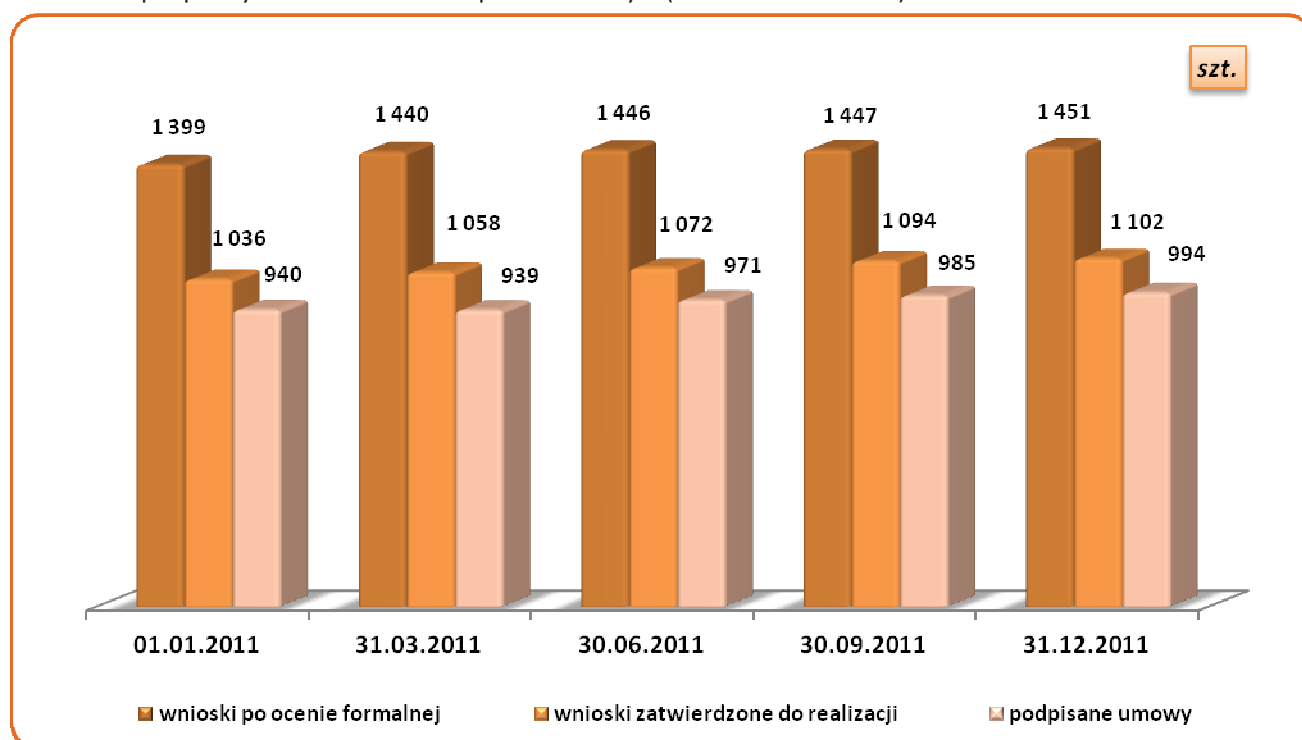
- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **75,45 mln Euro** [341,56 mln PLN], co stanowi ponad **15,35%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

- ⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **59,56 mln Euro** [269,64 mln PLN], co stanowi ponad **12,12%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu.

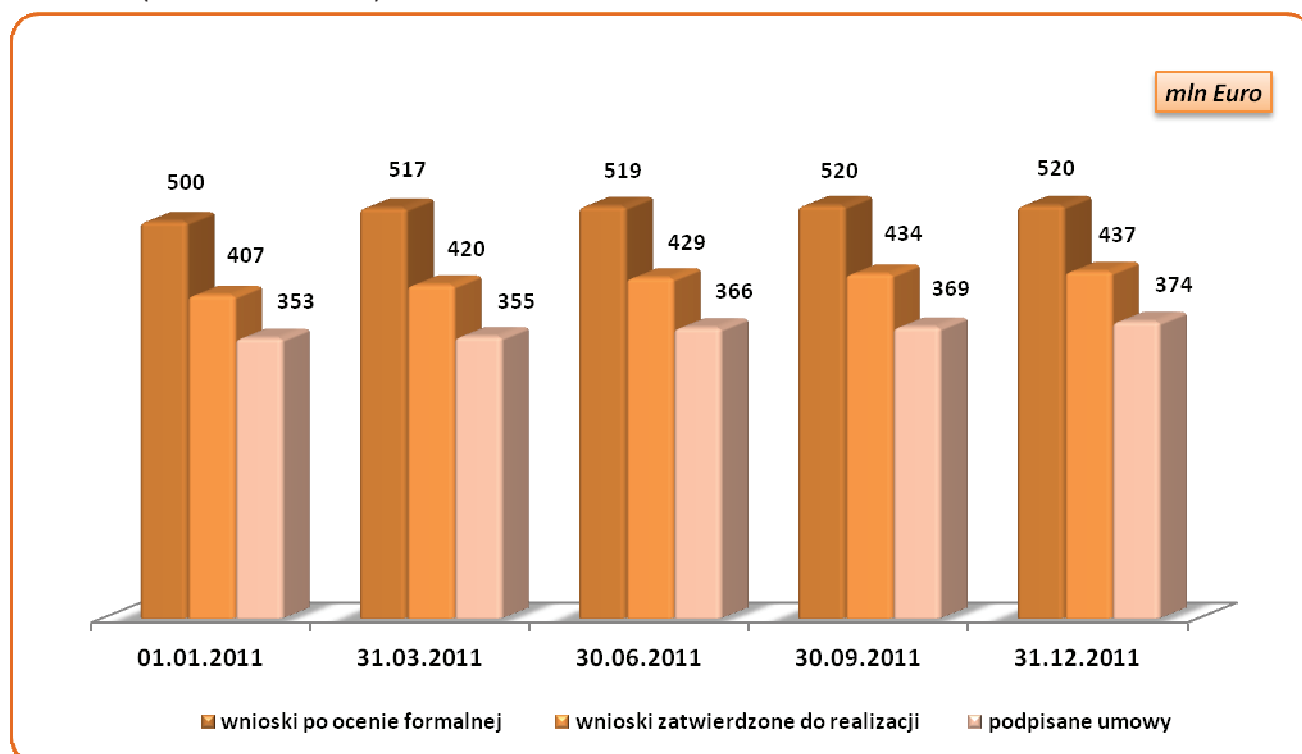
Postęp realizacji Programu w cyklu kwartalnym w okresie sprawozdawczym przedstawiono na Wykresach 9-10.

Wykres 9. Ilość wniosków pozytywnie ocenionych pod względem formalnym, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2011 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Wykres 10. Wartość dofinansowania z EFRR pozytywnie ocenionych pod względem formalnym, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów w ramach RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2011 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

➔ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Programu – punkt 2.1.6.4 Rekomendacje IZ i innych instytucji**

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

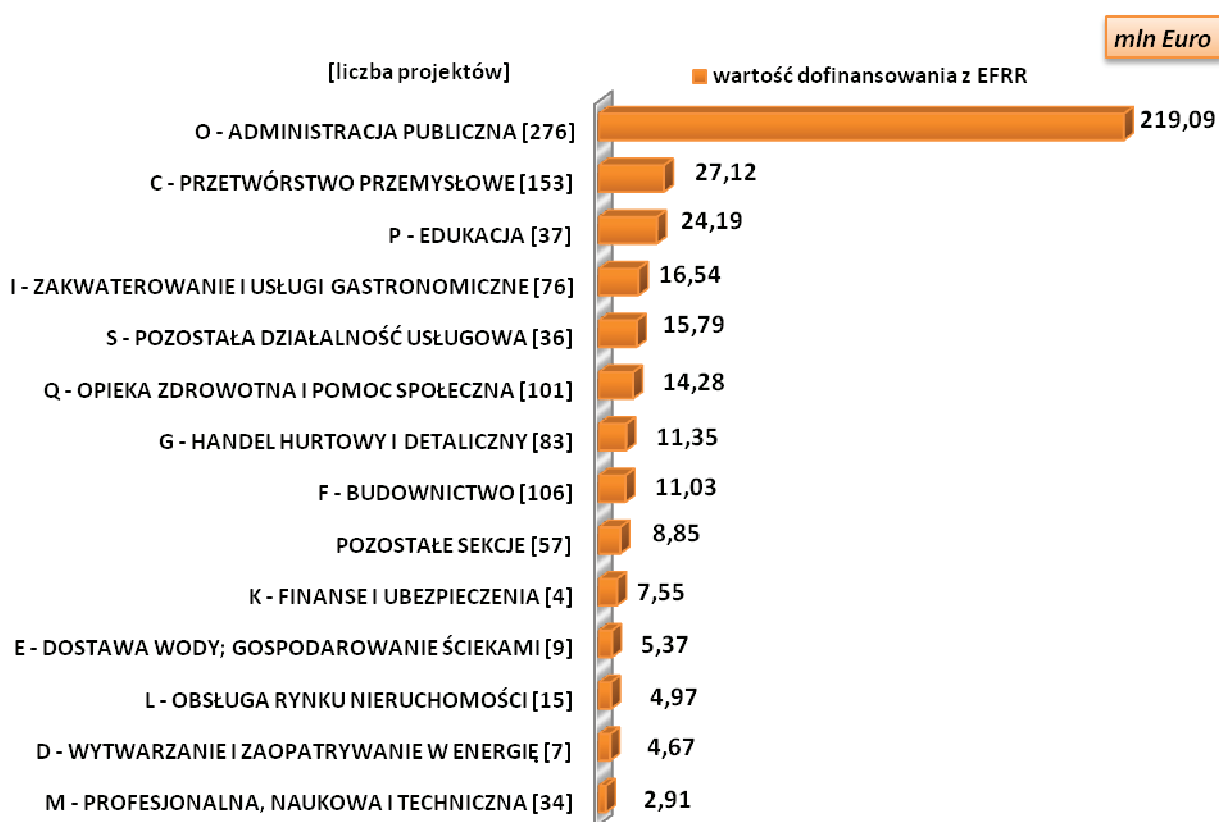
Rozkład projektów w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na sektory gospodarki nie uległ znaczącym zmianom w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Dane pozyskano z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON) – każdemu beneficjentowi przyporządkowano jeden, przeważający rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej.

Sekcje, w których udział pozyskanego dofinansowania jest stosunkowo niewielki (poniżej **2,5 mln Euro**), zostały sklasyfikowane w jednej kategorii pn. *Pozostałe sekcje*. Dotyczy to nw. Sekcji:

- Sekcja J *Informacja i komunikacja*;
- Sekcja A *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*;
- Sekcja R *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją*;
- Sekcja N *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*;
- Sekcja B *Górnictwo i wydobywanie*;
- Sekcja H *Transport i gospodarka magazynowa*.

Wśród projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 najliczniejszą grupę beneficjentów stanowią jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli. Ponad **58%** wartości dofinansowania z EFRR (**219 mln Euro**) pozyskały podmioty przyporządkowane do Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*. Jest to kategoria bardzo pojemna, ze względu na szeroki wachlarz zadań administracji samorządowej związanych m.in. z opieką i profilaktyką zdrowotną, dotyczące edukacji, infrastruktury drogowej czy mające na celu ochronę środowiska naturalnego i zapewnienie społeczeństwu świadczeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Wykres 11. Rozkład projektów w ramach Programu wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Drugą pod względem wartości pozyskanego dofinansowania i liczby realizowanych przedsięwzięć jest Sekcja C *Przetwórstwo przemysłowe* (**153** umowy na kwotę dofinansowania przekraczającą **27 mln Euro**). Potwierdza to tezę, iż istotnym wyróżnikiem województwa opolskiego jest wysoko rozwinięty przemysł, generujący 30,7% wartości dodanej brutto w regionie⁴, uznawany za jeden z jego znaczących atutów. O przemysłowym obliczu regionu decydują przede wszystkim podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę.

Na potrzeby analizy dokonano szczegółowego podziału projektów realizowanych w sektorze przetwórstwa przemysłowego ze względu na rodzaj wytwarzanych produktów i stopień zaawansowania technologicznego

Tabela 12. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w sektorze przetwórczym w podziale na rodzaje wytwarzanych produktów od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Lp.	Rodzaj produktu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział w sektorze /rodzajach produktów
I	Przemysł wysokiej technologii	4	0,21	0,76%
1.	<i>Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych</i>	4	0,21	100,00%
II	Przemysł średniowysokiej technologii	19	2,66	9,81%
1.	<i>Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych</i>	3	0,94	35,27%
2.	<i>Produkcja maszyn, urządzeń, pojazdów, sprzętu transportowego i urządzeń elektrycznych</i>	16	1,72	64,73%
III	Przemysł średnioniskiej i niskiej technologii	130	24,25	89,43%
1.	<i>Przemysł drzewno-papierniczy</i>	46	7,96	32,83%
2.	<i>Przemysł metalurgiczny i metalowy</i>	24	6,63	27,35%
3.	<i>Przemysł mineralny</i>	17	3,75	15,45%
4.	<i>Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych</i>	14	2,34	9,66%
5.	<i>Przemysł spożywczy</i>	11	2,13	8,78%
6.	<i>Inne przetwórstwo przemysłowe</i>	18	1,44	5,93%
RAZEM		153	27,12	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Największe środki zakontraktowano w ramach przemysłu niskiej technologii, tj.:

- przemysłu drzewno-papierniczego – **7,96 mln Euro** (np. produkcja mebli, opakowań tekturowych czy drzwi);
- przemysłu metalurgicznego i metalowego – **6,63 mln Euro** (produkcja konstrukcji metalowych, obróbka metali czy odlewnictwo metali lekkich);
- przemysłu mineralnego – **3,75 mln Euro** (np. obróbka kamienia, szkła czy produkcja materiałów z wypalanej gliny).

W ramach Sekcji P *Edukacja* uczelnie wyższe i inne instytucje oświatowe (m.in. przedsiębiorstwa prowadzące kształcenie w zakresie nauki języków obcych czy różnych form zajęć pozaszkolnych) otrzymały ponad **24 mln Euro**. W ramach **37** projektów budowane i modernizowane są obiekty dydaktyczne, dostosowywane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażane w nowoczesne pomoce naukowe, sprzęt komputerowy

⁴ Materiał roboczy do wypracowania *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego w ramach procesu przygotowania Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego*, s. 88.

i oprogramowanie. Wyposażane są także laboratoria w instytutach badawczych, w których prowadzone są badania na rzecz nowoczesnych technologii produkcyjnych.

W ramach Sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* zakontraktowano ponad **16,6 mln Euro**. Tak znaczący udział tej kategorii w całości środków cieszy ze względu na fakt, że turystyka wskazywana jest jako jeden z istotnych potencjałów rozwoju regionu. Jest to także jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się sektorów światowej gospodarki. Budowa i modernizacja tras turystycznych, ścieżek rowerowych, rozwój ośrodków wypoczynkowych korzystnie zmienia obraz miast i wsi Opolszczyzny. Rozwój turystyki z kolei nierozłącznie związany jest z bazą noclegową, której mankamentem jest niewystarczająca liczba obiektów noclegowych i niezadowalająca, w części przypadków, jakość świadczonych usług. Realizacja **76** projektów w tym obszarze z pewnością przyczyni się do poprawy tej sytuacji.

Ponad **14 mln Euro** przeznaczone zostało dla podmiotów działających w Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna*. Projekty realizowane w tym obszarze dotyczą przede wszystkim zakupu nowej specjalistycznej aparatury i urządzeń medycznych w ramach stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki medycznej oraz dostosowanie istniejącej infrastruktury do obowiązujących standardów i do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym województwa opolskiego odgrywa również handel wraz z naprawami, a także obsługa nieruchomości. Łącznie w ramach Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami* oraz Sekcji L *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* realizowanych jest **98** projektów o wartości dofinansowania z EFRR **16,3 mln Euro**.

Duże znaczenie dla pozycji konkurencyjnej województwa opolskiego ma sektor budownictwa. Cechuje się stosunkowo wysoką konkurencyjnością w stosunku do sytuacji tej branży w kraju i obejmuje, oprócz działalności budowlano-montażowej, produkcję materiałów budowlanych wraz z przemysłem wydobywczym. W Sekcji F *Budownictwo* realizowanych jest **106** projektów na kwotę dofinansowania ponad **11 mln Euro**.

Znaczące środki pozyskały na dofinansowanie swojej działalności przedsiębiorstwa zarejestrowane w Sekcji E *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* oraz Sekcji D *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych* (łącznie **16** projektów o wartości ponad **10 mln Euro**).

Na wyodrębnienie zasługuje także Sekcja M *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*, w ramach której realizowane są **34** projekty o wartości **2,9 mln Euro** dofinansowania z EFRR. Obejmuje ona zarówno działalność związaną z zarządzaniem, doradztwem podatkowym, badaniem rynku i opinii publicznej, jak i badania, analizy techniczne oraz badania naukowe i prace rozwojowe.

Znaczącą kwotę środków (**ponad 7,5 mln Euro**) pozyskały również podmioty gospodarcze zaklasyfikowane w Sekcji K *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. Tak duża pozyskana kwota wynika z faktu, że obejmuje 2 fundusze pożyczkowe i poręczeniowe. Ich działalność stanowi skuteczny sposób na pokonanie bariery dla rozwoju przedsiębiorstw, które z uwagi na niskie zasoby kapitałowe lub problemy z płynnością, nie spełniały kryteriów pozwalających na otrzymanie kredytów bankowych. Do końca 2011 r. w ramach RPO WO 2007-2013 udzielono pożyczek i kredytów **404** przedsiębiorstwom o wartości ponad **14 mln Euro**.

➡ **Szczegółowe informacje nt. udzielonego wsparcia w ramach działania 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej.**

W ramach Sekcji S *Pozostała działalność usługowa* realizowanych jest **36** projektów, których beneficjentami są przede wszystkim kościoły i związki wyznaniowe (działania rewitalizacyjne, z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego) oraz przedsiębiorcy (działalność związana ze środowiskiem naturalnym oraz w obszarze pielęgnacji i ochrony zdrowia).

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na obszary tematyczne

Dopełnieniem działań podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013 są projekty realizowane na terenie Opolszczyzny w ramach programów Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 (PO IG 2007 - 2013, PO IiŚ

2007 - 2013, PO KL 2007 - 2013) oraz w ramach programów polityki rolnej i rybackiej (PROW 2007-2013, PO RYBY 2007-2013).

Łącznie, w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013, realizowanych jest ponad **43 tys. projektów** o wartości dofinansowania unijnego (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) ponad **539 mln Euro**.

Rozkład projektów w podziale na obszary tematyczne (zgodnie z Załącznikiem II do Rozporządzenia 1828/2006) lub osie priorytetowe (PROW 2007 - 2013) oraz programy operacyjne przedstawiono w Tabeli 13.

Tabela 13. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013

[mln Euro]

Nazwa obszaru tematycznego	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013		
<i>Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość</i>	120	109,31
<i>Społeczeństwo informacyjne</i>	62	7,67
RAZEM PO IG 2007-2013	182	116,98
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013		
<i>Transport</i>	4	31,54
<i>Energia</i>	6	15,09
<i>Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom</i>	20	138,23
<i>Kultura</i>	2	5,50
<i>Inwestycje w infrastrukturę społeczną</i>	12	5,95
RAZEM PO IiŚ 2007-2013	44	196,31
Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013		
<i>Zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników, firm, przedsiębiorstw i przedsiębiorców</i>	192	16,77
<i>Poprawa dostępu do zatrudnienia i jego trwałości</i>	167	39,63
<i>Poprawa integracji społecznej osób w niekorzystnej sytuacji</i>	130	10,93
<i>Poprawa jakości kapitału ludzkiego</i>	496	35,21
<i>Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym</i>	23	3,82
RAZEM PO KL 2007-2013	1 008	106,36
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013		
<i>Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego</i>	3 680	53,08
<i>Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich</i>	37 263	20,61
<i>Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej</i>	725	37,71
<i>LEADER</i>	428	8,05
RAZEM PROW 2007-2013	42 096	119,45

Nazwa obszaru tematycznego	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013		
<i>Rozwój obszarów zależnych od rybactwa</i>	1	0,09
RAZEM PO RYBY 2007-2013	1	0,09
ŁĄCZNIE WSZYSTKIE PROGRAMY OPERACYJNE	43 331	539,19

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz danych przekazanych przez MRR.

Największa liczba projektów (**42 096**) o znaczącej kwocie dofinansowania z EFRROW (ponad **119 mln Euro**) realizowana jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Mają się one przyczynić do poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa; poprawy środowiska naturalnego i terenów wiejskich oraz poprawy jakości życia na obszarach wiejskich i wspierania różnicowania działalności gospodarczej.

Realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 projekty (**1 008**) wpłyną przede wszystkim na poprawę jakości kapitału ludzkiego, zwiększenie elastyczności rynku pracy oraz zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw i przedsiębiorców.

Największa wartość dofinansowania (**196,31 mln Euro**) została pozyskana w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. Realizowane są tam m.in. projekty o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, dotyczące uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem, modernizacji obiektów kultury czy zakupu ambulansów na potrzeby specjalistycznego ratownictwa medycznego.

Do końca 2011 r. podpisano również **120 umów** o wartości dofinansowania ponad **109 mln Euro** na realizację projektów w obszarze *Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość* w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Są to m.in. projekty obejmujące przedsięwzięcia techniczne i technologiczne realizowane przez przedsiębiorców, posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce (projekty celowe) czy wdrażające nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym, m.in. innowacyjna technologia produkcji ekologicznego peletu ze słomy czy kolektorów słonecznych. Przedsięwzięcia te są niezwykle istotne w kontekście niskiego poziomu innowacyjności opolskich przedsiębiorstw w stosunku do sąsiednich regionów oraz słabo rozwiniętej współpracy opolskich przedsiębiorców z sektorem B+R.

Ponadto, w ramach PO IG 2007-2013 realizowane są **62 projekty** w obszarze społeczeństwa informacyjnego. Szczególnie warte wyróżnienia są projekty realizowane w ramach działania 8.4, w ramach których zostanie wybudowana sieć Internetowa o długości blisko **650 km**, do której zostanie podłączonych **8 417 gospodarstw domowych**. W znaczącym stopniu pozwoli to zmniejszyć problem niewystarczającej infrastruktury „ostatniej mili” na terenie Opolszczyzny.

Indywidualne projekty kluczowe

Projekty ujęte w *Indykatywnym planie inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* to przedsięwzięcia inwestycyjne o szczególnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego. Ich cele wpisują się w wybrane cele strategiczne RPO WO 2007-2013, Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, a także Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

➡ **Szczegółowe informacje nt. kluczowego charakteru projektów indywidualnych – punkt 3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych**

W okresie sprawozdawczym IPI był aktualizowany dwukrotnie (uchwały Zarządu Województwa Opolskiego nr 1115/2011 z 24 sierpnia 2011 r. oraz nr 1379/2011 z 31 października 2011 r.). Oprócz aktualizacji danych finansowych czy terminów rzeczowej realizacji, najważniejsze zmiany dotyczyły:

- wpisania na listę projektu Powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego pn. *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa*;
- usunięcia projektu Województwa Opolskiego pn. *Budowa obwodnicy m. Prószków wraz z przebudową drogi wojewódzkiej 429*.

W styczniu 2012 r. rozpoczęła się procedura wprowadzania do IPI projektu *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych-Sobieskiego) w Opolu*.

Zgodnie z aktualnym *Indykatywnym planem inwestycyjnym* od uruchomienia Programu została złożona pełna dokumentacja projektowa dla **19 indywidualnych projektów kluczowych**, w tym dla **1 w okresie sprawozdawczym** w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne*.

Dla **19 projektów** podpisano umowy/podjęto decyzje o dofinansowaniu – łączna wartość dofinansowania z EFRR wynosi **80,8 mln Euro**.

Beneficjentem 12 projektów jest Województwo Opolskie, 3 – Miasto Opole, 2 – Politechnika Opolska. Po jednym projekcie kluczowym realizują Gminy Prudnik i Zawadzkie oraz Powiat kędzierzyńsko-kozielski.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **10** projektów (6 w 2011 roku), natomiast **9** projektów jest w trakcie realizacji. Ponadto, na rok 2012 zaplanowano **2** nabory w ramach procedury pozakonkursowej. Projekty te otrzymają wsparcie z dodatkowych środków uzyskanych przez województwo opolskie w ramach Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego. Podpisanie umów na ich realizację zaplanowano na koniec 2012 r.

Zakończenie realizacji większości projektów kluczowych przewiduje się w 2012 roku. Dotychczas realizacja wszystkich przebiega bez większych zakłóceń i opóźnień.

W ramach **10 zakończonych** projektów kluczowych:

- wybudowano/zmodernizowano ponad **35 km** ścieżek rowerowych;
- wybudowano **6,5 km** nowych dróg wojewódzkich;
- przebudowano ponad **36 km** dróg wojewódzkich;
- zakupiono **5** szynobusów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz emitujących mniej szkodliwych dla środowiska spalin;
- wsparciem objęto **5** największych szpitali wojewódzkich (utworzono ośrodek wczesnej interwencji inwazyjnej w ostrych zawałach mózgu, centrum aktywnego porodu i rodzielnictwa oraz leczenia niemowląt zagrożonych niepełnosprawnością; rozbudowano onkologiczny kompleks zabiegowo-diagnostyczny; wyposażono kardiochirurgiczną salę operacyjną i odcinek intensywnej opieki pooperacyjnej na oddziale neurochirurgii);
- zagospodarowano obiekt pokoszarowy na cele dydaktyczne i badawcze Politechniki Opolskiej.

Tabela 14. Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Lp.	Nazwa działania/ poddziałania	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość EFRR
PROJEKTY ZAKOŃCZONE				
1.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Gmina Prudnik*	Stworzenie regionalnej bazy turystyczno-noclegowej przedgórza Gór Opawskich	1,09

Lp.	Nazwa działania/ poddziałania	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość EFRR
2.	3.1.1 Drogi regionalne	Miasto Opole*	Przebudowa wiaduktu i układu komunikacyjnego oraz remont wiaduktu żelbetowego w ciągu ul. Reymonta w Opolu	7,91
3.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo* Opolskie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 426 przy węźle autostradowym Olszowa	7,18
4.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odc. Dzików – Smolarnia	1,85
5.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Smolarnia-Krobusz w km 24+565 - 35+760	6,18
6.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Obwodnica m. Grodkowa w ciągu dróg wojewódzkich nr 401 i 385 w km 21+385 – 28+337,17	8,26
7.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków-Pakosławice Etap II	4,79
8.	3.2 Transport publiczny	Województwo Opolskie	Zakup pojazdów szynowych	6,90
9.	5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	Województwo Opolskie	Szpital Opolskie gwarancją bezpieczeństwa zdrowotnego regionu i bazą kształcenia kadry medycznej	5,78
10.	6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	Politechnika Opolska	Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WWFIF	3,95
ŁĄCZNIE PROJEKTY ZAKOŃCZONE = 53,89				
PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI				
11.	1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	Miasto Opole	Regionalne Centrum Biznesu – Budowa Opolskiego Centrum Wystawienniczo-Kongresowego w Opolu	2,55
12.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Województwo Opolskie	Moszna Zamek – Regionalnym Ośrodkiem Turystyki Rekreacyjnej i Kulturowej	3,24
13.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Miasto Opole	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta Opola poprzez zagospodarowanie terenów wzdłuż Odry	2,01
14.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Gmina Zawadzkie	Utworzenie Regionalnego Centrum Turystycznego Dolina Małej Panwi	2,33
15.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Przysiecz - Dzików	3,17

Lp.	Nazwa działania/ poddziałania	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość EFRR
16.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków-Pakosławice Etap I	5,90
17.	4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	Województwo Opolskie	Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500	4,20
18.	4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	Województwo Opolskie	Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7	1,02
19.	5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	Politechnika Opolska	Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48	2,53
ŁĄCZNIE PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI = 26,95				
PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI				
20.	3.1.2 Drogi lokalne	Powiat kędzierzyńsko- kozielski	Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa	6,28
ŁĄCZNIE PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI = 6,28				
RAZEM IPI				87,12

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r. oraz danych z KSI (SIMIK 07-13).

Projekt złożony w 2011

*rzeczowa realizacja projektów zakończyła się do końca 2011 r., jednak nie zostały zatwierdzone/wprowadzone do KSI (SIMIK 07-13) wnioski o płatność końcową

Najwięcej projektów realizowanych jest w ramach Osi priorytetowej 3 *Transport* – **9 inwestycji** o wartości EFRR **52,14 mln Euro (64,5%** środków zakontraktowanych w ramach IPI). Ponadto w ramach Osi 3 jeden projekt planowany jest do realizacji, jeden również ma zostać wprowadzony na listę IPI.

Projekty kluczowe nie są natomiast realizowane w ramach Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne* oraz Osi priorytetowej 7 *Pomoc techniczna*. Szczegóły przedstawiono w Tabeli 15.

Tabela 15. Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na osie priorytetowe i obszary wsparcia

			[mln Euro]
Nazwa obszaru wsparcia	Liczba projektów	Wartość EFRR	
Oś priorytetowa 1			
Wsparcie infrastruktury otoczenia biznesu	1	2,55	
Turystyka jako gałąź gospodarki	4	8,67	
Oś priorytetowa 3			
Infrastruktura transportowa i uzbrojenie terenu	10	58,42	
Oś priorytetowa 4			
Środowisko	2	5,22	
Oś priorytetowa 5			

Nazwa obszaru wsparcia	Liczba projektów	Wartość EFRR
Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców	1	5,78
Nauka i szkolnictwo wyższe	1	2,53
Oś priorytetowa 6		
Nauka i szkolnictwo wyższe	1	3,95
RAZEM	20	87,12

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Postęp rzeczowy

Analiza stopnia realizacji wskaźników Celu głównego

Na podstawie wskaźników programowych określonych dla celu głównego badany jest wpływ realizacji Programu na gospodarkę i ekonomię regionu. Wskaźnikami tymi są:

- *Zmiana w poziomie PKB (%)*,
- *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)*,
- *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto), z podziałem na mężczyzn i kobiety.*

➡ Szczegółowe informacje – Załącznik nr I Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego

Wartości dwóch pierwszych wskaźników, tj. *Zmiana w poziomie PKB* oraz *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)*, zostały oszacowane, a następnie corocznie obliczane są za pomocą modelu HERMIN⁵. Obliczenia wartości wskaźników za 2011 r. wykonano za pomocą zaktualizowanego w 2011 r. modelu (model HERMIN drugiej generacji). Nowa wersja uwzględnia zmiany gospodarcze wynikające ze spowolnienia gospodarczego, a także aktualizacji „koszyka” krajów, tj. partnerów handlowych województwa opolskiego.

Oszacowania wartości wskaźników dla regionu wg stanu na 31 grudnia 2011 r. dokonano w I kwartale 2012 r. na bazie wartości płatności dokonanych w ramach RPO WO 2007-2013. Obliczeń dokonał Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej UMWO, obsługujący model w ramach urzędu. Na tej podstawie ustalono, iż PKB na Opolszczyźnie w 2011 r. był wyższy o **1,85%** od poziomu, jaki zostałby osiągnięty bez udziału RPO WO 2007-2013.

Jednocześnie stwierdzono, iż w regionie powstało o **4 830** miejsc pracy więcej, niż w założonej alternatywnej symulacji zakładającej brak realizacji RPO WO 2007-2013.

Porównując ww. dane z osiągniętymi w latach wcześniejszych, w tym w 2010 r., należy zwrócić uwagę na postęp. Według obliczeń za 2011 r. wartość wskaźnika *Zmiana w poziomie PKB* jest wyższa o 0,25 punktu procentowego od wyników symulacji za 2010 r., natomiast *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)* zwiększyła się o 210 szt. w porównaniu do obliczeń dokonanych w zeszłym roku.

Trzeci z wskaźników celu głównego opiera się na danych dotyczących wskaźników z zakresu miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*. W ramach renegotjacji Programu w 2011 r. dokonano zmiany wartości docelowej wskaźnika, ze względu na zidentyfikowanie błędów metodologicznych szacowania wartości docelowej oraz dofinansowania z dodatkowych środków działań, w ramach których wskaźnik jest mierzony.

⁵ Model opracowany został przez Zespół Wrocławskiej Agencji Rozwoju Regionalnego pod kierownictwem prof. Janusza Zaleskiego, we współpracy z dr Johnem Bradley’em autorem bazowego modelu HERMIN i wieloletnim pracownikiem naukowym irlandzkiego Instytutu Badań Społeczno-Ekonomicznych w Dublinie. HERMIN jest makroekonomicznym modelem służącym do analizy wpływu funduszy strukturalnych na gospodarkę. Podstawę modelu stanowią konwencjonalne mechanizmy keynesistowskie, jednak posiada on również ważne cechy neoklasyczne, związane z komponentem podaży. Regionalne modele HERMIN dla polskich województw zostały opracowane w wyniku projektu zrealizowanego w latach 2004-2005 przez Wrocławską Agencję Rozwoju Regionalnego na zlecenie Ministerstwa Gospodarki i Pracy. Opracowane modele regionalne były pierwszymi mikromodelami gospodarek polskich województw.

Poniżej zaprezentowane zostały wartości wskaźnika osiągnięte wg stanu na 31 grudnia 2011 r., wraz z odniesieniem do wartości docelowych w 2015 oraz wartościami deklarowanymi przez beneficjentów w podpisanych umowach.

Wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto)* osiągnął wartość **1 622,5**, co stanowi **49,8%** wartości docelowej założonej na etapie programowania dla 2015 roku. Tym samym wskaźnik w ramach zrealizowanych projektów został już osiągnięty blisko w połowie. Natomiast na podstawie podpisanych umów szacuje się, iż jego realizacja wyniesie **2 920**, co oznacza, iż po zrealizowaniu wszystkich zakontraktowanych projektów wskaźnik osiągnie poziom **89,7%**.

Wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto) dla mężczyzn* osiągnął wartość **1 302**, co stanowi **80%** wartości docelowej założonej na etapie programowania dla 2015 r. Oznacza to, iż wskaźnik ten wkrótce ma szansę zostać uznanym za osiągnięty. W roku sprawozdawczym odnotowano widoczny postęp w realizacji tego wskaźnika. Szacuje się, iż realizacja wszystkich projektów, dla których podpisano umowy spowoduje osiągnięcie badanego wskaźnika w wysokości **2 289**, tj. na poziomie **140,6%**.

W ramach zrealizowanych do końca grudnia 2011 r. projektów powstało **320,5** miejsc pracy dla kobiet, co oznacza, iż wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto) dla kobiet* został osiągnięty na poziomie **19,7%**. Po zrealizowaniu projektów zakontraktowanych wskaźnik ten wzrośnie blisko 2-krotnie, tj. do wartości **631**, co spowoduje jego realizację na poziomie **38,8%**.

Na obecnym etapie wdrażania Programu IZ RPO WO 2007-2013 zakłada, iż wskaźnik celu głównego *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto)* zostanie osiągnięty na poziomie nieznacznego odchylenia od zakładanej wartości docelowej. Zdecydowanie mniejszy poziom realizacji obserwowany jest w przypadku wskaźnika miejsc pracy dla kobiet. IZ RPO WO 2007-2013 zauważa, iż w ramach całego Programu powstaje zdecydowanie mniej miejsc pracy dla tej płci, co jest związane z rodzajami branż najczęściej wspieranych w ramach Programu. IZ RPO WO 2007-2013 na etapie programowania zakładała, iż miejsca pracy będą powstawać w tych samych proporcjach dla obu płci, w rzeczywistości stosunek ten wynosi 20% do 80%. Analiza wykazała, iż najczęściej wspierane branże to budownictwo, sektor transportu, branża chemiczna, spożywcza, meblarska i wyrobów z metali, co zgodne jest z *Regionalnym Foresight Województwa Opolskiego*, jednak w ich ramach zainteresowanie zatrudnieniem wykazują głównie mężczyźni.

Należy jednak zauważyć, iż stopień osiągnięcia wskaźników celu głównego potwierdza realizację celu głównego Programu, jakim jest: *zwiększenie konkurencyjności oraz zapewnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla podniesienia atrakcyjności województwa opolskiego, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania* oraz celu Osi priorytetowej 1, tj. *wzmocnienie gospodarki regionu poprzez rozwój przedsiębiorczości, innowacyjności sektora B+R oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego*.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca kontynuowała zadania związane z systemem wskaźników. Mając na uwadze konieczność monitorowania osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych Programu, na bieżąco prowadzi **monitoring realizacji wskaźników**. Przedmiotowy monitoring sporządzany jest na podstawie wniosków, dla których podpisano umowy oraz na podstawie projektów zakończonych, według stanu na koniec każdego miesiąca w oparciu o dane pozyskiwane z systemu informatycznego KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Monitoring prowadzony jest osobno dla każdej Osi priorytetowej. Opracowana na jego podstawie *Informacja miesięczne nt. realizacji wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013*, zawierająca zestawienie wartości wskaźników produktu i rezultatu na poziomie RPO WO 2007-2013, przekazywana jest komórkom zaangażowanym we wdrażanie, zarówno w IZ RPO WO 2007-2013 jak i IP II stopnia.

Instytucja Zarządzająca w okresie sprawozdawczym dokonała doprecyzowania procedur w zakresie sprawozdawania przez beneficjentów z **rzeczywistej realizacji wskaźników rezultatu** po zakończeniu projektu, a tym samym procedur postępowania IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia w przypadku zidentyfikowania odstępstw od zakładanych na etapie składania wniosków o dofinansowanie wartości wskaźników. Procedury te wypracowane m. in. przez członków *Zespołu ds. wskaźników*, poddane konsultacjom prawnym i merytorycznym, ujęte zostały w *Wytycznych w zakresie wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013*, a przyjęte zostały przez Zarząd Województwa Opolskiego 2 sierpnia 2011r.

Ponadto w 2011 r. IZ RPO WO 2007-2013 dokonała dokładnej weryfikacji systemu wskaźników w ramach renegotiacji. Przeglądem objęto wartości, nazwy oraz samą listę wskaźników. W uzasadnionych sytuacjach Instytucja Zarządzająca zaproponowała zmiany.

🔴 Szczegółowe informacje – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania

Badania i ekspertyzy w zakresie wskaźników

➤ Badanie ewaluacyjne: Ocena systemu wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013

Badanie ewaluacyjne przeprowadzone w 2009 r. objęło cały system wskaźników. Większość rekomendacji została zrealizowana przez Instytucję Zarządzającą. Ostatnią rekomendacją pozostającą do realizacji była weryfikacja wartości docelowych. Ewaluatorzy zwrócili uwagę na zmiany, jakie wpłynęły na zastosowane rozwiązania metodologiczne. Weryfikując i zmieniając w ramach renegotiacji wartości docelowe wskaźników Instytucja Zarządzająca zrealizowała ostatnią rekomendację ewaluatorów. Aktualizacja nastąpiła na podstawie m. in. wyników ekspertyzy pn. *Ocena założeń metodologii szacowania wartości docelowych wskaźników na poziomie działań RPO WO 2007-2013 wraz z szacowaniem wskaźników wcześniej nieoszacowanych lub z błędnymi założeniami*, która została zrealizowana przez firmę zewnętrzną w 2010 r.

Miejsca pracy utworzone w ramach Programu

IZ RPO WO 2007-2013 monitoruje realizację wskaźników dot. miejsc pracy. Część wskaźników należy do grupy wskaźników programowych za pomocą, których badany jest stopień osiągnięcia zamierzonych celów Programu – głównego i szczegółowych. W tym obszarze analizowany jest stan realizacji wskaźników w ramach:

- pięciu poddziałań Osi priorytetowej 1, tj.: poddziałania 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*, poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, poddziałania 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno – sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*, poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno – sportowe świadczone przez sektor publiczny*,
- działania 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych* w ramach Osi priorytetowej 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*,
- Osi priorytetowej 7 *Pomoc techniczna*.

Ponadto we wszystkich osiach priorytetowych generowane są miejsca pracy, które mają istotne znaczenie dla rynku pracy, ale wskaźniki te nie zostały wprost zaplanowane w ramach Programu, dlatego nie przekładają się bezpośrednio na wartości programowe. Dla kompleksowego obrazu wpływu Programu na rynek pracy Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007 - 2013 monitoruje pośrednie miejsca pracy wykazane przez beneficjentów w umowach o dofinansowanie. Dane w tym zakresie pochodzą z Lokalnego Systemu Informatycznego i sprawozdań merytorycznych funduszy pożyczkowych i funduszu poręczeniowego.

Dzięki zaangażowaniu środków z RPO WO 2007-2013 łącznie utworzonych zostanie **3 850,85 miejsc pracy**, z czego 3 671 miejsc pracy stanowi rezultat udzielonego wsparcia a 180,35 miejsc pracy powstanie w ramach produktu. Wśród nowych miejsc pracy **995 przeznaczonych jest dla kobiet**, co stanowi ponad **25%** ogółu wykreowanych etatów.

Tabela 16. Szacowana liczba utworzonych miejsc pracy na podstawie podpisanych umów w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na Osi priorytetowe Programu oraz ze względu na płeć

Nazwa Osi priorytetowej	Podział ze względu na płeć	Planowane miejsca pracy wskaźnik produktu	Planowane miejsca pracy wskaźnik rezultatu	Suma (produkt + rezultat)
Oś priorytetowa 1 <i>Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu</i>	Ogółem	36	3 488	3 524
	Kobiety	9	819	828
	Mężczyźni	27	2 669	2 696

Nazwa Osi priorytetowej	Podział ze względu na płeć	Planowane miejsca pracy wskaźnik produktu	Planowane miejsca pracy wskaźnik rezultatu	Suma (produkt + rezultat)
Oś priorytetowa 2 <i>Społeczeństwo informacyjne</i>	Ogółem	11	9	20
	<i>Kobiety</i>	3	1	4
	<i>Mężczyźni</i>	8	8	16
Oś priorytetowa 3 <i>Transport</i>	Ogółem	1	0	1
	<i>Kobiety</i>	0	0	0
	<i>Mężczyźni</i>	1	0	1
Oś priorytetowa 4 <i>Ochrona środowiska</i>	Ogółem	3	16	19
	<i>Kobiety</i>	1	2	3
	<i>Mężczyźni</i>	2	14	16
Oś priorytetowa 5 <i>Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe</i>	Ogółem	2	50,5	52,50
	<i>Kobiety</i>	1	24	25
	<i>Mężczyźni</i>	1	26,5	27,50
Oś priorytetowa 6 <i>Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych</i>	Ogółem	2	107	109
	<i>Kobiety</i>	1	32	33
	<i>Mężczyźni</i>	1	75	76
Oś priorytetowa 7 <i>Pomoc techniczna</i>	Ogółem	125,35	0	125,35
	<i>Kobiety</i>	102,15	0	102,15
	<i>Mężczyźni</i>	23,20	0	23,20
SUMA dla RPO WO 2007-2013	Ogółem	180,35	3 670,5	3 850,85
	<i>Kobiety</i>	117,15	878	995,15
	<i>Mężczyźni</i>	63,20	2 792,5	2 855,70

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Jak wynika z *Tabeli 16* zdecydowanie **najwięcej miejsc pracy wygenerują projekty realizowane przez beneficjentów z Osi priorytetowej 1** (niemal 92% ogółu miejsc pracy).

Najwięcej ponadprogramowych miejsc pracy w Osi priorytetowej 1 wygenerują przedsiębiorcy, którzy zawarli umowy z funduszami pożyczkowymi i funduszem poręczeniowym w ramach działania 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości* (łącznie planowane jest utworzenie 525 miejsc pracy).

W ramach pozostałych Osi priorytetowych, powyżej 100 miejsc pracy powstanie w każdej z **Osi priorytetowych 6 i 7**, przy czym wszystkie miejsca pracy utworzone w Osi priorytetowej 7 stanowią wskaźniki produktu, natomiast odwrotna sytuacja ma miejsce w Osi priorytetowej 6, gdzie większość pracowników zatrudnionych zostanie w rezultacie dokonanych inwestycji.

W ramach prowadzonego monitoringu rzeczowego RPO WO 2007-2013 analizie poddawane są miejsca pracy, które tworzone są bezpośrednio w wyniku realizacji projektu. Analiza miejsc pracy prowadzona jest na etapie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową. W 2012 r. IZ RPO WO 2007-2013 po raz pierwszy zwróciła się z prośbą do wszystkich beneficjentów Programu o udzielenie informacji na temat pośrednich miejsc pracy, niezadeklarowanych przez beneficjentów w dokumentacji projektowej, powstałych w ramach projektów realizowanych z RPO WO 2007-2013. Dane w tym zakresie były zbierane przez Instytucję Zarządzającą w okresie od 31 marca 2012 r. do 20 kwietnia 2012 r. poprzez ankietę udostępnioną na stronie internetowej. Informacja o prowadzonej analizie została przekazana do beneficjentów drogą

mailową, co pozwoliło na poinformowanie wszystkich, tj. 740 beneficjentów RPO WO 2007-2013. W ramach ankietyzacji zbierane były podstawowe informacje dotyczące beneficjenta i jego projektu oraz pośrednich miejsc pracy, powstałych nieprzewidywalnie, w związku z realizacją projektu. Głównie dotyczyło to następujących form zatrudnienia:

- umowa o pracę,
- umowa cywilnoprawna (zlecenie, o dzieło),
- kontrakty lekarskie,
- kontrakty menadżerskie.

Ponadto beneficjent mógł wskazać jeszcze inne formy prawne niesklasyfikowane przez Instytucję Zarządzającą. Dla wszystkich form zatrudnienia beneficjenci zostali poproszeni o podanie informacji ile z miejsc pracy powstało dla kobiet i na obszarach wiejskich. Dane przedstawiane w ankiecie obejmowały stan na dzień 31 grudnia 2011 r.

Do IZ RPO WO 2007 – 2013 wpłynęły łącznie 154 ankiety oraz 3 ankiety od funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, co stanowi zaledwie 21% wszystkich beneficjentów, tym samym zebrane dane mają charakter szacunkowy i nie tworzą pełnego obrazu wkładu Programu w tworzenie pośrednich miejsc pracy.

Ze względu na specyfikę miejsc pracy tworzonych w ramach działania 1.2, przedmiotowe etaty zostały poddane odrębnej analizie.

Spośród 154 projektów, pośrednie miejsca pracy wykazało 44 przedsiębiorców, co stanowi niemal 29% wszystkich ankietowanych podmiotów. Łącznie w ramach wszystkich Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 utworzonych zostało **178,01 miejsc pracy**. Najwięcej pośrednich miejsc pracy powstało w ramach Osi priorytetowej 1, tj.: 147,16 miejsc pracy. Dla porównania w ramach Osi priorytetowej 5 utworzono 24,85 miejsc pracy i Osi priorytetowej 6 - 4 miejsca pracy. Po jednym dodatkowym etacie wygenerowali beneficjenci z Osi priorytetowej 2 i Osi priorytetowej 4. Natomiast żadne dodatkowe miejsca pracy nie powstały w Osi priorytetowej 3. Biorąc pod uwagę wszystkie 44 projekty, w których wykazano ponadprogramowe etaty pracy, średnio w ramach jednego projektu dodatkowo powstały 4 pośrednie miejsca pracy. Najwięcej miejsc pracy powstało dla mężczyzn, tj.: 123,16 miejsc pracy, natomiast kobiety stanowią prawie 31% zatrudnionych pracowników (54,85 miejsc pracy). Spośród wszystkich miejsc pracy prawie, co czwarty etat powstał na obszarach wiejskich. W odniesieniu do formy zatrudnienia to zdecydowanie przeważa zatrudnienie na umowę o pracę - 157, 01 miejsc pracy w ramach 31 projektów, co stanowi prawie 88% wszystkich nowych etatów. Jako drugą pod kątem częstotliwości występowania formą prawną, beneficjenci wskazali umowę cywilnoprawną – łącznie w ramach 10 projektów zatrudnienie w tej formie otrzymało 16 osób, z czego 11 stanowią kobiety. Jeden z przedsiębiorców zatrudnił jedną osobę na kontrakcie lekarskim, a pozostałych dwóch przedsiębiorców generujących nowe pośrednie miejsca pracy, przyjęło do pracy 4 osoby w oparciu o inną formę zatrudnienia niż propozycje przedstawione w ankiecie.

➡ ***Szczegółowe informacje w zakresie miejsc pracy utworzonych w ramach Programu (wskaźniki produktu i rezultatu na podstawie umów o dofinansowanie) oraz miejsc pracy pośrednich utworzonych w ramach ankiety:***

- ***dla poszczególnych Osi priorytetowych znajdują się w punktach od 3.1 Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu do 3.7 Oś priorytetowa 7 Pomoc techniczna,***
- ***dla działania 1.2 w punkcie 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej.***

2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej

IZ RPO WO 2007-2013 podczas przygotowywania sprawozdania rocznego za 2011 r. wzięła pod uwagę dotychczasowe rekomendacje/uwagi KE do sprawozdań rocznych z realizacji Programu za lata 2007-2010. W treści sprawozdania uwzględnione zostały również rekomendacje/uwagi zgłaszane podczas corocznych spotkań IZ RPO WO 2007-2013 z KE.

Poniżej, przedstawiono szczegółowe wyjaśnienia dotyczące wszystkich rekomendacji/uwag Komisji do sprawozdania rocznego za 2010 r., przekazanych pismem z 26 sierpnia 2011 r.:

1. Wzmocnienie zapisów analizy jakościowej w odniesieniu do celów Programu

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniła rekomendację KE poprzez rozszerzenie jakościowego opisu zaawansowania Programu oraz poszczególnych Osi priorytetowych/działań z uwzględnieniem ich wpływu na realizację celów Programu.

Przeprowadzono szczegółową analizę stopnia realizacji wskaźników w oparciu o wartości szacowane oraz wartości osiągnięte w porównaniu z wartościami docelowymi, alokacją, kontraktacją oraz w kontekście realizacji celów Programu, sytuacji społeczno-ekonomicznej regionu, a także analizy SWOT z Programu.

Ponadto, przedstawiono działania, które IZ RPO WO 2007-2013 podejmowała/zamierza podjąć dla pełnego osiągnięcia założeń Programu oraz poszczególnych Osi priorytetowych, uwzględniając wyniki prowadzonych ewaluacji, przeglądu śródkresowego i dodatkowych środków pochodzących z KRW i dostosowania technicznego.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych**

2. Rozpoczęcie prac nt. możliwych kierunków wsparcia w ramach kolejnego okresu programowania, powiązanego ze Strategią Europa 2020

Zarówno na etapie renegocjacji Programu, który miał miejsce w 2011 r., jak i podczas trwającego obecnie procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, IZ RPO WO 2007-2013 koncentruje się na zintegrowanym podejściu strategicznym uwzględniającym 3 cele Strategii Europa 2020 tj. *rozwój inteligentny, zrównoważony, sprzyjający włączeniu społecznemu*.

Podczas pierwszych spotkań roboczych dotyczących przyszłej perspektywy finansowej 2014-2020 oraz prac nad Ramowym Zintegrowanym Programem Operacyjnym, podkreślane jest fundamentalne znaczenie tych zapisów i konieczność refleksji nad priorytetami, jakie mają być wyznaczone dla następnego okresu programowania.

➡ **Szczegółowe informacje nt. działań IZ RPO WO 2007-2013 dotyczących przyszłego okresu programowania – punkt 2.1.6.4 Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji**

3. Nierównomierny postęp osi priorytetowych

Według stanu na 31 grudnia 2010 r. poziom kontraktacji dla Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne* i 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych* wynosił odpowiednio 100% i 55%, natomiast poziom płatności – odpowiednio 8% i 17%. Wartości te znacząco odbiegały od stanu wdrażania pozostałych osi.

Niski poziom wdrażania przedmiotowych Osi priorytetowych wynikał bezpośrednio z opóźnień w zakresie przeprowadzenia naborów wniosków o dofinansowanie, wynikających z późnego wejścia w życie *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych* (Oś priorytetowa 2) oraz *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych* (Oś priorytetowa 6).

W roku 2011 odnotowano postęp we wdrażaniu przedmiotowych Osi. W ramach Osi priorytetowej 2 zatwierdzono płatności na blisko **3,5 mln Euro** oraz zakończyła się realizacja 5 projektów. Natomiast w przypadku Osi priorytetowej 6 podpisano 24 umowy na kwotę dofinansowania z EFRR **14,3 mln Euro** oraz zatwierdzono płatności na blisko **5,2 mln Euro**. Zakończyła się także realizacja 4 projektów.

Po uwzględnieniu dodatkowych środków w ramach Programu (z KRW i dostosowania technicznego), wg stanu na 31 grudnia 2011 r.:

- poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej 2 i 6 wyniósł odpowiednio 77% i 90%;
- poziom płatności w ramach Osi priorytetowej 2 i 6 wyniósł odpowiednio 18% i 30%.

W przypadku kontraktacji nie widać już znaczących rozbieżności (poziom kontraktacji na poziomie Programu wyniósł 76%), natomiast w przypadku płatności proces wyrównywania tempa postępu wymaga dłuższego czasu, bowiem zdecydowana większość projektów w Osi priorytetowej 2 i 6 zakończy się w 2012 i 2013 roku. Jednakże, należy zauważyć, że wartości osiągnięte na poziomie Osi priorytetowej 2 i 6 w 2011 roku, uległy znaczącej poprawie w stosunku do końca 2010 r.

4. Niewykorzystanie sprzętu sfinansowanego ze środków UE ze względu na brak kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 nie otrzymała od beneficjentów realizujących projekty w sektorze zdrowia informacji nt. niepodpisania przez nich kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia lub jego rozwiązania w trakcie realizacji projektu.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie beneficjent zobowiązany jest do zgłaszania Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 w formie pisemnej wszelkich zmian dotyczących projektu. Ponadto, beneficjent składa oświadczenie o zagwarantowaniu w ciągu 5 lat od rzeczowego zakończenia realizacji projektu, ciągłości świadczenia usług w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Mimo obowiązków beneficjenta w ww. obszarze, w październiku i listopadzie 2011 r. IZ RPO WO 2007-2013 przeprowadziła kontrole dokumentacji projektów, zrealizowanych w ramach działania 5.2 *Rozwój bazy medycznej w regionie* w zakresie kontraktu z NFZ na usługi świadczone z wykorzystaniem powstałej w wyniku realizacji projektu infrastruktury i zakupionego sprzętu. Nie stwierdzono w tym zakresie żadnych nieprawidłowości.

Mając na uwadze zalecenia Komisji Europejskiej przekazane pismem z dnia 8 marca 2012 r., IZ RPO WO 2007-2013 nadal będzie dokładać wszelkich starań w zakresie kontrolowania ciągłości świadczenia usług w ramach kontraktu z NFZ podczas 5-letniej trwałości projektów. Natomiast w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w tym zakresie, podejmie przewidziane procedurami środki mające na celu częściowy lub całościowy zwrot pozyskanego dofinansowania.

5. Komplementarność z operacjami współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego

W sierpniu 2011 r. na zlecenie Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 rozpoczęła się realizacja badania ewaluacyjnego pn. *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

Głównym celem badania była analiza oraz ocena komplementarności podejmowanych przez Instytucję Zarządzającą RPO WO 2007-2013 interwencji z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim, jak również w zakresie realizowanych projektów. Ponadto jednym z celów badania było wskazanie mechanizmów i narzędzi zapewnienia komplementarności w przyszłym okresie programowania. W badaniu została również zwrócona uwaga na kwestię osiągnięcia efektu synergii pomiędzy komplementarnymi projektami.

Przy opracowaniu przykładów projektów komplementarnych w Sprawozdaniu rocznym za 2011 rok Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 zwróciła szczególną uwagę na komplementarność w obszarze edukacji (Oś priorytetowa 5) i rewitalizacji (Oś priorytetowa 6).

➡ Szczegółowe informacje nt. komplementarności – punkt 2.6 Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia oraz 2.7.3. Badania ewaluacyjne

IZ RPO WO 2007-2013 planuje również modyfikację kryteriów w działaniu 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* pod kątem komplementarności (zaplanowano nabór z dodatkowych środków dla Centrów Kształcenia Ustawicznego i Centrów Kształcenia Praktycznego). Jako kryterium bezwzględne zostanie wprowadzony zapis mówiący o tym, że projekt realizowany w ramach RPO WO 2007-2013 musi być komplementarny z projektem współfinansowanym z EFS. Ponadto, dodatkowe punkty będzie można otrzymać za komplementarność z innymi projektami współfinansowanymi ze środków unijnych.

Dzięki połączeniu miękkich i twardych inwestycji na poziomie jednostek oświatowych o zasięgu regionalnym możliwe będzie osiągnięcie wyższej wartości dodanej w obszarze edukacji kształcenia ustawicznego i praktycznego.

6. Tworzenie miejsc pracy

W sierpniu 2011 r. na zlecenie Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 rozpoczęła się realizacja badania ewaluacyjnego pn. *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim*.

Głównym celem badania była ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych (start-up) w regionie w stosunku do potrzeb regionalnych. Dodatkowo analizie poddana została jakość utworzonych nowych miejsc pracy w wyniku realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w zakresie poddziałania 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych* i działania 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia* oraz RPO WO 2007-2013 w zakresie poddziałania 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* i poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*.

➡ **Szczegółowe informacje nt. wyników badania – punkt 2.7.3 Badania ewaluacyjne oraz punkt 3.1 Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu**

Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 zmodyfikowała kryteria wyboru projektów dotyczące miejsc pracy w działaniu 1.3 *Innowacje, badania, rozwój technologiczny* (z dodatkowych środków przeznaczono na ten obszar 11,3 mln Euro). Projekty będą otrzymywać dodatkowe punkty za tworzenie etatów badawczych oraz miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem. Etaty wysokiej jakości, tzn. wymagające wyższego wykształcenia i specjalistycznych umiejętności, stanowić powinny naturalny czynnik wykorzystania wiedzy w regionie oraz zapobiegać efektowi drenażu mózgów.

7. Niespójne dane finansowe w tabelach

Dane finansowe prezentowane w tabelach w punkcie 3 *Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych* dotyczyły poziomu wdrażania programu w okresie sprawozdawczym, dlatego w przypadku niektórych działań nie wykazano wniosków złożonych w okresie sprawozdawczym, a np. tylko podpisane umowy (w 2010 r. miał bowiem miejsce jedynie proces podpisywania umów w danym działaniu).

W celu zapewnienia większej przejrzystości prezentowanych danych, sposób pokazywania postępu w okresie sprawozdawczym w obecnym sprawozdaniu został zmodyfikowany. Informacje zaprezentowano w punkcie 3. *Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych*.

8. Dodatkowe informacje nt. wybranych sektorów i obszarów wsparcia

KE zwróciła się do IZ RPO WO 2007-2013 z prośbą o przekazanie szczegółowych informacji nt. wybranych sektorów i obszarów wsparcia tj.: *infrastruktura szerokopasmowa, gospodarka odpadami oraz środki ochrony przeciwpowodziowej*.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 3 Postęp wdrażania programu wg osi priorytetowych**

2.1.6.4 Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji

Rekomendacje dot. dalszego przebiegu realizacji RPO WO 2007-2013

Zgodnie z zapisami art. 50 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* w 2011 r. miał miejsce przegląd śródk okresowy wdrażania RPO WO 2007-2013, w tym podział środków z Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego. Komisja Europejska decyzją K(2011) 9364 z 13 grudnia 2011 r. zatwierdziła zmiany w Programie.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania**

- W celu pełnego wykorzystania pierwotnej alokacji (427 mln Euro z EFRR), IZ RPO WO 2007-2013 w 2011 roku ogłosiła **dodatkowe nabory wniosków** w wybranych działaniach/poddziałaniach Programu w ramach powstałych oszczędności. Źródła powstających oszczędności to:

- środki powstałe w wyniku wzrostu kursu Euro, tj. dodatnie różnice kursowe;
- środki powstałe w wyniku spadku wartości projektów po zakończeniu postępowań przetargowych przez beneficjentów;
- środki powstałe w wyniku zakończenia realizacji projektu (niewykorzystanie całości dofinansowania).

Przeznaczone są one na przyjęcie do dofinansowania projektów z list rezerwowych, zwiększenie wysokości dofinansowania realizowanych projektów bądź ogłoszenie dodatkowych naborów.

Oceny wniosków oraz podpisywanie umów o dofinansowanie projektów w ramach większości ww. naborów będzie miało miejsce w 2012 r.

- Na 2012 r. zaplanowano **przeprowadzenie naborów** w ramach uzyskanych dodatkowych środków na kwotę 63,8 mln Euro z EFRR w następujących działaniach/poddziałaniach:

- **11 naborów w procedurze konkursowej:**
 - 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu;*
 - 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości;*
 - 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw (2 nabory);*
 - 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach (2 nabory);*
 - 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny;*
 - 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych;*
 - 3.1.1 *Drogi regionalne;*
 - 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii;*
 - 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej.*
- **2 nabory w procedurze pozakonkursowej:**
 - *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych – Sobieskiego) w Opolu (3.1.1 Drogi regionalne);*
 - *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa (3.1.2 Drogi lokalne).*

- Na 2012 rok, IZ RPO WO 2007-2013 zaplanowała także **przeprowadzenie 5 badań ewaluacyjnych**, których zadaniem będzie m.in. ocena wpływu projektów realizowanych w ramach Programu na rozwój społeczno-gospodarczy Opolszczyzny, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru edukacji, innowacyjności, sfery badawczo-rozwojowej, turystyki oraz inżynierii finansowej. Badania mają także pomóc w wyznaczeniu założeń dla przyszłego ukierunkowania wsparcia perspektywy 2014-2020.

➡ **Szczegółowe informacje nt. ewaluacji – punkt 2.7.3. Badania ewaluacyjne**

Rekomendacje dot. przyszłego okresu programowania

- 6 października 2011 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet legislacyjny dla polityki spójności na lata 2014-2020, co rozpoczęło oficjalną debatę na temat przyszłości tej polityki w Radzie Unii Europejskiej. Od tego momentu IZ RPO WO 2007-2013 aktywnie angażuje się w prace w tym zakresie:
- przekazano uwagi dot. projektów rozporządzeń do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego;
 - przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013 uczestniczą w pracach ciał doradczych funkcjonujących na poziomie kraju (*Grupy robocze przy KK NSRO 2007-2013, Zespół doradczy ds. polityki spójności*

2014-2020) i na poziomie regionu (*Zespół ds. aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego*);

- zorganizowano pierwsze spotkania dotyczące nowej perspektywy finansowej oraz przyszłości województwa opolskiego po 2013 roku (październik i grudzień 2011 r.). W spotkaniach uczestniczyli licznie opolscy samorządowcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych;
- Przez pryzmat celów Strategii Europa 2020, tj. *rozwój inteligentny, zrównoważony, sprzyjający włączeniu społecznemu*, budowana jest nowa Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego. Zintegrowany program operacyjny na lata 2014-2020 (obejmujący interwencje EFRF i EFS na poziomie regionu) będzie podstawowym narzędziem realizacji określonych w niej wyzwań i celów przed jakimi stoi Opolszczyzna;
- Prace nad programem IZ RPO WO 2007-2013 planuje rozpocząć już w I połowie 2012 roku; w tym celu ma także zostać powołany zespół roboczy, który będzie wypracowywał strategiczne zapisy Programu oraz ściśle współpracował z *Zespołem ds. aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego*;
- Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia, założenia Strategii Europa 2020 oraz wypracowane dotychczas elementy diagnozy sytuacji społeczno - gospodarczej województwa opolskiego, planuje się wybór następujących obszarów wsparcia w odniesieniu do przyszłej perspektywy finansowej. W obszarze interwencji EFRF m.in. *przedsiębiorczość, innowacje, B+R, inżynieria finansowa, infrastruktura drogowa, infrastruktura ICT, kolejowa, społeczna, efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii, rozwój miast*. W obszarze interwencji EFS m.in. *zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego, dostosowanie systemu kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy, samozatrudnienie, wspieranie tworzenia sieci klastrów, uczenie się przez całe życie, rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych; równość szans*.

Realizacji rekomendacji przyjętych przez KM RPO WO 2007-2013

Podczas XVII posiedzenia KM RPO WO 2007-2013 w dniu 14 lutego 2011 r. przedstawiciel Komisji Europejskiej zwrócił uwagę na kwestię dostępności do Internetu w województwie opolskim. W efekcie tych uwag IZ RPO WO 2007-2013 zleciła wykonanie ekspertyzy w przedmiotowej kwestii przez niezależnego eksperta, która obejmuje analizę obecnego stanu dostępu do Internetu szerokopasmowego w województwie opolskim, dostępność do usług ICT oraz rekomendacje na przyszłość w zakresie rozwoju ICT w regionie.

➤ Szczegółowe informacje – punkt 3.2 Oś priorytetowa 2 Społeczeństwo informacyjne

Podczas XVIII posiedzenia KM RPO WO 2007-2013 w dniu 7 marca 2011 r. przedstawiciel Jednostki Ewaluacyjnej poinformował o złożeniu wniosku przez członka Komitetu Monitorującego (przedstawiciel partnerów społecznych i gospodarczych) dotyczącego przeprowadzenia w 2011 r. badania ewaluacyjnego w ramach Osi priorytetowej 1. Celem ewaluacji miałyby być ocena użyteczności i wsparcia publicznego z punktu widzenia założeń programowych oraz możliwości rynkowych.

W związku z tym, iż badanie ewaluacyjne przeprowadzone w 2010 r. *Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013*, w sposób kompleksowy przeanalizowało ocenę efektów jakości projektów dla wszystkich działań Programu, przeprowadzenie kolejnej analizy w tym zakresie w tak krótkim czasie, byłoby terminem zbyt szybkim. W związku z tym powyższe wnioskowane działania będą poddane ewaluacji po zamknięciu wdrażania projektów w ramach Osi priorytetowej 1, wstępnie w 2013-2014 roku.

2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej

Działania w zakresie wsparcia instrumentów inżynierii finansowej realizowane są w ramach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*, w działaniu 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości* RPO WO 2007-2013, wdrażane w całości przez IP II stopnia.

Celem działania jest wzrost dynamiki rozwoju przedsiębiorstw poprzez tworzenie i rozwój instrumentów zewnętrznego finansowania przedsiębiorczości.

W ramach podziału dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania na realizację działania przeznaczono **6,5 mln Euro**. Łącznie alokacja na w/w działanie wynosi **25,13 mln Euro**.

Beneficjentami wsparcia finansowanego w ramach tego obszaru są podmioty prowadzące działalność w obszarze objętym działaniem 1.2, przy czym dany podmiot musi spełnić łącznie następujące warunki:

- uchwałą właściwego organu utworzyć wyodrębniony księgowo fundusz;
- udzielać pożyczek lub poręczeń dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w celu wsparcia przedsiębiorczości oraz innowacyjności.

Efekty wdrażania działania 1.2 Zapewnienie finansowania przedsiębiorczości

Zwiększenie alokacji o dodatkowe środki z KRW miało wpływ na zmianę wartości docelowych wskaźników. Ponadto na etapie renegotjacji Programu w 2011 r. dodano wskaźnik *Liczba wspartych przedsiębiorstw*, który wcześniej występował tylko na poziomie *Uszczegółowienia*. Wartość docelową dla tego wskaźnika w 2013 roku określono na poziomie 416 sztuk, a w 2015 roku na poziomie 520 sztuk. Przeszacowane wartości docelowe wskaźników dla działania 1.2 przedstawiono w Tabeli 17.

Tabela 17. Zmiany w wartościach docelowych wskaźników w ramach działania 1.2

Nazwa wskaźnika	Wartość w roku 2013 – wartość przed zmianą	Wartość w roku 2015 – wartość przed zmianą	Wartość w roku 2013 – wartość obecna	Wartość w roku 2015 – wartość obecna
Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji	8	10	20,4	25,5
Liczba dokapitalizowanych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	2	3	5	6
Liczba wspartych przedsiębiorstw	45	56	416	520
Wartość udzielonych kredytów i pożyczek	8	10	19,4	24,3

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Na obecnym etapie realizacji, najwyższy poziom został osiągnięty dla wskaźnika *Liczba wspartych przedsiębiorstw* i wynosi 404 szt., co stanowi prawie 78% zakładanej wartości. Również wysoki poziom ponad 65% został osiągnięty dla wskaźnika *Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji*.

W celu sprawnego i efektywnego działania funduszy pożyczkowych i poręczeniowych IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring realizacji działania 1.2 na dwóch poziomach, tj.: zarządzania i wdrażania.

⇒ Poziom zarządzania

W listopadzie 2011 r. *Zespół roboczy ds. działania 1.2* we współpracy z IP II stopnia opracował zmiany zapisów wzoru umowy o dofinansowanie. Wprowadzono m.in. rozszerzony wzór sprawozdania miesięcznego z działalności funduszu poręczeniowego/pożyczkowego dokapitalizowanego w ramach RPO WO 2007-2013. W ten sposób został on dostosowany do wymogów sprawozdawczości kwartalnej. Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 opiniowała dokumenty stanowiące podstawy do wdrażania ww. działania, m.in. projekty rozporządzeń, wytycznych horyzontalnych.

⇒ Poziom wdrażania

Od uruchomienia programu zorganizowano szereg spotkań z beneficjentami działania 1.2, które okazały się skutecznym narzędziem nadzoru nad realizacją projektów, ułatwiającym komunikację i przepływ informacji pomiędzy instytucjami. W okresie sprawozdawczym miały miejsce 4 spotkania IZ RPO WO 2007-2013

z beneficjentami działania 1.2, na których dokonano oceny postępu we wdrażanych przez beneficjentów projektach. Tematem spotkań były również kwestie problemowe związane z wdrażaniem działania 1.2, m.in. zmiany w zakresie sprawozdawczości kwartalnej. Zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach działania 1.2 RPO WO 2007-2013, beneficjenci zobowiązani są przekazywać do IP II stopnia *Sprawozdania miesięczne z działalności funduszu poręczeniowego /pożyczkowego dokapitalizowanego w ramach RPO WO 2007-2013*, na podstawie których IZ RPO WO 2007-2013 dokonuje oceny postępu wdrażanych przez nich projektów.

Biorąc pod uwagę wysoki poziom zaawansowania we wdrażaniu projektów działania 1.2 można stwierdzić, iż jest to bardzo efektywna forma wsparcia przedsiębiorczości. Pozwala na stworzenie sprzyjających warunków dla zwiększenia aktywności gospodarczej w regionie. Skierowanie dodatkowych środków na ten obszar spowoduje wzrost odpowiedzialności przedsiębiorców w zakresie prowadzenia przemysłowej i skutecznej polityki finansowej firmy. Natomiast wielokrotny obrót pieniądza przyczyni się do pobudzenia przedsiębiorczości w regionie.

Stan wdrażania działania 1.2 Zapewnienie finansowania przedsiębiorczości

Od uruchomienia Programu przeprowadzono 3 nabory wniosków. Szczegółowe informacje nt. przeprowadzonych naborów w ramach działania 1.2 przedstawia *Tabela 18*.

Tabela 18. Zestawienie naborów przeprowadzonych w ramach działania 1.2 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr naboru	Przeprowadzony nabór	Etap realizacji	Poziom alokacji
I	3 - 17 sierpnia 2009 r.	Beneficjent wycofał się z realizacji projektu na etapie oceny wniosku	10
II	28 października - 12 listopada 2009 r.	Podpisano 3 umowy	15
III	15 - 29 lipca 2010 r.	Podpisano 1 umowę	19
RAZEM	3 nabory	Podpisano 4 umowy	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r.* zaplanowano **IV nabór** wniosków w ramach działania 1.2. Planowana alokacja na nabór pochodzi ze środków KRW i wynosi **6,5 mln Euro**.

W ramach działania wsparcie uzyskały 3 podmioty, tj.:

- Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych (FRŚiWIL);
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (WFOŚiGW);
- Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych (ORFPK).

Od uruchomienia Programu realizowane są 4 umowy o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania EFRR **16,79 mln Euro** (76 mln PLN), co stanowi prawie 67% przeznaczonej alokacji.

Na podstawie sprawozdań merytorycznych beneficjentów funduszy przewiduje się, że dzięki inwestycjom zrealizowanym przy wsparciu instrumentów inżynierii finansowej w ramach RPO WO 2007-2013 powstanie **525** miejsc pracy, w tym 356 dla mężczyzn i 169 dla kobiet. Miejsca pracy w sprawozdaniach są przedstawiane na podstawie wniosków złożonych przez beneficjentów ostatecznych.

Stworzenie najwięcej miejsc pracy deklarują właściciele mikroprzedsiębiorstw **71%**, następnie małych przedsiębiorstw - **22%**, oraz średnich przedsiębiorstw - **7%**. Podział taki jest proporcjonalny do ogólnych tendencji aplikacyjnych przedsiębiorców.

Dzięki realizacji projektów stworzenie największej liczby miejsc pracy planują beneficjenci z branży usług gastronomicznych i zakwaterowania (**19%**), branży budowniczej (**14%**) i handlowej (**13%**). Miejsca pracy, dla których beneficjenci nie wskazali konkretnych branż stanowią 33 % wszystkich deklarowanych miejsc pracy

w ramach działania 1.2. Ponadto dzięki realizacji projektów beneficjenci planują stworzenie miejsc pracy w przetwórstwie przemysłowym, przemyśle drzewnym itp. Szczegółowy podział planowanych miejsc pracy w podziale na sektory działania poręczeniobiorcy/pożyczkobiorcy przedstawia *Tabela 19*.

Tabela 19. Planowane miejsca pracy w podziale na sektory działania poręczeniobiorcy/pożyczkobiorcy

Sektor działania poręczeniobiorcy/pożyczkobiorcy	Liczba miejsc pracy
<i>Usługi gastronomiczne i zakwaterowanie</i>	98
<i>Budownictwo</i>	72
<i>Handel</i>	67
<i>Przetwórstwo przemysłowe</i>	30
<i>Przemysł drzewny</i>	22
<i>Usługi medyczne</i>	19
<i>Transport</i>	18
<i>Motoryzacja</i>	8
<i>Przemysł metalowy</i>	8
<i>Rolnictwo, agroturystyka, leśnictwo</i>	5
<i>Energetyka</i>	3
<i>Przemysł spożywczy</i>	2
<i>Pozostałe</i>	173
Razem	525

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań merytorycznych oraz informacji od funduszy.

Najwięcej kobiet zatrudnionych zostanie w branży usług gastronomicznych i zakwaterowania, oraz w branży handlowej, co związane jest ze specyfiką pracy w tych sektorach. Natomiast branża budownictwa, przemysłu drzewnego, metalowego i motoryzacyjnego jest zdominowana wyłącznie przez mężczyzn, co wynika z predyspozycji mężczyzn do pracy w tych sektorach.

IZ RPO WO 2007-2013 przeprowadziła ankietę nt. utworzonych miejsc pracy u beneficjentów ostatecznych działania 1.2 w podziale na sektory działania poręczeniobiorcy/pożyczkobiorcy. W ramach dwóch umów beneficjenci przedstawili dane rzeczywiste dot. ilości utworzonych miejsc pracy na podstawie informacji uzyskanych bezpośrednio od przedsiębiorców. Natomiast w ramach dwóch pozostałych umów przedstawiono liczbę miejsc pracy zadeklarowaną przez pożyczkobiorców/poręczeniobiorców we wnioskach złożonych.

Łączna liczba miejsc pracy u beneficjentów ostatecznych wynosi **436**, w tym 281 mężczyzn i 155 kobiet. Podział miejsc pracy ze względu na wielkość przedsiębiorstwa wynosi: mikroprzedsiębiorstwa - 71%, małe przedsiębiorstwa - 19% oraz średnie przedsiębiorstwa - 10%. Biorąc pod uwagę sektor działania poręczeniobiorcy/pożyczkobiorcy tak samo jak w przypadku danych przedstawionych w sprawozdaniach oraz pozyskanych od beneficjentów funduszy, największą część stanowią miejsca pracy powstałe w branży usług gastronomicznych i zakwaterowania (**22%**) i tu największy odsetek stanowią kobiety. Kolejnym sektorem działania cieszącym się dużym zainteresowaniem jest handel (13%) i budownictwo (12%). Ponadto ponad 4% zatrudnionych stanowią osoby zatrudniane w branży usług medycznych i transporcie. Dla największej liczby zatrudnionych branża nie została określona przez beneficjentów i wynosi 37% wszystkich utworzonych miejsc pracy.

Szczegółowe informacje nt. stanu wdrażania działania 1.2 zostały zaprezentowane w *Tabelach 20 i 21*. Informacje zostały przedstawione na podstawie sprawozdań merytorycznych składanych przez beneficjentów funduszy.

Tabela 20. Stan wdrażania działania 1.2 od uruchomienia Programu

Lp.	Beneficjent	Umowy podpisane z beneficjentem		Umowy podpisane przez beneficjenta z ostatecznymi odbiorcami		
		Liczba	Wartość dofinansowania EFRR [mln Euro]	Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń	Wartość odpowiadająca dofinansowaniu ze środków UE [mln Euro]	% realizacji umowy przez beneficjenta
1.	FRŚIWIL	2	9,50	331 pożyczek	11,51	121,15%
2.	WFOŚiGW	1	5,08	77 pożyczek	3,2	62,97%
3.	ORFPK	1	2, 21	52 poręczenia	1,35	61,14%
OGÓŁEM		4	16,79	460	16,06	95,65%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych, wg stanu na 31 grudnia 2011 r.

Łączna wartość podpisanych **460 umów** pożyczek/poręczeń z ostatecznymi odbiorcami stanowi ponad **95%** środków przekazanych do funduszy. Natomiast wartość środków faktycznie wypłaconych ostatecznym odbiorcom stanowi **92%** środków przekazanych do funduszy.

Tabela 21. Środki faktycznie wypłacone przez fundusze ostatecznym odbiorcom

[mln Euro]

Lp.	Beneficjent	Środki faktycznie wypłacone ostatecznym odbiorcom	
		Liczba	Wartość odpowiadająca dofinansowaniu ze środków UE
1.	FRŚIWIL	322 pożyczki	11,12
2.	WFOŚiGW	74 pożyczki	2,98
3.	ORFPK	52 poręczenia	1,35
OGÓŁEM		448	15,45

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych, wg stanu na 31 grudnia 2011 r.

Charakterystyka udzielonego wsparcia

Dofinansowanie funduszy świadczących usługi w zakresie zwrotnego wsparcia ułatwia dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji przedsiębiorcom, wypełniając lukę na rynku usług finansowych. Oferta skierowana jest w szczególności do małych firm, które z uwagi na rygorystyczne wymogi banków komercyjnych nie mogą w tych instytucjach otrzymać kredytów, co w dłuższej perspektywie poprawi konkurencyjność sektora MŚP działającego w regionie.

W wyniku realizowanych projektów działania 1.2 osiągnięte zostały następujące efekty:

- przyznano **408 pożyczek** na łączną kwotę blisko **14,71 mln Euro**;
- udzielono **52 poręczeń** na łączną kwotę blisko **1,35 mln Euro**;
- umowy podpisane z przedsiębiorcami stanowią ponad **95%** środków przekazanych do beneficjentów;
- najwięcej pożyczek/poręczeń trafiło do **mikroprzedsiębiorstw** (352 pożyczki/poręczenia) na kwotę blisko **10,28 mln Euro**, co stanowi **64%** środków przekazanych przez fundusze przedsiębiorcom. Ponad

połowę mniej środków trafiło do małych przedsiębiorstw (102 pożyczki/poręczenia na blisko 5,23 mln Euro). Zdecydowanie najmniej środków otrzymały średnie przedsiębiorstwa (6 pożyczek na blisko 0,55 mln Euro).

Najbardziej zaawansowanymi w realizacji są projekty *Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych*. Podpisane umowy z przedsiębiorstwami wyczerpują przyznane środki w ponad **121%**. Wiąże się to z tym, iż termin zakończenia rzeczowej realizacji projektów, deklarowany przez beneficjenta w przypadku jednej z umów upłynął 31.12.2010 r., natomiast w przypadku drugiej umowy upłynął 31.07.2011 r. Dla dwóch umów rozpoczął się drugi obrót środkami. Szczegółowe informacje nt. w/w umów przedstawia poniższa *Tabela 22*.

Tabela 22. Stan wdrażania projektów Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych

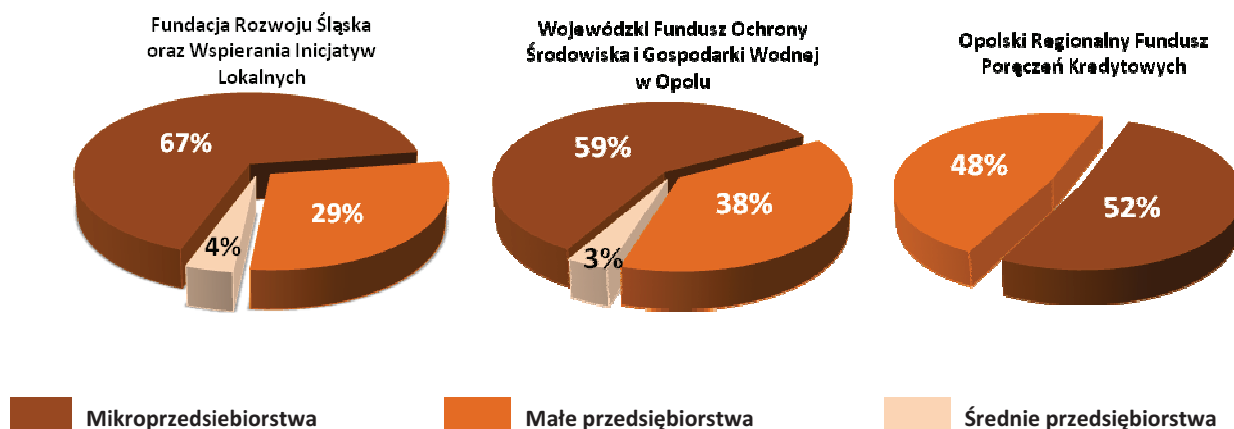
[mln Euro]

Tytuł projektu/Nr umowy/ Data zakończenia umowy	Udzielone pożyczki wg daty zakończenia umowy		Udzielone pożyczki wg stanu na 31.12.2011 r.		% realizacji umowy przez beneficjenta
	Liczba udzielonych pożyczek	Wartość dofinanso- wania EFRR	Liczba udzielonych pożyczek	Wartość dofinanso- wania EFRR	
Dokapitalizowanie Regionalnego Funduszu Pożyczkowego w ramach RPO WO – 01.02.00-16-004/09 <i>Umowa zakończona 31.12.2010 r.</i>	172	4,96	223	6,7	131,74
Dokapitalizowanie Regionalnego Funduszu Pożyczkowego w ramach RPO WO – 01.02.00-16-002/10 <i>Umowa zakończona 31.07.2011 r.</i>	103	4,62	108	4,8	108,98
OGÓŁEM	275	9,58	331	11,5	121,15

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań okresowych i miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych.

Informacje nt. zaawansowania poszczególnych beneficjentów działania 1.2 w podziale na sektory MŚP zostały zaprezentowane na *Wykresie 12*.

Wykres 12. Struktura procentowa sektora MŚP w udzielonych pożyczkach/poręczeniach przez poszczególnych beneficjentów działania 1.2

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy pożyczkowych/poręczeniowych, wg stanu na 31 grudnia 2011 r.

Biorąc pod uwagę podział udzielonych pożyczek/poręczeń wg rodzaju poręczanego/udzielanego zobowiązania, najwięcej zostało udzielonych pożyczek inwestycyjnych (blisko 13,46 mln Euro), pożyczek obrotowych (2,39 mln Euro). Najmniejszą wartość stanowią kredyty inwestycyjne (0,21 mln Euro).

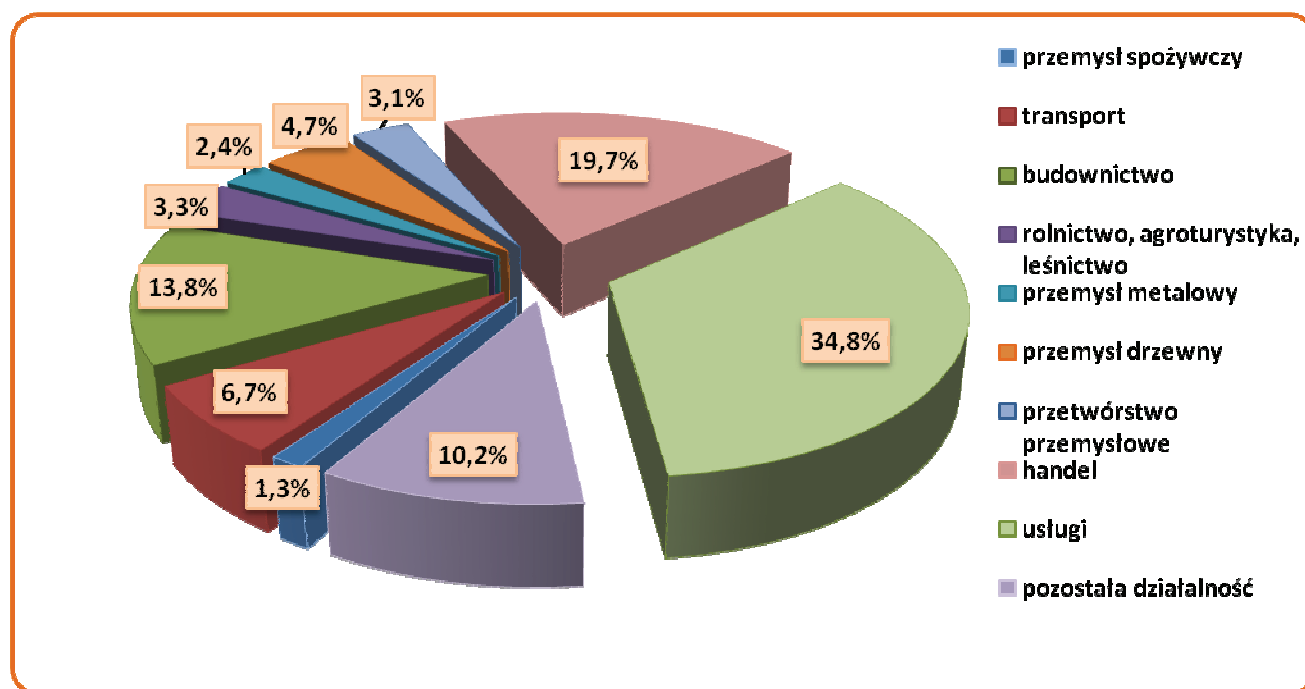
Wsparcie skierowane do sektora MSP w największym stopniu obejmowało szeroko rozumiane **usługi** – **34,83%** (na kwotę 5,59 mln Euro) oraz **handel** – **19,73%** (na kwotę 3,17 mln Euro).

Wsparcie sektora MSP zostało skierowane m.in. na branże wskazane w *Regionalnym Foresight*:

- **13,84%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **budownictwa** – łączna wartość środków wynosi ponad **2,22 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez FRŚiWIL (1,83 mln Euro), WFOŚiGW (0,3 mln Euro) oraz ORFPK (0,09 mln Euro);
- **6,72%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **transportu** – wartość środków wynosi ponad **1,08 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone wyłącznie przez FRŚiWIL (0,9 mln Euro), ORFPK (0,1 mln Euro) oraz WFOŚiGW (0,08mln Euro);
- **4,66%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **przemysłu drzewnego** - łączna wartość środków wynosi blisko **0,75 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez dwa dokapitalizowane fundusze pożyczkowe: 0,47 mln Euro ze środków WFOŚiGW oraz 0,28 mln Euro ze środków FRŚiWIL;
- **3,3%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **rolnictwa, agroturystyki, leśnictwa** - wartość środków wynosi ponad **0,52 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez FRŚiWIL (0,3 mln Euro) oraz WFOŚiGW (0,22 mln Euro).

W mniejszym stopniu wsparcie obejmowało pozostałe obszary gospodarki. Szczegółową strukturę udzielonych pożyczek/poręczeń w ramach beneficjentów działania 1.2 prezentuje Wykres 13.

Wykres 13. Struktura udzielonych pożyczek/poręczeń wg przedmiotu działalności gospodarczej określonej przez pożyczkobiorców/poręczeniobiorców

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych, wg stanu na 31 grudnia 2011 r.

2.1.6.6 Realizacja celów Strategii Europa 2020 w ramach RPO WO 2007-2013 – informacje ogólne

W 2010 r. przyjęta została nowa strategia rozwojowa UE - *Europa 2020*. *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, która określa priorytety gospodarcze Unii Europejskiej w perspektywie do 2020 r. zastępując jednocześnie dotychczas funkcjonującą Strategię

Lizbońską. Obecny okres programowania wpisuje się w realizację celów *Strategii UE 2020*, pomimo wyznaczenia jej interwencji w Politykę Spójności dopiero po 2013 r.

Strategia obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ⇒ **rozwój inteligentny** (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji);
- ⇒ **rozwój zrównoważony** (wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej);
- ⇒ **rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

Strategia Europa 2020 wyznacza 5 głównych obszarów/celów dla całej Unii Europejskiej wraz ze wskaźnikami planowanymi do osiągnięcia do 2020 roku, w których prowadzone mają być działania zmierzające do jej rozwoju i poprawy funkcjonowania:

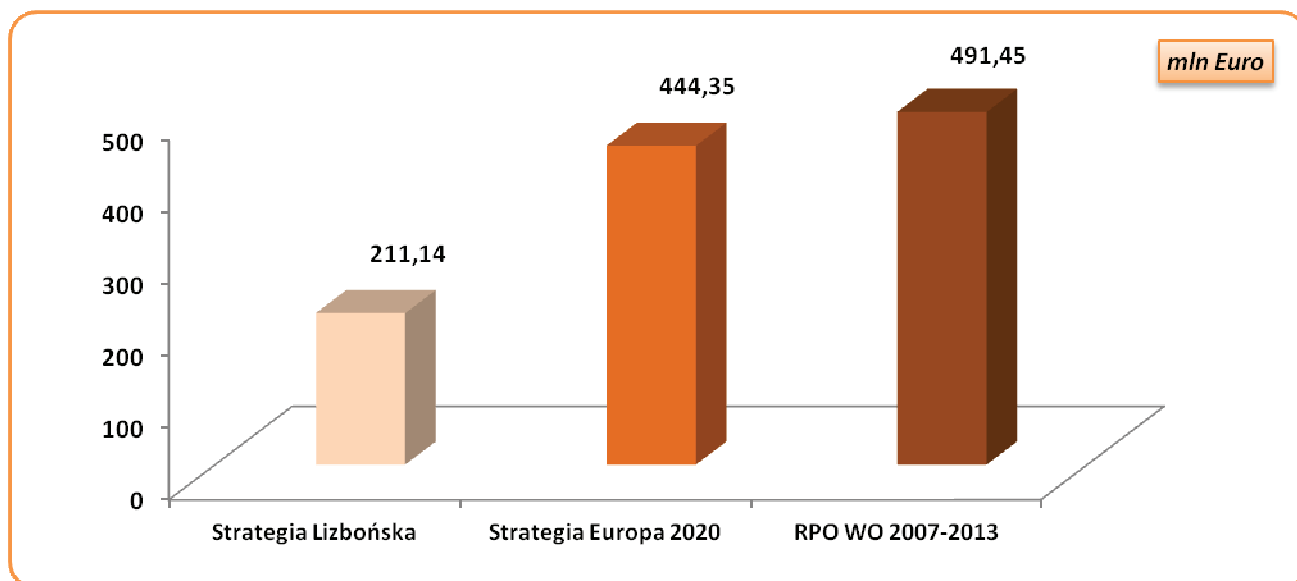
- *badania i rozwój oraz innowacje,*
- *edukacja,*
- *klimat i efektywność energetyczna,*
- *zatrudnienie,*
- *ubóstwo/włączenie społeczne,*

oraz dwa dodatkowe obszary/cele wynikające z inicjatyw flagowych tj. *społeczeństwo informacyjne* oraz *konkurencyjność*.

Podstawowymi instrumentami realizacji priorytetów *Strategii Europa 2020* są opracowywane przez państwa członkowskie UE **Krajowe Programy Reform** oraz wyznaczone przez KE **inicjatywy flagowe** (projekty przewodnie wpisujące się w założenia wspomnianych wyżej obszarów/celów UE).

W porównaniu z wcześniej obowiązującą Strategią Lizbońską zakres kategorii interwencji wyznaczonych do wdrażania celów wyznaczonych przez Komisję Europejską w nowej strategii uległ poszerzeniu, a na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono ponad 2 razy więcej środków pochodzących z EFRR przyczyniając się do wzrostu znaczenia Programu. W ramach RPO WO 2007-2013 na realizację kategorii interwencji wpisujących się w założenia *Strategii Europa 2020* przeznaczono aż **444 349 302 Euro**, tj. ponad **90%** środków EFRR przypadających na alokację RPO WO 2007-2013 (*Wykres 14*).

Wykres 14. Alokacja przeznaczona na Strategię Lizbońską oraz Strategię Europa 2020 w ramach RPO WO 2007-2013

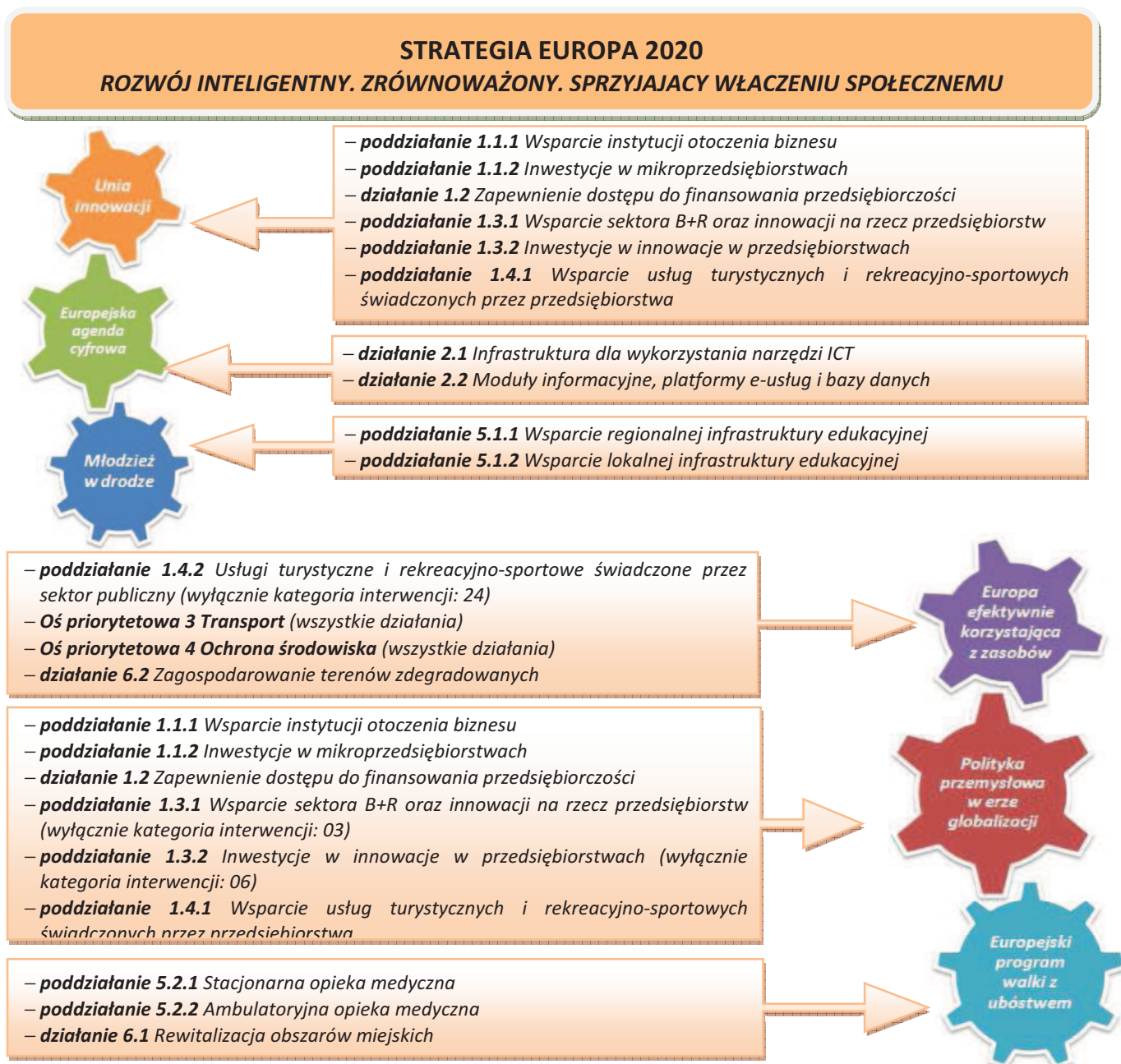

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

W Załączniku VI do sprawozdania zaprezentowana została matryca priorytetów, obszarów i inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* wraz ze wskaźnikami przewidzianymi do monitorowania postępów w realizacji wspomnianych priorytetów. Dodatkowo przedstawiony został podział środków przeznaczonych na realizację założeń Strategii w ramach RPO WO 2007-2013 w rozbiciu na kategorie interwencji.

IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy spójności działań/poddziałów RPO WO 2007-2013 z celami oraz inicjatywami flagowymi wyznaczonymi przez *Strategię Europa 2020*. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu wpisują się w 6 inicjatyw flagowych Strategii (*Schemat 2*). Jedynym wyjątkiem jest *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* – inicjatywa nie znajdująca odzwierciedlenia w Programie, w ramach którego realizowane są głównie projekty infrastrukturalne. W województwie sprawnie wdrażany jest jednak komponent regionalny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w ramach którego realizowane są projekty miękkie wypełniające założenia wspomnianej inicjatywy.

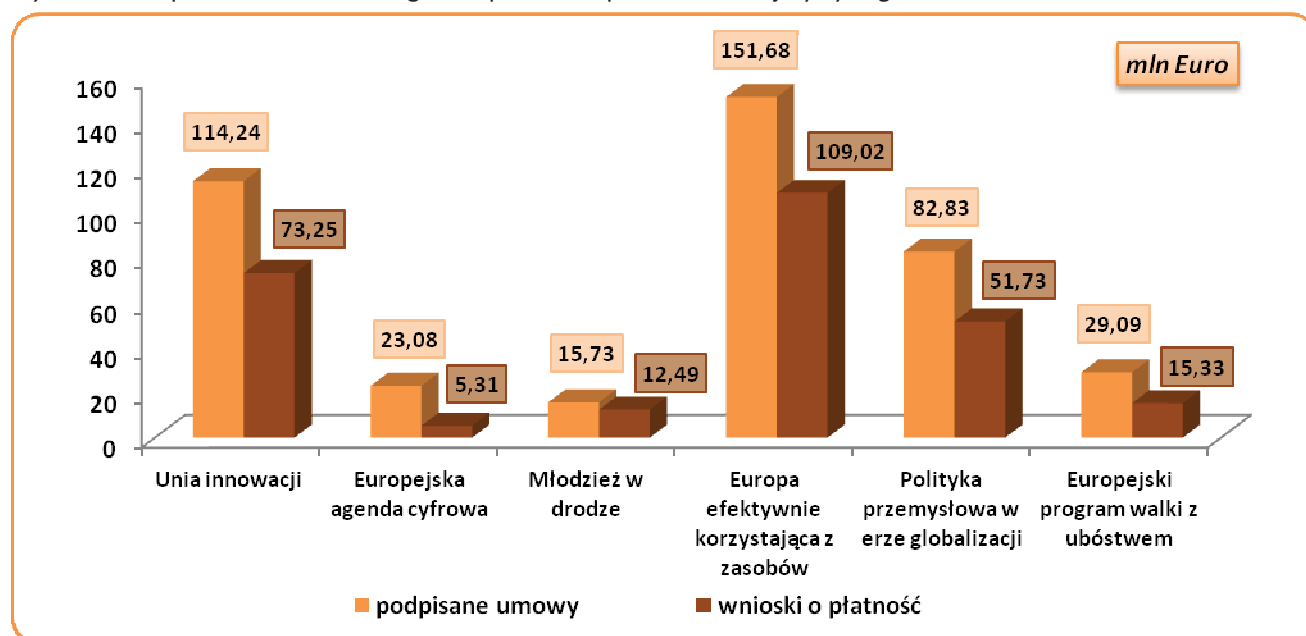
Schemat 2. Spójność RPO WO 2007-2013 z inicjatywami flagowymi *Strategii Europa 2020*

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Od uruchomienia Programu we wdrażanie wyznaczonych w Strategii inicjatyw flagowych zaangażowanych jest **939** z 994 zakontraktowanych projektów, o wartości dofinansowania z EFRR prawie **333,82 mln Euro**. Zaangażowanie niemal wszystkich działań i poddziałań RPO WO 2007-2013 w wypełnianie założeń *Strategii Europa 2020* przekłada się na jej wysoki stopień realizacji na poziomie regionu. W ramach każdej z inicjatyw przekroczono próg **kontraktacji 70% dostępnych środków** (w przypadku *Europejskiego programu walki z ubóstwem* poziom ten wynosi ponad **90%**). Analizując progres finansowy pod kątem wysokości pozyskanego dofinansowania dla umów wpisujących się w założenia inicjatyw wyraźnie dominują programy *Europy efektywnie korzystającej z zasobów* (**151,68 mln Euro**) oraz *Unii innowacji* (**114,24 mln Euro**), co jest efektem finansowania ich zakresu za pomocą największej liczby wspieranych kategorii interwencji. Biorąc pod uwagę złożone wnioski o płatność jedynie inicjatywa *Europejskiej agendy cyfrowej* przekładająca się na realizowaną w ramach RPO WO 2007-2013 Oś priorytetową 2 wykazuje pewne opóźnienia w procesie wydatkowania pozyskanych funduszy tj. około **18% dostępnych środków** w ramach alokacji zostało zatwierdzonych do refundacji w ramach wniosków o płatność. W przypadku pozostałych 5 inicjatyw flagowych wdrażanych w ramach Programu wykorzystanie dostępnych środków przekroczyło próg **45%** dla każdej z nich (*Wykres 15*).

Wykres 15. Stopień wdrażania Strategii Europa 2020 w podziale na inicjatywy flagowe

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Szczegółowe informacje nt. poziomu kontraktacji i płatności dla projektów realizujących kategorie interwencji wpisujące się w inicjatywy flagowe *Strategii Europa 2020* przedstawiono w Tabeli 23.

Tabela 23. Poziom alokacji, kontraktacji i płatności dla projektów w ramach RPO WO 2007-2013 wpisujących się w inicjatywy flagowe Strategii Europa 2020 w podziale na kategorie interwencji

[w Euro]

Priorytet Strategii UE 2020 / Inicjatywa flagowa / Kategoria interwencji*	Alokacja	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów	%	Wartość wniosków o płatność	%
1	2	3	4	4/2	5	5/2
<i>Rozwój inteligentny</i>	209 231 866,89	696	153 055 057,05	73,15%	91 050 093,87	43,52%
<i>Unia innowacji</i>	159 258 149,42	632	114 244 281,71	71,74%	73 249 787,56	45,99%
02	5 813 409,02	18	3 046 626,53	52,41%	1 193 666,20	20,53%
03	2 800 000,00	0	0	0,00%	0	0,00%

Priorytet Strategii UE 2020 / Inicjatywa flagowa / Kategoria interwencji*	Alokacja	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów	%	Wartość wniosków o płatność	%
1	2	3	4	4/2	5	5/2
04	3 933 852,54	2	232 860,57	5,92%	801 143,70	20,37%
05	25 126 889,65	4	16 788 159,93	66,81%	16 788 159,93	66,81%
06	9 982 459,14	31	10 179 007,16	101,97%	3 260 904,69	32,67%
07	38 409 626,50	107	28 131 014,45	73,24%	19 522 216,38	50,83%
08	54 269 107,13	457	45 846 000,79	84,48%	29 606 402,49	54,55%
09	18 922 805,44	13	10 020 612,28	52,96%	2 077 294,17	10,98%
<i>Europejska agenda cyfrowa</i>	29 784 346,15	24	23 080 147,74	77,49%	5 312 262,81	17,84%
10	11 731 842,01	3	10 808 614,97	92,13%	582 989,86	4,97%
11	649 691,33	1	562 018,16	86,51%	16 699,20	2,57%
13	17 402 812,81	20	11 709 514,61	67,29%	4712573,75	27,08%
<i>Młodzież w drodze</i>	20 189 371,32	40	15 730 627,60	77,92%	12 488 043,50	61,85%
75	20 189 371,32	40	15 730 627,60	77,92	12 488 043,50	61,85
Rozwój zrównoważony	314 192 558,44	680	234 511 333,54	74,64%	160 752 862,76	51,16%
<i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>	203 091 297,08	175	151 677 553,38	74,68%	109 020 101,48	53,68%
18	7 112 137,34	1	6 895 281,27	96,95%	6 895 281,27	96,95%
23	125 758 459,11	93	87 707 806,02	69,74%	66 185 318,47	52,63%
24	2 558 715,41	1	2 325 436,43	90,88%	1 911 973,77	74,72%
40	3 650 000,00	0	0	0,00%	0	0,00%
41	850 000,00	0	0	0,00%	0	0,00%
42	2 616 769,57	1	528 014,05	20,18%	277 781,43	10,62%
43	9 942 389,43	24	9 015 109,98	90,67%	5 206 413,77	52,37%
44	1 978 693,29	5	1 268 794,10	64,12%	576 163,35	29,12%
46	22 502 403,13	22	19 770 938,77	87,86%	14 248 447,67	63,32%
50	13 413 946,36	12	12 164 795,46	90,69%	4 893 716,91	36,48%
51	447 942,67	7	392 095,93	87,53%	196 765,79	43,93%
52	5 033 557,56	5	4 444 257,17	88,29%	3 672 820,98	72,97%
53	5 750 989,03	2	5 213 271,73	90,65%	4 164 407,25	72,41%
54	1 475 294,18	2	1 951 752,47	132,30%	791 010,82	53,62%

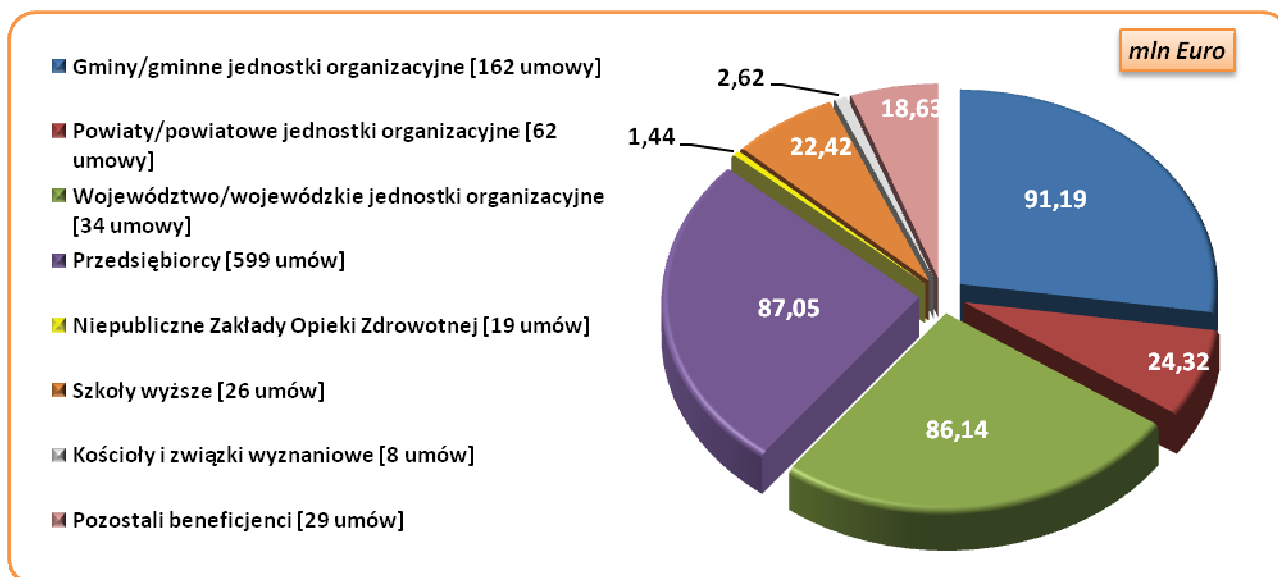
Priorytet Strategii UE 2020 / Inicjatywa flagowa / Kategoria interwencji*	Alokacja	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów	%	Wartość wniosków o płatność	%
1	2	3	4	4/2	5	5/2
<i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i>	111 101 261,36	505	82 833 780,16	74,56%	51 732 761,28	46,56%
03	2 800 000,00	0	0	0,00%	0	0,00%
05	25 126 889,65	4	16 788 159,93	66,81%	16 788 159,93	66,81%
06	9 982 459,14	31	10 179 007,16	101,97%	3 260 904,69	32,67%
08	54 269 107,13	457	45 846 000,79	84,48%	29 606 402,49	54,55%
09	18 922 805,44	13	10 020 612,28	52,96%	2 077 294,17	10,98%
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu	32 026 137,89	68	29 086 592,41	90,82%	15 332 469,17	47,87%
<i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Europejski program walki z ubóstwem</i>	32 026 137,89	68	29 086 592,41	90,82%	15 332 469,17	47,87%
61	16 657 048,49	29	18 584 926,64	111,57%	5 237 062,57	31,44%
76	11 268 499,21	38	10 462 170,29	92,84%	10 055 911,12	89,24%
78	4 100 590,19	1	39 495,48	0,96%	39 495,48	0,96%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

**W wyniku powielania kategorii interwencji 03,05,06,08,09 dla dwóch Inicjatyw Flagowych Strategii Europa 2020 nie jest możliwe wykazanie łącznej wartości podpisanych umów oraz wydatków wykazanych we wnioskach o płatność dla Strategii Europa 2020.*

Biorąc pod uwagę formy prawne beneficjentów będących odbiorcami dofinansowania w ramach poszczególnych inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, dominującą kategorią podmiotów są jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. Najaktywniejszymi beneficjentami spośród JST są gminy i ich jednostki organizacyjne, które pozyskały ponad **91,19 mln Euro** tj. 27,32% wartości wszystkich podpisanych umów. Drugą grupę beneficjentów, która zakontraktowała prawie **87,05 mln Euro** - prawie 26,08% wartości umów służących realizacji założeń *Strategii Europa 2020* stanowią przedsiębiorcy sektora MŚP. Ostatnią dużą grupą podmiotów realizujących projekty zgodne z inicjatywami flagowymi Strategii jest samorząd województwa wraz ze swoimi jednostkami organizacyjnymi, który podpisał umowy na kwotę prawie **86,14 mln Euro**, co stanowi 25,80% wartości kontraktacji (*Wykres 16*).

Wykres 16. Wartość zakontraktowanych środków w ramach Strategii Europa 2020 w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Realizacja inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 w ramach RPO WO 2007-2013 – analiza jakościowa

Inicjatywa flagowa **UNIA INNOWACJI** realizowana w ramach obszaru *Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość* zakłada poszerzenie dostępu do możliwości finansowania badań i innowacji, a tym samym przyczyni się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy poprzez opracowywanie nowych technologii i produktów.

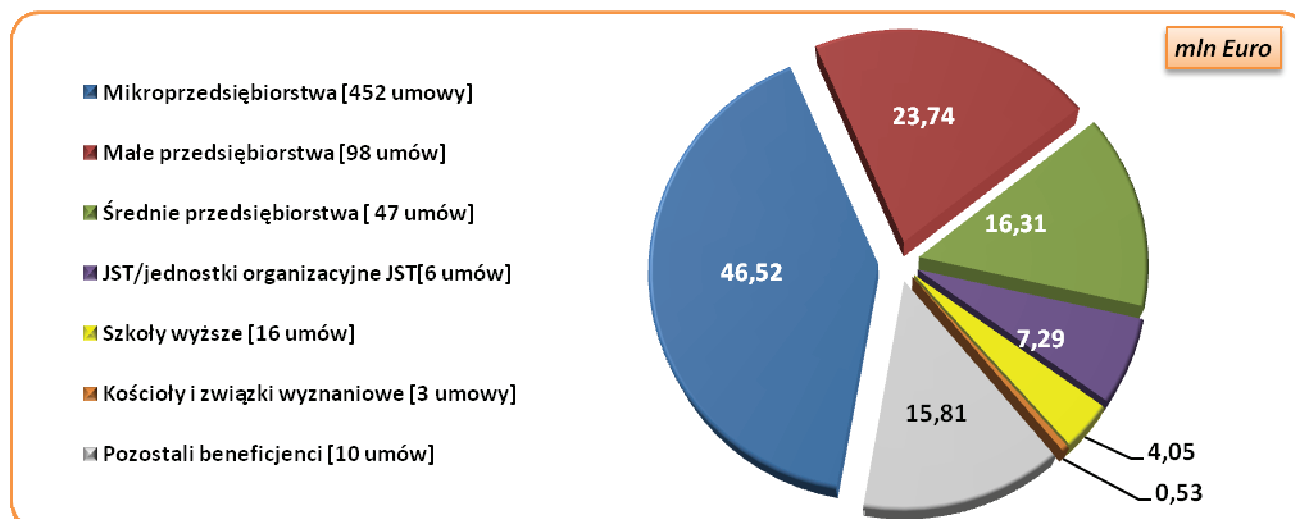
W ramach *Strategii Europa 2020* dla inicjatywy wyznaczony został cel zakładający osiągnięcie poziomu inwestycji w obszar badawczo-rozwojowy równy 3% PKB. Natomiast na poziomie krajowym jako cel przyjęto osiągnięcie poziomu 1,7% PKB przeznaczanego na inwestycje w B+R.

Ponadto IZ RPO WO 2007-2013 w wyniku dokonania odpowiednich zapisów w kryteriach wyboru projektów w zakresie działań/poddziałów 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* oraz 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*, zapewniła **tworzenie nowych miejsc pracy** w ramach realizowanych projektów – zgodnie z celem inicjatywy.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w założenia projektu przewodniego wpisują się **632 umowy** realizowane w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013, dofinansowane w wysokości ponad **114,24 mln Euro**. Wysoki poziom kontraktacji środków w ramach inicjatywy sprzyja zapewnieniu odpowiednich warunków dla rozwoju, m.in. sektora MŚP w regionie przyczyniając się tym samym do tworzenia produktów i usług opartych na nowych, innowacyjnych technologiach oraz podniesieniu standardu infrastruktury laboratoryjno-przemysłowej.

Ponad $\frac{3}{4}$ **środków** zakontraktowanych w okresie sprawozdawczym w ramach inicjatywy *Unia innowacji* przypada na bezpośrednie wsparcie przedsiębiorców, w tym najwięcej dla mikroprzedsiębiorców, którzy podpisali **452 umowy** na kwotę dofinansowania **46,52 mln Euro** (Wykres 17).

Wykres 17. Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy *Unia innowacji* w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Najwięcej środków w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 przeznaczono na dofinansowanie obszaru B+R poprzez realizację poddziałań 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* oraz 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* wpisujących się w założenia *Unii innowacji* (co w myśl celów założonych w inicjatywie wpłynie na podniesienie innowacyjności opolskich przedsiębiorstw):

- wdrażanie kategorii interwencji 02 w poddziale 1.3.1 wpływa na rozwój współpracy ośrodków badawczych z przemysłem; usprawnianie mechanizmu wdrażania nowych produktów i rozwiązań technologicznych w procesach produkcyjnych oraz podnoszenia konkurencyjność instytucji badawczych województwa opolskiego;
- w ramach kategorii interwencji 04, 06, 07 realizowanych w poddziale 1.3.2 dotacje przeznaczono na rozwój potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie. Realizowane dzięki wsparciu projekty polegają przede wszystkim na wdrażaniu innowacyjnych linii technologicznych, nowych rozwiązań w procesie produkcyjnym lub modernizacji istniejących parków technologicznych.

Zgodnie z założeniami inicjatywy wspierane są dodatkowo mechanizmy ułatwiające dostęp do finansowania inwestycji, tj. pożyczek i poręczeń udzielanych w ramach zwrotnych instrumentów finansowych w działaniu 1.2 RPO WO 2007-2013.

➡ **Szczegółowe informacje nt. wsparcia instrumentów inżynierii finansowej – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej.**

Szczegółowy opis efektów wdrażania poddziałań realizujących inicjatywę *Unia innowacji* wraz z prezentacją projektów został przedstawiony w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013.

Inicjatywa **EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA** wdrażana w ramach obszaru *Spółeczeństwo Informacyjne* ma na celu upowszechnienie szybkiego Internetu i stworzenie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom warunków do korzystania z jednolitego rynku cyfrowego.

Cel projektu przewodniego *Strategii Europa 2020* zakłada dostarczenie trwałych korzyści na poziomie ekonomicznym i społecznym wynikających z szerokopasmowego dostępu do Internetu dla wszystkich do roku 2013. Szczegółowe założenia przewidują dostęp do łącz o dużo większej prędkości transmisji danych (30 Mb/s i więcej) dla wszystkich do roku 2020 oraz dostęp do łącz o prędkości powyżej 100 Mb/s, dla co najmniej 50% europejskich gospodarstw domowych.

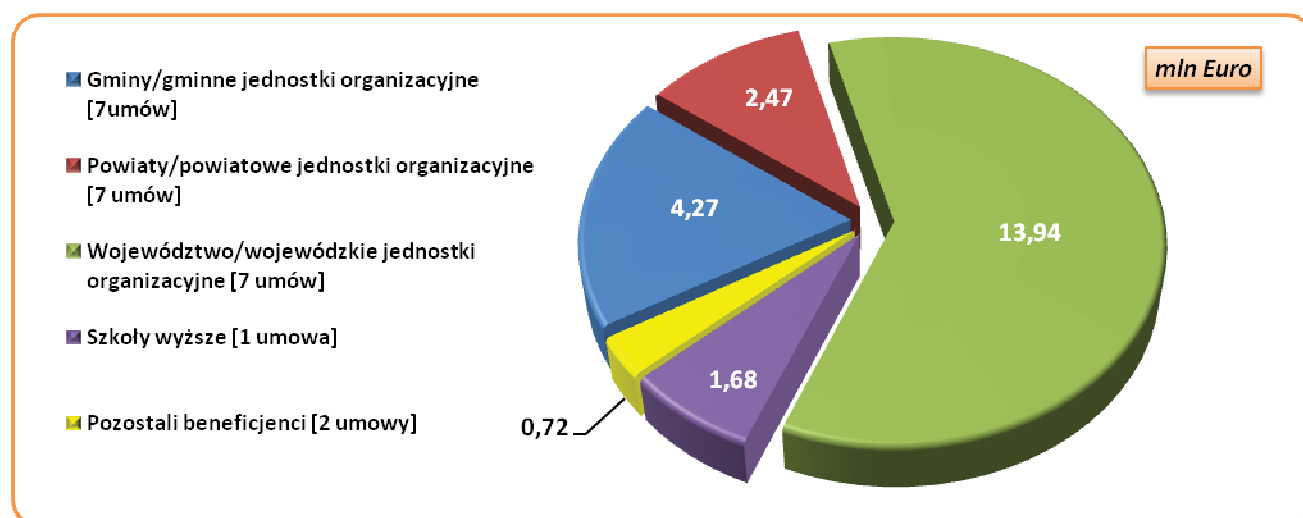
Na poziomie państw członkowskich konieczne będzie opracowanie strategii dotyczących rozpowszechniania Internetu szerokopasmowego oraz skierowanie środków (w tym funduszy strukturalnych) na rozprzestrzenianie dostępu do Internetu na terenach nie obsługiwanych przez podmioty komercyjne. Ponadto konieczne będzie przeprowadzenie działań promujących korzystanie z nowoczesnych usług *on-line*.

Na etapie programowania RPO WO 2007-2013 w zakresie Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne* założono wykorzystanie możliwości jakie oferuje Internet i łączność szerokopasmowa. Uwzględniając wpływ rozwoju społeczeństwa informacyjnego na podniesienie jakości życia i integracji społecznej w ramach Programu wsparto inwestycje przyczyniające się do wdrażania procesu cyfryzacji i rozwiązań informatycznych w jednostkach publicznych, tj. szkołach, szpitalach czy urzędach.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w założenia projektu przewodniego wpisują się **24 umowy** dofinansowane w wysokości ponad **23,08 mln Euro** realizowane w ramach Osi priorytetowej 2 RPO WO 2007-2013. Zakontraktowane projekty tworzą techniczne warunki do powszechnego wykorzystania narzędzi ICT w życiu gospodarczym, publicznym podmiotów gospodarczych i mieszkańców regionu.

Prawie **90 % środków** zakontraktowanych w okresie sprawozdawczym w ramach inicjatywy *Europejska agenda cyfrowa* przypada na inwestycje i wykorzystanie nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych przez JST i ich jednostki organizacyjne z regionu, w tym najwięcej dla województwa oraz jego jednostek organizacyjnych, którzy podpisali **7 umów** na kwotę dofinansowania **13,94 mln Euro** (Wykres 18).

Wykres 18. Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy *Europejska agenda cyfrowa* w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Przykłady projektów realizujące cele *Strategii Europa 2020* w obszarze społeczeństwa informacyjnego zostały zaprezentowane przy opisie analizy jakościowej Osi priorytetowej 2 RPO WO 2007-2013.

MŁODZIEŻ W DRODZE - inicjatywa wpisująca się w obszar Edukacji Strategii Europa 2020 ma na celu poprawę atrakcyjności europejskich systemów kształcenia i szkolenia oraz pomoc w znalezieniu pracy przez młodzież wchodzącą na rynek.

Na poziomie wspólnoty założono realizację konkretnych działań, m.in.: usprawnienie mechanizmów europejskich programów w zakresie mobilności, współpracy międzyuczelnianej i badawczej wraz z ich integracją z programami i zasobami państw członkowskich, porównywanie rezultatów procesu kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego w skali globalnej. Wyznaczone zadania mają

w konsekwencji przełożyć się na osiągnięcie wskaźników ustalonych dla omawianego obszaru (w nawiasach założenia przyjęte przez Polskę):

- 10% - maksymalny odsetek osób przedwcześnie kończących naukę szkolną (4,5% dla Polski);
- 40% - minimalny odsetek osób z wyższym wykształceniem (45% dla Polski);

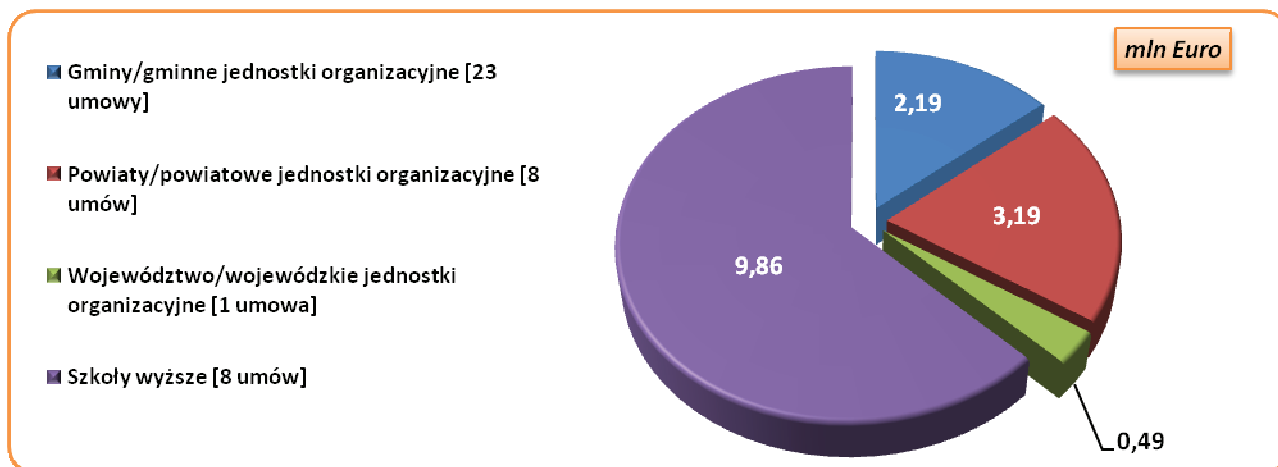
- 75% - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat (71% dla Polski).

Natomiast państwa członkowskie podejmą czynności w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia. Istotnym elementem wdrażanego procesu będzie również poprawa systemu kształcenia poprzez zwiększenie jego spójności z potrzebami rynku pracy m.in. poprzez zintegrowane działania na rzecz ułatwienia młodzieży wejścia na rynek pracy.

Wg stanu na 31.12.2011 r. w założenia projektu przewodniego wpisuje się **40 umów** dofinansowanych w wysokości ponad **15,73 mln Euro** wdrażanych w ramach poddziałań 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* i 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej* Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013. Ze względu na charakter i zakres działań wdrażanych w ramach Programu realizacja inicjatywy flagowej odbywa się poprzez inwestowanie w infrastrukturę szkół i uczelni. Projekty obejmujące szkolenia bądź opracowanie nowych systemów nauczania nie kwalifikują się do otrzymania dofinansowania w ramach Programu (wnioski z powyższego zakresu mogą zostać zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dla którego w regionie Urząd Marszałkowski jest Instytucją Pośredniczącą). Projekty dofinansowane w ramach RPO WO 2007-2013 przewidują m.in. budowę/przebudowę/modernizację **111 placówek oświatowych** na różnych poziomach kształcenia oraz zakup nowoczesnego wyposażenia dla szkół i uczelni wyższych.

W okresie sprawozdawczym w ramach inicjatywy *Młdzież w drodze* ponad **60% środków** zostało zakontraktowanych w ramach **8 umów** przez uczelnie wyższe – bezpośrednich beneficjentów poddziałań 5.1.1 i 5.1.2 RPO WO 2007-2013. Natomiast pod względem ilości wniosków, dla których podpisane zostały umowy o dofinansowanie zdecydowanie dominują gminy i ich jednostki organizacyjne, które zawarły **23 umowy** na kwotę dofinansowania **2,19 mln Euro** (Wykres 19).

Wykres 19. Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy *Młdzież w drodze* w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Szerokie omówienie realizacji poddziałań 5.1.1 i 5.1.2 wraz z opisem projektów wypełniających cele *Strategii Europa 2020* w obszarze edukacji zawarte zostało w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013.

Strategia Europa 2020 w ramach obszaru *Klimat, energia, mobilność* przewiduje realizację inicjatywy **EUROPA EFEKTYWNIE KORZYSTAJĄCA Z ZASOBÓW**. Jej głównym założeniem jest wspieranie procesu uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów. Dodatkowo eksponowana jest konieczność dokonywania zmian w gospodarce (docelowo na model niskoemisyjny), większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenia efektywności energetycznej i modernizacji transportu.

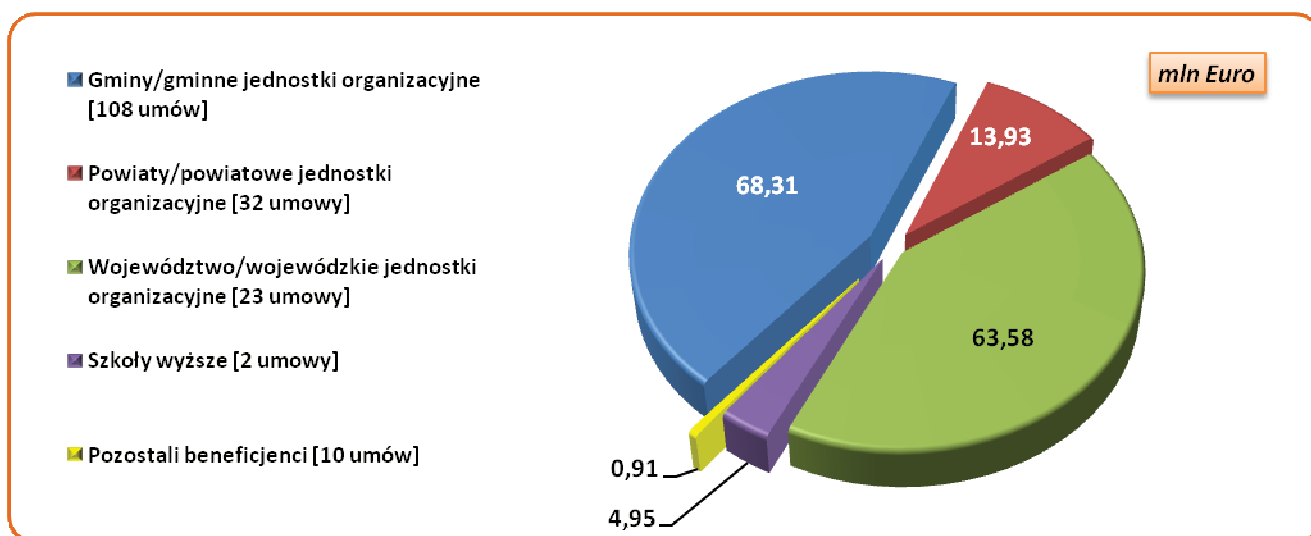
Za cel obrane zostało hasło „20/20/20” w zakresie klimatu i energii tzn. 20% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 20% udział OZE w konsumpcji energii, 20% wzrost efektywności energetycznej. Polska, ze względu na gospodarkę energetyczną opartą na tradycyjnych paliwach, wstępnie

ustaliła poziom osiągnięcia wskaźników na niższym pułapie tzn. 19% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 15% udział OZE w konsumpcji energii, 13,6% wzrost efektywności energetycznej.

Zakres kategorii interwencji wpisujących się w rozległe założenia inicjatywy przełożył się na największą alokację spośród wszystkich wdrażanych projektów przewodnich. Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w założenia inicjatywy flagowej wpisuje się **175 umów** dofinansowanych w wysokości ponad **151,68 mln Euro**, a realizowanych w ramach kilku Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013.

Prawie cała pula środków zakontraktowanych w ramach inicjatywy *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* przypada JST, w tym najwięcej dla gmin i ich jednostek organizacyjnych które podpisały **108 umów** na kwotę dofinansowania **68,31 mln Euro**.

Wykres 20. Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

W ramach RPO WO 2007-2013 projekty mające na celu realizację założeń inicjatywy flagowej tj. ochrona powietrza, wzrost efektywności energetycznej oraz wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych wdrażane są głównie w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*. Od uruchomienia Programu w ramach kategorii interwencji 42 i 43 realizujących założenia działania 4.3 wdrażanych jest **25 umów**. Dofinansowane zostały m.in. instalacje wytwarzające i przesyłające energię ze źródeł odnawialnych co przyczyni się do zwiększenia udziału energii z OZE w rynku energetycznym o około **1,26 MW**, a tym samym polepszenia bilansu energetycznego województwa.

W zakresie infrastruktury transportowej w ramach poddziałań 3.1.1 *Drogi lokalne* oraz 3.1.2. *Drogi regionalne* przewidziano budowę nowych dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich o łącznej długości prawie **31 km** oraz rekonstrukcję istniejących odcinków na długości prawie **178 km**. Dodatkowo w obszar infrastruktury transportowej wpisują się inwestycje realizowane w poddziale 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*, których jednym z efektów jest budowa ścieżek rowerowych w regionie. Natomiast w ramach kat. 18 wdrażanej w działaniu 3.2 *Transport publiczny* realizowane są projekty polegające na zakupie i wymianie taboru autobusowego. Zgodnie z założeniem inicjatywy podjęte działania mają na celu podniesienie jakości infrastruktury miejskiego transportu publicznego (poprawa bezpieczeństwa transportu publicznego oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania taboru na środowisko naturalne).

Przykłady projektów realizujące cele *Strategii Europa 2020* w obszarze ochrony powietrza, odnawialnych źródeł energii oraz transportu zostały zaprezentowane w sprawozdaniu w ramach analizy jakościowej odpowiednich Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013.

Inicjatywą częściowo powielającą obszar wsparcia *Unii innowacji* jest **POLITYKA PRZEMYSŁOWA W ERZE GLOBALIZACJI**, która wypełnia założenia obszaru *Otoczenie biznesu (+przedsiębiorczość)*. Projekt przewodni mający na celu wsparcie otoczenia biznesu, zwłaszcza w obszarze MŚP oraz tworzenie podstaw dla rozwoju silnego i zrównoważonego przemysłu zdolnego konkurować na rynkach światowych, w swoich założeniach zawiera ponadto postulat zwiększenia konkurencyjności europejskiej turystyki jak również opracowanie skutecznej polityki kosmicznej.

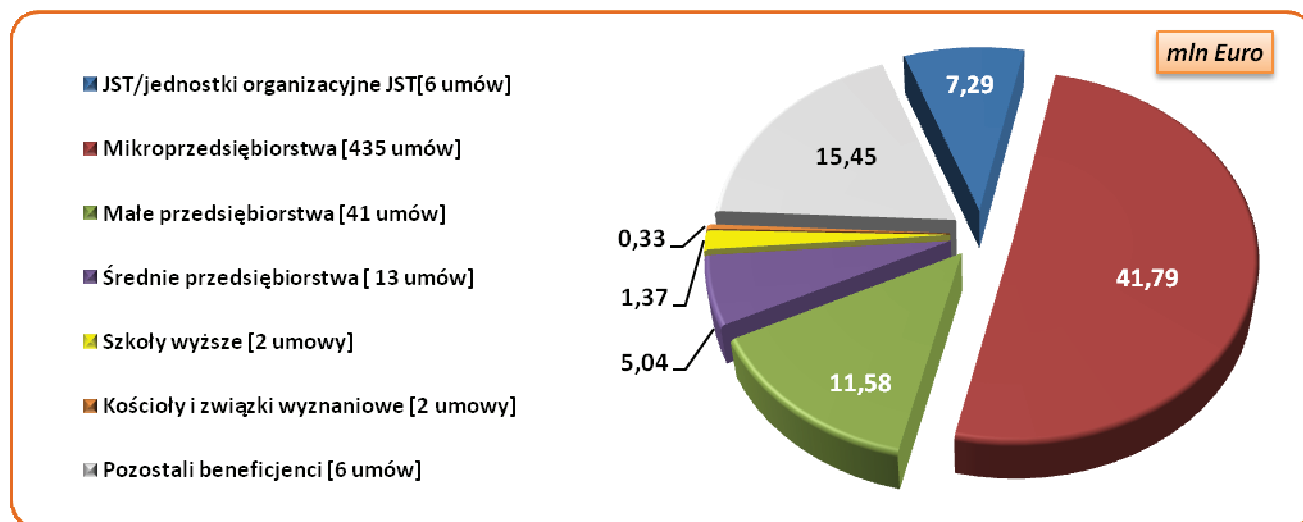

Państwa członkowskie podejmą działania zmierzające do zacieśnienia współpracy pomiędzy podmiotami z różnych sektorów (środowiska biznesu, związki zawodowe, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia konsumenckie) w celu stworzenia z Unii Europejskiej lidera pod względem zrównoważonego rozwoju. Ponadto podjęte zostaną działania zmierzające do zredukowania przepisów i obciążeń administracyjnych nakładanych na przedsiębiorstwa oraz poprawy w wykonywaniu praw własności intelektualnej.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w założenia projektu przewodniego wpisuje się **505 umów** dofinansowanych w wysokości ponad **82,83 mln Euro** realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013. Ze względu na wspomniany pokrywający się zakres kategorii interwencji pomiędzy inicjatywą *Unii innowacji* a *Polityki przemysłowej w erze globalizacji* podobnie kształtować się będzie podział zakontraktowanych środków pomiędzy poszczególnymi typami podmiotów. Ponad ½ **środków** tj. **41,79 mln Euro** przypadła mikroprzedsiębiorcom realizującym zdecydowaną większość projektów (Wykres 21). Beneficjenci z sektora MŚP otrzymali dofinansowanie na projekty z zakresu rozwoju mikroprzedsiębiorczości (poddziałanie 1.1.2), wspierania innowacyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza w obszarach B+R (poddziałanie 1.3.2) oraz rozwijania usług z zakresu turystyki (poddziałanie 1.4.1).

W inicjatywę wpisuje się również poddziałanie 1.1.1 przewidujące wsparcie dla instytucji otoczenia biznesu, jak również działanie 1.2, w ramach którego dokapitalizowane zostały fundusze pożyczkowe i poręczeniowe oferujące swoje usługi w zakresie pozyskania kapitału na rozwój działalności przedsiębiorców.

Wykres 21. Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Szczegółowy opis efektów wdrażania poddziałań realizujących inicjatywę *Polityki przemysłowej w erze globalizacji* wraz z prezentacją projektów został przedstawiony w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013.

EUROPEJSKI PROGRAM WALKI Z UBÓSTWEM – inicjatywa z obszaru *Walki z ubóstwem* na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej jest następstwem Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym – działania podjętego w celu zwiększenia świadomości społecznej i uznania praw podstawowych osób ubogich i wykluczonych.

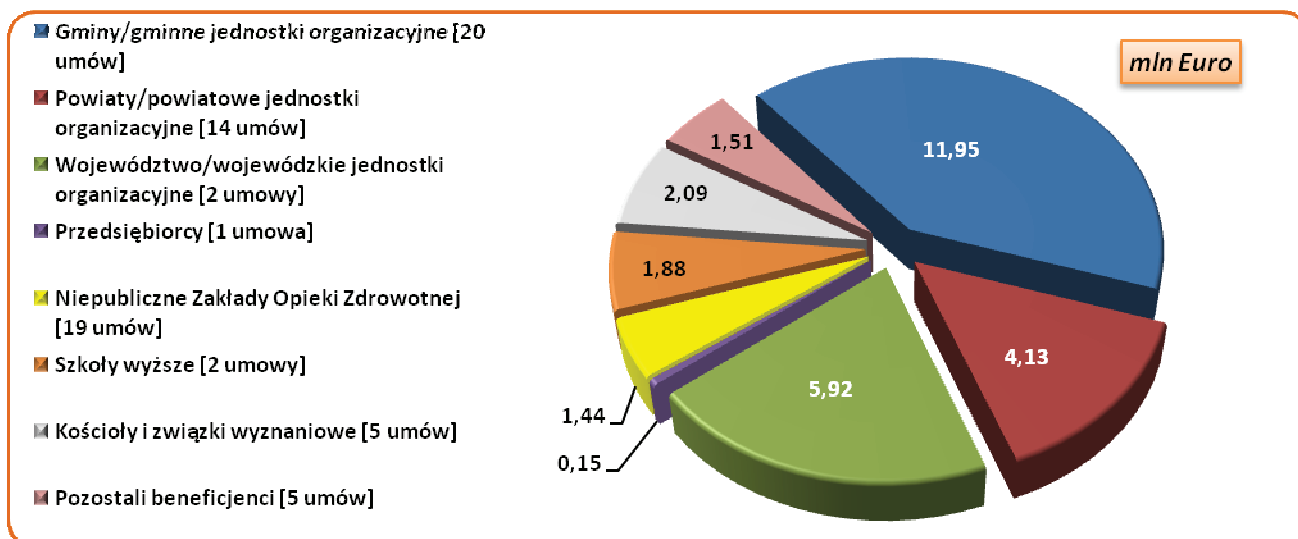
Inicjatywa kontynuuje proces szerzenia korzyści wynikających ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w taki sposób, aby czerpać z nich mogły również osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem, czego następstwem będzie godne i aktywne uczestnictwo w życiu społeczeństwa. Unia Europejska obrała za cel zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln osób, natomiast Polska zadeklarowała osiągnąć wspomniany wskaźnik na poziomie 1,5 mln osób.

Na poziomie kraju konieczne będzie więc maksymalne wykorzystanie systemów ochrony socjalnej i emerytalnej, aby zapewnić odpowiednie wsparcie dochodu i dostępu do opieki zdrowotnej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Podjęte zostaną działania służące propagowaniu poczucia odpowiedzialności za walkę z ubóstwem i wyłączeniem społecznym oraz inicjatywy mające pomóc w rozwiązywaniu problemów grup szczególnie zagrożonych (rodziców samotnie wychowujących dzieci, starszych kobiet, mniejszości, Romów, osób niepełnosprawnych i bezdomnych).

RPO WO 2007-2013 realizuje projekty o charakterze infrastrukturalnym, dlatego inwestycje dofinansowane w ramach kategorii interwencji wpisujących się w założenia inicjatywy flagowej przewidują m.in.: zakup sprzętu medycznego dla szpitali i przychodni (poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* i 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*), bądź rewitalizację obiektów użyteczności publicznej np. szpitala, domu pomocy społecznej czy szkół gimnazjalnych (działanie 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*). Każda z placówek objętych wsparciem świadczy swoje usługi społeczeństwu, w tym osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. projekt przewodni realizowany jest przez **68 umów** dofinansowanych w wysokości ponad **29,09 mln Euro** realizowanych w ramach działań i poddziałań Osi priorytetowych 5 i 6 RPO WO 2007-2013. Ponad **¾ zakontraktowanych środków** przypada JST, w tym najwięcej dla gmin i ich jednostek organizacyjnych, które podpisały **20 umów** na kwotę dofinansowania **11,95 mln Euro**.

Wykres 22. Wartość zakontraktowanych środków w ramach inicjatywy *Młodość w drodze* w podziale na typy beneficjentów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Szczegółowy opis efektów wdrażania poddziałań realizujących inicjatywę *Europejski program walki z ubóstwem* wraz z prezentacją projektów został przedstawiony w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowej 5 i 6 RPO WO 2007-2013.

Krajowy Program Reform na rzecz realizacji celów Strategii Europa 2020

Proces wdrażania unijnej *Strategii Europa 2020* na poziomie państw członkowskich realizowany jest głównie za pomocą *Krajowych Programów Reform [KPR]*. W myśl przyjętego mechanizmu koordynacji polityki gospodarczej UE (tzw. Europejski Semestr) KPR będą ulegały corocznej aktualizacji i przekazywaniu w kwietniu do Komisji Europejskiej razem z aktualizacją Programów Stabilności i Konwergencji.

Krajowy Program Reform powinien zawierać m.in.: średniookresowy scenariusz makroekonomiczny, założenia w zakresie realizacji pięciu wiodących celów Strategii Europa 2020, określenie przeszkód dla wzrostu i zatrudnienia oraz działania zaradcze, harmonogram realizacji reform oraz ocenę ich skutków budżetowych.

W ramach procesu wdrożenia nowego cyklu koordynacji polityki gospodarczej UE dla Polski miały miejsce dwa wydarzenia:

- 22 listopada 2010 r. przyjęte zostały przez Komitet do Spraw Europejskich *Założenia do Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii "Europa 2020"*;
- 26 kwietnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła *Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”*.

Przyjęty *Krajowy Program Reform* wykorzystuje doświadczenia zdobyte przy tworzeniu i realizacji dwóch poprzednich KPR w ramach Strategii Lizbońskiej, stanowiąc istotny element procesu zarządzania krajową polityką rozwoju do 2014r. Przedstawione w nim działania mają na celu **odrobienie zaległości rozwojowych** (zmniejszenie różnic infrastrukturalnych w sektorach transportu, energetyki, telekomunikacji, infrastruktury społecznej, podniesienie jakości stanowiącego prawa oraz świadczonych usług w administracji publicznej) i **zbudowanie przewagi konkurencyjnej** (zwłaszcza w aspektach innowacyjności przedsiębiorstw i społeczeństwa). Powyższe założenia zostały pogrupowane w 3 obszarach priorytetowych powiązanych z celami wyznaczonymi w priorytetach *Strategii Europa 2020*:

- **infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego** (budowa i modernizacja infrastruktury drogowej, kolejowej, energetycznej, ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej. Tworzenie efektywnego systemu zarządzania rozwojem);
- **innowacyjność dla wzrostu inteligentnego** (rozwój sektora B+R, zacieśnianie współpracy między ośrodkami badawczymi a przedsiębiorstwami, zapewnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry);
- **aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu** (kształcenie obywateli, aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, integracja społeczna osób wykluczonych).

Koordynacją realizacji *Strategii Europa 2020* na szczeblu krajowym zajmuje się minister właściwy ds. gospodarki. Do jego kompetencji należy m.in. przygotowanie KPR oraz powiązanych dokumentów, monitorowanie i ewaluacja postępu wdrażania reform strukturalnych, prezentowanie KE stanowiska Rządu RP dotyczącego postępu wdrażania KPR, oceny spójności opracowywanych przez organy administracji rządowej projektów dokumentów strategicznych ze *Strategią Europa 2020* i KPR, oraz przygotowywania projektów stanowisk Rządu do dokumentów UE dotyczących nowej strategii gospodarczej. Odpowiedzialność za realizację każdego z działań zawartych w *Krajowym Programie Reform* jest przypisana do jednego lub kilku resortów współpracujących, z czego pierwszy z wymienionych resortów pełni rolę wiodącą.

Międzyresortowy Zespół do spraw Strategii Europa 2020 jako kolejne ogniwo w procesie koordynacji procesu wdrażania wspomnianej strategii jest odpowiedzialny za tworzenie warunków do komunikacji pomiędzy rządem, partnerami społeczno-gospodarczymi, regionami i innymi interesariuszami, w sprawach dotyczących realizacji *Strategii Europa 2020* w Polsce. W zakresie zadań Międzyresortowego Zespołu leży również monitorowanie i opiniowanie sposobu realizacji każdego z działań. Z kolei zadaniem Komitetu Koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju (w zakresie *Strategii Europa 2020* i KPR) jest m.in. zapewnienie koordynacji inicjatyw programowych podejmowanych na szczeblu UE ze strategiami i innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie krajowym.

Wdrażanie nowego *Krajowego Programu Reform* rozpoczęło się w 2011 r. Podjęty został szereg działań w wielu obszarach funkcjonowania państwa, co dla każdego z 3 obszarów priorytetowych *KPR* przełożyło się na realizację zadań o charakterze zarówno legislacyjnym jak i pozalegisłacyjnym, m.in.:

⇒ **Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego**

- wejście w życie ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych innych ustaw, ustawy o zmianie ustawy Prawo atomowe, ustawy o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej, ustawy o dostępie do informacji publicznej, ustawy o działalności leczniczej;
- przyjęcie przez Radę Ministrów „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, opracowanie Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego;
- wdrażanie Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015, dofinansowanie przebudowy, budowy oraz remontów dróg gminnych i powiatowych, realizowanych w ramach wieloletniego „Narodowego programu przebudowy dróg lokalnych 2008-2011”, uruchomienie długoterminowego planu modernizacji infrastruktury kolejowej, realizowanego m.in. w ramach PO IiŚ 2007-2013 – Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do 2013.

⇒ **Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego**

- wejście w życie ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw;
- kontynuacja szkoleń dla pracowników i kadry kierowniczej administracji rządowej z zakresu Oceny Skutków Regulacji (OSR), udoskonalenie i rozszerzenie platformy elektronicznej OSR o nowe OSR;
- zakończenie foresightu technologicznego przemysłu *InSight 2030* oraz rozpoczęcie wdrażania wyników projektu.

⇒ **Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu**

- wdrożenie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz start programu „Maluch”;
- prowadzone analizy efektywności aktywnych polityk rynku pracy w Polsce, opracowanie metodologii systematycznego monitorowania efektywności podstawowych aktywnych polityk rynku pracy w Polsce;
- doskonalenie usług rynku pracy i innych form pomocy świadczonych przez urzędy pracy, realizacja programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu” i programów OHP na rzecz ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego wśród młodzieży.

Równocześnie z procesem wdrażania *KPR* trwały także prace nad długo- i średniookresowymi dokumentami strategicznymi tj. długookresową strategią rozwoju kraju, aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz 8 strategiami zintegrowanymi. W 2011 roku strategię przeszły proces konsultacji społecznych i międzyresortowych, co pod koniec roku skutkowało gotowością większości projektów do skierowania pod obrady poszczególnych komitetów Rady Ministrów.

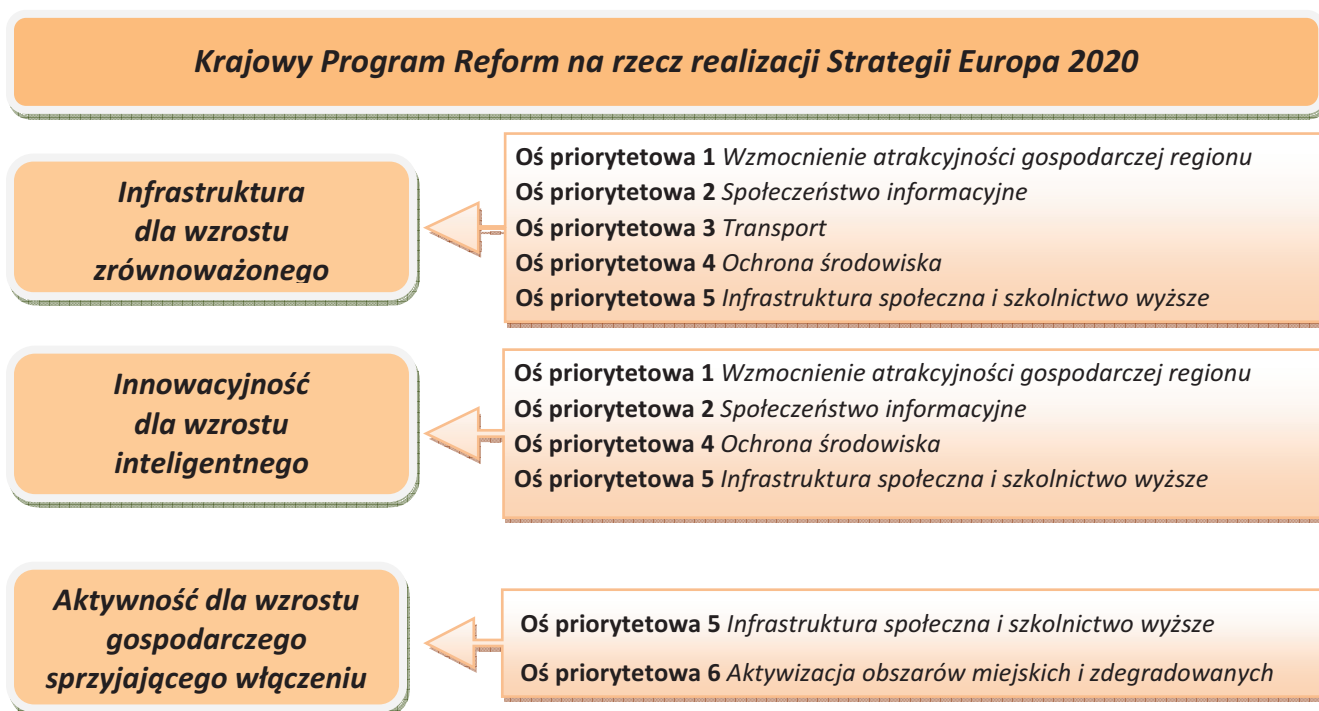
Ponadto rozpoczęto realizację przyjętej w lipcu 2010 *Krajowej strategii rozwoju regionalnego – Regiony-miasta-obszary wiejskie*. W 2011 r. przeprowadzono m.in. działania dotyczące:

- prac na poziomie regionów nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województw (SRW), które mają uwzględniać zmieniające się uwarunkowania unijne i krajowe;
- prac nad przygotowaniem Założeń Krajowej polityki miejskiej;
- wprowadzania systemu kontaktu terytorialnego.

W grudniu 2011 r. Rada Ministrów przyjęła również *Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, której celem jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

W zakresie przedsięwzięć realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013, projekty wpisujące się w założenia omawianego *Krajowego Programu Reform* wspierane są w zakresie każdej z Osi Priorytetowych Programu (poza Osią priorytetową 7 *Pomoc Techniczna*) co przedstawia *Schemat 3*.

Schemat 3. Spójność RPO WO 2007-2013 z priorytetami Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Poniżej zaprezentowane zostały przykładowe obszary i działania wspierane w ramach RPO WO 2007-2013, które w swoich założeniach wypełniają cele wyznaczone przez *Krajowy Program Reform*:

- **Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu**

Wzmacnianie współpracy pomiędzy wszystkimi uczestnikami rynku zaliczono do jednego z działań niezbędnych do podjęcia w ramach *KPR* (rozwój powiązań kojarzących m.in. przedsiębiorstwa, parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości). W poddziałaniu 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* prowadzone są inicjatywy zmierzające do podniesienia konkurencyjności firm regionu w oparciu o sektor otoczenia biznesu. Ponadto konieczne jest systemowe dostosowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych do zmieniających się i zróżnicowanych potrzeb przedsiębiorców (działanie 1.2 RPO WO 2007-2013). Dodatkowo wskazać należy, że nacisk położony w *KPR* na wdrażanie technologii środowiskowych przełożył się np. na obniżkę emisji dwutlenku węgla przez przedsiębiorstwa, zmniejszenie zanieczyszczenia gleby czy zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów i odzysku energii w projektach realizowanych w programie regionalnym.

- **Oś priorytetowa 2 Społeczeństwo informacyjne**

Wypełnianie założeń *Krajowego Programu Reform*, w którym technologie teleinformatyczne wskazywane są jako potencjalne źródło wzrostu konkurencyjności krajowej gospodarki, odbywa się poprzez wspieranie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej obejmujące dostarczenie możliwości dostępu do Internetu

szerokopasmowego zwłaszcza na obszarach wiejskich. Ponadto wdrażane są również projekty informatycznych systemów zarządzania i świadczenia usług w obszarze ochrony zdrowia oraz edukacji.

- **Oś priorytetowa 3 Transport**

Projekty dotyczące budowy i modernizacji dróg regionalnych i lokalnych oraz zakup taboru dla komunikacji miejskiej i kolejowej są komplementarne z zapisami *Krajowego Programu Reform*, który rozwój infrastruktury transportowej wskazał jako istotny fragment w procesie budowy infrastruktury dla wzrostu zrównoważonego, sprzyjającego wzrostowi atrakcyjności inwestycyjnej regionu i napływowi kapitału.

- **Oś priorytetowa 4 Ochrona środowiska**

W *Krajowym Programie Reform* zaznaczone zostało ogromne znaczenie infrastruktury energetycznej i włączania do niej Odnawialnych Źródeł Energii oraz konieczność zwiększenia efektywności energetycznej infrastruktury budowlanej. Działania podejmowane w RPO WO 2007 – 2013 prowadzą do tworzenia instalacji wytwarzających energię elektryczną i ciepłą za pomocą odnawialnych źródeł jak również zapewniają dofinansowanie prac termomodernizacyjnych prowadzonych w obiektach użyteczności publicznej.

- **Oś priorytetowa 5 Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe**

Inwestycje podejmowane w ramach projektów edukacyjnych wpisują się również w działania przewidziane w *Krajowym Programie Reform*. Projekty z zakresu zwiększania oferty edukacyjnej każdego szczebla oraz rozwoju systemu zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych przyczyniają się do podnoszenia poziomu atrakcyjności procesu kształcenia. Kluczowym wyznacznikiem jakości życia obywateli, wspieranym w ramach RPO WO 2007-2013 jest ponadto poprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia. Inwestycje podnoszące jakość i konkurencyjność świadczenia usług zdrowotnych poprzez modernizację placówek medycznych czy zakup sprzętu przyczyniają się również do realizacji celów założonych w *KPR*.

- **Oś priorytetowa 6 Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych**

W *Krajowym Programie Reform* wskazano także konieczność realizacji przemysłowej polityki miejskiej jako elementu przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego. Projekty wspierane w ramach RPO WO 2007-2013 zakładają m.in. odnowę przestrzenną (a w konsekwencji również społeczną i gospodarczą) obszarów miejskich przyczyniając się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej terenów i pomniejszania zjawiska wykluczenia społecznego.

➡ **Przykłady inwestycji wypełniających założenia poszczególnych obszarów Priorytetowych Krajowego Programu Reform zostały szerzej opisane w analizie poszczególnych Osi priorytetowych – punkty od 3.1 do 3.7**

Realizacja założeń RPO WO 2007 – 2013 pozwoli wesprzeć również część działań koniecznych do podjęcia przez Polskę odnoszących się do *Zalecenia Rady z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011–2014*. Zawarta w przywołanym dokumencie ocena, której poddane zostały jednocześnie przedstawiony przez Polskę zaktualizowany program konwergencji na lata 2011–2014 oraz Krajowy Program Reform z 2011 r. uzupełniona została o pogrupowane w 7 punktach zalecenia dla Polski w kontekście lat 2011-2012:

- wdrożenie środków zapowiedzianych w projekcie budżetu na 2012 r. i ograniczenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu poniżej 3% PKB w roku 2012;
- przyjęcie przepisów w celu wprowadzenia trwałej reguły wydatkowej do 2013 r.;
- podwyższenie ustawowego wieku emerytalnego dla służb mundurowych oraz rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę, udoskonalenie przepisów dotyczących składek na rolniczy fundusz ubezpieczenia społecznego;
- wprowadzenie strategii uczenia się przez całe życie, wzmocnienie powiązań pomiędzy środowiskiem naukowym i przemysłem, wdrożenie reformy szkolnictwa wyższego;
- zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy, zapewnienie stabilnego finansowania placówek opieki nad dziećmi, zwiększenia wskaźnika przyjmowania do placówek dzieci poniżej 3 lat;
- poprawa zachęt dla inwestycji w moce wytwórcze w sektorze energii, rozwój transgranicznych międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych sieci przesyłowych, opracowanie wieloletniego

planu inwestycji w infrastrukturę kolejową i wdrożenie centralnego planu dotyczącego transportu kolejowego;

- uproszczenie procedur prawnych związanych z egzekwowaniem zobowiązań umownych, przegląd przepisów dotyczących budownictwa i zagospodarowania przestrzennego.

Analizując przedsięwzięcia dofinansowane na poziomie RPO WO 2007 – 2013 wskazać należy szeroko pojęte obszary działań, dla których efektywnie prowadzona polityka wsparcia na poziomie regionu znajdzie przełożenie na częściowe wypełnienie zaleceń Rady:

- polepszanie infrastruktury edukacyjnej regionu na wszystkich szczeblach pozwoli poszerzyć i jednocześnie zwiększyć jakość oferty skierowanej zarówno do dzieci i młodzieży, ale również do osób starszych zdobywających wykształcenie w regionie – w efekcie zwiększy się udział osób uczestniczących w realizacji strategii uczenia się przez całe życie oraz zdobywających nowe doświadczenia zawodowe;
- finansowanie działań przekładających się na wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem B+R, przemysłem i środowiskami naukowymi; wdrażanie innowacyjnych technologii wypracowanych na wydziałach badawczych uczelni wyższych w regionie jak również rozwój ośrodków pełniących funkcje inkubatorów przedsiębiorczości pozwala poza rozwojem procesów tworzenia nowoczesnych rozwiązań na użytek przemysłu przygotowywać do wejścia na rynek dojrzałych specjalistów, posiadających poza wykształceniem i teoretyczną wiedzą również praktyczne i zweryfikowane umiejętności;
- tworzenie i modernizacja punktów przedszkolnych na terenie województwa wspiera proces powrotu kobiet na rynek pracy; w ramach RPO WO 2007 – 2013 finansowane są inicjatywy służące powstawaniu nowych miejsc w placówkach specjalizujących się w opiece nad dziećmi, bądź poddawaniu wspomnianych jednostek termomodernizacji bądź restauracji.

2.1.6.7 Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego została przyjęta w dniu 26 października 2009 r., podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych Unii Europejskiej. Decyzję oficjalnie potwierdzono na posiedzeniu Rady Europejskiej.

SUE RMB, której nadano horyzontalny charakter to pierwsza strategia makroregionalna UE. Składa się z 15 obszarów priorytetowych, w ramach których realizowane są poszczególne „projekty flagowe”. Strategia dzieli się na 4 filary dotyczące:

- stworzenia zrównoważonego ekologicznie regionu,
- rozwoju dobrobytu,
- wzrostu dostępności i atrakcyjności,
- zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony w regionie Morza Bałtyckiego.

Strategia mająca charakter wewnątrzunijny funkcjonuje w ramach istniejących już organów oraz środków finansowych (nie przeznaczono na jej realizację odrębnej alokacji). Ma na celu umożliwienie Unii Europejskiej i państwom członkowskim określenie potrzeb i dostosowanie ich do dostępnych zasobów poprzez koordynację odpowiednich działań politycznych, zapewniając w ten sposób regionowi Morza Bałtyckiego możliwość korzystania ze zrównoważonego środowiska i optymalny rozwój gospodarczo-społeczny. *SUE RMB* obejmuje makroregion, w którego skład wchodzi 8 państw członkowskich Unii Europejskiej: Dania, Estonia, Litwa, Łotwa, Finlandia, Niemcy, Polska, Szwecja.

Ze względu na położenie województwa opolskiego w południowej części Polski projekty wdrażane w ramach RPO WO 2007-2013, wpisujące się w założenia przedmiotowej Strategii, będą wpływać na realizację jej obszarów priorytetowych jedynie w pośredni sposób.

W roku 2011 Instytucja Zarządzająca RPO WO nie podejmowała działań mających na celu zwiększenie stopnia realizacji przedmiotowej Strategii (poprzez zmianę kryteriów wyboru finansowanych operacji czy zapisów Programu). Jednocześnie ze względu na fakt, iż IZ RPO WO 2007-2013 nie organizowała spotkań i konsultacji na których poruszano kwestie dotyczące przedmiotowej Strategii, nie zostały wydzielone środki

dostępne w ramach pomocy technicznej RPO WO 2007-2013 na potrzeby związane z informowaniem o wdrażaniu Planu działań Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

W RPO WO 2007-2013 kategorie interwencji wskazane jako wpisujące się w *Strategię Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego* realizowane są w działaniach/poddziałaniach wymienionych w Tabeli 24.

Biorąc pod uwagę kategorie interwencji wpisujące się w *SUE RMB*, wg stanu na 31 grudnia 2011 r. łącznie podpisano **876 umów** na kwotę prawie **295,2 mln Euro**, w tym w okresie sprawozdawczym **55 umów** na kwotę ponad **14,6 mln Euro** (szczegółowe dane znajdują się w *Załączniku VII*).

Najwięcej projektów dofinansowano w ramach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* (**621 umów** na kwotę ponad **124,5 mln Euro**) oraz Osi priorytetowej 3 *Transport* (**94 umowy** na kwotę ponad **94,6 mln Euro**). Zestawienie ilości i wartości projektów zostało zaprezentowane w *Załączniku VII*.

Uwzględniając główne obszary wsparcia *SUE RMB*, w ramach RPO WO 2007-2013 największym wsparciem EFRR został objęty transport, B+R i innowacje, a także środowisko, co procentowo zostało przedstawione na *Wykresie*, który znajduje się w Tabeli VIIb w *Załączniku VII*. Kwotowy podział EFRR na główne obszary priorytetowe *Strategii* został zaprezentowany w *Załączniku VII*.

W ramach RPO WO 2007-2013 nie są realizowane projekty flagowe, wpisujące się w *SUE RMB*. Przykłady projektów RPO WO 2007-2013 wpisujących się w *Strategię* wytypowano na podstawie kategorii interwencji w obszarach: B+R i innowacje, transport oraz środowisko, co zostało zaprezentowane w *Załączniku VII*.

Tabela 24. Działania/poddziałania RPO WO 2007-2013 wpisujące się w poszczególne obszary *SUE RMB*

Priorytet i Obszar Priorytetowy	Kategoria interwencji	Działanie/Podziałanie RPO WO 2007-2013
I. Region Morza Bałtyckiego jako obszar Zrównoważony		
1.Redukcja środków odżywczych w morzu do akceptowalnego poziomu	-	-
2.Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności, uwzględniając łowiska morskie	46, 51	Działanie 4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami Działanie 4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny
3. Redukcja użytkowania oraz wpływu substancji niebezpiecznych	44, 53, 54	Działanie 4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami Działanie 4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe
4. Region wzorcowy dla czystej żeglugi i transportu morskiego	30-32	-
5. Łagodzenie skutków oraz adaptacja do zmian klimatycznych	49	-
II. Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu		
6. Usuwanie przeszkód w rynku wewnętrznym w regionie Morza Bałtyckiego w tym poprawa współpracy w zakresie cel i podatków	-	-
7. Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji	01-04, 07	Poddziałanie 1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw Poddziałanie 1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach
8. Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich	05, 08-09, 63, 64, 66	Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu Poddziałanie 1.1.2 Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach Działanie 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości Poddziałanie 1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa
9. Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa	-	-
III. Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny		

Priorytet i Obszar Priorytetowy	Kategoria interwencji	Działanie/Poddziałanie RPO WO 2007-2013
10. Poprawa dostępności, efektywności i bezpieczeństwa rynków energetycznych	33-43	Działanie 4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii
11. Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych	16-29	Poddziałanie 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny Poddziałanie 3.1.1 Drogi regionalne Poddziałanie 3.1.2 Drogi lokalne Działanie 3.2 Transport publiczny
12. Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności	13, 55-57, 62, 75, 76	Poddziałanie 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny Działanie 2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych Poddziałanie 5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej Poddziałanie 5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej Działanie 5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
IV. Region Morza Bałtyckiego jako obszar Bezpieczny		
13. Uzyskanie statusu wiodącego regionu w zakresie bezpieczeństwa morskiego	-	-
14. Wzmocnienie ochrony przed głównymi zagrożeniami na morzu i lądzie	-	-
15. Obniżenie poziomu przestępczości przygranicznej i szkód powstałych w jej wyniku.	-	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

2.2 Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi

Instytucja Zarządzająca RPO WO podjęła wszelkie środki w celu zapewnienia zgodności *Programu* oraz dokumentów programowych i wdrożeniowych z zasadami poszczególnych polityk wspólnotowych. Negatywny wpływ na którąkolwiek politykę wspólnotową wykluczał dofinansowanie projektu w ramach Programu.

W okresie sprawozdawczym wdrożone zostały, przewidziane na ten termin, rekomendacje z badania ewaluacyjnego przeprowadzonego w 2009 r. pn. *Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013*, w tym:

- w terminie od marca do maja 2011 r. przeprowadzona została kompleksowa kampania informacyjna *Programu* odnosząca się do polityk horyzontalnych, w szczególności polityki ochrony środowiska i zasady równości szans;
- wprowadzony został szereg praktycznych, wewnętrznych wytycznych organizujących pracę IZ RPO WO 2007-2013, IP II stopnia oraz Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013 takich jak: wprowadzenie do użytku papieru ekologicznego, żarówek energooszczędnych, korzystanie z materiałów i dokumentów w wersji elektronicznej, segregacja odpadów;
- w lipcu 2011 r. w ramach cyklu szkoleń specjalistycznych zrealizowane zostało szkolenie na temat realizacji polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.

W związku ze zmianą terminu oddania do użytku zmodyfikowanej wersji portalu internetowego, dwie z zaplanowanych na dany okres sprawozdawczy rekomendacji, tj. rozbudowa strony internetowej o przykłady zrealizowanych inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013, które realizują zintegrowane polityki horyzontalne oraz rozbudowa strony o bazę dobrych praktyk w zakresie wdrażania polityk horyzontalnych, zostały przesunięte na II kwartał 2012 r.

W danym okresie sprawozdawczym nie odnotowano problemów z przestrzeganiem przepisów dotyczących polityk wspólnotowych na żadnym etapie realizacji RPO WO 2007-2013.

W celu zapewnienia spójności z przepisami polityk wspólnotowych, Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2007-2013 realizowany jest zgodnie z:

- polityką społeczeństwa informacyjnego;
- polityką ochrony środowiska;
- prawem zamówień publicznych;
- zasadami udzielania pomocy publicznej.

W ramach polityki społeczeństwa informacyjnego promowane są projekty, które zakładają wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych i tym samym przyczyniają się do wzrostu gospodarczego. Zgodność projektów z zasadami polityki weryfikowana jest na każdym etapie, począwszy od złożenia wniosku, przez ocenę formalną, ocenę merytoryczną I stopnia aż do części sprawozdawczej.

Wraz z wnioskiem o dofinansowanie beneficjenci RPO WO 2007-2013 określają przewidywany wpływ projektu na wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych. Na podstawie *Szczegółowych list sprawdzających wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR* dokonywana jest analiza wniosków na etapie oceny formalnej. Następnie podczas oceny merytorycznej I stopnia kryterium pn. *Zgodność z politykami horyzontalnymi* weryfikuje spójność projektu z polityką społeczeństwa informacyjnego. W części sprawozdawczej przestrzeganie zasad sprawdzane jest w oparciu o *Listę sprawdzającą dla wniosku o płatność*.

Jednocześnie w zakresie działań informacyjnych uwzględniających realizację przedmiotowej polityki horyzontalnej w Radiu Plus wyemitowana została audycja pn. „Mrowisko – Rozwój infrastruktury informatycznej i nowoczesnych technologii IT na opolskich uczelniach”, w której pokazano jak młodzież studencka korzysta z projektów informatycznych dofinansowanych w ramach *Programu*. Ponadto w celu poszerzenia wiedzy z zakresu polityki społeczeństwa informacyjnego w IV kwartale 2011 r. pracownicy IZ RPO WO 2007-2013 brali udział w szkoleniu organizowanym przez MRR.

Wszystkie projekty w ramach RPO WO 2007-2013, na każdym etapie ich realizacji, poddawane są także weryfikacji pod względem oddziaływania na środowisko. Wpływ projektu na środowisko naturalne i ochronę obszarów Natura 2000 wraz z informacjami o realizacji polityki zrównoważonego rozwoju oceniany jest już na etapie składania wniosku. Podczas oceny formalnej, podobnie jak w przypadku polityki społeczeństwa informacyjnego, sprawdzanie wniosku pod względem zgodności z polityką ochrony środowiska odbywa się przy pomocy *Szczegółowych list sprawdzających wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR*. Dodatkowo brane pod uwagę, na etapie oceny merytorycznej I stopnia, jest także uniezależnienie stopnia degradacji środowiska od poziomu wzrostu gospodarczego oraz zachowanie, gospodarowanie i umożliwienie regeneracji zasobów naturalnych. Beneficjenci zobowiązani są również do przedkładania informacji o zgodności projektów z przedmiotową polityką, co zostaje rozpatrzone w oparciu o *Listę sprawdzającą*.

Ponadto w danym okresie sprawozdawczym miały miejsce dwa posiedzenia plenarne członków krajowej sieci organów środowiskowych oraz Instytucji Zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla rozwoju”. Uczestnicy spotkania, wśród których byli przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013, dyskutowali na temat wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju oraz upowszechniania działań sprzyjających ochronie środowiska. Dodatkowo w ramach IZ RPO WO 2007-2013 działa *Zespół ds. ochrony środowiska*, którego zadaniem jest opiniowanie wniosków o dofinansowanie pod względem wpływu na środowisko w oparciu o Dyrektywę Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku.

Jednocześnie w okresie sprawozdawczym jeden z numerów biuletynu informacyjnego RPO WO 2007-2013 „Opolskie w Unii” zatytułowany „Opolskie przyjazne środowisku” w pełni poświęcony został problemom ochrony środowiska.

Instytucja Zarządzająca nadzoruje także zgodność każdego projektu realizowanego w ramach RPO WO 2007-2013 z prawem zamówień publicznych. Na etapie składania wniosku odbywa się to poprzez *Szczegółowe listy sprawdzające wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR*. Następnie przedsięwzięcie sprawdzane jest w oparciu o kryterium merytoryczne I stopnia pn. *Wykonalność projektów*. Przedmiotowe

kryterium bada m.in. zakres rzeczowy i złożoność procedur przetargowych. *Lista sprawdzająca do kontroli projektu na miejscu* oraz *Lista sprawdzająca dot. prowadzenia kontroli przeprowadzenia postępowania w sprawie zamówień publicznych* umożliwiają weryfikowanie przestrzegania prawa dot. zamówień publicznych na etapie realizacji projektu. W okresie sprawozdawczym wykryto 9 nieprawidłowości polegających na naruszeniu przedmiotowych przepisów, z czego 2 nieprawidłowości zostały zakwalifikowane jako podlegające raportowaniu do Komisji Europejskiej, natomiast pozostałe zostały zgłoszone do właściwych instytucji krajowych.

Każdy etap wdrażania *Programu* analizowany jest w oparciu o przepisy dotyczące pomocy publicznej. Wnioski składane przez potencjalnych beneficjentów rozpatrywane są zgodnie z obowiązującym prawem, w tym na podstawie Rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego:

- z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1535);
- z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 236, poz. 1562);
- z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1599);
- z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wznowienie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 85, poz. 719);
- z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 214, poz. 1661).

Weryfikacja projektów pod względem ich zgodności z zasadami udzielania pomocy publicznej odbywa się również na etapie składania wniosku o dofinansowanie, poprzez oświadczenie (stanowiące załącznik do wniosku) składane obligatoryjnie przez każdego beneficjenta. Podczas oceny formalnej oraz merytorycznej I stopnia Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 sprawdza spójność dofinansowywanych przedsięwzięć z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej poprzez, odpowiednio – *Szczegółową listę sprawdzającą wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR* oraz kryterium pn. *Projekt spełnia zasady udzielania pomocy publicznej*. Ponadto beneficjenci otrzymujący dofinansowanie w ramach RPO WO 2007-2013 dołączają do wniosku o płatność wypełnioną tabelę dot. rozliczenia otrzymanej pomocy. Ostatecznie ocena projektów pod względem spójności z przedmiotowymi przepisami wykonywana jest na etapie kontroli projektów w oparciu o *Listę sprawdzającą do kontroli projektu na miejscu*.

W celu poszerzenia wiedzy z zakresu zasad udzielania pomocy publicznej IZ RPO WO 2007-2013 opracowała publikację pt. *Pomoc publiczna w RPO WO 2007-2013*. W przedmiotowym dokumencie potencjalni beneficjenci mają dostęp do szeregu istotnych informacji na temat przepisów prawa dot. pomocy publicznej, rodzajów i zasad jej udzielania w ramach poszczególnych działań i poddziałań oraz zasad obliczania pomocy na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu. Dodatkowo, przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 biorą czynny udział w powołanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Grupie roboczej ds. pomocy publicznej*.

W danym okresie sprawozdawczym nie odnotowano nieprawidłowości dotyczących naruszenia przepisów w zakresie udzielania pomocy publicznej.

2.2.1 Zasada równości szans

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 weryfikuje zgodność Programu z polityką równości szans na każdym etapie jego realizacji, zapewniając równouprawnienie dla każdego obywatela bez względu na płeć, pochodzenie etniczne, rasę, religię, orientację seksualną czy stopień niepełnosprawności.

Poniżej wyszczególnione zostały informacje nt. realizacji zasady równości szans na etapach programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji.

• Etap programowania/wdrażania

W I kwartale 2011 r. Instytucja Zarządzająca przeprowadziła uzgodnienia partnerskie tj. konsultacje zmian *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*. W konsultacjach udział wzięli przedstawiciele Sejmiku Województwa Opolskiego, jednostek samorządu terytorialnego, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz przedstawiciele instytucji naukowych. Ponadto propozycje zmian były prezentowane w trakcie XVII Komitetu Monitorującego, podczas którego stwierdzono kworum. W toku wprowadzania zmian w treści Programu, IZ RPO WO monitorowała zgodność przedmiotowych zmian z obowiązującymi przepisami prawa.

Weryfikacja zgodności dofinansowywanych projektów z zasadą równości szans na etapie przyjmowania wniosków odbywa się poprzez kryteria takie jak: wyeliminowanie dysproporcji pomiędzy kobietami i mężczyznami, wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz tych z mniejszości narodowych czy dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dodatkowo beneficjenci zobligowani są do zamieszczenia we wniosku informacji na temat wpływu przedsięwzięcia na przestrzeganie zasad równości szans, w szczególności osób bezrobotnych, osób z grup defaworyzowanych oraz osób niepełnosprawnych.

Ponadto IZ RPO WO 2007-2013 gwarantuje wszystkim beneficjentom jednakowy dostęp do informacji i dokumentów niezbędnych podczas składania wniosków o dofinansowanie poprzez zamieszczanie i aktualizowanie tychże informacji na stronach internetowych, w prasie lokalnej, środkach masowego przekazu, w newsletterach, informatorach europejskich i biuletynach. Jednocześnie potencjalni beneficjenci mają możliwość uzyskania potrzebnych informacji w działających w ramach IZ RPO WO 2007-2013 i IP II stopnia *Głównym Punkcie Informacyjnym* oraz *11 Lokalnych Punktach Informacyjnych*.

- **Etap monitorowania**

Aby zapewnić zgodność *Programu* z polityką równości szans, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 przyjęła system wskaźników monitorujących, wśród których znaleźć można m.in. ilość utworzonych miejsc pracy w podziale na płeć, liczbę obiektów infrastruktury publicznej zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych czy liczbę projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegające wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych.

W celu umożliwienia potencjalnym beneficjentom dostępu do informacji dotyczących realizacji *Programu*, IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia na bieżąco umieszczają przedmiotowe informacje na swoich stronach internetowych.

- **Etap ewaluacji**

Badanie pn. *Ocena polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013* przeprowadzone na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w II półroczu 2009 r. pozwoliło na zweryfikowanie zgodności *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* z przepisami dotyczącymi przestrzegania zasad równości szans.

Co za tym idzie w przedmiotowym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w roku ubiegłym, IZ RPO WO 2007-2013 koncentrowała swoje działania na systematycznym wdrażaniu rekomendacji przedstawionych przez ewaluatorów ww. badania. Zrealizowane zostały specjalistyczne szkolenia z zakresu realizacji polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 oraz przeprowadzona została kompleksowa kampania informacyjna odnosząca się do polityk wspólnotowych, w szczególności do polityki równości szans.

W kolejnych okresach realizacji *Programu* IZ RPO WO 2007-2013 będzie dbała o to, aby wszelkie działania i inicjatywy w pełni uwzględniały zasadę równości szans. Ponadto kontynuowane będą szkolenia z zakresu przedmiotowej polityki horyzontalnej, co pozwoli na zwiększenie świadomości beneficjentów i osób zaangażowanych we wdrażanie i realizację *Programu*.

2.2.2 Zasada partnerstwa

W ramach RPO WO 2007-2013 zasada partnerstwa realizowana jest od początku jego wdrażania i funkcjonuje na trzech płaszczyznach, tj.:

- partnerstwo instytucjonalne, postrzegane jako współdziałanie różnych instytucji;

- wsparcie partnerstwa w Polsce, polegające na aktywizacji społeczności lokalnych;
- partnerstwo na poziomie projektów, w którym partnerzy wspólnie realizujący przedsięwzięcie wnoszą zasoby ludzkie, finansowe, techniczne i organizacyjne.

W celu wspierania działań w zakresie realizacji zasady partnerstwa w przedmiotowym okresie sprawozdawczym przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013 brali udział w spotkaniach regionalnych z *Krajową Siecią Tematyczną ds. Partnerstwa (KSTP)*, funkcjonującą w ramach *Grupy Roboczej ds. Społeczeństwa Obywatelskiego* KK NSRO.

➡ **Szczegółowe informacje nt. zadań i celów KSTP – punkt 2.6.1 Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia**

Zastosowanie zasady partnerstwa na wszystkich etapach realizacji RPO WO 2007-2013 zostało przedstawione poniżej.

- **Etap programowania/wdrażania**

W związku z renegocjacjami Programu, uwzględniając zasadę partnerstwa, w danym okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 przeprowadziła konsultacje społeczne proponowanych zmian. W konsultacjach oprócz przedstawicieli Sejmiku Województwa Opolskiego, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społeczno-gospodarczych czy przedstawicieli instytucji naukowych udział wzięło także 78 podmiotów zainteresowanych otrzymaniem dofinansowania w ramach RPO WO 2007-2013.

Dokumenty programowe RPO WO 2007-2013 na poziomie projektu określają możliwość udziału partnera lub partnerów w realizacji przedsięwzięcia. Projektodawca zobligowany jest do złożenia uzasadnienia uczestnictwa partnera, uwzględniającego jego udział finansowy oraz dołączenia do wniosku o dofinansowanie umowy lub porozumienia z partnerem.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 przewiduje obecność projektów partnerskich we wszystkich działaniach i poddziałaniach. Obecnie w ramach RPO WO 2007-2013 realizowanych jest 65 projektów tego typu.

Jednocześnie IZ RPO WO 2007-2013 zapewnia wszystkim potencjalnym beneficjentom równy dostęp do informacji dot. realizacji projektów partnerskich, poprzez swoje strony internetowe, informatory, biuletyny i newslettery.

Przykładem projektu partnerskiego realizowanego w ramach RPO WO 2007-2013 jest przedsięwzięcie pn. *Krok ku bezpieczeństwu - wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych przez Państwową Straż Pożarną w województwie opolskim*. Projekt obejmuje swoim zasięgiem całą Opolszczyznę: 34 miasta oraz 1561 wsi. Przedmiotem projektu jest m.in. budowa i uruchomienie portalu informacyjnego z modułem mapowym, statystycznym i serwerem kanałów RSS; wdrożenie e-usług takich jak: e-learning (pozwalająca na stały dostęp do szkoleń), e-konsultacje (w postaci „bazy wiedzy” budowanej na podstawie posiadanego doświadczenia oraz zgłaszanych problemów), e-zgłoszenia (umożliwiające zgłaszanie pożarów lub wypadków przez osoby głuchonieme) czy e-ADR (umożliwiająca cyfryzację procesu przewozu substancji niebezpiecznych) oraz wyposażenie sprzętowe i oprogramowanie Komend Powiatowych, Komendy Miejskiej i Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w województwie opolskim. Ostateczna liczba użytkowników wyniesie 25 000 osób.

Projektem partnerskim w ramach RPO WO 2007-2013 jest także przedsięwzięcie pn. *Utworzenie Regionalnego Centrum Turystycznego „Dolina Małej Panwi”*, realizowane przez Gminy Zawadzkie, Ozimek i Kolonowskie. Projekt wykorzystuje potencjał turystyczny i rekreacyjno-sportowy sąsiadujących gmin w celu utworzenia atrakcyjnego Centrum Turystycznego. Kluczowe dla przedmiotowego projektu jest polepszenie usług oferowanych turystom oraz modernizacja systemu infrastruktury turystycznej.

- **Etap monitoringu**

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 zamieszcza na swojej stronie internetowej tzw. *Informacje monitoringowe*, zawierające wyniki monitorowania wdrażania Programu, w tym projektów partnerskich, w podziale na podmioty publiczne i prywatne.

Jednocześnie w ramach RPO WO 2007-2013 działa, powołany zgodnie z obowiązującymi przepisami, przy zachowaniu zasady partnerstwa, Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013. W jego skład wchodzi przedstawiciele samorządu i strony rządowej, partnerzy społeczno-gospodarczy, przedstawiciel środowiska akademickiego oraz obserwatorzy bez prawa głosu z ramienia różnych organizacji. Wszelkie materiały przyjęte przez KM RPO WO 2007-2013 zamieszczane są na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej.

- **Etap ewaluacji**

Partnerzy instytucjonalni, wśród których są przedstawiciele samorządu terytorialnego, środowisk naukowych, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy są w pełni zaangażowani w procesy ewaluacji przeprowadzane w ramach RPO WO 2007-2013. Ponadto przedmiotowe ewaluacje każdorazowo poprzedzane są konsultacjami z członkami *Grupy Sterującej Ewaluacją*, członkami *Komitetu Monitorującego* oraz przedstawicielami instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu.

W pracach, powołanej w 2007 r. przez Zarząd Województwa Opolskiego, *Grupy Sterującej Ewaluacją* oprócz zewnętrznych ekspertów, udział biorą przedstawiciele: *Jednostki Ewaluacyjnej*, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, przedstawiciel KM RPO WO 2007-2013, samorządów lokalnych, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu oraz instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Przeprowadzone w 2010 r. badanie ewaluacyjne pn. *Ocena jakości projektów i ich wpływ na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia* jest jednym z przykładów realizacji zasady partnerstwa w ramach RPO WO 2007-2013. Badanie to pozwoliło na zebranie opinii w zakresie realizowanych przedsięwzięć. Przedstawiciele różnych środowisk mieli okazję zaprezentowania swojego stanowiska na temat przedmiotowych projektów realizowanych w ramach Programu.

Ponadto informacje dot. podejmowanych działań i ich efektów w zakresie ewaluacji są dostępne dla wszystkich zainteresowanych na stronach internetowych Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013.

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 wśród rekomendacji na kolejne okresy realizacji Programu wymienia skupienie się na większej aktywizacji partnerów społeczno-gospodarczych oraz położenie nacisku na szkolenia dot. przedmiotowej polityki.

2.3 Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 zidentyfikowała problem, dla którego rozwiązania opracowała stosowne narzędzie.

Osiąganie wskaźników rezultatu

W ramach RPO WO 2007-2013 przyjęto, iż osiągnięcie wskaźników rezultatu mierzone będzie w rok po zakończeniu finansowej realizacji projektu poprzez sprawozdanie składane przez beneficjentów. W związku z coraz większą liczbą kończących się projektów w okresie sprawozdawczym, zwrócono uwagę, iż część beneficjentów nie sprawozdawała z osiągnięcia wskaźników rezultatu. Ponadto w wielu projektach wartości zrealizowane odbiegały od wartości założonych do osiągnięcia.

W związku z powyższym, Instytucja Zarządzająca zaktualizowała zapisy *Wytycznych w zakresie wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013* wprowadzając regulacje dotyczące prowadzenia procedury kontroli osiągnięcia wskaźników. W *Wytycznych* określono, jak powinna przebiegać procedura sprawozdawania z osiągnięcia wskaźników rezultatu a także opisano zasady postępowania w przypadku nieosiągnięcia wartości wskaźników rezultatu przez beneficjenta. *Wytyczne* weszły w życie w sierpniu 2011 r. i od tej pory Instytucja Zarządzająca szczegółowo monitoruje osiąganie wskaźników rezultatu przez beneficjentów, indywidualnie rozpatrując każdy przypadek, a w razie problemów proponuje indywidualne rozwiązania.

Ponadto w okresie sprawozdawczym pojawiały się problemy już wcześniej występujące w procesie wdrażania, dla których rozwiązania Instytucja Zarządzająca stosowała wypracowane narzędzia. Wśród takich problemów należy wymienić:

Przestrzeganie przepisów dot. zamówień publicznych

Problem ten identyfikowany był przez beneficjentów RPO WO 2007-2013, którzy na etapie realizacji projektów napotykali na utrudnienia związane z przeciągającą się procedurą przetargową/nierozstrzygnięciem przetargów, co powodowało brak możliwości zakończenia realizacji projektów w terminie określonym na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie.

W takich przypadkach indywidualnie analizowano konieczność zmiany terminu zakończenia realizacji projektów w drodze aneksowania umów.

Ponadto, aby umożliwić beneficjentom poszerzenie wiedzy z zakresu zamówień publicznych, IZ RPO WO 2007-2013 w 2011 r. zorganizowała 5 szkoleń np. *Zamówienia publiczne finansowane ze środków RPO WO 2007-2013*, z których skorzystało 84 osób.

Terminowości dostarczania przez beneficjentów dokumentacji do podpisywania umów oraz rezygnacji z podpisywania umów

Częstym utrudnieniem w ramach zadań realizowanych przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia był problem dotyczący niedotrzymywania przez beneficjentów terminów dostarczania dokumentacji niezbędnej dla kontynuowania procesu podpisywania umów. Ponadto beneficjenci często rezygnowali z podpisania umowy o dofinansowanie. Jako powód przedstawiali: zmiany statusu przedsiębiorcy, zmiany strukturalne w przedsiębiorstwie, realizacja inwestycji w ramach innego programu operacyjnego, wpływ kryzysu na kondycję finansową firmy.

Każdy przypadek indywidualnie rozpatrywała IZ RPO WO 2007-2013 a w konsekwencji dokonywała aktualizacji listy projektów wybranych do dofinansowania. W miejsce projektów usuniętych wybierano projekty z list rezerwowych, bądź przesuwano uwolnione środki na inne nabory w ramach tego samego działania/poddziałania RPO WO 2007-2013, aby zapewnić pełną kontraktację dostępnych środków.

Błędów we wnioskach o płatność

Ponadto ponownie na etapie wdrażania projektów identyfikowano nieznaczne opóźnienia w realizacji Programu związane z pojawiającymi się błędami we wnioskach o płatność i koniecznością dokonywania korekt wniosków, co opóźniało rozliczenia poszczególnych projektów.

Instytucja Zarządzająca zważywszy na rezultat wcześniej stosowanych rozwiązań, wciąż preferuje bezpośredni kontakt z beneficjentami zarówno przy realizacji jak i rozliczaniu projektów poprzez indywidualne spotkania robocze/konsultacje. Ułatwia to zdecydowanie procedowanie.

Ponadto, aby ograniczyć błędy we wnioskach o płatność, organizowano szkolenia dla beneficjentów z zakresu przygotowania i prawidłowego rozliczania wniosków o płatność. IZ RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym przeprowadziło szkolenia w dwóch blokach:

- *rozliczanie projektów, w tym księgowanie i kwalifikowalność kosztów RPO WO 2007-2013 oraz lista płac osób zatrudnionych w ramach projektów RPO WO 2007-2013* - z 6 szkoleń skorzystało 98 beneficjentów;
- *zastosowanie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o podatku VAT w kontekście realizacji projektów RPO WO 2007-2013* – z 3 szkoleń skorzystało 49 beneficjentów.

Na stronie internetowej www.rpo.opolskie.pl znajduje się *Poradnik dla Beneficjentów* ułatwiający prawidłowe przygotowanie wniosków.

Zmiany stawek podatku VAT

17 grudnia 2010 r. w Dzienniku Ustaw Nr 238 Poz. 1578 opublikowana została ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej. Ustawa ta wprowadziła w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług zmianę stawek podatku VAT, która spowodowała od 1 stycznia 2011 r. podwyższenie dotychczasowych stawek podatku.

W celu jednolitego podejścia do problemu związanego z ujęciem zwiększonej stawki podatku VAT w projektach realizowanych w ramach Programu oraz kierując się interesem beneficjentów, IZ RPO WO 2007-2013 w I kwartale 2011 r. wydała dla beneficjentów specjalną interpretację w tym zakresie. Interpretacja ta pozwoli na stosowanie jednolitych zasad postępowania w dwóch przypadkach, tj. gdy podatek VAT stanowi koszt kwalifikowalny bądź niekwalifikowalny projektu. Przedmiotowa interpretacja została zamieszczona na oficjalnej stronie internetowej IZ RPO WO 2007-2013 www.rpo.opolskie.pl.

W związku ze zmianą stawki podatku VAT, IZ RPO WO 2007-2013 dostosowała również generator wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Programu w LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

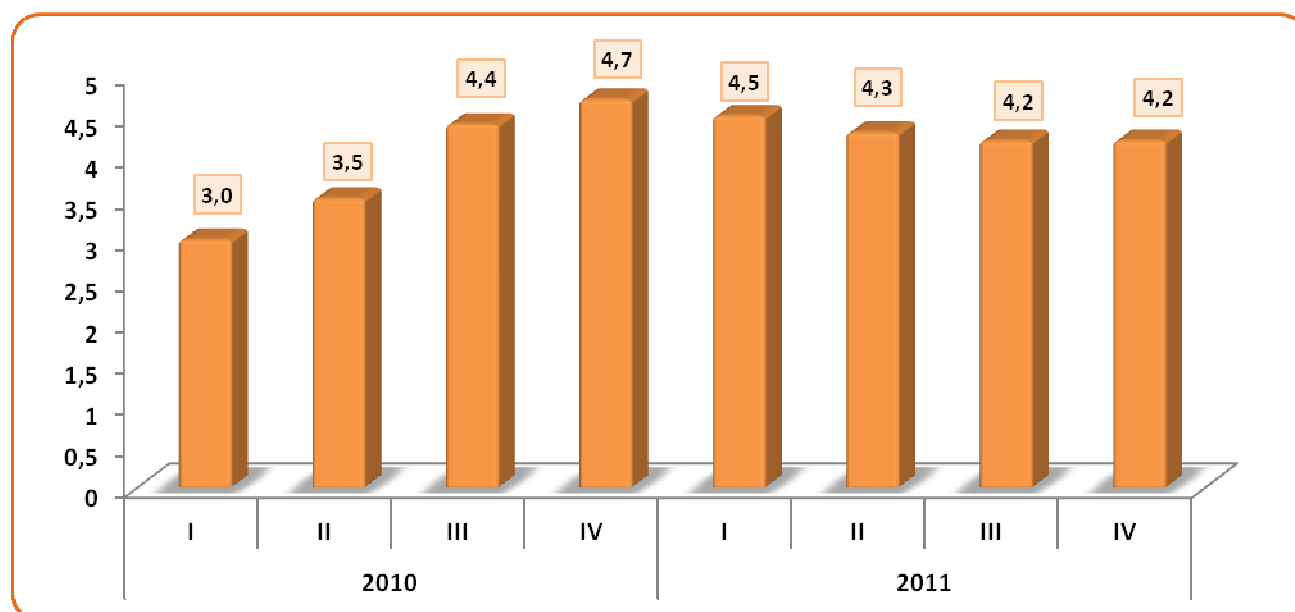
2.4 Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego

Wdrażanie RPO WO 2007-2013 w 2011 r. determinowane było utrzymującym się światowym kryzysem gospodarczym. Należy zauważyć, iż sytuacja w okresie sprawozdawczym była lepsza w porównaniu z rokiem wcześniejszym, jednak wciąż utrzymywały się:

- spowolnienie wzrostu gospodarczego;
- malejące tempo wzrostu nakładów inwestycyjnych;
- zła sytuacja na rynku pracy.

W 2011 r. produkt krajowy brutto dla Polski wzrósł 4,3%, a więc był o 0,4 punktu procentowego wyższy niż rok wcześniej (Wykres 23). Analizując dane Eurostatu zarówno w IV kwartale 2011 r., jak i w całym 2012 r. Polska, wraz z krajami byłych republik nadbałtyckich osiągnęły najwyższy poziom PKB w Europie. Jako jedyne przekroczyły pułap 4,0%, stając się liderem wzrostu gospodarczego w Unii Europejskiej.

Wykres 23. Kwartalne tempo wzrostu PKB w latach 2010 i 2011 w Polsce

Źródło: Opracowanie na podstawie *Stanu i prognozy gospodarczej nr 73* (luty 2012 r.) Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową.

Według prognoz Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową PKB w 2012 r. wyniesie 2,9%, co oznacza znaczne spowolnienie w stosunku do 2011 roku. Podobnie niekorzystne prognozy dotyczą 2013 r.⁶

Niemniej jednak stan gospodarki nie jest optymistyczny, co miało w okresie sprawozdawczym odzwierciedlenie w regionie opolskim, w tym na kondycję finansową lokalnych przedsiębiorców. Miało to także istotne znaczenie dla wdrażania RPO WO 2007-2013. Wiele przedsiębiorców wcześniej aplikujących do Programu zgłaszało problemy związane z kondycją ekonomiczną, co skutkowało wnioskowaniem przez beneficjentów o zmianę w realizacji inwestycji dofinansowanych w zakresie RPO WO 2007-2013. Najczęściej zmiany dotyczyły przesunięcia terminu realizacji projektu oraz zmianę wartości docelowych wskaźników

⁶ *Stan i prognoza koniunktury gospodarczej*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2012 r., s. 1-5

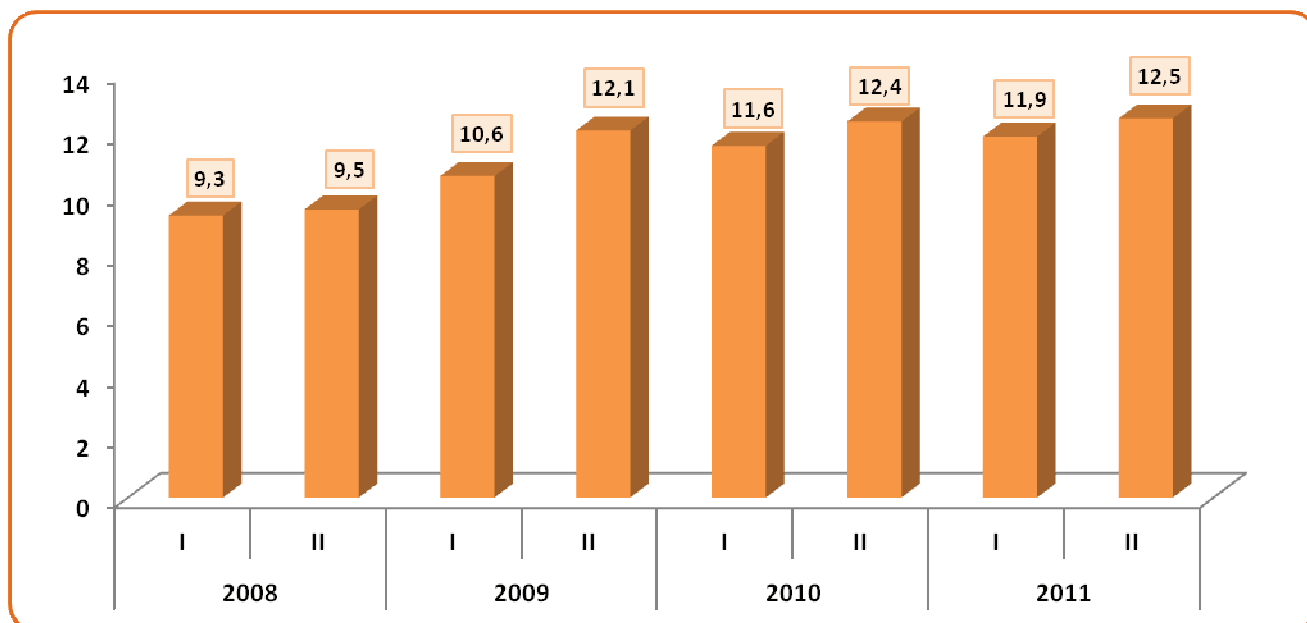
rezultatu. Beneficjenci często zgłaszali problemy z osiągnięciem wskaźników w zakresie zatrudnienia, argumentując, iż kryzys spowodował mniej dynamiczny, niż zakładano, rozwój firm, co uniemożliwia zatrudnienie wcześniej deklarowanej liczby pracowników.

Pojawiające się problemy niejednokrotnie powodowały konieczność rezygnacji/rozwiązania umowy o dofinansowanie na realizację projektów w ramach RPO WO 2007-2013.

Zarząd Województwa Opolskiego w okresie sprawozdawczym kontynuował działania podjęte już w 2009 r., które miały na celu łagodzenie negatywnego wpływu na gospodarkę województwa spowolnienia gospodarczego, które były kontynuacją założeń *Programu Ograniczania Skutków Kryzysu Gospodarczego*⁷. Jednym z ważniejszych narzędzi przeciwdziałania skutkom kryzysu były fundusze strukturalne, stąd IZ RPO WO 2007-2013 kontynuowała działania ukierunkowane na intensywne ich wdrożenie.

Spowolnienie gospodarcze utrzymujące się od kilku lat w kraju oraz regionie, miało zdecydowany wpływ na rynek pracy. Od 2009 r. zaobserwować można sukcesywny wzrost stopy bezrobocia (Wykres 24). Na koniec 2011 r. wyniosła ona 12,5 %. Przeciętne zatrudnienie w czwartym kwartale 2011 r. w gospodarce narodowej wzrosło o 1,8%, a w całym roku zwiększyło się o 2,0%⁸.

Wykres 24. Stopa bezrobocia w Polsce

Źródło: Opracowanie na podstawie *Stanu i prognozy gospodarczej nr 73 (luty 2012 r.)* Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową.

Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu na koniec 2011 r. w regionie było 48 029 bezrobotnych, tj. o 749 mniej niż rok wcześniej.

Województwo opolskie jest jednym z pięciu województw w kraju, w którym w okresie sprawozdawczym odnotowano spadek stopy bezrobocia (poza Opolszczyznę także: lubuskie, kujawsko-pomorskie, zachodniopomorskie i dolnośląskie)⁹. Analizując ww. wskaźnik pod względem obszarowym w regionie trudno uznać, iż ma to związek z istniejącym w regionie zjawiskiem wyjazdów zarobkowych do Niemiec, Holandii i Austrii osób autochtonicznych, ponieważ dane te nie pokrywają się z obszarami zamieszkiwanymi przez taką ludność.

Z analizy Wojewódzkiego Urzędu Pracy wynika, iż spadek regionalnej stopy bezrobocia jest wynikiem przede wszystkim zastosowanych narzędzi do aktywizowania rynku pracy, w tym dofinansowanych

⁷ *Program Ograniczania Skutków Kryzysu Gospodarczego* został przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego w 2009 r.

⁸ *Stan i prognoza koniunktury gospodarczej*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2012 r., s. 2

⁹ *Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2011 r.*; WUP, Opole 2012 r., s. 11-14

z funduszy strukturalnych, głównie Europejskiego Funduszu Społecznego¹⁰. IZ RPO WO 2007-2013 również podejmowała działania intensyfikujące wdrażanie Programu oraz stymulujące rynek pracy w regionie.

Mając na uwadze istotne znaczenie Programu dla rozwoju rynku pracy, zdecydowano, aby efekty ww. działań poddać ocenie w ramach badania ewaluacyjnego *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim*.

➡ **Szczegółowe informacje nt. celu, zakresu i wyników badania – punkt 2.7.3 Badania ewaluacyjne oraz punkt 3.1 Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu**

Ponadto w okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca opracowała publikację pt. *Wpływ wybranych instrumentów finansowania rozwoju rynku pracy województwa opolskiego*. W materiale dokonano analizy wpływu m. in. RPO WO 2007-2013 na regionalny rynek pracy, na podstawie wskaźników produktu i rezultatu oraz szacunków modelu HERMIN. Podniesiono, iż dzięki interwencji Programu w regionie powstało 3 447 miejsc pracy, a pozytywny wpływ Programu na rynek pracy potwierdziły także wyniki badania modelem HERMIN.

Zgodnie z opublikowanymi danymi GUS, na koniec 2011 r. liczba ludności w Polsce wynosiła 38 213 tys. osób, tj. o 13 tys. więcej niż w roku wcześniej. Rok sprawozdawczy był czwartym z kolei rokiem wzrostu liczby ludności Polski. Istotną m. in. dla gospodarki, tendencją ostatnich lat jest fakt, iż spada wskaźniki ludności w okresie przedprodukcyjnym, natomiast współczynnik ludności w wieku produkcyjnym oraz ludności w wieku poprodukcyjnym nieznacznie wzrasta. Dane te potwierdzają sygnalizowany przez socjologów proces starzenia się społeczeństwa.

IZ RPO WO 2007-2013 uznając potrzebę wsparcie osób starszych, już na etapie programowania założyła dotacje na działania zmierzające do podniesienia sprawności fizycznej i poziomu zdrowia mieszkańców regionu. W ramach realizowanych zadań wspierane są obiekty sportowe, placówki medyczne, w tym gabinety rehabilitacyjne, umożliwiające szerszy dostęp do usług fizykoterapeutycznych. Ponadto wsparcie uzyskały także placówki opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

2.5 Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006

Na mocy art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ze zmianami, każdy projekt współfinansowany z RPO WO 2007–2013 musi zachować trwałość przez okres 5 lat, natomiast w przypadku MŚP przez 3 lata od daty przekazania beneficjentowi płatności końcowej.

W okresie sprawozdawczym IP II stopnia stwierdziła zasadniczą modyfikację w rozumieniu art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. dla projektu dofinansowanego w ramach poddziałania 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*. Podczas kontroli doraźnej przeprowadzonej w maju 2011 r. Zespół Kontrolujący stwierdził zaprzestanie realizacji projektu przez beneficjenta. Przedsiębiorca dokonał sprzedaży ciągu technologicznego do sprawdzania i malowania proszkowego butli do gazu, będącego przedmiotem dofinansowanego projektu, tym samym nie dochował trwałości projektu w wymaganym okresie. W ramach przedmiotowego projektu odzyskaniu podlegało dofinansowanie ze środków wspólnotowych i krajowych w kwocie 28 142,26 Euro [127 400,00 PLN], z czego EFRR stanowi 23 920,92 Euro [108 290,00 PLN]. W okresie sprawozdawczym odzyskano całą kwotę dofinansowania oraz odsetki umowne w kwocie 2 506,96 Euro [11 349,00 PLN], z czego odsetki od wkładu UE stanowią 2 136,51 Euro [9 672,00 PLN] (łącznie wartość środków odzyskanych tj. EFRR + BP wraz z odsetkami od wkładu UE stanowi 30 278,77 Euro [137 072,00 PLN]).

2.6 Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia

RPO WO 2007 – 2013 określa w jakich obszarach może zachodzić komplementarność w ramach Programu (komplementarność wewnętrzna) i pomiędzy programami operacyjnymi finansowanymi ze środków europejskich (komplementarność zewnętrzna).

W województwie opolskim komplementarność jest uwzględniana i analizowana w kontekście projektów wdrażanych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007 – 2013 finansowanych ze środków

¹⁰ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2011 r.; WUP, Opole 2012 r., s. 26

Polityki Spójności (PO IiŚ 2007 – 2013, PO IG 2007 – 2013, PO KL 2007 – 2013, PO WT RCz-RP 2007 – 2013), jak i w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (PROW 2007 – 2013) i Wspólnej Polityki Rybackiej (PO RYBY 2007 – 2013). Ponadto RPO WO 2007 – 2013 jest głównym narzędziem realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2000 – 2015. Wsparcie w ramach programów krajowych stanowi ważne potencjalne źródło finansowania realizacji celów rozwojowych regionu, uzupełniających interwencję w ramach programu regionalnego.

2.6.1 Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia

➤ *Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013*

Instytucją odpowiedzialną za zapewnienie koordynacji pomiędzy instrumentami finansowymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej jest *Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013*. Do jego zadań należy m.in. monitorowanie realizacji NSRO 2007-2013 oraz dokonanie okresowego przeglądu stanu jego realizacji, a także monitorowanie poszczególnych programów operacyjnych oraz komplementarności działań realizowanych w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej. Przewodniczącym *Komitetu* jest Minister Rozwoju Regionalnego. W pracach *Komitetu* uczestniczą przedstawiciele administracji rządowej, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele instytucji zarządzających programami operacyjnymi.

Z ramienia województwa opolskiego w pracach *Komitetu* uczestniczy przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 – Marszałek Województwa Opolskiego, co wpływa na sprawne monitorowanie, spójność, koordynację oraz komplementarność programów.

W okresie sprawozdawczym *Komitet* obradował dwa razy i podjął w tym okresie 17 uchwał. 4 uchwały zostały podjęte w czasie obrad dwóch posiedzeń, pozostałe dotyczące m.in. przyjęcia zmian linii demarkacyjnej, powołania nowych członków *Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności*, i upowszechnienia dobrych praktyk stosowania zasady partnerstwa przez KM PO KL zostały przyjęte przez członków *Komitetu* w trybie procedur pisemnych.

Głównym punktem posiedzenia w lutym 2011 r. było przyjęcie dwóch uchwał dotyczących alokacji oraz realokacji dodatkowych środków wspólnotowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych. *Dodatkowe środki unijne z krajowej rezerwy wykonania i dostosowania technicznego podzielono według obiektywnych i jednolitych dla wszystkich kryteriów, zasiliły one te obszary, które przyczyniły się do realizacji celów Narodowej Strategii Spójności i tym samym zwiększyły skuteczność prowadzonej polityki rozwoju.* Członkowie *Komitetu* zdecydowali o podziale ponad 1,331 mld Euro z krajowej rezerwy wykonania oraz 632,4 mln Euro pochodzących z dostosowania technicznego pomiędzy programy Innowacyjna Gospodarka, Infrastruktura i Środowisko, Rozwój Polski Wschodniej, Kapitał Ludzki oraz programy regionalne. Z puli dostosowania technicznego 60 mln Euro przeznaczono na usuwanie skutków powodzi i kryzysu. Ponadto stwierdzono, iż w zeszłym roku *Polska znakomicie poradziła sobie z wydatkowaniem funduszy unijnych, zanotowano najwyższy poziom płatności. Jednocześnie przedstawiono wnioski z prac analityczno-ewaluacyjnych w zakresie dotychczasowej realizacji polityki spójności w Polsce, które wskazują na pożądane kierunki zmian, mające na celu zwiększenie efektywności tej polityki.*

Na drugim posiedzeniu w czerwcu 2011 r. skomentowano m.in. wnioski z przeprowadzenia przeglądu śródkresowego, podkreślono skuteczność funkcjonowania Polski w ramach Polityki Spójności. Omówiono propozycje Komisji Europejskiej dotyczące adaptacji programów do potrzeb strategii „Europa 2020”, jednocześnie podkreślono konieczność zmian podyktowaną potrzebą konsolidacji i optymalizacji niektórych obszarów wsparcia, potrzebę przesunięć funduszy i uwzględnienia dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego. Poinformowano o analizie programów pod kątem zgodności ze „Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego” oraz o wprowadzeniu szeregu zmian o charakterze technicznym, wynikających m.in. z wejścia w życie Ustawy o finansach publicznych. Komisja Europejska również przekazała swoje stanowisko do programów na lata 2014-2020 skierowane na kilka najważniejszych obszarach problemowych oraz osiągnięciu rezultatów poprzez adekwatny system wskaźników do ich mierzenia. W pracach obu posiedzeń uczestniczyli przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013.

➤ **Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności przy KK NSRO**

Uchwałą nr 26 KK NSRO 2007-2013 z 17 grudnia 2008 r. została powołana **Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności**. W skład *Grupy* wchodzi przedstawiciele samorządów, administracji rządowej oraz partnerzy społeczno-gospodarczy. Przewodniczącym *Grupy* jest Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej. Ze strony województwa opolskiego w pracach *Grupy* uczestniczy przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013.

Do głównych zadań *Grupy* należy:

- koordynacja działań realizowanych w ramach programów operacyjnych na lata 2007-2013 dofinansowanych ze środków Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej oraz działań finansowanych ze środków krajowych w ramach polityki rozwoju;
- monitorowanie komplementarności wdrażania działań poszczególnych programów operacyjnych w ramach NSRO, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej w obszarach interwencji dotyczących m.in. przedsiębiorczości, innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, społeczeństwa obywatelskiego, społeczeństwa informacyjnego, środowiska, rozwoju zasobów ludzkich, zatrudnienia, transportu, kultury, turystyki, B+R, rozwoju obszarów wiejskich;
- wypracowywanie propozycji rozwiązań służących zapewnieniu komplementarności projektów finansowanych ze środków funduszy UE, w tym poprawie sposobów wdrażania wybranych obszarów strategicznych;
- analiza kwestii o charakterze horyzontalnym w ramach NSRO i opracowywanie spójnych propozycji rozwiązań do zastosowania w systemie realizacji NSRO;
- przedkładanie KK NSRO rekomendacji służących optymalizacji efektywności polityki spójności w Polsce na poziomie operacyjnym.

W okresie sprawozdawczym miało miejsce **5 posiedzeń Grupy**, których efektem prac jest m.in.

- omówienie wyników badań ewaluacyjnych realizowanych na poziomie centralnym i regionalnym w zakresie koordynacji i komplementarności projektów ;
- omówienie wyników ewaluacji *ex-post* NPR na lata 2004-2006;
- omówienie kwestii problemowych w obszarze linii demarkacyjnej;
- dokonano podsumowania dwóch edycji seminarium w zakresie komplementarności interwencji, zorganizowanego w ramach prac Grupy;
- omówiono i poddano pod dyskusję kwestię możliwości sporządzenia opracowania dotyczącego podejścia zintegrowanego, jako mechanizmu realizacyjnego polityki spójności Unii Europejskiej;
- zapoczątkowano dyskusję mającą na celu ustalenie ogólnie obowiązujących definicji w obszarze komplementarności.

W ramach *Grupy* zostały utworzone **4 zespoły zadaniowe**:

- *Zespół zadaniowy ds. przedsiębiorczości i innowacyjności*;
- *Zespół zadaniowy ds. edukacji, szkolnictwa wyższego, infrastruktury edukacyjnej i spraw społecznych*;
- *Zespół zadaniowy ds. transportu*;
- *Zespół zadaniowy ds. koordynacji regionalnej i obszarów wiejskich*.

Z ramienia województwa opolskiego w pracach *Zespołu zadaniowego ds. przedsiębiorczości i innowacyjności* uczestniczy przedstawiciel Instytucji Pośredniczącej II stopnia. Zadaniem ww. *Zespołu* jest koordynacja kwestii związanych z komplementarnością wsparcia ze środków polityki spójności UE, udzielanego w obszarze przedsiębiorczości i innowacyjności. Zespół horyzontalnie podejmuje zagadnienia przedsiębiorczości i innowacyjności, w przekroju krajowych i regionalnych programów operacyjnych. Okres

najbardziej intensywnych prac zespołów zadaniowych przypada na lata 2009-2010. W trakcie spotkania Zespołu w 2011 r. przy udziale przedstawicieli Komisji Europejskiej, omówiono wyniki analizy przeprowadzonej w IK NSRO, dotyczącej kierunków wsparcia, efektów rzeczowych projektów oraz dotychczas przeprowadzonych badań ewaluacyjnych w obszarze innowacyjności gospodarki w ramach programów realizowanych w perspektywie finansowej 2007-2013. Podczas spotkania poruszone zostało również zagadnienie monitorowania komplementarności projektów realizowanych w ramach PO IG oraz ocena komplementarności wewnętrznej i zewnętrznej PO IG. Zainteresowanie członków zespołu wzbudziła kwestia, w jakim stopniu komplementarność powinna mieć wpływ na założenia i cele, jakie przedsiębiorca chce osiągnąć w wyniku realizacji projektu, a także zagadnienie komplementarności zewnętrznej z PO KL (w odniesieniu do tworzenia trwałych miejsc pracy i przydatności oferty szkoleniowej). Podczas spotkania zgłoszono, jako szczególnie interesujące na obecnym etapie wdrażania i warte poruszenia następujące zagadnienia:

- rozkład regionalny udzielonego wsparcia z funduszy UE;
- kierunki wsparcia przedsiębiorstw z PROW 2007-2013;
- prezentacja wyników badania ewaluacyjnego pn. Ocena komplementarności interwencji w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka z innymi programami finansowanymi z funduszy Unii Europejskiej;
- koordynacja wsparcia przedsiębiorczości w PROW i w RPO;
- projekty w zakresie B+R – wpływ inwestycji w naukę na rozwój gospodarki opartej na wiedzy¹¹.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w okresie sprawozdawczym miało miejsce dwudniowe *Seminarium w zakresie komplementarności interwencji*, w którym uczestniczyli przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013. Główne tematy poruszane w trakcie seminarium to:

- kształtowanie skutecznej polityki rozwoju, gdzie stwierdzono, iż koniecznym jest przygotowanie podstawowych dokumentów strategicznych (m.in. Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 r., Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, opracowanie 9 tzw. zintegrowanych strategii rozwoju);
- podejście zintegrowane, dla sukcesu którego konieczna jest elastyczność zasad kwalifikowalności i procedur wyboru projektów oraz odpowiednie ramy instytucjonalne i mechanizmy koordynacyjne;
- projektowanie badania ewaluacyjnego dot. komplementarności.

Podczas seminarium prowadzone były ćwiczenia warsztatowe w zakresie komplementarności i synergii, komplementarności w zakresie poszczególnych obszarów interwencji funduszy europejskich oraz kwestii problemowych w obszarze komplementarności interwencji.

Ponadto warto podkreślić, iż w drugim dniu seminarium wybrane województwa, w tym województwo opolskie zaprezentowało przykłady projektów komplementarnych w ramach RPO WO 2007-2013 w zakresie obszarów: B+R, Innowacji, Społeczeństwa Informacyjnego, Zdrowia, Turystyki, Transportu i Edukacji. Dofinansowywane projekty w ramach poszczególnych obszarów są ze sobą ściśle komplementarne oraz uzupełniają się wzajemnie. Tym samym np. zaprezentowane projekty w obszarze B+R dają możliwość rozszerzenia prowadzonych prac badawczych i działalności usługowej na rzecz zakładów przemysłowych. Inwestycje w infrastrukturę badawczą zwiększają możliwości prowadzenia działalności naukowej i badawczo - rozwojowej, przyczyniając się do wzrostu innowacyjności. Dla obszaru Innowacje wspólnym celem przedstawionych projektów jest poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez realizację inwestycji prowadzących do wzrostu innowacyjności firmy oraz zwiększenie zdolności inwestycyjnej firmy w kolejnych latach. W wyniku realizacji projektów w obszarze Zdrowia zwiększy się poziom bezpieczeństwa zdrowotnego

¹¹ Sprawozdanie z działalności Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności w ramach Komitetu Koordynacyjnego NSRO 2007-2013 w 2011 roku, str. 13

mieszkańców regionu, co przekłada się na komfort życia w regionie i może być dodatkowym atutem województwa opolskiego wpływającym na chęć osiedlania się na jego terenie.

➤ **Grupa robocza ds. społeczeństwa obywatelskiego przy KK NSRO**

Grupa została powołana uchwałą nr 4 Komitetu Koordynacyjnego NSRO w dniu 14 kwietnia 2008 r. Celem działania Grupy jest:

- wypracowywanie wspólnych stanowisk wszystkich partnerów społecznych i ekonomicznych wobec tak podstawowych zasad rozwoju (a jednocześnie kluczowych dla monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Kraju), jakimi są partnerstwo, równość szans i zrównoważony rozwój;
- monitorowanie i interweniowanie w sytuacjach, gdy partnerstwo lub udział przedstawicieli partnerów społeczno-ekonomicznych w Komitetach Monitorujących i innych ciałach ważnych z punktu widzenia Strategii Rozwoju Kraju okazałyby się niedostateczne uwzględniany.

Partnerstwo jest jedną z podstawowych zasad wdrażania funduszy europejskich i jedną z zasad, którą podkreśla się w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia, jako element jednego z jej najważniejszych celów. Dla wzmocnienia procesów rozwojowych wdrażania funduszy europejskich Grupa zarekomendowała powołanie *Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa (KSTP)*.

KSTP została powołana przez Komitet Koordynacyjny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 25 czerwca 2010 r. Jej celem jest zapewnienie w okresie programowania 2007-2013 realizacji zasady partnerstwa poprzez wzmocnienie partnerów społeczno-gospodarczych oraz mechanizmów współpracy pomiędzy nimi w programowaniu, wdrażaniu i ocenie realizacji praktyk publicznych ze szczególnym uwzględnieniem funduszy europejskich w realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na wszystkich szczeblach wdrażania.

KSTP ma zapewnić partnerom społeczno-ekonomicznym, w tym organizacjom pozarządowym, realne wsparcie merytoryczne i organizacyjne, co przełoży się na ich większą skuteczność w komitetach monitorujących oraz szybszą eliminację problemów, jakie występują we wdrażaniu funduszy europejskich. Odpowiedzialność merytoryczną nad działaniami KSTP sprawuje Grupa robocza ds. społeczeństwa obywatelskiego, ale podkreślić należy, iż doraźne wsparcie jest udzielane również przez Grupę roboczą ds. koordynacji i komplementarności. Z ramienia województwa opolskiego w pracach Grupy oraz KSTP aktywnie uczestniczy przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013.

Działania KSTP to przede wszystkim:

- *Organizacja corocznej konferencji* z udziałem przedstawicieli ciał dialogu obywatelskiego i społecznego, której celem jest debata na temat narzędzi i efektów prowadzonego dialogu i aktualnych diagnozowanych problemów oraz podsumowanie wypracowanych metod naprawczych problemowych obszarów.
- *16 spotkań regionalnych* w różnych województwach o charakterze szkoleniowym z przewagą metody warsztatowej. Spotkania składają się z dwóch bloków, pierwszego poświęconego aktualnym problemom z wdrażaniem funduszy europejskich w danym województwie oraz drugiego poświęconego problematyce obejmującej obszar zainteresowania Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego tj. zasadzie partnerstwa, gender mainstreaming i równości szans, zrównoważonemu rozwojowi i dialogowi obywatelskiemu. Założeniem spotkań jest wypracowywanie rozwiązań kwestii problemowych oraz rekomendacji na różnych poziomach, zarówno PO jak i NSRO. W spotkaniach regionalnych uczestniczą przedstawiciele IZ Województwa Opolskiego oraz członkowie KM RPO WO i PKM PO KL Województwa Opolskiego.

Na uwagę zasługuje fakt, iż IV spotkanie regionalne miało miejsce w województwie opolskim i zostało objęte honorowym patronatem Marszałka Województwa Opolskiego. Jaka powinna być rola komitetów monitorujących w kontekście prowadzenia polityki rozwoju oraz jak wzmocnić oddziaływanie partnerów społecznych to główne tematy spotkania, natomiast wieczór regionalny pozwolił na zaprezentowanie uczestnikom spotkania jednego z imponujących efektów wdrażania funduszy europejskich – nowoczesnego gmachu Biblioteki Miejskiej rozbudowanej ze środków RPO WO 2007-2013. Godnym

uwagi akcentem po spotkaniu w Opolu było opublikowanie w biuletynie *KSTP* nr 8 podziękowania dla wszystkich pracowników IZ RPO WO 2007-2013 za pomoc i zaangażowanie w organizację spotkania regionalnego.

- *Analizy i ekspertyzy*, których upowszechnianie jest niezbędne dla lepszego rozpoznania problemów będących przedmiotem dyskusji na spotkaniach regionalnych i wypracowanie wspólnych stanowisk.
- *Biuletyny oraz inne publikacje* drukowane skorelowane z tematem spotkań regionalnych.
- *Forum dyskusyjne i baza materiałów* dotycząca partnerstwa dostępna dla członków KM i PKM.
- *Coroczny konkurs* promujący zasadę partnerstwa organizowany we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego składający się z dwóch edycji (zasady oraz regulamin konkursu opracowywano przy udziale przedstawiciela Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym). Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi podczas corocznej konferencji i biorąc pod uwagę wypracowane oraz wyrażone na spotkaniu regionalnym w Opolu stanowisko uczestników reprezentujących województwo opolskie – członkowie Komitetu i Podkomitetu identyfikują się z upowszechnianiem najlepszych praktyk we wdrażaniu zasady partnerstwa, co wskazuje na zgłoszenie obu ciał do ogłoszonego w kolejnym roku konkursu.

➤ **Udział w pracach Komitetów/Podkomitetów/Grup/Zespołów**

Zarówno w pracach prowadzonych w KK NSRO 2007-2013 jak i działających w jego ramach Komitetów oraz Podkomitetów Monitorujących PO/RPO i grup roboczych biorą udział przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013 oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia. Dotyczy to:

- *Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności przy KK NSRO,*
- *Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego przy KK NSRO;*
- *Grupy roboczej ds. polityki regionalnej przy KK NSRO;*
- *Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki, w tym Grupy roboczej ds. horyzontalnych przy KM PO KL oraz Grupy roboczej ds. komponentu regionalnego PO KL przy KM PO KL;*
- *Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Pomoc Techniczna;*
- *Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko;*
- *Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013;*
- *Komitetu ds. Kontroli i Audytu Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności;*
- *Międzyresortowego Zespołu do spraw Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej.*

Udział przedstawicieli IZ RPO WO 2007-2013 w posiedzeniach Komitetów Monitorujących innych programów operacyjnych, a także w pracach Zespołów jest cennym doświadczeniem i umożliwia zdobycie informacji dot. wdrażania poszczególnych programów, w tym w szczególności w zakresie koordynacji i komplementarności. W okresie sprawozdawczym przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013 uczestniczący w spotkaniach zapoznawali się m.in. z celami i zasadami polityk unijnych oraz ich budżetem w przyszłym okresie programowania. Ponadto na wielu spotkaniach dyskutowano o kierunkach wsparcia w przyszłej perspektywie finansowej, prezentowano rekomendacje, które będą uwzględnione w polityce spójności po 2013 r.

➤ **Zespół ds. koordynacji funduszy unijnych w województwie opolskim**

Od 3 czerwca 2008 r. w województwie opolskim nad całością działań koordynacyjnych i zapewnieniem realizacji spójnej polityki na poziomie województwa w zakresie wykorzystania funduszy unijnych czuwa *Zespół ds. koordynacji funduszy unijnych w województwie opolskim*¹².

W skład *Zespołu* wchodzi przedstawiciele instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych realizowanych w województwie opolskim, tj.: RPO WO 2007-2013, PO KL, PO IiŚ 2007-2013, PO IG 2007-2013, PO WT Rcz-RP 2007-2013, PROW 2007-2013.

Do zadań *Zespołu* należy w szczególności analiza zapisów *Linii demarkacyjnej* oraz wskazywanie niejasnych, wymagających doprecyzowania zapisów powyższego dokumentu w celu przestrzegania jego zapisów i zapobieganiu podwójnemu finansowaniu, identyfikowanie niebezpiecznych obszarów, wymagających szczególnej kontroli w zakresie przestrzegania demarkacji oraz inne zadania niezbędne do prawidłowego wdrażania w województwie opolskim programów operacyjnych. Działalność *Zespołu* w okresie sprawozdawczym zmieniła swój charakter z koncentrowania się na zapewnieniu demarkacji pomiędzy poszczególnymi obszarami wsparcia na szersze podejście ukazania praktycznych aspektów komplementarności. Posiedzenia *Zespołu* zwoływane są w zależności od zaistniałej sytuacji oraz potrzeb. W przypadku pojawienia się kwestii wymagających natychmiastowego wyjaśnienia, z członkami *Zespołu* prowadzona jest korespondencja elektroniczna w ramach forum wymiany informacji.

Od początku istnienia *Zespołu* miało miejsce **5 spotkań**. W okresie sprawozdawczym nie odbyło się żadne spotkanie, ale było realizowane badanie ewaluacyjne pn. *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*, którego wyniki zostaną zaprezentowane na kolejnym spotkaniu *Zespołu* zaplanowanym na początku 2012 r. W związku z tym, iż Komisja Europejska kładzie coraz większy nacisk na projekty komplementarne, zrealizowane badanie ewaluacyjne było celowe zwłaszcza pod kątem przyszłej perspektywy finansowej w kwestii komplementarności, czyli uzyskiwania dodatknych efektów realizacji uzupełniających się działań ukierunkowanych na osiągnięcie wspólnego celu, jakim jest rozwój całego regionu. Wyniki badania wskazały obszary o najwyższej potencjalnej komplementarności wewnętrznej oraz obszary wykazujące potencjał do zachowania komplementarności zewnętrznej RPO WO 2007-2013 z innymi programami operacyjnymi. Ponadto ukazały mechanizmy i narzędzia zapewnienia komplementarności adekwatnych do potrzeb IZ RPO WO w obecnym i przyszłym okresie programowania. Celem badania było również wskazanie skutecznych i efektywnych mechanizmów zapewniających ich komplementarność oraz wskazanie dobrych praktyk realizacji projektów komplementarnych.

Szczegółowe informacje nt. przeprowadzonego badania – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych

2.6.2 Informacje na temat stosowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia oraz ich oceny

W 2011 r. Instytucja Zarządzająca kontynuowała stosowanie dotychczas wypracowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia, a także wypracowała kolejne narzędzia, które w szerszym stopniu realizują *Rekomendacje horyzontalne dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*¹³.

Poniżej przedstawiono instrumenty realizowane w ramach RPO WO 2007-2013:

Zdefiniowanie pojęć

W okresie sprawozdawczym na poziomie centralnym w ramach KK NSRO 2007-2013 nastąpiła intensyfikacja działań zmierzających do wypracowania wspólnej definicji. W 2011 r. *Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności* przy KK NSRO opracowała wspólną dla wszystkich instytucji

¹² Uchwała Zarządu Województwa Opolskiego nr 1937/2008 z dnia 3 czerwca 2008 r. z późn. zm w sprawie powołania Zespołu ds. koordynacji funduszy unijnych w województwie opolskim

¹³ Rekomendacje zostały przyjęte w formie zaleceń Uchwałą Nr 50 KK NSRO 2007-2013 z dnia 13 grudnia 2010 r.

zaangażowanych we wdrażanie programów unijnych definicję komplementarności. W 2012 r. planowane jest przyjęcie definicji przez KK NSRO. Następnie definicja zostanie wprowadzona do *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013* oraz *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013*.

➤ *Zapewnienie skutecznej i efektywnej komunikacji*

- W województwie opolskim w jednym departamencie skoncentrowano zarządzanie wdrażaniem trzech Programów, tj. PO KL, RPO WO 2007-2013 oraz PO WT RCz-RP 2007-2013;
- Przy IZ RPO WO 2007-2013 powołano *Zespół ds. koordynacji funduszy unijnych w województwie opolskim*, w skład którego wchodzi przedstawiciele instytucji zaangażowanych we wdrażanie wszystkich programów operacyjnych realizowanych w województwie opolskim;
- IZ RPO WO 2007-2013 przyjęła wspólny dokument strategiczny na poziomie regionu w zakresie informacji i promocji, tj. *„Zintegrowany plan komunikacji funduszy strukturalnych w województwie opolskim w latach 2007-2015”*¹⁴ zapewniający koordynację i synergię działań w zakresie informacji i promocji funduszy strukturalnych w regionie. Podobną funkcję spełnia powołany *Zespół ds. opracowania i realizacji Zintegrowanego planu komunikacji funduszy strukturalnych w województwie opolskim w latach 2007-2015*;
- Ważnym narzędziem w zakresie komunikacji jest także zapewnienie dostępu do kompleksowej informacji nt. wszystkich programów Polityki Spójności 2007-2013 w jednym miejscu. Zadanie to realizowane jest przez powołaną w porozumieniu z MRR *Sieć Punktów Informacyjnych o funduszach europejskich w województwie opolskim*¹⁵. W ramach Sieci działa 12 Punktów Informacyjnych we wszystkich powiatach regionu i Opolu. Udzielają one wszelkich informacji dot. funduszy strukturalnych, w tym o możliwościach pozyskania środków na realizację projektów;

➤ *Wybór projektów*

Instytucja Zarządzająca dla zapewnienia komplementarności na etapie wyboru projektów zaprojektowała szereg kryteriów wyboru projektów¹⁶ (wyboru finansowych operacji), których elementem jest komplementarność.

Zapewnienie komplementarności w ramach RPO WO 2007-2013 poprzez zastosowanie punktowanych kryteriów merytorycznych wyboru projektów, premiujących projekty o charakterze kompleksowym, zintegrowanym lub komplementarnym z innymi przedsięwzięciami, występuje w ramach 8 działań/poddziałów programu:

- 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*;
- 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*;
- 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- 3.1.1 *Drogi regionalne*;
- 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- 3.2 *Transport publiczny*;
- 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*;
- 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*.

¹⁴ Dokument przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego nr 1727/2008 r. z 18 listopada 2008 r. z późn. zm.

¹⁵ Porozumienie nr DIP/DEF-VIII/POPT/04/529/08/10 w sprawie funkcjonowania na terenie województwa opolskiego Systemu Informacji o Funduszach Europejskich, zawartego w dniu 5 lipca 2010 r. pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego a Województwem Opolskim z późn. zm.

¹⁶ Zgodnie z Załącznikiem nr 5 *Kryteria wyboru projektów (wyboru finansowanych operacji) w ramach RPO WO 2007-2013* do Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r., wersja 34

Kryteria w ww. działaniach/poddziałaniach dodatkowo projekty komplementarne, dzięki czemu mają wpływ na pozycję projektu na liście rankingowej. Największy wpływ na komplementarność nałożono w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*. Komplementarność jest tutaj jednym z trzech kryteriów branych pod uwagę przy wyborze projektów, stosunkowo wysoko punktowanym.

W ramach kryteriów zastosowano także narzędzia zapewniające komplementarność pośrednią, tj. mechanizmy, które umożliwiają tworzenie otoczenia do zapewnienia komplementarności. Takie kryteria zastosowano dla poddziałań:

- 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*;
- 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
- 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*.

W generatorze wniosków istnieje osobny punkt dla opisu komplementarności z innymi programami. W punkcie tym beneficjenci mają możliwość wskazania komplementarności zarówno z innymi projektami RPO WO 2007-2013, projektami w ramach programów operacyjnych obecnej i poprzedniej perspektywy finansowej oraz innymi przedsięwzięciami realizowanymi przez beneficjentów.

Szerszą informację nt. komplementarności beneficjent może wykazać w części 1.6 *Studium Wykonalności Inwestycji*. Wnioskodawca ma swobodę w zakresie rodzaju wpisanych danych i informacji oraz ich zakresu. Ze składania *Studium* zwolnieni są beneficjenci poddziałań/działań: 1.1.2, 1.2, 1.3.2 i 1.4.1.

➤ *Korzystanie z wzorów*

- W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca rozpoczęła działania zmierzające do zmiany wyglądu i funkcjonalności strony internetowej. W ramach proponowanych udogodnień, których wdrożenie planowane jest w 2012 r., uruchomiona zostanie specjalna zakładka dot. komplementarności. Z założenia znajdują się tam podstawowe informacje merytoryczne dot. zagadnienia oraz przykłady projektów komplementarnych jako dobre praktyki.
- Ponadto w okresie sprawozdawczym rozpoczęto prace nad opracowaniem publikacji w zakresie komplementarności w kontekście działań RPO WO 2007-2013. Publikację dokumentu przewidziano na 2012 r.

➤ *Okresowa weryfikacja efektów komplementarności wsparcia w ujęciu sektorowym, regionalnym i funduszym*

W 2011 r. IZ RPO WO 2007-2013 zleciła badanie ewaluacyjne pn. *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

➤ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

➤ **Szczegółowe informacje nt. mechanizmów komplementarności – punkt 2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych**

2.6.3 Cross-financing

IZ RPO WO 2007-2013 dla zapewnienia efektywnej realizacji programu wybrała do dofinansowania w ramach *cross-financingu* kategorię interwencji 62 *Rozwój systemów i strategii uczenia się przez całe życie w przedsiębiorstwach; szkolenia i usługi na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian; promowanie przedsiębiorczości i innowacji*. Oznacza to, iż szkolenia będące elementem lub uzupełnieniem projektu inwestycyjnego stanowią wydatek kwalifikowany – maksymalnie 10% kosztów kwalifikowanych projektu. Wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom w ramach wybranych działań i poddziałań pięciu Osi Priorytetowych RPO WO 2007-2013.

W ramach RPO WO 2007-2013 beneficjenci już na etapie przygotowania projektu deklarują zastosowanie instrumentu finansowania krzyżowego – ograniczony jest on jednak do działań, które są niezbędne do

zrealizowania projektów inwestycyjnych i są bezpośrednio z nimi związane. Jeśli projekt przewiduje jego wykorzystanie, to wydatki z nim związane są kwalifikowane według zasad określonych dla danego funduszu.

Poziom *cross-financingu* monitorowany jest podczas weryfikacji wniosków o płatność przez pracowników IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia. Ze względu na nieznaczne zainteresowanie beneficjentów instrumentem finansowania elastycznego nie występuje zagrożenie przekroczenia maksymalnego progu 10% środków przeznaczonych na współfinansowanie wydatków objętych zakresem EFS na poziomie danej osi priorytetowej.

Od momentu uruchomienia Programu do końca roku 2011 na wykorzystanie mechanizmu elastycznego finansowania zdecydowali się beneficjenci **15 umów**, realizowanych w ramach trzech osi priorytetowych. Zdecydowana większość projektów wykorzystujących *cross-financing* realizowana jest w ramach Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne*. Wysokość udziału w poszczególnych umowach wynosi od 0,32% do 9,99% wydatków kwalifikowanych. Szczegóły przedstawia *Tabela 25*.

Tabela 25. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem cross-financingu od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
Oś 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	1	0,23	0,08
1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw	0	0,00	0,00
1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	1	0,23	0,08
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	0	0,00	0,00
Oś 2 Społeczeństwo informacyjne	13	11,78	9,96
2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych	13	11,78	9,96
Oś 4 Ochrona środowiska	0	0,00	0,00
4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii	0	0,00	0,00
Oś 5 Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe	1	0,39	0,22
5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	1	0,39	0,22
5.2.2 Ambulatoryjna opieka medyczna	0	0,00	0,00
Oś 6 Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych	0	0,00	0,00
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	0	0,00	0,00
RAZEM:	15	12,39	10,25

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

W obecnym okresie sprawozdawczym została wykazana umowa RPOP.02.02.00-16-003/09 jako wykorzystującą mechanizm *cross-financingu*. Beneficjent ww. projektu zadeklarował stosowanie *cross-financingu* na etapie aneksowania umowy o dofinansowanie w 2011 r., dlatego projekt nie został uwzględniony w sprawozdaniu za poprzedni okres pomimo rozpoczęcia realizacji umowy w 2010 r.

Od uruchomienia programu złożono wnioski o płatność końcową dla **5 projektów**. Poniesione zostały wydatki związane z zakresem interwencji EFS, w łącznej wysokości **40,03 tys. Euro** [181,22 tys. PLN]. Szczegóły przedstawiono w *Tabeli 26*.

Tabela 26. Wydatki objęte cross-financingiem w ramach zakończonych umów od uruchomienia Programu

[tys. Euro]

Lp.	Działanie/poddziałanie	Tytuł projektu	Wydatki kwalifikowane	Wydatki objęte cross-financingiem	% wydatków objętych zakresem EFS
1.	1.3.2 Inwestycje w innowacje w	Wdrożenie innowacyjnej technologii wycinki	184,00	4,94	2,68 %

Lp.	Działanie/poddziałanie	Tytuł projektu	Wydatki kwalifikowane	Wydatki objęte <i>cross-financingiem</i>	% wydatków objętych zakresem EFS
	<i>przedsiębiorstwach</i>				
2.	2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług, bazy danych	Ucyfrowienie diagnostyki obrazowej Szpitala w Nysie	264,98	12,72	4,80 %
3.	2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług, bazy danych	Rozwój e-usług medycznych oraz wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego w SPZOZ ZOZ w Głucholazach	118,52	11,84	9,99 %
4.	2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług, bazy danych	Kompleksowa informatyzacja Gminy Popielów celem zapewnienia mieszkańcom lepszego dostępu do e-usług	98,23	0,99	1,01 %
5.	5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	Zakup tomografu komputerowego przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Oleśnie	384,76	9,54	2,48 %
RAZEM:			1 050,49	40,03	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Analizując przedsięwzięcia wykorzystujące mechanizm elastycznego finansowania w ramach RPO WO 2007-2013 wyodrębnić należy grupy projektów, w których zadania realizowane poprzez zastosowanie *cross-financingu* stanowią niezbędny element dla powodzenia inwestycji:

- innowacyjne rozwiązania technologiczne w przemyśle (poddziałanie 1.3.2);
- wsparcie informatyczne jednostek oświatowych (działanie 2.2);
- zakup nowoczesnego sprzętu diagnostycznego oraz informatyzacja placówek ochrony zdrowia (działanie 2.2 i poddziałanie 5.2.1);
- rozwój bazy informatycznej i e-usług w jednostkach administracji publicznej (działanie 2.2).

W ramach projektu realizowanego w poddziałaniu 1.3.2 przewidziany został zakup nowoczesnego sprzętu koniecznego do polepszenia jakości usług świadczonych przez przedsiębiorstwo. Istotny element przedsięwzięcia stanowi projekt szkoleniowy obejmujący część teoretyczną związaną z przekazaniem informacji dotyczących budowy i wyposażenia innowacyjnych maszyn oraz aspekt praktyczny, który pozwala zaznajomić się z poszczególnymi funkcjami danej maszyny. Rezultatem prowadzonych szkoleń będzie wyrobienie prawidłowych nawyków w pracy przyszłych operatorów, co pozwoli unikać błędów w użytkowaniu maszyn, przyczyni się do wydłużenia czasu bezawaryjnej pracy sprzętu a tym samym zwiększy efektywność wykorzystania zakupionych urządzeń.

W przypadku działania 2.2 z *cross-financingu* korzystają beneficjenci realizujący projekty polegające na rozbudowie infrastruktury informatycznej jednostek administracji publicznej, placówek ochrony zdrowia i jednostek oświatowych oraz wdrażaniu rozwiązań pozwalających świadczyć przez wspomniane instytucje działalności w zakresie e-usług:

- szkolenia przewidziane dla pracowników urzędu obejmują m.in. przekazanie prawidłowego sposobu użytkowania sieci teleinformatycznej, wdrożenie oprogramowania służącego do elektronicznego obiegu dokumentów, obsługi platformy e-usług;
- w ramach inwestycji prowadzonych dla placówek ochrony zdrowia zaplanowane zostało przeprowadzenie szkoleń pracowników z zakresu obsługi nowo zakupionego sprzętu i aplikacji służących rozbudowie systemu informatycznego placówek w tym m.in.: elektronicznej formy obsługi pacjentów za pomocą usług on-line, korzystanie z zakupionych programów w zakresie wprowadzania danych, tworzenia raportów, wykonywania analiz i sprawozdań;

- w projektach edukacyjnych wykorzystujących mechanizm elastycznego finansowania przewidziane zostało przeprowadzenie szkoleń z zakresu obsługi technicznej platformy e-learningowej i obsługi aplikacji do tworzenia materiałów i wykładów dla wspomnianej platformy (projekt Uniwersytetu Opolskiego) oraz przeszkolenie pracowników dydaktycznych, koordynatorów projektu i dyrektorów szkół nt. możliwości zarządzania oświatą przy użyciu wdrożonych technologii informatycznych (projekt „Opolska Szkoła, szkołą ku przyszłości”).

W wyniku przeprowadzonych szkoleń obejmujących zarówno przygotowanie teoretyczne jak i przekazanie praktycznych umiejętności podniesione zostaną kwalifikacje poszczególnych pracowników zajmujących się obsługą zakupionego sprzętu oraz wdrażanych technologii ICT, co w konsekwencji przełoży się na poprawę funkcjonowania placówek objętych zakresem poszczególnych inwestycji. Sprawne wykorzystanie możliwości oferowanych przez cyfryzację placówek publicznych dzięki wydatkom poniesionym na szkolenia poza polepszeniem sposobu działania samych jednostek poszerzy zakres i ułatwi dostęp do oferowanych e-usług świadczonych klientom/pacjentom/uczniom.

W przypadku projektu realizowanego w ramach poddziałania 5.2.1 zakupiony został nowoczesny tomograf komputerowy do obsługi którego konieczne jest przeprowadzenie szkolenia. Przeszkolenie pracowników placówki medycznej wyposażonej w urządzenie diagnostyczne stanowi zatem integralną część projektu, a dodatkowo jest warunkiem koniecznym dla dopuszczenia sprzętu do użytkowania przez dostawcę tomografu. Realizacja projektu szkoleniowego przewidzianego w ramach inwestycji pozwoli zapewnić odpowiednio wysoki standard prowadzonych badań uzupełniając jednocześnie bazę sprzętu diagnostycznego w województwie.

2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych

Instytut Badań Strukturalnych oraz spółka Reytech Sp. z o.o. na zlecenie Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 w okresie od sierpnia do grudnia 2011 r. zrealizowała badanie ewaluacyjne pn. *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*. Celem badania były m.in.: analiza i ocena komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim, określenie zasadności ich zintegrowania w przyszłym okresie finansowania oraz wskazanie skutecznych i efektywnych mechanizmów zapewniających komplementarność.

Podstawę analiz stanowiły inwestycje współfinansowane w ramach RPO WO 2007-13 (stan na koniec 2010 r.), jednak ich analiza rozszerzała się również na perspektywę finansową 2000-2006, jak również uwzględniała interwencje w ramach innych programów operacyjnych UE, programów krajowych i pozostałych inicjatyw.

Na poziomie całego RPO WO 2007-2013 odsetek projektów, w których deklarowana jest komplementarność wynosi 37%. W podziale na działania i poddziałania wyraźnie obserwuje się zróżnicowanie poziomu występowania komplementarności.

➤ Komplementarność w kryteriach wyboru projektów

Ewaluacja wykazała, że komplementarność szczególnie pożądana jest w przypadku kryteriów wyboru projektów dla obszarów: instytucje otoczenia biznesu, turystyka, infrastruktura drogowa i rewitalizacja. W dalszej perspektywie ewaluator zaproponował rozszerzenie o kwestie komplementarności kryteriów w zakresie:

- poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* celem zastosowania infrastruktury badawczo – rozwojowej do realizacji badań cechujących się wysoką innowacyjnością, w szczególności badań na potrzeby przedsiębiorstw;
- działania 3.2 *Transport publiczny* celem stworzenia inteligentnego transportu publicznego;
- poddziałań 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* i 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej* celem zastosowania infrastruktury edukacyjnej do podniesienia jakości zajęć dydaktycznych na uczelniach wyższych, instytucjach kształcenia ustawicznego i w szkołach podstawowych;

- poddziałań 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* i 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna* celem zastosowania infrastruktury do ograniczenia zachorowalności i umieralności mieszkańców Opolszczyzny;
- działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego* celem zastosowania infrastruktury kultury do zachowania dziedzictwa kulturowego regionu.

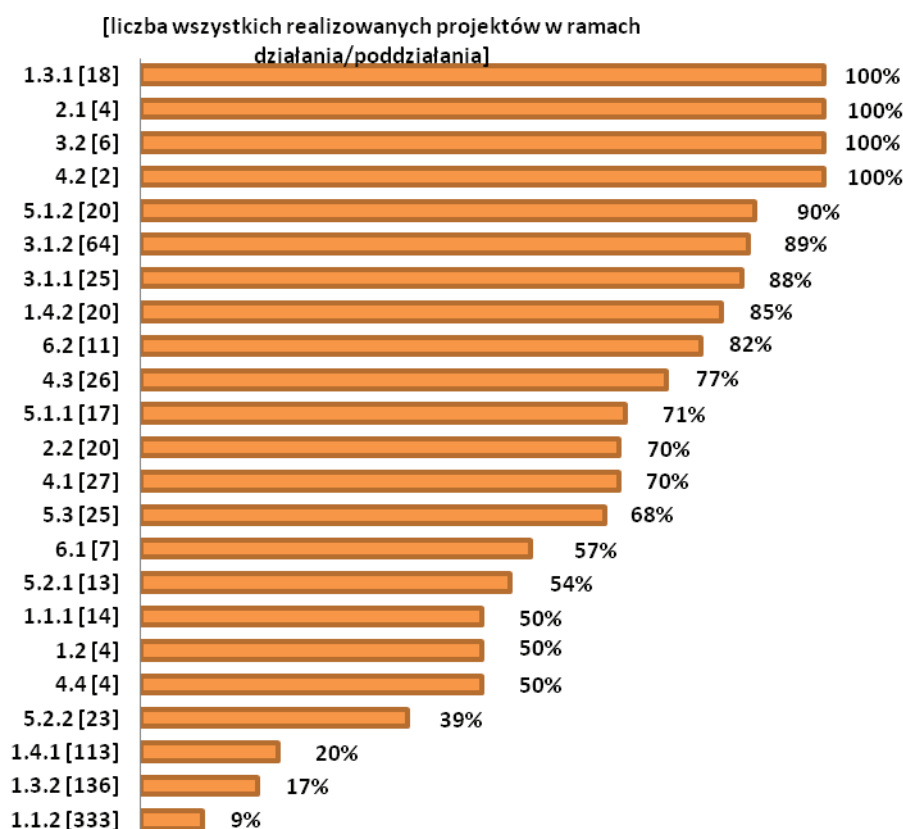
Włączenie kryteriów oceny w tych dziedzinach powinno przyczynić się do optymalizacji wykorzystania dostępnych środków.

➤ **Komplementarność w obszarach tematycznych**

Wykres 25 prezentuje odsetek projektów komplementarnych w każdym działaniu/poddziałaniu, przy uwzględnieniu łącznej liczby projektów realizowanych w ramach każdego z nich. Wynika z niego, iż największym poziomem komplementarności charakteryzują się inwestycje w obszarach: **badania i rozwoju, infrastruktury ICT i transportu publicznego**. Z uwagi na znaczną liczbę realizowanych projektów wysoka komplementarność charakteryzuje również obszary tj. **drogi regionalne i lokalne, turystyka, infrastruktura wodno-kanalizacyjna, termomodernizacja, infrastruktura edukacyjna i rewitalizacja**.

Komplementarność we wskazanych obszarach tematycznych jest szczególnie istotna z punktu widzenia osiągania celów RPO WO 2007-2013, a także pośrednio celów rozwojowych wskazanych w strategii województwa opolskiego, która obecnie kładzie nacisk na ujęcie sektorowe.

Wykres 25. Udział projektów, w których zadeklarowano komplementarność w stosunku do liczby wszystkich realizowanych inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie wyników badania ewaluacyjnego *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007 – 2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

W obszarze **badania i rozwoju** komplementarność pozwala na kompleksowe zdynamizowanie rozwoju ośrodków badawczych oraz przyczynia się do wzmocnienia potencjalnych przewag konkurencyjnych regionu. Szczególnie wyrazistym przykładem są tutaj inwestycje w branży chemicznej, silnie rozwiniętej w województwie opolskim. W zakresie **infrastruktury ICT** występowanie komplementarności umożliwia zwiększenie potencjalnych efektów wsparcia, szczególnie w przypadku e-usług. Kluczową rolę odgrywają

rozwiązania systemowe, które charakteryzują się wysoką kompleksowością. W obszarze **transportu regionalnego i lokalnego** realizacja zasady komplementarności jest najłatwiej obserwowalna. Stosunkowo wysoka spójność komunikacyjna w regionie stanowi jeden z kluczowych warunków jego rozwoju społeczno-gospodarczego. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na inwestycje infrastrukturalne okalające tereny inwestycyjne (m.in. w Gminach Ujazd, Bierawa czy Popielów), szczególnie SAG Olszowa. Stworzona w ich ramach sieć połączeń będzie stanowić podstawę do kolejnych inwestycji, wykazując z czasem rosnącą komplementarność.

W sektorze **turystyki** szczególnie istotne jest występujące uzupełnianie się projektów realizowanych przez podmioty publiczne, których celem jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury, z rozszerzaniem usług świadczonych przez sektor prywatny, a także wyraźna koncentracja (podmiotów prywatnych) na rozwoju oferty turystyki biznesowej, zarówno pod względem bazy noclegowej, jak i konferencyjnej. Zapewnieniu komplementarności projektów sprzyja ich koncentracja na obszarach przestrzennych, zwłaszcza tych o wysokiej atrakcyjności turystycznej np.: w większych miastach (turystyka biznesowa i kulturowa), Dolinie Małej Panwi oraz okolicach Góry Św. Anny (turystyka weekendowa, turystyka sakralna), czy Górach Opawskich (turystyka rekreacyjna).

Z kolei w zakresie **infrastruktury edukacyjnej** wysoki stopień komplementarności realizowanych przedsięwzięć pozwala na wystąpienie efektu synergii zarówno w dłuższym horyzoncie czasowym, jak i między różnymi poziomami nauczania. Komplementarność w tym obszarze pozwala z jednej strony na poprawę stanu infrastruktury placówek oświatowych, tworzących dogodne warunki do prowadzenia zajęć, z drugiej tworzy warunki do realizacji projektów miękkich stwarzających szansę na lepsze dopasowania zakresu nauczania do potrzeb regionalnego rynku pracy.

Szczególnym potencjałem występowania komplementarności charakteryzuje się obszar **rewitalizacji**. Realizowane w jego ramach projekty pozwalają na osiągnięcie ponadprzeciętnych efektów synergii w zakresie zwiększenia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej miast, czy podniesienia poziomu życia mieszkańców.

➤ **Komplementarność w ujęciu sektorowym**

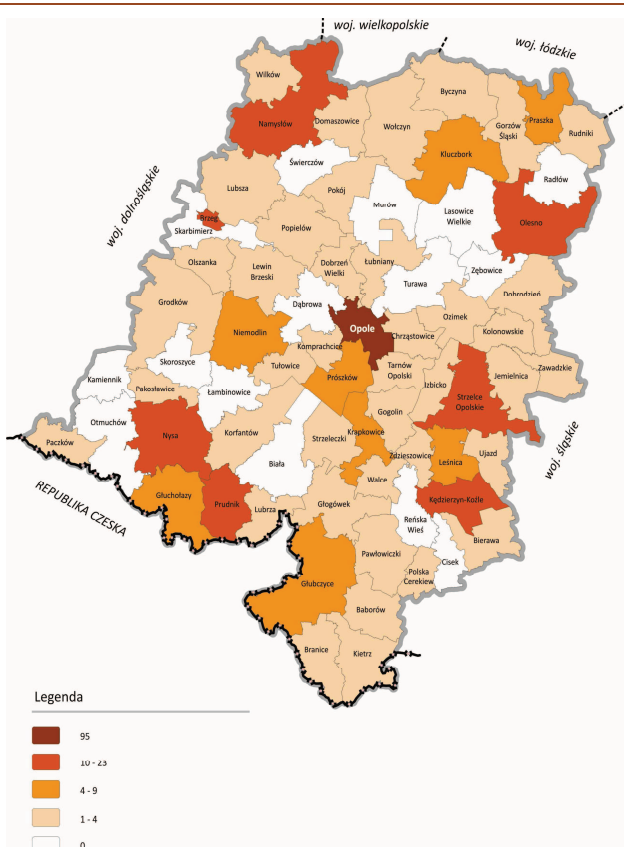
Projekty komplementarne dominują wśród inwestycji realizowanych przez podmioty publiczne. Podmioty prywatne, ze względu na mniejszą trwałość instytucjonalną oraz nieregularne przychody, zdecydowanie rzadziej deklarują komplementarność, zwykle też o mniejszym zakresie. W skali całego Programu, podmioty prywatne realizują **77%** inwestycji, jednak komplementarność zadeklarowano jedynie w **13%** wszystkich projektów.

Poziom komplementarności przedsięwzięć prywatnych jest zdecydowanie za niski w stosunku do rosnącej roli podmiotów gospodarczych w kreowaniu rozwoju gospodarczego regionu. Należy dążyć do zwiększenia zaangażowania środków prywatnych w realizację lokalnych i regionalnych celów rozwojowych, a także zachęcać przedsiębiorców do szerszego wykorzystania nowo wytworzonej czy zmodernizowanej infrastruktury np. w obszarze transferu wiedzy i technologii, zagospodarowania stref aktywności gospodarczej czy uzupełniania oferty turystycznej na obszarach o wysokiej atrakcyjności.

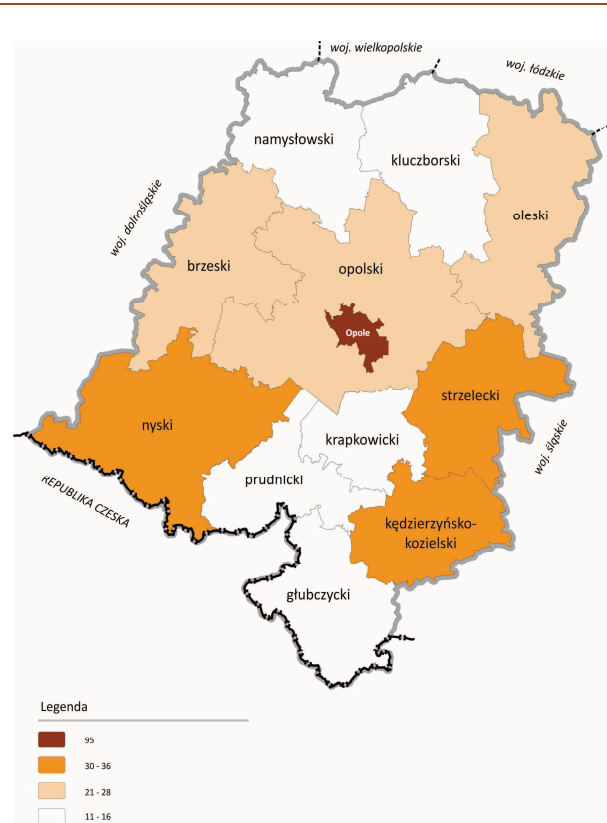
➤ **Komplementarność w ujęciu przestrzennym**

Analizując komplementarność w ujęciu przestrzennym można zauważyć, iż największą liczbę projektów komplementarnych odnotowano w Opolu, jednak uwzględniając ogólną liczbę realizowanych inwestycji, największe nasycenie projektami komplementarnymi (w stosunku do wszystkich realizowanych inwestycji), występuje w gminach powiatów **namysłowskiego (62%), nyskiego (46%), strzeleckiego (43%), miasta Opole (42%) oraz prudnickiego (40%)**. Z kolei najmniej przedsięwzięć umiejscowionych jest w powiatach: opolskim (23%), kluczborskim (25%) i krapkowickim (29%). Podejście terytorialne w kolejnej perspektywie programowania po 2013 r. będzie miało coraz większe znaczenie, a umiejętność zintegrowanego podejścia do realizacji różnorodnych zadań na danym terytorium, czy w danym obszarze funkcjonalnym pozwoli na zwiększenie efektywności pozyskanych środków finansowych. Szczegółowe informacje zaprezentowano na *Mapach 3-4*.

Mapa 3. Liczba projektów komplementarnych RPO WO 2007-2013 w gminach województwa opolskiego

Mapa 4. Liczba projektów komplementarnych w powiatach województwa opolskiego

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie wyników badania ewaluacyjnego *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007 – 2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

➤ Komplementarność w podziale na typy

Dokonując analizy komplementarności w podziale na główne typy można zaobserwować, iż najczęściej występującym typem komplementarności jest **komplementarność wewnątrzfunduszowa (71% projektów)**, **międzyprogramowa w ramach EFRR (62%)** i **międzyokresowa (55%)**, głównie za sprawą popularności ZPORR.

Komplementarność wewnątrzfunduszowa koncentruje się w obszarach: przedsiębiorczości, turystyki, społeczeństwa informacyjnego, infrastruktury transportowej oraz rewitalizacji. Podobnie następną w kolejności **komplementarność międzyprogramowa** (tj. w ramach RPO WO 2007-2013) dominuje w obszarach wsparcia B+R, infrastruktury informatyczno-telekomunikacyjnej, transportu publicznego oraz rewitalizacji i zagospodarowaniu terenów zdegradowanych. Charakterystycznie niska komplementarność została zaobserwowana pomiędzy funduszami (głównie EFRR i EFS), gdzie w zasadzie można ją zaobserwować w większym stopniu tylko w obszarze badań i rozwoju oraz edukacji. Trzecią pod względem częstotliwości występowania w ramach RPO WO 2007-2013 jest **komplementarność międzyokresowa**, czyli realizowana w dwóch okresach programowania np.: 2004-2006 i 2007-2013. Jest ona m.in. szeroko uwzględniana przy planowaniu inwestycji drogowych w ramach RPO WO 2007-2013, szczególnie przy tworzeniu i modyfikacji listy indywidualnych projektów kluczowych, dla których punktem odniesienia są w znacznej mierze inwestycje drogowe zrealizowane w latach 2004-2006. Efekty komplementarności w tym obszarze kumulują się w dłuższej perspektywie i pozwalają na systematyczne budowanie konkurencyjności, czy podnoszenie poziomu życia. Niewielką skalą występowania w ramach RPO WO 2007-2013 charakteryzuje się **komplementarność międzyfunduszowa**. Występuje ona głównie między EFRR a EFS, a także w mniejszym stopniu między FS. Efektem tego typu komplementarności jest zapewnienie dużej kompleksowości

rezultatów przedsięwzięć. **Komplementarność między politykami**, występuje zwłaszcza z Polityką Spójności w ramach której realizowany jest program oraz Wspólną Polityką Rolną. Wspólnymi celami projektów finansowanych z EFRR i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich jest poprawa atrakcyjności turystycznej, zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz ochrona środowiska. Efektem komplementarności w tym obszarze jest głównie zwiększenie oddziaływania inwestycji na obszarach wiejskich.

➤ **Rekomendacje na obecną perspektywę finansową**

Na bieżącą perspektywę finansową 2007-2013 ewaluator zarekomendował działania, które stanowią propozycję zmian w dotychczasowym zarządzaniu Programu. Do rekomendacji operacyjnych, zaadresowanych do IZ RPO WO 2007-2013 należą:

- rozszerzenie i wyjaśnienie zapisów dot. komplementarności w dokumentach programowych;
- rozszerzenie spektrum obszarów tematycznych, w których komplementarność jest oceniana;
- upowszechnienie wiedzy o realizowanych projektach w ramach programu regionalnego i programów krajowych;
- upowszechnianie wiedzy o komplementarności u (potencjalnych) beneficjentów.

➤ **Rekomendacje na przyszłą perspektywę finansową**

Dodatkowo w oparciu o doświadczenia z realizacji RPO WO 2007-2013 oraz dobre praktyki realizacji interwencji publicznej ewaluator skonstruował mechanizm zapewniania komplementarności rekomendowany do zastosowania w perspektywie finansowej 2014-2020. Jego konstrukcja wynika z analizy skuteczności i efektywności dotychczas wykorzystywanych mechanizmów oraz możliwości aplikacji alternatywnych rozwiązań. Rekomendowany mechanizm składa się z czterech etapów:

- stworzenie harmonogramu naborów do poszczególnych (pod) działań programu, uwzględniający koncentrację komplementarności w wybranych obszarach, kolejność naborów wewnątrz (pod)działań i odstęp czasowy wymagany do uruchomienia inwestycji (pożądane stworzenie kilku alternatywnych scenariuszy harmonogramu);
- zastąpienie obecnego pola we wniosku o dofinansowanie nt. doświadczenia beneficjenta lub wizji rozwojowej przez pole o komplementarności z innymi przedsięwzięciami, wraz z adekwatną modyfikacją we wszystkich dokumentach programowych;
- koncentracja opisu - pozostawienie jednego multi-pola na opis komplementarności we wniosku o dofinansowanie, rezygnacja z opisu komplementarności w SWI;
- parametryzacja opisu: określenie wymiarów komplementarności koniecznych do uwzględnienia przez beneficjenta: międzyprogramowej, międzyokresowej, przestrzennej, w obszarze problemowym, innych;
- stworzenie multi-pola wymagającego wprowadzenia elementów wybieranych z kafeterii (typ komplementarności, program operacyjny etc.), pół półotwartych (numer wniosku o dofinansowanie) oraz otwartych (cele realizacji projektu, wartość dodana płynąca z realizacji projektów komplementarnych), przy dosyć restrykcyjnym limicie znaków;
- stworzenie adekwatnego do nowych warunków generatora wniosków oraz systemu bazy danych, uwzględniającego kwestie dot. komplementarności, zgodnie z potrzebami monitoringu, umożliwiającego generowanie statystyk komplementarności w różnych ujęciach – m.in. międzyprogramowej, międzyokresowej i w obszarze problemowym;
- stworzenie odrębnego podrozdziału opisującego wyniki pochodzące z monitoringu komplementarności w ramach programu operacyjnego;
- kontynuacja działań rekomendowanych do wdrożenia w 2012 r.

2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych w ramach RPO WO 2007-2013

Z roku na rok rośnie znaczenie komplementarności oraz synergii. Dzieje się tak za sprawą dodatkowych korzyści, jakie może dać realizacja projektów komplementarnych zarówno dla beneficjentów końcowych, jak również dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. **Najważniejszą korzyścią realizacji projektów komplementarnych jest maksymalizacja efektów przy minimalizacji nakładów.** Korzyści z realizacji projektów komplementarnych mogą być widoczne na wszystkich etapach realizacji projektu począwszy od przygotowywania projektu, poprzez wdrażanie projektu aż do jego zakończenia, kiedy to zauważyć można wzajemne wzmocnianie się efektów i ocenić rzeczywiście osiągnięte synergiczne efekty.

W Sprawozdaniu rocznym za 2011 w *Załączniku nr XI* zaprezentowane zostały przykłady projektów komplementarnych z województwa opolskiego z następujących obszarów wsparcia: **instytucje otoczenia biznesu, sektor B+R, turystyka, społeczeństwo informacyjne, środowisko, edukacja, kultura, rewitalizacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych.**

W większości zaprezentowanych przykładów przedstawienie **efektów synergicznych** jest utrudnione a czasami wręcz niemożliwe ze względu na fakt, iż dopiero trwa realizacja projektów bądź też inwestycja zakończyła stosunkowo niedawno np. pod koniec roku 2011. W tych przypadkach określenie faktycznych efektów synergicznych możliwe będzie dopiero po pewnym czasie po zakończeniu inwestycji. Jednakże na obecnym etapie realizacji Programu zaobserwowano już pierwsze ilościowe i jakościowe efekty synergiczne w postaci:

- zwiększenia liczby turystów;
- wzrostu atrakcyjności turystycznej obszaru;
- powstania nowych nieprzewidzianych rezultatów;
- zwiększenia liczby dzieci w przedszkolach;
- podniesienia poziomu jakości kształcenia na poziomie edukacji lokalnej i regionalnej;
- zwiększenia dopasowania kierunków i profili kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- pełniejszego wykorzystanie infrastruktury dofinansowanej w obszarze edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i uczelni wyższej;
- zwiększenia liczby studentów i doktorantów;
- podniesienia rangi uczelni na tle innych regionów;
- oszczędności czasu na drogach lokalnych i regionalnych.

W przedstawionych przykładach występuje **komplementarność międzyprogramowa** z projektami wdrażanymi w ramach:

- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 [PO KL 2007-2013],
- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 – 2013 [PO IG 2007-2013],
- Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013 [PO WT RCz-RP 2007-2013],
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 [PROW 2007-2013],
- Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 [ZPORR 2004-2006],
- Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004-2006 [SPO WKP 2004-2006],
- INTERREG III A Czechy-Polska 2004-2006.

Najczęściej projekty wsparte w RPO WO 2007-2013 są komplementarne z projektami dofinansowanymi z programów: PO KL 2007-2013, PO WT RCz-RP 2007-2013, PROW 2007-2013 i ZPORR 2004-2006.

Poniżej w Tabeli 27 przedstawiono najważniejsze informacje nt. projektów komplementarnych opisanych szczegółowo w Załączniku nr XI.

Tabela 27. Najważniejsze informacje nt. przykładów projektów komplementarnych zawartych w Załączniku nr XI

Beneficjent	Wspólny cel projektów	Obszary tematyczne	Rodzaj komplementarności
✓ Gmina Paczków ✓ Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie	Wzrost turystycznej i kulturalnej atrakcyjności Gminy Paczków.	✓ kultura ✓ turystyka ✓ rewitalizacja	✓ jednookresowa ✓ pomiędzy politykami ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ finansowana dodatkowo z innych środków publicznych ✓ przestrzenna ✓ funkcjonalna
✓ Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik ✓ Powiat Nyski ✓ Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych prowadzony przez Kongregację Sióstr Boromeuszek ✓ Zespół Opieki Zdrowotnej w Nysie ✓ Gmina Nysa ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie	Rozwój społeczno - gospodarczy Nysy poprzez: ✓ poprawę dostępności regionu dla turystów krajowych i zagranicznych, ✓ wzmocnienie współpracy transgranicznej, ✓ powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem	✓ kultura ✓ turystyka ✓ rewitalizacja ✓ zagospodarowanie terenów zdegradowanych ✓ pomoc społeczna	✓ międzyokresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ finansowana dodatkowo z innych środków publicznych ✓ przestrzenna ✓ problemowa ✓ funkcjonalna
✓ Gmina Lewin Brzeski ✓ Parafia Rzymsko-Katolicka Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lewinie Brzeskim ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Lewinie Brzeskim	Poprawa warunków życia mieszkańców Lewina Brzeskiego poprzez: ✓ odrestaurowanie zabytkowych obiektów na terenie miasta ✓ wzrost liczby turystów ✓ wzrost znaczenia placówek edukacyjnych w regionie ✓ pobudzanie aktywności zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	✓ rewitalizacja ✓ pomoc społeczna ✓ edukacja	✓ międzyokresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przestrzenna ✓ problemowa ✓ funkcjonalna
✓ Gmina Kluczbork ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku ✓ Powiat Kluczborski ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku ✓ Wspólnota mieszkaniowa ul. Zamkowa 4	✓ przywrócenie ładu przestrzennego w Kluczborku, ✓ ożywienie gospodarcze i społeczne ✓ zwiększenie potencjału kulturowego i turystycznego	✓ rewitalizacja ✓ wsparcie instytucji otoczenia biznesu ✓ pomoc społeczna	✓ jednookresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przestrzenna ✓ problemowa ✓ funkcjonalna

Beneficjent	Wspólny cel projektów	Obszary tematyczne	Rodzaj komplementarności
✓ MACROBAU sp. z o. o.			
✓ Gmina Popielów ✓ Województwo Opolskie	Zapewnienie mieszkańcom Gminy Popielów lepszego dostępu do e-usług poprzez kompleksową informatyzację gminy.	✓ społeczeństwo informacyjne	✓ jednookresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ wewnątrzfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przestrzenna ✓ funkcjonalna
✓ Gmina Dobrodzień	Poprawa ochrony środowiska naturalnego poprzez: ✓ rozbudowę sieci kanalizacyjnej ✓ racjonalizację gospodarki odpadami	✓ gospodarka wodno-ściekowa ✓ gospodarka odpadami	✓ jednookresowa ✓ pomiędzy politykami ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ problemowa ✓ funkcjonalna
✓ Gmina Gorzów Śląski ✓ Województwo Opolskie	Podniesienie standardu infrastruktury edukacyjnej i jakości usług edukacyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym dla dzieci z terenu Gminy Gorzów Śląski.	✓ edukacja ✓ społeczeństwo informacyjne	✓ jednookresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przestrzenna ✓ funkcjonalna
✓ Gmina Korfantów ✓ Województwo Opolskie	Podniesienie standardu infrastruktury edukacyjnej i jakości usług edukacyjnych w Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Korfancie.	✓ edukacja ✓ społeczeństwo informacyjne	✓ jednookresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przestrzenna ✓ funkcjonalna
✓ Gmina Głubczyce ✓ Województwo Opolskie ✓ Federacja Inicjatyw Oświatowych ✓ Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Gadzowice i Gołuszowice	Poprawa jakości kształcenia dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów na terenie Gminy Głubczyce.	✓ edukacja	✓ jednookresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przestrzenna ✓ funkcjonalna
✓ Politechnika Opolska	Wsparcie potencjału naukowo - dydaktycznego Politechniki Opolskiej na rzecz rozwoju budownictwa będącego jednym z priorytetowych kierunków rozwoju regionu.	✓ edukacja ✓ wsparcie sektora B+R	✓ międzyokresowa ✓ w ramach jednej polityki ✓ międzyfunduszowa ✓ międzyprogramowa ✓ przedmiotowa ✓ przestrzenna ✓ funkcjonalna

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

➤ **Obszary: rewitalizacja, zagospodarowanie terenów zdegradowanych, kultura, turystyka, instytucje otoczenia biznesu.**

W obszarze rewitalizacji (Oś priorytetowa 6) analizie poddano projekty rewitalizacyjne czterech gmin: **Paczków, Nysa, Lewin Brzeski i Kluczbork**. We wszystkich gminach podejmowane działania wynikają bezpośrednio z Lokalnych Programów Rewitalizacji, które w sposób szczegółowy nakreślają zakres prac koniecznych do podjęcia w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów miast. Wszystkie gminy podejmują działania w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej - przedsięwzięcia rewitalizacyjne ściśle połączone zostały z działaniami w obszarach: turystyki, kultury, zagospodarowania terenów zdegradowanych, wsparcia instytucji otoczenia biznesu czy pomocy społecznej. Tak szeroki wachlarz działań implikuje również szeroki udział różnego rodzaju podmiotów, najważniejszą rolę odgrywają samorządy gminne i ich jednostki organizacyjne, jako gospodarze terenów rewitalizacyjnych i autorzy planów rewitalizacji. Oprócz tego w proces odnowy miast włączają się samorządy powiatowe wraz z jednostkami organizacyjnymi, właściciele nieruchomości, instytucje kościelne i podmioty prywatne.

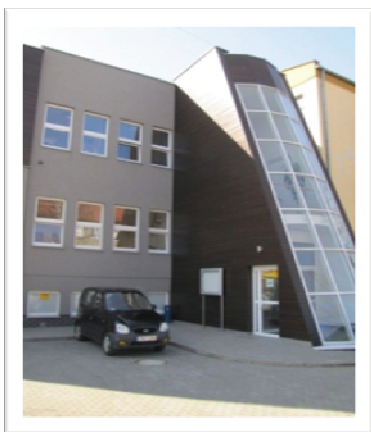
Efekty takiej współpracy już niedługo będzie można zobaczyć w **Gminie Kluczbork**. Samorząd gminny i powiatowy w swoich działaniach nawzajem się uzupełniają, tak aby w jak największym stopniu zapewnić skuteczność i efektywność podejmowanych inwestycji. Projekt Gminy Kluczbork zakłada remont i przebudowę wnętrza budynku zabytkowego Ratusza i docelowo utworzenie w nim Inkubatora Organizacji Pozarządowych, Punktu Informacji dla Przedsiębiorców oraz Informacji Turystycznej. Przedmiotem projektu jest również renowacja zabytkowego Parku Miejskiego i zewnętrznych elementów strukturalnych

Fot. Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości

14 budynków mieszkalnych wpisanych do rejestru zabytków lub ewidencji zabytków. Dzięki projektom miękkim realizowanym przez jednostki organizacyjne Gminy Kluczbork i Powiatu Kluczborskiego w ramach PO KL 2007 - 2013 bezrobotni mogą skorzystać z szeregu aktywnych form wsparcia, co w dłuższej perspektywie czasowej powinno przyczynić się do poprawy sytuacji na rynku pracy.

Na zmniejszenie bezrobocia i ograniczenie negatywnych zjawisk emigracji zarobkowej wpłynie Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości utworzony przez Powiat Kluczborski za sprawą dotacji unijnej otrzymanej z RPO WO 2007 – 2013. Łącznie na koniec 2013 roku w inkubatorze będzie obsługiwanych 18 firm. Zakres pomocy, jaki będzie oferował przedsiębiorcom inkubator, stanowi kompleksowy zestaw działań dla tego typu przedsięwzięć wspierających przedsiębiorczość (m. in. udostępnienie niskoczynszowych lokali użytkowo - biurowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz wsparcie merytoryczne poprzez usługi doradczo - szkoleniowe, pomoc w obsłudze biura i pozyskiwaniu funduszy na rozwój działalności, promocje firm). W gronie beneficjentów ściśle współpracujących z Gminą Kluczbork znajdują się wspólnoty mieszkaniowe, które w obszarze rewitalizacji samodzielnie realizują jeden z projektów, natomiast w drugim przypadku są partnerami samorządu gminnego. Dopełnieniem podjętych starań jest projekt jednego z przedsiębiorców aktywnie współpracującego z samorządami, który poprzez upowszechnienie wiedzy i metod mających zastosowanie w pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych pragnie zainteresować przedmiotową tematyką przedsiębiorców, uczelnie i jednostki naukowe. Współpraca sfery nauki i przedsiębiorstw jest obecnie kluczowym czynnikiem konkurencyjności gospodarki także na poziomie lokalnym.

Fot. Gminne Centrum Pomocy Społecznej w Nysie

Przykładem gminy bardzo aktywnej w pozyskiwaniu środków na rozwój gospodarczy regionu jest **Gmina Nysa**. Realizowane w mieście projekty są ze sobą ściśle powiązane, często dodatkowo skoncentrowane w określonych lokalizacjach, co zapewnia efektywność w wydatkowaniu środków unijnych. W Gminie Nysa ważną rolę w długotrwałym i skomplikowanym procesie rewitalizacji odgrywają: Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych prowadzony przez Kongregację Sióstr Boromeuszek, Zespół Opieki Zdrowotnej w Nysie i Powiat Nyski. Obszar powiatu nyskiego charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem bezrobocia – stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku 2011 osiągnęła prawie 19%. Zakres podejmowanych działań w celu ożywienia gospodarczego Nysy i okolic obejmuje m. in. rewitalizację Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Nysie, szpitala w Nysie, pustostanu na cele utworzenia Gminnego Centrum Pomocy Społecznej oraz obiektów fortecznych: Bastionu Św. Jadwigi i Fortu Wodnego. Projekt rewitalizacyjny

Gminy Nysa obejmował utworzenie na bazie istniejącego obiektu Gminnego Centrum Pomocy Społecznej, w skład którego wchodzi Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Klub Integracji Społecznej, Klub Umiejętności Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne, Świetlica socjalna z programem zajęć socjoterapeutycznych oraz Inkubator Organizacji Społecznych. Pomysł skumulowania w jednym miejscu wszystkich instytucji zajmujących się problematyką społeczną stwarza **szanse na osiągnięcie efektów synergicznych w postaci zwiększenia aktywizacji społeczności lokalnej zamieszkałej na zrewitalizowanym obszarze**. Gminne Centrum Pomocy Społecznej, które zostało utworzone z RPO WO 2007 - 2013 będzie wykorzystywane do realizacji komplementarnych projektów z PO KL 2007 - 2013 oraz Ministerstwa Pracy i Pomocy Społecznej mających na celu aktywizację społeczno - zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Założeniem projektów miękkich, którymi do końca roku 2011 objęto 378 klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie jest powrót uczestników do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy.

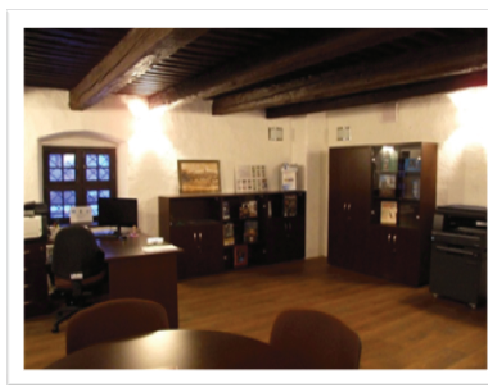
W tworzeniu nowych i wzmacnianiu już istniejących produktów turystycznych i kulturalnych Gmina Nysa dostrzega szansę na rozwój działalności gospodarczej, usługowej i wytwórczej. Podejmowane działania wpływają na poprawę rentowności podmiotów już działających oraz powstanie nowych podmiotów gospodarczych w sektorze działalności rekreacyjnej i turystyce. Szczególną rolę w rozwoju turystyki i kultury odgrywa remontowany w ramach RPO WO 2007 - 2013 Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik. Realizowane przez niego projekty dofinansowane z PO WT RCz-RP 2007 - 2013 a w poprzedniej perspektywie z programu INTERREG III A Czechy - Polska nakierowane są na współpracę z instytucjami kultury działającymi po czeskiej stronie. Liczne przedsięwzięcia organizowane przez Nyski Dom Kultury cieszą się ogromną popularnością wśród mieszkańców pogranicza i turystów. Z każdym rokiem rośnie zainteresowanie polsko-czeskimi imprezami, a chętnych do występów jest coraz więcej. Nyska placówka ma ogromny potencjał do dalszego rozwoju co bardzo dobrze rokuje dla przyszłości współpracy transgranicznej. Wzajemne uzupełnianie się projektów sprawia, że coraz więcej turystów przyjeżdża do Nysy i chce spędzać tam jak najwięcej czasu. **Efekt synergiczny w postaci zwiększenia liczby turystów widoczny jest w szczególności na przykładzie organizowanych od 2001 roku Dni Twierdzy Nysa** (w roku 2005 na V Dni Twierdzy Nysa przybyło ok. 4 tys. turystów, w roku 2010 inscenizację bitwy obejrzało już ponad 10 tys. turystów).

Fot. Dom Kata w Paczkowie

galeria spacerowa na koronie muru obronnego, hurdyca na jednej z baszt – rodzaj drewnianego, zadaszonego ganku na planie półkola czy iluminacje świetlne średniowiecznego pierścienia murów obronnych wraz z basztami i wieżami bramnymi. W celu poprawy wizerunku "Polskiego Carcassonne" od kilku lat na pograniczu polsko-czeskim w Gminie Paczków i Javornik odbywają się wspólne działania o zasięgu transgranicznym takie jak: Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej im. Moritza Brosiga, Paczkowski Festiwal Filmowy - Spotkanie z Kinem Czeskim oraz Festyn Pogranicza. Część z imprez została dofinansowana ze środków PO WT RCz-RP 2007-2013.

Ze środków RPO WO 2007-2013 przeprowadzono gruntowny remont Domu Kata natomiast dzięki wsparciu z PROW 2007-2013 w jednym z pomieszczeń budynku utworzono Centrum Informacji Turystycznej. Obiekt ten stanowi atrakcję nie tylko na skalę województwa opolskiego, ale także województw ościennych. Ze środków EFRR budynek przystosowany został do organizowania wernisaży malarskich, wystaw o historii Paczkowa i regionu, wystaw okolicznościowych, ekspozycji tematycznych (muzyka, kultura), wystaw twórczości lokalnych artystów, a także przygotowano pomieszczenie pod działalność punktu informacji turystycznej. W jednej z sal zorganizowano stałą ekspozycję pn "Paczków - historia w przedmiotach" przedstawiającą zabytkowe przedmioty, dokumenty, starodruki, naczynia, fotografie i widokówki z przeszłości Paczkowa. W drugim pomieszczeniu udostępniona jest "Izba Kata", czyli swoisty mini skansen rekonstruujący izbę mieszkalną paczkowskiego oprawcy. Udostępnienie społeczeństwu unikatowego zabytku zwiększyło zainteresowanie turystów Paczkowem i regionem oraz ożywiło ofertę kulturalną w mieście. Już w roku 2011 część wydarzeń artystycznych zorganizowanych w ramach Festynu Pogranicza 2011 miała miejsce w nowo wyremontowanym Domu Kata. Dzięki wsparciu z EFRROW Punkt Informacji Turystycznej został wyposażony w odpowiedni sprzęt konieczny do obsługi turystów. Już na obecnym etapie realizacji projektów dostrzec można pierwsze korzyści z realizacji projektów komplementarnych. Remont Domu Kata i stworzenie w nim Centrum Informacji Turystycznej przełożyło się na **poprawę atrakcyjności turystycznej miasta**. W roku 2011 osiągnięty został efekt synergiczny w postaci **zwiększenia wartości wskaźnika rezultatu dot. liczby osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego**. **Osiągnięta wartość wskaźnika sześciokrotnie przekroczyła wartość zaplanowaną na etapie umowy o dofinansowanie**. Gmina Paczków zakładała, iż w pierwszym roku po zakończeniu projektu Dom Kata odwiedzi ok. 500 osób tymczasem obiekt odwiedziło ponad 3 tys. turystów. Niewątpliwie strategiczne planowanie przez gminę okazało się kluczem do skutecznej realizacji projektów komplementarnych. Wzrost atrakcyjności turystycznej Paczkowa został już zauważony - trasa drugiego etapu tegorocznej 69 edycji wyścigu Tour de Pologne przebiegać będzie przez centrum Paczkowa. To niepowtarzalna okazja na promocję miasta poprzez sport i ogromne zainteresowanie społeczeństwa tym wydarzeniem. Tour de Pologne to jeden z najszlachetniejszych wyścigów kolarskich w Europie. Potencjał promocyjny tej imprezy jest ogromny. Przebieg wyścigu relacjonowany jest na żywo w 60 krajach świata. Dodatkowo w Paczkowie zostanie zorganizowana

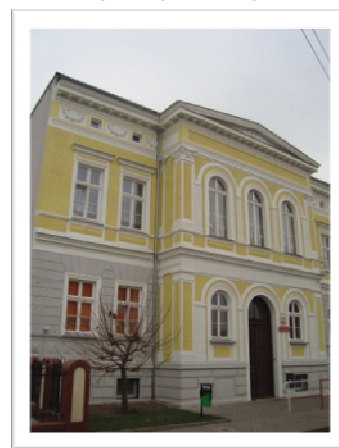
Fot. Centrum Informacji Turystycznej w Domu Kata w Paczkowie

"premia lotna" wyścigu. To specjalne miejsce na trasie wyścigu, na którym trzech pierwszych kolarzy otrzymuje dodatkowe punkty. Dzięki temu o Paczkowie będzie można poczytać we wszystkich materiałach promujących Tour de Pologne. Paczków pojawi się także na oficjalnych prezentacjach i konferencjach prasowych przed i w trakcie trwania wyścigu, dla miasta zarezerwowany będzie też czas antenowy w telewizji publicznej. Z całą pewnością Paczków skorzysta na swojej obecności na trasie prestiżowego wyścigu.

Fot. Publiczne Przedszkole nr 2 w Lewinie Brzeskim

W przypadku **Gminy Lewin Brzeski** rewitalizacja miasta wsparta ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ściśle wiąże się z projektami miękkimi dofinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO KL 2007 – 2013. Lewin Brzeski położony jest na terenie powiatu brzeskiego zaliczanego do grupy powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia w województwie opolskim. W gminie występuje wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej - w roku 2010 z pomocy społecznej korzystało 14% ogółu ludności gminy. Tak niepokojące statystyki stały się dla władz samorządowych czynnikiem mobilizującym do podjęcia działań zaradczych na wielu płaszczyznach. Realizacja projektu rewitalizacyjnego w ramach dofinansowania z ZPORR 2004-2006 pozwoliła na odremontowanie przestrzeni na Rynku. Kontynuacją podjętych prac są projekty rewitalizacyjne zrealizowane dzięki wsparciu z RPO WO 2007-2013, w ramach których odrestaurowano cztery budynki w centrum miasta pełniące funkcje publiczne i sakralne, są to: Ratusz Miejski, dwa przedszkola publiczne i kościół. Wykonanie rewitalizacji rynku podnosi atrakcyjność turystyczną zarówno miasta jak i całej gminy. Dzięki dotacji otrzymanej z PO KL 2007 - 2013 wsparcie skierowane do bezrobotnych z terenu gminy ma charakter kompleksowy, a dla każdego z uczestników projektu przygotowywana jest indywidualna diagnoza potencjału zawodowego. Wyposażeni w wiedzę i umiejętności dotyczące intensywnego poszukiwania pracy uczestnicy projektu mają możliwość rozwinięcia już posiadanych i nabycia nowych umiejętności zawodowych.

Fot. Publiczne Przedszkole nr 1 w Lewinie Brzeskim

Szczególnie istotne z punktu widzenia wyrównywania szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym są przeprowadzone renowacje przedszkoli publicznych. Zły stan techniczny obiektów powodował, iż pomimo doskonałego wyposażenia, profesjonalnej kadry nauczycielskiej i ciekawego programu zajęć, nie były one należycie odbierane - głównie poprzez ich estetykę. Podniesienie jakości kształcenia za sprawą rewitalizacji przedszkoli ze środków EFRR oraz wzbogacania programu zajęć za pomocą środków z EFS sprawiły, że od kilku lat systematycznie rośnie liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zlokalizowanych w gminie (dane GUS: w roku 2008/2009: 375 dzieci, w roku 2009/2010: 391 dzieci, w roku 2010/2011: 400 dzieci). **Tak więc pierwszym zauważalnym efektem synergicznym osiągniętym dzięki realizacji komplementarnych projektów jest zwiększenie liczby dzieci w placówkach przedszkolnych.**

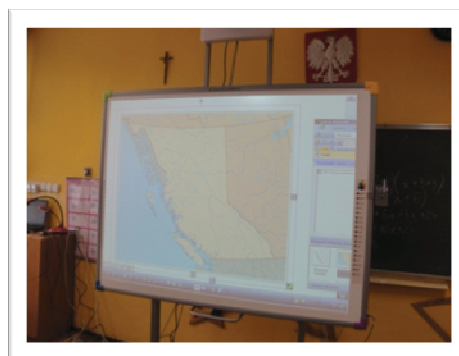
➤ **Obszar: edukacja na poziomie lokalnym i społeczeństwo informacyjne**

Edukacja jest obszarem w ramach, którego komplementarność jest szczególnie oczekiwana zwłaszcza pomiędzy programami RPO WO 2007 – 2013 i PO KL 2007 – 2013. W poprzednim sprawozdaniu rocznym wykazana została komplementarność w ramach poddziałania 5.1.1 na poziomie szkół zawodowych i Centrów Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego zlokalizowanych w powiatach: prudnickim, nyskim, brzeskim i namysłowskim. Dla okresu sprawozdawczego poddano analizie 3 projekty samorządów gminnych w których zakończyła się realizacja inwestycji w ramach poddziałania 5.1.2 - są to szkoły podstawowe i gimnazjalne z powiatów: oleskiego, nyskiego i głubczyckiego. Rozwój edukacji na poziomie gminnym ma szczególne znaczenie z punktu widzenia poziomu bezrobocia jaki występuje w powiatach, gdzie realizowane są projekty edukacyjne. Regiony: nyski i głubczycki należą do grupy obszarów o najwyższym wskaźniku

bezrobocia w województwie opolskim. Solidne wykształcenie w przyszłości zwiększy szansę uczniów z tego obszaru na znalezienie pracy.

W **Gminie Gorzów Śląski** (powiat oleski) ze środków EFRR dofinansowano remont 4 placówek oświatowych: Publicznej Szkoły Podstawowej w Uszycach, Publicznej Szkoły Podstawowej w Kozłowicach i Zespołu Szkolno - Gimnazjalnego w Gorzowie Śląskim. Zakres inwestycji obejmował modernizację bazy dydaktycznej, z której korzysta 716 uczniów oraz zakup m.in. sprzętu komputerowego i oprogramowania przeznaczonego do celów dydaktycznych. Zmodernizowana infrastruktura oraz wyposażenie zwiększą możliwość prowadzenia zajęć pozalekcyjnych i poprawią ich jakość. Ponadto wyposażone sale lekcyjne zostaną wykorzystane również do prowadzenia spotkań lokalnej społeczności oraz bezpłatnych kursów językowych. Ponadto Zespół Szkolno - Gimnazjalny w Gorzowie Śląskim jako partner projektu realizowanego przez Województwo Opolskie w zakresie społeczeństwa informacyjnego otrzymał zestaw złożony m.in. z tablic interaktywnych i rzutników multimedialnych, 50 komputerów przenośnych, 2 wizualizery i infomat. Placówka została objęta siecią bezprzewodową z dostępem do internetu, wdrażany jest portal eUsług wraz z systemem identyfikacji nauczycieli i uczniów, zainstalowano terminale m.in. w klasach, pokoju nauczycielskim, bibliotece. Ze środków EFS gmina otrzymała dofinansowanie na program rozwojowy obejmujący zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze, doradztwo i opiekę pedagogiczną, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne w zakresie kompetencji kluczowych tj. porozumiewania się w językach obcych, w języku ojczystym, kompetencje matematyczne, naukowo-techniczne i informatyczne. **Do realizacji projektu miękkiego wykorzystywana jest baza dydaktyczna i wyposażenie zakupione w ramach projektu infrastrukturalnego z RPO WO 2007 – 2013 w ramach poddziałania 5.1.2. Osiągnięty dzięki temu efekt synergiczny w postaci pełniejszego wykorzystania infrastruktury i wyposażenia obiektów placówek edukacyjnych stwarza możliwość prawidłowego, efektywnego i zgodnego z nowoczesnymi wymogami nauczania dzieci i młodzieży.**

W **Gminie Korfantów** (powiat nyski) w roku 2011 zakończyła się przebudowa Zespołu Szkół w Korfantowie, w skład którego wchodzi Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum. Ze zmodernizowanej infrastruktury skorzysta 543 uczniów. Nowoczesne wyposażenie obiektu szkoły pozwoli nie tylko na szerszy zakres zajęć dodatkowych, ale również podniesie ich jakość. Zakupione wyposażenie komputerowe wraz z niezbędnym oprogramowaniem pozwoli rozwijać umiejętności i pasję za pomocą technologii informacyjnych i komunikacyjnych, co lepiej przystosuje uczniów do dalszych etapów edukacji oraz umożliwi im lepsze przystosowanie do potrzeb rynku pracy, a tym samym

Fot. Zespół Szkół w Korfantowie

zdobycie zatrudnienia po zakończeniu procesu edukacji. Gmina Korfantów podobnie jak Gmina Gorzów jest także partnerem projektu realizowanego przez Województwo Opolskie, którego celem jest podniesienie poziomu wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w opolskich placówkach oświatowych (działanie 2.2 RPO WO 2007 - 2013). Jednocześnie Gmina Korfantów aktywnie uczestniczy we wdrażaniu projektów finansowanych z PO KL 2007-2013 skierowanych do uczniów szkół podstawowych. W roku szkolnym 2010/2011 zrealizowane zostało szeroko zakrojone przedsięwzięcie skierowane zarówno do dzieci przejawiających problemy z czytaniem i pisanem, przyswajaniem wiedzy czy zaburzeniami mowy, jak i dzieci wymagających zajęć terapeutycznych i gimnastyki korekcyjnej oraz uczniów szczególnie uzdolnionych. Obecnie (2011/2012) trwa realizacja kolejnego projektu, którego celem jest rozwój kompetencji uczniów oraz prowadzenie dodatkowych zajęć wyrównawczych. **Oba wspomniane projekty miękkie wykorzystują częściowo infrastrukturę zmodernizowaną i doposażoną w wyniku realizacji projektu w ramach poddziałania 5.1.2. Osiągnięcie dodatkowych efektów ma swoje wymierne korzyści: stworzona została kompleksowa oferta edukacyjna, która w pełni zaspokoi potrzeby edukacyjne uczniów z Gminy Korfantów.**

Fot. *Multimedialna sala języków obcych
w Gminie Głubczyce*

Głównym problemem z jakim borykały się szkoły podstawowe i gimnazja w **Gminie Głubczyce** był brak odpowiedniego wyposażenia sal do nauki języków obcych. Dofinansowany z EFRR projekt pozwolił na stworzenie pracowni językowych z prawdziwego zdarzenia z których korzystać będzie 2 061 uczniów w każdej z dziesięciu gminnych szkół (6 szkół podstawowych, 2 gimnazja i 2 zespoły szkół). Pracownie wyposażone zostały w pulpit nauczyciela z jednostką centralną, stanowiska dla uczniów, zestawy komputerowe, tablice interaktywne, stoliki uczniowskie i krzesła. Pracownie będą również dostępne w ramach zajęć pozalekcyjnych. Zastosowanie najnowocześniejszych rozwiązań multimedialnych pozwoli na łatwiejsze przyswajanie materiału, lekcje języków obcych staną się bardziej atrakcyjne i przyniosą

większe efekty. Realizacja projektu przyczyni się także do zniwelowania różnic w dostępie do nowoczesnych form nauczania uczniów z terenów wiejskich. **Częściowo z efektów inwestycji korzystać będą uczniowie objęci projektem z PO KL 2007-2013 pt. *Każdy może odkrywać tajemnice świata* mającym na celu poszerzenie kluczowych kompetencji wśród młodzieży.** W ramach projektu uczniowie będą brać udział w 616 godzinach zajęć dodatkowych co pozwoli rozszerzyć ich kompetencje z zakresu języków obcych, przedmiotów matematyczno - przyrodniczych, informatycznych oraz przedsiębiorczości dzieci i młodzieży. Ponadto ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego zakończyła się realizacja 3 projektów, które poszerzyły zakres prowadzonych zajęć o ofertę edukacyjną skierowaną m.in. do uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu, wymagających dodatkowych zajęć wyrównawczo-dydaktycznych lub korzystających z gimnastyki korekcyjnej.

Komplementarność w obszarze społeczeństwa informacyjnego opiera się na współdziałaniu ze sobą dwóch elementów: sieci szerokopasmowych i e-usług. W **Gminie Popielów** w ramach projektu dofinansowanego z PO IG 2007 – 2013 w roku 2011 rozpoczęła się budowa infrastruktury sieciowej gwarantującej dostęp do Internetu szerokopasmowego na terenie gminy Popielów. W wyniku realizacji projektu planowane jest dostarczenie usługi Internetu szerokopasmowego (oraz innych usług multimedialnych) do 861 odbiorców końcowych. Ponadto ze środków RPO WO 2007-2013 Publiczne Gimnazjum w Starych Siołkowicach w zostało objęte siecią bezprzewodową z dostępem do internetu. Wybudowana infrastruktura sieciowa będzie w pełni wykorzystywana za sprawą rozwoju w gminie eUsług. Z zakresu e - administracji na terenie gminy zakończyła się realizacja projektu dofinansowanego w ramach działania 2.2. RPO WO 2007 – 2013. Projekt zrealizowany został na terenie 10 miejscowości. W ramach przedsięwzięcia w Urzędzie Gminy w Popielowie utworzono 1 aplikację oraz 3 usługi teleinformatyczne, które zapewnią m.in.: ewidencjonowanie, obsługę i przetwarzanie korespondencji przychodzącej i wychodzącej, dostęp klientów urzędu do usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. Ponadto zakupiono nowy sprzęt informatyczny oraz zmodernizowano istniejący serwer. Dodatkowo działania władz samorządowych ukierunkowane są na likwidację wykluczenia cyfrowego obszarów wiejskich: w ramach inwestycji został zapewniony mieszkańcom gminy dostęp do usług internetowych poprzez zakupienie sprzętu komputerowego do 6 świetlic wiejskich oraz PIAP-ów do 3 sołectw, w których nie ma świetlic wiejskich. Gmina posiada już publiczne punkty dostępu do internetu w pozostałych sołectwach. Dzięki tym działaniom mieszkańcy będą mieli dostęp do Internetu, a co za tym idzie również możliwość korzystania z internetowych usług publicznych świadczonych przez Urząd Gminy w Popielowie oraz przez inne podmioty i urzędy. Ponadto z zakresu edukacji w Publicznym Gimnazjum w Starych Siołkowicach powstał portal eSzkola również dofinansowany w ramach działania 2.2 RPO WO 2007 – 2013. Z całą pewnością po zakończeniu wszystkich inwestycji z obszaru społeczeństwa informacyjnego w Gminie Popielów zwiększy się dostęp do usług elektronicznych świadczonych przez Internet.

➤ **Obszar: środowisko: gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami**

W **Gminie Dobrodzień** projekty komplementarne w obszarze środowiska realizują wspólny cel: poprawę ochrony środowiska naturalnego poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i racjonalizację gospodarki odpadami. Działanie te wdrażane są przy wsparciu dwóch funduszy strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W obszarze gospodarki ściekowej z RPO WO 2007 – 2013 gmina wybudowała kanalizację sanitarną na terenie

Dobrodzienia. Przy udziale środków z PROW 2007 – 2013 trwa budowa kanalizacji w dwóch miejscowościach wiejskich położonych na terenie gminy. W obu przypadkach ścieki będą odprowadzane do oczyszczalni w Dobrodzieniu. W przypadku projektów z zakresu gospodarki odpadami w ramach RPO WO 2007 – 2013 przeprowadzana jest rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Błachowie. Rekultywacja istniejącego składowiska i nadanie mu nowych walorów przyrodniczo – użytkowych przyczyni się w znacznym stopniu do poprawy estetyki istniejącego krajobrazu. Ponadto ograniczy to ujemny wpływ zamkniętego składowiska odpadów na powietrze atmosferyczne, glebę i wodę. Poprzez zakup pojemników i kontenerów gmina dąży do zwiększenia stopnia segregacji odpadów komunalnych. Selektywną zbiórką objęte zostaną następujące rodzaje odpadów: papier, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady budowlane. Posegregowane odpady będą mogły zostać przetransportowane bezpośrednio do odbiorcy (producenta) lub do miejsca ich utylizacji, gdzie zostaną ponownie przetworzone. Do transportu odpadów komunalnych i segregowanych w systemie workowym w ramach projektu dofinansowanego z PROW 2007 – 2013 zakupiono pojazd komunalny. Realizacja zadań będzie miała pozytywny wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektami oraz stworzy warunki dla wzrostu zatrudnienia.

➤ **Obszar: edukacja na poziomie regionalnym**

W poprzednim Sprawozdaniu rocznym szczególną uwagę poświęcono edukacji i sektorowi B+R w obszarze branży chemicznej, która ma największe znaczenie dla rozwoju gospodarczego regionu. Komplementarne projekty w tym sektorze realizuje Uniwersytet Opolski i Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Błachownia”. W obecnym Sprawozdaniu rocznym badaniu poddano proces edukacji i badań na rzecz budownictwa – branży cechującej się dużym wpływem na wzmocnienie konkurencyjności województwa opolskiego. Projekty realizowane w branży budowlanej przez Politechnikę Opolską będącą jednym z najważniejszych i strategicznych ośrodków dydaktycznych oraz naukowych województwa opolskiego stanowią przykład

Fot. Wizualizacja Wydziału Budownictwa
Politechniki Opolskiej

komplementarności przedmiotowej (sektorowej). Wspólnym celem komplementarnych projektów jest wsparcie potencjału naukowo - dydaktycznego Politechniki Opolskiej na rzecz rozwoju budownictwa będącego jednym z priorytetowych kierunków rozwoju regionu. Kluczowe obszary rozwoju województwa zostały zidentyfikowane dzięki projektowi o charakterze badawczym pt. *Województwo Opolskie Regionem Zrównoważonego Rozwoju – Foresight Regionalny do 2020 r.* dofinansowanym ze środków SPO WKP 2004-2006.

Wyniki procesu badawczego pozwoliły na stosowną interpretację i adaptację do programu strategicznego uczelni w kontekście regionalnym. Wszystkie komplementarne projekty mają na celu zdynamizowanie rozwoju regionu poprzez celowe działania

wspierające sektor budowlany wyodrębniony w regionalnym foresight'cie. Będzie to możliwe za sprawą skutecznego powiązania sektora nauki z gospodarką w obszarze budownictwa, wzmocnienia jego innowacyjności i konkurencyjności co znacząco wpłynie na poprawę kondycji tej branży i poziomu życia mieszkańców naszego regionu. Budownictwo ma stać się sektorem nowoczesnych produktów, technologii, procesów oraz metod organizacji i zarządzania, otwartym na potrzeby kształcenia ustawicznego i rozwoju kadr.

Prawidłowy proces kształcenia wysoko wykwalifikowanych kadr w regionie wymaga niezwykle dużych nakładów inwestycyjnych. **Strategiczne plany uczelni odnoszące się do rozwoju obszaru budownictwa przewidują konieczność podejmowania działań na wielu płaszczyznach, do najważniejszych zalicza się:**

- 1) **poprawę infrastruktury dydaktycznej i naukowo-badawczej oraz warunków nowoczesnego, interaktywnego kształcenia na potrzeby procesu dydaktycznego i badawczego:**

W wyniku realizacji projektu kluczowego pt. *Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48* powstanie nowoczesny budynek dydaktyczny, w którego murach będzie się mieścił Wydział Budownictwa Politechniki Opolskiej. Przedmiotowy projekt wraz z drugim projektem pt. *TechnoLAB 1A – Zakup wyposażenia obiektów dydaktycznych Politechniki Opolskiej z siedzibą w Opolu na rzecz rozwoju regionu opolskiego (etap 1A)* wyposażą Wydział w wysokiej jakości sprzęt komputerowy, aparaturę naukowo – badawczą, urządzenia multimedialne oraz pomoce naukowe, niezbędne do świadczenia usług dydaktycznych na wysokim, zachodnioeuropejskim poziomie. Zapewni to dostosowanie zaplecza dydaktycznego do obecnych wymagań rynkowych jak również do obowiązujących standardów międzynarodowych i światowych. Nowoczesne zaplecze aparaturowe pozwoli podnieść poziom prac dydaktycznych i badawczych.

Fot. Wizualizacja Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej

Fot. TechnoLAB 1A – Zakup wyposażenia obiektów dydaktycznych Politechniki Opolskiej z siedzibą w Opolu na rzecz rozwoju regionu opolskiego (etap 1A)

2) stworzenie realnego kompleksu nowoczesnych laboratoriów na potrzeby wykonywania procesu prac badawczo – rozwojowych na rzecz przedsiębiorców:

W ramach otrzymanego dofinansowania z RPO WO 2007 – 2013 w Laboratorium Materiałów Budowlanych zostały utworzone nowoczesne stanowiska badawcze materiałów budowlanych. Poprzez zakup nowoczesnej aparatury i dodatkowego wyposażenia zwiększył się oferta uczelni na potrzeby gospodarki, to zachęci przedsiębiorców do wykorzystania wyników prac B+R, jako czynnika rozwoju firmy i doprowadzi do wzrostu liczby przedsiębiorstw nowoczesnej technologii budowlanej.

3) podniesienie jakości kształcenia oraz zwiększenie ilości wysoko wykwalifikowanych kadr specjalistów w dziedzinie budownictwa:

Temu służą projekty dofinansowane z EFS w ramach PO KL 2007 – 2013 i ZPORR 2004 – 2006. Do studentów skierowany został projekt pt. *"Czas inżynierów" - studia zamawiane na Politechnice Opolskiej (2WB)*, którego celem jest zwiększenie liczby absolwentów kierunku budownictwo, poprzez podniesienie atrakcyjności kształcenia. Z powodu braku wykwalifikowanej kadry z zakresu architektury i urbanistyki, ze środków PO KL 2007 – 2013 uruchomiono nowy kierunek Studiów I stopnia "Architektura i Urbanistyka". Jeżeli chodzi o wsparcie dla doktorantów w ramach ZPORR 2004 – 2006 dofinansowano stypendia dla słuchaczy technicznych studiów doktoranckich z zakresu budownictwa. Działania te w dalszym ciągu są kontynuowane ze środków z PO KL 2007 – 2013. Otrzymywane stypendia pozwalają na realizację pomysłów badawczych i wpływają na podjęcie decyzji o pozostaniu w regionie, co tworzy szanse na zmniejszenie salda migracji. Działania uczelni skierowane są także do przyszłych studentów: w ramach projektu pt. *Kreator młodych talentów* uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa opolskiego uczestniczą w zajęciach warsztatowych, laboratoryjnych, uczą się podstaw języka chińskiego. Zainteresowanie Dziecięcą Politechniką Opolską przeszło najśmielsze oczekiwania – corocznie od 2008 r. w ciągu kilkunastu minut zostają wykorzystane przygotowane przez uczelnię limity miejsc dla dzieci w wieku od 9 do 12 lat. Jesienią w roku 2011 rozpoczęła się już czwarta edycja w ramach Dziecięcej Politechniki Opolskiej.

Szereg działań prowadzonych na styku edukacji, nauki i prac badawczo – rozwojowych prowadzonych na rzecz przedsiębiorców pozwala na wykorzystanie efektu synergii. Ze względu na braki w bazie laboratoryjnej jak również brak wysoce wykwalifikowanej kadry potrafiącej sprostać rosnącym wymaganiom

stawianym przez rozwijające się dynamicznie podmioty gospodarcze, w praktyce wykonywanie innowacyjnych prac B+R na rzecz przedsiębiorstw było bardzo ograniczone a czasami wręcz niemożliwe.

Pierwszym zauważalnym efektem synergicznym jest podniesienie poziomu jakości kształcenia. Wpłyne to bezpośrednio na rynek pracy: absolwenci Wydziału Budownictwa stanowią pracowników o wysokich kwalifikacjach. W dzisiejszych czasach dobrze wykształcona kadra menadżerska to niezbędny element pozwalający na podniesienie konkurencyjności firm naszego regionu. Z drugiej strony wzmocnienie potencjału kadrowego osób posiadających wyższe wykształcenie techniczne w zakresie nowych technologii umożliwi elastyczne dopasowanie profilu absolwenta do ewentualnych zmian w zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje zawodowe. Wysoka jakość kształcenia możliwa jest m. in. dzięki zakupowi specjalistycznej i nowoczesnej aparatury badawczej. Dostarczenie pracownikom naukowym oraz studentom odpowiednich narzędzi do prowadzenia prac badawczo – rozwojowych na rzecz przedsiębiorstw przyczyni się do zacieśnienia współpracy pomiędzy sektorem nauki i gospodarki. Pożądanym efektem tej współpracy jest wzrost liczby przedsiębiorstw wykorzystujących know-how z obszaru procesów produkcyjnych branży budowlanej i materiałów budowlanych co niewątpliwie wpłynie na rozwój gospodarczy regionu.

Realizacja projektów komplementarnych pozwoliła na osiągnięcie bardzo istotnego **efektu synergicznego** a mianowicie **wzrostu liczby studentów Wydziału Budownictwa**. Taka tendencja utrzymywała się niezmiennie od roku 2006 do 2010 (rok 2006: 1 087 studentów, rok 2007: 1 132 studentów, rok 2008: 1 206 studentów, rok 2009: 1 291 studentów, rok 2010: 1 403 studentów). Pomimo niżu demograficznego i wysokiego salda migracji osób po szkole średniej do regionów ościennych lub zagranicę, budownictwo od lat cieszy się największą popularnością wśród kandydatów na studia. Ponadto systematycznie **wzrasta także liczba doktorantów na Politechnice Opolskiej** (rok 2008: 408 doktorantów, rok 2010: 438 doktorantów).

Trzecim zaobserwowanym efektem synergicznym jest podniesienie rangi uczelni na tle innych regionów. W sposób widoczny podejmowane działania wpłynęły na poprawę atrakcyjności Opola jako ośrodka akademickiego. Z całą pewnością rok 2011 można nazwać czasem sukcesów i awansów Politechniki Opolskiej. **W konkursie Akademickiego Centrum Informacyjnego** na najbardziej innowacyjną i kreatywną uczelnię w Polsce **Politechnika Opolska zajęła 9 miejsce** na 40 uczelni awansując tym samym o 5 pozycji w porównaniu z rokiem 2010. W ramach konkursu badano m. in. widoczność uczelni w Internecie, nowoczesne technologie wykorzystywane w dydaktyce, technologie ułatwiające studiowanie i dostęp do wiedzy oraz tworzenie perspektyw zawodowych.

Systematycznie od kilku lat rośnie też pozycja uczelni **w rankingu szkół wyższych przeprowadzanym co roku przez Rzeczpospolitą i Perspektywy**. W ciągu ostatniego roku **Politechnika Opolska awansowała aż o 7 pozycji klasyfikując się na 48 pozycji** na 90 uczelni akademickich. Szczególnie wysoko oceniono zaplecze innowacyjne uczelni (15 miejsce) i liczbę nauczycieli akademickich z zagranicy (4 miejsce).

Politechnika Opolska znalazła się również w prestiżowym gronie **7 najlepszych publicznych uczelni akademickich** w ramach organizowanego pod patronatem honorowym Parlamentu Europejskiego **konkursu na „Uczelnie Liderów”**. Zainteresowanie uzyskaniem certyfikatu wykazało ponad 100 uczelni z całej Polski. Certyfikaty przyznano za łączenie dbałości o jakość kształcenia z edukacją praktyczną studentów oraz prowadzenie studiów w taki sposób, by jak najpełniej przygotowywały one absolwentów do przyszłej pracy i kariery zawodowej. Uczelnia w Opolu otrzymała certyfikat w kategorii „publiczne uczelnie akademickie” (pozostałe kategorie to: „uczelnie niepubliczne” oraz „państwowe wyższe szkoły zawodowe”). Certyfikat „Uczelnie Liderów” to:

- czytelny sygnał dla kandydatów na studia, że uczelnia posiada atrakcyjną i wartościową ofertę dla maturzystów;
- świadectwo wysokiej jakości kształcenia;
- dowód troski o przyszłość absolwentów i ich dobry start na rynku pracy.

Szeroki wachlarz działań podejmowanych przez Politechnikę Opolską daje nadzieje na zniwelowanie zapóźnień jakie ma nasz region w porównaniu pozostałych regionów Autostrady Nowych Technologii tj. Dolnego Śląska, Śląska i Małopolski (tak nazywany jest korytarz komunikacyjny zlokalizowany na trasie

przebiegu autostrady A4). **W tym kontekście kompleksowym działaniom Politechniki Opolskiej przyświeca jasny cel: stać się Miejscem Obsługi Podróżnych Nowych Technologii (tzw. MOP IT).**

Poniższy *Schemat 4* ilustruje zakres działań komplementarnych podejmowanych przez Politechnikę Opolską w obszarze budownictwa.

➤ **Obszar: transport**

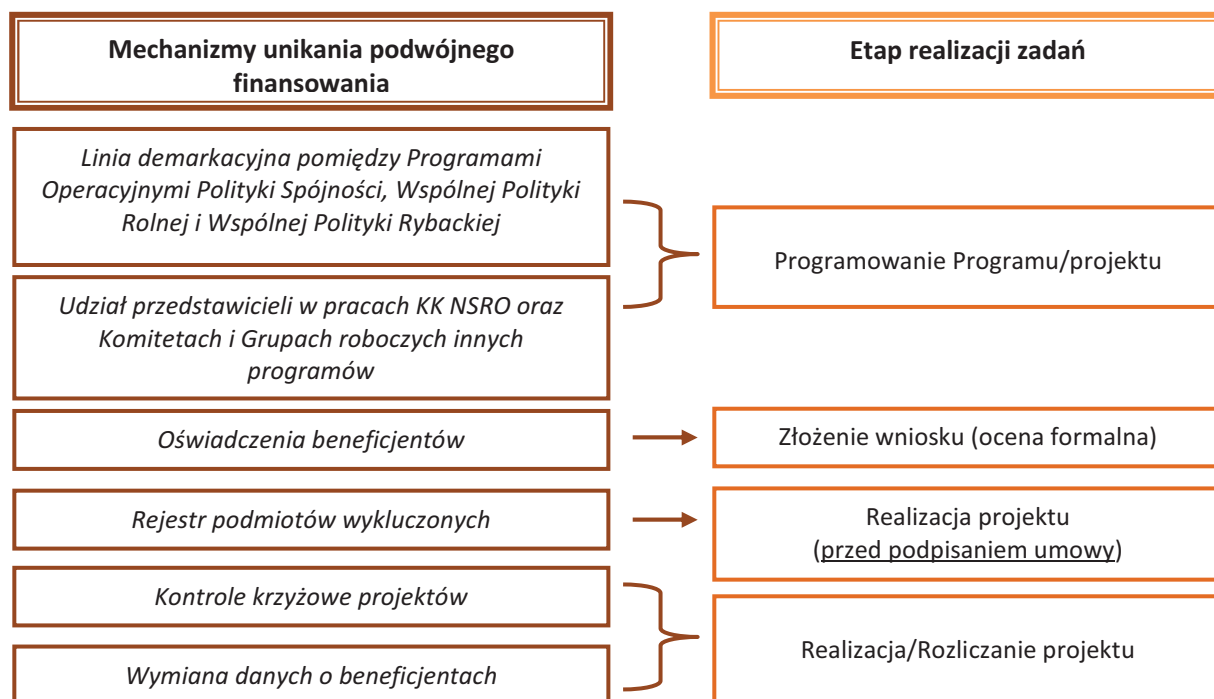
Wysoki poziom komplementarności projektów w zakresie infrastruktury drogowej wynika przede wszystkim z kryteriów oceny wniosków wskazujących na konieczność połączenia dróg realizowanych ze środków RPO WO 2007 – 2013 z drogami wyższego rzędu. Z punktu widzenia celów polityki regionalnej, realizacja tej koncepcji umożliwia zwiększenie spójności wewnętrznej regionu oraz zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego. Najbardziej widoczna jest koncentracja inwestycji wokół A4 oraz w północnej i wschodniej części województwa. W kontekście dróg gminnych inwestycje drogowe służą poprawie dostępności do stref inwestycyjnych.

➡ ***Szczegółowe informacje w zakresie realizowanych projektów drogowych – Załącznik X Realizacja inwestycji z wykorzystaniem środków UE na drogach wojewódzkich (Mapa 18)***

2.6.6 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 na każdym etapie realizacji zadań w ramach RPO WO 2007-2013 stosuje narzędzia mające na celu unikanie podwójnego finansowania działań ze środków unijnych (Schemat 5).

Schemat 5. Mechanizmy unikania podwójnego finansowania zadań realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

➤ Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej

Linia demarkacyjna jest podstawowym narzędziem służącym zapewnieniu demarkacji pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi. Dokument został przyjęty Uchwałą Nr 2 KK NSRO 2007-2013 18 grudnia 2007 r. Obejmuje on zestaw kryteriów określających dla poszczególnych typów projektów możliwe źródło finansowania ze środków unijnych, uniemożliwiające wielokrotne finansowanie ze środków różnych funduszy UE. Dokument stanowiący tabelaryczne zestawienie obszarów interwencji wraz ze stosownymi kryteriami określającymi źródło finansowania jest obligatoryjnym aktem dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych (instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje pośredniczące II stopnia). Kryteria odnoszą się m.in. do zasięgu terytorialnego projektów, jego charakteru, wartości (kosztów kwalifikowanych), a także rodzaju beneficjenta.

W okresie sprawozdawczym *Linie demarkacyjną* aktualizowano trzykrotnie: Uchwałami KK NSRO 2007-2013 Nr 54 z 23 lutego 2011 r., Nr 55 z 16 czerwca 2011 r. oraz Nr 61 z 18 października 2011 r. Zmiany dotyczyły m. in. doprecyzowania zapisów dokumentu w obszarach rekultywacja, ochrona przeciwpowodziowa oraz badania B+R. IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia za każdym razem dokonuje analizy ewentualnego wpływu aktualizacji na zapisy dokumentów programowych w zakresie RPO WO 2007-2013.

Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 zawiera zapisy dotyczące:

- demarkacji i komplementarności z innymi programami operacyjnymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, wskazując konkretne Priorytety, z którymi dane działanie/poddziałanie RPO WO 2007-2013 jest komplementarne;

- komplementarności wewnątrz RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca zidentyfikowała problem interpretacyjny dotyczący zapisów *Linii demarkacyjnej* w obszarze B+R, gdzie jako demarkację pomiędzy Działaniem 4.2 PO IG *Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego* a projektami realizowanymi w ramach RPO wskazano wartość projektu, związaną z nabyciem środków trwałych, w wysokości 400 tys. PLN. W grudniu 2011 r. IZ RPO WO 2007-2013 zwróciła się z zapytaniem do IK NSRO, jak interpretować zapisy, tj. czy demarkacja dotyczy tylko wartości zakupu środków trwałych (jak sugerował dokument), czy wartości kosztów kwalifikowanych na tworzenie nowej infrastruktury. IK NSRO wyjaśniła, iż w ramach RPO WO 2007-2013 mogą być realizowane projekty na tworzenie nowej infrastruktury, których wartość kosztów kwalifikowanych nie przekracza 400 tys. PLN.

IZ RPO WO 2007-2013 sugerowała jednocześnie, aby zwiększyć wartość kwoty stanowiącej demarkację, umożliwiając w ten sposób realizację w ramach Programu większych i bardziej zaawansowanych projektów. Stosowne działania w tej sprawie IK NSRO planuje podjąć w 2012 r.

➤ **Udział przedstawicieli w pracach KK NSRO oraz Komitetach i Grupach roboczych innych programów**

KK NSRO jest ciałem, który nadzoruje wdrażanie programów realizowanych w ramach NSRO, a tym samym realizuje także zadania związane z unikaniem podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej m. in. poprzez przyjęcie *Linii demarkacyjnej*.

Z ramienia IZ RPO WO 2007-2013 w pracach KK NSRO uczestniczy Pan Józef Sebesta – Marszałek Województwa Opolskiego, a w jego zastępstwie Pani Karina Bedrunka – Dyrektor Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych. Pan Marszałek Józef Sebesta jest ponadto przewodniczącym *Grupy roboczej ds. polityki regionalnej* a Pani Dyrektor Karina Bedrunka uczestniczy w pracach *Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego*. Oba ciała działają w ramach KK NSRO.

➤ **Szczegółowe informacje nt. wymienionych zgromadzeń – punkt 2.6.1 Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia**

Pan Marszałek Józef Sebesta jest jednocześnie przewodniczącym Podkomitetu Monitorującego POKL województwa opolskiego. Dzięki udziałowi przedstawicieli IZ RPO WO 2007-2013 w pracach komitetów/grup roboczych różnych programów zapewniona jest możliwość wymiany informacji na temat realizowanych lub planowanych do realizacji przedsięwzięć w celu uniknięcia podwójnego finansowania tego samego typu projektów.

➤ **Oświadczenia beneficjentów**

Aplikujący beneficjent może wnioskować o dofinansowanie swoich działań jedynie w ramach jednego programu operacyjnego. W ramach RPO WO 2007-2013 został zobowiązany do przedstawienia oświadczenia, że wydatki kwalifikowane w ramach projektu nie były, nie są i nie będą finansowane z innych programów unijnych. Prawdziwość złożonego oświadczenia obarczone jest odpowiedzialnością karną za składanie fałszywych zeznań, przewidzianą w Kodeksie Karnym (Dz. U. 1997 r., Nr 88, poz. 553). Wzór deklaracji beneficjenta zawarty jest w *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom II - Przygotowanie i wybór projektów w ramach RPO WO 2007-2013*. Element ten weryfikowany jest podczas oceny formalnej.

➤ **Rejestr podmiotów wykluczonych**

Na podstawie art. 207 *Ustawy z dnia 28 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* od 2010 r. Minister Finansów prowadzi rejestr podmiotów wykluczonych. Informacje o podmiotach umieszczonych rejestrze udostępniane są instytucjom zarządzającym, instytucjom pośredniczącym, instytucjom wdrażającym i instytucji certyfikującej.

Dane o beneficjentach wykluczonych z możliwości otrzymania środków wprowadzane są do rejestru na podstawie *Formularzy zgłoszenia podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru* kierowanych przez Instytucje Zarządzające. Instytucje te zostały zobligowane do zgłaszania ww. przypadków na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych

z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów operacyjnych z udziałem środków europejskich. Dotychczas w ramach RPO WO 2007-2013 nie zidentyfikowano przypadku, który wymagałby zgłoszenia podmiotu do rejestru podmiotów wykluczonych.

Z rejestru korzystają instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2007-2013, które przed podpisaniem umowy z beneficjentem, kierują pisemne zapytanie do Ministra Finansów odnośnie ewentualnego ujęcia danego beneficjenta w rejestrze podmiotów wykluczonych z możliwości ubiegania się o dofinansowanie. Procedura ta nie ma zastosowania w przypadku gdy beneficjentem są jednostki samorządu terytorialnego.

➤ **Kontrole krzyżowe projektów**

Kontrole krzyżowe projektów służą wykrywaniu i eliminowaniu przypadków podwójnego finansowania wydatków. Wyróżnia się trzy typy kontroli krzyżowych ze względu na ich cel (*Tabela 28*).

Tabela 28. Rodzaje kontroli krzyżowych ze względu na ich cele

Rodzaj kontroli krzyżowej	Cel	Źródło danych
kontrola krzyżowa programu	wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach jednego PO	dane zawarte w KSI (SIMIK 07-13)
kontrola krzyżowa horyzontalna	wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach różnych PO perspektywy finansowej 2007-2013	dane zawarte w KSI (SIMIK 07-13)
kontrola krzyżowa międzyokresowa	wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach PO dwóch perspektyw finansowych	dane zawarte w KSI (SIMIK 07-13) oraz w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności SIMIK 04-06

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

➤ **Szczegółowe informacje nt. kontroli krzyżowych – punkt 2.6.7 Kontrole krzyżowe programu**

➤ **Wymiana danych o beneficjentach**

Narzędziem służącym skutecznej i efektywnej kontroli krzyżowej wydatków rozliczanych w ramach programów NSRO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013 jest wymiana danych o beneficjentach realizowana przez Ministra Rozwoju Regionalnego, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie *Porozumienia o Współpracy w zakresie wymiany danych na temat beneficjentów realizujących projekty/operacje/przedsięwzięcia w ramach programów NSRO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013*.

Zgodnie z ww. porozumieniem IZ RPO WO 2007-2013 ma możliwość dostępu do danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dane udostępniane mogą być w formie raportu podstawowego i pogłębionego z systemu wsparcia informatycznego dla działań pomocowych realizowanych w ramach PROW 07-13 (OFSA PROW). Zgodnie z obowiązującą procedurą dane niezarejestrowane w tym systemie są przekazywane do Instytucji Zarządzającej w formie raportu podstawowego. Natomiast dane szczegółowe dla wybranych numerów NIP przekazywane są na pisemny wniosek IZ RPO WO 2007-2013 w formie raportu pogłębionego.

Oprócz ww. mechanizmu IZ RPO WO 2007-2013 nie posiada odrębnych mechanizmów dot. koordynacji i komplementarności z PROW oraz PO RYBY 2007-2013.

2.6.7 Kontrole krzyżowe programu

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły zmiany w zasadach realizacji zadań nałożonych na IZ RPO WO 2007-2013 w ramach *Wytycznymi w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków instytucji zarządzających*. IZ RPO WO 2007-2013 odpowiedzialna za prowadzenie oraz organizację kontroli krzyżowych programu oraz kontroli krzyżowych horyzontalnych z projektami PROW 2007-2013 wykonuje zadania poprzez **Referat Kontroli Funduszy Strukturalnych**, działający w ramach Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Kontrole krzyżowe przeprowadzane są przez **dwóch pracowników**.

Efekty prowadzonych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. procesów kontrolnych przedstawiono poniżej.

Kontrole krzyżowe Programu prowadzone podstawie zamieszczanych w KSI (SIMIK 07-13) danych, dotyczących beneficjentów i realizowanych przez nich projektów. Raz w miesiącu kontroli poddana zostaje próba co najmniej 5% beneficjentów (spośród realizujących co najmniej dwa projekty w ramach RPO WO 2007-2013) pod kątem przedkładania do sfinansowania więcej niż jeden raz tego samego dokumentu finansowo-księgowego.

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 przeprowadziła **72 kontrole krzyżowe** w ramach RPO WO 2007-2013 nie stwierdzając podwójnego finansowania.

Kontrole krzyżowe horyzontalne w ramach RPO WO 2007-2013 prowadzone są przez Instytucję Zarządzającą oraz Instytucję Pośredniczącą II stopnia. Dla zapewnienia kontroli krzyżowych horyzontalnych z projektami PROW 07-13 i PO RYBY, ww. instytucje weryfikują w trakcie kontroli w miejscu realizacji projektu występowanie na oryginałach faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej adnotacji instytucji wdrażających:

- PROW 07-13 o treści „*Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*”;
- PO RYBY o treści „*Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*”.

W ramach przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym przez IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia **76 kontroli** w miejscu realizacji projektu nie stwierdzono występowania podwójnego finansowania.

Kontrole krzyżowe horyzontalne (z wyłączeniem kontroli krzyżowych z projektami PROW 07-13), przeprowadzane są przez IK NSRO metodą losową, na próbie co najmniej 5% beneficjentów, którzy realizują lub realizowali więcej niż jeden projekt w ramach różnych PO/RPO. Dodatkowo kontroli może podlegać beneficjent, co do którego zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania wydatków. W przypadku wykrycia przez IK NSRO podwójnego finansowania tego samego wydatku, instytucja kontrolująca zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie Instytucję Zarządzającą.

Wg danych z KSI SIMIK 07 – 13 wprowadzonych do dnia 31 grudnia 2011 r., Instytucja Koordynująca NSRO w okresie sprawozdawczym w ramach RPO WO 2007-2013 przeprowadziła **26 kontroli krzyżowych horyzontalnych** oraz **5 kontroli międzyokresowych**, nie wykrywając nieprawidłowości.

2.7 Monitorowanie i ocena

2.7.1 Działania Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia ogólnego 1083/2006 IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi szczegółowy monitoring Programu, który służy obiektywnej ocenie jakości wdrażania, a także procesowi sprawozdawczemu. Do monitoringu oraz sprawozdawczości w zakresie RPO WO 2007-2013 wykorzystywane są narzędzia informatyczne, takie jak KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) i wewnętrzne, tematyczne bazy elektroniczne IZ RPO WO 2007-2013. Wykorzystywane przez zaangażowane we wdrażanie instytucje systemy, pozwalają na ocenę postępu rzeczowego i finansowego Programu, a tym samym umożliwiają mierzenie osiągnięcia założonych celów.

System monitoringu finansowego RPO WO 2007-2013 obejmuje cały cykl życia projektu, od złożenia wniosku po wniosek o płatność końcową. Prowadzony jest w podziale na Osie priorytetowe/Działania jak również prowadzone poszczególne nabory wniosków. Gromadzone dane obejmują m.in. kategorie interwencji, typy beneficjentów, branże, miejsce realizacji projektu oraz siedzibę beneficjenta. Dzięki pozyskiwanym danym m.in. możliwa jest bardziej szczegółowa analiza rozmieszczenia terytorialnego realizowanych projektów oraz badanie aktywności i potencjału beneficjentów w pozyskiwaniu środków z RPO WO 2007-2013, w tym w wybranych obszarach. Bieżący monitoring obejmujący m.in. analizę realizacji Programu w podziale na powiaty i gminy regionu publikowany jest na stronie internetowej www.rpo.opolskie.pl w trybie miesięcznym.

Monitoring rzeczowy dotyczy założonych oraz zrealizowanych przez beneficjentów wskaźników produktu i rezultatu. Pozwala to z jednej strony na bieżąco reagować w przypadku trudności z nieosiąganiem przez beneficjentów założonych wartości, z drugiej monitorować realizację rzeczową całego Programu. IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi monitoring rzeczowy w cyklu miesięcznym na podstawie danych ujętych w systemach KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) a dotyczy on wniosków, dla których podpisano umowy (wartości szacowane) oraz projektów, dla których złożono wnioski o płatność końcową (wartości zrealizowane). W cyklu miesięcznym opracowywana jest *Informacja miesięczna nt. realizacji wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013*, obejmująca klasyfikację wskaźników pod względem stanu ich realizacji. Materiał przekazywany jest komórkom zaangażowanym we wdrażanie Programu.

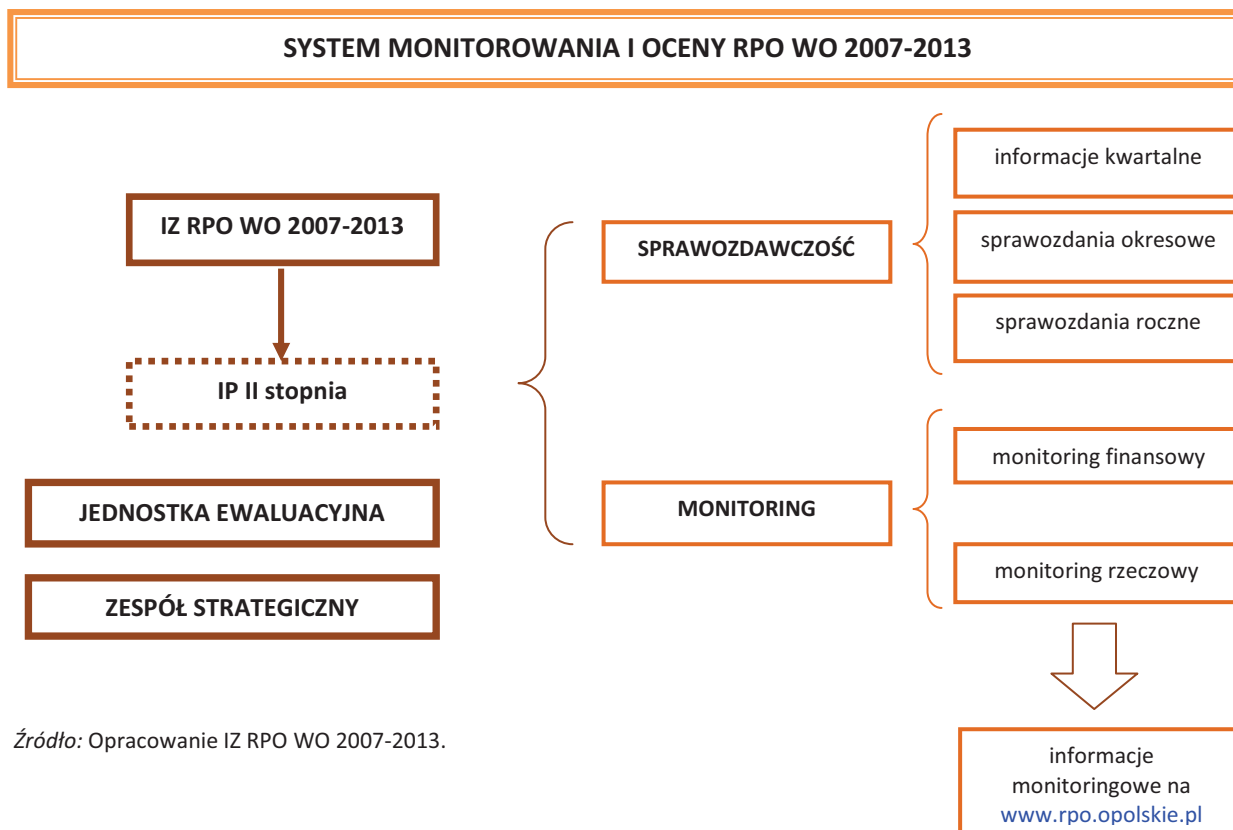
W związku z renegocjacjami RPO WO 2007-2013 w 2011 r. przeprowadzono weryfikację listy wskaźników oraz założonych wartości docelowych.

➡ **Szczegółowe opis wprowadzonych zmian w obszarze wskaźników – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania**

Zarówno IZ RPO WO 2007-2013 jak i IP II stopnia, prowadzi zgodny z zaktualizowanymi w 2011 r. *Wytycznymi w zakresie sprawozdawczości* proces raportowania o stanie wdrażania Programu w cyklu miesięcznym, kwartalnym, półrocznym i rocznym.

Na *Schemacie 6* przedstawiono system monitorowania i oceny funkcjonujący w ramach RPO WO 2007-2013, na którym wyszczególnione podstawowe zadania jednostek w tym zakresie.

Schemat 6. Elementy systemu monitorowania i oceny w ramach RPO WO 2007-2013

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym nie dokonano zmian systemu monitoringu, nie odnotowano także istotnych problemów związanych z pozyskiwaniem i analizą danych IZ RPO WO 2007-2013, które są wykorzystywane do monitorowania Programu. Wciąż utrzymującą się niedogodność stanowi trudność pozyskiwania danych porównawczych, w tym o krajowych programach operacyjnych lub innych programach regionalnych.

Podobnie w przypadku prowadzonej sprawozdawczości, jak również ewaluacji nie odnotowane zostały w okresie sprawozdawczym utrudnienia, które zaburzałyby poprawną realizację tych procesów. Zmiany wynikające z przyjętej 30 sierpnia 2011 r. przez MRR aktualizacji *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości* wprowadzone zostały w sposób płynny, niepowodujący utrudnień.

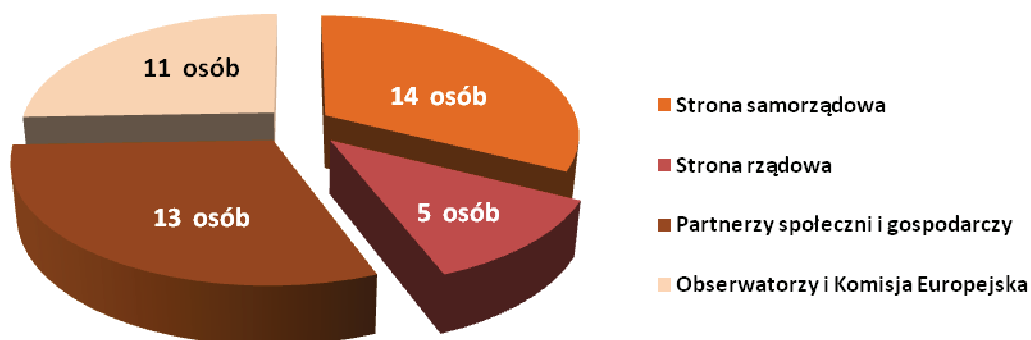
2.7.2 Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 został powołany Uchwałą Nr 1004/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 9 października 2007 r.

Przy wyłanianiu składu Komitetu, kierowano się zgodnością z przepisami wspólnotowymi, w tym także zasadami równości szans i partnerstwa. Na etapie monitorowania Programu zasada równości szans oraz partnerstwa zapewnione zostały poprzez udział w pracach *Komitetu* przedstawicieli różnych środowisk społecznych.

W skład *Komitetu* wchodzi przedstawiciele strony samorządowej, rządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych (*Wykres 26*).

Wykres 26. Skład KM RPO WO 2007-2013 wg stanu 31.12.2011 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Dopełniając zasady równości szans i partnerstwa oraz mając na względzie zadania powierzone *Komitetowi*, w roli obserwatorów uczestniczą także przedstawiciel *Komisji Europejskiej* i reprezentanci instytucji i organizacji, m.in. takich jak: *Urząd Kontroli Skarbowej w Opolu, Związek Powiatów Polskich, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, Wojewódzka Rada Ochrony Przyrody, Krajowa Jednostka Oceny, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa / Opolski Oddział Regionalny, Związek Banków Polskich.*

W okresie sprawozdawczym podczas pracy *Komitetu* zasada równości szans zapewniona została poprzez udział w posiedzeniach przedstawicieli różnych środowisk społecznych oraz poprzez dyskusje, możliwość składania wniosków i uwag na posiedzeniach, lecz nie wdrażano konkretnych działań w tym obszarze. Powyższy *Wykres 26* obrazuje partnerski skład *Komitetu*, natomiast analiza protokołów *Komitetu* wskazuje na równe traktowanie wszystkich uczestników posiedzeń, wzajemnej otwartości wobec potrzeb i interesów partnerów oraz dążenie do osiągnięcia porozumienia za pomocą dialogu, jako podstawowej metody działania na rzecz wspólnego dobra.

Ponadto w okresie sprawozdawczym zasada partnerstwa, która stanowi jedną z głównych reguł polityki regionalnej Unii Europejskiej i zakłada szeroką współpracę pomiędzy Komisją Europejską, administracją publiczną danego państwa na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz partnerami społecznymi

i gospodarczymi została zrealizowana m.in. poprzez udział członków *Komitetu* w spotkaniach regionalnych *Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa*, na które zawsze otrzymywali zaproszenie za pomocą poczty elektronicznej. Członkowie *Komitetu* otrzymali również zaproszenie na coroczną Konferencję ds. Partnerstwa organizowaną przez *KSTP* we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego. Zwiększenie świadomości partnerów społecznych sprzyja wzrostowi transparentności podziału funduszy europejskich oraz zapobiega nieprawidłowościom w procesie wdrażania Programu.

➔ **Szczegółowe informacje nt. spotkań regionalnych – punkt 2.6.1 Wpływ działalności KM/PKM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcie oraz ich oceny**

W związku z wyborami samorządowymi na początku 2011 roku zaktualizowano skład *Komitetu* ze strony przedstawicieli strony samorządowej, Ponadto podjęto uchwałę w sprawie wyznaczenia nowego zastępcy Przewodniczącego *Komitetu*. Kolejne zmiany składu *Komitetu* dotyczyły przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych, przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji oraz Instytucji Koordynującej RPO i głównie wynikały ze zmian personalnych w reprezentowanych instytucjach. Ponadto w ostatnim roku nagle i nieoczekiwanie zmarł przedstawiciel strony samorządowej i w jego zastępstwie w obradach uczestniczył stały zastępca. Powyższe zmiany nie wpłynęły negatywnie na zachowanie zasady partnerstwa oraz równości szans, jak również nie spowodowały utrudnień w realizacji zadań *Komitetu*.

Od momentu powołania *Komitetu* do końca 2011 r. miały miejsce **22 posiedzenia** oraz zostały przeprowadzone 3 procedury obiegowe.

W okresie sprawozdawczym miało miejsce **6 posiedzeń** *Komitetu*, podczas których zgodnie z regulaminem prac *Komitetu* do zatwierdzenia przedkładane były Sprawozdania okresowe oraz roczne (za 2010 r.) i zmiany w kryteriach wyboru projektów. Ponadto przedstawiane były m.in. zmiany finansowe dokonywane przez IZ RPO WO 2007-2013, prezentowano Okresowy Plan Ewaluacji oraz wszystkie wyniki badań ewaluacyjnych oraz Tabele i stopień wdrażania rekomendacji realizowanych na rzecz Programu.

Poza tym w związku z podziałem środków na obszary rekomendowane do wsparcia z Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego i tym samym konieczności zmiany treści zapisów RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym *Komitet* w trybie obiegowym zatwierdził powyższe zmiany.

Od czasu powołania *Komitetu* podjęto 47 Uchwał, z czego w okresie sprawozdawczym *Komitet* zatwierdził 11 Uchwał.

Szczegółowe informacje na temat zorganizowanych posiedzeń KM RPO WO 2007-2013 oraz procedury obiegowej przedstawiono w Tabeli 29.

Tabela 29. Harmonogram posiedzeń KM RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym

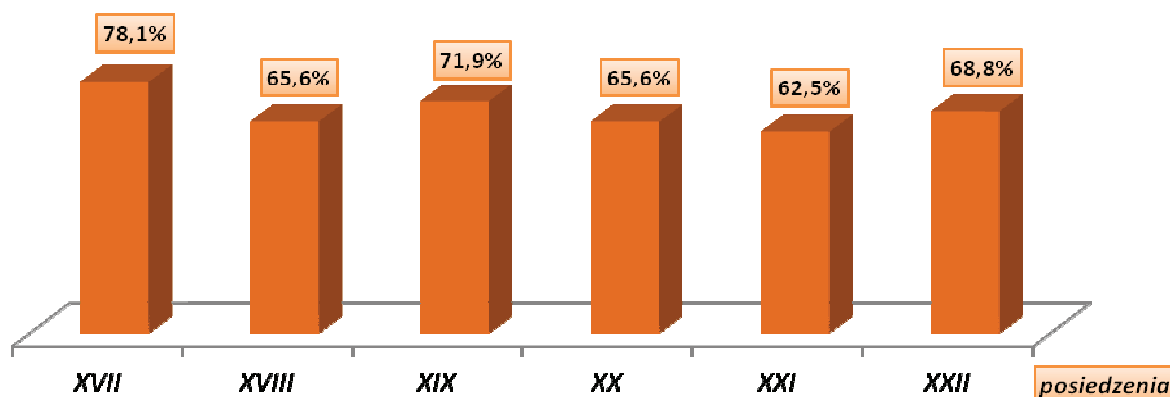
Nr/termin posiedzenia	Tematy
<i>XVII posiedzenie</i> 14 lutego 2011 r.	▪ przedstawienie zmian w składzie <i>Komitetu</i> oraz wybór zastępcy przewodniczącego <i>Komitetu</i> ▪ przedstawienie propozycji zmian zapisów RPO WO 2007-2013 ▪ zatwierdzenie zmian wybranych kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WO 2007-2013 dla działania 4.4 <i>Ochrona Bioróżnorodności Opolszczyzny</i>: – zmiany techniczne wynikające ze zmiany Ustawy dotyczącej Ochrony Środowiska. ▪ przedstawienie obszarów rekomendowanych do wsparcia w ramach badania ewaluacyjnego pn. <i>Ocena Jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013</i> ▪ przedstawienie informacji nt. zmian finansowych w ramach RPO WO 2007-2013.
<i>XVIII posiedzenie</i> 7 marca 2011 r.	▪ przedstawienie zmian w składzie <i>Komitetu</i> ▪ podsumowanie wyników konsultacji dot. zmian zapisów <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i> ▪ zatwierdzenie <i>Sprawozdania okresowego z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (za II półrocze 2010)</i> ▪ prezentacja <i>Okresowego Planu Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego</i>

Nr/termin posiedzenia	Tematy
	<i>Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i>
<i>XIX posiedzenie</i> 9 maja 2011 r.	- przedstawienie zmian w składzie Komitetu - przyjęcie projektu <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i>
<i>Procedura obiegowa</i> (maj 2011)	przyjęcie uchwały w sprawie zmiany treści zapisów <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i>
<i>XX jubileuszowe posiedzenie</i> 10 czerwca 2011 r.	- przedstawienie zmian w składzie Komitetu - zatwierdzenie <i>Sprawozdania rocznego z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (za rok 2010)</i> - przedstawienie informacji nt. procesu renegocjacji RPO WO 2007-2013 z Komisją Europejską
<i>XXI posiedzenie</i> 7 września 2011 r.	- zatwierdzenie <i>Sprawozdania okresowego z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (za I półrocze 2011)</i> - przedstawienie zaktualizowanej Tabeli monitorowania wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. <i>Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013</i> - przedstawienie informacji nt. działań podejmowanych przez Instytucję Zarządzającą w ramach wdrażania RPO WO 2007-2013 (<i>decyzje podejmowane przez ZWO o przeznaczeniu oszczędności powstałych w wyniku: dodatnich różnic kursowych, środków powstałych w wyniku niewykorzystania całości dofinansowania oraz środki powstałe w wyniku spadku wartości projektów po zakończeniu postępowań przetargowych przez beneficjentów.</i>)
<i>XXII posiedzenie</i> 19 października 2011 r.	zatwierdzenie zmian <i>kryteriów formalnych, kryteriów merytorycznych I stopnia – uniwersalnych</i> dla wszystkich działań i poddziałań w ramach RPO WO 2007-2013 oraz <i>kryteriów szczegółowych merytorycznych I i II stopnia</i> dla wybranych kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WO 2007-2013 dla wybranych działań/ poddziałań w ramach I i III osi priorytetowej.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Podczas wszystkich posiedzeń organizowanych w 2011 r. zapewnione było kworum, dlatego też nie odnotowano przeszkód w postępie działalności *Komitetu*, jak również jego członkowie nie zgłosili uwag do przyjętego trybu prac. Frekwencja uczestnictwa w posiedzeniach *Komitetu* w okresie sprawozdawczym utrzymywała się na podobnym poziomie, co zostało przedstawione na *Wykresie 27*.

Wykres 27. Frekwencja członków KM RPO WO 2007-2013 podczas posiedzeń w 2011 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

IZ RPO WO 2007-2013 zapewniła, aby informacje na temat posiedzeń i podjętych przez *Komitet* uchwał były powszechnie dostępne i w tym celu zamieszczane są one na bieżąco w sposób przejrzysty na stronie internetowej Instytucji, pod adresem www.rpo.opolskie.pl

Ponadto, członkom *Komitetu* na posiedzeniach były prezentowane wyniki przeprowadzanych badań ewaluacyjnych, tabele wdrażania rekomendacji i tabele monitorowania rekomendacji, a także obszary rekomendowane do wsparcia. W sytuacji braku możliwości zaprezentowania wyników na posiedzeniu, wszelkie materiały dotyczące wyników i rekomendacji, zgodnie z Regulaminem, członkowie *Komitetu* otrzymywali na bieżąco za pomocą poczty elektronicznej.

Podsumowanie dotychczasowej działalności KM RPO WO 2007-2013, z wyodrębnieniem okresu sprawozdawczego, zaprezentowano poniżej w *Tabeli 30*.

Tabela 30. Działalność KM RPO WO 2007-2013

Lp.	Wskaźnik	Okres	
		2011	2007-2011
1.	Liczba zrealizowanych posiedzeń	6	22
2.	Liczba przeprowadzonych trybów obiegowych dla przyjęcia uchwał	1	3
3.	Liczba przyjętych uchwał	11	47
4.	Liczba zmian członków KM	3	9
5.	Liczba zmian stałych zastępców/obserwatorów	2	6
6.	Liczba zaprezentowanych wyników badań ewaluacyjnych lub stopnia wdrażania rekomendacji	4	13

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

2.7.3 Badania ewaluacyjne

Konieczność prowadzenia ewaluacji programów operacyjnych wynika z zapisów Rozporządzenia Rady 1083/2006 oraz prawodawstwa krajowego – ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W myśl zapisów ww. dokumentów instytucje przygotowujące programy operacyjne zobowiązane są do przeprowadzenia ewaluacji *ex-ante*, jak również powinny określić w programie sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych realizacji programów.

W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 nastąpiło przekazanie samorządom województw kompetencji w zakresie realizacji procesu ewaluacji programów operacyjnych wdrażanych w regionach.

W Polsce ewaluacja nabiera coraz większego znaczenia, stając się nieodłącznym elementem działań administracji publicznej, w znacznym stopniu podnosząc ich jakość. Wynika to z bardzo ważnej roli, jaką odgrywa polityka spójności w Unii Europejskiej, będąc jednocześnie poddawana najbardziej szczegółowej ocenie spośród wszystkich publicznych polityk unijnych.

Od uruchomienia Programu do końca 2011 r. zostało przeprowadzonych **8 badań** ewaluacyjnych w ramach RPO WO 2007-2013. Szczegóły przedstawia *Tabela 31*.

Tabela 31. Zestawienie badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w ramach RPO WO 2007-2013

Lp.	Nazwa badania	Termin realizacji	Stan wdrażania rekomendacji
2008			
1.	Ocena systemu kryteriów wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanych w ramach RPO WO 2007-2013	maj – wrzesień 2008 r.	Zakończono

Lp.	Nazwa badania	Termin realizacji	Stan wdrażania rekomendacji
2009			
2.	Ocena działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013 w województwie opolskim	sierpień 2008 r. - luty 2009 r.	W trakcie wdrażania I kwartał 2012 r.*
3.	Ocena systemu wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013	luty - maj 2009 r.	Zakończono
4.	Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013	lipiec - listopad 2009 r.	W trakcie wdrażania I kwartał 2012 r.*
2010			
5.	Ocena zdolności i określenie potrzeb pozyskiwania środków pomocowych UE przez jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego (w kontekście RPO WO 2007-2013)	lipiec 2009 - luty 2010 r.	W trakcie wdrażania I kwartał 2012 r.*
6.	Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia	maj - październik 2010 r.	W trakcie wdrażania I kwartał 2012 r.*
2011			
7.	Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim	sierpień – grudzień 2011 r.	Nie dotyczy I kwartał 2013 r.*
8.	Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim	sierpień – grudzień 2011 r.	Nie dotyczy I kwartał 2013 r.*

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

* Planowany monitoring stopnia wdrożenia rekomendacji

2.7.3.1 Badania ewaluacyjne zakończone w 2011 r.

W 2011 r., zgodnie z *Okresowym Planem Ewaluacji RPO WO 2007-2013 na 2011 r.*¹⁷ przeprowadzono 2 badania ewaluacyjne:

- Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim;
 - Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim.
- **Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim**

Termin badania: sierpień – grudzień 2011 r.

¹⁷ Dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 163/2010 z dnia 29 grudnia 2010 r.

Celem badania była ocena i analiza efektywności wsparcia przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim, w stosunku do potrzeb regionalnych. Zakres przedmiotowy badania obejmował projekty realizowane w ramach poddziałań 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* i 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* RPO WO 2007-2013 oraz w ramach poddziałania 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych* i działania 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia* PO KL.

Dodatkowo analizie poddana została jakość utworzonych nowych miejsc pracy w wyniku realizacji projektów w ramach działań 6.1.3 i 6.2 PO KL oraz 1.1.2 i 1.3.2 RPO WO 2007-2013.

Najważniejsze rekomendacje przedstawione przez ewaluatora:

- wprowadzanie instrumentów wsparcia zorientowanych na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych oraz tworzenie nowych miejsc pracy powinno być powiązane z analizą struktury specyfiki bezrobocia na lokalnych rynkach pracy;
- na etapie oceny należy zwrócić szczególną uwagę na faktyczną możliwość powstania i utrzymania miejsca pracy;
- należy dążyć do zwiększenia stopnia wykorzystywania instrumentów wsparcia adresowanych do działających przedsiębiorstw jako narzędzi wspierania branż wskazanych jako priorytetowe dla rozwoju województwa;
- należy kontynuować działania zorientowane na uproszczenie procedur związanych z aplikowaniem, realizacją i rozliczaniem dofinansowanych przedsięwzięć.

➡ **Szczegółowe informacje nt. badania – punkt 3.1 Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu (Analiza miejsc pracy planowanych do utworzenia w ramach Osi priorytetowej 1)**

Monitoring wdrożenia rekomendacji

Pierwszy monitoring wdrażania rekomendacji zaplanowano na I kwartał 2013 r.

➤ **Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim**

Termin badania: sierpień – grudzień 2011 r.

Celem badania była analiza i ocena komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013, z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim, w szczególności ze środków UE; określenie zasadności ich zintegrowania w przyszłym okresie finansowania, przy równoczesnym wskazaniu skutecznych i efektywnych mechanizmów zapewniających ich komplementarność.

Najważniejsze rekomendacje przedstawione przez ewaluatora:

- stworzenie i upowszechnienie jednej definicji komplementarności;
- rozszerzenie i wyjaśnienie zapisów dot. komplementarności w dokumentach programowych;
- rozszerzenie spektrum obszarów tematycznych, w których komplementarność jest oceniana;
- stworzenie bazy projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 oraz programów krajowych dla wsparcia oddolnych inicjatyw wnioskodawców;
- upowszechnianie wiedzy nt. komplementarności u osób zarządzających wdrożeniem Programu oraz u (potencjalnych) beneficjentów, m.in. poprzez rozszerzenie działalności informacyjnej.

➡ **Szczegółowe informacje nt. badania – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

Monitoring wdrożenia rekomendacji

Pierwszy monitoring wdrażania rekomendacji zaplanowano na I kwartał 2013 r.

2.7.3.2 Monitoring wdrożenia rekomendacji badań ewaluacyjnych zakończonych w latach poprzednich

W okresie sprawozdawczym, zgodnie ze *Zintegrowanym systemem zarządzania wnioskami i rekomendacjami* Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz wewnętrznymi wytycznymi w zakresie procesu ewaluacji w województwie opolskim, prowadzony był monitoring stopnia wdrożenia rekomendacji dla badań ewaluacyjnych zakończonych w latach poprzednich:

➤ Ocena działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013 w województwie opolskim

Termin badania: sierpień 2008 r. - luty 2009 r.

Realizacja rekomendacji:

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013/IP II stopnia podjęła działania w celu wdrożenia zaplanowanych w tym terminie rekomendacji:

- w celu zwiększenia źródeł informacji o procedurach aplikacji i wdrażania projektu podejmowano różnorodne działania, m.in. organizacja konkursu „Kapitałni w Opolskiem”, w ramach którego mieszkańcy Opolszczyzny wybrali najlepszy i najciekawszy projekt PO KL; organizacja konkursu dotacji dla organizacji pozarządowych; impreza plenerowa „Święta z prezydentą”; współrealizacja z Radiem Opole letniej akcji promocyjnej „Radio na szlaku”;
- od czerwca do listopada 2011 r. przeprowadzono cykl szkoleń specjalistycznych, podczas których położono nacisk na praktyczne aspekty przygotowania, rozliczania i kontroli projektów;
- w sierpniu 2011 roku IZ RPO WO 2007-2013 zleciła realizację cyklu promocyjnego w prasie lokalnej. Artykuły publikowane w cyklu miały na celu przedstawienie i rozpowszechnienie efektów realizacji RPO WO 2007-2013 wśród odbiorców na poziomie lokalnym;
- ponadto od marca do maja i od października do grudnia 2011 r. miały miejsce dwie kampanie medialne promujące RPO WO 2007-2013 oraz PO KL, podczas których przeprowadzono kampanię outdoorową z wykorzystaniem billboardów, miniboardów oraz plakatów;
- w celu zwiększenia spójności procesu komunikacji na stronie internetowej www.rpo.opolskie.pl prowadzona jest zakładka *Interpretacje i komentarze IZ RPO WO 2007-2013*, których celem jest przekazanie spójnej informacji w kwestiach dyskusyjnych lub szczególnie skomplikowanych;
- od początku 2011 r. punkty informacyjne świadczą nową usługę polegającą na pomocy beneficjentom w wypełnianiu wniosków o płatność.

Monitoring wdrożenia rekomendacji

Kolejny monitoring wdrożenia rekomendacji zaplanowano na I kwartał 2012 r.

➤ Ocena systemu wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013

Termin badania: luty - maj 2009 r.

Realizacja rekomendacji:

W 2011 r. przeprowadzono analizę założeń metodologicznych oszacowania wartości docelowych dla wszystkich wskaźników na poziomie RPO WO 2007-2013 oraz działań/poddziałów Programu. W wyniku renegocjacji RPO WO 2007-2013 dokonano zmian w zakresie wskaźników. Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską¹⁸ oraz Zarząd Województwa Opolskiego¹⁹.

Proces monitoringu rekomendacji został zakończony.

➤ Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013

Termin badania: lipiec - listopad 2009 r.

¹⁸ Decyzja Komisji Europejskiej K(2011) 9364 z 13 grudnia 2011 r.

¹⁹ Uchwała Zarządu Województwa Opolskiego nr 1624/2011 z 16 grudnia 2011 r.

Realizacja rekomendacji:

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013/IP II stopnia podjęła działania w celu wdrożenia zaplanowanych w tym terminie rekomendacji:

- w listopadzie i grudniu 2011 r. 6 pracowników IZ RPO WO 2007-2013 wzięło udział w szkoleniu z zakresu polityki społeczeństwa informacyjnego organizowanego przez MRR;
- członkowie KM RPO WO 2007-2013 podczas XX posiedzenia, które miało miejsce 10 czerwca 2011 r. opiniowali "Sprawozdanie roczne z wdrażania RPO WO 2007-2013 (za rok 2010)", w których zostały zaprezentowane informacje nt. polityk horyzontalnych;
- IP II stopnia na etapie rekrutacji kadry pracowniczej IP II stopnia stawia kandydatom jako jeden z wymogów do spełnienia - znajomość zasad i prawodawstwa unijnego. Na bieżąco podnoszone są również kwalifikacje pracowników oraz kadry zarządzającej, m. in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach *Zasady udzielania pomocy publicznej oraz realizacja polityk horyzontalnych RPO WO 2007-2013* oraz *Innowacyjność i współpraca ponadnarodowa w projektach oraz realizacja polityk horyzontalnych*;
- W 2011 roku nr 2 biuletynu informacyjnego RPO WO 2007-2013 "Opolskie w Unii" zatytułowany został "Opole przyjazne środowisku" i poświęcony był w całości problemom ochrony środowiska;
- w lipcu 2011 roku w ramach cyklu szkoleń specjalistycznych zrealizowano szkolenie na temat realizacji polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013;
- IP II stopnia prowadzi kampanię w mediach drukowanych oraz elektronicznych promującą efekty wdrażania Osi Priorytetowej 1, w której uwzględnia się w szczególności realizację przez przedsiębiorców polityk horyzontalnych. Działania te prowadzone są w trybie ciągłym.

Monitoring wdrożenia rekomendacji

Kolejny monitoring wdrożenia rekomendacji zaplanowano na I kwartał 2012 r.

- ***Ocena zdolności i określenie potrzeb pozyskiwania środków pomocowych UE przez jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego (w kontekście RPO WO 2007-2013)***

Termin badania: lipiec 2009 - luty 2010 r.

Realizacja rekomendacji:

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 podjęła działania w celu wdrożenia zaplanowanych w tym terminie rekomendacji:

- od czerwca do listopada 2011 r. przeprowadzono cykl szkoleń specjalistycznych, w tym 40 szkoleń w ramach RPO WO 2007-2013, podczas których położono nacisk na praktyczne aspekty przygotowania, rozliczania i kontroli projektów (każdy moduł zawierał ćwiczenia praktyczne na bazie studiów przypadku);
- od lipca do listopada 2011 r. miał miejsce cykl spotkań warsztatowych, w ramach którego zorganizowano 7 spotkań w ramach RPO WO 2007-2013. Tematem spotkań warsztatowych było przygotowywanie wniosków o płatność w ramach RPO WO 2007-2013;
- IZ RPO WO 2007-2013 podczas spotkań z ekspertami podkreśla, wynikające z regulaminu pracy komisji oceny projektów, znaczenie szczegółowego uzasadniania oceny wniosku. Rekomendacja wdrażana w sposób ciągły;
- IZ RPO WO 2007- 2013 na bieżąco aktualizuje stronę programu: www.rpo.opolskie.pl oraz informuje o zmianach w dokumentach programowych za pomocą newsletterów, informatorów i biuletynów;

- IZ RPO WO 2007-2013 w dalszym ciągu na bieżąco aktualizuje zakładki: „Interpretacje i komentarze IZ RPO WO 2007-2013”, „Pytania i odpowiedzi” oraz „Słownik pojęć na temat funduszy strukturalnych” na stronie www.rpo.opolskie.pl;
- podczas organizowanych przez IZ RPO WO 2007-2013 szkoleń warsztatowych oraz szkoleń specjalistycznych dystrybuowana jest ankieta ewaluacyjna uwzględniająca pytanie dot. oczekiwań beneficjentów i potencjalnych beneficjentów wobec przyszłych szkoleń. Weryfikacja ankiet prowadzona jest na bieżąco.

Monitoring wdrożenia rekomendacji

Kolejny monitoring wdrożenia rekomendacji zaplanowano na I kwartał 2012 r.

➤ Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia

Termin badania: maj - październik 2010 r.

Realizacja rekomendacji:

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 podjęła działania w celu wdrożenia zaplanowanych w tym terminie rekomendacji:

- ⇒ w *Okresowym planie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007- 2013 na rok 2012* zaplanowano przeprowadzenie 3 badań ewaluacyjnych obejmujących:
- projekty dofinansowane ze środków unijnych realizowane przez szkoły wyższe. Prace dot. opracowania zakresu badania zostały podjęte w grudniu 2011 r.
 - ocenę działań badawczo- rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w szczególności w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL przez szkoły wyższe oraz podmioty sfery B+R na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny;
 - sektor turystyczny – badanie dotyczyć będzie oceny znaczenia interwencji w zakresie usług i produktów turystycznych oraz rekreacyjno sportowych realizowanych w szczególności w ramach RPO WO 2007-2013 jako czynnika stymulującego rozwój gospodarczy poszczególnych gmin/powiatów województwa opolskiego.

Monitoring wdrożenia rekomendacji

Kolejny monitoring wdrożenia rekomendacji zaplanowano na I kwartał 2012 r.

2.7.3.3 Planowane badania ewaluacyjne na 2012 r.

7 października 2011 r. Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 1299/2011 przyjął *Okresowy Plan Ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2012*, jako roczny dokument implementacyjny dla procesu ewaluacji RPO WO 2007-2013 w województwie opolskim. W *Tabeli 32* zaprezentowano badania ewaluacyjne planowane do realizacji w 2012 r.

Tabela 32. Zestawienie badań ewaluacyjnych planowanych do realizacji w 2012 r.

Lp.	Nazwa badania	Termin realizacji	Zakres badania
1.	Wpływ projektów realizowanych w ramach EFRR i EFS na rozwój społeczno-gospodarczy Opolszczyzny	I – IV kwartał 2012 r.	Ocena dotychczas dofinansowanych projektów w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL, jak również wyznaczenie założeń dla przyszłego ukierunkowania wsparcia perspektywy 2014+.

Lp.	Nazwa badania	Termin realizacji	Zakres badania
2.	Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim	I – IV kwartał 2012 r.	Kompleksowa ewaluacja działań na rzecz edukacji podejmowanej w szczególności w ramach Priorytetu IX PO KL oraz Działania 5.1 RPO WO 2007-2013 zwłaszcza pod kątem określenia ich wpływu na system kształcenia oraz ocenie trafności, komplementarności, efektywności, skuteczności i oddziaływania projektów na rozwój edukacji w województwie opolskim.
3.	Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny	I – IV kwartał 2012 r.	Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w szczególności w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL przez szkoły wyższe oraz podmioty sfery B+R na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny. Przedmiotem ewaluacji będą głównie projekty zakładające współpracę z sektorem przedsiębiorczości.
4.	Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu	I – IV kwartał 2012 r.	Ocena znaczenia interwencji w zakresie usług i produktów turystycznych oraz rekreacyjno-sportowych realizowanych w szczególności w ramach RPO WO 2007-2013 jako czynnika stymulującego rozwój gospodarczy poszczególnych gmin i powiatów województwa opolskiego.
5.	Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE	I – IV kwartał 2012 r.	Ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania inicjatywy JEREMIE w porównaniu z innymi instrumentami zwrotnymi inżynierii finansowej
6.	Badania ad hoc	I – IV kwartał 2012 r.	Ewaluacje prowadzone w województwie opolskim w odpowiedzi na doraźną potrzebę: - Instytucji Zarządzającej, - Instytucji Pośredniczącej II stopnia, - Krajowej Jednostki Oceny.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Okresowego Planu Ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2012*.

2.8 Krajowa rezerwa wykonania pomocy

2.8.1 Podstawy prawne

Zgodnie z art. 33 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące EFRR, EFS oraz Funduszu Spójności²⁰, programy operacyjne mogą zostać poddane przeglądowi m.in. po zajściu znaczących zmian społeczno-gospodarczych czy też w związku z dokonaną alokacją krajowej rezerwy wykonania.

Krajowa rezerwa wykonania została utworzona zgodnie z art. 50 w/w Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 na poziomie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia w wysokości 3% alokacji w ramach Celu *Konwergencja*, co stanowi 1 331 304 099 Euro. Mechanizm przyznawania środków z krajowej rezerwy wykonania na regionalne programy operacyjne został dokonany na podstawie kryteriów określonych

²⁰ Dz. U. L 210 z 31.7.2006 r. z późn. zm.

w *Metodologii podziału krajowej rezerwy wykonania w ramach krajowych oraz regionalnych programów operacyjnych*²¹.

W zakresie *dostosowania technicznego* regionalne programy operacyjne otrzymały do podziału kwotę 200 mln Euro, z której zgodnie z decyzją Komitetu Koordynacyjnego NSRO²² została wyłączona kwota 50 mln Euro z przeznaczeniem na *niwelowanie skutków powodzi* (projekty do realizacji w 8 województwach: dolnośląskim, lubelskim, mazowieckim, małopolskim, opolskim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim). Podział pozostałych środków dostosowania technicznego tj. 150 mln Euro między województwa został dokonany na podstawie algorytmu zastosowanego przy podziale środków między regionalne programy operacyjne, zaakceptowanego w ramach NSRO.

W styczniu 2011 r. MRR ogłosiło oficjalne wyniki podziału środków z krajowej rezerwy wykonania i dostosowania technicznego, które zostały przyjęte uchwałą Nr 53 Komitetu Koordynacyjnego z dnia 9 lutego 2011 r. w *sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realizacji w ramach regionalnych programów operacyjnych*.

Zgodnie z przedmiotową uchwałą **województwo opolskie łącznie otrzymało 64 302 160 Euro (I miejsce w kraju)** na realizację RPO WO 2007-2013, w tym:

- 54 156 945 Euro w ramach krajowej rezerwy wykonania;
- 3 870 090 Euro w ramach dostosowania technicznego;
- 6 275 125 Euro na niwelowanie skutków powodzi, która miała miejsce w 2010 r.

W 2011 r. przeprowadzony został przegląd i renegotiacje zapisów Programu z Komisją Europejską. RPO WO 2007-2013 został zatwierdzony przez Komisję Europejską **Decyzją K(2011) 9364 z 13 grudnia 2011 r.** zmieniającą decyzję K(2007)4558 w sprawie przyjęcia programu operacyjnego w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem Konwergencji dla regionu Opolskie w Polsce CCI 2007PL161PO012. Następnie Program został przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 1624/2011 z 16 grudnia 2011 r.

2.8.2 Zakres zmian

Zmiany wprowadzone do RPO WO 2007-2013 głównie dotyczyły podziału dodatkowych środków na Osie priorytetowe i kategorie interwencji Programu, modyfikacji systemu wskaźników, a także przesunięcia na lata 2014-2020 realizacji projektu utworzenia lokalnego portu lotniczego w Kamieniu Śląskim.

Do RPO WO 2007-2013 wprowadzono następujące zmiany:

- **zmiany techniczne**, które polegały na dostosowaniu zapisów Programu do obecnie obowiązującego systemu prawnego oraz dostosowaniu do funkcjonującego systemu instytucjonalnego jednostek zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2007-2013 na szczeblu regionalnym oraz centralnym. Zmiany systemu prawnego obejmują cały dokument, natomiast zmiany systemu instytucjonalnego wprowadzono do Rozdziału 5 *System realizacji* RPO WO 2007-2013, w którym również uwzględniono Bank Gospodarstwa Krajowego w systemie przekazywania środków do beneficjentów Programu, co wynika ze zmiany *ustawy o finansach publicznych*.
- **zmiany we wskaźnikach**, które obejmowały wprowadzenie nowych wartości docelowych, dostosowanie nazw i jednostek wskaźników do obowiązującej listy wskaźników Komisji Europejskiej *Core indicators* oraz dodanie bądź usunięcie wskaźników.

Wartości docelowe zostały zmienione w obszarach, które zostały zasilone dodatkowymi środkami i w których pierwotnie przyjęto błędne założenia metodologiczne, co skutkowało określeniem nieprawidłowych wartości docelowych. Ponadto wprowadzono wartości docelowe we wskaźnikach, dla których nie zostały określone wartości na etapie programowania RPO WO 2007-2013.

²¹ Dokument przyjęty Uchwałą Nr 35 Komitetu Koordynacyjnego NSRO z dnia 7 grudnia 2009 r.

²² Decyzja Komitetu Koordynacyjnego NSRO podjęta w dniu 25 czerwca 2010 r.

W celu lepszego odzwierciedlenia efektów wdrażania do Programu **dodano łącznie 6 wskaźników**. Ponadto z Programu **usunięto 6 wskaźników**: dwa podwskaźniki w Osi priorytetowej 2 (dotyczące połączeń do Internetu szerokopasmowego w gospodarstwach domowych i MSP), jeden z Osi priorytetowej 3 dotyczący liczby ludności obsługiwanej przez port lotniczy, dwa wskaźniki w Osi priorytetowej 5 (dotyczące liczby studentów korzystających z efektów projektów oraz liczby uczniów i słuchaczy korzystających z efektów projektów) oraz jeden w Osi priorytetowej 7 dotyczący odsetka złożonych wniosków poprawnych pod względem formalnym. Powodem usunięcia przedmiotowych wskaźników jest brak ich realizacji (w przypadku wskaźników w Osiach 2 i 3) oraz dublowanie wartości wskaźników (w przypadku wskaźników w Osi 5). Ponadto w ramach Osi 7 usunięto wskaźnik, gdyż zgodnie z sugestią MRR wskaźnik nie jest bezpośrednim rezultatem projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej.

IZ RPO WO 2007-2013 wprowadziła ww. zmiany biorąc pod uwagę m.in.:

- wnioski z dotychczasowego wdrażania Programu oraz dodatkowe środki z krajowej rezerwy wykonania i dostosowania technicznego, w tym na usuwanie skutków powodzi;
- wnioski z badania ewaluacyjnego „Ocena systemu wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013”. Badanie zostało przeprowadzone w 2009 r., a jego celem było dokonanie oceny systemu wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013 pod kątem zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji Programu. Ocena dokonana została pod kątem racjonalizacji systemu monitoringu w taki sposób, aby służył on skutecznej i efektywnej realizacji RPO WO 2007-2013, umożliwiając odpowiednio wcześnie reagowanie na pojawiające się trudności;
- wnioski z raportu „Ocena założeń metodologii szacowania wartości docelowych wskaźników na poziomie działań RPO WO 2007-2013 wraz z szacowaniem wskaźników wcześniej nieoszacowanych lub z błędnymi założeniami”. Badanie zostało przeprowadzone w 2010 r., a jego celem była weryfikacja wartości wszystkich wskaźników na poziomie działań i poddziałań RPO WO 2007-2013 oraz oszacowanie wartości docelowych tych wskaźników, dla których nie wyznaczono wcześniej wartości docelowych, a także przeprowadzenie weryfikacji wartości dla pozostałych wskaźników wraz z oceną przyjętych wcześniej założeń dotyczących sposobu ich kalkulacji;
- obliczenia dokonane za pomocą II generacji modelu HERMIN dla województwa opolskiego dla dwóch wskaźników celu głównego RPO WO 2007-2013 tj. zmiana w poziomie PKB % oraz liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto).

Szczegółowe informacje w zakresie zmian we wskaźnikach celu głównego Programu oraz w ramach poszczególnych Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 zostały zaprezentowane w Załączniku IX.

- **zmiany finansowe** wynikające ze zwiększonej alokacji RPO WO 2007-2013 o **64 302 160 Euro** środkami pochodzącymi z krajowej rezerwy wykonania oraz dostosowania technicznego, w tym na niwelowanie skutków powodzi.

Dodatkowymi środkami zasilono Oś priorytetową 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*, Oś priorytetową 2 *Społeczeństwo informacyjne*, Oś priorytetową 3 *Transport*, Oś priorytetową 4 *Ochrona środowiska*, Oś priorytetową 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* oraz Oś priorytetową 7 *Pomoc techniczna*. Najwięcej środków tj. ponad 50 mln Euro przeznaczono na realizację zadań w ramach Osi 1 oraz na Oś 3. Poziom realizacji Strategii Lizbońskiej przez Program wynosi 43%. Szczegółowe informacje zostały zaprezentowane w Tabeli 33. Natomiast podział dodatkowych środków wg kategorii interwencji w ramach poszczególnych działań/poddziałań RPO WO 2007-2013 został przedstawiony w Tabeli 34.

Do RPO WO 2007-2013 wprowadzono również zmiany finansowe wynikające z przesunięć finansowych pomiędzy kategoriami interwencji dokonywanych w uzgodnieniu z Komisją Europejską w latach 2009-2010. Z Osi priorytetowej 3 *Transport*, Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska* oraz Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* usunięto łącznie 4 kategorie interwencji w związku z brakiem ich realizacji:

- 29 *Porty lotnicze,*
- 39 *Energia odnawialna: wiatrowa,*
- 56 *Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego,*
- 60 *Inne wsparcie dla poprawy usług kulturalnych.*

Tabela 33. Podział środków RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem alokacji dodatkowych środków na poszczególne Osie priorytetowe oraz poziom Strategii Lizbońskiej

[Euro]

Nr	Nazwa Osi priorytetowej RPO WO 2007-2013	Pierwotna alokacja RPO WO 2007-2013	% środków pierwotnej alokacji RPO WO 2007-2013	Dodatkowe środki dla RPO WO 2007-2013			Alokacja RPO WO 2007-2013 po zmianach	% środków RPO WO 2007-2013	Środki przeznaczone na realizację Strategii Lizbońskiej	% realizacji Strategii Lizbońskiej
				Krajowa rezerwa wykonania	Dostosowanie techniczne	Powódź				
Oś 1	Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	158 043 581	37 %	24 300 000	0	0	182 343 581	37 %	159 258 149	87 %
Oś 2	Społeczeństwo informacyjne	25 628 689	6 %	4 155 658	0	0	29 784 347	6 %	29 784 347	100 %
Oś 3	Transport	111 057 652	26 %	16 701 287	3 870 090	6 275 125	137 904 154	28 %	5 033 558	4 %
Oś 4	Ochrona środowiska	42 714 481	10 %	6 500 000	0	0	49 214 481	10 %	17 059 159	35 %
Oś 5	Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe	42 714 481	10 %	2 000 000	0	0	44 714 481	9 %	0	0
Oś 6	Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych	34 171 585	8 %	0	0	0	34 171 585	7 %	0	0
Oś 7	Pomoc techniczna	12 814 344	3 %	500 000	0	0	13 314 344	3 %	0	0
Razem		427 144 813	100%	54 156 945	3 870 090	6 275 125	491 446 973	100 %	211 135 213	43 %

Źródło: RPO WO 2007-2013 zatwierdzony Decyzją Komisji K(2011) 9364 z 13 grudnia 2012 r., str. 221.

Tabela 34. Podział dodatkowych środków wg kategorii interwencji w ramach poszczególnych działań/poddziałów RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Nr działania /poddziałania	Nazwa działania/poddziałania/Kategoria interwencji	Podział dodatkowych środków
1.1.1	Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	6,00
	09 Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	6,00
1.2	Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości	6,50
	05 Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	6,50
1.3.1	Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw	4,80
	02 Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci komputerowe łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	2,00
	03 Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami, itd.)	2,80
1.3.2	Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	6,50
	04 Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)	2,00
	06 Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/ użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw)	0,00
	07 Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)	4,50
1.4.2	Usługi turystyczne i rekreacyjno - sportowe świadczone przez sektor publiczny (w zakresie promocji turystycznej województwa opolskiego)	0,50
	24 Ścieżki rowerowe	0,00
	57 Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	0,50

Nr działania /poddziałania	Nazwa działania/poddziałania/Kategoria interwencji	Podział dodatkowych środków
2.2	Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych	4,16
	13 Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	4,16
3.1.1	Drogi regionalne	20,57
	23 Drogi regionalne/lokalne	20,57
	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Przysiecz - Dzików Przebudowa węzła komunikacyjnego Budowlanych - Sobieskiego	8,46
	procedura konkursowa	12,11
3.1.2	Drogi lokalne	6,27
	23 Drogi regionalne/lokalne (Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek - Bierawa)	6,27
4.3	Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii (w zakresie energii słonecznej, biomasy i geotermicznej)	6,50
	39 Energia odnawialna: wiatrowa	0,00
	40 Energia odnawialna: słoneczna	3,65
	41 Energia odnawialna: biomasa	0,85
	42 Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	2,00
	43 Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	0,00
5.1.1	Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej (w zakresie CKU, CKP)	2,00
	75 Infrastruktura systemu oświaty	2,00
Oś priorytetowa 7	Pomoc techniczna	0,50
	85 Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola	0,50
SUMA		64,30

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013.

2.8.3 Obszary objęte dodatkowym wsparciem – uzasadnienie

IZ RPO WO 2007-2013 wyznaczyła obszary wymagające dalszej interwencji w ramach Programu biorąc pod uwagę przede wszystkim:

- potrzeby rozwojowe regionu wynikające ze zdiagnozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego,
- wnioski z dotychczasowego wdrażania RPO WO 2007-2013,
- wyniki badania ewaluacyjnego *Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia*,
- zapisy dokumentu *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*,
- zapisy dokumentów kierunkowych opracowanych przez Instytucję Koordynującą NSRO – MRR,
- wyniki konsultacji zmian RPO WO 2007-2013 oraz dodatkowych obszarów rekomendowanych do wsparcia.

Obszary wybrane do wsparcia z dodatkowych środków w ramach RPO WO 2007-2013 wykazują spójność i realizują najważniejsze priorytety Unii Europejskiej sformułowane w strategicznych dokumentach na poziomie kraju jak i wspólnoty dla okresu programowania 2007-2013, w tym m.in. odnowionej Strategii Lizbońskiej, Krajowym Programie Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej.

IZ RPO WO 2007-2013 przy wyborze obszarów uwzględniła również aktualne kierunki rozwojowe Unii Europejskiej wyznaczone w *Strategii Europa 2020* obejmującej trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji), rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej), rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych

3.1 OŚ PRIORYTETOWA 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*

3.1.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Celami Osi Priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* są:

- tworzenie warunków do inicjowania i rozwoju przedsiębiorczości w regionie, rozwoju innowacji i gospodarki opartej na wiedzy;
- rozwój regionalnego sektora B+R na rzecz wzrostu przedsiębiorczości;
- wzrost znaczenia turystyki, rekreacji i sportu jako czynników wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy regionu, szczególnie rynku pracy.

We wdrażanie Osi priorytetowej 1 zaangażowana jest IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia. Od początku uruchomienia Programu IP II stopnia wdrażała Oś 1 z wyłączeniem poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*. W lipcu 2009 r.²³ wdrażanie dwóch poddziałań tj. 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* zostało przekazane z IP II stopnia do IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację Osi priorytetowej 1 przeznaczono łącznie **182 343 581 Euro** w ramach EFRR, co stanowi **37%** alokacji na Program z EFRR, w tym dodatkowe środki pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania stanowią **24 300 000 Euro**. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono **161 816 865 Euro** (89% alokacji na Oś).

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są m.in. projekty inwestycyjne (budowa, przebudowa, zakup środków trwałych oraz wyposażenie) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (w tym turystyczną i rekreacyjno-sportową), działalność okołobiznesową oraz podmioty sektora B+R.

Pomoc w ramach Osi priorytetowej 1 kierowana jest głównie do przedsiębiorców sektora MŚP, instytucji otoczenia biznesu, szkół wyższych oraz jednostek naukowych.

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi 1.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **20 naborów wniosków w procedurze konkursowej** oraz złożono pełną dokumentację projektową dla **5 projektów kluczowych** w ramach poddziałań 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji z EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **154,75 mln Euro** [700,57 mln PLN], w tym: na nabory w ramach procedury konkursowej **142,47 mln Euro** [644,98 mln PLN], na nabory w ramach procedury pozakonkursowej **12,28 mln Euro** [55,59 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **1 602 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **674,97 mln Euro** [3 055, 58 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków EFRR **287,05 mln Euro** [1 299,48 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **1 016 wniosków** na całkowitą wartość **476,07 mln Euro** [2 155,16 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **194,63 mln Euro** [881,09 mln PLN].

²³ zgodnie z zapisami Aneksu nr 3 do Porozumienia w sprawie przekazania zadań z zakresu realizacji Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*, z wyłączeniem poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*, IP II stopnia wdraża Oś priorytetową 1, z wyłączeniem poddziałań 1.1.1, 1.3.1, 1.4.2.

Wnioski zaakceptowane

⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **752 projekty**, na całkowitą wartość **380,73 mln Euro** [1 723,58 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **153,26 mln Euro** [693,83 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **652 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **331,85 mln Euro** [1 502,28 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **134,70 mln Euro** [609,80 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł około **74%**;
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **91,67%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **8,33%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 35. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na typy projektów

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	Udział projektów konkursowych/IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 1
1.	konkursowy	647	123,48	91,67%
2.	IPI	5	11,22	8,33%
RAZEM:		652	134,7	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. na realizację celów Strategii Lizbońskiej w ramach Osi priorytetowej 1 przeznaczono **87%** środków Osi, tj. ponad **159,3 mln Euro**;
- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom Osi priorytetowej 1 w ramach:
- poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*;
 - poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
 - poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*.

W ramach podpisanych umów Osi 1, do końca 2011 r. tylko jeden beneficjent wybrał mechanizm *cross-financingu* co przedstawia Tabela 36.

Tabela 36. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy			
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR	% wydatków objętych zakresem EFS
1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	1	0,23	0,08	3,57
Oś 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	1	0,23	0,08	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Od uruchomienia Programu obszar **Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość** w ramach *Strategii Europa 2020*, realizowany jest w zakresie 7 kategorii: 02, 04, 05, 06, 07, 08 i 09. Wartość podpisanych

632 umów w ramach tego obszaru wynosi **114,24 mln Euro** [517,18 mln PLN], co stanowi **71,74 %** alokacji przeznaczonej na obszar.

Do końca 2011 r. w ramach obszaru **Klimat, energia, mobilność** realizowana jest kategoria 24, a wartość podpisanej umowy dla tej kategorii wynosi **2,33 mln Euro**, co stanowi ponad **1,15 %** alokacji na obszar.

W odniesieniu do obszaru **Otoczenie biznesu (+przedsiębiorczość)** w ramach *Strategii Europa 2020* realizowane są 4 kategorie: 05, 06, 08, 09, dla których podpisano **505 umów** na kwotę **82,83 mln Euro** [374,99 mln PLN]. Stanowi to **74,56 %** w odniesieniu do alokacji przeznaczonej na obszar.

Informacje nt. realizacji *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 1 przedstawiono w Tabeli 37.

Tabela 37. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 1

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
Rozwój inteligentny- rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji smart growth	Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość	1,2,3,4,5,6,7,8,9,74	114,24	72 %
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; sustainable growth	Klimat, energia, mobilność	16,17,18,19,20,21,22,23, 24,25,26,27,28,29,30,31, 32,33,34,35,36,37,38,39, 40,41,42,43,44,45,46,47, 48,49,50,51,52,53,54	2,33	1 %
	Otoczenie biznesu (+przedsiębiorczość)	3,5,6,8,9	82,83	75 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13)

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 38.

Tabela 38. Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu						
I nabór (16-27.11.2009)	9	5,93	4	2,38	3	1,84
II nabór (14-28.05.2010)	10	14,37	3	2,89	3	2,55
III nabór (01-15.10.2010)	8	6,00	6	3,21	6	3,07
IV nabór (16-30.12.2011)	10	3,75	nie zaakceptowano wniosków		nie podpisano umów	
IPI (04-18.01.2010)	1	3,40	1	3,31	1	2,55
1.1.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach						
I nabór (29.02-14.03.2008)	255	9,41	141	6,49	121	5,55
II nabór (20.04-04.05.2009)	151	7,39	95	5,26	79	4,22

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
III nabór (23.06-08.07.2009)	141	4,35	77	3,10	76	3,03
IV nabór (15-31.03.2010)	340	23,04	66	6,40	55	5,39
V nabór (14-31.05.2010)	108	1,37	27	0,35	16	0,20
Razem 1.1	1 033	79,01	420	33,39	360	28,40
1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości						
I nabór (03-17.08.2009)	1	6,90	<i>Beneficjent wycofał się z realizacji projektu na etapie oceny wniosku</i>			
II nabór (28.10-12.11.2009)	4	17,45	3	12,37	3	12,37
III nabór (15-29.07.2010)	2	8,84	1	4,42	1	4,42
Razem 1.2	7	33,19	4	16,79	4	16,79
1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw						
I nabór (01-15.03.2010)	10	1,06	8	0,95	8	0,90
II nabór (14-28.09.2010)	16	3,47	10	2,16	10	2,14
1.3.2 Inwestycje w innowacje przedsiębiorstwach						
I nabór (01-15.09.2008)	138	38,38	96	25,78	80	18,88
II nabór (17-30.11.2009)	115	39,31	51	16,57	45	15,47
III nabór (07-18.06.2010)	47	16,75	11	3,93	11	3,92
Razem 1.3	326	98,97	176	49,39	154	41,31
1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa						
I nabór (01-15.04.2008)	68	10,73	54	9,27	50	8,66
II nabór (31.08-15.09.2009)	138	35,22	77	22,01	64	19,08
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny						
I nabór (25.08-08.09.2008)	26	21,27	17	13,78	16	11,79
IPI (01-12.12.2008)	1	2,19	1	2,16	1	2,33
IPI (02-13.03.2009)	1	1,12	1	1,12	1	1,09
IPI (03-17.08.2009)	1	2,01	1	2,01	1	2,01
IPI (29.10-12.11.2010)	1	3,34	1	3,34	1	3,24
Razem 1.4	236	75,88	152	53,69	134	48,20
OGÓŁEM	1 602	287,05	752	153,26	652	134,7

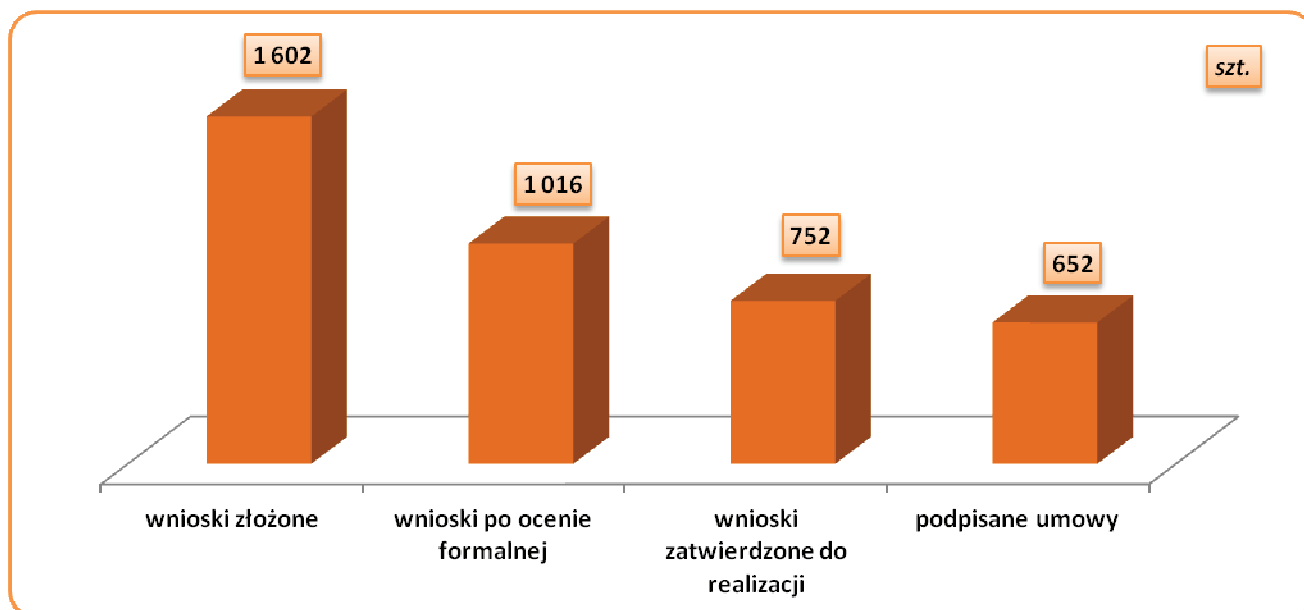
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność w wysokości **87,40 mln Euro** [395,66 mln PLN] dofinansowania z EFRR, co stanowi około **48%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1;
- ⇒ poziom realizacji płatności w ramach Osi priorytetowej 1 nie odbiega w sposób znaczny od średniej osiągniętej dla wszystkich priorytetów Programu.

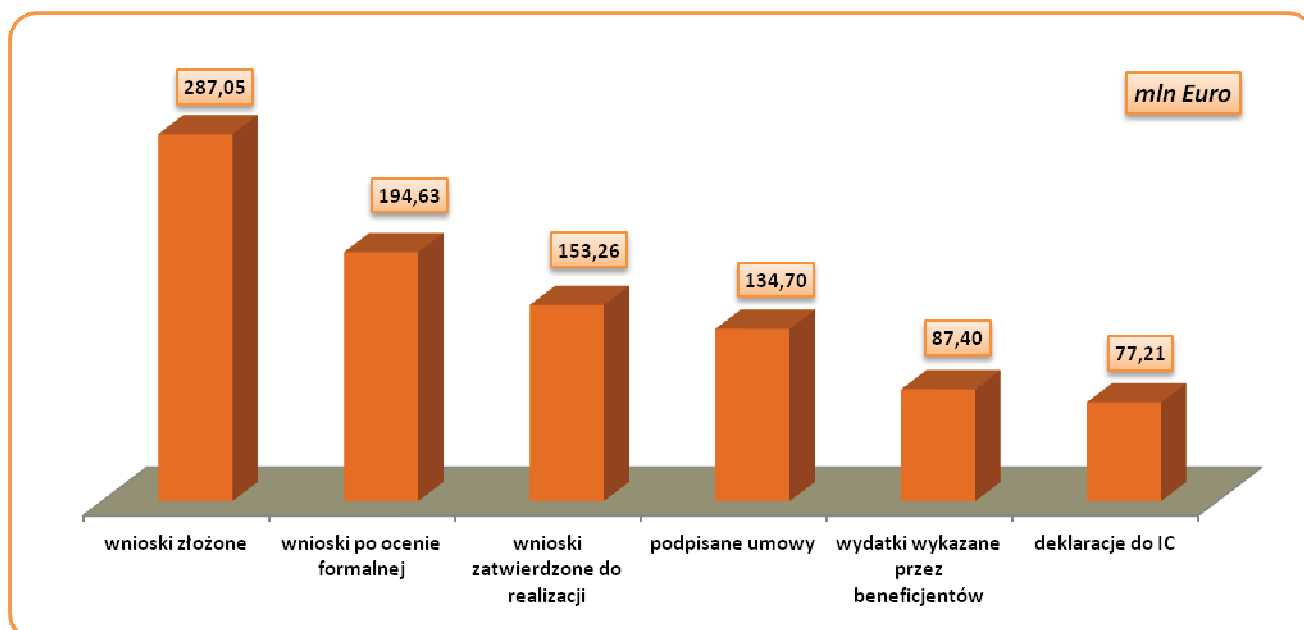
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 28-29.

Wykres 28. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 29. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

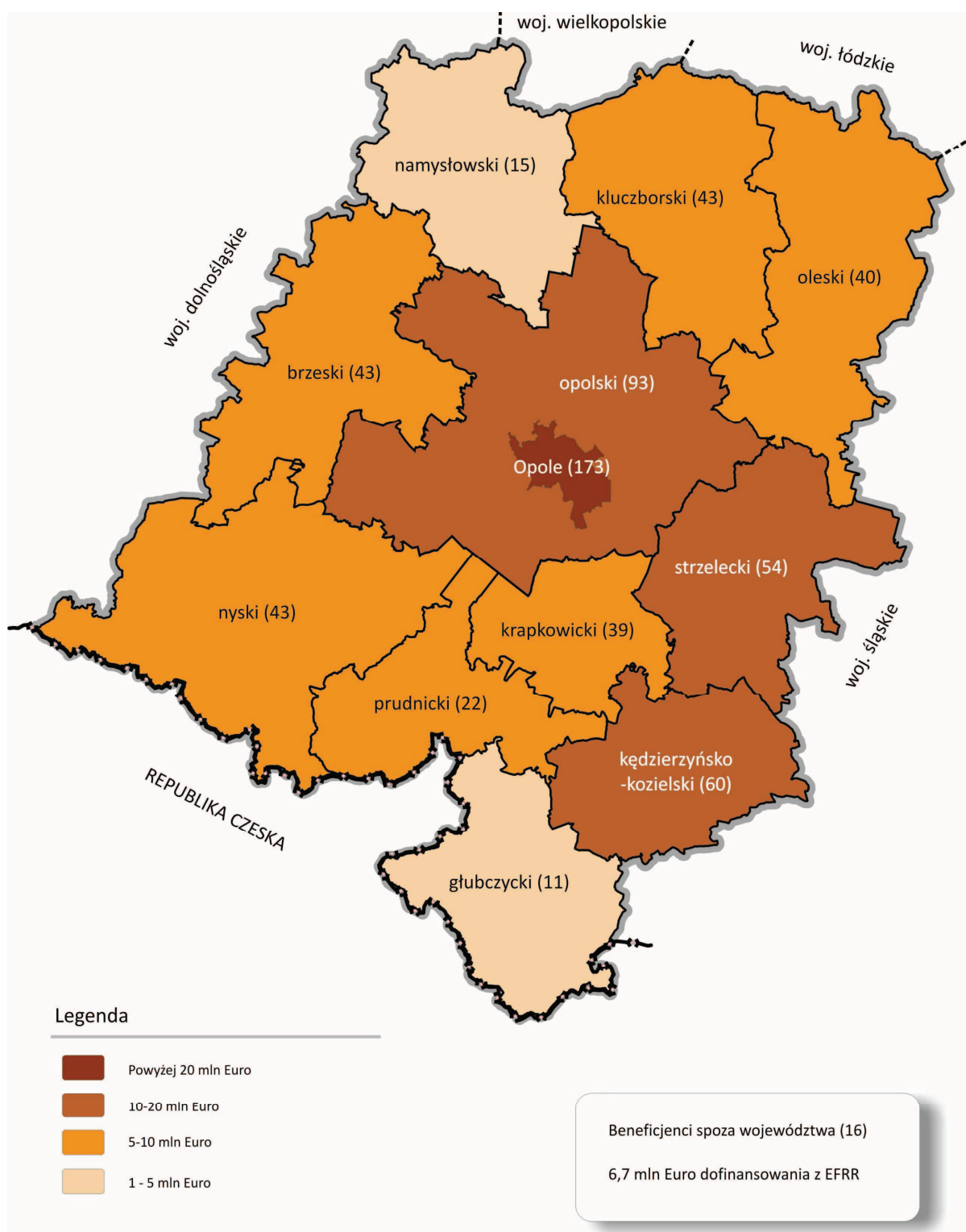
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

W ramach Osi priorytetowej 1 projekty realizują beneficjenci z wszystkich powiatów województwa opolskiego oraz beneficjenci spoza województwa. Najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków na wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu są beneficjenci z **Miasta Opola** (46,57 mln Euro), **powiatu opolskiego**

(13,81 mln Euro), **strzeleckiego** (11,57 mln Euro) i **kędzierzyńsko-kozielskiego** (11,30 mln Euro) – centralne i południowo-wschodnie powiaty województwa (Mapa 5). Z punktu widzenia poprawy atrakcyjności województwa opolskiego najistotniejszy jest jednak fakt, że rozwój przedsiębiorczości, choć w różnym stopniu, wspierany jest na terenie całego województwa.

Ponad **62%** (83,89 mln Euro) środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około **38%** (50,82 mln Euro) na terenach wiejskich.

Mapa 5. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

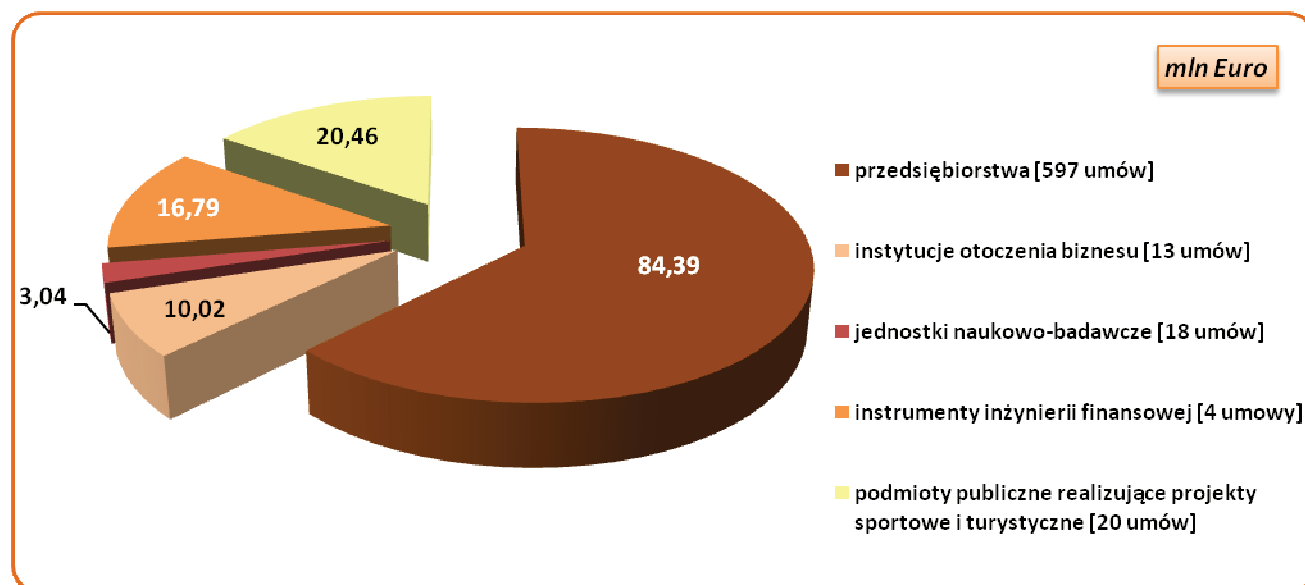
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Analizując rozkład udzielonego wsparcia według typów beneficjentów, najszersze grono odbiorców stanowią **przedsiębiorcy** (62,7%), dla których przeznaczono zdecydowaną większość środków w ramach Osi priorytetowej 1. Z bezpośredniego wsparcia skorzystało **449 mikroprzedsiębiorców** (44,24 mln Euro) **101 małych przedsiębiorstw** (24,27 mln Euro) oraz **47 przedsiębiorstw średnich** (15,88 mln Euro).

Ponadto, wielu przedsiębiorców skorzystało z pośredniego wsparcia w postaci pożyczek i poręczeń w ramach instrumentów inżynierii finansowej, na które przeznaczono ponad 25 mln Euro (szerzej w punkcie 2.1.6.5 *Instrumenty inżynierii finansowej*), a także z pomocy instytucji otoczenia biznesu i jednostek naukowo-badawczych.

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są także projekty z zakresu usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez podmioty publiczne (głównie jednostki samorządu terytorialnego), które otrzymały dofinansowanie w wysokości 20,46 mln Euro.

Wykres 30. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ został przeprowadzony **1 nabór wniosków w procedurze konkursowej**;
- ⇒ kwota **alokacji z EFRR** przeznaczona na przeprowadzony nabór **wyniosła 1,63 mln Euro** [7,36 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **10 wniosków o dofinansowanie**;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **7,03 mln Euro** [31,84 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **3,75 mln Euro** [16,97 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **12 wniosków** o całkowitej wartości **2,18 mln Euro** [9,88 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **0,91 mln Euro** [4,12 mln PLN].

W okresie sprawozdawczym nie zakończyła się ocena formalna wniosków złożonych w ramach IV naboru do poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*.

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **24 projekty** o całkowitej wartości **7,61 mln Euro** [34,47 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **3,14 mln Euro** [14,23 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **42 umowy** o całkowitej wartości **20,59 mln Euro** [93,21 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **7,61 mln Euro** [34,43 mln PLN];
- ⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano **29 umów** o dofinansowanie na całkowitą wartość **11,78 mln Euro** [53,35 mln PLN], a dofinansowanie ze środków EFRR wyniosło **4,06 mln Euro** [18,39 mln PLN] w tym w ramach poddziałania:
- 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* **1 umowa** na całkowitą wartość **0,31 mln Euro** [1,41 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,23 mln Euro** [1,06 mln PLN];
 - 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* **18 umów** na całkowitą wartość **3,01 mln Euro** [13,65 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **1,05 mln Euro** [4,77 mln PLN];
 - 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* **4 umowy** na całkowitą wartość **2,81 mln Euro** [12,71 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **1,11 mln Euro** [5,02 mln PLN];
 - 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* **5 umów** na całkowitą wartość **5,38 mln Euro** [24,35 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **1,58 mln Euro** [7,13 mln PLN];
 - 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* **1 umowa** na całkowitą wartość **0,27 mln Euro** [1,23 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,09 mln Euro** [0,41 mln PLN].

Jedna z ww. umów została podpisana i rozwiązana w okresie sprawozdawczym.

Wnioski o płatność

- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **29,64 mln Euro** [134,19 mln PLN] co stanowi ponad **16%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1.

Tabela 39. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 1 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
1.1.1 <i>Wsparcie instytucji otoczenia biznesu</i>	1,80	4,43 %	1,00%
1.1.2 <i>Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach</i>	4,63	11,42 %	2,54 %
1.3.1 <i>Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw</i>	1,19	1,97 %	0,65 %
1.3.2 <i>Inwestycje w innowacje przedsiębiorstwach</i>	10,88	17,94 %	5,96 %
1.4.1 <i>Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa</i>	6,87	12,26 %	3,77 %
1.4.2 <i>Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny</i>	4,27	7,62 %	2,34 %
OGÓŁEM	29,64	-	16,26 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r.* na rok 2012 w ramach Osi priorytetowej 1 zaplanowano **8 naborów** wniosków w ramach procedury konkursowej co przedstawia *Tabela 40*.

Tabela 40. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 1 w 2012 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/poddziałania	Termin i nr naboru	Alokacja na nabór	
		EFRR	BP
1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	8-22 październik - (V nabór)	6,00	1,06
1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości	27 luty- 12 marzec - (IV nabór)	6,50	0,00
1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw	5-20 kwiecień – (III nabór)	2,80	0,50
	21 maj-4 czerwiec – (IV nabór))	2,00	0,35
1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	5 grudzień 2011- 4 stycznia 2012- IV nabór	3,29	0,58
	12-26 kwiecień - V nabór	4,50	0,79
	5-19 grudnia - VI nabór	2,00	0,35
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	9-23 marzec- II nabór	0,50	0,00
SUMA:		27,59	3,63

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.*

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji i działania

Działania wspierane w ramach wybranych działań PO IG są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013. Projekty w zdecydowanej większości realizowane są przez przedsiębiorców (**112 projektów**) i mają na celu rozwój gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsięwzięcia, np. opracowanie i wdrażanie innowacyjnych elementów systemu konstrukcji i budowy energooszczędnych obiektów budowlanych; nowe technologie przyjazne konsumentom i środowisku; system do pomiaru efektywności turbin wiatrowych czy technologia produkcji ekologicznego peletu ze słomy.

Aktywnym beneficjentem jest również Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia”, dynamicznie rozwijający się instytut badawczy sektora chemii organicznej, który realizuje projekty komplementarne w ramach RPO WO 2007-2013, PO IG oraz PO KL. W ramach PO IG, oprócz opracowania i udostępnienia podmiotom gospodarczym technologii pozwalającej na otrzymywanie wysokiej jakości surowca do produkcji poliwęglanów i żywic epoksydowych, czy zagospodarowania odpadowej gliceryny, zabiega także o uzyskanie ochrony patentowej za granicą w zakresie sposobu otrzymywania bisfenolu A.

W ramach PO IG wspierane są także działania z zakresu turystyki. Samorząd Województwa Opolskiego jest jednym z parterów projektu *Południowo-zachodni Szlak Cystersów*, który zakłada podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju i województw w nim uczestniczących, a także promocję w kraju i zagranicą pocysterskiego dziedzictwa kulturowego związanego z Polską.

Działania wspierające przedsiębiorczość dofinansowywane są także w ramach PROW 2007-2013 i dotyczą wsparcia nowopowstałych firm na obszarach wiejskich, a także różnicowania w kierunku podjęcia działalności pozarolniczej. Pomoc dla beneficjentów z województwa opolskiego została udzielona głównie z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie usług dla ludności, usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, a także robót

i usług budowlanych lub instalacyjnych. Do końca 2011 r. podpisano **514 umów** na kwotę dofinansowania z EFRROW ponad **14 mln Euro**.

Tabela 41. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu innowacji, przedsiębiorczości i turystyki

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013			
Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość			
01	Działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych	3	0,85
04	Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)	20	4,56
05	Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	54	0,67
07	Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)	35	102,90
08	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	3	0,23
09	Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	5	0,11
RAZEM		120	109,32
Turystyka			
57	Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	1	5,03
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
123	Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	28	6,77
311	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	325	4,31
312	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	148	3,33
413	Wdrażania lokalnych strategii rozwoju (mikroprzedsiębiorstwa i różnicowanie)	13	0,13
RAZEM		514	14,54
RAZEM PO		635	128,89

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są projekty kluczowe mające na celu wsparcie infrastruktury otoczenia biznesu oraz rozwój turystyki jako gałęzi gospodarki Opolszczyzny.

Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja rzeczowa projektu *Stworzenie regionalnej bazy turystyczno-noclegowej przedgórza Gór Opawskich*.

W *Strategii zrównoważonego rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007-2013*, teren gminy Prudnik (na terenie której realizowany był ww. projekt kluczowy) został wymieniony jako obszar predysponowany do rozwoju turystyki, z drugiej strony charakteryzujący się bardzo niskimi wskaźnikami infrastruktury turystycznej. Zderzenie posiadanego potencjału ze słabo funkcjonującą infrastrukturą turystyczną, przyczyniło się do podjęcia działań zmierzających do rozpoczęcia realizacji projektu.

W jego wyniku zostały zwiększone możliwości wypoczynku poprzez stworzenie wielofunkcyjnej infrastruktury turystycznej obejmującej: w pełni wyposażone dwa całoroczne obiekty hotelowe o zróżnicowanym standardzie, przystosowane również do obsługi osób niepełnosprawnych; sieć wielofunkcyjnych ścieżek (pieszych, rowerowych oraz konnych); dwie ogólnodostępne wieże widokowe w Parku Krajobrazowym „Góry Opawskie” na trasach wielofunkcyjnych ścieżek rekreacyjnych.

Efektem projektu jest także racjonalne i zrównoważone wykorzystanie walorów środowiska naturalnego poprzez sprawiedliwy dostęp do jego zasobów i rekreacji w nieskażonym otoczeniu. Projekt przyczynił się do wzmocnienia gospodarki Gminy Prudnik oraz stworzenia nowych miejsc pracy w sektorze turystycznym.

Realizacja pozostałych projektów kluczowych w ramach Osi priorytetowej 1 przebiega bez większych zakłóceń i opóźnień.

Tabela 42. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Liczba projektów	Wartość EFRR
1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	1	2,55
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	4	8,67
RAZEM	5	11,22

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowanych jest **652** projektów, w tym **360** w obszarze rozwój przedsiębiorczości, **4** projekty z zakresu inżynierii finansowej, **154** projekty z zakresu innowacji, badań i rozwoju technologicznego oraz **134** projekty z zakresu turystyki.

Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja **438** projektów, w tym **286** w obszarze rozwój przedsiębiorczości, **92** projekty z zakresu innowacji, badań i rozwoju technologicznego oraz **60** projektów z zakresu turystyki.

W związku z tym, iż niektóre wskaźniki mają charakter złożony (dzielą się na podwskaźniki), przyjęto zasadę, że do obliczenia ogólnej liczby wskaźników realizowanych na poziomie Osi priorytetowej, sumowane są zarówno wskaźniki główne oraz ich elementy składowe.

W ramach Osi priorytetowej 1 założono realizację 15 wskaźników produktu i 14 wskaźników rezultatu. Obecnie na poziomie zakończonych projektów realizowane są wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 1 prezentuje Tabela 43.

Wartości wskaźników zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową, za wyjątkiem działania 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości*, którego realizacja jest wykazywana na podstawie podpisanych umów oraz sprawozdań merytorycznych składanych w trybie miesięcznym przez beneficjentów do IP II stopnia. W przypadku dwóch umów, których realizacja zakończyła się do końca roku 2011 brak jest zatwierdzonych wniosków o płatność końcową, dlatego dane pochodzą ze sprawozdań merytorycznych złożonych za miesiąc, w którym zakończyła się realizacja projektu. Szacowana wartość została przedstawiona na podstawie wartości ujętych w podpisanych umowach/aneksach do umów.

Wartości wskaźników wyrażonych w jednostce *mln Euro* zostały przeliczone wg kursu Europejskiego Banku Centralnego z dnia 29 listopada 2011 r. tj. 1 Euro = 4,5270 PLN, tj. kursu przyjętego do obliczeń finansowych w sprawozdaniu rocznym za 2011 r.

Tabela 43. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
1.1	Liczba projektów z zakresu B+R, w tym: [szt.]	80	10	12,5	20	25,0
a	w MSP	38	2	5,3	2	5,3
1.2	Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi [szt.]	140	28	20,0	61	43,6
1.3	Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwa: [szt.]	674	418	62,0	597	88,6
a	mikro: do 9 pracujących	475	327	68,8	449	94,5
b	małe: 10-49 pracujących	131	57	43,5	101	77,1
c	średnie: 50-249 pracujących	68	34	50,0	47	69,1
d	innowacyjne przedsięwzięcia	140	73	52,1	107	76,4
e	przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem	22	13	59,1	31	140,9
f	firmy funkcjonujące nie dłużej niż 2 lata od powstania	197	106	53,8	174	88,3
1.4	Liczba powstałych firm w wyniku wsparcia [szt.]	36	9	25,0	16	44,4
a	w tym funkcjonujące przez pierwsze dwa lata po powstaniu	29	9	31,0	16	55,2
1.5	Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji [mln Euro]	25,5	16,79	65,8	16,79	65,8
1.6	Liczba projektów z zakresu turystyki [szt.]	174	60	34,5	134	77,0
1.7	Wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie [mln Euro]	17,1	3,27	19,1	16,58	97,0
Wskaźniki rezultatu						
1.8	Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze, w tym [szt.(EPC)]:	68	7	10,3	10	14,7
a	kobiety	34	2	5,9	2	5,9
b	mężczyźni	34	5	14,7	8	23,5
1.9	Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach (brutto, ekwiwalent całego etatu), w tym [szt. (EPC)]:	3 080	1 582,5	51,4	2 787	90,5
a	kobiety	1 540	307,5	20,0	579	37,6
b	mężczyźni	1 540	1 275	82,8	2 208	143,4
c	na obszarach wiejskich	1 482	629	42,4	1 252	84,5
1.10	Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym [szt. (EPC)]:	896	299	33,4	866	96,7
a	kobiety	448	102	22,8	275	61,4
b	mężczyźni	448	197	44,0	591	131,9

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
c	<i>na obszarach wiejskich</i>	473	125	26,4	454	96,0
1.11	<i>Liczba przedsiębiorstw ulokowanych w parkach technologicznych, inkubatorach [szt.]</i>	170	6	3,5	77	45,3
1.12	<i>Dodatkowo wprowadzone inwestycje [mln Euro]</i>	171,2	46,72	27,3	118,96	69,5
1.13	<i>Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.]</i>	520	404	77,7	409	78,7

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji Osi priorytetowej 1 osiągnął **74%**, do podpisania pozostały umowy w ramach V naboru w poddziałaniu 1.1.2. Biorąc pod uwagę obecne szacunki na podstawie umów, 11 wskaźników produktu oraz 10 wskaźników rezultatu nie osiągnie założonej na etapie programowania wartości docelowej. Zakłada się, iż w większości przypadków wartości wskaźników wzrosną dzięki przeprowadzeniu dodatkowych naborów z oszczędności, jakie powstały w ramach poddziałań 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* oraz za sprawą zwiększenia alokacji na działania/poddziałania w ramach, których realizowane są obecnie zagrożone wskaźniki. Dodatkowe środki przeznaczone na nabory w ramach działania 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości* oraz poddziałań 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*, 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* oraz 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* pochodzą z Krajowej Rezerwy Wykonania. 3 wskaźniki przekroczyły założoną na etapie programowania wartość docelową, co wynika ze zwiększenia alokacji na kategorię interwencji 06, w ramach której realizowany jest wskaźnik oraz z zastosowanej metodologii szacowania wartości docelowych. IZ RPO WO 2007-2013 na etapie programowania założyła, iż miejsca pracy tworzone będą w połowie dla mężczyzn i w połowie dla kobiet. W przypadku 2 wskaźników nieosiągnięcie wartości docelowej wynika z niskiego zainteresowania beneficjentów i tym samym zmniejszenia alokacji na nabór.

Na poziomie wniosków o płatność do końca roku 2011 rozpoczęła się realizacja wszystkich wskaźników założonych dla Osi priorytetowej 1.

Analiza stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu i rezultatu na poziomie Osi priorytetowej 1:

✓ **Liczba projektów z zakresu B+R, w tym:**

- w MŚP,

✓ **Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty:**

- kobiety,
- mężczyźni.

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* i 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
- realizacja wskaźników w odniesieniu do wartości docelowych określonych dla roku 2015 nie przekroczyła poziomu 15%;
- jak wynika z szacunków przeprowadzonych na poziomie kontraktacji wartości docelowe nie przekroczą poziomu 25%;
- w wyniku przeglądu śródkresowego Programu dokonano w okresie sprawozdawczym wartości docelowe 2 wskaźników: *Liczba projektów z zakresu B+R (1)*, w tym w MŚP (2) wzrosły niemal 3-krotnie. W ramach ww. przeglądu nie dokonano zmian wartości 3 wskaźników: *Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty (1): kobiety (2), mężczyźni (3)*;

- IZ RPO WO 2007-2013 zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami złożonymi Komisji Europejskiej zwiększyła alokację w obszarze B+R (kategorie interwencji: 02, 03, 04) w ramach działania 1.3 *Innowacje, badania, rozwój technologiczny* z dodatkowych środków otrzymanych na realizację RPO WO 2007-2013. Ze środków KRW w roku 2012 planowane jest przeprowadzenie naborów wniosków w ramach ww. kategorii interwencji (kwota EFRR 6,8 mln Euro);
- ponadto na przełomie roku 2011/2012 ze środków z oszczędności został przeprowadzony nabór wniosków do poddziałania 1.3.2 skierowany na wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (kwota EFRR 3,3 mln Euro);
- mając na uwadze powyższe zakłada się, że dzięki podjętym staraniom wartości wskaźników zostaną osiągnięte.

✓ ***Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi***

- wskaźnik realizowany jest w poddziałaniu 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*;
- w roku 2011 zakończyła się realizacja 8 projektów, co wpłynęło na osiągnięcie wskaźnika na poziomie 20% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- w odniesieniu do poprzedniego sprawozdania rocznego zmianie nie uległa wartość wskaźnika szacowana na podstawie podpisanych umów (tj. 44%);
- w związku z przeprowadzonym w roku 2011 śródkresowym przeglądem Programu, 7-krotnie wzrosła wartość docelowa wskaźnika;
- z dodatkowych środków otrzymanych z KRW w ramach poddziałania 1.3.1 na rok 2012 zaplanowane zostały 2 nabory wniosków (kwota EFRR 4,8 mln Euro);
- zdaniem IZ RPO WO 2007-2013 realizacja wskaźnika na obecnym etapie nie jest zagrożona.

✓ ***Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwa:***

- ***mikro,***
- ***małe,***
- ***średnie,***
- ***innowacyjne przedsięwzięcia,***
- ***przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem,***
- ***firmy funkcjonujące nie dłużej niż 2 lata od powstania.***

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* i 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*;
- realizacja wskaźników w odniesieniu do wartości docelowych określonych dla roku 2015 nie przekroczyła poziomu 70%;
- na podstawie szacunków dokonanych w ramach podpisanych umów niezagrożona jest realizacja 3 wskaźników: *Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw (1)*, w tym *przedsiębiorstwa mikro (2)* oraz *firmy funkcjonujące nie dłużej niż dwa lata od powstania (3)*. Dla kolejnych 3 wskaźników: *Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwa małe (1)*, *średnie (2)*, *innowacyjne przedsięwzięcia (3)*, przewidywana realizacja na koniec roku 2011 r. nie osiągnęła poziomu 80% wartości docelowych zapisanych dla roku 2015. Przekroczenie wartości docelowej wskaźnika *Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem* prognozowane na poziomie 141% wynika ze zwiększenia alokacji na kategorię interwencji 06;

- ze względu na przyjęte błędne założenia metodologiczne, podczas przeglądu śródkresowego Programu zmniejszone zostały wartości docelowe dla 3 wskaźników: *Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw (1)*, w tym *przedsiębiorstwa mikro (2)* i *małe (3)*, natomiast wzrosły wartości 2 wskaźników: *Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwa średnie (1)* oraz *firmy funkcjonujące nie dłużej niż dwa lata od powstania (2)*;
- z dodatkowych środków otrzymanych z KRW zaplanowane zostały 2 nabory wniosków dla kategorii interwencji 04 i 07 w ramach poddziałania 1.3.2 (kwota EFRR 6,5 mln Euro);
- z uwagi na zaplanowane nabory IZ RPO WO 2007-2013 przewiduje, że wartości docelowe zapisane dla roku 2015 zostaną osiągnięte.

✓ ***Liczba powstałych firm w wyniku wsparcia,***

- ***w tym funkcjonujące przez pierwsze dwa lata po powstaniu.***

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałania 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* w ramach naboru na projekty dotyczące zakładania działalności gospodarczej (StartUp);
- w roku 2011 zakończyła się realizacja 9 projektów, co pozwoliło na wykonanie wskaźników na poziomie odpowiednio 25% i 31% wartości docelowych określonych na etapie programowania;
- zgodnie z wcześniejszymi planami w roku 2011 miał miejsce proces podpisywania umów. Do końca roku 2011 podpisano 16 umów o dofinansowanie. Z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźniki zostaną osiągnięte na poziomie odpowiednio 44% i 55%. Niewątpliwie na zwiększenie wartości szacowanych wskaźników wpłynie podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie w roku 2012;
- podczas przeglądu śródkresowego nie wprowadzono zmian wartości docelowych wskaźników, ponadto ze środków z KRW nie są planowane kolejne nabory wniosków w ramach poddziałania 1.1.2;
- na uwagę zasługuje fakt, iż pomimo wysokiego zainteresowania wsparciem na rozpoczęcie działalności gospodarczej tylko 31% złożonych wniosków spełniło wymogi formalne. Niski poziom realizacji wskaźników wynika również ze zmniejszenia alokacji na nabór oraz rezygnacji beneficjentów z dofinansowania.

✓ ***Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji,***

✓ ***Liczba wspartych przedsiębiorstw.***

- wskaźniki realizowane są w ramach działania 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości*;
- obecnie wskaźniki zostały osiągnięte na poziomie odpowiednio 66% i 78%;
- w efekcie przeglądu śródkresowego Programu po raz kolejny została zwiększona alokacja na działanie ze środków z KRW, tym samym wzrosła wartość docelowa wskaźnika dla roku 2015;
- ze względu na planowany nabór wniosków w roku 2012 (kwota EFRR 6,5 mln Euro) realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

✓ ***Liczba projektów z zakresu turystyki***

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałów 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* i 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 35% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 77% wartości docelowej określonej dla roku 2015;

- w efekcie przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika pozostała bez zmiany;
- z dodatkowych środków otrzymanych z KRW w roku 2012 planowane jest przeprowadzenie naboru wniosków na projekty promocyjne w ramach poddziałania 1.4.2 (kwota EFRR 0,5 mln Euro);
- szacowane nieosiągnięcie wartości docelowej spowodowane jest zawyżeniem wartości docelowej określonej na etapie programowania, co wynikało z przyjęcia innych założeń w odniesieniu do kwoty dofinansowania jednego projektu;
- w związku z zaplanowanym na rok 2012 naborem wniosków szacuje się, iż wartość wskaźnika ulegnie zwiększeniu.

✓ **Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym:**

- **kobiety,**
- **mężczyźni,**
- **na obszarach wiejskich.**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałów 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* i 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- wartość wskaźnika głównego do końca okresu sprawozdawczego została osiągnięta na poziomie 33% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik główny zostanie osiągnięty na poziomie 97% wartości docelowej. Jednakże w oparciu o orientacyjne dane zawarte w umowach można stwierdzić, iż poniżej przewidywanego poziomu zostanie zrealizowany wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym kobiety* (61%), natomiast wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym mężczyźni* znacznie przekroczy zaplanowaną wartość docelową (132%). Dysproporcje w realizacji wskaźników w podziale na płeć wynikają z tego, że na etapie programowania IZ RPO WO 2007-2013 założyła, iż miejsca pracy tworzone będą w połowie dla kobiet i w połowie dla mężczyzn. Szczegółowa analiza planowanych do utworzenia miejsc pracy w turystyce w podziale na płeć znajduje się w dalszej części analizy Osi priorytetowej 1;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartości docelowe wskaźników dla roku 2015 wzrosły ponad 2-krotnie;
- wg stanu na koniec roku 2011 realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

✓ **Wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, w szczególności w ramach kategorii interwencji 06, niemniej jednak wskaźnik realizują także przedsiębiorcy, którzy otrzymali wsparcie z kategorii interwencji 07;
- w oparciu o projekty zakończone do końca roku 2011 wskaźnik został osiągnięty na poziomie 19% wartości docelowej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji wskaźnika wynika, iż wartość docelowa założona na etapie przeglądu śródkresowego zostanie zrealizowana na poziomie 97%;
- w wyniku przeglądu śródkresowego Programu wartość wskaźnika wzrosła ponad 9-krotnie. Zwiększenie wartości wskaźnika wynika z innych założeń przyjętych przez IZ RPO WO 2007-2013 na etapie programowania;
- z uwagi na planowany ze środków KRW w 2012 r. nabór wniosków w obszarze interwencji 07 wartość wskaźnika może nieznacznie wzrosnąć;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

✓ **Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach (brutto, ekwiwalent całego etatu), w tym:**

- **kobiety,**
- **mężczyźni,**
- **na obszarach wiejskich.**

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* i 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*;
- realizacja wskaźnika głównego przebiega zgodnie z założeniami przyjętymi na etapie programowania. Wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 51% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacunków dokonanych na podstawie podpisanych umów wynika, iż wskaźnik główny zostanie osiągnięty na poziomie 91% wartości docelowej. Jednakże w oparciu o przybliżone dane można stwierdzić, iż poniżej oczekiwanego poziomu zostanie realizowany wskaźnik *Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach, w tym kobiety* (38%), natomiast wskaźnik *Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach, w tym mężczyźni* znacznie przekroczy zaplanowaną wartość docelową (143%). Dysproporcje w realizacji wskaźników w podziale na płeć wynikają z tego, że na etapie programowania IŻ RPO WO 2007-2013 założyła, iż miejsca pracy tworzone będą w połowie dla kobiet i w połowie dla mężczyzn. Szczegółowa analiza planowanych do utworzenia miejsc pracy w podziale na płeć znajduje się w dalszej części analizy Osi priorytetowej 1;
- w efekcie przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźników pozostała bez zmian;
- z dodatkowych środków otrzymanych z KRW planowane jest przeprowadzenie 2 naborów wniosków w ramach poddziałania 1.3.2 (kwota EFRR 6,5 mln Euro), w związku z powyższym IŻ RPO WO 2007-2013 zakłada, iż wartość wskaźnika w roku 2012 ulegnie zwiększeniu;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

✓ **Dodatkowo wprowadzone inwestycje**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałań 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*, 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* i 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- wartość wskaźnika do końca okresu sprawozdawczego została osiągnięta na poziomie 27% wartości docelowej założonej na etapie programowania;
- z analizy podpisanych umów wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 70% wartości docelowej dla roku 2015;
- w wyniku przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźników pozostała bez zmian;
- biorąc pod uwagę zwiększenie alokacji w ramach poddziałań 1.1.1, 1.3.1, 1.3.2 i 1.4.2 z dodatkowych środków z KRW, IŻ RPO WO 2007-2013 zakłada, że wartość wskaźnika zostanie zwiększona i zostanie osiągnięta na poziomie ponad 80% wartości docelowej założonej na etapie programowania dla 2015 r.;
- uwzględniając powyższe na obecnym etapie realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

✓ **Liczba przedsiębiorstw ulokowanych w parkach technologicznych, inkubatorach**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*;
- wartość wskaźnika została osiągnięta na poziomie 3,5% wartości docelowej założonej na etapie programowania (do końca roku 2011 zakończyła się realizacja 1 projektu);

- na podstawie podpisanych umów szacuje się, że wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 45% wartości docelowej. Szacowana realizacja wskaźnika na niższym, niż zakładano poziomie wynika m.in. z przesunięć finansowych dokonywanych przez IZ RPO WO 2007-2013 w poprzednich okresach sprawozdawczych;
- podczas przeglądu śródkresowego nie wprowadzono zmiany wartości docelowej wskaźnika;
- IZ RPO WO 2007-2013 zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami złożonymi Komisji Europejskiej zwiększyła alokację na poddziałanie 1.1.1 z dodatkowych środków otrzymanych na realizację RPO WO 2007-2013. Ze środków KRW w roku 2012 planowane jest przeprowadzenie naboru wniosków (kwota EFRR 6 mln Euro);
- ponadto w grudniu 2011 ze środków z oszczędności został przeprowadzony nabór wniosków do poddziałania 1.1.1 (kwota EFRR 1,6 mln Euro);
- mając na uwadze powyższe zakłada się, że dzięki podjętym staraniom wartość wskaźnika zostanie osiągnięta.

➡ *Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans*

➡ *Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi*

Obszar: Rozwój przedsiębiorczości [działanie 1.1]

Projekty realizowane w obszarze *rozwój przedsiębiorczości* wpisują się w cele określone w *Strategii Europa 2020* w ramach projektu przewodniego „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, w którym podkreśla się konieczność poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP oraz wspieranie rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

W *Krajowym Programie Reform*, który jest jednym z narzędzi realizacji zamierzonych przez UE celów, do kluczowych działań na rzecz usprawniania funkcjonowania rynku zaliczono wzmacnianie współpracy pomiędzy wszystkimi jego uczestnikami. Współpraca powinna polegać, m. in. na inicjowaniu nowych i rozwoju obecnych powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami, parkami technologicznymi, inkubatorami przedsiębiorczości i centrami transferu technologii. W szczególności zwraca się uwagę na rozwój inicjatyw klastrowych o wysokim potencjale innowacyjnym, które będą zdolne samodzielnie konkurować na globalnym rynku.

W ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* RPO WO 2007-2013 prowadzone są działania zmierzające do podniesienia konkurencyjności firm regionu w oparciu o sektor otoczenia biznesu. Wsparcie inwestycyjne otrzymały nowe, jak i dotychczas funkcjonujące inkubatory przedsiębiorczości, centra biznesu oraz centra transferu wiedzy i technologii zapewniające kompleksową ofertę usług dla przedsiębiorstw.

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.1 *Rozwój przedsiębiorczości* realizowanych jest **360** projektów, z czego **13** projektów w ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz **347** projektów w ramach 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*.

Poziom kontraktacji dla działania 1.1 na koniec roku 2011 osiągnął 28,41 mln Euro (środki z EFRR), co stanowi 70 % alokacji przeznaczonej na działanie.

Obszar: Wsparcie instytucji otoczenia biznesu [poddziałanie 1.1.1]

Od początku uruchomienia programu w obszarze tym realizowanych jest **13 projektów** na kwotę dofinansowania z EFRR 10,02 mln Euro, co stanowi 53 % alokacji przeznaczonej na poddziałanie 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*.

Przewiduje się, że w wyniku realizacji wszystkich projektów, dla których podpisano umowy:

- powstanie **6** nowych inkubatorów przedsiębiorczości, kolejne **2** zostaną rozbudowane;
- powstaną **3** centra/sfery biznesu oraz **2** centra transferu technologii i zaawansowanych technologii;
- utworzonych zostanie **51** miejsc pracy, w tym **20** dla kobiet;

- powstanie **1** etat badawczy;
- instytucje otoczenia biznesu udzielą wsparcia **2 187** przedsiębiorstwom, m.in. z branży budowlanej, meblarskiej, rolnej, turystycznej, ochrony środowiska, technologii IT;
- przy wsparciu IOB powstanie **71** nowych przedsiębiorstw;
- **77** przedsiębiorstw zostanie ulokowanych w parkach technologicznych, inkubatorach.

W *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013* zwrócono uwagę na szczególną rolę instytucji otoczenia biznesu w budowie efektywnego systemu wsparcia innowacji. Ten pierwszy i zarazem bardzo istotny priorytet strategii oparty jest na rozwoju instytucji pośredniczących pomiędzy B+R a MŚP. Założenia strategii realizowane są w ramach poddziałania 1.1.1 poprzez wsparcie istniejących i tworzenie nowych jednostek okołobiznesowych funkcjonujących pomiędzy gospodarką a nauką. Zadaniem doinwestowanych ośrodków będzie świadczenie wyspecjalizowanych i łatwo dostępnych usług na rzecz firm, co wpłynie na unowocześnienie i rozwój sektora MŚP.

Najwięcej projektów realizowanych jest w Opolu (**6** projektów), natomiast **7** poza stolicą regionu (3 projekty w powiecie oleskim oraz po 1 projekcie na terenie powiatów: strzeleckiego, kluczborskiego, nyskiego i prudnickiego). Jest to zgodne z założeniami *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013*, w której to sugeruje się aby instytucje otoczenia biznesu miały charakter lokalny, bliski terytorialnie podmiotom, dla których świadczone są usługi.

Spośród realizowanych projektów najwięcej przedsiębiorstw planuje wesprzeć Izba Rzemieślnicza w Opolu w porozumieniu z 10 podmiotami branży budowlanej. W ramach tworzonego *Branżowego Centrum Biznesu* w roku 2012 wsparcie otrzyma ponad 800 przedsiębiorstw z branży budowlanej. Dzięki zapewnieniu kompleksowej oferty usług wspierających sektor budowlany beneficjent przewiduje, iż powstanie 25 nowych przedsiębiorstw, tym samym realizacja projektu przyczyni się do poprawy konkurencyjności branży budowlanej w województwie opolskim.

Do końca roku 2011 zakończyła się realizacja **1 projektu**, w ramach którego powstał *Ujazdowski Inkubator Przedsiębiorczości (UIP)*. Gmina Ujazd od 2000 r. konsekwentnie realizuje cele gospodarcze wyznaczone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ujazd. Pierwszym etapem działań było utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG) przy autostradzie A4. Dzięki wsparciu ze środków unijnych teren ten został uzbrojony pod kątem oczekiwań przyszłych inwestorów. Utworzenie UIP jest kolejnym etapem wspierania gminnego sektora gospodarczego. Misją inkubatora jest pomoc nowym firmom z sektora MŚP w osiągnięciu pozycji na rynku i ukierunkowaniu, np. na współpracę z firmami funkcjonującymi na terenie gminy Ujazd i SAG, które po okresie „inkubacji” w przyszłości mogłyby uzupełniać i rozwijać Strefę Aktywności Gospodarczej. Ujazdowski Inkubator Przedsiębiorczości oferuje przedsiębiorcom usługi wsparcia w szerokim spektrum zagadnień związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Ponadto prowadzi działalność gospodarczą poprzez wynajem powierzchni oraz świadczy usługi doradcze w zakresie finansowym, księgowym, szkoleniowym oraz prawnym. Udzielone wsparcie pozwoliło na ulokowanie w inkubatorze 6 i powstanie 2 przedsiębiorstw. Projekt generuje 3 nowe miejsca pracy, w tym 1 miejsce pracy dla kobiety. Opisany projekt przyczyniając się do wzrostu gospodarczego regionu oraz stwarzania odpowiednich warunków do kreowania nowych miejsc pracy jest w pełni zgodny z celami wyznaczonymi w inicjatywie flagowej *Unia innowacji Strategii Europa 2020*.

W roku 2011 z dotacji otrzymanej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 8.2.1 *Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 rozpoczęła się realizacja projektu pt. *Wiedza kapitałem w biznesie* realizowanego przez *Ujazdowski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.* w partnerstwie z Uniwersytetem Opolskim. Celem głównym projektu jest wzmocnienie współpracy pracowników MŚP z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi mającymi siedzibę na terenie województwa opolskiego poprzez realizację staży praktycznych w uczelniach i jednostkach B+R oraz organizację szkoleń praktycznych. Program stażowy przewiduje zorganizowanie staży 2 pracownikom naukowym w przedsiębiorstwach regionu oraz 8 pracownikom przedsiębiorstw w jednostkach naukowych, natomiast szkolenia praktyczne skierowane będą do 60 pracowników MŚP (tematy szkoleń: finansowanie działalności gospodarczej, marketing i działalność firmy, prawne podstawy wdrażania prac naukowych, menager własnej firmy oraz innowacje w przedsiębiorstwie). Preferowane są

osoby z branż wskazanych w *Regionalnym Foresight Województwa Opolskiego* jako kluczowe dla rozwoju gospodarczego Opolszczyzny tj. budowlanej, produkcji wyrobów chemicznych, produkcji metali i wyrobów metalowych, produkcji oraz dystrybucji elektryczności, gazu, wody oraz branży gastronomiczno-turystycznej.

W ten sposób wszystkie przedsięwzięcia realizowane od 2000 r. przez Gminę Ujazd, a następnie Ujazdowski Inkubator Przedsiębiorczości są ze sobą komplementarne w zakresie postawionych celów, którymi są rozwój małej i średniej przedsiębiorczości na terenie gminy. Wzajemne dopełnianie się tych projektów w przyszłości wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie zarówno Strefy Aktywności Gospodarczej, jak i Ujazdowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

W efekcie przeglądu śródkresowego Programu, IZ RPO WO 2007-2013 zwiększyła alokację na poddziałanie 1.1.1 do kwoty EFRR 18,92 mln Euro. Z dodatkowych środków otrzymanych na realizację Programu, w roku 2012 planowane jest przeprowadzenie naboru wniosków na kwotę EFRR 6 mln Euro. W grudniu 2011 r. został przeprowadzony IV nabór wniosków ze środków z oszczędności. W wyniku przeprowadzonego naboru złożonych zostało 10 wniosków na kwotę EFRR 3,75 mln Euro, co ponad 2-krotnie przekracza wartość alokacji przeznaczonej na nabór.

Obszar: Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach [poddziałanie 1.1.2]

Od uruchomienia Programu do końca roku 2011 w ramach poddziałania 1.1.2 realizowanych jest **347** projektów. W ramach kategorii interwencji 08 realizowane są **343** projekty, pozostałe **4** projekty w ramach kategorii interwencji 06.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **285** projektów, w tym **281** w ramach kategorii interwencji 08 oraz **4** projektów w ramach kategorii interwencji 06.

W ramach zakończonych projektów:

- zostanie utworzonych **790,5** miejsc pracy (**133,5** dla kobiet), w tym **332** na obszarach wiejskich,
- działalność gospodarczą rozpoczęło **9** mikroprzedsiębiorstw,
- w ramach nowopowstałych firm bezpośrednio powstało **9** nowych miejsc pracy (w tym **1** dla kobiet),
- zakupiono niemal **4 tys.** środków trwałych,
- dzięki dokonany inwestycjom przedsiębiorstwa mogą zaoferować **555** usług/produktów,
- **18** mikroprzedsiębiorstw dokonało zmian w produkcji przyczyniających się do ochrony środowiska.

Pośród projektów zakończonych w ramach kategorii interwencji 08 największe wsparcie otrzymali przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w ramach **Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe (31% całości zakończonych projektów)**. Największy udział w produkcji przemysłowej uzyskały podmioty gospodarcze z Działu 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* (14 projektów na kwotę 1,19 mln Euro). W ramach zakończonego w okresie sprawozdawczym projektu z tej grupy w oparciu o najlepsze standardy europejskie rozwija się przedsiębiorstwo produkujące wysokiej jakości schody drewniane. Przedsiębiorca otrzymał dofinansowanie na budowę obiektu produkcyjnego oraz zakup nowoczesnego oprogramowania pozwalającego zwiększyć liczbę zleceń w analogicznym do obecnego okresie czasu oraz rozszerzyć działalność o nowe zlecenia dotychczas niemożliwe do wykonania. Ponadto nowe oprogramowanie umożliwi wizualizowanie schodów w ramach wnętrz domów. Istotne znaczenie ma fakt, iż wdrażane przez przedsiębiorstwo *Piotr Wieczorek Wieczorek Schody Drewniane* nowoczesne technologie produkcyjne wytworzone zostały w ramach niemieckiego zrzeszenia Treppen Meister grupującego najważniejsze przedsiębiorstwa specjalizujące się w produkcji schodów drewnianych (beneficjent posiada wyłączność na technologie Treppen Meister na obszarze 3 województw: opolskiego, dolnośląskiego i śląskiego). Schody wytworzone w ramach grupy producentów spełniają najwyższe światowe wymagania jakościowe oraz konstrukcyjne.

Na drugiej pozycji znajdują się firmy z **Sekcji F Budownictwo (26 % całości zakończonych projektów)**. Najwięcej zakończonych projektów z tej branży dotyczy wykonywania specjalistycznych robót budowlanych m.in. usług w zakresie robót ziemnych podstawowych, instalacyjnych i wykończeniowych. Zastosowanie kosztownego specjalistycznego sprzętu umożliwia przedsiębiorcom wykonywanie prac o dużym stopniu

trudności i pozwala konkurować z najlepszymi przedsiębiorstwami w branży budowlanej w regionie Opolszczyzny, jak i na poziomie ponadregionalnym.

Ze względu na udział jako trzecia zaklasyfikowała się **Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (14 % całości zakończonych projektów)**.

11 % całości zakończonych projektów zostało zrealizowanych w ramach **Sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna**. Wsparcie uzyskały prywatne gabinety specjalistyczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej świadczące usługi, na które istnieje wysokie zapotrzebowanie w województwie opolskim. W okresie sprawozdawczym w powiecie krapkowickim powstała Poradnia Kardiologiczna i Pracownia Diagnostyki Kardiologicznej. Analiza regionalnego rynku usług medycznych dokonana przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krapkowicach wskazała na zapotrzebowanie i ograniczony dostęp do ambulatoryjnych świadczeń kardiologicznych. Zwiększenie wczesnej wykrywalności chorób układu krążenia ma istotne znaczenie ze względu na to, iż choroby układu krążenia są najczęstszą przyczyną zgonów w Polsce i Europie.

Świadczone przez firmy usługi IT zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym przyczyniają się pośrednio do rozwoju społeczeństwa informacyjnego na Opolszczyźnie. W tym obszarze na szczególną uwagę zasługuje projekt zakończony w ramach **Sekcji J Informacja i komunikacja** zrealizowany przez spółkę *netkoncept.com* specjalizującą się w planowaniu, opracowaniu i wdrażaniu systemów informatycznych. Wsparcie ze środków unijnych umożliwiło przedsiębiorcy zakup nieruchomości zabudowanej oraz oprogramowania i serwerów pozwalających na wdrażanie, m.in. systemów rejestracji czasu pracy wykorzystujących czynniki biometryczne, systemów do obsługi programów lojalnościowych, systemów kontroli jakości i rejestracji reklamacji, systemu informacji turystycznej, systemu CMS. Firma będzie mogła konkurować z najlepszymi firmami z branży w zakresie przygotowywania profesjonalnych prezentacji multimedialnych, tworzenia interaktywnych map i planów miast, tworzenia dedykowanych stron www sklepów internetowych. Ponadto w ramach projektu beneficjent utworzy 4 miejsca pracy.

Głównym celem drugiego z projektów z dziedziny informatycznej dofinansowanego w ramach **Sekcji M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna** jest wdrożenie innowacyjnego systemu *QUAN.PL* w publicznych i prywatnych jednostkach służby zdrowia. System oparty jest na unitach multimedialnych i ich zdalnej obsłudze. Ekrany systemu QUAN-MED montowane będą przy gabinetach lekarskich, zastępując tabliczki informacyjne zawierające, m.in. numer lub godzinę aktualnie przyjmowanego pacjenta zmieniane przez lekarza z gabinetu. Z punktu widzenia zakładów opieki zdrowotnej system upraszcza proces przyjmowania pacjentów przez lekarzy, natomiast pacjentom umiła i wypełnia czas oczekiwania na wizyty lekarskie. Dodatkowo pacjenci poprzez stronę internetową będą mogli sprawdzić godziny dyżurów poszczególnych lekarzy i dokonać wyboru placówki medycznej.

Każdy ze wspomnianych w opisie obszaru projektów ze względu na wkład włożony do rozwoju potencjału gospodarczego regionu poprzez stosowanie nowoczesnych rozwiązań realizuje równocześnie cele założone w inicjatywie *Unia innowacji*. Tym samym założony w *Strategii Europa 2020* wzrost gospodarczy osiągany jest poprzez tworzenie produktów i usług opartych na nowych, innowacyjnych technologiach.

Obszar: Instrumenty inżynierii finansowej [działanie 1.2]

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.2 zasilone zostały **3** instrumenty inżynierii finansowej kwotą **16,79 mln Euro**. Dwa z realizowanych projektów polegają na utworzeniu funduszu pożyczkowego dla sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, a trzeci projekt dotyczy wsparcia regionalnego funduszu poręczeniowego.

W ramach działania 1.2 łącznie przeprowadzono III nabory wniosków. Do końca okresu sprawozdawczego podpisane zostały 4 umowy o dofinansowanie z funduszami pożyczkowymi i funduszem poręczeniowym na kwotę EFRR 16,79 mln Euro.

Do zakończenia okresu sprawozdawczego beneficjenci działania 1.2 podpisali **404** umowy o wsparcie z przedsiębiorcami (**352** pożyczki i **52** poręczenia), co zaangażowało w sumie **14,12 mln Euro** ze środków EFRR, czyli 84% środków, którymi zasilono fundusze. Należy podkreślić, że do końca roku 2011 zakończyła się realizacja dwóch projektów, jednakże nie zostały w tym okresie zatwierdzone dla nich wnioski

o płatność końcową. W związku z powyższym dla tych projektów dane w tabeli wskaźnikowej (*Załącznik IV*) oparte zostały na sprawozdaniach merytorycznych składanych przez beneficjentów do IP II stopnia za miesiąc, w którym zakończyła się realizacja projektu.

Tym samym w roku 2011 w przypadku dwóch zrealizowanych projektów fundusz zakończył pełny obrót otrzymanych środków. Sumując wartości osiągnięte w roku 2011 w ramach drugiego obrotu środkami do wartości wskaźników przedstawionych w *Załączniku IV* (obejmujących tylko jeden pełny obrót) łącznie w ramach wszystkich 4 projektów podpisano **460** umów o wsparcie z przedsiębiorcami (**408** pożyczek i **52** poręczenia), co zaangażowało w sumie **16,06 mln Euro** ze środków EFRR, czyli 96% środków, którymi zasilono fundusze.

Projekty realizowane w obszarze inżynierii finansowej wpisują się w cele **Strategii Europa 2020** w ramach projektu przewodniego „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, w którym podkreśla się konieczność ułatwienia przedsiębiorcom niedrogiego dostępu do finansowania inwestycji. Jak podkreślono w **Krajowym Programie Reform** konieczne jest systemowe dostosowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych do zmieniających się i zróżnicowanych potrzeb przedsiębiorców.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej**

Obszar: Innowacje, badania, rozwój technologiczny [działanie 1.3]

Projekty realizowane w obszarze *innowacje, badania, rozwój technologiczny* wpisują się w cele *Strategii Europa 2020* i *Krajowego Programu Reform*.

Pierwszym i niezmiennie istotnym priorytetem **Strategii Europa 2020** jest rozwój inteligentny, czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Jego realizacja została uzależniona od podniesienia jakości edukacji, poprawy wyników działalności badawczej, wspierania transferu innowacji i wiedzy w Unii, pełnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także zadbania o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi. Wymaga to przeznaczenia na inwestycje w badania i rozwój 3% PKB UE. Obecnie wydatki na działalność badawczo-rozwojową w Europie wynoszą poniżej 2%, zwiększenie ich udziału będzie miało przełożenie na poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w Unii. Wytyczne powyżej cele będą wdrażane za pomocą jednego z projektów przewodnich „Unia innowacji”. Każdy z projektów opisanych poniżej, wpisujący się w założenia obszaru B+R w ramach RPO WO 2007-2013, jest zgodny z celami inicjatywy *Unia innowacji* wyznaczonej przez *Strategię Europa 2020*.

W **Krajowym Programie Reform** nadrzędne cele UE określone w *Strategii Europa 2020* zostały przełożone na krajowe cele i metody działania. I tak nakłady na działalność B+R powinny wzrosnąć do roku 2020 do poziomu 1,7 % PKB, przy czym należy zauważyć, iż obecny poziom nakładów na działalność B+R w relacji do PKB jest około trzykrotnie niższy od średniego dla UE (dla roku 2009 wynosił 0,68 % PKB). W opracowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Raporcie Polska 2011. Gospodarka – Społeczeństwo – Regiony* do podstawowych przyczyn takiego stanu zalicza się niedostatek powiązań nauki ze sferą przedsiębiorczości i niewielkie zainteresowanie przedsiębiorstw prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych. W Polsce wciąż mamy niewielki udział środków przedsiębiorstw w nakładach na B+R wobec czego aż 60,4% nakładów na B+R pokrywały w 2009 r. środki budżetowe, co oznaczało udział niemal dwukrotnie wyższy od przeciętnego w UE-27.

Nieco gorzej przedstawia się sytuacja województwa opolskiego na tle kraju. W analizie SWOT Programu do słabych stron województwa zaliczono bardzo niski poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Z **danych statystycznych** wynika, iż nasz region charakteryzuje się jedną z niższych w kraju relacją nakładów na działalność B+R w stosunku do produktu krajowego brutto (w roku 2009 relacja ta wyniosła 0,23% wobec 0,68% średnio w Polsce²⁴, co daje 13 miejsce w kraju). Nakłady na działalność badawczo-rozwojową ogółem w 2010 r. wyniosły 38,5 mln PLN, w tym w sektorze przedsiębiorstw osiągnęły wartość 7 mln PLN, co plasuje województwo opolskie na ostatnim miejscu w kraju. Mając na uwadze, iż istotnym sektorem opolskiej gospodarki jest przemysł wartość nakładów na sferę B+R w Sekcjach wg PKD 2007 reprezentujących przemysł (tj. w Sekcjach B, C, D i E) wyniosła tylko 6,9 mln PLN (pozostałe nakłady

²⁴ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 20 określonym w *Załączniku V* do sprawozdania

w wysokości 31,6 mln PLN zostały poniesione w sekcjach poza przemysłem). Niepokojąco niski jest także poziom nakładów na działalność B+R w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa: 37 PLN przy 273 PLN średnio w Polsce, tj. 16 miejsce w kraju. W roku 2010 zatrudnienie w działalności badawczo-rozwojowej na Opolszczyźnie otrzymało 950 osób (wskaźnik mierzony w EPC), w tym w sektorze przedsiębiorstw 63 osoby (EPC), co w rankingu sytuuje nasz region na ostatniej pozycji w kraju.

Słabość regionalnej strefy B+R przekłada się na niską innowacyjność gospodarki województwa opolskiego. Wskaźnikiem do oceny efektów działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa jest udział w badanym roku sprzedaży produktów nowych i istotnie ulepszonych, wprowadzonych na rynek w ciągu ostatnich trzech lat, w wartości sprzedaży ogółem. Jego istotę stanowi wpływ innowacji produktowych na ogólną strukturę przychodów i poziom innowacyjności przedsiębiorstwa. W województwie opolskim w roku 2010 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 6,33% przy średniej dla Polski 13,91% (tj. 10 miejsce w kraju). Ponadto Opolszczyzna charakteryzuje się niskimi nakładami na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przemyśle. Dla roku 2010 nakłady w tym obszarze wyniosły 240,6 mln PLN, co daje nam 14 miejsce w kraju. Pod względem liczby zgłoszonych wynalazków i udzielonych patentów Opolszczyzna zajmuje 11 pozycję wśród pozostałych województw. Zgodnie z danymi Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2010 w regionie opolskim zostało zgłoszonych 70 wynalazków oraz udzielono 28 patentów (co stanowi 2,1% ogółu zgłoszonych wynalazków i udzielonych patentów w kraju).

W porównaniu do danych statystycznych z lat ubiegłych część istotnych wskaźników z zakresu sfery B+R i innowacyjności na przestrzeni kilku ostatnich lat wykazuje tendencje wzrostowe:

- w latach 2007-2009 wzrosły nakłady na działalność badawczo-rozwojową (2007 r. - 36,3 mln PLN; 2008 r. - 40,4 mln PLN; 2009 r. - 68,4 mln PLN);
- tym samym czasie zwiększył się poziom nakładów na działalność B+R w relacji do PKB (2007 r. – 0,14% PKB, 2009 r. – 0,23% PKB);
- w latach 2007-2009 wzrosły nakłady na działalność badawczo-rozwojową na 1 mieszkańca Opolszczyzny (2007 r. - 35 PLN; 2008 r. – 39,1 PLN; 2009 r. – 66,3 PLN);
- w latach 2008 – 2010 wzrosła liczba osób zatrudnionych w działalności B+R (2008 r. – 913 EPC; 2009 r. – 929 EPC; 2010 r. – 950 EPC);
- w latach 2009 – 2010 wzrosła liczba osób zatrudnionych w działalności B+R w sektorze przedsiębiorstw (2009 r. – 57 EPC; 2010 r. – 63 EPC);
- w latach 2009 – 2010 wzrosły nakłady na działalność innowacyjną w sektorze usług (2009 r. – 19,8 mln PLN; 2010 r. – 22,8 mln PLN);
- od roku 2005 rośnie liczba zgłoszonych wynalazków (2005 r. – 40; 2010 r. – 70) i udzielonych patentów (2005 r. – 24; 2010 r. – 28).

Jednocześnie w przypadku 2 wskaźników z zakresu innowacyjności województwo opolskie zajmuje wysokie pozycje na tle kraju. Przedsiębiorstwa, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną stanowią 31,9% ogółu przedsiębiorstw w przemyśle wobec 29,6 % średniej dla kraju, co plasuje region na 4 pozycji w kraju. Przedsiębiorstwa przemysłowe, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej stanowią 8% ogółu przedsiębiorstw, wobec średniej dla kraju na poziomie 6,1%, co daje nam 1 miejsce w kraju.

Generalna ocena uzyskanych wyników wskazuje na niską konkurencyjność regionalnej oferty naukowo-badawczej oraz niezadawalający poziom współpracy instytucji sektora B+R z przedsiębiorcami. W *Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego. Diagnoza społeczna* opracowanym w 2011 r. wskazuje się na konieczność zwiększenia aktywności inwestycyjnej sektora przedsiębiorczości w sferze innowacji i dokapitalizowania sfery nauki i badań, tak aby regionalny sektor B+R zaczął się zbliżać do średniego poziomu w Polsce.

W roku 2012 w ramach RPO WO 2007-2013 prowadzone będą działania zmierzające do poprawy tej sytuacji zarówno w zakresie wsparcia sektora B+R, jak i podniesienia stopnia innowacyjności opolskich przedsiębiorstw.

Ze środków KRW w roku 2012 planowane jest przeprowadzenie 4 naborów wniosków w ramach działania 1.3 (kwota EFRR 11,3 mln Euro). Pierwszy z naborów do poddziałania 1.3.1 zaplanowany został w ramach kategorii interwencji 02 na wsparcie infrastruktury B+RT oraz specjalistycznych ośrodków kompetencji

technologicznych. W ramach drugiego naboru, dla którego środki pochodzą z kategorii interwencji 03 dofinansowane zostaną projekty z zakresu transferu technologii i udoskonalenia sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami i ośrodkami badawczymi. Podobnie 2 nabory zostaną przeprowadzone w ramach poddziałania 1.3.2. Pierwszy ukierunkowany będzie na inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (kategoria 07). W ramach drugiego dofinansowanie mogą otrzymać projekty realizowane w kategorii 04 *Wsparcie na rzecz rozwoju B+R, w szczególności w MŚP*. Ponadto na przełomie roku 2011/2012 ze środków z oszczędności w kwocie 3,3 mln Euro został przeprowadzony nabór wniosków do poddziałania 1.3.2 (w ramach kategorii 04) na inwestycje związane z wdrożeniem rozwiązań innowacyjnych, zakup środków trwałych niezbędnych do powadzenia prac B+R w przedsiębiorstwach, utworzenie jednostek B+R w przedsiębiorstwach, w tym m.in. laboratoriów.

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.3 *Innowacje, badania, rozwój technologiczny* realizowane są **154** projekty, z czego **18** projektów w ramach poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* oraz **136** projektów w ramach 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*.

Poziom kontraktacji dla działania 1.3 na koniec roku 2011 wynosił 41,31 mln Euro (środki z EFRR), co stanowi 68 % alokacji przeznaczonej dla działania.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **92** projektów, w tym **8** projektów w ramach poddziałania 1.3.1 oraz **84** projektów w ramach poddziałania 1.3.2.

W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- zostanie utworzonych **526** miejsc pracy (**83** dla kobiet), w tym **178** na obszarach wiejskich;
- powstanie **7** etatów badawczych, w tym **2** dla kobiet;
- powstały **3** laboratoria badawcze, w tym **1** w przedsiębiorstwie;
- z usług 2 laboratoriów utworzonych w sektorze B+R skorzysta **15** przedsiębiorstw;
- zakupiono **23** sztuk aparatury badawczo-rozwojowej;
- wdrożono **1** system teleinformatyczny;
- przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury zostanie zrealizowanych **5** projektów badawczych, rozwojowych i celowych;
- zrealizowano **28** projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi;
- wdrożonych zostanie **35** wyników prac B+R;
- powstanie **183** nowych produktów/usług;
- **4** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie ochrony powietrza;
- **2** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie gospodarki odpadami;
- **1** przedsiębiorstwo dokonało zmian w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie wyniosła **3,27 mln Euro**.

Dokonując analizy projektów zakończonych w ramach działania 1.3 należy podkreślić, iż wsparte inwestycje przyczyniają się do realizacji celu głównego osi priorytetowej tj. wzmocnienia atrakcyjności gospodarczej regionu poprzez realizację celów szczegółowych w zakresie wzmocnienia sektora B+R na rzecz innowacyjnej gospodarki i rozwoju innowacji w przedsiębiorstwach. Wprowadzone nowoczesne technologie w przedsiębiorstwach będące wynikiem współpracy z sektorem B+R przyczyniają się do wzmocnienia roli przedsiębiorstw i budowy gospodarki opartej na wiedzy. Rozszerzając zakres badań naukowych na rzecz przemysłu sektor B+R rozszerzy swoją ofertę skierowaną do przedsiębiorstw, co w dalszej perspektywie powinno zaowocować zwiększeniem liczby podmiotów gospodarczych zainteresowanych transferem nowych technologii.

Niemniej jednak osiągnięcie do 2020 r. celów zapisanych w *Strategii Europa 2020* i *Krajowym Programie Reform* wymaga kontynuowania po 2013 r. nakładów na rozwój potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw i wzmocnienie sektora B+R.

Projekty z zakresu B+R

Projekty dotyczące wsparcia sfery badawczo-rozwojowej realizowane są zarówno przez jednostki badawczo-rozwojowe w ramach kategorii interwencji 02 i 03, jak i przez przedsiębiorstwa w ramach kategorii interwencji 04.

W ramach poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* realizowanych jest **18** projektów.

W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- zostanie utworzonych **15** miejsc pracy (**1** dla kobiety), w tym 2 na obszarach wiejskich;
- powstał **1** etat badawczy dla kobiet;
- powstały **2** laboratoria badawcze, z usług których skorzysta **15** przedsiębiorstw;
- zakupiono **23** sztuk aparatury badawczo-rozwojowej;
- wdrożono **1** system teleinformatyczny;
- przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury zostanie zrealizowanych **5** projektów badawczych, rozwojowych i celowych;
- zrealizowano **28** projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi.

Politechnika Opolska zrealizowała 3 projekty infrastrukturalne, w ramach których utworzyła 2 laboratoria na Wydziale Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki (laboratorium diagnostyki spektrofotometrii optycznej wyładowań elektrycznych i laboratorium diagnostyki infradźwięków) oraz zmodernizowała laboratorium CAD/CAM na Wydziale Mechanicznym. Politechnika Opolska należy do najważniejszych i strategicznych ośrodków dydaktycznych oraz naukowych województwa opolskiego. Dotychczasowe braki w bazie laboratoryjnej powodowały, że realizacja innowacyjnych prac badawczo-rozwojowych na rzecz przedsiębiorstw w praktyce była ograniczona. Unowocześnienie infrastruktury technicznej pozwoli prowadzić aktualne i atrakcyjne rynkowo prace badawcze dla szeroko rozumianego przemysłu. Nowopowstałe laboratoria dotyczą sektora zrównoważonej energetyki, który ma kluczowe znaczenie dla rozwoju województwa. Laboratorium diagnostyki infradźwięków umożliwi wykonywanie pomiarów i zaawansowanych analiz sygnałów infradźwiękowych generowanych przez szeroko pojętą infrastrukturę elektroenergetyczną, a w szczególności emitowane przez transformatory rozdzielcze i dużych mocy, a także praca turbin wiatrowych. Problem oddziaływania sygnałów infradźwiękowych na organizmy żywe, jest to obecnie temat coraz częściej podejmowany przez społeczności lokalne w kontekście planowanych inwestycji, nowo budowanych farm, a także istniejących elektrowni wiatrowych.

Celem nadrzędnym 3 kolejnych zakończonych inwestycji jest rozwój przemysłu chemicznego. Należy podkreślić, iż Opolszczyzna ma potencjał do budowania przewagi konkurencyjnej w tym sektorze wobec innych województw, dlatego dla utrzymania jej korzystnej pozycji niezbędne są dodatkowe nakłady na badania i rozwój. Przedmiotem projektu ICSO „Blachownia” była przebudowa i adaptacja pomieszczenia na Regionalne Laboratorium Chemii Przemysłowej, które będzie prowadziło na szeroką skalę badania substancji i preparatów chemicznych. Odbiorcami usług będą, m.in. regionalni partnerzy z sektora chemii przemysłowej, partnerzy spoza województwa opolskiego a także wyższe uczelnie naszego regionu. W związku z nowymi możliwościami badawczymi Instytut podpisał wstępne porozumienia o współpracy z 5 firmami/zakładami przemysłowymi zainteresowanymi podjęciem współpracy w obszarze badań z wykorzystaniem nowej aparatury.

Dwa zrealizowane przez Uniwersytet Opolski projekty dot. wyposażenia laboratoriów Wydziału Chemii w nowoczesną aparaturę badawczą. Pozwoli to zwiększyć potencjał uczelni w zakresie prowadzenia innowacyjnych badań, które w przyszłości będą mogły zostać wykorzystane na rzecz rozwoju przedsiębiorstw w regionie. Zakres projektów objął wyposażenie laboratoriów badawczych w aparaturę badawczą, która znacznie rozszerzy możliwości analityczne Wydziału Chemii w zakresie badania różnych materiałów, w tym materiałów polimerowych oraz kompozytów polimerowych z różnorodnymi napełniaczami.

Ponadto, w ramach kategorii interwencji 04 w poddziałaniu 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* **2** przedsiębiorstwa zrealizowały projekty z zakresu B+R. W ich ramach zostanie

utworzonych **15 etatów** (w tym **1** dla kobiet) oraz **1** etat badawczy. Wprowadzono **2** nowe usługi/produkty oraz wdrożono wyniki prac B+R.

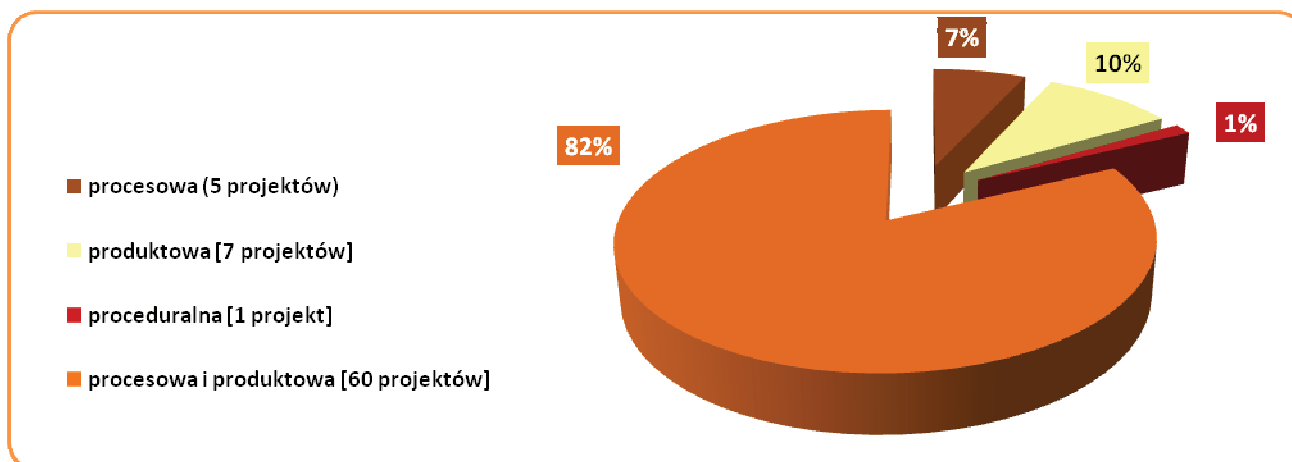
Wszystkie zakończone inwestycje przyczyniają się do zwiększenia wykorzystania potencjału instytucji naukowo-badawczych w województwie, tj. realizacji jednego z celów *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*. Osiągnięcie tego priorytetu w znacznej mierze uzależnia się od unowocześnienia bazy badawczej jednostek sektora B+R. Bez tego niemożliwe staje się osiągnięcie innych równie istotnych celów takich jak zwiększenie udziału opolskiej nauki w europejskiej przestrzeni badawczej czy zwiększenie atrakcyjności ofert nauki dla przedsiębiorców. Zrealizowane przedsięwzięcia poprawią, jakoś prowadzonych badań naukowych oraz umożliwią stworzenie wysokich standardów kształcenia młodej kadry, co przyczyni się do podniesienia poziomu opolskiego środowiska naukowego, zwiększając jego atrakcyjność, jako partnera we współpracy z innymi podmiotami.

Projekty innowacyjne

W ramach poddziałania 1.3.2 do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **73** projektów innowacyjnych w ramach kategorii interwencji 07 *Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)*.

W zrealizowanych projektach można wyróżnić 3 rodzaje wprowadzanych innowacji: innowacje produktowe, innowacje procesowe oraz innowacje proceduralne. Największą grupę stanowią beneficjenci, którzy wdrożyli jednocześnie innowacje procesowe i produktowe (82%), natomiast najrzadziej w ramach projektów przeprowadzane są zmiany w obszarze systemu zarządzania firmą (1%).

Wykres 31. Udział poszczególnych rodzajów innowacji w ramach zakończonych projektów innowacyjnych (kategoria interwencji 07)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

W ramach zakończonych projektów aż **44** przedsiębiorców współpracowało z jednostkami badawczo-rozwojowymi, w szczególności z Politechniką Opolską (**25** beneficjentów), Uniwersytetem Opolskim (**8** beneficjentów) oraz Politechniką Warszawską, Politechniką Wrocławską, Politechniką Łódzką, Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Przy realizacji projektów beneficjenci współpracowali również z regionalnymi jednostkami B+R takimi jak: Instytut Materiałów Wiążących w Opolu, Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych w Opolu, Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia” w Kędzierzynie-Koźlu. Ponadto **5** przedsiębiorców prowadziło badania w ramach własnej jednostki B+R.

W rezultacie inwestycji, które zostały zakończone:

- zostanie utworzonych **468** miejsc pracy (**73** dla kobiet), w tym **153** na obszarach wiejskich;
- powstanie **5** etatów badawczych;
- wdrożono **27** wyników prac B+R;
- zakupiono specjalistyczne oprogramowanie w ramach **31** projektów;

- wdrożono rozwiązania innowacyjne zgłoszone do ochrony patentowej w ramach **5** projektów oraz **1** innowacje w formie projektu wynalazczego;
- utworzono **1** laboratorium w przedsiębiorstwie;
- powstało **173** nowych produktów/usług;
- **1** przedsiębiorstwo dokonało zmian w produkcji w zakresie ochrony powietrza;
- **1** przedsiębiorstwo dokonało zmian w produkcji w zakresie gospodarki odpadami;
- zmniejszy się ilość wytwarzanych odpadów o ponad **135 ton/rok**.

Biorąc pod uwagę strukturę branżową zakończonych projektów największą wartość dofinansowania z EFRR otrzymały przedsiębiorstwa w ramach branż należących do sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe* (68,5%). W sekcji tej największą skalą wsparcia objęte zostały 3 działy PKD: dział 23 *Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych*; dział 22 *Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* i dział 25 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń*. Po kilka projektów zakończyło się w takich obszarach jak: produkcja artykułów spożywczych, produkcja maszyn i urządzeń oraz produkcja wyrobów z drewna z wyłączeniem mebli.

Drugą grupę stanowią projekty zakończone w sekcji F *Budownictwo* (12,6%), gdzie zakończyła się realizacja 11 projektów, z tego aż 7 z działu 43 *Roboty budowlane specjalistyczne*.

Trzecią najczęściej występującą kategorią są projekty zrealizowane w sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (9,54%).

Udział dofinansowania z EFRR pozostałych sekcji nie przekracza 10% wartości wszystkich zakończonych innowacyjnych projektów.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja inwestycji polegającej na zakupie innowacyjnej maszyny do cięcia szkła strumieniem wodno-ściernym pod wysokim ciśnieniem. Wdrożenie innowacji w firmie wpisuje się w realizowany od wielu lat plan rozwoju przedsiębiorstwa. Dzięki wsparciu ze środków PHARE 2001, PHARE 2002 i SPO WKP 2004-2006 przedsiębiorstwo "ANGRA" jest prężnie rozwijającą się firmą stosującą najnowsze trendy w zakresie wzornictwa. Przedsiębiorca stał się liczącym eksporterem swoich wyrobów do odbiorców w Niemczech, Francji, Czechach, Belgii, Austrii, Szwajcarii i na Białorusi. Największa inwestycja dofinansowana ze środków SPO WKP 2004-2006 polegała na zakupie hartowni – pierwszej w Polsce najnowocześniejszej japońskiej linii do produkcji szkła hartowanego umożliwiającej produkcję szkła giętego hartowanego. Zastosowanie nowej, wysokiej technologii w ramach RPO WO 2007-2013 ma na celu zagwarantowanie wyższej jakości usług i poszerzenie oferty. Przedsiębiorca wprowadził na rynek wyroby wykonane ze szkła połączonego z metalem oraz kamieniem, m.in. okapów stosowanych w branży AGD oraz drzwi, balustrad i poręczy stosowanych w budownictwie o unikalnym wzornictwie. Nowe urządzenie przyczyni się jednocześnie do obniżenia kosztów produkcji i oszczędności czasu produkcji. Ponadto zakup nowoczesnego urządzenia przyczyni się do rozwoju działu B+R funkcjonującego w przedsiębiorstwie. Poprzez zatrudnienie w nim dodatkowej osoby dział B+R pogłębi i rozwinie prace w dziedzinie projektowania oryginalnego, niespotykanego dotąd wzornictwa i tym samym spełni oczekiwania najbardziej wymagających klientów. Przyczyni się w ten sposób nie tylko do rozwoju firmy, ale także funkcjonujących na rynku trendów w dziedzinie wzornictwa, m. in. w branży meblarskiej czy AGD.

Najwięcej nowych miejsc pracy powstało dzięki realizacji projektu polegającego na wdrożeniu nowych specjalistycznych usług inżynierskich świadczonych w oparciu o innowacyjne technologie. Świadczenie nowych specjalistycznych usług możliwe jest dzięki zatrudnieniu 40 pracowników. Firma Sobet S.A. jako jedna z niewielu firm w Polsce wdrożyła najnowsze wersje technologii mikrotunelingu. Zastosowanie najnowocześniejszej metody budowy podziemnej infrastruktury daje możliwość budowy, odnowy, remontu i udrażniania starych podziemnych sieci, bez względu na to z jakich materiałów są wykonane oraz pozwala ominąć utrudnienia towarzyszące budowie sieci kanalizacyjnych i wodociągowych sposobem tradycyjnym.

Wzmocnienie i rozwój bazy technicznej istniejących przedsiębiorstw i zwiększenie stopnia wykorzystania nowoczesnych systemów zarządzania przyczyni się do wzmocnienia konkurencyjności firm regionu, czyli osiągnięcia jednego z trzech nadrzędnych celów *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004 – 2013*.

Przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem

Zgodnie z zapisami *Strategii Europa 2020* jednym z trzech głównych priorytetów, jaki postawiła sobie Europa do osiągnięcia do roku 2020 jest *rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej*. UE wytyczyła sobie w tej dziedzinie trzy najważniejsze cele szczegółowe: ograniczenie co najmniej o 20 % emisji dwutlenku węgla (w porównaniu z poziomem z 1990 r.), zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20 % oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20 %. Czysta i efektywna energia pozwoliłaby UE zaoszczędzić do 2020 r. 60 mld EUR na imporcie ropy naftowej i gazu oraz stworzyć ok. miliona nowych miejsc pracy, co może przełożyć się na wzrost PKB o dodatkowe 0,6 % do 0,8 %.

Krajowy Program Reform jest dokumentem, który przyczynia się do realizacji celów wyznaczonych w *Strategii*, uwzględniając przy tym polską specyfikację i wyzwania. W ramach II priorytetu *Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego* szczególny nacisk położony został na rozwój nowych kierunków innowacyjności w tym ekoinnowacji. W rozwoju technologii środowiskowych upatruje się szansę dla dalszego rozwoju gospodarki kraju w sytuacji ograniczonego dostępu do surowców naturalnych a także możliwość zdynamizowania eksportu szeroko rozumianych towarów i usług środowiskowych.

Na terenie województwa opolskiego technologie środowiskowe w sektorze przedsiębiorstw wdrażane są w RPO WO 2007-2013 w ramach kategorii interwencji 06. Dofinansowane projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w *Strategii Europa 2020* i *Krajowym Programie Reform*. Do najczęstszych korzyści jakie beneficjenci wymieniają z tytułu wdrażania technologii środowiskowych zaliczyć można: ograniczenie energochłonności i materiałochłonności procesów produkcyjnych, obniżkę emisji dwutlenku węgla przez przedsiębiorstwa, zmniejszenie zanieczyszczenia gleby, wody, powietrza lub poziomu hałasu, powtórne wykorzystanie odpadów (recykling) i odzysk energii.

Od początku uruchomienia Programu do końca okresu sprawozdawczego w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* w ramach kategorii interwencji 06 realizowanych jest **27** projektów.

Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja **9** projektów prośrodowiskowych i ekoinnowacyjnych. W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- **3** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie ochrony powietrza, w tym dokonano ograniczenia emisji głównych zanieczyszczeń powietrza o **1,43 ton/rok**;
- **1** przedsiębiorstwo dokonało zmian w produkcji w zakresie gospodarki odpadami;
- **1** przedsiębiorstwo dokonało zmian w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- zostaną utworzone **43** miejsca pracy (**9** dla kobiet), w tym **23** na obszarach wiejskich;
- wdrożono **7** wyników prac B+R;
- wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie wyniosła **1,29 mln Euro**.

Województwo opolskie jest jednym z głównych regionów nowoczesnej produkcji energii w Polsce. *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego. Diagnoza strategiczna*. sporządzony przez Zarząd Województwa Opolskiego dalszy zrównoważony rozwój energetyki na Opolszczyźnie upatruje w znacznym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W okresie sprawozdawczym zakończyła się budowa małej elektrowni wodnej na jazie rzeki Biała Głuchołaska oraz elektrowni wiatrowej w Unikowicach. Wykorzystanie turbiny wiatrowej i wodnej do produkcji energii elektrycznej poprawi stan środowiska oraz przyczyni się do wzrostu zużycia prądu wytworzonego ze źródeł odnawialnych. Projekty zostały zrealizowane w branży czystych technologii energetycznych wskazanej w *Regionalnym Foresight Województwa Opolskiego*, jako kluczowa dla rozwoju Opolszczyzny.

Zintensyfikowanie wykorzystania miejscowych zasobów odnawialnych źródeł energii pozwoli Opolszczyźnie stać się ważnym producentem i eksporterem „zielonej energii”. Jak wynika z *Raportu* szanse na uzyskanie konkurencyjnej przewagi w skali kraju i Europy stwarza nam w szczególności wykorzystanie biomasy, która jest uzyskiwana w silnym sektorze rolno-spożywczym i leśnym regionu. Jako przykład wsparcia tego obszaru może posłużyć projekt budowy pierwszej w kraju instalacji do produkcji peletu z odpadów drzewnych i leśnych, który został zrealizowany w roku 2011 w gminie Byczyna. W projekcie zastosowano innowacyjne

rozwiązania technologiczne, które umożliwią produkcję peletu z dowolnych kawałków drewna, odpadów leśnych, gałęzi, kory i runa leśnego. Powstałe w ten sposób paliwo ekologiczne będzie spełniać najostrzejsze normy ekologiczne. Innowacyjna linia technologiczna powstała przy współpracy przedsiębiorcy z sektorem B+R tj. Instytutem Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachowania” z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu. Niewątpliwie jest to znaczący krok w rozwoju energetyki odnawialnej na terenie województwa i Polski i w dłuższej perspektywie przyczyni się do wzmocnienia energetyczno-ekologicznej specjalizacji województwa opolskiego.

Na rzecz poprawy środowiska wpływ ma kolejny zakończony projekt, w ramach którego na rynek wprowadzone zostały butelki oksybiodegradowalne. Butelki są bezpieczne dla środowiska, ponieważ po rozpadzie nie pozostawiają żadnych szkodliwych substancji.

Jako główną przeszkodę dla działań proekologicznych firm upatruje się w braku środków finansowych na inwestycje. Niemniej nadal należy kłaść szczególny nacisk na podnoszenie świadomości ekologicznej i wiedzy w zakresie ochrony środowiska wśród sektora MŚP. Zdaniem IZ RPO WO 2007-2013 osiągnięcie celów energetyczno-klimatycznych zapisanych w *Strategii Europa 2020* wymaga dalszego finansowania działań proekologicznych ze środków pomocowych w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020.

Obszar: Turystyka [działanie 1.4]

Projekty realizowane w obszarze *turystyka* realizują dwa priorytety **Strategii Europa 2020** tj. *Rozwój inteligentny* i *Rozwój zrównoważony* (ze względu na częściowe powielanie kategorii interwencji realizowanych w ramach wspomnianych priorytetów). Pod względem założonych inicjatyw flagowych dla *Strategii Europa 2020* rozwój obszaru turystyki w ramach RPO WO 2007-2013 przyczyni się do osiągnięcia celów zapisanych dla projektów przewodnich: *Unii innowacji i Polityki przemysłowej w erze globalizacji* (poddziałanie 1.4.1) oraz *Europy efektywnie korzystającej z zasobów* (poddziałanie 1.4.2 w zakresie inwestycji przewidujących budowę ścieżek rowerowych). Projekty przewodnie (zwłaszcza *Polityka przemysłowa w erze globalizacji*) wskazują na konieczność zwiększenia konkurencyjności europejskiej turystyki tak, aby wzmocnić przewagę konkurencyjną sektora produkcji i MŚP.

Analiza SWOT w Programie wykazała, iż słabą stroną Opolszczyzny jest niewystarczająca infrastruktura dla potrzeb turystyki zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich. Naszą atrakcyjność turystyczną w znacznej mierze obniża słaba sieć obiektów noclegowych, głównie z powodu braku środków finansowych na remonty i budowę nowych. Zgodnie ze **Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Opolskim na lata 2007-2013** do słabych stron regionu doliczyć można nierozbudowaną, w relacji z możliwościami i atrakcjami, sieć szlaków turystycznych oraz ścieżek dydaktycznych i proekologicznych. Do tego dochodzi niski stan wiedzy społeczeństwa o walorach turystycznych regionu spowodowany brakiem sprawnego regionalnego i lokalnego systemu informacji turystycznej regionu i nie w pełni wykorzystanego systemu promocji turystycznej.

Szansę rozwoju turystyki w województwie opolskim upatruje się w rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej, z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w szczególności informatycznych. Spore nadzieje wiąże się z rozwojem turystyki sentymentalnej, biznesowej i wzmocnieniem współpracy transgranicznej z Czechami.

Analizując **dane statystyczne GUS** dla województwa opolskiego za rok 2010 województwo opolskie zajmuje ostatnie miejsce w kraju pod względem liczby turystów korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (224,5 tys.) i liczby udzielonych noclegów w tych obiektach (552 tys.). W porównaniu z rokiem 2009 obie wartości uległy nieznacznemu pogorszeniu. Jednocześnie w tym samym okresie czasu zauważalny jest wzrost liczby turystów korzystających z obiektów hotelowych (wzrost o 5,7 tys. turystów) i udzielonych noclegów w hotelach. W roku 2010 wzrosła także liczba turystów zagranicznych korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie opolskim.

Ponadto od roku 2008 systematycznie spada liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 tys. mieszkańców (rok 2008: 614,7 osób na każdy tysiąc mieszkańców województwa opolskiego, rok 2010: 536 osób na każdy tysiąc mieszkańców województwa opolskiego²⁵).

²⁵ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 9 określonym w Załączniku V do sprawozdania.

Optymistycznie prognozy przedstawiają wyniki za I półrocze 2011 r. oraz za trzy kwartały 2011 r. (w momencie sporządzania sprawozdania GUS nie opublikował danych zbiorczych za rok 2011).

Wyniki za I półrocze 2011 r. wskazują, że z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie opolskim skorzystało 103,7 tys. turystów, tj. o ok. 3 tys. więcej niż w I półroczu 2010 r. W okresie od stycznia do czerwca 2011 r. wzrosła o 6 % liczba udzielonych noclegów w porównaniu do analogicznego okresu w 2010 r. (I połowa 2010 r. = 222 tys. noclegów, I połowa 2011 r. = 235,4 tys. noclegów). Największy przyrost udzielonych noclegów zaobserwowano w grupie turystów zagranicznych (wzrost o 6,6 tys. udzielonych noclegów).

Biorąc pod uwagę 3 kwartały 2010 r. i 2011 r. województwo opolskie odnotowało jeden z największych w kraju wzrostów liczby udzielonych noclegów tj. o 4,2 % (opolskie uplasowało się na 3 miejscu za woj. zachodniopomorskim – wzrost o 4,5 % i małopolskim – wzrost o 4,3 %).

Realizowane w ramach działania 1.4 *Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej* RPO WO 2007-2013 projekty są odpowiedzią na zdiagnozowane słabe strony województwa zarówno w Programie, jak i *Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Opolskim na lata 2007-2013*. Wsparcie inwestycje przyczynią się do wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności regionu, m. in. dzięki stworzeniu kompleksowej usługi turystycznej, która przyciągnie turystów krajowych i zagranicznych. Na rozwój społeczno-gospodarczy województwa wpływ mają nowe miejsca pracy, które powstaną w ramach działania 1.4. Pierwsze symptomy wzrostu znaczenia turystyki na Opolszczyźnie można zauważyć na podstawie przedstawionych powyżej badań GUS.

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.4 realizowane są **134** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR 48,20 mln Euro, co stanowi 86 % alokacji przeznaczonej na działanie. Do końca 2011 r. zakończonych zostało **60** projektów, w tym **49** zrealizowanych przez przedsiębiorstwa oraz **11** przez podmioty publiczne.

W rezultacie inwestycji, które zostały zakończone:

- powstanie **299** miejsc pracy w turystyce, w tym **102** dla kobiet i **197** dla mężczyzn;
- turystom udostępniono **373** miejsca noclegowe;
- wybudowano **20** obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- przebudowano **27** obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- wybudowano, przebudowano, wyremontowano **14** obiektów sportowych i rekreacyjnych, z których skorzysta prawie **320 tys. osób**;
- z zrealizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych skorzysta niemal **477 tys. turystów**, z czego **1,6 tys. turystów** skorzysta z systemu rezerwacji i informacji turystycznej.

Na rozwój turystyki w regionie duży wpływ mają także projekty wdrażane na terenie województwa w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego* RPO WO 2007-2013 oraz w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013*, *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, *Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013* i *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*.

Obszar: Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa [poddziałanie 1.4.1]

Od uruchomienia Programu w ramach poddziałania 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* rozpoczęła się realizacja **114** projektów. Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano **49** projektów.

W wyniku realizacji projektów:

- podniesiono jakość bazy gastronomicznej (zmodernizowano, rozbudowano i unowocześniono **13** restauracji oraz utworzono **5** nowych restauracji);
- powstało **13** nowych hoteli, kolejne **4** hotele zostały rozbudowane; część z nowo powstałych hoteli i restauracji powstała dzięki zaadaptowaniu na ten cel posiadanych wcześniej przez przedsiębiorców nieruchomości, budynków gospodarczych, budynków przyzamkowych czy pałacu;
- powstał motel i rancho;

- rozszerzono zakres usług turystyczno-rekreacyjnych oraz zmodernizowano zaplecze gastronomiczne i bazę noclegową w 5 ośrodkach wypoczynkowych;
- utworzono 2 centra sportowo rekreacyjne;
- utworzono obiekt turystyczno-rekreacyjny na terenie odkryć paleontologicznych w Krasiejowie;
- rozbudowano dom pielgrzyma na Górze Św. Anny;
- powstał nowy produkt turystyczny: rejs statkiem po Kanale Gliwickim i Odrze.

Wśród obiektów, które powstały/zostały zmodernizowane (hotele, ośrodków wypoczynkowych, restauracji, centrów turystyki) aż 16 zostało przystosowanych pod względem infrastrukturalnym dla osób niepełnosprawnych, co umożliwi tym osobom swobodne korzystanie ze wszystkich dostępnych usług. W nowo powstałym hotelu Domino w Niemodlinie część z pokoi hotelowych przeznaczona jest dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. W nowoczesnym Centrum Sportu i Rozrywki ZORZA w Namysłowie dla osób niepełnosprawnych przystosowano sanitariaty oraz zamontowano szyb dźwigowy w obiekcie. W ośrodku wypoczynkowym MAX w Jarnołtówku do programu turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych zostanie wprowadzona rehabilitacja wodna.

Dzięki realizacji projektów zlokalizowanych w obrębie Jezior Turawskich wzrośnie ich atrakcyjność turystyczna. Jest to rejon o najwyższych walorach turystycznych w województwie, przy jeziorach biegną trasy rowerowe, konne i piesze. Na jeziorach można uprawiać sporty wodne, odbywają się tutaj m.in. regaty żeglarskie, zawody wędkarskie.

W okresie sprawozdawczym unowocześniono bazę gastronomiczną *Ośrodka Wypoczynkowego „Peters”* położonego nad Jeziorem Turawskim. W ramach projektu zakupiono wyposażenie pomieszczeń kuchennych oraz przeprowadzono roboty ogólnobudowlane. Inwestycja skróci czas oczekiwania na usługi oraz pozwoli zwiększyć ilość wykonywanych usług.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się przebudowa *Ośrodka Wypoczynkowego „Zacisze”* znajdującego się także nad Dużym Jeziorem Turawskim. W ramach inwestycji wybudowano restaurację i kawiarnię oraz zakupiono odpowiednie wyposażenie gastronomiczne. Wybudowanie i wyposażenie Centrum SPA pozwoli na oferowanie pobytów odchudzających i pobytów z programem odnowy biologicznej. Dzięki zainstalowaniu systemu grzewczego można będzie korzystać z usług ośrodka przez cały rok, a nie tylko w sezonie letnim. Zakup rowerów i sprzętu do nordic walking pozwoli na spędzanie w aktywny sposób wolnego czasu oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych regionu.

Zakończony w okresie sprawozdawczym projekt *Stowarzyszenia Delta* pn. *Budowa obiektu turystycznego oraz ścieżki edukacyjnej na terenie odkryć paleontologicznych (Jura Parku) w Krasiejowie* realizuje jeden z głównych celów *Strategii rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007-2013*, tj. udostępnienie w większym zakresie obiektów archeologicznych i paleontologicznych dla celów turystycznych. W oparciu o stanowisko paleontologiczne w Krasiejowie, gdzie został odkryty najstarszy dinozaur świata, podjęte zostały działania związane z zagospodarowaniem terenu wykopalisk paleontologicznych oraz terenów przyległych dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych. Przedmiotem projektu było zagospodarowanie Jura Parku w Krasiejowie, tj.: stworzenie ścieżki edukacyjnej prezentującej dzieje Ziemi i dinozaurów oraz zakup i posadowienie 59 modeli dinozaurów wykonanych z żywicy epoksydowej. Ścieżka zlokalizowana jest po obu stronach projektowanego ogrodzenia tak, by uwydatnić poszczególne epoki w rozwoju Ziemi i zapewnić komfort zwiedzającym. Ponadto wybudowano ziemną platformę widokową i zlokalizowano na niej obiekt obejmujący m.in. kasy, punkt informacji, punkt sprzedaży pamiątek. Dzięki realizacji projektu zostało utworzonych 20 nowych miejsc pracy w turystyce.

Każda z inwestycji wspomnianych w powyższym opisie obszaru turystyki przyczynia się do osiągania założeń *Strategii Europa 2020* poprzez realizację celów inicjatyw flagowych *Unii innowacji* oraz *Polityki przemysłowej* w erze globalizacji.

Obszar: Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny [poddziałanie 1.4.2]

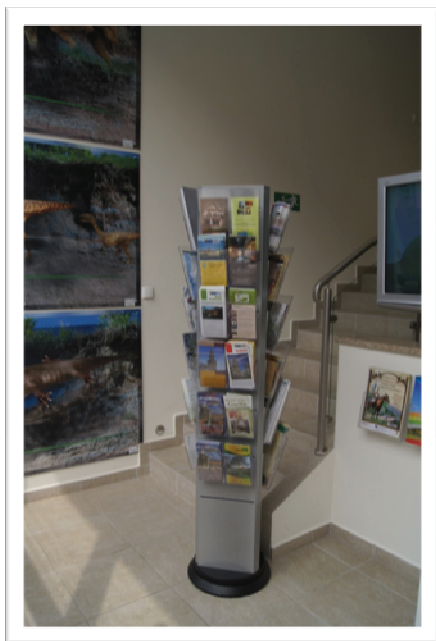
Od uruchomienia Programu w ramach poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* realizowanych jest 20 projektów.

Do końca 2011 r. zakończonych zostało **11** projektów, które przyczyniły się do unowocześnienia bazy sportowej w regionie. **10** spośród **11** zakończonych projektów związanych było z budową/ przebudową/ rozbudową centrów i kompleksów sportowo-rekreacyjnych (m.in. basenów, boisk, sal widowiskowych i sportowo-rekreacyjnych). Dzięki realizacji przedsięwzięć na terenie gmin: **Lubsza, Namysłów, Niemodlin, Brzeg, Tarnów Opolski, Kluczbork, Głogówek, Kędzierzyn-Koźle, Olesno oraz Zdzeszowice** zapewniony został swobodny dostęp do profesjonalnej i bezpiecznej infrastruktury sportowej (która może być wykorzystywana przez cały rok), umożliwiającej organizację zawodów sportowych oraz imprez kulturalnych.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się budowa wielofunkcyjnego obiektu sportowo-rekreacyjnego w Oleśnie. Zarówno na terenie gminy Olesno, jak i powiatu oleskiego nie ma żadnego obiektu o podobnym charakterze. Wybudowany obiekt jest w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych: dla potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich w obiekcie zainstalowano windę łączącą obie kondygnacje. Oprócz tego przystosowano wymiarami i wyposażeniem toalety i przebieralnię, a na parkingu przy kompleksie wydzielono i specjalnie oznakowano miejsca parkingowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych.

W *Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Opolskim na lata 2007-2013* wśród słabych stron województwa opolskiego wymienia się nie w pełni wykorzystany system promocji turystycznej oraz brak sprawnego regionalnego i lokalnego systemu informacji turystycznej. Aby temu zaradzić w roku 2012 planowany jest nabór wniosków w ramach poddziałania 1.4.2 na projekty promujące region. Alokacja na nabór pochodzi z dodatkowych środków otrzymanych z KRW (kwota EFRR 0,5 mln Euro).

Prócz tego na uwagę zasługują projekty Opolskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej (OROT) wdrażane w ramach RPO WO 2007-2013 i komponentu regionalnego *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, których celem jest promocja zasobów turystycznych Opolszczyzny i stworzenie nowoczesnego systemu informacji turystycznej.

Fot. *Opolskie Centrum Informacji Turystycznej*

W ramach poddziałania 1.4.2 RPO WO 2007-2013, OROT otrzymał wsparcie na utworzenie i wyposażenie Opolskiego Centrum Informacji Turystycznej oraz uruchomienie pierwszego, regionalnego portalu informacji turystycznej (szczegółowe informacje nt. zrealizowanego projektu zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu rocznym za 2010 r.). Realizacja projektu stworzyła silne podwaliny pod budowę spójnego systemu informacji turystycznej w regionie.

W ramach poddziałania 8.1.1 *Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw* PO KL 2007-2013, OROT wdraża dwie edycje projektu pn. *Przewodnik terenowy po województwie opolskim*. Projekty są odpowiedzią na znaczne zapotrzebowanie na przewodników terenowych ze strony branży turystycznej województwa i mają na celu wesprzeć rozwój turystyki w regionie poprzez zwiększenie liczby wykwalifikowanej kadry stanowiącej element usługi turystycznej. Szczególny nacisk położony jest na zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej wśród kobiet (min. 55% uczestników projektów stanowią kobiety). W ramach kursu prowadzone są zajęcia z języka obcego (do wyboru: nauka języka angielskiego lub niemieckiego), zajęcia teoretyczne m. in. z zakresu historii, geografii, przyrody, środowiska

i terenoznawstwa Polski z naciskiem na elementy typowe dla województwa opolskiego oraz przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu przewodnika wraz z poznaniem atrakcji turystycznych Śląska Opolskiego. I edycja kursu przeprowadzona w roku 2010 pozwoliła nabyć 60 uczestnikom projektu kwalifikacje w zawodzie Przewodnika Turystycznego Terenowego po województwie opolskim. II edycja zaplanowana została na rok 2012 i swoim zasięgiem ma obejmować również 60 uczestników.

Działania komplementarne w zakresie promocji walorów turystycznych Opolszczyzny realizowane są również w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013*.

Jednym z efektów projektów dofinansowanych w ramach poddziałania 1.4.2 RPO WO 2007-2013 jest również budowa ścieżek rowerowych. Zgodnie z celami projektu przewodniego *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* realizacja inwestycji z powyższego zakresu przyczyni się do osiągnięcia założeń *Strategii Europa 2020* zakładających, m. in. szeroko pojętą modernizację rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej.

Podsumowanie wsparcia w podziale na branże wg Sekcji PKD 2007 w ramach Osi priorytetowej 1

Dla województwa opolskiego charakterystyczny jest wysoki udział przemysłu w gospodarce regionu, przy czym jego struktura działowa jest zróżnicowana. Do mocnych stron regionu w analizie SWOT Programu zaliczono wysoką konkurencyjność zakładów przemysłu spożywczego i cementowo-wapienniczego oraz nowoczesny i rozwinięty przemysł meblarski i drzewny. Ponadto szanse rozwoju gospodarczego stwarza potencjał takich sektorów przemysłu jak chemicznego, energetycznego, wyrobów z metali, maszynowego i elektromaszynowego.

W roku 2010 w porównaniu z rokiem 2009 liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wzrosła o 38 (rok 2009: na każde 10 mieszkańców województwa przypadało 926 podmiotów gospodarki narodowej, w roku 2010: na każde 10 mieszkańców województwa przypadało 964 podmiotów gospodarki narodowej)²⁶.

Z danych **Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu**²⁷ wynika, iż w grudniu 2011 roku na terenie województwa zarejestrowanych było ponad 97,5 tysiąca podmiotów gospodarczych, przy czym sektor prywatny skupił 95,7% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Odnotowany spadek poziomu przedsiębiorczości o 1,5 tys. podmiotów w odniesieniu do roku poprzedniego, częściowo spowodowany jest przez aktualizację rejestru REGON, która miała miejsce w kwietniu 2011 roku (w jej wyniku wielkość rejestru zmniejszyła się o 1,3 tys. jednostek).

W strukturze podmiotów zarejestrowanych w REGON na koniec roku 2010 dominowały podmioty Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (26,4 tys.). Wysoki poziom podmiotów odnotowano w Sekcji F *Budownictwo* (13,3 tys.) i Sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe* (8,6 tys.). Również na koniec roku 2011 sytuacja nie uległa zmianie, w dalszym ciągu działalność gospodarcza na Opolszczyźnie skoncentrowana jest w obrębie trzech sekcji gospodarki: handel, naprawa pojazdów samochodowych (26,0%), budownictwo (13,5%) i przemysł (9,1%). Należy zauważyć, iż przetwórstwo przemysłowe i budownictwo w woj. opolskim odgrywają większą rolę w gospodarce aniżeli przeciętnie w kraju.

W porównaniu z rokiem poprzednim, na koniec 2011 r. największy spadek liczby podmiotów odnotowano w Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (o 991 przedsiębiorstw), Sekcji H *Transport i gospodarka magazynowa* (o 351 przedsiębiorstw) oraz Sekcji F *Budownictwo* (142 przedsiębiorstwa). W tym czasie istotny przyrost liczby podmiotów miał miejsce w obrębie Sekcji L *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* (o 180 podmiotów) oraz Sekcji J *Informacja i komunikacja* (o 82 podmioty).

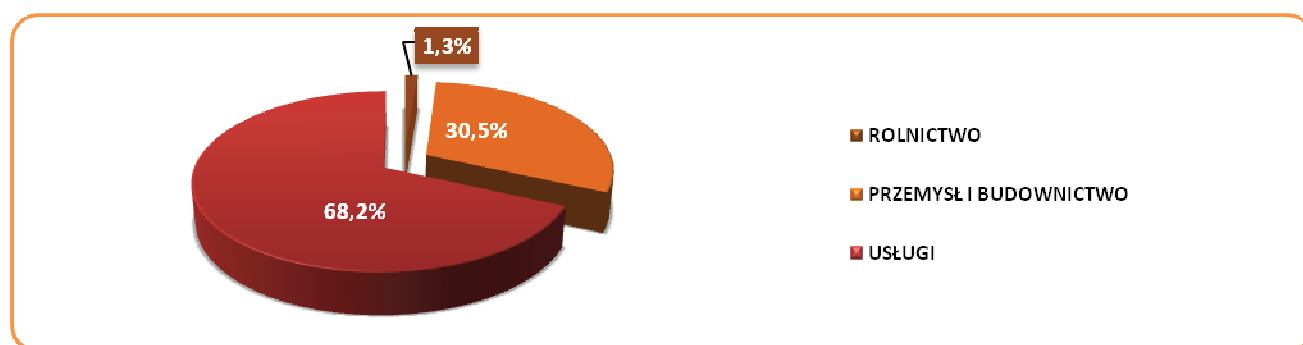
Ponadto w odniesieniu do danych za rok 2010, w roku 2011 nastąpił wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu o 10,5% oraz wzrost wartości sprzedaży hurtowej (o 19,1%) i detalicznej (o 13,5%).

IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1 pod względem struktury branżowej i sektorów gospodarki. Biorąc pod uwagę zakres dostępnych danych z badań zostały wyłączone umowy zawarte pomiędzy funduszami pożyczkowymi/funduszem poręczeniowym a ostatecznymi beneficjentami (przedsiębiorcami).

²⁶ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 18 określonym w Załączniku V do sprawozdania.

²⁷ *Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011*, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Wykres 32. Struktura realizowanych projektów w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 wg sektorów gospodarki

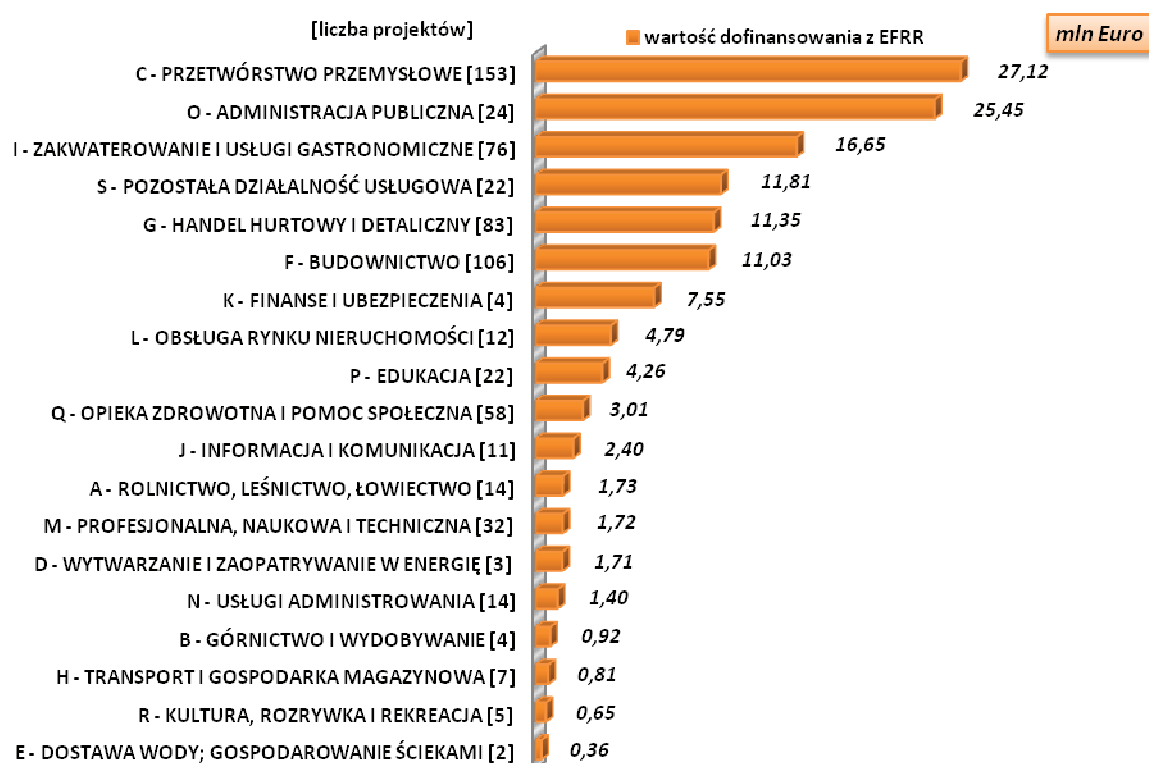

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Z analizy struktury sektorów gospodarki wspartych w ramach Osi priorytetowej 1 w ramach podpisanych umów (Wykres 32) wynika, iż najwięcej środków skierowanych zostało do sektora usług (łącznie EFRR 91,84 mln Euro, co stanowi ponad 68%). Na drugim miejscu znajduje się przemysł i budownictwo dofinansowany na kwotę EFRR ok. 41,13 mln Euro. Najmniej środków powędruje do beneficjentów prowadzących działalność w obszarze rolnictwa (1,73 mln Euro).

Poniższy Wykres 33 ilustruje strukturę branżową przedsięwzięć realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1.

Wykres 33. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 1 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Jak wynika z danych zaprezentowanych na Wykresie 33 największe wsparcie unijne uzyskała Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe, w ramach której realizowane są 153 projekty. W sekcji tej największą skalą wsparcia objęte zostały poniższe działy:

- Dział 16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (29 projektów na kwotę EFRR 5,28 mln Euro);
- Dział 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (22 projekty na kwotę EFRR 4,77 mln Euro);

- Dział 23 *Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych* (17 projektów na kwotę EFRR 3,75 mln Euro);
- Dział 22 *Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* (14 projektów na kwotę EFRR 2,34 mln Euro);
- Dział 10 *Produkcja artykułów spożywczych* (10 projektów na kwotę EFRR 1,98 mln Euro).

Wśród tych działów znajduje się przemysł spożywczy należący do najważniejszych branż regionalnego foresightu²⁸. Wysoka pozycja tej branży to efekt potencjału regionu w postaci bogatych zasobów naturalnych.

Niewystarczająco doinwestowany jest przemysł chemiczny będący zgodnie z regionalnym foresightem najważniejszą branżą przemysłową regionu i wizytówką regionu na tle kraju. W ramach Osi priorytetowej 1 wsparcie na kwotę EFRR ok. 1 mln Euro otrzymały 3 przedsiębiorstwa działające w zakresie Działu 20 *Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych*. Niska innowacyjność oferty produktowej przemysłu chemicznego sprawiła, iż IZ RPO WO 2007-2013 skoncentrowała się na rozwoju sektora naukowo-badawczego, w szczególności poprawie jego infrastruktury oraz podjęła działania na rzecz wzrostu współpracy sfer nauki i biznesu w zakresie przemysłu chemicznego. Przedmiotowe inwestycje finansowane są m. in. ze środków unijnych przeznaczonych na poddziałania 1.1.1, 1.3.1 i 5.1.1. Nowoczesny przemysł chemiczny oparty na współdziałaniu sektora małych i średnich przedsiębiorstw z kompleksem edukacyjno-badawczym będzie generować nowe miejsca pracy i hamować niekorzystne zjawisko migracji.

Równie wysoki poziom wsparcia otrzymały 24 projekty wdrażane w ramach Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*. Są to mocno kapitałochłonne projekty realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach poddziałania 1.4.2.

Na trzeciej pozycji zaklasyfikowały się projekty z poddziałania 1.4.1 wdrażane w ramach Sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* (76 projektów na kwotę EFRR 16,65 mln Euro), z czego porównywalne dofinansowanie otrzymały projekty z Działu 55 *Zakwaterowanie* oraz Działu 56 *Działalność usługowa związana z wyżywieniem* (ponad 8 mln Euro na każdy z działów).

Zbliżony poziom pomocy unijnej w kwocie powyżej 11 mln Euro pozyskały trzy kolejne sekcje: Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*, Sekcja G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* i Sekcja F *Budownictwo*.

W ramach Sekcji S na tle wszystkich działów szczególnie wyróżnia się wsparcie dla Działu 94 *Działalność organizacji członkowskich* (8 projektów na kwotę 10,56 mln Euro), w której beneficjentami są fundacje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe i kościół katolicki.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w Sekcji G otrzymane środki unijne przeznaczą na projekty z poniższych działów:

- Dział 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (35 projektów na kwotę EFRR 6,31 mln Euro);
- Dział 46 *Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (29 projektów na kwotę EFRR 3,68 mln Euro);
- Dział 45 *Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych samochodowymi* (19 projektów na kwotę EFRR 1,36 mln Euro).

Duże znaczenie budownictwa w gospodarce regionu potwierdza podział wg sekcji PKD projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1. Z zakresu branży budownictwa najwyższy poziom dofinansowania przypada na Dział 43 *Roboty budowlane specjalistyczne* (58 projektów na kwotę EFRR 5,62 mln Euro). Wzmocnienie sektora małych i średnich firm z zakresu budownictwa daje szansę na poprawę ich pozycji konkurencyjnej na rynku. Stosunkowo wysoka konkurencyjność tej branży na tle kraju wynika ze znacznych zasobów surowców mineralnych na terenie województwa a także z posiadania wykwalifikowanych zasobów pracy. Ponadto województwo dysponuje silnym zapleczem naukowo-badawczym oraz specjalistycznym szkolnictwem zawodowym co pozwala utrzymać dynamikę budownictwa.

²⁸ Województwo Opolskie Regionem Zrównoważonego Rozwoju Foresight Regionalny do 2020

W znacznej mierze za sprawą funduszu pożyczkowego i poręczeniowego wspartych w ramach działania 1.2 na 7 pozycji uplasowała się Sekcja K *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (4 projekty na kwotę EFRR 7,55 mln Euro).

Ponad 4 mln Euro wsparcia otrzymali beneficjenci działający w Sekcji L *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* i Sekcji P *Edukacja*.

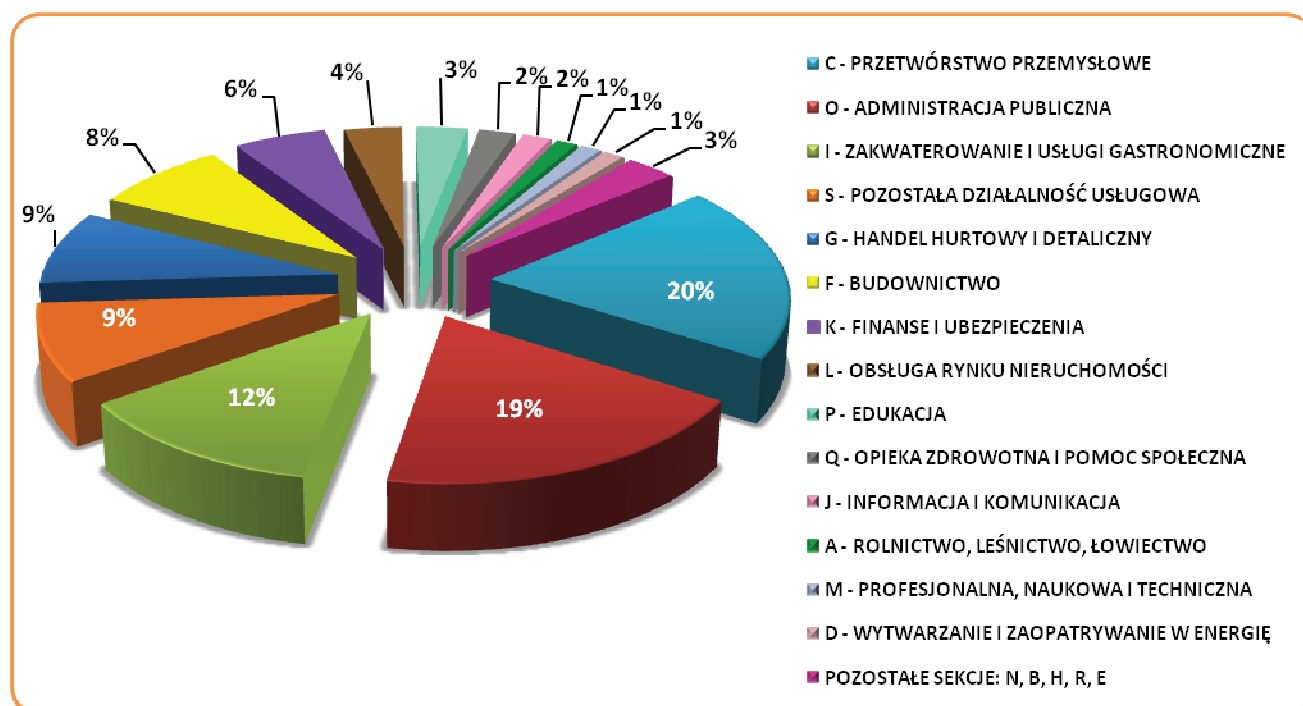
W ramach Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* dofinansowanie na kwotę EFRR 3 mln Euro pozyskały niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, gabinety rehabilitacji, gabinety stomatologiczne i laboratoria analityczne. Dzięki wsparciu w Opolu powstanie pierwsze hospicjum stacjonarne oraz centrum opieki paliatywnej, a zakup ambulansów z wyposażeniem pozwoli świadczyć usługi ratownictwa medycznego podstawowego jak i specjalistycznego.

Skutecznie o wsparcie unijne starają się firmy prowadzące działalność w Sekcji M *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (32 projekty na kwotę EFRR ok. 1,72 mln PLN). Jest to sekcja o bardzo złożonym charakterze, w skład której wchodzi przedsiębiorstwa z obszaru doradztwa prawniczego, księgowo-rachunkowego oraz firmy świadczące usługi architektoniczne, geologiczne, geodezyjne, kartograficzne. W obszarze tym największa pula środków unijnych przypadła beneficjentom z Działu 71 *Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne*.

Z punktu widzenia udziału poszczególnych Sekcji w ogólnej liczbie projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1 dominują projekty z Sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe* i Sekcji O *Administracja publiczna* (projekty z przedmiotowych sekcji stanowią łącznie ok. 40%). Trzecią grupę stanowią projekty wdrażane w obszarze zakwaterowania i usług gastronomicznych. Najmniejszy udział w strukturze branżowej wykazują podmioty działające w Sekcji N *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*, Sekcji B *Górnictwo i wydobywanie*, Sekcji H *Transport i gospodarka magazynowa*, Sekcji R *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* oraz Sekcji E *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją*.

Szczegółowe informacje nt. udziału poszczególnych Sekcji PKD w dofinansowaniu EFRR przedstawiono na Wykresie 34.

Wykres 34. Udział poszczególnych Sekcji PKD 2007 w dofinansowaniu EFRR w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

W **Strategii Europa 2020** za cel wytyczono osiągnięcie do roku 2020 wskaźnika zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym 24-60 lat na poziomie 75%. Stopa zatrudnienia powinna wzrosnąć na skutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób starszych oraz dzięki lepszej integracji migrantów na rynku pracy. W roku 2010 średnia wartość wskaźnika dla Europy wynosiła 69%, przy czym pracowało tylko 63% kobiet podczas gdy zatrudnienie mężczyzn osiągnęło 76%. Pośród ludzi młodych ponad 21% osób pozostawało bez pracy. Jeszcze gorzej sytuacja wygląda w grupie wiekowej 55-64 lat – pracę posiadało tylko 46% osób starszych i jest to znacznie mniej niż w innych częściach świata.

W **Krajowym Programie Reform** określając cel narodowy w obszarze zatrudnienia uwzględniono przewidywany ubytek ludności w wieku produkcyjnym. W założeniach zapisanych w dokumencie do roku 2020 poziom zatrudnienia w Polsce ma wzrosnąć do poziomu 71% a stopa bezrobocia zmniejszyć poniżej 7%. Aby cel krajowy został osiągnięty podejmowane będą działania prowadzące do aktywizacji grup społecznych, które w niewystarczającym stopniu są aktywne na rynku pracy, w szczególności młodzieży, kobiet, osób powyżej 50 roku życia i osób niepełnosprawnych.

Na koniec roku 2011 z danych GUS z badania BAEL wynika, iż stopa bezrobocia w Polsce wyniosła tyle samo co średnia unijna, tj. 9,9%. Porównując z danymi dla roku poprzedniego zawartymi we wskaźnikach kontekstowych poziom bezrobocia w kraju wzrósł o 0,3 punktu procentowego.²⁹ Liczba bezrobotnych w tym okresie zwiększyła się o 101 tys. osiągając wartość 1,8 mln ludzi. W przypadku stopy bezrobocia rejestrowanego w roku 2011 również nastąpił wzrost do poziomu 12,5% (dla roku 2010 wynosiła 12,4%³⁰). Jednocześnie w analogicznym okresie za sprawą wzrostu liczby osób aktywnych zawodowo o 227 tys. (łącznie prawie 18 mln osób), zwiększył się współczynnik aktywności zawodowej o 0,5 punktu procentowego (do 56,3%). O 126 tys. osób podniosła się liczba osób pracujących w gospodarce narodowej (łącznie 16,2 mln osób), w szczególności dotyczy to sektora przemysłu i budownictwa³¹.

W województwie opolskim³² z końcem roku 2011 zarejestrowanych było 48 029 bezrobotnych, jest to mniej o 746 osób od wartości uzyskanej na koniec 2010 (spadek o 1,5%). Zarejestrowani bezrobotni stanowili 13,3% ludności aktywnej zawodowo, co oznacza spadek o 0,3 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzedzającym³³. Cechą charakterystyczną województwa opolskiego jest wyższy poziom stopy bezrobocia od średniego w kraju. Sytuacja ta jest stała od wielu lat, wg danych na koniec 2011 r. poziom bezrobocia na Opolszczyźnie przewyższył wartość krajową o 0,8 punktu procentowego, co daje nam 8 miejsce w kraju (w roku 2010 było to miejsce 9). Dane z grudnia 2011 r. wskazują, iż Opolszczyzna jest jednym z pięciu województw, w których stopa bezrobocia spadła, jednak spadek ten był zbyt mały, aby mógł w sposób zdecydowany zbliżyć region do wartości stopy ogólnopolskiej.

W ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku 2011 najwięcej osób znajdowało się w przedziale wiekowym 25-34 lata (13 242 osoby; 27,6%). Wysoki odsetek stanowią również poszukujący pracy w wieku 45-54 lata (10 113 osób; 21,1% ogółu). Najmniejszy procentowy udział w bezrobociu reprezentują bezrobotni w wieku 55 lat i więcej, tj. łącznie 11,4% (6 535 osób).

Bezpośredni wpływ na obraz rynku pracy mają nowoutworzone miejsca pracy. W roku 2011 liczba wygenerowanych nowych miejsc pracy porównywalna była z rokiem poprzednim. W przeciągu I-III kwartału ubiegłego roku duże, średnie i małe podmioty gospodarki wytworzyły ogółem 10 135 nowych miejsc zatrudnienia, z czego 1 255 przypadło na sektor publiczny. W sektorze prywatnym wygenerowano 8 880

²⁹ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 2 określonym w Załączniku V do sprawozdania stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2010 r. wyniosła 9,6%.

³⁰ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 2a określonym w Załączniku V do sprawozdania.

³¹ *Sytuacja Społeczno-Gospodarcza Polski w 2011 r.*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, marzec 2012.

³² *Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011*, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

³³ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 2a określonym w Załączniku V do sprawozdania stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie opolskim na koniec 2010 r. wyniosła 13,6%.

nowych miejsc pracy, w tym 3 525 przypadło na podmioty małe, 3 149 na średnie, 3 191 na duże. O wzroście zdolności regionalnej gospodarki do zatrudnienia świadczy większa liczba ofert zatrudnienia niesubsydiowanego w porównaniu z rokiem 2010.

W ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 przeprowadzono analizę planowanych do utworzenia miejsc pracy w zakresie wskaźników produktu i rezultatu. Poza wskaźnikami programowymi badaniem objęto pozostałe wskaźniki z obszaru miejsc pracy z tych działań/poddziałów, które w sposób bezpośredni nie przekładają się na wartości wskaźników założonych w Programie, ale obrazują wpływ Programu na rynek pracy. Podstawą analizy były szacowane wartości wskaźników zadeklarowane przez beneficjentów w podpisanych umowach o dofinansowanie zawarte w lokalnym systemie informatycznym SEZaM RPO WO 2007-2013. Wyjątek stanowi działanie 1.2, dla którego dane dot. wskaźnika rezultatu pochodzą ze sprawozdań merytorycznych składanych w systemie miesięcznym przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe do Instytucji Pośredniczącej II stopnia (dane obejmują informacje na temat planowanych do utworzenia miejsc pracy zadeklarowanych przez przedsiębiorców na etapie składania wniosku).

Ze względu na zakres posiadanych informacji analiza planowanych do utworzenia miejsc pracy oparta została na 5 zasadniczych wymiarach tj.:

- podziale ze względu na działanie/poddziałanie,
- podziale ze względu na sektory gospodarki i strukturę branżową,
- podziale ze względu na konieczne kwalifikacje,
- podziale ze względu na zróżnicowanie terytorialne,
- podziale ze względu na płeć zatrudnionych osób,
- podziale na miejsca pracy pośrednie.

➤ **Utworzone miejsca pracy w podziale ze względu na działanie/poddziałanie**

Tabela 44. prezentuje szczegółowe dane monitoringowe w zakresie utworzonych miejsc pracy wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. w ramach wszystkich działań/poddziałów wdrażanych w Osi priorytetowej 1.

Tabela 44. Szacowana liczba utworzonych miejsc pracy na podstawie podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na działania/poddziałania oraz ze względu na płeć

Nazwa działania/poddziałania	Podział ze względu na płeć	Utworzone miejsca pracy <u>wskaźnik produktu</u>	Utworzone miejsca pracy <u>wskaźnik rezultatu</u>	Suma <u>(produkt + rezultat)</u>
Poddziałanie 1.1.1 <i>Wsparcie instytucji otoczenia biznesu</i>	Ogółem	0	51	51
	<i>Kobiety</i>	<i>0</i>	<i>20</i>	<i>20</i>
	<i>Mężczyźni</i>	<i>0</i>	<i>31</i>	<i>31</i>
Poddziałanie 1.1.2 <i>Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach</i>	Ogółem	16	1 017	1 033
	<i>Kobiety</i>	<i>2</i>	<i>173</i>	<i>175</i>
	<i>Mężczyźni</i>	<i>14</i>	<i>844</i>	<i>858</i>
Działanie 1.2 <i>Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości</i>	Ogółem	19	525	544
	<i>Kobiety</i>	<i>6</i>	<i>169</i>	<i>175</i>
	<i>Mężczyźni</i>	<i>13</i>	<i>356</i>	<i>369</i>
Poddziałanie 1.3.1 <i>Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw</i>	Ogółem	0	2	2
	<i>Kobiety</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
	<i>Mężczyźni</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Poddziałanie 1.3.2 <i>Inwestycje w innowacje w</i>	Ogółem	0	1 027	1 027
	<i>Kobiety</i>	<i>0</i>	<i>181</i>	<i>181</i>

Nazwa działania/poddziałania	Podział ze względu na płeć	Utworzone miejsca pracy <u>wskaźnik produktu</u>	Utworzone miejsca pracy <u>wskaźnik rezultatu</u>	Suma <u>(produkt + rezultat)</u>
<i>przedsiębiorstwach</i>	<i>Mężczyźni</i>	0	846	846
Poddziałanie 1.4.1 <i>Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno – sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa</i>	Ogółem	0	743	743
	<i>Kobiety</i>	0	225	225
	<i>Mężczyźni</i>	0	518	518
Poddziałanie 1.4.2 <i>Usługi turystyczne i rekreacyjno – sportowe świadczone przez sektor publiczny</i>	Ogółem	1	123	124
	<i>Kobiety</i>	1	50	51
	<i>Mężczyźni</i>	0	73	73
Razem Oś priorytetowa 1	Ogółem	36	3 488	3 524
	<i>Kobiety</i>	9	819	828
	<i>Mężczyźni</i>	27	2 669	2 696

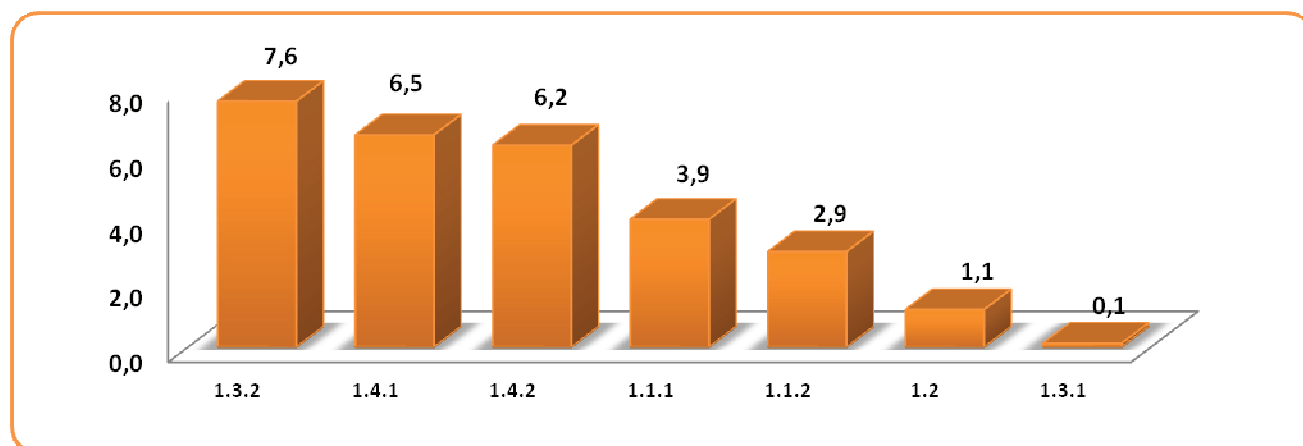
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) oraz sprawozdań merytorycznych funduszy pożyczkowych/poręczeniowych.

Jak wynika z *Tabeli 44 w ramach Osi priorytetowej 1 przewiduje się, iż łącznie powstanie ponad 3,5 tys. miejsc pracy*, z czego zdecydowaną większość (tj. 99%) stanowią miejsca pracy powstałe na skutek realizacji projektu, czyli w ramach wskaźników rezultatu. W przypadku pozostałych 36 miejsc pracy, szacowane miejsca pracy są wskaźnikami produktu, co oznacza że beneficjent uzyska bezpośrednie dofinansowanie na ich stworzenie. Taka sytuacja ma miejsce tylko w odniesieniu do trzech obszarów: projektów typu StartUp w ramach poddziałania 1.1.2, gdzie dofinansowanie otrzymują osoby zamierzające założyć działalność gospodarczą, instrumentów inżynierii finansowej w ramach działania 1.2, gdzie utworzone miejsca pracy posłużą do prawidłowej realizacji usług pożyczkowo-poręczeniowych dla przedsiębiorców oraz turystyki w sektorze publicznym.

Szacuje się, iż **najwięcej miejsc pracy powstanie w ramach poddziałania 1.3.2** (1 027 miejsc pracy), natomiast najmniej zostanie utworzonych w ramach poddziałania 1.3.1 (2 miejsca pracy).

Z uwagi na średnią wartość miejsc pracy jaka powstanie w ramach 1 dofinansowanego projektu, najbardziej efektywne są projekty realizowane w ramach poddziałania 1.3.2, gdzie średnio każdy projekt wygeneruje ponad 7 miejsc pracy. Pod względem wydajności wysoko sytuują się poddziałania z obszaru turystyki, dla których każdy wsparty projekt dodatkowo tworzy ponad 6 nowych miejsc pracy. Wysoki poziom skuteczności wsparcia zauważalny jest w stosunku do projektów wspartych w ramach poddziałania 1.1.1. Szacuje się, że w przedsiębiorstwach obsługiwanych przez utworzone inkubatory przedsiębiorczości oraz centra biznesu i transferu wiedzy powstanie 51 nowych miejsc pracy, co daje prawie 4 miejsca pracy na każdy realizowany projekt. Mniej produktywna pod względem bezpośredniego wsparcia rynku pracy okazuje się interwencja skierowana na poddziałanie 1.1.2, w ramach którego każdy projekt przyczynia się do utworzenia ok. 3 miejsc pracy. Ponadto w ramach poddziałania 1.1.2 występuje duże zróżnicowane aktywności zatrudnieniowej beneficjentów w zależności od realizowanego typu projektu. Przedsiębiorcy, którzy otrzymali dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej (tzw. projekty typu StartUp), utworzyli znacznie mniej miejsc pracy niż pozostali mikroprzedsiębiorcy korzystający z dofinansowania w tym obszarze.

Wykres 35. Średnia liczba utworzonych miejsc pracy w ramach 1 projektu, szacowana na podstawie podpisanych umów w ramach poszczególnych działań/poddziałów wdrażanych w Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) oraz sprawozdań merytorycznych funduszy pożyczkowych/poreczeniowych.

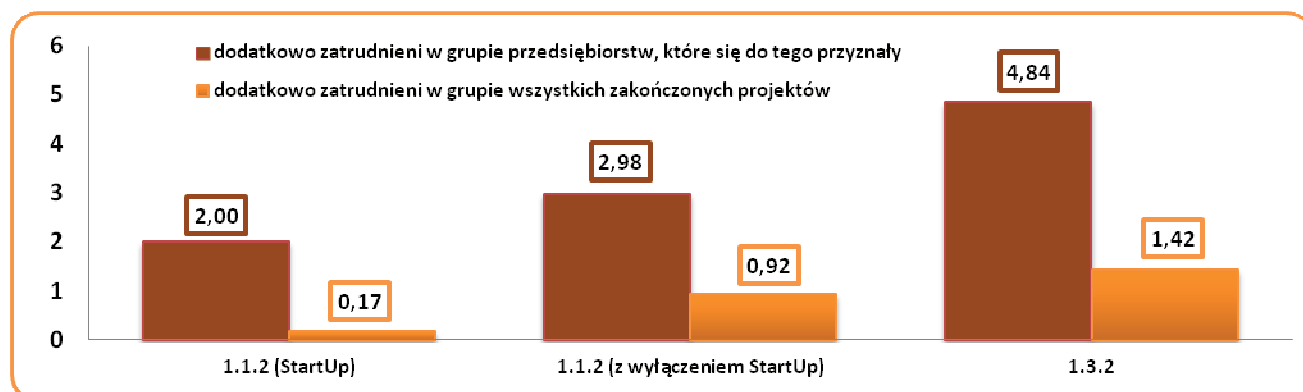
W I kwartale 2012 ukazała się opracowana w okresie sprawozdawczym przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego publikacja pt. **Wpływ wybranych instrumentów finansowania rozwoju rynku pracy województwa opolskiego**. W ramach publikacji dokonano próby oszacowania kosztów powstania jednego miejsca pracy. W efekcie obliczeń ustalono, iż średni koszt jednego wygenerowanego miejsca pracy w ramach poddziałań 1.1.2, 1.3.1, 1.3.2, 1.4.1 i 1.4.2 wynosi 151 tys. PLN, przy czym w zakresie przedsiębiorczości koszt ten stanowi 136,9 tys. PLN, w obszarze turystyki - 213,8 tys. PLN, a w zakresie działalności B+R – 168,9 tys. PLN. Obliczenia oparte zostały o wartości umów dla projektów generujących miejsca pracy w podziale na sumę wygenerowanych miejsc pracy. W dłuższej perspektywie czasowej koszty te powinny ulec znacznemu zmniejszeniu. Obecnie ze względu na duże zapóźnienie regionu podejmowane są przede wszystkim inwestycje bardzo kapitałochłonne, w rezultacie których powstanie silna baza dla rozwoju przedsiębiorstw, dająca w przyszłości potencjał do tworzenia nowych miejsc pracy.

Wyniki badań przeprowadzonych w ramach badania ewaluacyjnego **Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w woj. opolskim** pozwalają wnioskować, iż faktyczny wpływ Programu na rynek pracy w regionie jest znacznie większy niż wynika to ze wskaźników prezentowanych przez beneficjentów w umowach o dofinansowanie.

Przedmiotowe badanie obejmowało m. in. projekty realizowane w ramach poddziałań 1.1.2 i 1.3.2 RPO WO 2007-2013³⁴. W grupie badanych beneficjentów wsparcia ukierunkowanego na rozwój mikroprzedsiębiorstw (poddziałanie 1.1.2 z wyłączeniem StartUp) aż 28,4% przyznało, iż zatrudniło osoby dodatkowe, nieprzewidziane w dokumentacji, których zatrudnienie było jednak powiązane z faktem otrzymanego wsparcia (przeciętnie 2,98 osób w ramach każdego z projektów z grupy 28,4% projektów zakończonych). Niewiele mniejsze udziały przedsiębiorstw dokonujących zatrudnienia ponad zapisami w biznesplanie/wniosku występowały wśród beneficjentów poddziałania 1.3.2 – w grupie tej 26,5% przedsiębiorców zatrudniło dodatkowych pracowników (średnio 4,84 osób w ramach każdego z projektów). Najmniejszy odsetek przedsiębiorstw dokonujących zatrudnień wystąpił w ramach projektów typu StartUp w poddziałaniu 1.1.2 (8,3%), gdzie przeciętne dodatkowe zatrudnienie jest znacznie niższe od wyniku zaobserwowanego dla pozostałych naborów skierowanych na rozwój mikroprzedsiębiorstw i wyniosło 2 osoby. Ekstrapolując dane o średniej liczbie dodatkowo utworzonych miejsc pracy przez określone grupy przedsiębiorców, którzy przyznali się do zatrudnienia dodatkowych pracowników (tj. 28,4% z poddziałania 1.1.2 oraz 26,5% z poddziałania 1.3.2) na całą populację projektów zakończonych w ramach ww. poddziałań można szacować, że przeciętnie w ramach każdego z projektów zakończonych w poddziałaniu 1.1.2 zatrudniono dodatkowo 0,92 osób a w poddziałaniu 1.3.2 zatrudniono 1,42 osób. Biorąc pod uwagę powyższe dane należy stwierdzić, iż projekty realizowane w ramach RPO WO 2007-2013 charakteryzuje wysoka efektywność zatrudnieniowa.

³⁴ Zakresem przedmiotowym badania objęte zostały także projekty realizowane w ramach poddziałania 6.1.3 i działania 6.2 PO KL 2007-2013.

Wykres 36. Przeciętna liczba zatrudnionych dodatkowo pracowników ponad liczbę osób ujętą we wniosku o dofinansowanie w odniesieniu do tych projektów, w ramach których beneficjenci przyznali że dokonali zatrudnienia dodatkowego personelu jak również w odniesieniu do wszystkich projektów zakończonych w ramach danego poddziałania (stan na 31.12.2010 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie wyników badania ewaluacyjnego *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w woj. opolskim*.

Faktyczny sukces w obszarze zatrudnienia uzależniony jest od zachowania **trwałości nowych podmiotów gospodarczych i nowoutworzonych miejsc pracy**. Ewaluator podjął próbę oceny trwałości udzielonego wsparcia. Najwyżej trwałość stworzonych miejsc pracy w okresie 2 lat ocenili respondenci należący do poddziałania 1.3.2. W tym przypadku przeciętna ocena wyniosła 4,46 (uczestnicy badania dokonywali oceny na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało przewagę rezultatów krótkofalowych, a 5 – przewagę rezultatów długofalowych). Nieco mniejsza wartość osiągnięta została w ramach poddziałania 1.1.2 (wartość 4,4). Ocena trwałości w okresie 5 lat została oceniona najwyżej w przypadku respondentów poddziałania 1.1.2 w ramach konkursu skierowanego na projekty typu StartUp, (wartość 4,86) oraz w poddziałaniu 1.3.2 (wartość 4,46).

Trwałość efektów w sferze zatrudnienia wzmacnia fakt, iż ponad połowa biorących udział w badaniu przedsiębiorców planuje zwiększyć zatrudnienie w ciągu najbliższych dwóch lat (w poddziałaniu 1.3.2 deklaracje takie stanowią 79% wszystkich odpowiedzi). Przyszły wzrost zatrudnienia najwyżej ocenili przedsiębiorcy zakładający działalność gospodarczą w ramach konkursu StartUp. Respondenci z tej grupy ocenili, iż stan zatrudnienia ich przedsiębiorstw zwiększy się przeciętnie niemal dwukrotnie. Wśród pozostałych beneficjentów poddziałania 1.1.2 oraz 1.3.2 wartości te wynosiły odpowiednio 44% oraz 47,4%.

Pośrednio trwałość udzielonego wsparcia oceniana była także w ramach przewidywań przedsiębiorców dotyczących sytuacji firmy w przyszłości. Generalnie odbiorcy dotacji finansowych zakładają poprawę sytuacji swoich firm w przyszłości. Najkorzystniej widzą przyszłość swoich przedsiębiorstw beneficjenci poddziałania 1.3.2. Aż 70% spośród poddanych badaniu przedsiębiorstw w ramach poddziałania 1.3.2 oraz 57% w ramach poddziałania 1.1.2 bardzo wysoko oceniło prawdopodobieństwo utrzymania własnej działalności gospodarczej na rynku w ciągu 5 lat od uzyskania wsparcia.

➤ **Utworzone miejsca pracy w podziale ze względu na sektory gospodarki i strukturę branżową**

W chwili wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, gospodarka kraju charakteryzowała się jednym z najwyższych odsetek osób pracujących w rolnictwie (18%), podczas gdy w UE wartość ta była o ponad połowę mniejsza. Zmniejszanie udziału zatrudnionych w rolnictwie a zwiększanie w usługach jest jednym z symptomów wzmacniania poziomu rozwoju i innowacyjności gospodarki. W Polsce niezmiennie od wielu lat zmniejsza się udział pracujących w sektorze rolniczym, w roku 2010 udział pracujących w sektorach rolniczym, przemysłowym i usługowym wynosił odpowiednio 12,8%, 30,2%, 56,9%³⁵.

Wg danych GUS w województwie opolskim na koniec roku 2010 w gospodarce narodowej pracowało 311 tys. osób. W porównaniu do roku 2005 liczba pracujących wzrosła o prawie 17 tys. osób. Na 1 000 osób na Opolszczyźnie pracują tylko 302 osoby, co na tle kraju daje nam dopiero 14 miejsce. Gorsza sytuacja jest tylko w woj. zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim. Województwo opolskie cechuje wyższy niż

³⁵ Raport Polska 2011. Gospodarka – Społeczeństwo – Regiony, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa czerwiec 2011.

w Polsce i krajach UE udział zatrudnienia w rolnictwie, natomiast wciąż za niski jest poziom zatrudnienia w usługach. W roku 2011 na zbliżonym poziomie do roku 2010 utrzymała się wartość przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (96,8 tys. osób) oraz aktywność ekonomiczna mieszkańców regionu³⁶.

Na podstawie szacunków zawartych w umowach o dofinansowanie IZ RPO WO 2007-2013 dokonano analizy nowoutworzonych miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 w oparciu o działy gospodarki zaklasyfikowane do odpowiednich Sekcji PKD 2007. Ze względu na brak danych w zakresie podziałów na Sekcje PKD 2007 w badaniu nie uwzględniono miejsc pracy planowanych do utworzenia w ramach wskaźnika rezultatu w działaniu 1.2.

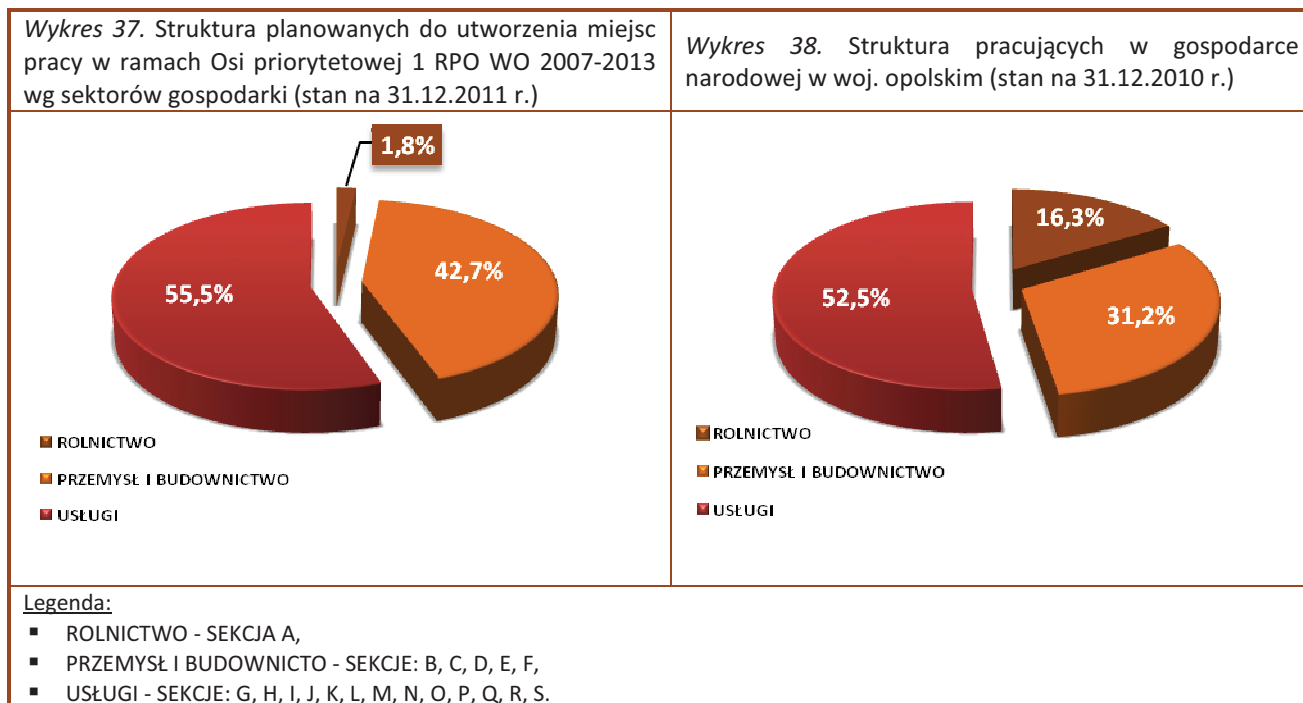
➡ **Szczegółowe informacje w zakresie miejsc pracy utworzonych w działaniu 1.2 w podziale na obszary wsparcia – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej**

W kontekście uzyskanych wyników można stwierdzić, iż **najwięcej miejsc pracy powstanie w usługach** (1 665 miejsc pracy), co stanowi ponad 55% całości sfery zatrudnienia. Beneficjenci prowadzący działalność w sektorze przemysłu i budownictwa w związku z realizacją projektów stworzą 1 279 miejsc pracy (ponad 42% wszystkich miejsc pracy). Niecałe 2% stanowi udział miejsc pracy, które powstaną w sektorze rolnictwa (55 miejsc pracy).

W największym stopniu kreowaniu nowych miejsc pracy służy prowadzenie działalności gospodarczej **w sektorze przemysłu i budownictwa**. Przedsiębiorca z tego obszaru zatrudni średnio 4,8 osoby. Przeciętnie beneficjent prowadzący działalność gospodarczą w sektorze usługowym stworzy 4,5 miejsca pracy. Nieco gorzej sytuacja wygląda w sektorze rolnym, tam każdy projekt wygeneruje 3,9 miejsc pracy.

W porównaniu ze strukturą osób pracujących w województwie opolskim (dane na koniec 2010 r.) w ramach otrzymanych dotacji beneficjenci generują więcej miejsc pracy w sektorach usługowym i przemysłowym. Jednocześnie widoczny jest znacznie mniejszy odsetek miejsc pracy utworzonych w produkcji rolnej w ramach wsparcia otrzymanego z RPO WO 2007-2013 (mniej o ponad 14,5 punktu procentowego).

Szczegółowe informacje poniżej prezentują Wykresy 37-38.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013), REGON oraz danych GUS w Warszawie.

³⁶ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Z uwagi na strukturę branżową wdrażanych projektów można zaobserwować istotne różnice pomiędzy ilością tworzonych miejsc pracy a Sekcją PKD 2007 w jakiej funkcjonuje przedsiębiorstwo beneficjenta. Generalna ocena zawarta w ewaluacji pt. *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w woj. opolskim*, wskazuje na to, iż branża jest jednym z czynników warunkujących efektywność wsparcia ukierunkowanego na tworzenie nowych miejsc pracy. W przypadku grupy przedsiębiorstw usługowych oraz przedsiębiorstw sektora rolniczego na efektywność przedsięwzięć ma także wpływ stopień dopasowania oferty wsparcia do potrzeb przedsiębiorców oraz determinacja i początkowy potencjał merytoryczny i finansowy do podjęcia działań przewidzianych w projekcie w sytuacji nieuzyskania wsparcia.

Wyniki badań przeprowadzonych przez IZ RPO WO 2007-2013 wskazują, iż **jedna czwarta miejsc pracy powstanie w ramach projektów realizowanych w Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe** (756 miejsc pracy, co stanowi ponad 25% wszystkich nowoutworzonych miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1, z wyłączeniem projektów z działania 1.2). W samej Sekcji C największy odsetek miejsc pracy wygenerują:

- Dział 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* (154 miejsca pracy);
- Dział 25 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (141 miejsc pracy);
- Dział 22 *Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* (83 miejsca pracy);
- Dział 23 *Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych* (64 miejsca pracy);
- Dział 31 *Produkcja mebli* (53 miejsca pracy);
- Dział 10 *Produkcja artykułów spożywczych* (52 miejsca pracy).

Kreowaniu nowych miejsc pracy sprzyja działalność w **Sekcji F Budownictwo**. 106 przedsiębiorców należących do Sekcji F planuje stworzyć na Opolszczyźnie 488 miejsc pracy (16% ogółu utworzonych miejsc pracy). Największą pulę miejsc pracy zamierzają utworzyć przedsiębiorcy z Działu 43 *Roboty budowlane specjalistyczne* (242 miejsca pracy). W ramach Działu 42 *Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej* pracę otrzyma 128 osób.

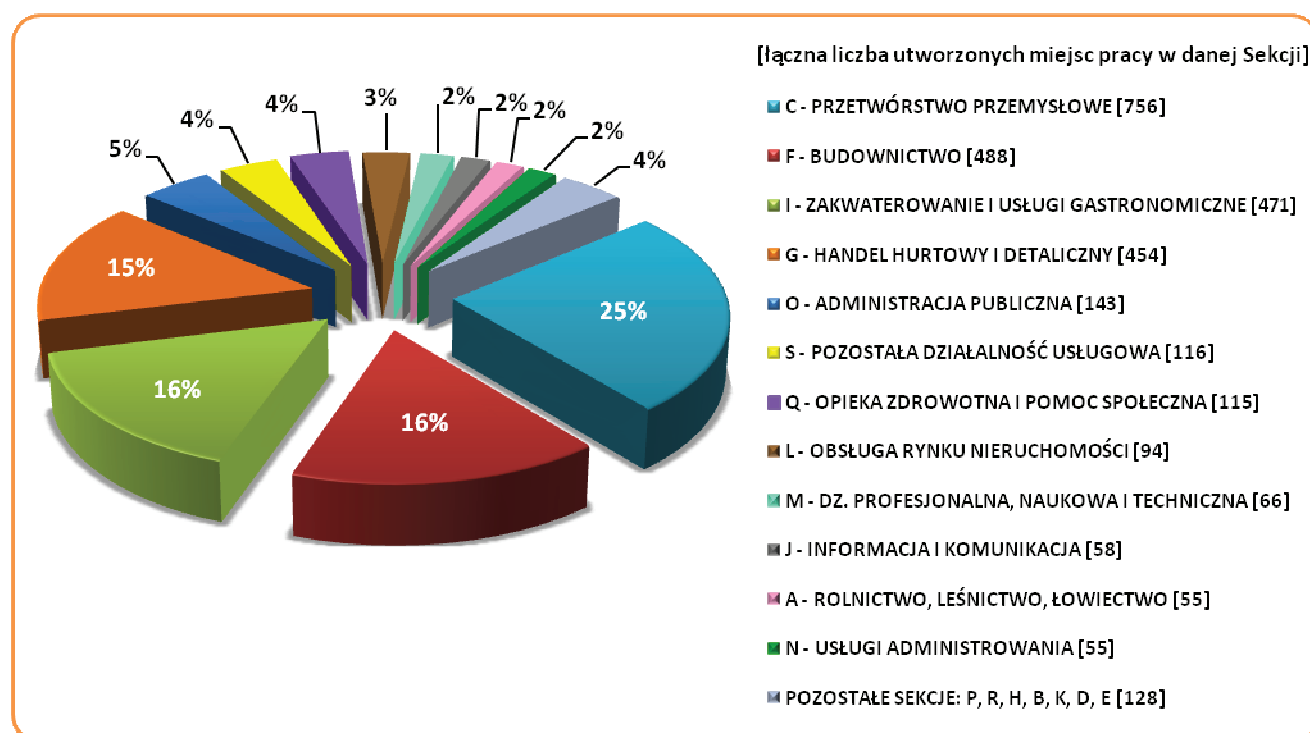
Na trzeciej pozycji uplasowała się **Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi**. W przedmiotowej branży pracę znajdzie 471 osób (to stanowi ponad 15% wszystkich miejsc pracy).

Na zbliżonym poziomie (ponad 15% wszystkich nowoutworzonych miejsc pracy) usytuowała się **Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle**, która powinna zapewnić pracę 454 osobom, z czego najwięcej przypada na Dział 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (242 miejsca pracy).

Ponadto w strukturze branżowej ważną rolę odgrywają **Sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Sekcja S Pozostała działalność usługowa oraz Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna**, każda z nich powinna wygenerować ponad 100 miejsc pracy.

Obszerne informacje o strukturze branżowej według Sekcji PKD 2007 przedstawia Wykres 39.

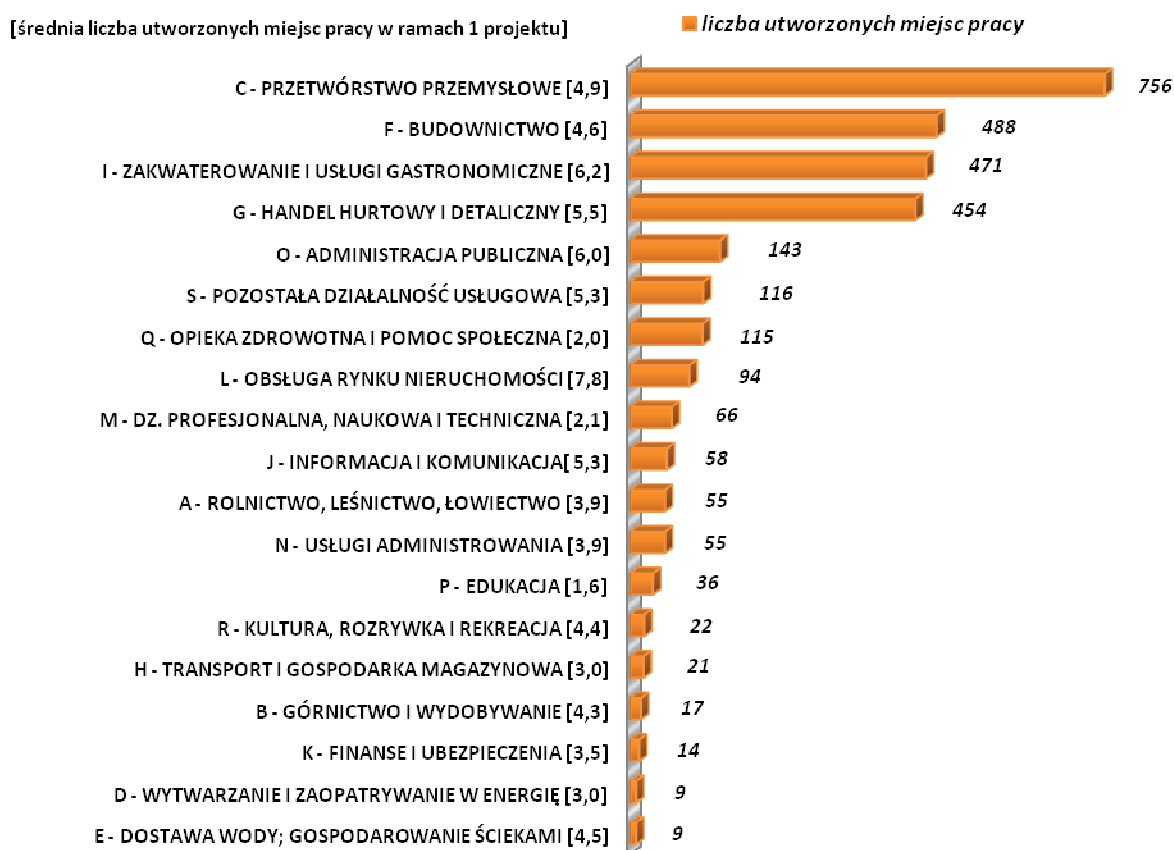
Wykres 39. Udział poszczególnych Sekcji PKD 2007 w generowaniu miejsc pracy w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) oraz REGON.

Ponadto zidentyfikowano znaczące różnice między branżami **w zakresie przeciętnej liczby zatrudnionych osób** (Wykres 40). Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w ramach Sekcji L *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* przeciętnie w ramach jednego projektu generują 7,8 miejsc pracy. Około 6 nowych miejsc pracy tworzy każdy 1 projekt realizowany w ramach Sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* oraz Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*. Za efektywne można uznać także sekcje, w ramach których każdy projekt tworzy przeciętnie ok. 4-5 miejsc pracy. W grupie tej znalazły się Sekcja G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*, Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*, Sekcja J *Informacja i komunikacja*, Sekcja C *Przetwórstwo przemysłowe* oraz Sekcja F *Budownictwo*.

Wykres 40. Rozkład planowanych do utworzenia miejsc pracy wg Sekcji PKD 2007 w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) oraz REGON.

Utworzone miejsca pracy w podziale ze względu na konieczne kwalifikacje

W Polsce wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem utrzymuje się na dość wysokim poziomie. Dla roku 2010 wynosił 82,7%, tym samym wartość nieznacznie przewyższyła średnią dla UE utrzymującą się na poziomie 82,3%.

W województwie opolskim wg danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu³⁷ największe trudności ze znalezieniem pracy na lokalnych rynkach mają bezrobotni z wykształceniem zasadniczym oraz gimnazjalnym i niższym. Na dzień 31 grudnia 2011 r. bezrobotni z niskimi kwalifikacjami stanowili prawie 60% ogółu zarejestrowanych. Od kilku lat w obszarze tym utrzymuje się tendencja spadkowa (w roku 2007 stanowili prawie 65%), natomiast wzrasta wśród bezrobotnych odsetek osób z wykształceniem wyższym - na koniec roku 2011 osiągnął poziom 10% (dla roku 2007 wynosił ok. 7%). Przyczyn zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych należy doszukiwać się w rosnących aspiracjach edukacyjnych społeczeństwa regionu.

Od lat na zbliżonym poziomie utrzymuje się struktura bezrobotnych według zawodów. Do czołówki należą osoby wykonujące prace w zawodach: sprzedawcy, robotnicy gospodarczy, murarze, ślusarze, krawcy i technik ekonomista. Charakterystyczny jest również fakt, iż spośród ogółu osób bezrobotnych ponad 14% nie posiada żadnego zawodu. W roku 2011 do powiatowych urzędów pracy pracodawcy zgłaszali zapotrzebowanie na zatrudnienie pracowników usług osobistych i sprzedawców (wzrost zapotrzebowania w porównaniu do 2010 roku o 2,5 p.p.) oraz robotników przemysłowych i rzemieślników (wzrost w porównaniu do 2010 roku o 6 p.p.). Oprócz tego o 1,5 p.p. wzrosła wielkość ofert pracy dla osób bezrobotnych o najwyższych kwalifikacjach, tj. specjalistów.

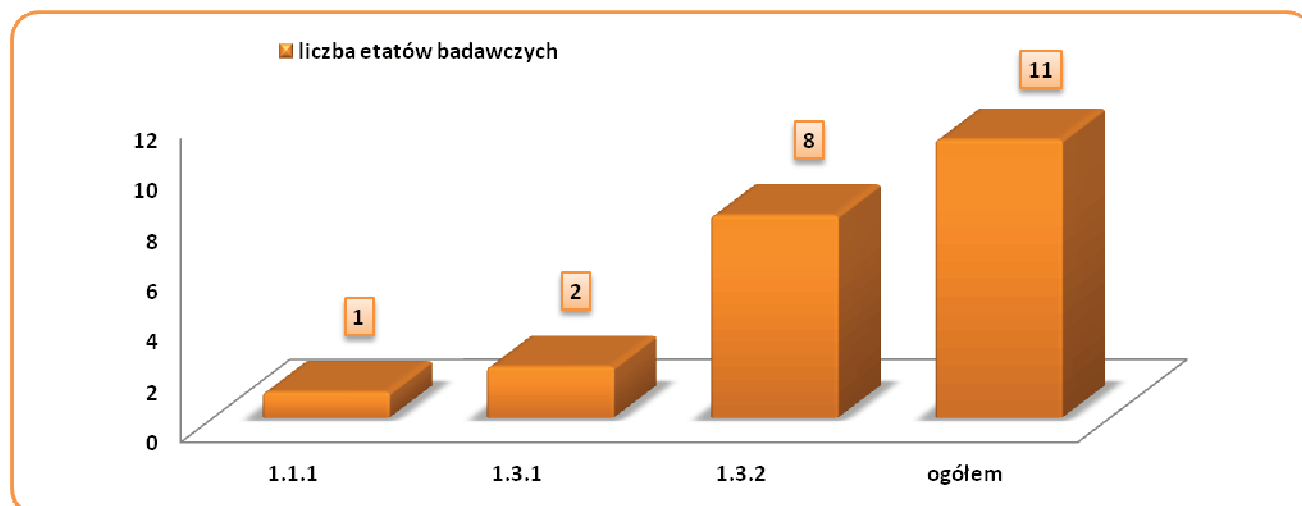
W ramach Osi priorytetowej 1 charakterystycznym rodzajem nowych miejsc pracy są etaty badawcze dotyczące zatrudnienia osób, które zajmują się działalnością o charakterze badawczo-rozwojowym. Na

³⁷ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

podstawie szacunków zawartych w umowach o dofinansowanie planowane jest utworzenie 11 etatów badawczych, w tym 2 dla kobiet.

Specjalistyczne miejsca pracy zostaną utworzone w ramach poddziałań 1.1.1, 1.3.1 i 1.3.2, przy czym na wskaźnik programowy *Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze* agregują się tylko etaty badawcze utworzone w ramach poddziałań 1.3.1 i 1.3.2.

Wykres 41. Liczba planowanych do utworzenia nowych etatów badawczych w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1

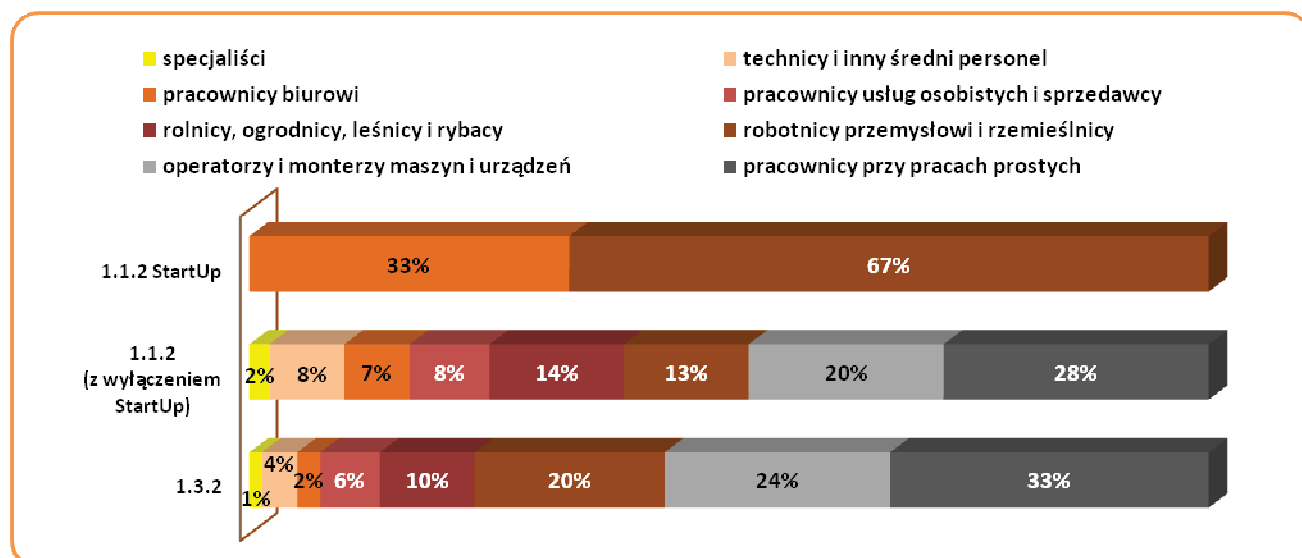
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Z uwagi na fakt, iż planowanych do utworzenia nowych specjalistycznych miejsc pracy jest mniej niż zakładano na etapie programowania, na przełomie roku 2011/2012 ze środków z oszczędności został przeprowadzony nabór wniosków do poddziałania 1.3.2 na inwestycje związane z wdrożeniem rozwiązań innowacyjnych, zakup środków trwałych niezbędnych do prowadzenia prac B+R w przedsiębiorstwach, utworzenie jednostek B+R w przedsiębiorstwach. Zgodnie z kryterium merytorycznym I stopnia w ramach konkursu wspierane będą projekty, których realizacja prowadzi do utworzenia lub rozbudowy trwałej komórki badawczo-rozwojowej w strukturze wnioskodawcy. Ponadto na rok 2012 zaplanowano nabory ze środków z KRW do poddziałań 1.3.1 i 1.3.2, w ramach których w sposób szczególny premiowane będą projekty przyczyniające się do powstania etatów badawczych w wyniku realizacji inwestycji. IZ RPO WO 2007-2013 spodziewa się, iż w efekcie realizacji projektów badawczych będą powstawać nowe miejsca pracy dla naukowców.

W ramach badania ewaluacyjnego opracowanego w 2011 r.³⁸ przeprowadzono analizę utworzonych miejsc pracy w ramach poddziałań 1.1.2 i 1.3.2 ze szczególnym uwzględnieniem klasyfikacji zawodowej oraz poziomu wykształcenia zatrudnionych pracowników. Wyniki badań wskazują, iż pośród zatrudnianych pracowników dominują osoby o podstawowych kwalifikacjach koniecznych przy wykonywaniu prac prostych. Drugą pod względem wielkości grupą zawodową byli operatorzy i monterzy maszyn, a następnie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Generalna ocena uzyskanych wyników wskazuje, iż w strukturze zawodowej dominują grupy zawodowe charakteryzujące się prawdopodobnie niewysokim potencjałem innowacyjnym, co może wynikać z faktu, iż przede wszystkim są to osoby do obsługi zakupionego w ramach projektu sprzętu. W przypadku dodatkowych pracowników zatrudnionych ponad ilość osób wskazaną we wniosku o dofinansowanie/biznesplanie) najczęściej tworzone miejsca pracy dla robotników przemysłowych i rzemieślników oraz specjalistów. Tym samym struktura zawodowa utworzonych miejsc pracy pozostaje zgodna ze specyfiką regionalnego rynku pracy.

³⁸ Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w woj. opolskim.

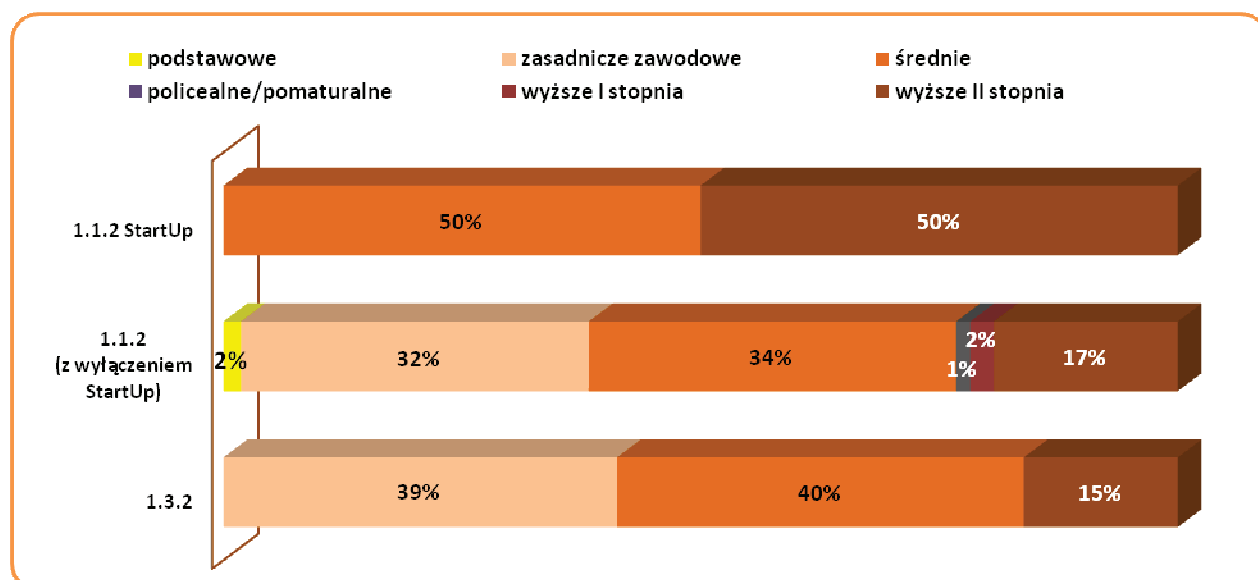
Wykres 42. Częstość zatrudnienia pracowników z poszczególnych grup zawodowych, zgodnie z założeniami określonymi w dokumentacji w ramach projektów zakończonych w poddziałaniach 1.1.2 i 1.3.2 (stan na 31.12.2010 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie wyników badania ewaluacyjnego *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w woj. opolskim*.

Szczególnie istotna okazała się analiza poziomu wykształcenia pracowników zatrudnionych w rezultacie uzyskanego wsparcia przeprowadzona przez ewaluatora. W przedsiębiorstwach otrzymujących wsparcie w ramach poddziałań 1.1.2 i 1.3.2 RPO WO 2007-2013 ponad 30% pracowników stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, wykształcenie wyższe posiadało do 20 % pracowników zatrudnionych w ramach poddziałania 1.1.2 i ok. 15 % personelu zatrudnionego w ramach poddziałania 1.3.2. Jedynie w przypadku projektów typu StartUp połowa zatrudnionych osób legitymowała się tytułem magistra, a druga część – wykształceniem średnim.

Wykres 43. Poziom wykształcenia pracowników zatrudnionych zgodnie z założeniami określonymi w dokumentacji w ramach projektów zakończonych w poddziałaniach 1.1.2 i 1.3.2 (stan na 31.12.2010 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie wyników badania ewaluacyjnego *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w woj. opolskim*.

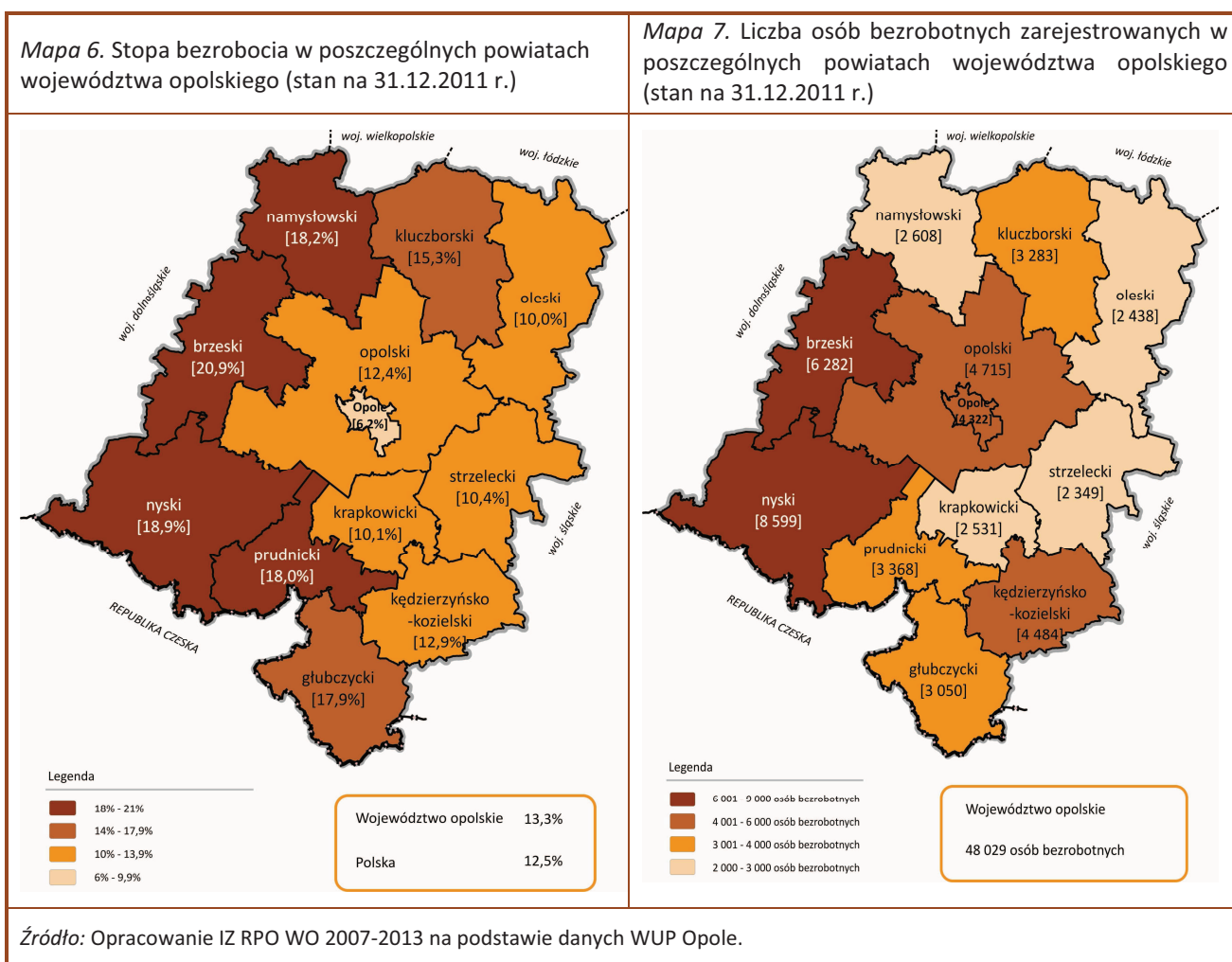
Warto także zwrócić uwagę na skuteczność przeprowadzonego naboru pracowników w ramach projektów zrealizowanych w poddziałaniach 1.1.2 i 1.3.2. Z badania ewaluacyjnego wynika, iż zdecydowana większość pracodawców wysoko, a nawet bardzo wysoko ocenia kompetencje i kwalifikacje zatrudnionych w związku z realizacją projektu osób.

➤ **Utworzone miejsca pracy w podziale ze względu na zróżnicowanie terytorialne**

Jak wynika z **danych statystycznych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu**³⁹, poziom bezrobocia w województwie opolskim jest znacznie zróżnicowany terytorialnie. Na koniec roku 2011 stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach wahała się od 6,2% do 20,9%. Od lat najtrudniejsza sytuacja występuje w powiatach: brzeskim (20,9%), nyskim (18,9%), namysłowskim (18,2%) i prudnickim (18,0%). Zjawisko bezrobocia w najmniejszym stopniu dotknęło Miasto Opole (6,2%) oraz powiaty: oleski (10,0%), krapkowicki (10,1%) i strzelecki (10,4%). Reasumując, w najlepszej sytuacji jest powiat opolski grodzki, gdzie jest najniższa stopa bezrobocia, największa w województwie liczba zgłoszonych ofert pracy i niewielki udział ofert pracy subsydiowanej w stosunku do ogólnej liczby ofert pracy.

W ubiegłym roku miał miejsce spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w większości powiatów. Najwyższy spadek odnotowany został w powiecie strzeleckim (o 325 osób w stosunku do grudnia 2010 r.). Liczba bezrobotnych wzrosła jedynie w trzech powiatach; oleskim (o 310 osób w stosunku do grudnia 2010 r.), brzeskim (o 204 osoby) i głubczyckim (o 25 osób).

Do słabych stron regionu zaliczyć można wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, przy czym największą skalę odnotowuje się w powiatach: prudnickim (57,6% wszystkich bezrobotnych pozostaje bez zatrudnienia więcej niż 12 miesięcy) i głubczyckim (56,6%). Niepokój budzi rozmiar bezrobocia wśród osób młodych (poniżej 25 roku życia), w szczególności dotyczy to powiatów: oleskiego (28,3% wszystkich bezrobotnych) oraz kluczborskiego (25,0%). W grupie bezrobotnych powyżej 50 roku życia najwyższy odsetek osób bezrobotnych obserwowany jest w Mieście Opolu (30,5%) oraz powiatach: brzeskim (27,1%) i strzeleckim (27,0%). Szczegółowe informacje nt. skali bezrobocia na Opolszczyźnie w podziale na poszczególne powiaty przedstawiono na *Mapach 6-7*.

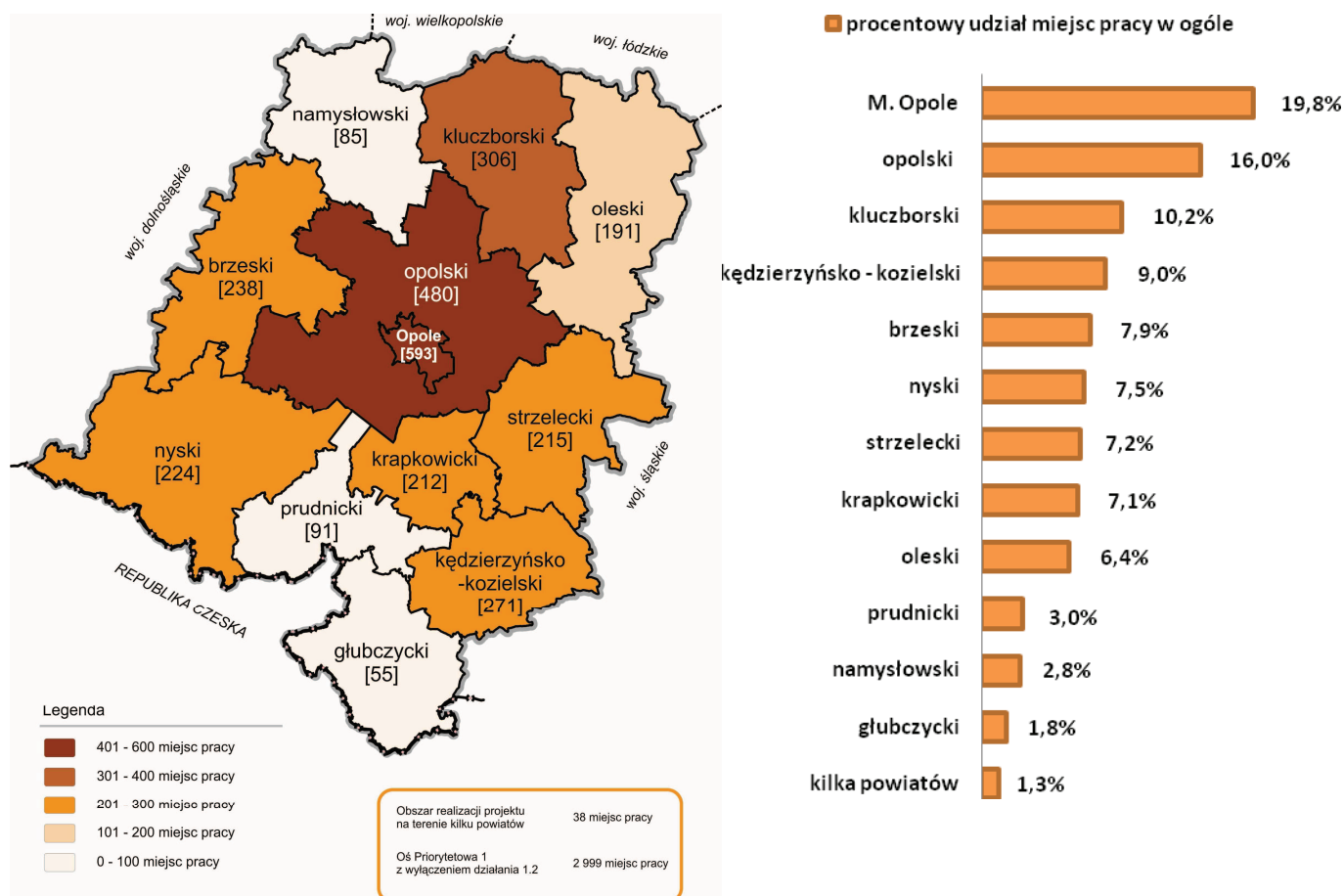

³⁹ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Analizując zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy widoczne są znaczne rozbieżności pomiędzy poszczególnymi powiatami regionu. Podstawą analiz były planowane do utworzenia miejsca pracy w ramach Osi priorytetowej 1 (ze względu na brak danych z badania wyłączone zostały miejsca pracy planowane do utworzenia w ramach wskaźnika rezultatu w działaniu 1.2). Szacowane przez beneficjentów wartości zostały przyporządkowane do poszczególnych powiatów zgodnie z obszarem realizacji projektu. W wyniku dokonanego podziału pojawiła się grupa 9 projektów realizowanych na terenie kilku powiatów, w związku z czym 38 miejsc pracy, które generują powyższe projekty stanowi oddzielną kategorię, której nie można bezpośrednio przypisać do określonego powiatu.

W kontekście uzyskanych wyników można przyjąć, że **najwięcej miejsc pracy powstanie w Opolu** (593 miejsc pracy), co jest uzasadnione potencjałem gospodarczym regionu. Równie wysoki wzrost nowoutworzonych miejsc pracy powinien nastąpić w **powiecie opolskim**, gdzie planuje się utworzyć 480 miejsc pracy. Wysoką skalę oddziaływania na rynek pracy odnotowano w powiatach: kluczborskim (306 miejsc pracy) oraz kędzierzyńsko-kozielskim (271 miejsc pracy). Ze względu na liczbę tworzonych miejsc pracy w najmniejszym stopniu na podniesienie poziomu zatrudnienia wpłyną etaty tworzone w powiatach: głubczyckim (55 miejsc pracy), namysłowskim (85 miejsc pracy) i prudnickim (91 miejsc pracy).

Mapa 8 i Wykres 44. Zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem wskaźnika rezultatu dla działania 1.2) wg obszaru realizacji projektu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Ogólne ustalenia przy porównaniu wyników badania ze zjawiskiem bezrobocia na Opolszczyźnie sprowadzają się do wniosku, że wyższy poziom bezrobocia w części zachodniej województwa przekłada się na niską skuteczność w aplikowaniu o środki unijne na tym obszarze. Niemniej jednak warto w tym miejscu zauważyć, że na tle wszystkich zachodnich powiatów sytuacja w dwóch powiatach: brzeskim i nyskim, które mają najwyższą stopę bezrobocia wygląda wyraźnie lepiej. W obu powiatach udział miejsc pracy, które powstaną plasuje je odpowiednio na 5 i 6 pozycji na tle regionu.

➤ Utworzone miejsca pracy w podziale ze względu na płeć zatrudnionych osób

Polska podobnie jak większość krajów europejskich charakteryzuje się niskim udziałem kobiet w rynku pracy z tą różnicą, że o ile w latach 2004-2008 w Unii Europejskiej dystans pomiędzy wskaźnikami zatrudnienia kobiet i mężczyzn malał, to w Polsce w tym samym czasie rósł, a spadek nastąpił dopiero w latach 2009-2010. W najmłodszej grupie pracowników różnice pomiędzy kobietami i mężczyznami są znacznie mniejsze niż w najstarszej grupie, co wynika m. in. z wcześniejszego wieku emerytalnego dla kobiet w Polsce. Pośród pracowników z wyższym wykształceniem wskaźnik zatrudnienia kobiet w roku 2010 osiągnął poziom wyższy niż średnia dla UE27 (w 2010 wyniósł on 79,8%, podczas gdy w UE 79,1%)⁴⁰.

Jak wynika z **Zaleceń Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 r. (...)**⁴¹ w Polsce konieczne jest zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy m. in. poprzez podjęcie działań w celu zapewnienia stabilnego finansowania placówek opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym oraz w celu zwiększenia wskaźnika przyjmowania do tych placówek dzieci poniżej 3 lat. Niewystarczająca dostępność usług opiekuńczych zmniejsza możliwości uczestnictwa w rynku pracy przede wszystkim starszych kobiet, które rezygnują z pracy lub przechodzą na wcześniejsze emerytury, aby zajmować się wnukami lub innymi osobami pozostającymi na utrzymaniu. W wielu przypadkach młodzi rodzice mogą podjąć zatrudnienie tylko wówczas, gdy opieką nad dziećmi zajmuje się ich rodzina.

Na opolskim rynku pracy na koniec roku 2011 większość bezrobotnych stanowiły kobiety: 26 173 osób, tj. 54,5% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z rokiem 2010 jest to więcej o 1,6 punktu procentowego. Najwyższy odsetek bezrobotnych kobiet znajduje się w powiatach: kluczborskim (59,9%) oraz krapkowickim (59,4%) natomiast najniższy w powiecie nyskim (49,9%) i prudnickim (51,8 %) ⁴².

Sytuacja kobiet na rynku pracy stała się podstawą analizy przeprowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu⁴³. Generalna ocena uzyskanych wyników wskazuje na ewidentne różnice w natężeniu bezrobocia kobiet i mężczyzn. Jak zauważono w badaniu, udział kobiet w wieku produkcyjnym jest niższy niż mężczyzn (wynosi 48%), a udział kobiet w bezrobociu jest wyższy. To świadczy o gorszym położeniu kobiet w bezrobociu, gdyż ich wyższy udział nie wynika ze struktury demograficznej. Zaobserwowano również wyraźną tendencję dominacji kobiet w bezrobociu długookresowym a mężczyzn w krótkookresowym, przy czym dysproporcja ta jest znaczna. Najmniej korzystna sytuacja wystąpiła w sierpniu 2009 roku, kiedy to kobiety stanowiły aż 64,4% wszystkich osób w kategorii długotrwale bezrobotnych. Bardzo istotnym obszarem analizy był poziom wykształcenia osób poszukujących pracy. Spostrzeżono, iż jedynie w przypadku wykształcenia wyższego konkurencja na rynku między płciami odbywa się na równych warunkach. Im gorsze wykształcenie tym dysproporcja jest większa, pomimo tych samych kwalifikacji okres poszukiwania zatrudnienia przez kobiety jest dłuższy. Na niekorzystną sytuację kobiet wpływ mają także uwarunkowania kulturowe. Kobiety nie są skłonne do podnoszenia własnych kwalifikacji w tych obszarach zawodowych, które uznawane są za domenę mężczyzn (dot. zajęć, co do których mężczyźni posiadają większe predyspozycje). W tej sytuacji samodzielnie dokonując rezygnacji z uczestnictwa w kursie czy też szkoleniu ograniczają własne szanse na rynku pracy. Sprzyjać to będzie niedopasowaniu strukturalnemu, bowiem zatrudnienie nie nastąpi pomimo zapotrzebowania na pracowników o określonych kwalifikacjach, gdyż wolne zasoby pracy nie będą posiadały poszukiwanych kwalifikacji. Wyraźnie też widać, iż kobiety posiadające dzieci do 6 roku życia są w gorszym położeniu wobec kobiet nieposiadających dzieci w takim wieku. Wśród kobiet posiadających dzieci we wskazanym wieku 68% pozostaje bez pracy łącznie ponad rok czasu (w przypadku kobiet nieposiadających dzieci do 6 roku życia odsetek ten stanowi 51%). Jednocześnie aż 41% kobiet z tej grupy wprost twierdzi, że aktualnie nie poszukuje pracy.

W ramach RPO WO 2007-2013 Instytucja Zarządzająca monitoruje wskaźniki zatrudnienia w podziale na płeć, ze zwróceniem szczególnej uwagi na kobiety. Jeśli chodzi o płeć zatrudnionych osób widoczne są znaczne

⁴⁰ *Raport Polska 2011. Gospodarka – Społeczeństwo – Regiony*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa czerwiec 2011.

⁴¹ Zalecenia Rady z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011-2014.

⁴² *Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011*, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

⁴³ *Bezrobocie a płeć. Komunikat z badań w województwie opolskim*, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu.

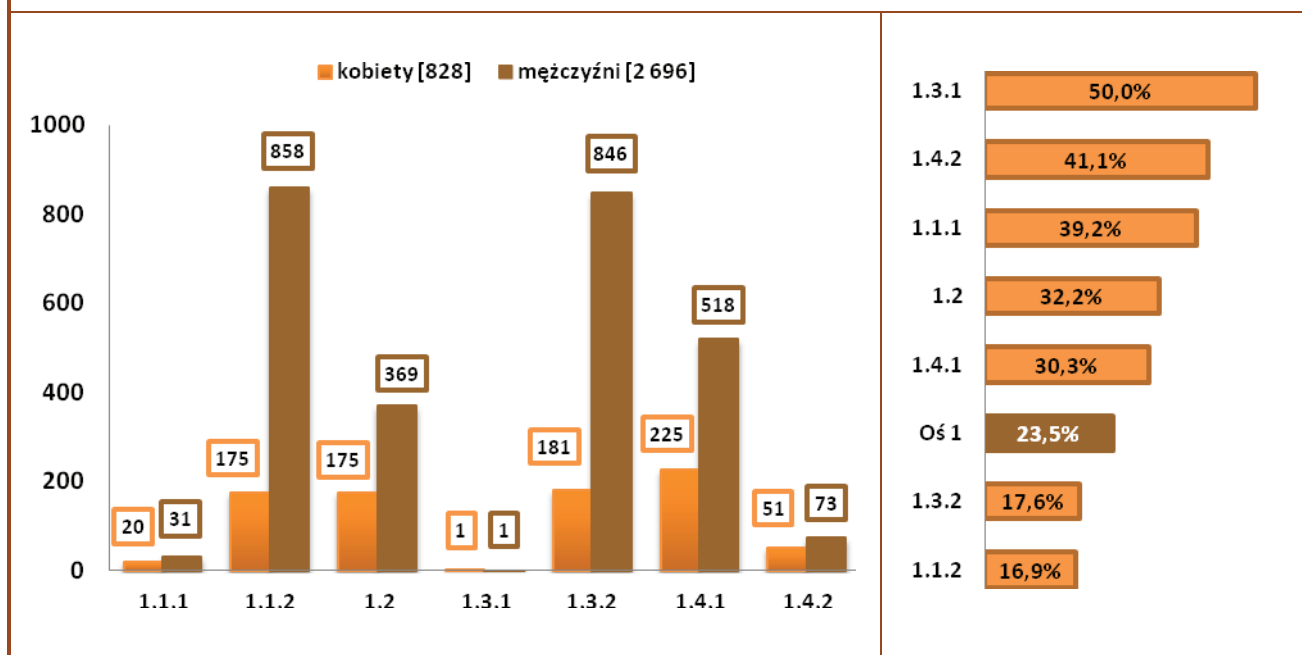
dysproporcje – miejsca pracy dla kobiet stanowią zaledwie 23,5% wszystkich etatów, to oznacza że co czwarte stanowisko pracy stworzone zostanie dla kobiet. **Łącznie w ramach Osi priorytetowej 1 powstanie 828 miejsc pracy dla kobiet (wskaźniki produktu i rezultatu).**

Najwięcej miejsc pracy dla kobiet generują projekty realizowane w **poddziałaniu 1.4.1** skierowanym na rozwój turystyki w sektorze prywatnym (225 miejsc pracy dla kobiet). Przedsiębiorcy we wnioskach podkreślają, iż kryteriami wyboru kandydatów na poszczególne stanowiska pracy będą jedynie ich kwalifikacje zawodowe, predyspozycje do pracy na tych stanowiskach i ewentualnie doświadczenie w pracy w branży turystycznej. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę na fakt, że to właśnie kobiety posiadają najlepsze kwalifikacje uprawniające je do pracy w sektorze turystyki. Do obsługi restauracji, hoteli i centrów SPA beneficjenci najczęściej zatrudniają kobiety na stanowiskach takich jak: kucharka, kelnerka, barmanka, pomoc kuchenna, sprzątaczką, recepcjonistką, kosmetyczką, masażystką, a także do zarządzania pokojami hotelowymi. Bardzo istotne jest również to, że zainteresowanie większością stanowisk, które są dostępne w gastronomii i hotelarstwie dużo częściej wykazują kobiety niż mężczyźni.

Na drugiej pozycji uplasowało się **poddziałanie 1.3.2**, gdzie zatrudnienie znajdzie 181 kobiet. Po 175 miejsc pracy dla kobiet powstanie w ramach poddziałania 1.1.2 i działania 1.2. Biorąc pod uwagę specyfikę nowotworzonych miejsc pracy w ramach inwestycji przeznaczonych na rozwój przedsiębiorstw i wzrost innowacji w MŚP większość osób zatrudnionych stanowić będą mężczyźni. Najmniej miejsc pracy dla kobiet powstanie w ramach poddziałów 1.3.1 i 1.1.1, w tym przypadku jest to podyktowane ogólnie małą liczbą planowanych do utworzenia miejsc pracy w ramach przedmiotowych poddziałów.

Badając udział miejsc pracy dla kobiet w ogólnej liczbie wygenerowanych stanowisk pracy największy odsetek etatów dla kobiet powstanie **w obszarze turystyki w sektorze publicznym** – ponad 41 % miejsc pracy stworzonych zostało dla kobiet do obsługi centrów sportowo-rekreacyjnych, bazy hotelowej w Prudniku i Wieszczyńie oraz Centrów Informacji Turystycznej w Opolu i Zawadzkiem. Ponad 39% miejsc pracy tworzonych w wyniku realizacji projektów z poddziałania 1.1.1 przeznaczonych zostanie na poprawę sytuacji kobiet na rynku pracy. Na ostatniej pozycji usytuowało się poddziałanie 1.1.2, w ramach którego tylko 16,9% miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów przeznaczonych zostanie dla kobiet. Zróżnicowanie miejsc pracy ze względu na strukturę płci ilustrują poniższe Wykresy.

Wykres 45. Planowane do utworzenia miejsca pracy w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na płeć

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy miejsc pracy dla kobiet w podziale na Sekcje PKD 2007 (ze względu na brak danych w tym zakresie w badaniu nie uwzględniono wskaźnika rezultatu w działaniu 1.2). **Z uwagi na strukturę branżową miejsc pracy** najwięcej kobiet znajdzie zatrudnienie w **Sekcji I Działalność**

związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (145 miejsc pracy), w tym 93 kobiety w zakresie działalności usługowej związanej z wyżywieniem i 52 kobiety w działalności związanej z zakwaterowaniem. To odzwierciedla wysoki udział kobiet w miejscach pracy tworzonych w ramach poddziałania 1.4.1.

Dzięki realizacji projektów z **Sekcji G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** pracę uzyskają 84 kobiety. Najwięcej - 58 miejsc pracy powstanie w ramach Działu 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi*. Najczęściej są to stanowiska pracy dla sprzedawczyń w sklepach odzieżowych, meblowych, dziecięcych i budowlanych oraz praca związana z obsługą stacji paliw, salonów optycznych i wykonawstwem usług pielęgnacji zieleni.

Poprawie sytuacji na rynku pracy dla kobiet służą projekty wsparte z **Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe** (80 miejsc pracy dla kobiet), z czego najwięcej bo aż 20 etatów powstanie w Dziale 10 *Produkcja artykułów spożywczych* w zakładzie produkcji wyrobów cukierniczych, w którym uruchomiona zostanie produkcja nowych innowacyjnych wyrobów z linii zdrowej żywności. W Dziale 31 *Produkcja mebli* łącznie prace otrzyma 12 kobiet, po 8 miejsc prac dla kobiet powstanie w Dziale 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* i Dziale 25 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń*.

75 kobiet znajdzie zatrudnienie w **Sekcji S Pozostała działalność usługowa**, z czego 50 etatów utworzonych zostanie w Dziale 96 *Pozostała indywidualna działalność usługowa* m. in. w branży fryzjerskiej i kosmetycznej. W Dziale 94 *Działalność organizacji członkowskich* 25 kobiet rozpocznie pracę w fundacjach, stowarzyszeniach i organizacjach pozarządowych.

Wykazane 59 miejsc pracy dla kobiet w **Sekcji O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne** wygenerują projekty samorządów gminnych realizowane w obszarach sportu, rekreacji i ośrodkach otoczenia biznesu.

Wykres 46. Rozkład planowanych do utworzenia miejsc pracy dla kobiet wg Sekcji PKD 2007 w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1 z wyłączeniem wskaźnika rezultatu dla działania 1.2

Inaczej przedstawia się analiza **w oparciu o procentowy udział miejsc pracy dla kobiet** utworzonych w poszczególnych Sekcjach PKD 2007. Największy odsetek miejsc pracy dla kobiet powstanie w **Sekcji S Pozostała działalność usługowa** i **Sekcji P Edukacja** - blisko 65% stanowisk pracy przygotowanych zostanie dla kobiet. Z uwagi na rodzaj i specyfikę generowanych usług w obszarze edukacji beneficjenci poszukują do pracy kobiet legitymujących się odpowiednim wykształceniem i przygotowaniem pedagogicznym. W utworzonych przez przedsiębiorców punktach przedszkolnych kobiety będą mogły podjąć pracę w zawodach takich jak animator, trener, opiekun sal zabaw, opiekun przedszkolny.

Kobiety będą stanowić ponad 40% zatrudnionego personelu w ramach:

- **Sekcji L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,**
- **Sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna,**
- **Sekcji O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,**
- **Sekcji B Górnictwo i wydobywanie.**

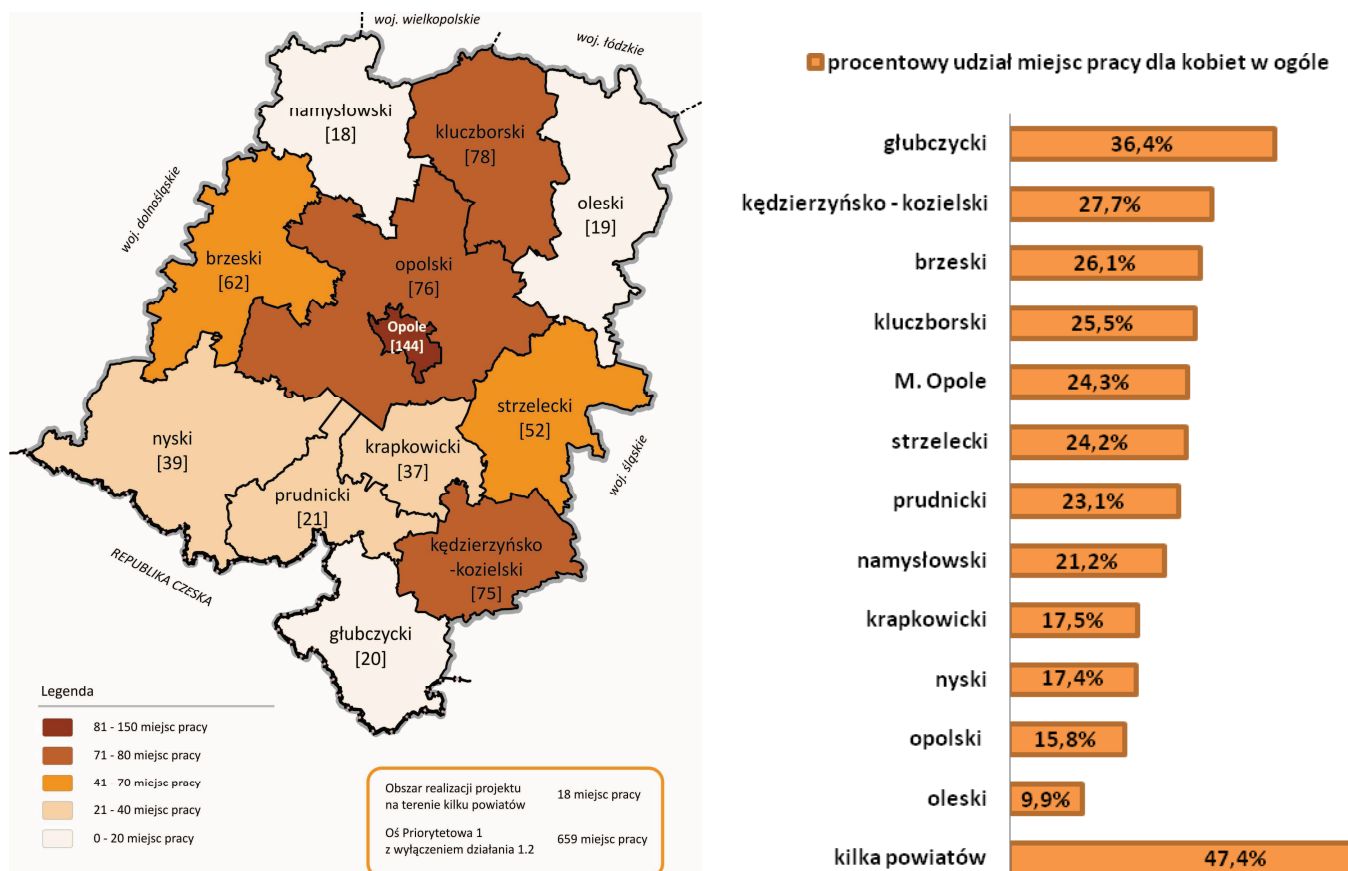
Branża medyczna sprzyja zatrudnianiu kobiet, bowiem większość osób posiadających odpowiednie kwalifikacje na stanowiska z zakresu personelu medycznego to kobiety. Zadaniem nowozatrudnionego personelu przychodni jest obsługa pacjentów i wspomaganie lekarzy w świadczeniu usług. W ramach **Sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna** kobiety zatrudnianie są na stanowiskach takich jak: asystentka stomatologa, technik dentystyczny, technik RTG, pielęgniarka, fizjoterapeutka, rehabilitantka. Oprócz kompetencji i posiadanego doświadczenia zawodowego decydujące znaczenie przy wyborze kandydatów ma chęć stałego podnoszenia swoich kwalifikacji.

W związku z charakterem prac wykonywanych w ramach projektów realizowanych w **Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe** i **Sekcji F Budownictwo** kobiety w tych branżach stanowią ok. 10 % ogółu osób zatrudnionych. Przedsiębiorcy do robót budowlanych i prac w sektorze przemysłowym zatrudniają pracowników z grup zawodowych tradycyjnie postrzeganych jako męskie, są to m. in.: robotnicy przemysłowi, rzemieślnicy, operatorzy i monterzy maszyn.

W układzie geograficznym najwięcej miejsc pracy dla kobiet stworzonych zostanie **w Opolu** (144 miejsca pracy dla kobiet). Na kolejnych pozycjach uplasowały się powiaty na terenie których powstanie ponad 70 miejsc pracy dla kobiet, są to **powiaty: kluczborski, opolski i kędzierzyńsko-kozielski**. Poniżej 20 kobiet zatrudnionych zostanie w powiatach: namysłowskim i oleskim.

Jak wynika z **Wykresu 47** najwyższy **odsetek miejsc pracy dla kobiet** generują projekty z **powiatu głubczyckiego** (36,4%). Na drugiej pozycji zaklasyfikował się **powiat kędzierzyńsko-kozielski**, gdzie udział kobiet w nowoutworzonych miejscach pracy wyniósł 27,7%. Najgorsza sytuacja ma miejsce w powiecie oleskim – co dziesiąte utworzone stanowisko pracy przeznaczone zostanie dla kobiet.

Mapa 9 i Wykres 47. Zróżnicowanie terytorialne planowanych do utworzenia miejsc pracy dla kobiet w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem wskaźnika rezultatu dla działania 1.2) wg obszaru realizacji projektu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Ogólne wnioski przy porównaniu wyników wskazują, iż większość zatrudnionego personelu będą stanowić mężczyźni. Wynika to z faktu, iż najwięcej miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 powstanie w branżach typowo męskich, gdzie dysproporcje w zatrudnieniu mężczyzn i kobiet są mocno zauważalne tj. w przemyśle i budownictwie. Bezpośrednio na wzrost zatrudnienia wśród kobiet przekładają się projekty z branży turystycznej, trzeciej co do wielkości pod względem liczby utworzonych miejsc pracy.

Z danych WUP wynika, iż systematycznie spada odsetek bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (w okresie od 2007 r. do 2011 r. o prawie 6 p.p.). Zmniejszająca się na Opolszczyźnie różnica pomiędzy liczbą bezrobotnych kobiet i mężczyzn może być efektem wdrażania programów unijnych. Szczególne znaczenie mają programy pomocowe, kierowane do kobiet w ramach PO KL 2007-2013. Wsparcie z tego Programu stwarza szanse podniesienia aktywności zawodowej kobiet, m. in. poprzez możliwość udziału w szkoleniach i zakładania własnej działalności gospodarczej.

Ponadto woj. opolskie od wielu lat charakteryzuje najwyższy w kraju ujemny wskaźnik salda migracji, przy czym migracja zagraniczna w znacznej mierze jest domeną mężczyzn, co wynika z tradycyjnego modelu rodziny. Z badań przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu wynika, iż zjawisko eurosieroctwa obejmuje w regionie ok. 10 tys. dzieci. W tej sytuacji kobietom ciężko jest pogodzić wychowanie dzieci z pracą i najczęściej muszą rezygnować z powrotu do zawodu. Dlatego szczególnie ważne jest, aby tworzyć nowe miejsca pracy dla kobiet, a jednocześnie rozwijać usługi opiekuńcze dla dzieci. Dzięki wsparciu z RPO WO 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1 podejmowane są działania w obu kierunkach: tworzone są miejsca pracy dla kobiet oraz punkty przedszkolne. Powstała w Opolu Akademia Kinder Centrum zapewnia opiekę dla maksymalnie 15 dzieci w grupie przedszkolnej (dzieci w wieku od 3 do 5 lat) i 50 dzieci w grupie żłobkowej (dzieci w wieku od 6 miesięcy do 3 lat). Na terenie Miasta Opola utworzone zostało także

przedszkole alternatywne NEMO, które zapewnia dla dzieci opiekę całonocną, a także popołudniami i w weekendy.

Analizując wsparcie udzielone w pozostałych osiach priorytetowych łącznie powstanie lub zostanie zmodernizowanych **16 przedszkoli publicznych** z terenu województwa opolskiego, w tym:

- **10 przedszkoli** poddanych jest termomodernizacji w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- **4 przedszkola** modernizowane są w ramach poddziałania 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- **2 przedszkola** odrestaurowano w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*.

Celem zmniejszenia dysproporcji pomiędzy liczbą miejsc pracy tworzonych dla kobiet i mężczyzn, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 postanowiła przeprowadzić w roku 2012 dodatkowy nabór wniosków w ramach poddziałania generującego najwięcej miejsc pracy dla kobiet, tj. poddziałania 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*.

➤ **Utworzone miejsca pracy w podziale na miejsca pracy pośrednie**

Z ankiety przeprowadzonej na zlecenie MRR wynika, iż w ramach Osi priorytetowej 1 (z wyłączeniem działania 1.2) dodatkowo powstało **147,16 pośrednich miejsc pracy**. Na 70 projektów, w ramach których wpłynęły ankiety, dodatkowe miejsca pracy wykazuje 32 beneficjentów, co stanowi prawie połowę przedsiębiorstw, które udzieliły odpowiedzi. Z tego wynika, iż **średnio w ramach jednego projektu dodatkowo powstało 4,6 miejsc pracy pośrednich**. **Najwięcej miejsc pracy powstało dla mężczyzn** (117,16 miejsc pracy), natomiast kobiety stanowią zaledwie 20% zatrudnionych pracowników (30 miejsc pracy). Spośród wszystkich miejsc pracy **co trzeci etat powstał na obszarach wiejskich**. Jeżeli chodzi o formę zatrudnienia to **zdecydowanie przeważa zatrudnienie na umowę o pracę**: 135,16 miejsc pracy w ramach 25 projektów, co stanowi prawie 92% wszystkich nowych etatów. Drugą formą prawną, na jaką wskazali beneficjenci jest **umowa cywilnoprawna** – łącznie w ramach 5 projektów zatrudnienie w tej formie otrzymało 10 osób, z czego 6 stanowią kobiety. Jeden z przedsiębiorców zatrudnił jedną osobę na kontrakcie lekarskim. Ostatni z przedsiębiorców generujących nowe pośrednie miejsca pracy, przyjął do pracy jedną osobę w oparciu o inną formę zatrudnienia niż propozycje przedstawione w ankiecie.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W 2011 r. na zlecenie IZ RPO WO 2007-2013 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

Przedstawione w raporcie wnioski dotyczą również przedsięwzięć wspartych w ramach Osi priorytetowej 1:

- obszary: przedsiębiorczości i innowacji cechuje najniższy poziom komplementarności w całym Programie, należy jednak zauważyć, że kryterium komplementarności w tym obszarze jest stosunkowo mało istotne – znacznie ważniejszy jest wybór projektów nowatorskich, wprowadzających nową jakość;
- w sektorze B+R zaobserwowano całkowitą komplementarność dokonanych inwestycji, we wszystkich przypadkach stanowią one składową działań ukierunkowanych na rozwój nowoczesnej bazy badawczo-rozwojowej;
- komplementarność w obszarze B+R skupia się na realizacji foresightu regionalnego, co przyczynia się do wzmocnienia potencjalnych przewag konkurencyjnych regionu;
- w zakresie turystyki w odniesieniu do podmiotów prywatnych komplementarność została zadeklarowana na niskim poziomie (20%), podczas gdy w przypadku inwestycji samorządowych wskazano ją w 85% przypadków - wydaje się jednak, iż sama realizacja inwestycji prywatnych skierowanych na poprawę bazy gastronomicznej i noclegowej w połączeniu z inwestycjami publicznymi skupiającymi się na poprawie stanu otoczenia wpłynie pozytywnie na zwiększenie atrakcyjności turystycznej Opolszczyzny.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

W roku 2011 zakończyło się badanie ewaluacyjne *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim*. Zakres przedmiotowy badania obejmował projekty realizowane w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013 (poddziałanie 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych – projekty systemowe* i działanie 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia*) oraz RPO WO 2007-2013 (poddziałanie 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* i poddziałanie 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*). Zakres podmiotowy obejmował uczestników projektów lub beneficjentów projektów, którzy otrzymali wsparcie w okresie do końca 2010 r. (z wyłączeniem projektów typu StartUp w ramach poddziałania 1.1.2, gdzie badaniem objęto wszystkich beneficjentów bez względu na termin podpisania umowy).

Z badania wynika, iż zdecydowana większość beneficjentów RPO WO 2007-2013 wysoko ocenia adekwatność wsparcia do swoich potrzeb, natomiast o skuteczności wsparcia świadczy fakt, iż większość beneficjentów nadal prowadzi własną działalność gospodarczą. Poza tym ponad połowa firm planuje zwiększyć zatrudnienie w ciągu najbliższych dwóch lat. Znaczenie ma również branża w jakiej funkcjonuje przedsiębiorstwo – najwyższa trwałość firm ma miejsce w sektorze usług nierynkowych oraz rolnictwie. Na trwałość udzielonego wsparcia ma też wpływ płeć przedsiębiorcy – mężczyźni częściej niż kobiety utrzymują swoje firmy. W przypadku kobiet dodatkowym czynnikiem jest wiek – kobietom powyżej 28 lat znacznie częściej udaje się zachować trwałość utworzonego przedsiębiorstwa.

Do barier w największym stopniu utrudniających prowadzenie działalności gospodarczej beneficjenci zaliczyli obciążenia podatkowe oraz brak środków na rozwój działalności, sprzęt i wyposażenie.

Szczegółowe informacje – Analiza miejsc pracy planowanych do utworzenia w ramach Osi priorytetowej 1

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniła rekomendację KE w zakresie wzmocnienia zapisów analizy jakościowej o informację nt. tworzonych miejsc pracy w oparciu o istotne kryteria jakości. W tym celu w 2011 r. zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne pn. *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim*, w ramach którego dokonano analizy efektywności wsparcia przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim, w stosunku do potrzeb regionalnych.

Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy miejsc pracy planowanych do utworzenia pod kątem sektorów gospodarki, koniecznych kwalifikacji, zróżnicowania terytorialnego oraz płci zatrudnionych osób.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 1 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. W związku z powstałymi oszczędnościami IZ RPO WO 2007-2013 pod koniec 2011 r. ogłosiła dodatkowe, nieplanowane wcześniej nabory, w ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*.

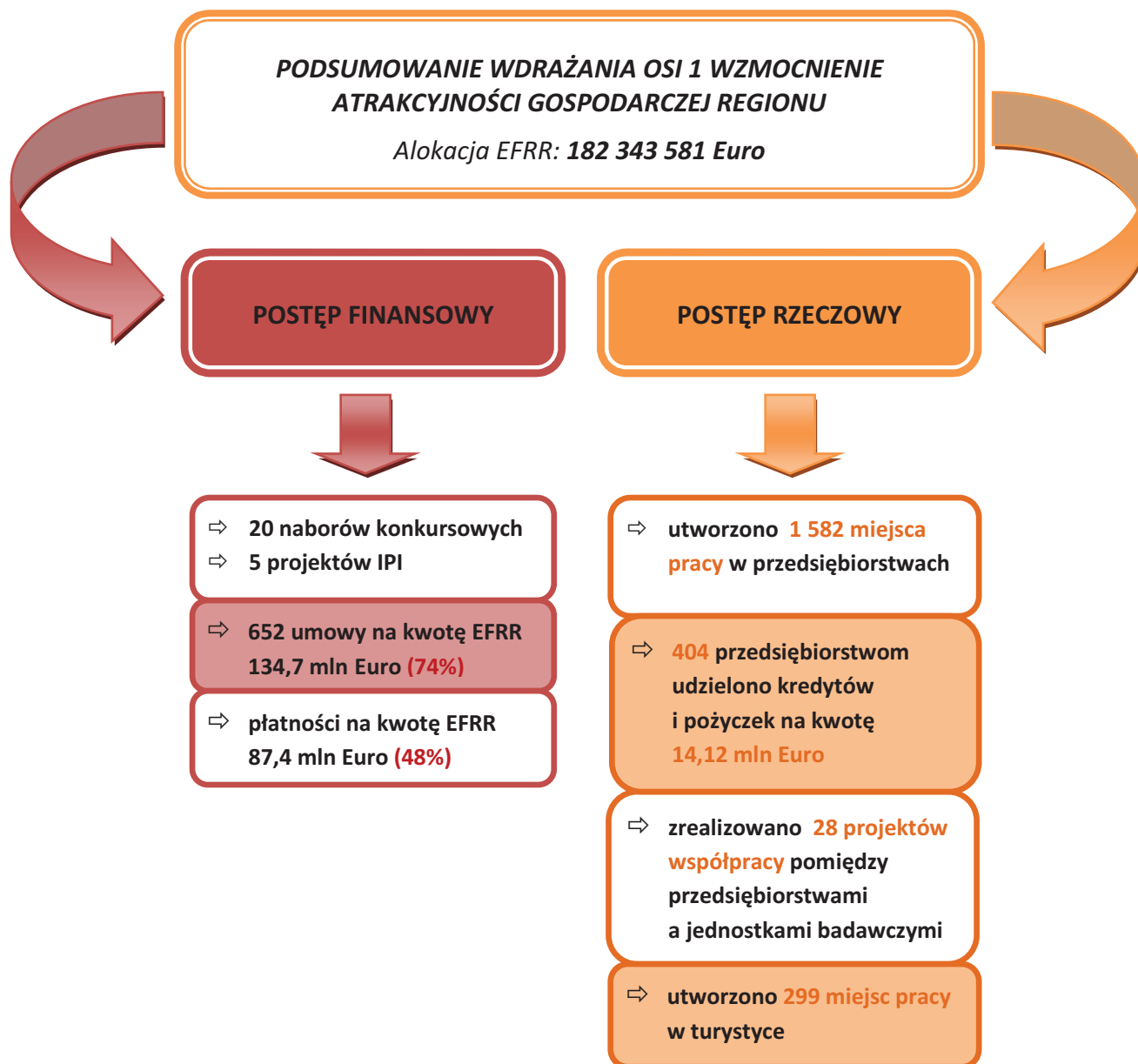
Oś priorytetowa 1 została wsparta największą kwotą dodatkowych środków (24,3 mln Euro), dlatego IZ RPO WO 2007-2013 zaplanowała na 2012 r. 7 naborów wniosków w procedurze konkursowej. Największe środki przeznaczono na działania w zakresie wsparcia sektora B+R, jak i podniesienia stopnia innowacyjności opolskich przedsiębiorstw.

Ponadto, w 2012 r. IZ RPO WO 2007-2013 planuje przeprowadzenie 3 badań ewaluacyjnych dotyczących bezpośrednio zakresu wsparcia w ramach Osi priorytetowej 1, również pod kątem ukierunkowania wsparcia perspektyw 2014-2020:

- *Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE;*
- *Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny;*
- *Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu.*

3.1.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*.

3.2 OŚ PRIORYTETOWA 2 *Społeczeństwo informacyjne*

3.2.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne* są:

- tworzenie technicznych warunków do powszechnego wykorzystania narzędzi ICT;
- promowanie społeczeństwa informacyjnego poprzez rozwój modułów informacyjnych, w tym e-usług na rzecz podniesienia konkurencyjności regionu.

Za wdrażanie Osi priorytetowej 2 odpowiedzialna jest IZ RPO WO 2007-2013.

Alokacja na realizację Osi priorytetowej 2 została zwiększona o dodatkowe środki pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania **4 155 658 Euro**, co stanowi 16% dotychczasowej alokacji na tę Oś. Łączna kwota alokacji wynosi **29 784 346 Euro** w ramach EFRR, co stanowi 6% środków Programu. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 2.

W ramach Osi podejmowane są działania na rzecz rozwoju w województwie opolskim infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, upowszechniania i podnoszenia poziomu umiejętności stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych, a także rozszerzania usług publicznych w tym zakresie.

Pomoc kierowana jest m. in. do jednostek samorządu terytorialnego, szkół wyższych, jednostek ochrony zdrowia.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **2 nabory wniosków w ramach procedury konkursowej** – odpowiednio po jednym naborze w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* oraz 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **25,63 mln Euro** [116,02 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **33 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość wszystkich złożonych wniosków wyniosła **34,63 mln Euro** [156,78 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **29,39 mln Euro** [133,07 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **25 wniosków** na całkowitą wartość **27,60 mln Euro** [124,96 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **23,41 mln Euro** [105,99 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **24 projekty**, na całkowitą wartość **27,34 mln Euro** [123,76 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **23,19 mln Euro** [104,98 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **24 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **27,30 mln Euro** [123,58 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **23,08 mln Euro** [104,48 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **77%**;
- ⇒ w ramach Osi priorytetowej 2 realizowane są projekty wybierane **jedynie** w procedurze konkursowej.

Tabela 45. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na typy projektów

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 2
1.	konkursowy	24	23,08	100%
RAZEM:		24	23,08	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. na realizację celów Strategii Lizbońskiej w ramach Osi priorytetowej 2 przeznaczono **100%** środków osi, tj. około **29,78 mln Euro**;
- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

W ramach podpisanych umów Osi 2, do końca 2011 r. wykorzystanie mechanizmu cross-financing, zadeklarowało 13 beneficjentów. Liczbę i wartość podpisanych umów przedstawia Tabela 46.

Tabela 46. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
2.2 <i>Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych</i>	13	11,78	9,96
Oś 2 Społeczeństwo informacyjne	13	11,78	9,96

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

W ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* do 31 grudnia 2011 r., obszar ***Społeczeństwo informacyjne*** realizowany jest w zakresie 3 kategorii: 10, 11, 13. Wartość podpisanych **24 umów** w ramach tego obszaru wynosi **23,08 mln Euro** [104,48 mln PLN], co stanowi **77,49%** alokacji przeznaczonej na obszar - Tabela 47.

Tabela 47. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 2

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
<i>Rozwój inteligentny- rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji smart growth</i>	<i>Społeczeństwo informacyjne</i>	10,11,12,13,14,15	23,08	77 %
RAZEM:			23,08	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 48.

Tabela 48. Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
2.1 Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT						
I nabór (01-15.10.2010)	10	17,00	4	11,42	4	11,37
2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych						
I nabór (05-19.11.2009)	23	12,39	20	11,77	20	11,71
OGÓŁEM	33	29,39	24	23,19	24	23,08

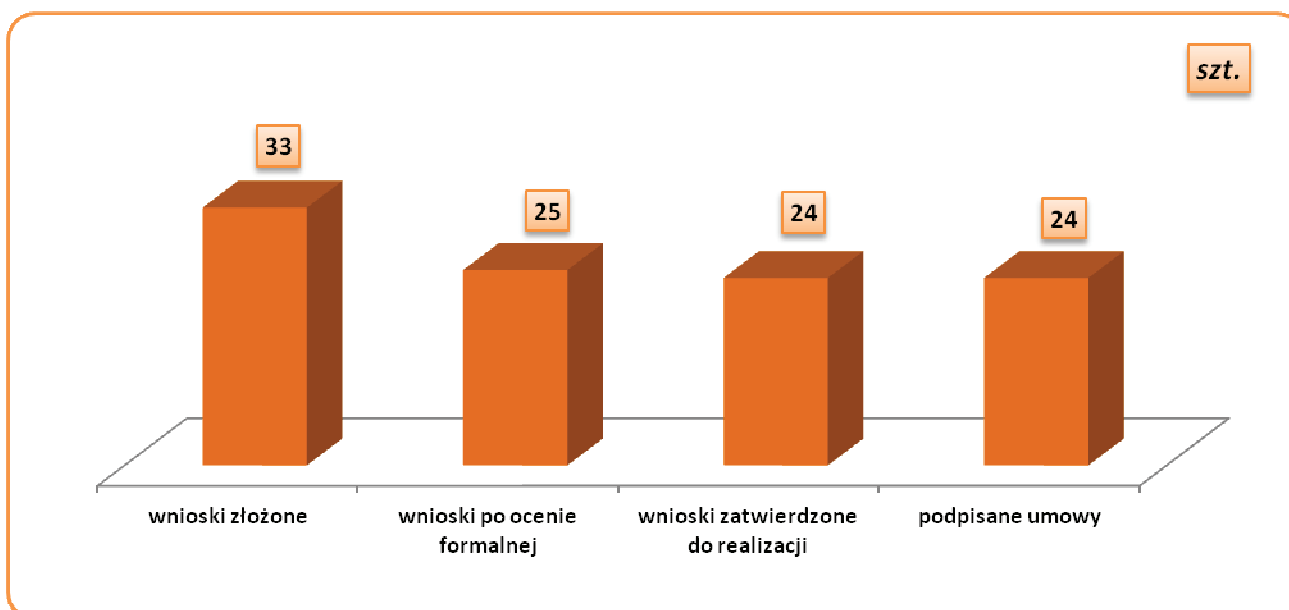
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność w wysokości **5,31 mln Euro** [24,05 mln PLN] dofinansowania z EFRR, co stanowi prawie **18%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi.

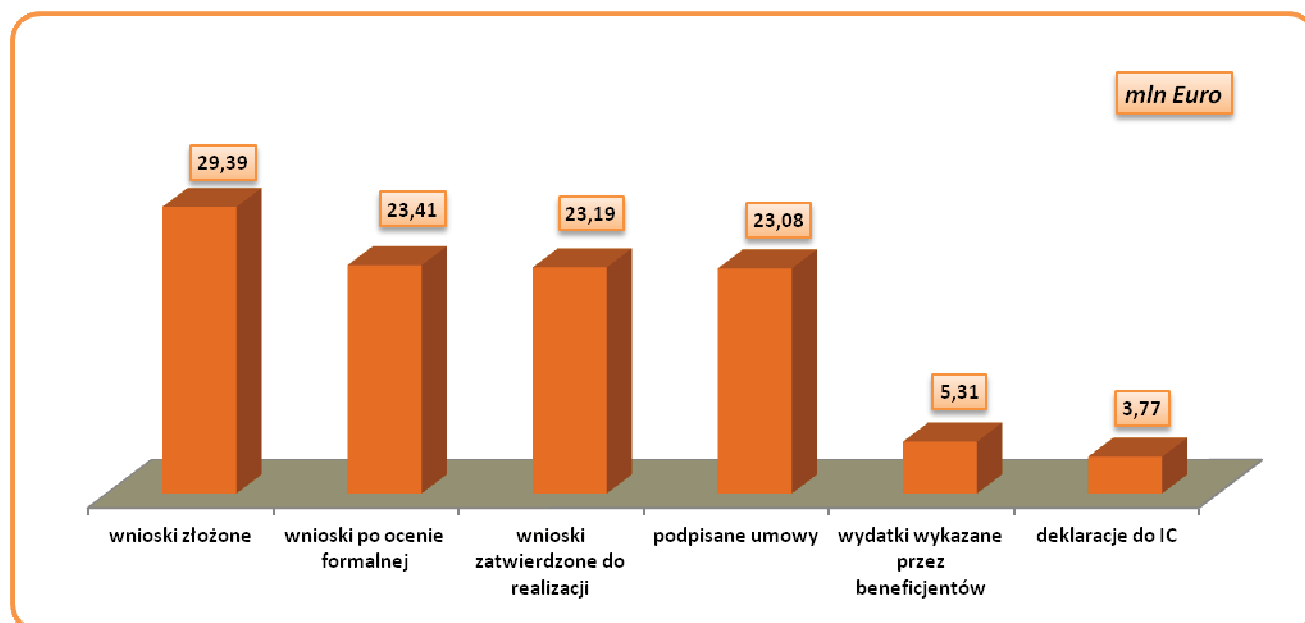
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 48-49.

Wykres 48. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 49. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

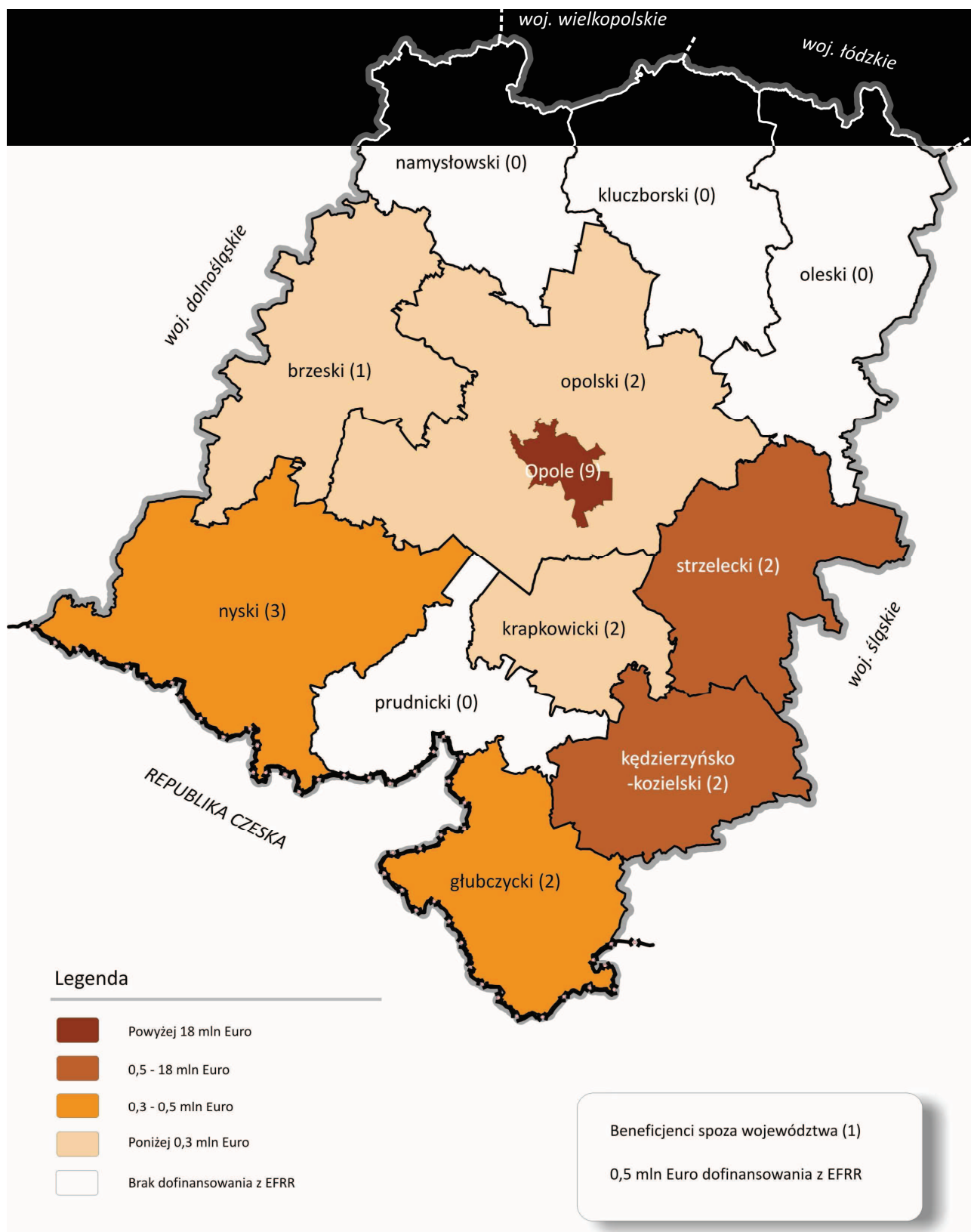

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wsparcie w ramach Osi priorytetowej 2 pozyskali beneficjenci z centrum i południa województwa (z wyłączeniem powiatu prudnickiego). Najwięcej projektów, o najwyższej wartości dofinansowania realizują beneficjenci z **Miasta Opola** (9 projektów o wartości dofinansowania 18,65 mln Euro). Warto jednak podkreślić, że odbiorcami projektów, których miejscem realizacji jest Opole, w większości są mieszkańcy całego województwa opolskiego (*Mapa 10*). Przykładami takich projektów są *Opolskie w Internecie – system informacji przestrzennej i portal informacyjno-promocyjny Województwa Opolskiego* oraz *Opolska eSzkoła, szkołą ku przyszłości*.

Około **98%** (22,59 mln Euro) środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około **2%** (0,49 mln Euro) na terenach wiejskich.

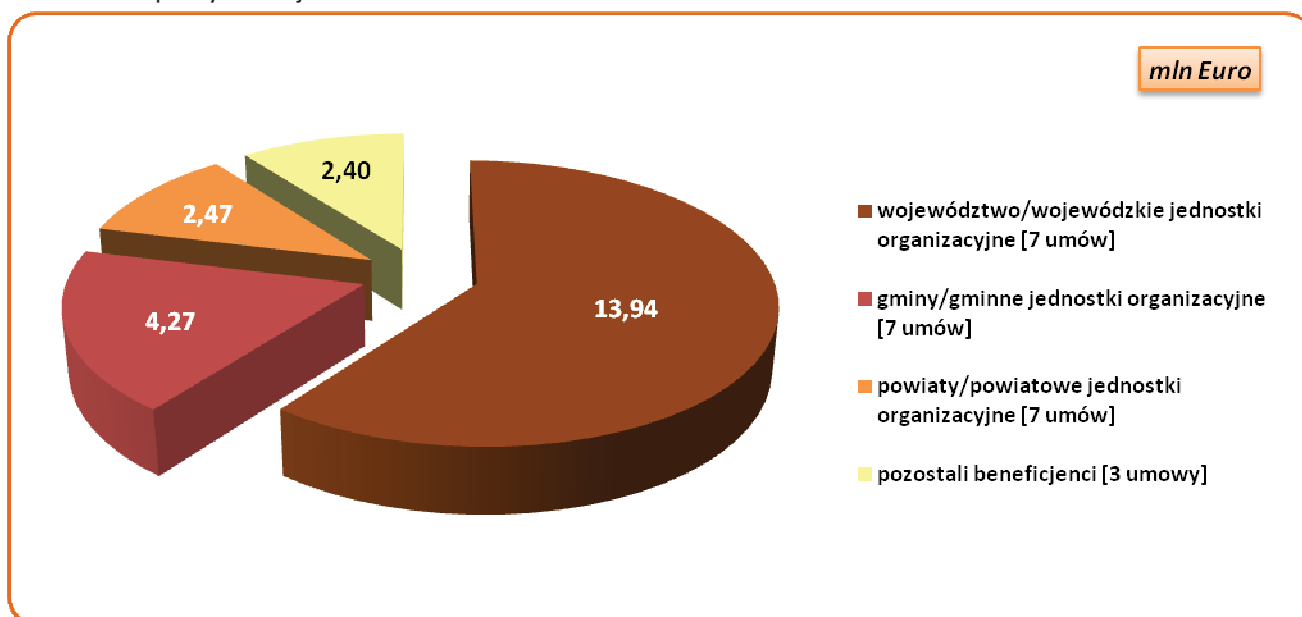
Mapa 10. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Najwięcej środków na działania służące rozwojowi infrastruktury teleinformatycznej pozyskały jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli wraz z jednostkami organizacyjnymi – **20,68 mln Euro** (ponad 89% środków). Wśród nich należy wyróżnić szpitale wojewódzkie i powiatowe, a także spółki odpowiedzialne za infrastrukturę wodno-ściekową. W ramach projektów modernizują i rozbudowują sieci informatyczne, umożliwiając świadczenie wielu usług on-line oraz zapewniają dostęp do Internetu bezprzewodowego.

Wykres 50. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 2

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

⇒ w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono naboru wniosków w ramach Osi priorytetowej 2, nie zostały złożone wnioski o dofinansowanie oraz nie podpisano żadnej umowy.

Wnioski o płatność

⇒ w okresie sprawozdawczym beneficjenci wykazali wydatki w ramach Osi priorytetowej 2 na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **3,50 mln Euro** [15,84 mln PLN], co stanowi około **12%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi.

Informacje nt. stanu wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym zaprezentowano w Tabeli 49.

Tabela 49. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
2.1 Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT	0,58	4,60 %	1,93 %
2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych	2,92	16,93 %	9,82 %
OGÓŁEM	3,50	-	11,75 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r.* na rok 2012 zaplanowano nabór w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*, co zostało przedstawione w Tabeli 50.

Tabela 50. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 2 w 2012 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Termin i nr naboru	Alokacja na nabór	
		EFRR	BP
2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych	5-19 listopad - (II nabór)	4,16	0,00
SUMA:		4,16	0,00

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

Działania wspierane w ramach priorytetu VIII PO IG *Spółeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki* są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych Osi priorytetowej 2 RPO WO 2007-2013.

Na terenie województwa opolskiego realizowane są 62 projekty w obszarze społeczeństwa informacyjnego o wartości dofinansowania 7,67 mln Euro. W obszarze usług świadczonych w formie elektronicznej utworzono, m.in. elektroniczną platformę nauki języków obcych, system e-zarządzania projektem budowlanym przez klienta indywidualnego czy e-usługi polegające na promowaniu i informowaniu o ekologicznych technologiach budowlanych.

30 przedsiębiorstw otrzymało wsparcie na tworzenie wspólnych przedsięwzięć biznesowych prowadzonych w formie elektronicznej. Wdrażanie ICT w przedsiębiorstwach i tworzenie usług elektronicznych dla przedsiębiorstw oraz między przedsiębiorstwami (Business-to-Business-B2B) jest w coraz większym stopniu stosowane na europejskim i światowym rynku. Wprowadzanie go wśród polskich przedsiębiorstw jest niezbędne do wzrostu ich konkurencyjności i współpracy z zagranicznymi partnerami.

Niezwykle istotne dla rozwoju infrastruktury ICT w województwie opolskim są także projekty realizowane w ramach działania 8.4 *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”*. Mają one na celu stworzenie możliwości bezpośredniego dostarczania usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu do użytkownika, poprzez wsparcie mikro-, małych i średnich przedsiębiorców zamierzających dostarczać tę usługę na obszarach, na których prowadzenie tej działalności na zasadach rynkowych jest nieopłacalne finansowo.

➡ Szczegółowe informacje na temat ww. projektów zaprezentowano w analizie jakościowej Osi priorytetowej 2

Tabela 51. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z społeczeństwa informacyjnego

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013			
Spółeczeństwo informacyjne			
13	Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	9	0,84
14	Usługi i aplikacje dla MŚP (e-handel, kształcenie i szkolenie, tworzenie sieci itp.)	35	2,43
15	Inne działania mające na celu poprawę dostępu do MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie	18	4,40
RAZEM		62	7,67

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

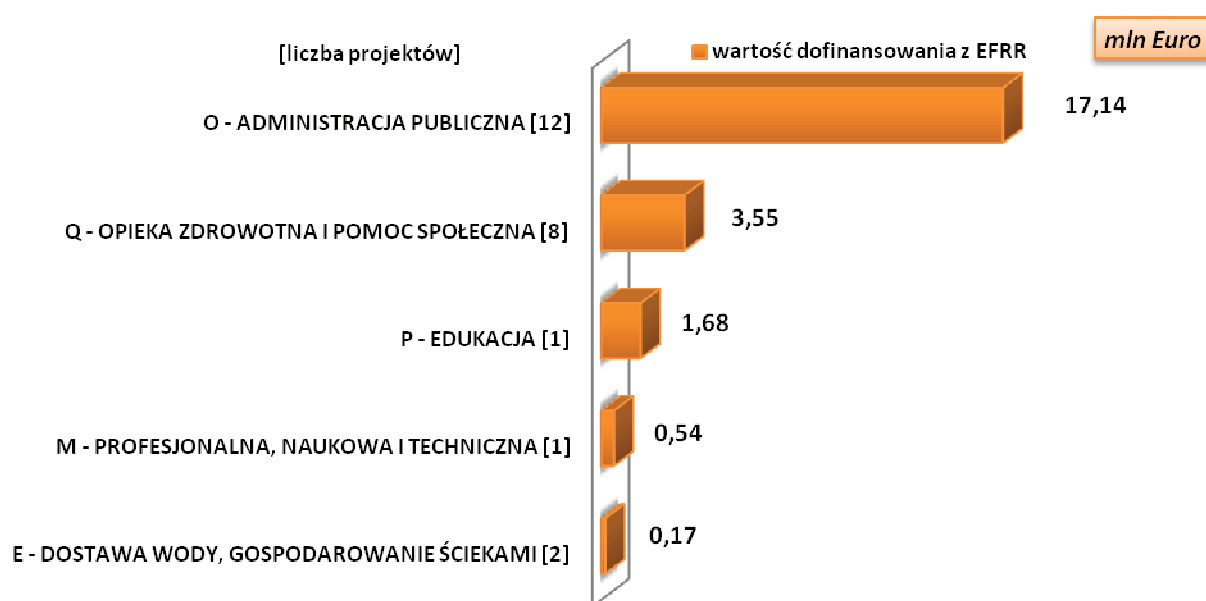
Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Beneficjentami większości projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 2 są jednostki samorządu terytorialnego, które podejmują działania będące kontynuacją realizowanego projektu *eUrząd dla mieszkańca Opolszczyzny*. Mają na celu budowę sieci informatycznej w urzędach, wyposażenie w sprzęt niezbędny do poprawnego funkcjonowania oraz oprogramowania elektronicznego obiegu dokumentów oraz e-usług świadczonych na rzecz mieszkańców. Na realizację 12 umów w Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* przeznaczono ponad 17 mln Euro.

Projekty w zakresie świadczenia e-usług wprowadzają także opolskie szpitale wojewódzkie i powiatowe działające w Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (8 projektów), Uniwersytet Opolski (Sekcja P *Edukacja*) czy spółki gminne odpowiedzialne za gospodarkę wodno-ściekową (Sekcja E *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją*).

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 2 przedstawia Wykres 51.

Wykres 51. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 2 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 2 realizowane są **24 projekty** z zakresu *społeczeństwa informacyjnego*. **4 projekty** uzyskały dofinansowanie w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*, natomiast **20 projektów** w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

Do końca okresu sprawozdawczego **zakończyła się realizacja 1 projektu** w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* oraz **6 projektów** w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

W ramach Osi priorytetowej 2 założono realizację 2 wskaźników produktu oraz 7 wskaźników rezultatu. Ze względu na małą liczbę zakończonych projektów obecnie realizowane są jedynie 3 wskaźniki. W 2011 r. w ramach przeglądu śródk okresowego dokonano zmian w zakresie liczby, jednostek, wartości docelowych czy nazw wskaźników.

➡ Szczegółowe informacje – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania

Poziom realizacji wskaźników, wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 2, zaprezentowany został w Tabeli 52. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 52. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
2.1	Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego [szt.]	32	7	21,9	24	75,0
2.2	Długość sieci Internetu szerokopasmowego [km]	149	0	0	149	100,0
Wskaźniki rezultatu						
2.3	Liczba usług publicznych zrealizowanych online w wyniku realizowanych projektów [szt.]	203	15	7,4	656	323,2
2.4	Liczba osób, które uzyskały dostęp do Internetu szerokopasmowego w jednostkach publicznych [osoby]	148 600	100 000	67,3	148 600	100,0
a	- w tym na obszarach wiejskich	10 000	0	0	10 000	100,0
2.5	Liczba połączeń do Internetu szerokopasmowego w: [szt.]	177	0	0	177	100,0
a	- jednostkach publicznych	33	0	0	33	100,0
b	- szkołach, w tym:	144	0	0	144	100,0
c	- na obszarach wiejskich	40	0	0	40	100,0

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji w Osi Priorytetowej 2 wyniósł ponad **77%** i poziom realizacji wskaźników na poziomie umów wydaje się być do tego poziomu adekwatny. Biorąc bowiem pod uwagę szacowaną realizację większość wskaźników osiągnie założoną na etapie programowania wartość docelową. Należy także pamiętać, że w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych* zaplanowano nabór wniosków w ramach dodatkowych środków, który spowoduje zmiany wartości wybranych wskaźników.

Brak realizacji oraz niski poziom realizacji wskaźników na poziomie wniosków o płatność końcową wynika z tego, że większość wskaźników dotyczy działania 2.1, w ramach którego do końca 2011 r. zakończyła się realizacja tylko 1 projektu. Zakończenie realizacji pozostałych zaplanowano na lata 2012-2013.

✓ **Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* oraz 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 22% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 75% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków na ten obszar oraz modyfikacji metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- biorąc pod uwagę przeznaczenie dodatkowych środków na działanie 2.2, osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ ***Długość sieci Internetu szerokopasmowego***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zmniejszona, co wynikało z modyfikacji metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ ***Liczba usług publicznych zrealizowanych online w wyniku realizowanych projektów***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 7% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie ponad 320% wartości docelowej; tak duże przekroczenie wynika z błędnej interpretacji wskaźnika przyjętej przez 6 beneficjentów. Wartości te w większości projektów zostały przeszacowane, jedynie w przypadku jeszcze 1 projektu konieczna jest zmiana;
- w ramach przeglądu śródkresowego określono wartość docelową wskaźnika na podstawie bieżącego monitoringu podpisanych umów oraz uwzględniając dodatkowe środki przeznaczone na wsparcie e-usług;
- biorąc pod uwagę korektę zaistniałego błędu oraz wzrost wartości wskaźnika w ramach zaplanowanego naboru w działaniu 2.2, osiągnięcie wskaźnika wydaje się być niezagrażone.

✓ ***Liczba osób, które uzyskały dostęp do Internetu szerokopasmowego w jednostkach publicznych, w tym:***

– ***na obszarach wiejskich***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 67%, a wartość podwskaźnika 0% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik oraz podwskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego zmniejszono wartość docelową wskaźnika oraz podwskaźnika, co wynikało z modyfikacji metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ ***Liczba połączeń do Internetu szerokopasmowego, w:***

– ***jednostkach publicznych***

– ***szkołach, w tym:***

– ***na obszarach wiejskich***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*;

- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik oraz podwskaźniki zostaną osiągnięte na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego określono wartość docelową wskaźnika na podstawie bieżącego monitoringu podpisanych umów;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

Mimo, iż miejsca pracy utworzone w ramach Osi 2 nie agregują się na wskaźnik programowy, warto odnotować ich powstanie, gdyż mają one również pośredni wpływ na zmiany na rynku pracy. W ramach 24 realizowanych projektów **11 osób** zostało zatrudnionych do obsługi głównie powstałych systemów informatycznych, w tym 3 kobiety. Jako efekty zrealizowanych projektów przewiduje się utworzenie **9 miejsc pracy** w powiecie krapkowickim, nyskim i Opolu (5 w administracji publicznej, 2 w sektorze ochrony zdrowia, 2 w ramach sekcji E – *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją*).

Warto w tym miejscu także podkreślić, że w ramach Osi priorytetowej 2 nowe umiejętności z zakresu wykorzystania narzędzi ICT uzyska ponad **6 800 osób**, które zostaną przeszkolone w ramach 13 projektów korzystających z mechanizmu *cross-financingu*. Szkolenia dotyczą przede wszystkim funkcjonowania i obsługi wdrażanych zintegrowanych systemów informatycznych. Objęci są nimi zarówno pracownicy poszczególnych instytucji, jak i administratorzy nowo uruchamianych systemów.

➤ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

➤ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

Realizowane w ramach Osi priorytetowej 2 projekty wpisują się w cele dokumentu *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* w ramach projektu przewodniego „Europejska Agenda Cyfrowa”. Przyczyniają się bowiem do rozwoju infrastruktury teleinformatycznej w województwie, zwiększenia dostępności do szybszych połączeń internetowych oraz wprowadzają nowoczesne usługi on-line w obszarze zdrowia, nauki, administracji czy gospodarki, dostępne dla każdego mieszkańca.

Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy spójności celów Osi priorytetowej 2 z *Krajowym Programem Reform*, w którym podkreślono że inwestycje w technologie teleinformatyczne są jednym z głównych motorów wzrostu współczesnych gospodarek. Podejmowane w tym względzie działania powinny gwarantować impet cyfrowy, który przyczyni się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki oraz pozytywnie wpłynie na poziom kapitału ludzkiego. Jednym z najważniejszych działań przewidzianych w ramach Programu jest zatem rozwój sieci teleinformatycznej, w tym zapewnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego, w szczególności na obszarach wiejskich.

Obszar: Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT [działanie 2.1]

Rozwój technologii i poprawa dostępności do sieci szybkich prędkości staje się trendem w krajach rozwiniętych, a powszechny dostęp do wysokiej jakości i prędkości szerokopasmowych łączy staje się istotnym motorem rozwoju i źródłem przewagi konkurencyjnej krajów i gospodarek we współczesnym świecie. W nowoczesnej gospodarce opartej na wiedzy, dostęp do szerokopasmowych łączy internetowych staje się podstawową potrzebą zarówno dla podmiotów biznesowych, jednostek rządowych, samorządowych, jak i klientów indywidualnych.

Mając na celu poprawę słabo rozwiniętej infrastruktury w zakresie sieci szerokopasmowych oraz wzrost konkurencyjności województwa opolskiego, IZ RPO WO 2007-2013 zdecydowała o przeznaczeniu części środków na rozwój infrastruktury teleinformatycznej w regionie. Planowany początkowo projekt kluczowy został ostatecznie wycofany z realizacji, ze względu na to, że znaczącej poprawie uległa infrastruktura sieci szkieletowej w regionie – stopień pokrycia infrastrukturą województwa opolskiego zbliża się do 100%.

Województwo opolskie jest jednym z liderów w kwestii istniejącej infrastruktury telekomunikacyjnej na terenie całego kraju. Nie należy jednak zapominać, iż stopień zajętości pasma rośnie geometrycznie, co może w pewnej perspektywie czasu doprowadzić do konieczności rozbudowy istniejącej infrastruktury. Jednakże inwestycje prowadzone przez firmy komercyjne na terenie województwa opolskiego wskazują, iż w najbliższym czasie należy się spodziewać podwyższenia standardów i dostępności infrastruktury telekomunikacyjnej. Umożliwienie dostępu do infrastruktury sieciowej nie stanie się automatycznym przyczynkiem do korzystania z globalnej sieci: społeczeństwo musi posiadać dostęp do sieci oraz umiejętności, aby efektywnie z niego korzystać.

Zgodnie z danymi operatora Telekomunikacji Polskiej, w województwie opolskim sieć szkieletowa dostępna jest we wszystkich gminach, będąc przykładem prawidłowej organizacji i planowania. Problemem jest jedynie kwestia dostępności *ostatniej mili*.

W sierpniu 2010 r. zmiana zapisów „*Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*” umożliwiła wsparcie inwestycji w zakresie sieci dostępowej na etapie „ostatniej mili” w ramach regionalnych programów operacyjnych, jednakże dofinansowanie tego typu inwestycji w pierwszej kolejności powinno następować w ramach działania 8.4 *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”* Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Dofinansowanie sieci dostępowej w ramach RPO możliwe będzie wówczas, gdy dla danego obszaru nie ma projektu realizowanego z działania 8.4 PO IG.

Nabór wniosków w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* (wykorzystujący całkowitą alokację środków) został przeprowadzony przez Instytucję Zarządzającą RPO WO 2007-2013 w terminie 1-15 kwietnia 2010 r., zatem przez zmianami zapisów „*Linii demarkacyjnej...*”, umożliwiające wsparcie tego typu projektów w ramach RPO.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz założenia programowe Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 w zakresie wsparcia inwestycji dotyczącej sieci dostępowej na etapie „ostatniej mili” jako domenę sektora prywatnego, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 nie widziała potrzeby zmiany podejścia w tym zakresie.

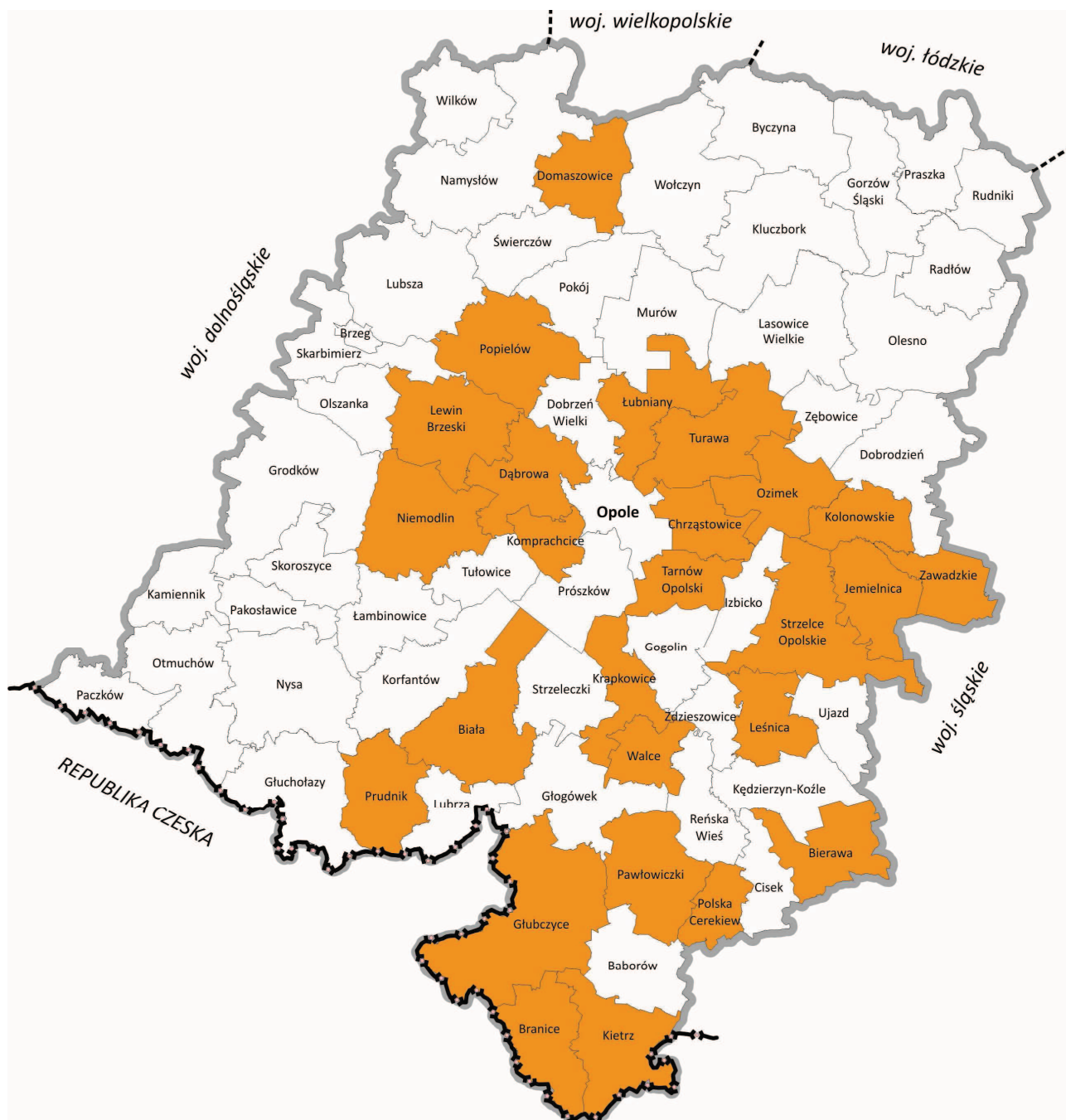
Jednocześnie zauważyć należy, iż na terenie województwa opolskiego w 2011 r. rozpoczęła się realizacja projektów w ramach działania 8.4 PO IG, która może zdecydowanie poprawić obraz niewystarczającej infrastruktury *ostatniej mili*.

W ramach działania przewiduje się dofinansowanie projektów polegających na budowie infrastruktury telekomunikacyjnej pomiędzy najbliższym lub najbardziej efektywnym punktem dystrybucji Internetu a użytkownikiem końcowym w celu umożliwienia **bezpośredniego dostarczenia użytkownikowi końcowemu usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu**.

W ramach 14 umów realizowanych na terenie województwa opolskiego zostanie wybudowana sieć Internetowa o długości blisko **650 km**, do której zostanie podłączonych **8 417 gospodarstw domowych**. Prędkość Internetu szerokopasmowego oferowana 1 510 klientom w wyniku realizacji inwestycji to 2 – 25Mb/s, natomiast w przypadku 6 907 podłączeń to prędkość 4 – 50Mb/s.

Na *Mapie 11* przedstawiono opolskie gminy, w ramach których realizowane będą projekty w ramach PO IG dotyczące zapewnienia dostępu do sieci internetowej na odcinku *ostatniej mili*.

Mapa 11. Zestawienie gmin województwa opolskiego objętych zakresem projektów zatwierdzonych do realizacji w ramach działania 8.4 PO IG

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013.

Dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny i zaprezentowane w raporcie *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2007-2011*, potwierdzają systematyczny rozwój społeczeństwa informacyjnego w Polsce wyrażający się m.in. takimi wskaźnikami jak: wzrost liczby gospodarstw domowych wyposażonych w komputery, wzrost liczby regularnych użytkowników komputerów; wzrost liczby gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu. Dostęp do Internetu w domu w 2011 roku posiadało 67% gospodarstw domowych, tj. o 3 pkt procentowe więcej niż w roku poprzednim.

W podziale na sześć regionów NTS1 w 2011 r. największy odsetek gospodarstw domowych posiadających w domu dostęp do Internetu zaobserwowano w północno-zachodnim regionie Polski (68,8%), natomiast pod względem odsetka osób korzystających z Internetu oraz odsetka regularnych użytkowników Internetu

dominował **region południowo-zachodni** (odpowiednio 70,3% i 61,4%), obejmujący województwo dolnośląskie i opolskie.

Cieszy również znaczący **wzrost odsetka przedsiębiorstw wykorzystujących automatyczną wymianę danych** – na koniec roku 2011 wyniósł średnio w skali kraju 66,1%. Województwo opolskie znajduje się mniej więcej pośrodku wszystkich regionów z odsetkiem 60,8%, warto jednak odnotować znaczący wzrost w porównaniu z rokiem 2010, kiedy wynosił 47,2%.

Dane dotyczące poziomu komputeryzacji opolskich placówek oświatowych, potwierdzają również wysoki stopień rozwoju społeczeństwa informacyjnego w tym obszarze. Udział szkół wyposażonych w komputery w województwie opolskim systematycznie rośnie i w roku szkolnym 2010/2011 wyniósł 82,5%⁴⁴, przekraczając średnią krajową o blisko 3 punkty procentowe. Najlepiej wyposażone są szkoły szczebla podstawowego i gimnazjalnego, w ramach których szkoły skomputeryzowane stanowią 93,3% wszystkich szkół.

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniając rekomendacje Komisji Europejskiej zleciła również w 2011 r. opracowanie zewnętrznej analizy określającej stan rozwoju infrastruktury ICT w województwie opolskim. Najważniejsze płynące z niej wnioski to przede wszystkim potwierdzenie faktu, że w województwie opolskim nie brakuje sieci szkieletowej. Problemem jest zapewnienie odpowiedniej szerokości pasma w sieci *ostatniej mili*. IZ RPO WO 2007-2013 stoi jednak na stanowisku, że zadanie to jest domeną sektora prywatnego, który z pewnością poprawi obraz niewystarczającej infrastruktury w tym zakresie.

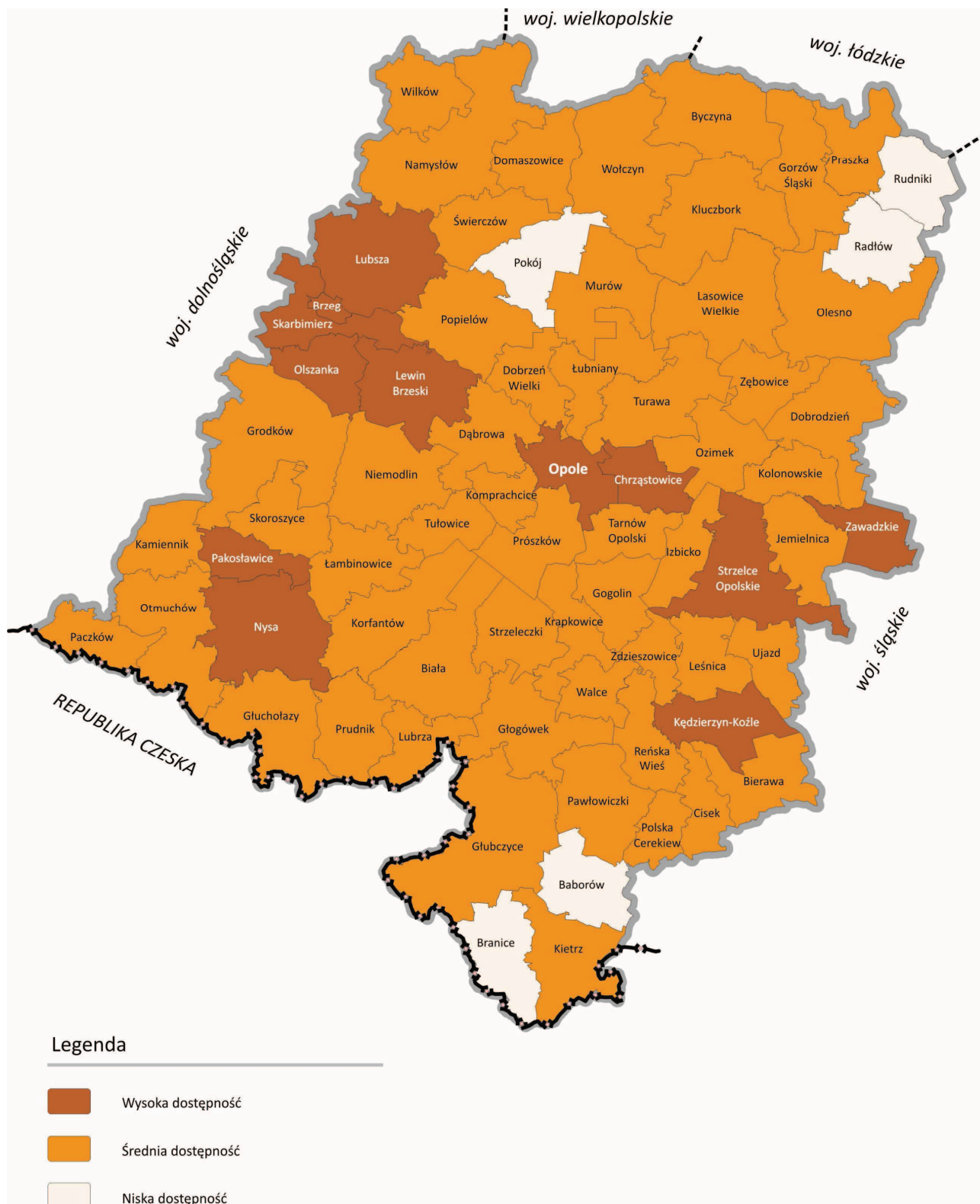
Ponadto, województwo opolskie, jako jeden z niewielu regionów w kraju posiada na swoim terytorium tak dużą liczbę operatorów telekomunikacyjnych, którzy stale rozwijają swoje sieci dystrybucyjne i dostępne. Na terenie województwa Internet dostarczany jest drogą satelitarną, co daje możliwość funkcjonowania sieci w miejscach, gdzie nie ma odpowiedniej infrastruktury telekomunikacyjnej.

W przypadku dużych miast użytkownik jest w stanie uzyskać kilkakrotnie większe prędkości sieci niż w mniejszych gminach. Istniejąca w dużych miastach rozbudowana sieć szkieletowa wpływa znacząco na możliwość świadczenia usług o większej szerokości pasma niż w przypadku gmin mniejszych, które znajdują się dalej od węzła sieci szkieletowej.

Województwo opolskie cechuje się dobrą dostępnością do Internetu rozumianą jako stosunek liczby łączy z aktywną usługą szerokopasmowej transmisji danych do liczby lokali mieszkalnych ogółem danej gminy. 5 gmin cechuje niska dostępność, 12 gmin cechuje wysoki wskaźnik penetracji, natomiast zdecydowana większość to średnia dostępność. Szczegóły przedstawia *Mapa 12*.

⁴⁴ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 6 określonym w *Załączniku V* do sprawozdania.

Mapa 12. Nasycenie usługami dostępu do Internetu w województwie opolskim

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja 1 z projektów *Zapewnienie technicznej infrastruktury do wykorzystania narzędzi ICT poprzez modernizację i rozbudowę sieci informatycznej oraz stworzenie publicznego dostępu do Internetu w Szpitalu Wojewódzkim w Opolu*. W ramach projektu stworzone zostały **23** publiczne bezprzewodowe punkty dostępu do Internetu (tzw. PIAP-y), dzięki którym każda osoba, która znajdzie się na terenie Szpitala, uzyska możliwość dostępu do zasobów Internetu. Według szacunków, około **100 000** osób rocznie będzie korzystało z dostępu do Internetu szerokopasmowego. Możliwe jest też pełne wykorzystanie potencjału techniczno-cyfrowego posiadanej infrastruktury medycznej. Ponadto realizacja

projektu przyczynia się do osiągnięcia założeń *Europejskiej Agendy Cyfrowej* jako inicjatywy flagowej *Strategii Europa 2020* poprzez upowszechnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Niniejsze przedsięwzięcie gwarantuje osiągnięcie efektów założonych w aktualnie realizowanym projekcie w ramach działania 2.2 *E-Szpital – stworzenie dostępu do Internetu i usług z zakresu e-zdrowie dla społeczeństwa oraz rozbudowa systemu informacji telemedycznej, gromadzenia, przetwarzania i archiwizacji danych w Szpitalu Wojewódzkim w Opolu*, który zakłada m.in. wdrożenie usług z zakresu e-zdrowie (rejestracja przez Internet, telekonsultacje) oraz umożliwienie dostępu do Internetu w Szpitalu poprzez zakup i instalację informatów.

Obszar: Moduły informacyjne, platformy e-usług, bazy danych [działanie 2.2]

Na etapie programowania RPO WO 2007-2013 założono, iż w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług, bazy danych* nastąpi wsparcie modułów informacyjnych usług e-government na rzecz podniesienia konkurencyjności regionu.

Województwo opolskie ma bogate doświadczenia we wdrażaniu technologii ICT w regionie. Stanowią one dobrą bazę do dalszego rozwoju województwa w tej dziedzinie. Warto wymienić tu choćby (omawiane szczegółowo w poprzednim sprawozdaniu): projekt pilotażowy *eszkola, szkola z przyszłością* czy projekt zrealizowany w ramach ZPORR 2004-2006 pn. *eUrząd dla mieszkańca Opolszczyzny*.

Jak pokazały wyniki *Analizy rozwoju ICT w województwie opolskim* największym napotykanym problemem w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest nadal korzystanie z usług elektronicznych, dlatego IZ RPO WO 2007-2013 przeznaczyła część środków z KRW na przeprowadzenie kolejnego naboru w tym obszarze.

W związku z coraz szerszym dostępem do Internetu konieczne jest prowadzenie inwestycji w obszarze e-usług oraz nowych technologii ICT we wszystkich dziedzinach życia. Konieczne jest rozpowszechnianie wiedzy i edukowanie społeczeństwa w tym zakresie. Rozwój społeczeństwa informacyjnego to bowiem nie tylko dostarczenie nowoczesnego sprzętu i zapewnienie dostępu do Internetu. Najważniejsza jest edukacja, dzięki której wspomniane narzędzie będzie efektywnie wykorzystywane.

Znaczącą rolę w tym zakresie odgrywają projekty realizowane przez **Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Informatycznego i Politechnicznego w Opolu**. Liczne projekty szkoleniowe współfinansowane w ramach PO KL skierowane były do nauczycieli i uczniów szkół wszystkich szczebli, pracowników administracji samorządowej, osób zatrudnionych w sektorze prywatnym, organizacji pozarządowych i dotyczyły przede wszystkim doskonalenia swoich umiejętności w zakresie ICT, czyli wykorzystania komputera, Internetu i podstawowego oprogramowania biurowego w pracy i w domu.

Komplementarny z tymi projektami EFS jest prowadzony obecnie kolejny etap wieloletniej koncepcji rozwojowej obejmujący swym zasięgiem 111 placówek oświatowych z terenu wszystkich powiatów województwa opolskiego *Opolska szkoła – szkoła ku przyszłości*. Projekt polega na budowie portalu eSzkoła, zapewniającego świadczenie elektronicznych usług edukacyjnych dla mieszkańców województwa opolskiego. Zakłada również wdrożenie specjalistycznych oprogramowań, w szczególności aplikacji i modułów: wirtualnej biblioteki, nadzoru, zasobów dydaktycznych, bloku wirtualnej szkoły, doskonalenia nauczycieli (e-learning) i serwisu kompetencje umożliwiających realizację 28 usług on-line.

Zadowolający jest także fakt, iż w każdej gminie województwa działa przynajmniej jedna usługa internetowa (np. elektroniczna skrzynka podawcza, Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej). Niestety, nie cieszą się one zbyt dużą popularnością wśród mieszkańców – zadaniem władz samorządowych powinno być zatem propagowanie i korzystanie z nowoczesnych usług on-line takich jak e-administracja, e-zdrowie, e-edukacja itp.

Coraz częściej znaczące inwestycje dotyczące rozwoju e-usług realizują placówki ochrony zdrowia, głównie szpitale szczeble wojewódzkiego i powiatowego. Oprócz tego, że tworzone są nowoczesne, bezpieczne systemy gromadzenia, przetwarzania i przekazywania danych medycznych; rozbudowywane są systemy informacji telemedycznej (np. e-konsultacja, e-rejestracja), instalowane są także publiczne punkty dostępu do Internetu dla pacjentów.

W ramach ww. działania realizowanych jest **20 projektów**. Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja **6**: 3 realizowane przez gminy i powiaty, 3 przez samorządowe jednostki organizacyjne (szpitale oraz spółki odpowiedzialne za infrastrukturę wodno-kanalizacyjną).

W ramach zakończonych **6 projektów**:

- utworzono lub udostępniono **58** aplikacji/usług teleinformatycznych;
- **15** usług publicznych realizowanych jest on-line, z których skorzysta ponad 167 tys. osób rocznie;
- zakupiono **1 122 szt.** wyposażenia umożliwiającego świadczenie usług z wykorzystaniem narzędzi ICT;
- przeszkolono ponad **250** osób z zakresu ICT;
- **32** jednostki sektora publicznego korzystają z utworzonych aplikacji lub usług teleinformatycznych.

Wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego zapewniającego kompleksową obsługę klientów w przedsiębiorstwie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Krapkowicach to jeden z zakończonych projektów w okresie sprawozdawczym. W ramach projektu wdrożono zintegrowane systemy informatyczne, tj.: Internetowe Biuro Obsługi Klienta, Elektroniczny System Obiegu Dokumentów oraz Elektroniczny System Obsługi Map Cyfrowych. Dzięki temu wszyscy klienci spółki mają dostęp do swoich danych w systemie informatycznym, pozwalający na kontrolę zużywanych mediów, stanu rozliczeń, wystawionych faktur, zapłat oraz prowadzenia korespondencji z kontrolą postępu załatwianych spraw.

Natomiast, System Map Cyfrowych pozwala na dokładną ewidencję i szybki dostęp do danych nt. eksploatowanych w spółce sieci wodociągowo-kanalizacyjnych. To z kolei pozytywnie wpływa na sterowność całego systemu, kontrolę poprawności jego działania i możliwość szybkiej reakcji w sytuacjach awaryjnych.

Fot 2. Krok ku bezpieczeństwu – wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych przez PSP w województwie opolskim

Bardzo ciekawy projekt dotyczący poprawy bezpieczeństwa mieszkańców realizuje Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Opolu. W ramach projektu *Krok ku bezpieczeństwu – wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych przez Państwową Straż Pożarną w województwie opolskim*, powstanie wojewódzka sieć teleinformatyczna, stanowiąca platformę komunikacyjną Straży z funkcją e-usług dla mieszkańców województwa opolskiego, dostarczającą szerokiego spektrum informacji tematycznych mieszkańcom województwa oraz mediom.

Planowane jest uruchomienie serwisu informującego on-line o sytuacji pożarowej całego województwa. Ponadto uruchomiona zostanie platforma e-learningowa skierowana do szerokiego grona członków ochotniczych straży pożarnych z całego województwa opolskiego. Platforma ta umożliwiać będzie stały dostęp do szkoleń on-line dla osób będących członkami OSP lub zainteresowanych

przystąpieniem, jak również do pozostałych mieszkańców chcących polepszyć swoją świadomość w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego itp. Niezwykle ważnym efektem projektu będzie także budowa bezprzewodowej sieci teleinformatycznej WLAN łączącej wszystkie jednostki PSP województwa opolskiego.

Elementem projektu zasługującym na wyróżnienie, wpisującym się w realizację **zasady równości szans**, jest uruchomienie systemu umożliwiającego zgłaszanie pożarów lub wypadków przez osoby z upośledzeniem słuchowym za pomocą SMS-ów. Informacja taka w połączeniu z bazą danych osób głuchoniemych umożliwi identyfikację osoby zgłaszającej.

Wspomnianej wyżej przedsięwzięcia są zgodne z projektem przewodnim *Europejska Agenda Cyfrowa Strategii Europa 2020*, w który wpisują się m.in. przedsięwzięcia promujące korzystanie z nowoczesnych usług on-line.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W 2011 r. na zlecenie IZ RPO WO 2007-2013 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*. Przedstawione w raporcie wnioski dotyczą również przedsięwzięć wspartych w ramach Osi priorytetowej 2:

- ewaluator podkreślił duże znaczenie zasady komplementarności dla tworzenia podstaw budowy społeczeństwa informacyjnego; optymalnym rozwiązaniem w tym względzie są projekty systemowe, w których już na etapie planowania inwestycji bierze się pod uwagę zasadę komplementarności i kompleksowości stosowanych rozwiązań;
- stosowanie się do zasady komplementarności inwestycji w obszarze związanym z budową społeczeństwa informacyjnego pozwala na zwiększenie potencjalnych efektów wsparcia, szczególnie w przypadku e-usług;
- wszystkie projekty komplementarne dotyczą działań skierowanych do ogółu społeczeństwa (informatyzacja placówek ochrony zdrowia czy urzędów jednostek samorządu terytorialnego) i w wielu przypadkach są kontynuacją przedsięwzięć wspartych w ramach ZPORR 2004-2006;
- analiza przestrzenna projektów komplementarnych wskazuje na ich duże rozproszenie, jednak należy pamiętać o tym, że projekty przypisane do Miasta Opola obejmują swoim zasięgiem obszar całego regionu, jak choćby budowa sieci szerokopasmowej, czy stworzenie infrastruktury umożliwiającej wprowadzenie e-usług w szkołach z województwa opolskiego.

Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniła rekomendację KE dotyczącą przedstawienia dodatkowych informacji w zakresie infrastruktury szerokopasmowej w województwie opolskim, w szczególności nt. odcinka *ostatniej mili*. Zaprezentowano dodatkowo informacje nt. planowanych efektów projektów realizowanych w tym obszarze w województwie opolskim w ramach działania 8.4 *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”* PO IG. Wyjaśniona została także kwestia prezentowania bieżącej i szacowanej realizacji wskaźników (*Liczba osób, które uzyskały dostęp do Internetu szerokopasmowego* oraz *Liczba podłączeń do Internetu szerokopasmowego*) w *Analizie jakościowej* Osi oraz przy opisie zmian wskaźników w ramach przeglądu śródkresowego.

Zgodnie z rekomendacją KE przeprowadzona została przez ekspertów zewnętrznych analiza rozwoju ICT w województwie opolskim (przekazana do Komisji Europejskiej w lipcu 2011 r.), z której wnioski i najważniejsze rekomendacje zostały zaprezentowane w *Analizie jakościowej* Osi priorytetowej 2.

Ponadto, odnosząc się do celów inicjatywy *Strategii Europa 2020 Europejska Agenda Cyfrowa*, zaprezentowano dane dotyczące stanu rozwoju sieci internetowej w województwie opolskim. Tworząc zapisy Programu na perspektywę finansową 2014-2020, IZ RPO WO 2007-2013 kierować się będzie celami i zobowiązaniami wynikającymi z ww. inicjatywy.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 2 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego, mając na celu zapewnienie pełnej realizacji założeń programowych.

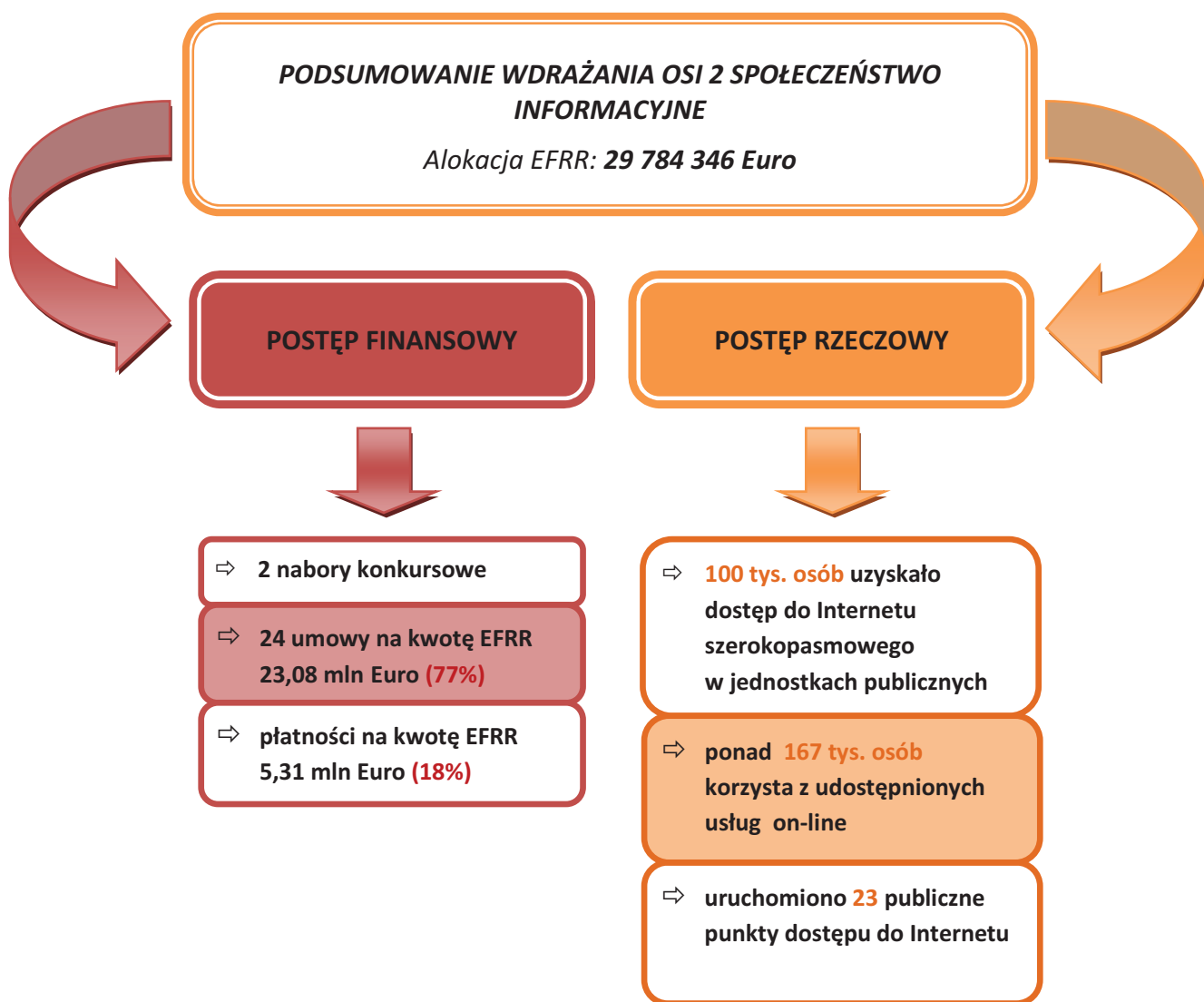
Biorąc pod uwagę wyniki badania ewaluacyjnego *Ocena realizacji projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia* oraz przeprowadzonej *Analizy rozwoju ICT w województwie opolskim*, IZ RPO WO 2007-2013 przeznaczyła ponad 4 mln Euro z dodatkowych środków na wsparcie rozwoju e-usług w województwie opolskim.

W 2012 r. IZ RPO WO 2007-2013 planuje przeprowadzenie badania ewaluacyjnego *Wpływ projektów realizowanych w ramach EFRR i EFS na rozwój społeczno-gospodarczy Opolszczyzny*, którego zadaniem będzie ocena dotychczas dofinansowanych projektów w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL, jak również wyznaczenie założeń dla przyszłego ukierunkowania wsparcia perspektywy 2014+.

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniając cele *Strategii Europa 2020* planuje w przyszłym okresie programowania nadal wspierać rozwój infrastruktury ICT, tak aby zapewnić podstawową sieć szerokopasmową i dostęp do znacznie szybszych połączeń internetowych wszystkim mieszkańcom oraz zwiększyć dostępność, stopień wykorzystania i jakość technologii informacyjno-komunikacyjnych.

3.2.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi 2 *Społeczeństwo informacyjne*.

3.3 OŚ PRIORYTETOWA 3 *Transport*

3.3.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 3 *Transport* są:

- polepszenie dostępu do obszarów, obiektów kluczowych dla rozwoju gospodarczego województwa, krajowych i międzynarodowych układów komunikacyjnych oraz zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg;
- zwiększenie mobilności mieszkańców regionu poprzez rozbudowę systemu transportu publicznego.

Oś priorytetowa 3 wdrażana jest w całości przez IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację zadań z zakresu transportu przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **26 846 502 Euro**, z czego **16 701 287 Euro** pochodzi z Krajowej Rezerwy Wykonania, **10 145 215 Euro** z dostosowania technicznego (w tym 6 275 125 Euro na niwelowanie skutków powodzi). Łączna kwota alokacji na Oś priorytetową 3 wynosi w ramach EFRR **137 904 154 Euro**, co stanowi **28%** środków Programu.

W ramach Osi priorytetowej 3 realizowane są głównie roboty budowlane dotyczące dróg regionalnych i lokalnych, obiektów mostowych, wiaduktów, wymiany taboru autobusowego i kolejowego na nowy przyjazny środowisku oraz budowy, przebudowy infrastruktury lotniskowej.

Pomoc w ramach przedmiotowej Osi jest kierowana przede wszystkim do jednostek samorządu terytorialnego.

Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 3.

Oś priorytetowa 3 jest jedną z najbardziej zaawansowanych Osi pod względem poziomu płatności w ramach całego Programu. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. poziom płatności przekroczył **55%** zobowiązań na lata 2007-2013, natomiast spośród **99** podpisanych umów zakończyła się realizacja **71** projektów.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **9 naborów wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz **6 naborów w ramach procedury pozakonkursowej** (beneficjenci 9 projektów kluczowych złożyli pełną dokumentację projektową),
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR na przeprowadzone nabory wyniosła **111,06 mln Euro** [502,76 mln PLN] w tym:
 - na nabory w ramach procedury konkursowej **54,41 mln Euro** [246,29 mln PLN];
 - na projekty w ramach procedury pozakonkursowej obejmującej indywidualne projekty kluczowe **56,65 Euro** [256,47 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **131 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **179,56 mln Euro** [812,87 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **141,39 mln Euro** [640,08 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **117 wniosków** o całkowitej wartości **172,84 mln Euro** [782,46 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **131,78 mln Euro** [596,58 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **101 projektów**, na całkowitą wartość **161,72 mln Euro** [732,11 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **123,08 mln Euro** [557,19 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **99 umów** o dofinansowanie o całkowitej wartości **132,87 mln Euro** [601,49 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **99,05 mln Euro** [448,39 mln PLN],
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł około **72%**,
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **52,64%** stanowią projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*, natomiast **47,36 %** zostały wybrane w procedurze konkursowej.

Tabela 53. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na typy projektów

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 3
1.	konkursowy	90	46,91	47,36 %
2.	IPI	9	52,14	52,64 %
RAZEM:		99	99,05	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. na realizację celów Strategii Lizbońskiej w ramach Osi priorytetowej 3 przeznaczono **4% środków Osi**, tj. około **5 mln Euro**.

Do końca okresu sprawozdawczego, obszar **Klimat, energia, mobilność** w ramach *Strategii Europa 2020*, realizowany jest w zakresie 3 kategorii przedmiotowej Osi: 18, 23, 52. Wartość podpisanych **99 umów** w ramach tego obszaru wynosi **99,05 mln Euro** [448,39 mln PLN], co stanowi **48,77 %** alokacji przeznaczonej na obszar Tabela 54.

Tabela 54. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 3

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; sustainable growth	Klimat, energia, mobilność	16,17, 18 ,19,20,21,22, 23 ,24,25, 26,27,28,29,30,31,32,33,34,35, 36,37,38,39,40,41,42,43,44,45, 46,47,48,49,50,51, 52 ,53,54	99,05	49 %
RAZEM:			99,05	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 55.

Tabela 55. Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
3.1.1 Drogi regionalne						
I nabór (23.02-09.03.2009)	3	4,07	3	4,07	3	2,65
II nabór (04-18.01.2010)	4	10,14	4	10,14	4	4,87
III nabór (15-29.03.2010)	8	0,95	8	0,95	8	0,91
IV nabór (01-15.10.2010)	6	16,18	5	13,26	3	4,60
IPI (17-21.03.2008)	3	20,92	3	19,97	3	16,95
IPI (17-31.03.2010)	2	15,79	2	15,78	2	14,44
IPI (07-21.04.2010)	1	5,39	1	5,39	1	4,79
IPI (24.11-08.12.2010)	1	6,16	1	6,16	1	5,90
IPI (17-31.07.2011)	1	0,43	1	0,43	1	3,17
3.1.2 Drogi lokalne						
I nabór (10-30.12.2008)	34	17,42	33	16,98	33	13,63
II nabór (01-15.02.2010)	43	23,40	28	17,18	28	13,66
III nabór (08-22.10.2010)	6	2,77	6	2,77	6	2,14
IV nabór (05-19.12.2011)	12	5,60	nie zaakceptowano wniosków		nie podpisano umów	
Razem 3.1	124	129,22	95	113,08	93	87,71
3.2 Transport publiczny						
I nabór (15.02-01.03.2010)	6	5,76	5	4,43	5	4,44
IPI (17-21.03.2008)	1	6,41	1	5,57	1	6,90
Razem 3.2	7	12,17	6	10,00	6	11,34
OGÓŁEM	131	141,39	101	123,08	99	99,05

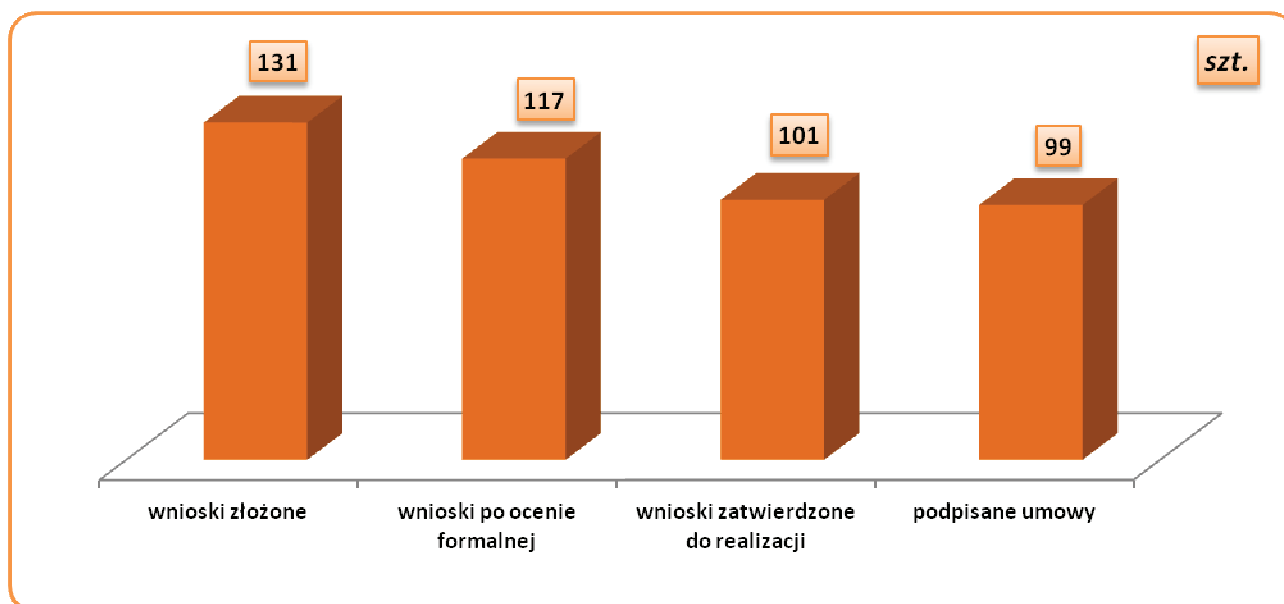
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **76,75 mln Euro** [347,46 mln PLN] dofinansowania z EFRR, co stanowi ponad **55%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 3.

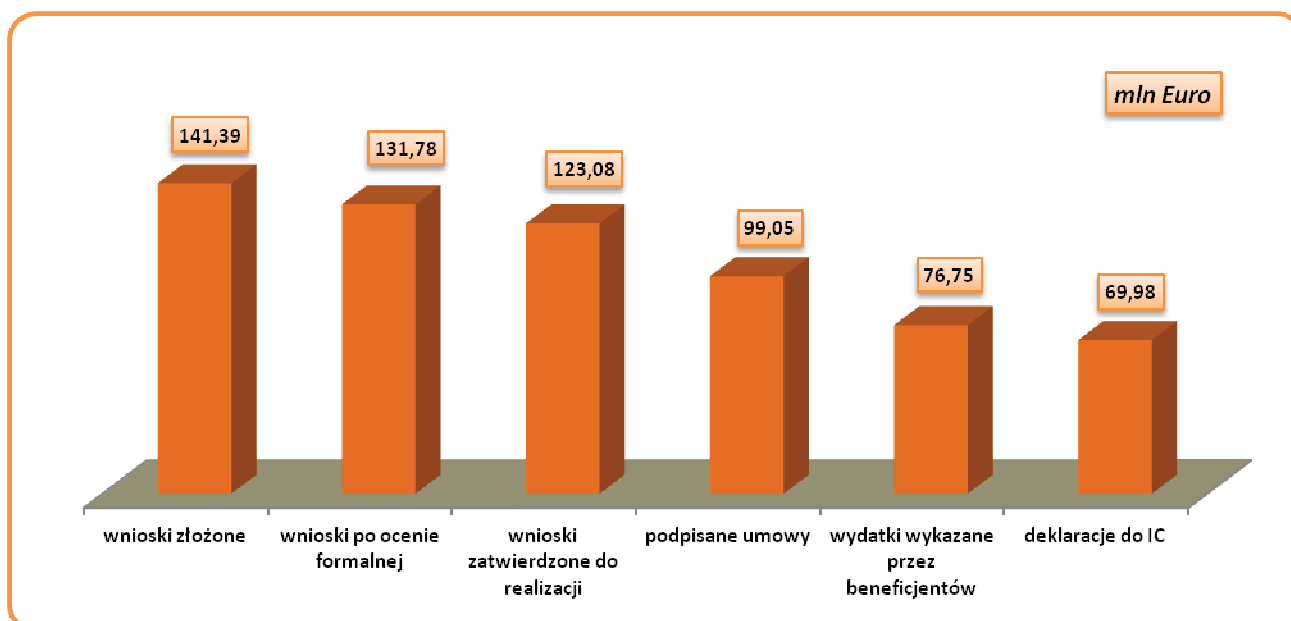
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresach 52-53*.

Wykres 52. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 53. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

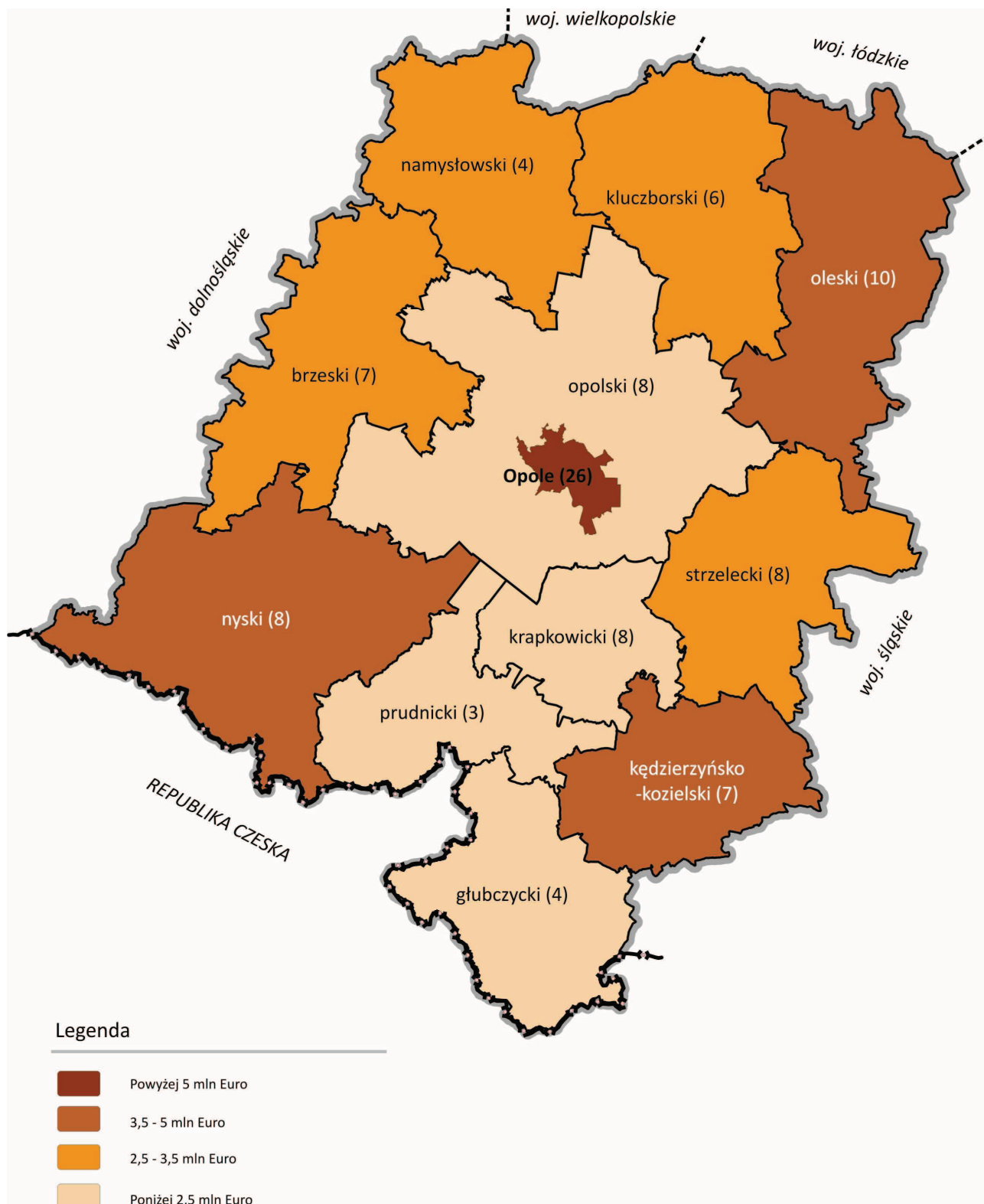

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Działania na rzecz polepszenia infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg oraz mobilności mieszkańców regionu, realizowane są przez beneficjentów z terenu całego województwa opolskiego – w każdym powiecie Opolszczyzny realizowanych jest co najmniej kilka inwestycji drogowych. Obok **Miasta Opola** (67,06 mln Euro), znaczące środki pozyskali beneficjenci z **powiatu oleskiego** (4,65 mln Euro) oraz **nyskiego** (4,27 mln Euro) – *Mapa 13*.

Inwestycje na obszarach wiejskich stanowią ponad **55%** (54,79 mln Euro) wszystkich umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi. Pozostałe projekty realizowane są na terenach miejskich **45%** (44,26 mln Euro).

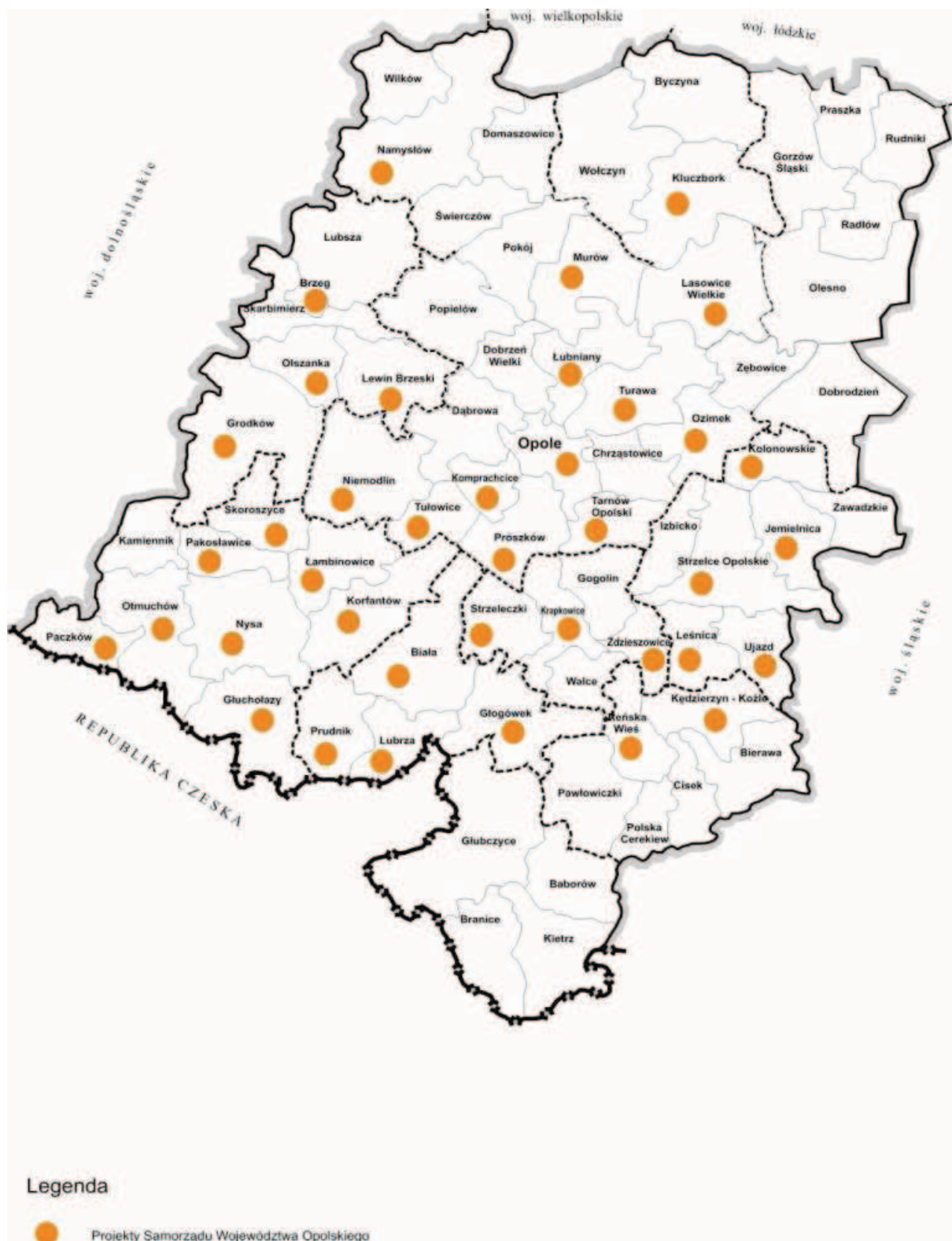
Mapa 13. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Należy jednak podkreślić, że projekty realizowane przez Samorząd Województwa Opolskiego (przypisane do Miasta Opola ze względu na siedzibę beneficjenta) realizowane są na terenie wielu gmin i powiatów, służąc tym samym społeczności całego województwa. Zasięg ich oddziaływania przedstawia Mapa 14.

Mapa 14. Projekty Samorządu Województwa Opolskiego z zakresu infrastruktury transportowej w podziale na gminy województwa opolskiego wg miejsca realizacji projektu

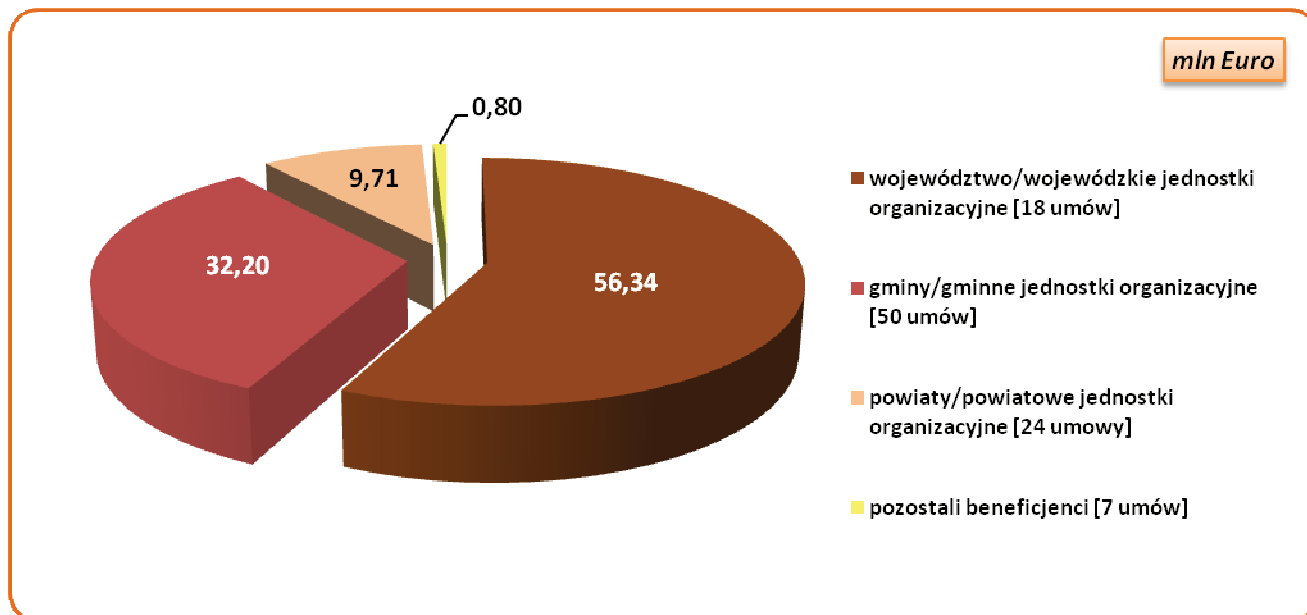

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Zadania z zakresu rozwoju infrastruktury drogowej leżą przede wszystkim w kompetencjach jednostek samorządu terytorialnego, dlatego też są one najważniejszymi beneficjentami wsparcia w ramach Osi priorytetowej 3. Największą wartość dofinansowania otrzymały projekty o zasięgu wojewódzkim – blisko **56,35 mln Euro** (56,88%) oraz inwestycje gmin – **32,20 mln Euro** (ponad 32,5%).

Niespełna **0,8 mln Euro** otrzymały jednostki straży pożarnej na zakup sprzętu i środków transportu na rzecz ochrony szlaków komunikacyjnych przed zagrożeniami i skutkami katastrof drogowych.

Wykres 54. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 3

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ został przeprowadzony **1 naborów wniosków w procedurze konkursowej** oraz **1 nabór wniosków w procedurze pozakonkursowej**, w ramach którego złożono pełną dokumentację projektową w zakresie **projektu kluczowego** pn: *Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Przysiecz-Dzików*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory w trybie konkursowym i pozakonkursowym wyniosła **5,03 mln Euro** [22,77 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **13 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **11,58 mln Euro** [52,41 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **6,03 mln Euro** [27,31 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymał **1 projekt kluczowy**. Całkowita wartość projektu ocenionego pozytywnie pod względem formalnym wyniosła **4,67 mln Euro** [21,14 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,43 mln Euro** [1,93 mln PLN].

W okresie sprawozdawczym nie zakończyła się ocena formalna wniosków złożonych w ramach IV naboru do poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne*.

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **4 projekty**, w tym **3 w ramach procedury konkursowej** i **1 projekt kluczowy**. Całkowita wartość projektów wyniosła **13,69 mln Euro** [61,98 mln PLN], a dofinansowanie z EFRR **7,42 mln Euro** [33,60 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **5 umów** o dofinansowanie o całkowitej wartości **12,99 mln Euro** [58,80 mln PLN] oraz dofinansowaniu z EFRR **6,42 mln Euro** [29,06 mln PLN]. Wśród ww. znalazł się 1 indywidualny projekt kluczowy:

- *Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Przysiecz-Dzików*, na całkowita wartość **3,73 mln Euro** [16,89 mln PLN], a wartość dofinansowania z EFRR **3,17 mln Euro** [14,36mln PLN];

⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano **jedną umowę** o dofinansowanie w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* na całkowita wartość **3,09 mln Euro** [14,00 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **2,38 mln Euro** [10,77 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **18,35 mln Euro** [83,06 mln PLN], co stanowi ponad **13%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi.

Tabela 56. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 3 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/ poddziałania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
3.1.1 Drogi regionalne	7,1	5,64 %	5,15 %
3.1.2 Drogi lokalne	8,27	6,58 %	6,00 %
3.2 Transport publiczny	2,98	24,52 %	2,16 %
OGÓŁEM	18,35	-	13,31 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym planowany jest **1 nabór** w ramach procedury konkursowej poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz złożenie pełnej dokumentacji projektowej dla **2 projektów kluczowych**: *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych – Sobieskiego w Opolu)* oraz *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa* (Tabela 57).

Tabela 57. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 3 w 2012 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Termin i nr naboru	Alokacja na nabór	
		EFRR	BP
3.1.1 Drogi regionalne	15-29 luty – (V nabór)	14,07	0,00
	styczeń (rozpoczęcie procedury wprowadzania do IPI) IPI - Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych – Sobieskiego w Opolu)	6,50	0,00
3.1.2 Drogi lokalne	15-29 październik IPI - Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa	6,28	1,11
SUMA:		26,85	1,11

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.*

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

Działania wspierane w ramach wybranych działań PO liś 2007 - 2013 są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 3 RPO WO 2007-2013.

W ramach kategorii 22 *Drogi krajowe* zrealizowano strategiczny projekt *Bezpieczne Południe – rozbudowa systemu ratownictwa drogowego na ciągach komunikacyjnych Polski południowej*, którego celem było podniesienie poziomu bezpieczeństwa na drogach województw dolnośląskiego, opolskiego, śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego, poprzez poprawę jakości i skuteczności podejmowanych działań ratowniczych.

Przez obszar ww. województw przebiegają ważne szlaki drogowe, w tym należące do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T. Wśród nich największe znaczenie ma autostrada A4, na której nastąpi szczególnie nasilenie ruchu turystycznego w 2012 roku w związku z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012. Ponadto, jest to główny szlak drogowy łączący zachodnią Europę z Ukrainą.

W ramach projektu zakupiono 20 specjalistycznych wozów strażackich, z czego 3 trafiły na teren województwa opolskiego. Wyposażone są w sprzęt służący gaszeniu pożarów, usuwaniu skutków awarii przemysłowych, katastrof i nadzwyczajnych zagrożeń naturalnych oraz wypadków drogowych. Pojazdy zostały przekazane do Komend Powiatowych Państwowej Straży Pożarnej w Brzegu, Krapkowicach i Strzelcach Opolskich.

Ponadto, na terenie województwa opolskiego realizowane są 3 projekty dotyczące śródlądowych dróg wodnych na rzece Odrze. Dzięki ich realizacji nastąpi dostosowanie Odry do III klasy drogi wodnej, czyli drogi regionalnej o najwyższych parametrach, zwiększy się jej przepustowość, poprawi niezawodność urządzeń służowych oraz warunki bezpieczeństwa.

Tabela 58. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu transportu

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013			
Transport			
22	<i>Drogi krajowe</i>	1	0,96
31	<i>Śródlądowe drogi wodne (regionalne i lokalne)</i>	3	30,58
RAZEM		4	31,54

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 3 realizowane są projekty kluczowe mające na celu wsparcie infrastruktury transportowej i uzbrojenie terenu.

Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja 7 projektów w ramach Osi priorytetowej 3, realizacja 2 jeszcze trwa. Na ostatni kwartał 2012 r. zaplanowano złożenie pełnej dokumentacji projektowej dla projektu *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa*, dofinansowanego ze środków przewidzianych na usuwanie skutków powodzi z 2010 r.

Ponadto, na 2012 r. zaplanowano rozpoczęcie procedury wprowadzania do *Indykatywnego planu inwestycyjnego dla RPO WO 2007-2013* projektu pn. *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych-Sobieskiego) w Opolu*.

Projekty kluczowe realizowane w ramach Osi priorytetowej 3 mają na celu przede wszystkim podniesienie standardu infrastruktury komunikacyjnej poprzez unowocześnienie i rozbudowę połączeń drogowych oraz wykorzystanie autostrady A4 jako osi rozwoju gospodarczego Opolszczyzny.

Równie istotne dla rozwoju regionu są także przebudowa i unowocześnianie szlaków komunikacyjnych, które przyspieszą skomunikowanie województwa z Republiką Czeską. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Pogranicza polsko-czeskiego* wśród priorytetów określonych dla sfery ekonomicznej znalazło się m.in. stworzenie silnych wzajemnych gospodarczych powiązań kooperacyjnych poprzez utworzenie sprawnych, gęstych powiązań transportowo-drogowych w ruchu lokalnym przez granicę.

Realizacja projektów kluczowych w ramach Osi priorytetowej 3 przebiega bez większych zakłóceń i opóźnień.

Tabela 59. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 3 RPO WO 2007-2013

Nr i nazwa działania/poddziałania	Liczba projektów	Wartość EFRR [mln Euro]
3.1.1 Drogi regionalne	8	45,24
3.1.2 Drogi lokalne	1	6,28
3.2 Transport publiczny	1	6,90
RAZEM	10	58,42

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

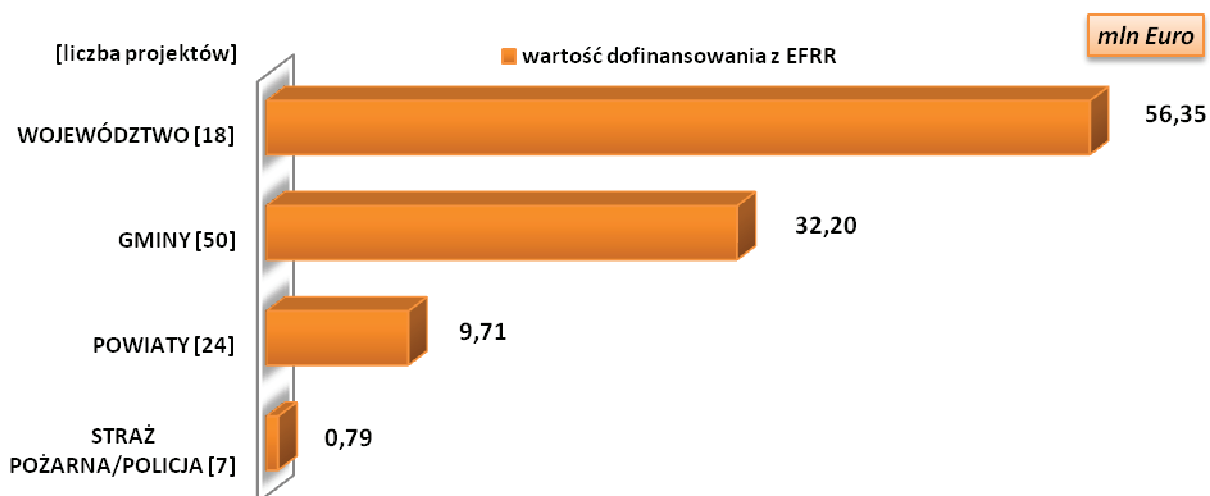
Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Wszystkie umowy w ramach Osi priorytetowej 3 realizowane są przez beneficjentów przyporządkowanych do Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*. Jednym z podstawowych zadań administracji samorządowej wszystkich szczebli jest bowiem utrzymanie dróg, mostów, ulic czy placów oraz odpowiedzialność za lokalny transport zbiorowy.

Najwięcej projektów z zakresu infrastruktury drogowej i transportu publicznego realizują gminy (50 umów); natomiast największą kwotę środków pozyskał samorząd województwa, który buduje i modernizuje drogi wojewódzkie (ponad 56 mln Euro).

Nie sposób nie wyszczególnić projektów realizowanych przez służby publiczne odpowiedzialne za bezpieczeństwo mieszkańców, tj. jednostki straży pożarnej czy policji. W ramach 7 projektów zakupiono bowiem kilka specjalistycznych wozów strażackich wraz z wyposażeniem do ochrony szlaków komunikacyjnych.

Wykres 55. Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 3 wg typów beneficjentów

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 3 realizowanych jest **99** projektów z zakresu transportu: **26** dotyczących budowy/przebudowy dróg regionalnych, **67** dotyczących dróg lokalnych i **6** projektów z zakresu transportu publicznego. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. zakończyła się realizacja **71** projektów, w tym **17** z zakresu regionalnej, a **49** - lokalnej infrastruktury drogowej oraz **5** z zakresu transportu publicznego. W okresie sprawozdawczym poziom liczby projektów zakończonych wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o blisko 80%, najbardziej w obszarze transportu publicznego.

W związku z tym, iż niektóre wskaźniki mają charakter złożony (dzielą się na podwskaźniki), przyjęto zasadę, że do obliczenia ogólnej liczby wskaźników realizowanych na poziomie Osi priorytetowej, sumowane są zarówno wskaźniki główne oraz ich elementy składowe.

W 2011 r. w ramach przeglądu śródkresowego dokonano zmian w zakresie liczby, jednostek, wartości docelowych czy nazw wskaźników.

➡ Szczegółowe informacje – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania

Obecnie w ramach Osi priorytetowej 3 do realizacji założono 9 wskaźników produktu i 3 wskaźniki rezultatu. W tej chwili realizowanych jest 11 wskaźników, wszystkie poza wskaźnikiem dotyczącym powodzi. Poziom realizacji wskaźników określonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 3 prezentuje *Tabela 60*. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 60. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
3.1	Liczba projektów z zakresu transportu[szt.]	101	71	70,3	99	98,0
3.2	Długość nowych dróg w tym: [km]	27	15,47	57,3	30,84	114,2
a	regionalne (wojewódzkie)	10	6,51	65,1	13,94	139,4
b	lokalne (powiatowe i gminne)	17	8,96	52,7	16,9	99,4
3.3	Długość zrekonstruowanych dróg w tym: [km]	188	124,5	66,2	177,93	94,6
a	regionalne (wojewódzkie)	79	40,57	51,4	67,3	85,2
b	lokalne (powiatowe i gminne)	109	83,93	77,0	110,63	101,5
3.4	Liczba zakupionych środków transportu publicznego [szt.]	12	33	275,0	38	316,7
3.5	Liczba projektów z zakresu naprawy infrastruktury uszkodzonej w wyniku powodzi [szt.]	1	0	0	0	0
Wskaźniki rezultatu						
3.6	Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych [Euro/rok]	20 846 599	20 483 056,65	98,3	17 639 914,25	84,6
3.7	Potencjalna liczba miejsc w środkach komunikacji publicznej, jaka powstanie w wyniku realizacji projektu [szt.]	1 300	3 097	238,2	3 545	272,7
3.8	Przyrost ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu [osoby/rok]	1 533 000	1 217 321	79,4	1 217 321	79,4

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji w Osi priorytetowej 3 wyniósł ponad **72%** i poziom realizacji wskaźników na poziomie umów jest stosowny do tego poziomu.

Biorąc pod uwagę wartość szacowaną realizacji wskaźnika na podstawie podpisanych umów 8 wskaźników zostanie osiągniętych w granicach 20% rozbieżności od wartości zakładanej. 3 wskaźniki przekroczą zakładaną wartość, w tym 2 – około 3-krotnie.

✓ **Liczba projektów z zakresu transportu**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne*, 3.1.2 *Drogi lokalne* oraz działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 70% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 98% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków oraz środków na niwelowanie skutków powodzi na ten obszar;
- osiągnięcie wskaźnika nie wydaje się zagrożone.

✓ **Długość nowych dróg, w tym:**

- **regionalne (wojewódzkie);**
- **lokalne (powiatowe i gminne).**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 57% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015, natomiast podwskaźników stosownie 65% i blisko 53%;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 114% wartości docelowej, a podwskaźniki – blisko 140 i 100 %;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa zarówno wskaźnika głównego, jak i podwskaźników została zwiększona, co wynikało ze zwiększenia środków dla danego obszaru, jak i modyfikacji metodologii szacowania wartości docelowych;
- osiągnięcie wskaźników nie wydaje się zagrożone.

✓ **Długość zrekonstruowanych dróg, w tym:**

- **regionalne (wojewódzkie);**
- **lokalne (powiatowe i gminne).**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 66% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015, natomiast podwskaźników stosownie 51% i blisko 77%;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 94% wartości docelowej, a podwskaźniki – blisko 85 i 101 %;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa zarówno wskaźnika głównego, jak i podwskaźników została zwiększona, co wynikało ze zwiększenia środków dla danego obszaru, jak i modyfikacji metodologii szacowania wartości docelowych;
- osiągnięcie wskaźników nie wydaje się zagrożone.

✓ ***Liczba zakupionych środków transportu publicznego***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 275% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 316% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego IZ RPO WO 2007-2013 doprecyzowała nazwę wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika przekroczy zakładaną dla 2015 r. wartość docelową.

✓ ***Liczba projektów z zakresu naprawy infrastruktury uszkodzonej w wyniku powodzi***

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- projekt realizowany w procedurze pozakonkursowej ma zostać złożony do IZ RPO WO 2007-2013 w październiku 2012 r., stąd wskaźnik nie jest jeszcze realizowany.

✓ ***Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych***

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 98% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 85% wartości docelowej;
- mniejszy poziom osiągnięcia wskaźnika na poziomie umów w porównaniu z wnioskami o płatność wynika z błędów w dokumentacji, które są obecnie korygowane przez beneficjentów;
- w ramach przeglądu śródkresowego IZ RPO WO 2007-2013 doprecyzowała nazwę wskaźnika oraz oszacowała wartość docelową, która wcześniej nie była oszacowana;
- osiągnięcie wskaźników nie wydaje się zagrożone.

✓ ***Potencjalna liczba miejsc w środkach komunikacji publicznej, jaka powstanie w wyniku realizacji projektu***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 238% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 272% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika przekroczy zakładaną dla 2015 r. wartość docelową.

✓ ***Przyrost ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 79% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;

- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 79% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego IZ RPO WO 2007-2013 zmieniła jednostkę miary wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. wskaźnik zagrożony jest nieosiągnięciem.

Szczegółowe informacje dotyczące stopnia realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

Realizowane w ramach Osi priorytetowej 3 *Transport* projekty, w tym przedsięwzięcia opisane poniżej w ramach poszczególnych obszarów, realizują cele dokumentu *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* w ramach inicjatywy flagowej „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*”, zaprogramowanej w obszarze *Klimat, energia, mobilność*. Wszystkie działania Osi priorytetowej 3 oraz wpisująca się w obszar infrastruktury transportowej kat. interwencji 18 realizowana w ramach poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* (budowa ścieżek rowerowych) realizują założenia ww. dokumentu. Tym samym poprzez modernizację infrastruktury drogowej oraz taboru komunikacji zbiorowej wpływają na podniesienie jego efektywności a także zwiększenie efektywności energetycznej, zmniejszenie emisji cieplarnianych i zużycia energii.

Zgodnie z zapisami *Krajowego Programu Reform*, rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej to jeden z podstawowych elementów budowy infrastruktury dla wzrostu zrównoważonego, bowiem odpowiedni poziom dróg, kolei, dróg wodnych czy portów śródlądowych sprzyja napływowi kapitału i wymianie handlowej, zwiększając atrakcyjność inwestycyjną gospodarki. Inwestycje infrastrukturalne mają za zadanie nie tylko zwiększyć spójność terytorialną czy zwiększyć dostępność komunikacyjną ośrodków miejskich, ale także ograniczać negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne i zwiększać dostępność transportu dla osób z ograniczeniami ruchowymi. Realizacji tych celów służą zatem wszystkie projekty w ramach RPO WO 2007-2013 dotyczące budowy i modernizacji dróg szczebla regionalnego i lokalnego, a także zakup pojazdów komunikacji miejskiej i kolejowej spełniających normy techniczne i ekologiczne, przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (pojazdy niskopodłogowe) czy z dysfunkcją wzroku (tzw. system głośnomówiący zapowiadający przystanki).

➤ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

➤ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

Obszar: Infrastruktura drogowa [działanie 3.1]

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. zakończyła się realizacja **66** projektów: w tym **17** z zakresu regionalnej infrastruktury drogowej oraz **49** dotyczących dróg lokalnych.

Od uruchomienia Programu zostało wybudowanych **15,47 km** dróg, a zrekonstruowano **124,5 km**. Wartość wskaźnika w zakresie dróg wybudowanych wzrosła w okresie sprawozdawczym 4-krotnie, natomiast wskaźnik dotyczący rekonstrukcji dróg blisko 2-krotnie. Instytucja Zarządzająca nie identyfikuje ryzyka nieosiągnięcia ww. wskaźników. Ponadto wskaźnik *Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych* osiągnął wartość **20 483 056,65 Euro/rok**. W jego zakresie IZ RPO WO 2007-2013 zidentyfikowała błędy w wartościach na poziomie umów, stąd jest ona niższa niż na poziomie wniosków o płatność. Wartości te są obecnie w trakcie korekty.

Zarząd Województwa Opolskiego zdecydował, iż **26,84** mln Euro pozyskane przez region w wyniku dodatkowych środków z KRW zostaną skierowane na infrastrukturę drogową. Szczegóły dotyczące podziału oraz wdrażania tych środków przedstawiono poniżej oraz w pkt. 2.8.

Obszar: Regionalna infrastruktura drogowa [poddziałanie 3.1.1]

W wyniku zakończonych projektów z zakresu regionalnej infrastruktury drogowej wybudowano **6,51 km** oraz zrekonstruowano **40,57 km** dróg w województwie opolskim, co stanowi stosownie **65,1%** oraz **51,3%** w odniesieniu do założonej wartości docelowej. Analizując stopień osiągnięcia wskaźnika w odniesieniu do roku

2010 wynika, iż wartość wskaźnika w zakresie wybudowanych dróg wzrosła 100%, ponieważ w zeszłym roku ten wskaźnik nie był wykazany we wnioskach o płatność, natomiast wskaźnik w zakresie zrekonstruowanych dróg dwukrotnie przekroczył dotychczasową wartość.

Biorąc pod uwagę dotychczas podpisane umowy przewiduje się, że po zakończeniu trwających inwestycji poziom wybudowanych dróg wzrośnie do **13,94 km**, natomiast zrekonstruowanych – do **67,3 km**.

Na mapie stanowiącej Załącznik X do sprawozdania zostały przedstawione inwestycje, które dotychczas zostały zrealizowane oraz planowane są do realizacji w ramach RPO WO 2007-2013.

Inwestycje drogowe realizowane w ramach Programu mają istotne znaczenie ze względu na już istniejącą sieć powiązań drogowych, której głównymi elementami są:

- drogi o znaczeniu międzynarodowym: w ramach III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego, którego podstawowym elementem jest autostrada A4,
- drogi o znaczeniu krajowym (międzyregionalnym):
 - dwa szlaki komunikacyjne wschód – zachód. *Szlak Staropolski* (droga krajowa nr 46) jako główne połączenie Opola z Warszawą oraz istotnymi w kraju aglomeracjami (m. in. Częstochowa, Kielce, Lublin). *Trasa Podsudecka* (drogi krajowe nr 40, 41, 46) stanowiąca łącznik pomiędzy Dolnym Śląskiem, Opolszczyzną a Śląskiem;
 - dwa podstawowe szlaki łączące północ z południem: droga krajowa nr 11 (relacji Kołobrzeg – Bytom) oraz droga krajowa nr 45 stanowiąca połączenie z Republiką Czeską.
- drogi o znaczeniu regionalnym.

Realizowane i zakończone inwestycje mają stać się uzupełnieniem istniejącej siatki w celu stworzenia sprawnego i bezpośredniego połączenia aglomeracji opolskiej i całego regionu z autostradą A4, a także modernizacji dróg alternatywnych do autostrady, w tym drogi krajowej nr 94, której znaczenie może wzrosnąć po wprowadzeniu opłat za przejazd autostradą. Działania te mają poprawić dostęp do głównych ośrodków rozwoju gospodarczego regionu, w tym szczególności do stolicy województwa, ale także innych ośrodków w kraju i za granicą. Są one odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach analizy SWOT w Programie słabe strony i zagrożenia. W jej ramach rozpoznano niewystarczające skomunikowanie z autostradą A4, niewystarczającą liczbę obwodnic miast i wsi na drogach o charakterze tranzytowym oraz brak wyraźnej osi północ – południe. Województwo opolskie ma infrastrukturę drogową na konkurencyjnym do innych regionów poziomie. Niekorzystnie jednak wypada w porównaniu z sąsiadującymi regionami: dolnośląskim i śląskim. Stąd stan opolskiej infrastruktury powinien się rozwijać w takim kierunku, aby nie stać się „wąskim gardłem” dla przepływu ładunków oraz osób na szlakach łączących te obszary, a tym samym stać się konkurencyjnym również dla nich. Rozwój infrastruktury drogowej powinien także służyć poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego, udrożnieniu istniejącego systemu komunikacyjnego i odsunięciu ruchu poza centrum miast.

Zarząd Województwa Opolskiego zwracając uwagę na potencjał rozwojowy związany ze skomunikowaniem terenów rozwojowych z autostradą A4, podjął działania, aby kompleksowo inwestycje objęły także główne drogi wojewódzkie nr 426, 414 i 401, a także drogę wojewódzką nr 423. W związku z założeniem, iż inwestycje drogowe powinny spełniać kryterium komplementarności z inwestycjami realizowanymi od 2004 r. większość projektów jest kontynuacją dotychczasowych rozwiązań. W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja dwóch projektów realizowanych na drodze wojewódzkiej nr 401.

✓ Droga wojewódzka nr 401- Grodków – Pakosławice

Droga wojewódzka nr 401 stanowi jeden z głównych ciągów komunikacyjnych w zachodniej części województwa opolskiego, leżący na terenie powiatu brzeskiego i nyskiego. Jest ona przedłużeniem drogi krajowej biegnącej z Trzebini (granica polsko – czeska). Rozprowadza ona ruch z i do autostrady A4 w kierunku Wrocławia oraz łączy miejscowości Nysę, Grodków i Brzeg.

W okresie programowania 2007-2013 w ciągu drogi wojewódzkiej nr 401 są realizowane 3 inwestycje. Są one kontynuacją projektu *Przebudowa drogi woj. nr 401 na odc. Przysiecle – Grodków od km 14+444,00 do km 21+954,04* współfinansowanego w ramach ZPORR 2004-2006. W ich wyniku zmodernizowana zostanie trasa łącząca autostradę A4 z południem regionu od Grodkowa w stronę Nysy.

Ryc. 1 Droga wojewódzka nr 401

W okresie sprawozdawczym zakończono realizację dwóch spośród ww. inwestycji:

– *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków - Pakosławice Etap II,*

W wyniku realizacji projektu zrekonstruowano 7,2 km, 2 skrzyżowania oraz 1 most, co zdecydowanie podniosło jakość podróżowania. Ponadto dla zwiększenia bezpieczeństwa powstały azyle dla pieszych, wyspy spowalniające ruch, ostrogi spowalniające chodniki i ścieżki rowerowe. Poprawa stanu technicznego przyczyniła się do wzrostu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego i zmniejszenia kosztów eksploatacji, czasu, użytkowników i środowiska. Poza tym poprawiła się komunikacja z Opolem, a dzięki podniesieniu parametrów drogi nastąpiła aktywizacja ruchu tranzytowego oraz zwiększenie możliwości komunikacyjnych dla inwestorów.

– *Obwodnica m. Grodkowa w ciągu dróg wojewódzkich nr 401 i 385 w km 21+850 - 28+337,17.*

Realizacja projektu dot. obwodnicy wyprowadziła ruch poza granice miasta, które charakteryzuje się wąską i zwartą zabudową; gdzie kumulowanie ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym oraz pieszym stanowiło duże niebezpieczeństwo oraz niedogodności dla mieszkańców miasta. Dzięki realizacji projektu, w ramach którego powstało 6,5 km obwodnicy, w mieście zredukowany został poziom hałasu oraz podniósł się poziom bezpieczeństwa w ruchu, w tym także dzięki budowie wiaduktu nad przejazdem kolejowym. W związku z podniesieniem nośności drogi do 115kN/oś oraz budową dróg dojazdowych powstał system usprawniający rozwój tranzytu. Ponadto inwestycja ma pozytywne znaczenie dla środowiska poprzez zastosowanie rozwiązań powodujących uwalnianie do środowiska naturalnego mniejszych ilości zanieczyszczeń oraz użyciu materiałów poddanych recyklingowi.

Zarząd Województwa Opolskiego mając na uwadze znaczenie infrastruktury dróg regionalnych zdecydował, iż dodatkowe środki pozyskane przez region w wyniku podziału KRW zostaną skierowane również na poddziałanie 3.1.1 *Drogi regionalne*. W ramach przeznaczonych na ten cel **20,57 mln Euro** podjęto decyzję o realizacji dwóch projektów kluczowych o strategicznym znaczeniu dla układu komunikacyjnego Opolszczyzny, tj. *Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Przysiecz – Dzików* oraz *Budowa węzła komunikacyjnego drogi wojewódzkiej nr 454 (ul. Budowlanych - Sobieskiego) z obwodnicą północną miasta Opola*. Pozostałe 14,07 mln Euro wydatkowane będzie w wyniku konkursu, który IZ RPO WO 2007-2013 planuje przeprowadzić w lutym 2012 r.

Wraz z działaniami zmierzającymi do poprawy infrastruktury drogowej Zarząd Województwa Opolskiego zaplanował wsparcie bezpieczeństwa na opolskich drogach w ramach projektów mających na celu ochronę szlaków komunikacyjnych przed zagrożeniami i skutkami katastrof, poprzez wyposażenie instytucji działających w tych obszarach w środki transportowe i w sprzęt służący ratownictwu drogowemu.

Instytucja Zarządzająca w ramach poddziałania 3.1.1 III nabór wniosków w terminie 15-29 marca 2010 r. dedykowała zadaniom na zakup sprzętu i środków transportu na rzecz ochrony szlaków komunikacyjnych przed zagrożeniami i skutkami katastrof drogowych. W ramach tego naboru w województwie zakupionych zostanie 7 wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof; 81 sztuk sprzętu do ochrony szlaków, dzięki czemu blisko 7 tys. km dróg zostanie objętych ochroną.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja 4 projektów. Dzięki ich realizacji zakupiono 4 wozy pożarnicze, 51 sztuk sprzętu do ochrony 2 027 km szlaków. Szczególnie 3 spośród nich zasługują na uwagę. Są to projekty Ochotniczych Straży Pożarnych, wpisanych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. System ten działa od 1995 r. i skupia jednostki mogące nieść pomoc w ratowaniu życia, zdrowia, mienia, środowiska, a także realizujące zadania w zakresie rozpoznawania i zwalczania pożarów i innych klęsk żywiołowych. Ma on na celu ujednolicenia działań ratowniczych. Wszystkie 3 jednostki, mimo dużego wysiłku i zaangażowania w realizację zadań określonych przez system, miały ograniczone możliwości ze względu na nieodpowiedni sprzęt. Należy pamiętać, iż Ochotnicze Straże Pożarne to jednostki, mogące często najszybciej reagować w razie wystąpienia zdarzenia. Ochotnicy znający teren są najczęściej najskuteczniejszymi ratownikami, będąc szybko na miejscu zdarzenia, np. drogowego są w stanie nieść pomoc, jeśli tylko mają ku temu odpowiedni sprzęt.

Ochotnicza Straż Pożarna w Polskiej Cerekwi w wyniku projektu *Zakup specjalistycznego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego na podwoziu z napędem 4 x 4 wraz z wyposażeniem ratownictwa technicznego dla OSP w Polskiej Cerekwi* uzyskała możliwość ochrony 163 km dróg, w tym tak ważnych szlaków komunikacyjnych jak: droga krajowa nr 45, droga krajowa nr 38 oraz droga wojewódzka nr 421. Realizacja projektu zdecydowanie wpłynęła na zwiększenie potencjału ratowniczego w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, w obrębie tak zindustrializowanych ośrodków, jak Racibórz i czeska Ostrawa. Doposażenie jednostki umożliwiło jej samodzielne prowadzenie akcji ratowniczych bez konieczności angażowania lepiej zaopatrzonych, co pozwoli na prowadzenie, w razie takiej konieczności, kilku akcji równocześnie, w tym zarówno w zakresie zdarzeń drogowych, jak i pożarniczych.

Projekt Gminy Krapkowice *Zabezpieczenie szlaków komunikacyjnych przed zagrożeniami i skutkami katastrof drogowych poprzez zakup samochodu ratowniczo - gaśniczego dla OSP w Rogowie Opolskim* dzięki zakupowi wozu pożarniczo-ratowniczego umożliwił jednostce sprawniejszą realizację zadań, czyli udział w akcjach ratowniczych m. in. gaszenia pożarów lub zabezpieczania miejsca zdarzeń drogowych. Jednostka przede wszystkim będzie mogła sprawniej udzielać pomocy polegającej na wydobyciu ludzi ze zniszczonych samochodów i udzielać pierwszej pomocy medycznej, co ma zdecydowane znaczenie ze względu na bezpośrednią odległość autostrady A4.

Z kolei doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Wysokiej w ramach projektu *Zakup samochodu ratowniczo-pożarniczego przez jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej w Wysokiej* zapewniło wzrost poziomu bezpieczeństwa na północy województwa. Jednostka w ostatnim czasie rejestrowała coraz więcej zdarzeń związanych z intensywnymi zjawiskami pogodowymi. Realizacja zadań związanych z zabezpieczeniem ludzi i mienia w okolicznościach nawałnic, trąb powietrznych, opadów marznącego deszczu i śniegu nie była wystarczająca w związku nieodpowiednim wyposażeniem. Dzięki realizacji projektu nastąpiło zwiększenie potencjału ratowniczego dla mieszkańców powiatu oleskiego, ale także sąsiadujących powiatów kłobuckiego i lublinieckiego (województwo śląskie), w tym na szlaku komunikacyjnym obejmującym 656 km.

Obszar: Lokalna infrastruktura drogowa [poddziałanie 3.1.2]

Działania Zarządu Województwa Opolskiego w ramach poddziałania 3.1.2 skupiły się przede wszystkim na zadaniach związanych z uzupełnieniem siatki komunikacyjnej województwa wyższej klasy, tj. autostrady, dróg wojewódzkich i krajowych. Umożliwia to zarówno podniesienie standardu podróżowania, stanu bezpieczeństwa, ale także umożliwia rozwój gospodarczy i inwestycyjny. Rozwój infrastruktury lokalnej daje lepsze możliwości tranzytowe oraz poprawia dostęp do terenów inwestycyjnych, co jest jednym z podstawowych celów Zarządu Województwa Opolskiego. Zarówno analiza SWOT Programu, jak i wstępna analiza prowadzona obecnie na potrzeby aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego* zwracają uwagę, iż region charakteryzuje się wysokim potencjałem inwestycyjnym, ale wciąż nie w pełni wykorzystanym. IZ RPO WO 2007-2013 tym samym podjęła decyzję na etapie programowania, iż w ramach

lokalnej infrastruktury drogowej wsparcie uzyskają inwestycje dotyczące m.in. rozbudowy, przebudowy i unowocześnienia sieci dróg powiatowych i gminnych o istotnym znaczeniu gospodarczym, a także przedsięwzięcia zapewniające dostępność komunikacyjną do terenów inwestycyjnych, m.in. celem doprowadzenia do uzbrojenia terenów pod inwestycje gospodarcze, zabezpieczające kluczowe dla danego obszaru powiązania z drogami krajowymi i regionalnymi, obiektami o dużym znaczeniu dla rozwoju gospodarki.

W wyniku zakończonych projektów z zakresu *lokalnej infrastruktury drogowej* w okresie sprawozdawczym wybudowano **8,96 km** dróg, co w stosunku do wartości z końca 2010 r., stanowi jej 2-krotność. Jednocześnie zrekonstruowano **83,93 km** dróg w województwie opolskim, w tym przebudowano **54,01 km** dróg powiatowych, **29,20 km** dróg gminnych oraz **0,7 km** mostów. Analizując stopień osiągnięcia wskaźnika w odniesieniu do roku 2010 r. wynika, iż jego wartość w okresie sprawozdawczym również wzrosła blisko 2-krotnie. Ponadto w ramach inwestycji na drogach lokalnych wartość wygenerowanych *oszczędności czasu w przewozach pasażerskich i towarowych* wyniosła **10 477 497,05 Euro/rok**.

Po zrealizowaniu wszystkich dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne* przewiduje się, iż długość zrekonstruowanych dróg wyniesie około **110,63 km**, a długość nowych dróg **16,9 km**. Obie wartości przekroczą nieznacznie zakładaną wartość docelową zaktualizowaną w trakcie renegocjacji Programu. W ramach podjętych inwestycji z zakresu lokalnej infrastruktury drogowej wskaźnik *Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych* osiągnie wartość na poziomie **12 200 858,92 Euro/rok**.

Zgodnie z założeniami RPO WO 2007-2013 w ramach infrastruktury drogowej o znaczeniu lokalnym, wspierane są projekty zapewniające dostęp do terenów inwestycyjnych oraz łączące te tereny z drogami krajowymi i regionalnymi, wpływając w ten sposób na atrakcyjność gospodarczą regionu. W okresie sprawozdawczym w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne* zakończyła się realizacja 18 projektów. Blisko 70% z nich dotyczyło inwestycji poprawiających komunikację obszarów lokalnych z drogami wyższego rzędu, a nieco ponad 60% dotyczyło poprawy dostępu do terenów inwestycyjnych i przemysłowych.

Przykładem dużego znaczenia wsparcia dróg lokalnych dla rozwoju gospodarczego jest realizacja przez Gminę Tułowice projektu *Przebudowa drogi gminnej w strefie usługowej Tułowic – ul. Przemysłowa i ul. Porcelitowa*. Dzięki inwestycji zmodernizowano **0,8 km** dróg gminnych, zmieniając nawierzchnię ul. Przemysłowej z gruntowej na asfaltową oraz modernizując skrzyżowanie ul. Porcelitowej z ul. Świerczewskiego. Inwestycja wpłynęła na zdecydowaną poprawę dojazdu do terenów inwestycyjnych, ujętych w miejscowym planie zagospodarowania o powierzchni ponad 60 ha oraz do pomieszczeń przemysłowych o powierzchni przekraczającej 18 ha – wchodzących w skład specjalnej strefy ekonomicznej – podstrefy SSE Starachowice. Ponadto projekt umożliwił skomunikowanie części usługowej Tułowic, obejmującymi m. in. zabudowania byłej fabryki porcelitu z drogą wojewódzką nr 405 relacji Niemodlin – Prudnik, co umożliwi szybszą komunikację z autostradą A4.

Wśród projektów dotyczących dróg powiatowych dwa ciekawe, komplementarne ze sobą projekty zrealizował Powiat Krapkowicki: *Przebudowa drogi powiatowej 1810 O ulica Opolska w Walcach* oraz *Przebudowa drogi powiatowej 1810 O ul. Opolska w Walcach od km 10+970 do km 12+570 w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu na drodze*. Beneficjent w ramach obu projektów zidentyfikował podobne problemy związane z niską atrakcyjnością gospodarczą regionu, zwłaszcza gminy Walce. Gmina Walce charakteryzowała się wg stanu na 2006 r. najniższym w województwie wskaźnikiem przedsiębiorczości, co jest powodowane, ale i powoduje wysoki wskaźnik migracji zarobkowej do Niemiec i Holandii. W powiecie wyznaczono tereny inwestycyjne w gminach: Krapkowice, Gogolin, Strzelczki i Zdieszowice. Chcąc zapobiegać negatywnym zjawiskom w gminie Walce, tam również wskazano tereny inwestycyjne o powierzchni 21 ha, posiadające aktualne plany zagospodarowania przestrzennego, umożliwiające lokalizowanie wszelkiego rodzaju inwestycji. Teren jest zwodociągowany, skanalizowany, doprowadzono tam

Fot 3. *Przebudowa drogi powiatowej 1810 O ul. Opolska w Walcach od km 10+970 do km 12+570*

sieć telefoniczną i energetyczną. Przebudowa dróg umożliwi poprawę komunikacji z drogą krajową nr 45, prowadzącą w kierunku autostrady A4 oraz Republiki Czeskiej – miasta Ostrawy, a z drugiej strony z drogą krajową nr 40. Dzięki zrealizowanym inwestycjom zrekonstruowano **2,11 km** drogi powiatowej prowadzącej do terenów inwestycyjnych w powiecie krapkowickim. Tym samym stworzono możliwości dywersyfikacji działalności gospodarczej regionu oraz wzrostu inwestycji i zatrudnienia w powiecie.

Instytucja Zarządzająca pozyskała dodatkowe środki na niwelowanie skutków powodzi, tym samym w ramach poddziałania 3.1.2 realizowany będzie projekt *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa*, na którego realizację przeznaczono ponad 6 mln Euro. Szczegóły dotyczące projektu oraz zasad wsparcia opisano w pkt. 2.8.

W ramach RPO WO 2007-2013 podjęto szereg działań prorozwojowych z zakresu rozwoju infrastruktury transportowej, co znalazło odzwierciedlenie w kształtowaniu się podstawowych wskaźników w tym obszarze. W 2010 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniosła 8 614,6 km (wzrost od 2005 r. o ponad 250 km), co w przeliczeniu na 100 km² stanowi 91,5 km, względem 87,6 km przeciętnie w kraju²³. Poprawa infrastruktury drogowej skutkuje również systematyczną poprawą bezpieczeństwa na drogach w regionie. W 2010 r. opolska policja odnotowała 836 wypadków, w których zginęło 107 osób²⁴, natomiast rok wcześniej odpowiednio: 906 wypadków i 114 zabitych.

Obszar: Transport publiczny [działanie 3.2]

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. zakończyła się realizacja **5** projektów: w tym **1** kluczowego i **4** dotyczących transportu miejskiego.

Analiza SWOT RPO WO 2007-2013 wskazała, iż mocnymi stronami Opolszczyzny jest gęsta sieć połączeń drogowych i kolejowych. Istotnym problemem jest natomiast stan infrastruktury tej sieci, a także stan techniczny taboru transportu publicznego. W ramach działania 3.2 *Transport publiczny* Zarząd Województwa Opolskiego zdecydował o realizacji zadań związanych z odnowieniem istniejącego taboru, zarówno kolejowego, jak i autobusowego.

W ramach projektu Samorządu Województwa Opolskiego *Zakup pojazdów szynowych*, którego realizacja zakończyła się w 2009 r. zakupiono 5 szynobusów na potrzeby regionalnych przewozów kolejowych na terenie województwa. Zakupiony tabor jest dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych i emituje mniej szkodliwych dla środowiska spalin.

Natomiast w okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja 4 projektów na zakup taboru autobusowego. W województwie opolskim komunikacja miejska funkcjonuje w czterech miastach: Opole, Nysa, Kędzierzyn-Koźle i Brzeg. Wyeksploatowana i przestarzała flota powodowała, iż komunikacja zbiorowa nie była atrakcyjną alternatywą dla mieszkańców regionu, uniemożliwiając możliwość korzystania z niej osobom starszym, niepełnosprawnym, osobom z wózkami dziecięcymi, które na ogół mają największą potrzebę skorzystania z takiego rodzaju komunikacji. W ramach zakończonych projektów zakupiono 7 autobusów dla Nysy, 16 dla Kędzierzyna-Koźla oraz 5 dla Opola. Zakup **28** autobusów spowodował, iż *Liczba zakupionych środków transportu publicznego* w stosunku do wartości założonych stanowi 275%. Natomiast *Przyrost ludności korzystającej z komunikacji miejskiej* wynosi obecnie **1 217 321** osób, co stanowi 79,4% zakładanej wartości.

Dzięki realizacji ww. projektów zminimalizowane zostały problemy grup społecznych najczęściej korzystających z komunikacji zbiorowej, tj. osób starszych, niepełnosprawnych, których mobilność często ogranicza się tylko do takiej komunikacji. Zakup pojazdów niskopodwoziowych umożliwił korzystanie z nich osobom na wózkach inwalidzkich oraz osobom z wózkami dziecięcymi. Ponadto w starym taborze brakowało udogodnień dla osób niepełnosprawnych, w tym m. in. ekranów wyświetlających numery pojazdów, urządzeń z automatyczną zapowiedzią przystanków ułatwiających korzystanie osobom niewidzącym lub niedowidzącym. Nowe pojazdy zapewniają większy komfort jazdy oraz większe bezpieczeństwo. Nowa flota obsługuje ww. miasta wraz z terenami peryferyjnymi oraz sąsiadujące gminy, co umożliwiając stosowne

²³ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 12 określonym w Załączniku V do sprawozdania.

²⁴ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 10 określonym w Załączniku V do sprawozdania.

umowy. Zapewnia to skomunikowanie szerszego obszaru i zwiększenie mobilności ludności zamieszkujących obrzeża miast. Ponadto konstrukcja nowych pojazdów powoduje mniejszą emisję spalin do powietrza, co wpływa na poprawę stanu środowiska naturalnego.

Wśród słabych stron regionu z analizy SWOT wymienia się również brak działającego lokalnego lotniska pasażerskiego. Jednak z uwagi na światowy kryzys gospodarczy, który negatywnie wpłynął na dynamikę przewozów lotniczych oraz dostrzegając potrzeby realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej, IZ RPO WO 2007-2013 podjęła decyzję o przesunięciu na lata 2014-2020 projektu utworzenia lokalnego portu lotniczego w Kamieniu Śląskim. Dzięki uwolnionym środkom wsparto projekty z zakresu infrastruktury dróg regionalnych.

Wszystkie projekty dofinansowane w ramach działania 3.2 realizują zarówno założenia i cele RPO WO 2007-2013 przyczyniając się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu, jak i *Strategii Europa 2020* poprzez wpływ na poprawę systemu transportu publicznego.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W 2011 r. na zlecenie IZ RPO WO 2007-2013 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*. Przedstawione w raporcie wnioski dotyczą m.in. przedsięwzięć wspartych w ramach Osi priorytetowej 3:

- projekty z zakresu infrastruktury drogowej cechuje wysoki stopień komplementarności wewnątrzfunduszowej i wewnątrzprogramowej, co związane jest w dużym stopniu z obowiązującymi kryteriami oceny projektów;
- rozkład interwencji jest bardzo równomierny na obszarze całego województwa, jednak najwięcej inwestycji zlokalizowanych jest w powiatach nyskim, opolskim i oleskim na trasie drogi krajowej 46;
- widoczna jest także silna koncentracja inwestycji wokół autostrady A4 oraz na północy i wschodzie województwa (w szczególności: Strzelce Opolskie, Ujazd, Kędzierzyn-Koźle);
- równomierny rozkład projektów z zakresu infrastruktury drogowej powinien się przełożyć na wzrost spójności komunikacyjnej całego regionu, a stworzona sieć połączeń będzie stanowić podstawę do kolejnych inwestycji, wykazując z czasem większą wartość dodaną.

➡ Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

KE nie formułowała w odniesieniu do *Sprawozdania rocznego za 2010 r.* zaleceń i rekomendacji do Osi priorytetowej 3, jednakże IZ RPO WO 2007-2013 wypełnia nadal zalecenia przekazane w poprzednich latach w zakresie infrastruktury drogowej, dotyczące zapewnienia synergii pomiędzy inwestycjami w zakresie dróg regionalnych i krajowych.

IZ RPO WO 2007-2013 premiuje na poziomie oceny projekty, które zapewniają dostęp do terenów inwestycyjnych oraz połączenia z drogami wyższej kategorii, w szczególności z węzłami autostrady A4. Dodatkowo, w październiku 2011 r. Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013 zatwierdził zmiany kryteriów wyboru projektów dla Osi priorytetowej 3, w ramach których przyznawane są dodatkowe punkty m.in. za zapewnienie dostępu do aktywnych terenów inwestycyjnych czy za istotny wpływ projektu na poprawę bezpieczeństwa użytkowników.

Kryteria te zostały już zastosowane podczas naboru wniosków w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne*, który miał miejsce w grudniu 2011 r.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 3 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. W związku z powstałymi oszczędnościami IZ RPO WO 2007-2013 pod koniec 2011 r. ogłosiła dodatkowy nabór w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne*.

W związku ze śródkresowym przeglądem Programu, IZ RPO WO 2007-2013 przeznaczyła 16,7 mln Euro na wsparcie infrastruktury drogowej z dodatkowych środków. W 2012 r. planuje przeprowadzić 1 nabór w procedurze konkursowej oraz poddać ocenie pełną dokumentację dla 2 projektów kluczowych:

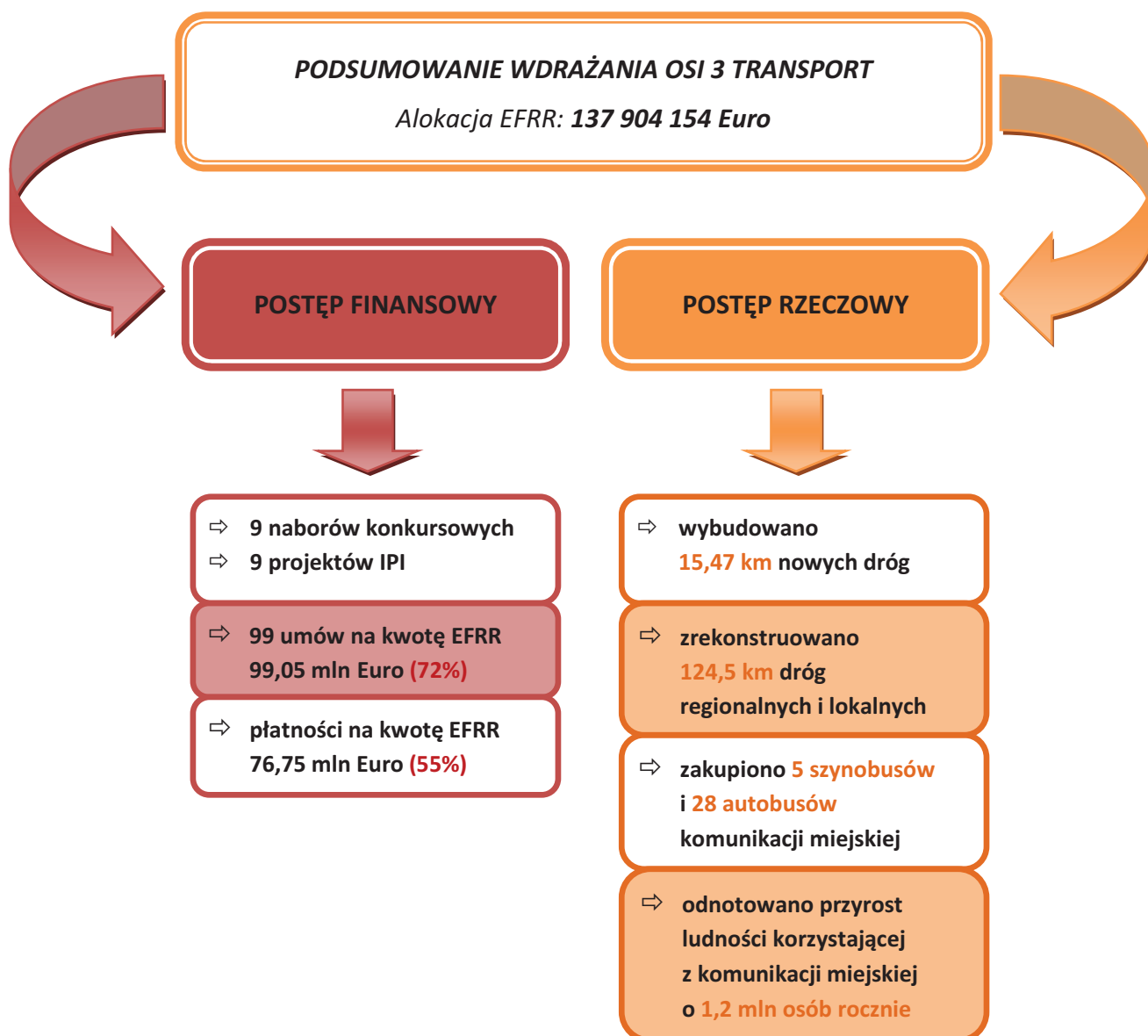
- Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych-Sobieskiego) w Opolu;
- Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa.

Ostatni projekt finansowany będzie ze środków dostosowania *technicznego* przeznaczonych na niwelowanie skutków powodzi z 2010 r. Projekt jest elementem planu przeciwpowodziowego na terenie gminy Cisek. Obejmuje przebudowę ciągu dróg lokalnych o kategorii dróg powiatowych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim na terenie gminy Cisek, łączących drogi wojewódzkie 427 z 410 oraz 410 i 427 z 425 z połączeniem w kierunku siedziby gminy Bierawa, a także przebudowę istniejącej przeprawy mostowej, która jest obecnie w bardzo złym stanie technicznym.

Ponadto, należy podkreślić, że IZ RPO WO 2007-2013 nadal zauważa ogromne potrzeby dotyczące wspierania inwestycji w obszarze infrastruktury drogowej, dlatego planuje ujęcie tego obszaru w programie na lata 2014-2020.

3.3.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 3 *Transport*.

3.4 OŚ PRIORYTETOWA 4 *Ochrona środowiska*

3.4.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska* są:

- poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez unowocześnienie gospodarki wodno-ściekowej oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego;
- zwiększenie stopnia segregacji oraz ponownego wykorzystania odpadów;
- poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych województwa opolskiego.

Za wdrażanie Osi priorytetowej 4 odpowiada w całości IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **6 500 000 Euro** pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania. Całkowita kwota alokacji na Oś priorytetową 4 wynosi w ramach EFRR **49 214 481 Euro**, co stanowi **10%** środków Programu.

W ramach Osi realizowane są przedsięwzięcia polegające m.in. na budowie, przebudowie systemów wodno-kanalizacyjnych, budowie, rekultywacji składowisk odpadów, zakupie urządzeń i wyposażenia dla systemów segregacji odpadów, budowie, przebudowie lub remoncie obiektów przeciwpowodziowych, budowie, przebudowie obiektów, zakupie urządzeń służących do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, ochronie bioróżnorodności.

Pomoc kierowana jest m.in. do jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych czy parków krajobrazowych.

Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 4.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **6 naborów wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz złożono pełną dokumentację projektową dla **2 projektów kluczowych**: *Budowa zbiornika retencyjnego „Kluczbork” na rzece Stobrawie* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka”* zadanie 1,6,7;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **42,21 mln Euro** [191,09 mln PLN], w tym na nabory w ramach procedury konkursowej **36,46 mln Euro** [165,06 mln PLN], na nabory w ramach procedury pozakonkursowej **5,75 mln Euro** [26,03 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **118 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość wszystkich złożonych wniosków wyniosła **128,00 mln Euro** [579,46 mln PLN], a dofinansowanie z EFRR stanowiło **76,75 mln Euro** [347,45 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **99 wniosków** na całkowitą wartość **115,09 mln Euro** [521,01 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **66,14 mln Euro** [299,41 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **65 projektów**, na całkowitą wartość **89,05 mln Euro** [403,11 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **48,53 mln Euro** [219,71 mln PLN];

⇒ wśród projektów zaakceptowanych do realizacji znalazły się dwa projekty kluczowe *Budowa zbiornika retencyjnego „Kluczbork” na rzece Stobrawie* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek – Dzielniczka”* zadanie 1, 6, 7.

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **63 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **69,32 mln Euro** [313,85 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **38,14 mln Euro** [172,66 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **77%**;
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **86,33%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **13,67%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 61. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na typy projektów

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 4
1.	konkursowy	61	32,93	86,33%
2.	IPI	2	5,21	13,67%
RAZEM:		63	38,14	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. na realizację celów Strategii Lizbońskiej w ramach Osi priorytetowej 4 przeznaczono **35%** środków Osi, tj. ponad **17,06 mln Euro**.

W ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* Obszar **Klimat, energia, mobilność** realizowany jest w zakresie 7 kategorii Osi priorytetowej 4: 42, 43, 44, 46, 51, 53, 54. Wartość podpisanych **63 umów** w ramach tego obszaru wynosi **38,14 mln Euro** [172,66 mln PLN], co stanowi **18,78 %** alokacji przeznaczonej na obszar Tabela 62.

Tabela 62. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 4

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; <i>sustainable growth</i>	Klimat, energia, mobilność	16,17,18,19,20,21,22,23,24,25, 26,27,28,29,30,31,32,33,34,35, 36,37,38,39,40,41,42,43,44,45, 46,47,48,49,50,51,52,53,54	38,14	19 %
RAZEM:			38,14	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 63.

Tabela 63. Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami						
I nabór (03-17.11.2008)	19	23,64	15	18,77	15	15,10
II nabór (03-17.08.2009)	9	7,57	8	6,98	8	6,58
III nabór (15-29.09.2010)	9	2,16	6	1,55	6	1,31
Razem 4.1	37	33,37	29	27,30	29	22,99
4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe						
IPI (05-20.01.2009)	1	4,74	1	3,48	1	4,19
IPI (19.01-02.02.2010)	1	3,59	1	3,59	1	1,02
Razem 4.2	2	8,33	2	7,07	2	5,21
4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii						
I nabór (01-15.02.2010)	71	34,53	27	13,73	25	9,54
Razem 4.3	71	34,53	27	13,73	25	9,54
4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny						
I nabór (01-15.09.2009)	5	0,34	4	0,28	4	0,26
II nabór (17-31.03.2011)	3	0,18	3	0,15	3	0,14
Razem 4.4	8	0,52	7	0,43	7	0,40
OGÓŁEM	118	76,75	65	48,53	63	38,14

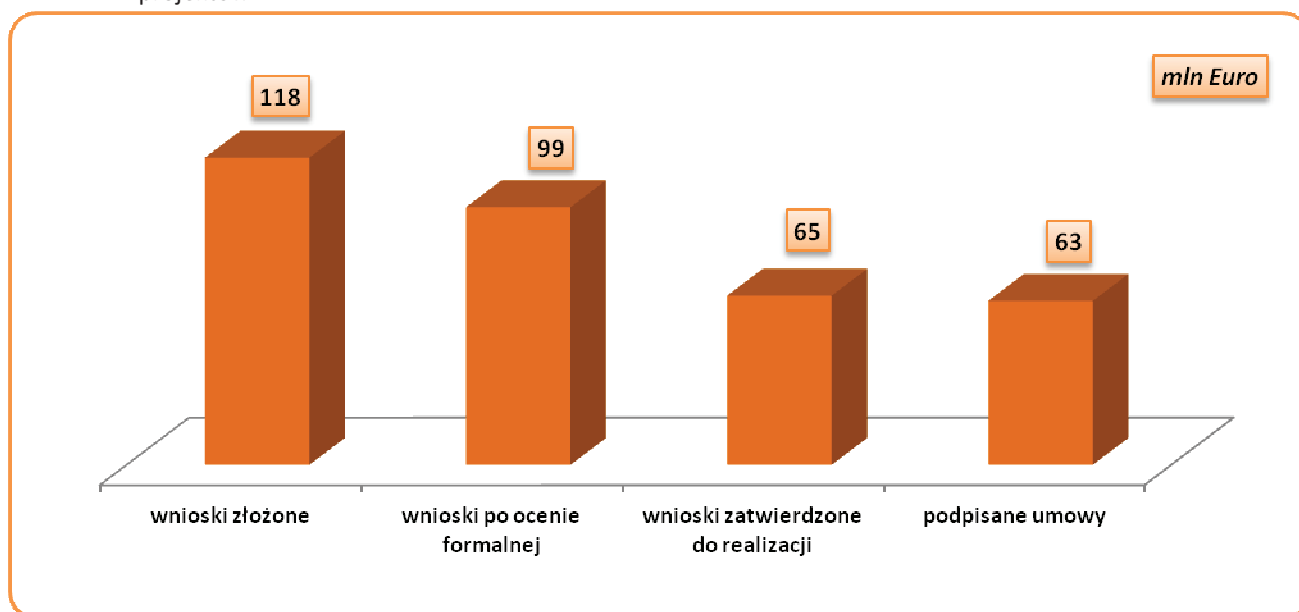
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **25,46 mln Euro** [115,26 mln PLN], co stanowi około **52%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi priorytetowej.

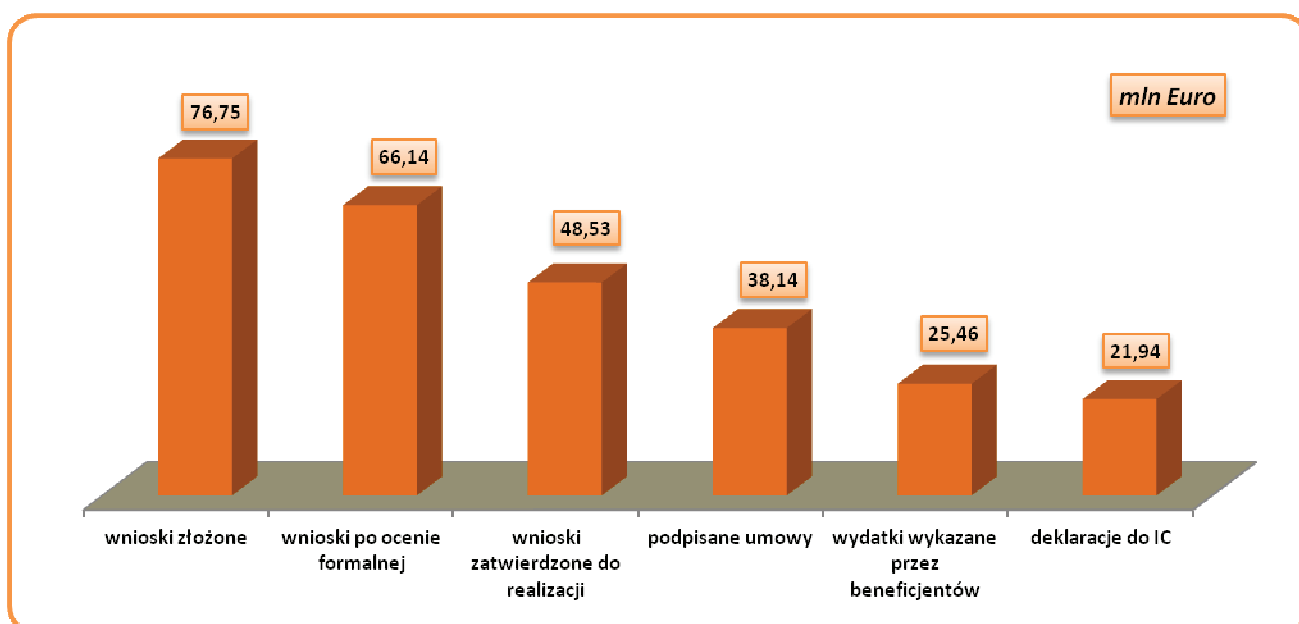
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 56-57.

Wykres 56. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 57. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

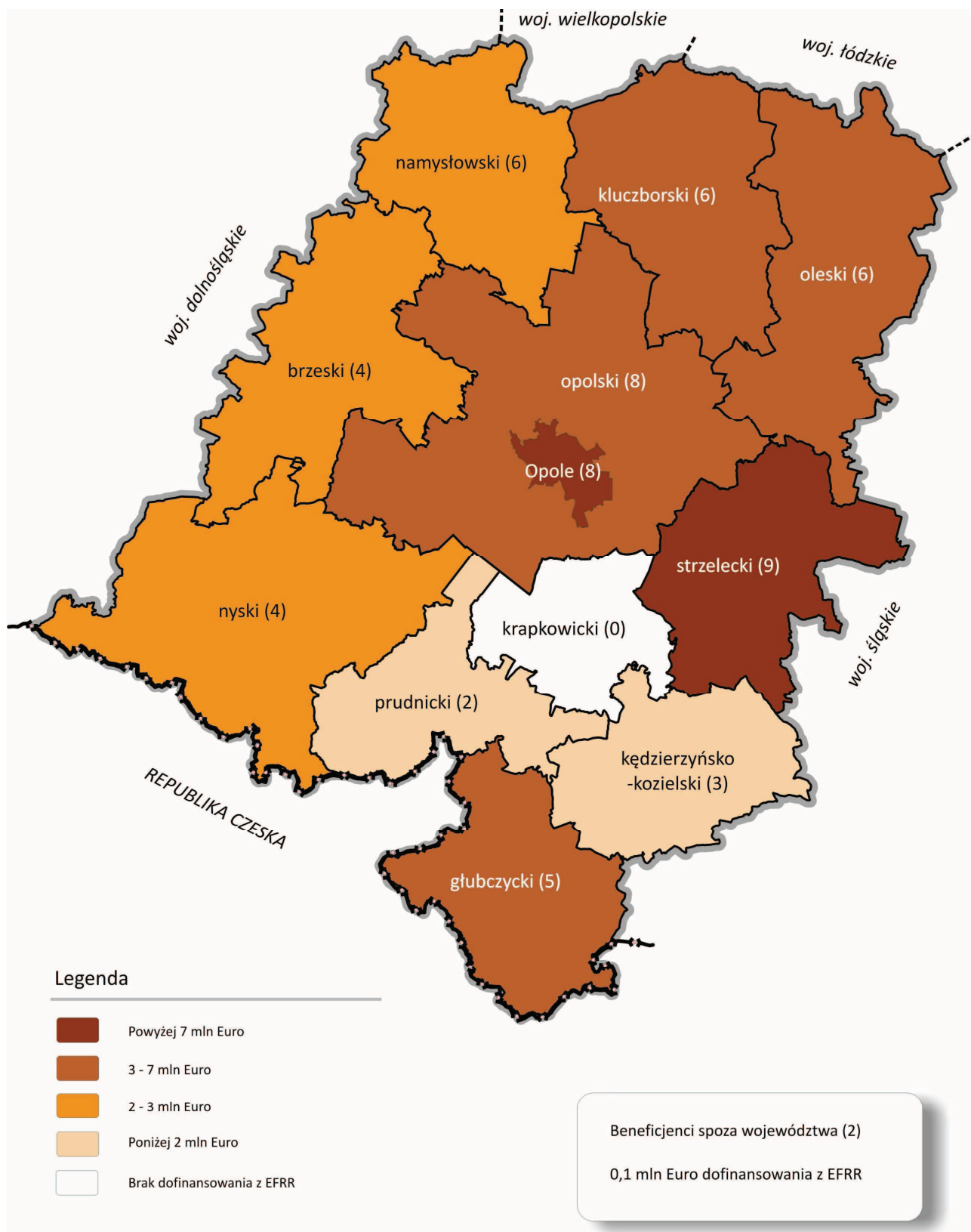

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Projekty z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony przeciwpowodziowej, ochrony powietrza i bioróżnorodności Opolszczyzny realizują beneficjenci z wszystkich powiatów województwa opolskiego, za wyjątkiem powiatu krapkowickiego. Najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków okazali się beneficjenci z **powiatu strzeleckiego** (7,89 mln Euro), **Miasta Opola** (7,17 mln Euro), i **opolskiego** (4,35 mln Euro). Tam też realizowana jest największa liczba inwestycji z zakresu ochrony środowiska: odpowiednio 9 i 8, co zostało zaprezentowane na *Mapie 15*.

Większość, bo około **63%** (23,90 mln Euro) środków w ramach Osi priorytetowej 4 skierowano na realizację inwestycji na terenach wiejskich. Wartość projektów realizowanych na obszarach miejskich to 14,24 mln Euro (**37%**).

Mapa 15. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

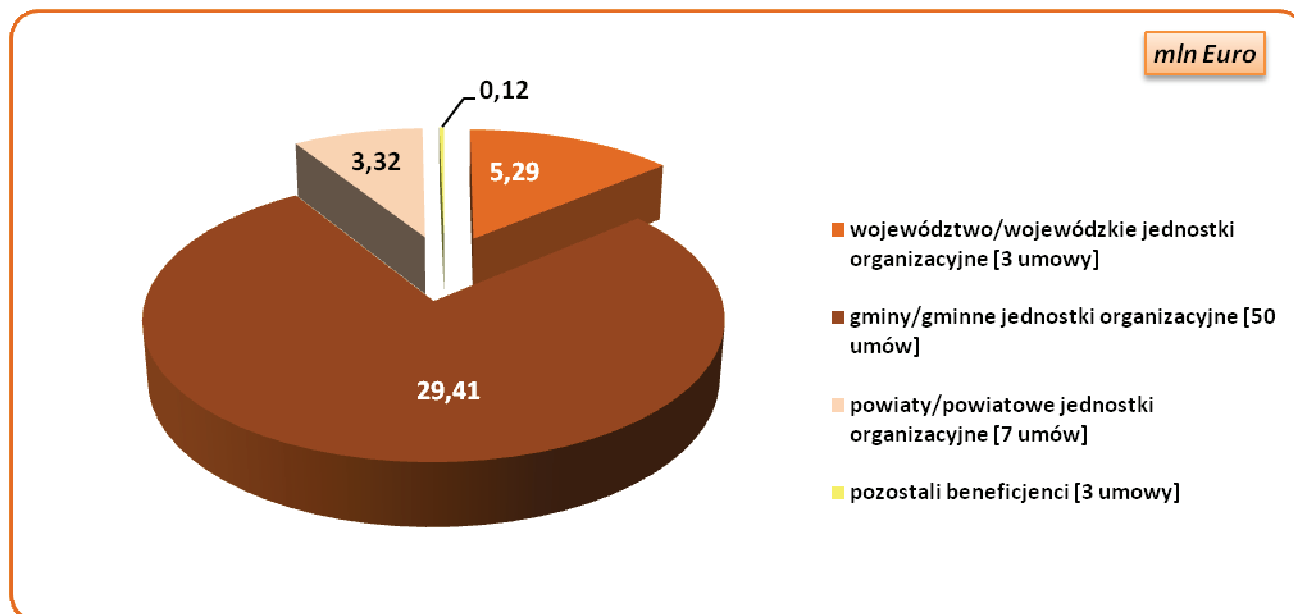
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Odbiorcami wsparcia w ramach Osi priorytetowej 4 w **99,7 %** są jednostki samorządu terytorialnego.

Blisko **77%** środków pozyskały gminy/gminne jednostki organizacyjne, głównie na realizację projektów z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej i termomodernizacji.

Spośród 3 projektów realizowanych przez Samorząd Województwa Opolskiego, 2 to znaczące projekty z zakresu ochrony przeciwpowodziowej: *Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. "Cisek-Dzielniczka" zadanie 1,6,7* na kwotę dofinansowania z EFRR ponad **5,2 mln Euro**.

Wykres 58. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 4

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ został przeprowadzony **1 nabór wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na nabór wyniosła **0,16 mln Euro** [0,71 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **3 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **0,22 mln Euro** [1,01 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **0,17 mln Euro** [0,78 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **3 wnioski** o całkowitej wartości **0,21 mln Euro** [0,96 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **0,15 mln Euro** [0,68 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **5 projektów** (2 projekty w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami* oraz 3 projekty w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny*). Całkowita wartość tych projektów to **3,11 mln Euro** [14,09 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **1,47 mln Euro** [6,63 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **5 umów** o dofinansowanie o całkowitej wartości ponad **3,12 mln Euro** [14,12 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **1,45 mln Euro** [6,57 mln PLN];
- ⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano **jedną umowę** o dofinansowanie w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* na całkowitą wartość **0,65 mln Euro** [2,94 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,42 mln Euro** [1,88 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **10,82 mln Euro** [48,96 mln PLN], co stanowi około **22%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi.

Informacje nt. stanu wydatków wykazanych przez beneficjentów w ramach Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym przedstawiono w Tabeli 64.

Tabela 64. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami	4,93	20,06 %	10,03 %
4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	2,03	28,42 %	4,13 %
4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii	3,81	22,32 %	7,74 %
4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny	0,05	10,50 %	0,09 %
OGÓŁEM	10,82	-	21,98 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Planowane nabory

Zgodnie z Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r., na rok 2012 zaplanowano **2 nabory** wniosków w ramach procedury konkursowej na łączną kwotę alokacji EFRR i budżetu państwa **8,24 mln Euro**.

Tabela 65. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 4 w 2012 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Termin i nr naboru	Alokacja na nabór	
		EFRR	BP
4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami	27 grudnia 2011- 10 stycznia 2012 (IV nabór)	0,50	0,09
4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii	16-30 sierpnia	6,50	1,15
SUMA:		7,00	1,24

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji/działania

Działania wspierane w ramach wybranych działań PO IiŚ 2007 – 2013 są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013.

Wartość dodana widoczna jest szczególnie w ramach projektów dotyczących budowy i modernizacji systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków. W ramach RPO WO 2007-2013 dofinansowywane są projekty dla aglomeracji od 2 do 15 tys. RLM. Natomiast w ramach PO IiŚ inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM. Dzięki połączeniu tych działań na terenie Opolszczyzny udało się ochronić zasoby wodne Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 333, jednego z największych rezerwuarów wody pitnej w Polsce.

Realizowany jest także projekt kluczowy o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańców Opolszczyzny *Poprawa ochrony przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego*

na rzece Nysie Kłodzkiej. Aktualny stan koryta rzeki oraz gabaryty budowli i urządzeń hydrotechnicznych powodują, że przepustowość rzeki Nysy Kłodzkiej na odcinku przepływającym przez miasto Lewin Brzeski jest ograniczona i niewystarczająca, co stwarza realne zagrożenie powodziowe dla miasta Lewin Brzeski oraz okolicznych miejscowości.

Niezwykle istotną inwestycję w zakresie ochrony powietrza zrealizowano w PGE Elektrowni Opole. W roku 2010 zainstalowano tam pierwszą w Polsce instalację odazotowania spalin zamontowaną na bloku opalanym węglem kamiennym. Obniżono w ten sposób zawartość tlenków azotu o blisko 60%. Był to pierwszy krok na drodze dostosowania zakładu do przepisów dot. ograniczenia emisji tlenków azotu w dużych zakładach spalania. Od 2016 r. wprowadzony zostanie obowiązek obniżenia poziomu emisji do 200 mg/Nm³.

Wiele inwestycji w zakresie ochrony środowiska naturalnego, zapobiegania zagrożeniom czy usuwaniu skutków katastrof naturalnych współfinansowanych jest w ramach PROW 2007-2013. Na przywracanie potencjału produkcji rolnej i leśnej zniszczonej w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych przyznano wsparcie z EFRROW 121 beneficjentom w wysokości ponad 4 mln Euro. 4,7 mln Euro przyznano na poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, a także zwiększenie retencji wodnej i ochrony użytków rolnych przed powodzią.

Ponadto, kwotą ponad 19 mln Euro z EFRROW wsparto 60 projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, stacje uzdatniania wody, sieć kanalizacyjna), gospodarki odpadami, a także wytwarzania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.

Tabela 66. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu ochrony środowiska i energii

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013			
Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom			
44	Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi	3	7,69
46	Oczyszczanie ścieków	8	103,79
47	Jakość powietrza	1	3,93
48	Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń	1	4,42
54	Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)	6	1,06
53	Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym)	1	17,33
RAZEM		20	138,22
Energia			
35	Gaz ziemny	2	5,32
43	Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	4	9,78
RAZEM		6	15,10
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
125	Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	10	4,70
126	Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych	113	1,26

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
226	<i>Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych</i>	8	2,95
321	<i>Podstawowe usługi dla ludności i gospodarki wiejskiej</i>	60	19,07
RAZEM		191	27,98
RAZEM PO		217	181,3

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 4 realizowane są projekty kluczowe mające na celu zabezpieczenie przeciwpowodziowe mieszkańców Opolszczyzny.

Pierwszy z nich dotyczy budowy zbiornika retencyjnego Kluczbork na rzece Stobrawie i stanowi jeden z elementów całego systemu małej retencji w województwie opolskim. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli rozwiązać problem ochrony przeciwpowodziowej północnej części regionu w obszarze 7 miejscowości w gminach Kluczbork, Lasowice Wielkie i Wołczyn. Ponadto zbiornik będzie pełnił funkcję rolniczą, jako źródło wody wspomagające intensyfikację rolniczą, a także przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i rekreacyjnej dla miejscowej i okolicznej ludności.

W celu zabezpieczenia mieszkańców lewobrzeżnej doliny rzeki Odry przez powodzią, na terenie gminy Cisek realizowany jest drugi projekt kluczowy *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. Cisek-Dzielniczka zadanie 1, 6, 7*. Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie m.in. zwiększenie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego oraz uporządkowanie gospodarki retencyjnej obiektów hydrotechnicznych i melioracyjnych na terenie przyległych gmin Kędzierzyn-Koźle i Reńska Wieś.

Realizacja obu projektów kluczowych w ramach Osi priorytetowej 4 przebiega bez większych zakłóceń i opóźnień.

Tabela 67. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013

<i>[mln Euro]</i>		
Nr i nazwa działania	Liczba projektów	Wartość EFRR
4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	2	5,22
RAZEM	2	5,22

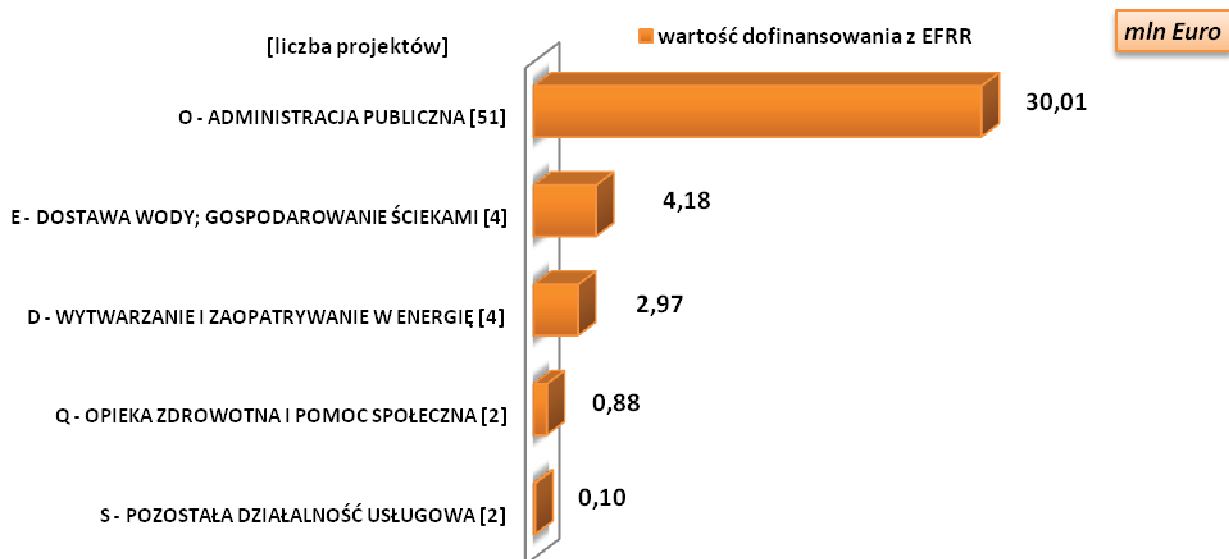
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Ze względu na specyfikę inwestycji wspieranych w ramach Osi priorytetowej 4 (infrastruktura wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona przeciwpowodziowa, ochrona jakości powietrza), przeważająca większość beneficjentów to jednostki samorządu terytorialnego (Sekcja O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*) bądź ich jednostki organizacyjne działające w Sekcji E *Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* oraz Sekcji D *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych*.

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 4 przedstawia Wykres 59.

Wykres 59. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 4 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 4 realizowane są **63** projekty, w tym **23** z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, **6** z zakresu gospodarki odpadami, **2** projekty z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, **25** projektów z zakresu ochrony powietrza i odnawialnych źródeł energii oraz **7** projektów z zakresu zachowania bioróżnorodności regionu. Od początku wdrażania Programu zakończyła się realizacja **22** projektów, w tym **9** z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, **12** z zakresu ochrony powietrza oraz **1** w zakresie bioróżnorodności.

W ramach Osi priorytetowej 4 założono realizację 6 wskaźników produktu i 6 wskaźników rezultatu. Obecnie realizowane są 2 wskaźniki produktu i 1 rezultatu. Poziom realizacji wskaźników wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 4 prezentuje *Tabela 68*. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 68. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
4.1	Liczba projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej [szt.]	9	9	100,0	23	255,6
4.2	Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami [szt.]	3	0	0	6	200,0
4.3	Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza [szt.]	41	12	29,3	25	61,0
4.4	Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej [szt.]	16	0	0	1	6,3
4.5	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń [szt.]	2	0	0	2	100,0
4.6	Liczba wspartych projektów w zakresie bioróżnorodności [szt.]	6	1	16,7	7	116,7

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki rezultatu						
4.7	Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów [km ²]	0,01	0	0	0,15	1 500
4.8	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów [osoby]	31 000	0	0	40 827	131,7
4.9	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów [osoby]	48 713	0	0	48 713	100,0
4.10	Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów [osoby]	14 000	12 528	89,5	28 350	202,5
4.11	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych [MW]	4,25	0,26	6,1	1,26	29,6
4.12	Łączna powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów [ha]	9	0	0	5,25	58,3

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji Osi priorytetowej 4 wyniósł ponad **77%**, jednakże do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja ok. 1/3 projektów (22). Biorąc pod uwagę szacowaną realizację 5 wskaźników przekroczy założoną na etapie programowania wartość docelową, na co wpływ miało przede wszystkim zwiększenie alokacji na działanie 4.1 oraz zmiana założeń metodologii szacowania wartości docelowych w działaniu 4.1 oraz działaniu 4.3. Należy zauważyć, że dodatkowy nabór przeprowadzony w działaniu 4.1 w zakresie gospodarki odpadami, spowoduje jeszcze większy wzrost wartości wskaźników realizowanych w tym obszarze. 3 wskaźniki realizowane w działaniu 4.3 są obecnie zagrożone nieosiągnięciem, jednak po przeprowadzeniu naboru z dodatkowych środków, wartości te powinny wzrosnąć do poziomu zapewniającego ich pełną realizację. Szczegółowe informacje dotyczące stopnia realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

✓ **Liczba projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 100% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 256% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z faktu zwiększenia przez IZ RPO WO 2007-2013 alokacji na działanie, a tym samym dofinansowanie większej ilości projektów. Powodem decyzji było duże zainteresowanie potencjalnych beneficjentów inwestycji w obszarze gospodarki wodno-ściekowej oraz wysoka jakość projektów zgłoszonych do realizacji. Ponadto, mając na celu pełne wykorzystanie dostępnych środków (głównie oszczędności poprzetargowe) w 2011 r. dofinansowanie otrzymały 2 projekty znajdujące się początkowo na listach rezerwowych;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczona.

✓ **Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 200% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z tego, że na etapie programowania założono wsparcie mniejszej ilości projektów. Jednakże w związku z tym, iż jednym z poważniejszych problemów województwa jest brak w pełni funkcjonalnego systemu utylizacji odpadów, IZ RPO WO 2007-2013 zdecydowała o dofinansowaniu większej ilości projektów;
- mając na celu rozwiązanie ww. problemu, IZ RPO WO 2007-2013 przeprowadziła także dodatkowy nabór w zakresie gospodarki odpadami na przełomie 2011/2012;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczona.

✓ **Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 29% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 61% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków na ten obszar oraz modyfikacji metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- biorąc pod uwagę zaplanowany nabór w ramach działania 4.3, osiągnięcie wskaźnika wydaje się być niezagrożone.

✓ **Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 6% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków na ten obszar oraz modyfikacji metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- biorąc pod uwagę zaplanowany nabór w ramach działania 4.3, wartość docelowa wskaźnika powinna zostać osiągnięta.

✓ **Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.2 *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe*;

- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba wspartych projektów w zakresie bioróżnorodności**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi blisko 17% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 117% wartości docelowej;
- wskaźnik został dodany w ramach przeglądu śródkresowego Programu, w celu lepszego zaprezentowania efektów realizacji projektów z zakresu ochrony bioróżnorodności;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 1 500% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z dofinansowania większej liczby projektów z zakresu gospodarki odpadami niż założono na etapie programowania;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczona.

✓ **Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 132% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z dofinansowania większej liczby projektów z zakresu gospodarki odpadami niż założono na etapie programowania;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona.

✓ **Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.2 *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 90% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 203% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z tego, że na etapie programowania założono wsparcie mniejszej ilości projektów w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona.

✓ **Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 6% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 30% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była zmieniana;
- biorąc pod uwagę zaplanowany nabór w ramach działania 4.3, osiągnięcie wskaźnika wydaje się być niezagrażone.

✓ **Łączna powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 58% wartości docelowej; jednakże wartość wskaźnika wzrośnie po uzupełnieniu danych w systemie KSI (SIMIK 07-13);
- wskaźnik został dodany w ramach przeglądu śródkresowego Programu, w celu lepszego zobrazowania efektów realizacji projektów w ramach obszaru bioróżnorodności;

- biorąc pod uwagę wartości wskaźników nie wprowadzone omyłkowo do systemu, osiągnięcie wskaźnika wydaje się być niezagrażone.

Mimo, iż miejsca pracy utworzone w ramach Osi 4 nie agregują się na wskaźnik programowy, warto odnotować ich powstanie, gdyż mają one również pośredni wpływ na zmiany na rynku pracy. W ramach 63 realizowanych projektów **16 osób** (w tym 6 na obszarach wiejskich) zostało zatrudnionych do obsługi nowopowstałej sieci ciepłowniczej i kotłowni, a także w celu zapewnienie prawidłowej eksploatacji powstałej infrastruktury wodno-ściekowej. Pod względem lokalizacji miejsc pracy, zostaną utworzone na terenie 6 powiatów województwa, najwięcej w powiecie strzeleckim (6 etatów).

⇒ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

⇒ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

Wdrażane w ramach Osi 4 RPO WO 2007-2013 projekty wpisują się w cele dokumentu *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* realizując założenia projektu przewodniego *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Każda z przykładowych inwestycji opisanych w ramach kolejnych obszarów jest zgodna z założeniami *Strategii Europa 2020* realizując politykę wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej niezależnego od wykorzystania zasobów. Projekty współfinansowane w działaniu 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* polegające na zakładaniu instalacji służących m.in. do wytwarzania, przetwarzania czy przesyłu energii ze źródeł odnawialnych przyczyniają się do rozwoju produkcji OZE, a w dłuższej perspektywie do wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego – zgodnie z celami *Strategii Europa 2020* dążącej zwłaszcza do zwiększenia wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto, realizacja przedsięwzięć pozwoli na uzyskanie większej oszczędności energetycznej i poprawy jakości powietrza na Opolszczyźnie.

Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy spójności celów Osi priorytetowej 4 z *Krajowym Programem Reform*. Jego zapisy podkreślają istotność inwestycji w obszarze ochrony środowiska, w szczególności w gospodarce wodno-ściekowej, przeciwpowodziowej oraz gospodarce odpadami, gdyż stanowią one niezbędne elementy zrównoważonego rozwoju kraju, bezpieczeństwa i jakości życia obywateli. Kluczową kwestią dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju jest także modernizacja i przebudowa infrastruktury energetycznej, zwiększenie efektywności energetycznej budynków, a także wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Te działania realizowane są w szczególności w ramach projektów działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*.

Obszar: Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami [działanie 4.1]

W ramach działania 4.1 realizowanych jest obecnie **29** projektów, z czego **23** projekty ukierunkowane są na poprawę infrastruktury wodno-ściekowej. Pozostałych **6** projektów dotyczy gospodarki odpadami.

Spośród 23 umów z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej**, do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **9** projektów, a w 2011 r. zakończyła się realizacja **5** projektów.

W analizie SWOT województwa opolskiego jako słabą stronę określono utrzymujące się zanieczyszczenie wód powierzchniowych i pogarszającą się jakość wód podziemnych, nierównomierny stopień skanalizowania i zwodociągowania terenu województwa opolskiego oraz niski stan skanalizowania terenów wiejskich. W związku z powyższym główny nacisk w ramach gospodarki wodno-ściekowej położony został na dofinansowanie projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków oraz budowy czy modernizacji systemów kanalizacyjnych.

W znacznym stopniu problem stanu i dostępności sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenach wiejskich niwelują projekty realizowane w ramach PROW 2007-2013. Do końca 2011 r. podpisano **50** umów, w ramach których dofinansowanie otrzymały inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie województwa opolskiego. Projekty dotyczą zarówno budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, jak i budowy oczyszczalni ścieków komunalnych i przydomowych czy stacji uzdatniania wody. Co istotne, projekty realizowane są w niemal wszystkich wiejskich i miejsko-wiejskich gminach województwa

opolskiego (50 z 68 gmin realizuje przedsięwzięcia w tym zakresie), na terenie wszystkich powiatów ziemskich. Wartość dofinansowania z EFRROW wszystkich inwestycji przekroczyła **18 mln Euro**. Realizowane przedsięwzięcia poprzez zwiększenie jakości wody pitnej i użytkowej oraz poprawę warunków sanitarnych w gospodarstwach domowych, poprawiają bezpieczeństwo ekologiczne mieszkańców i stan środowiska naturalnego.

Nie można również zapominać o tym, iż projekty związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej, a tym samym wpływające na poprawę jakości głównych zbiorników wód podziemnych realizowane są w ramach PO IiŚ. Na terenie województwa opolskiego podpisano **8 umów** na realizację projektów w tym zakresie; ponadto 2 projekty (gminy Krapkowice i Namysłów), znajdują się na listach rezerwowych. Opolscy beneficjenci pozyskali na ich realizację dofinansowanie unijne w wysokości blisko **104 mln Euro**. Oprócz opisywanych w poprzednim sprawozdaniu projektów Gminy Turawa i Ozimek, których realizacja ma przyczynić się do poprawy czystości wód powierzchniowych zlewni rzeki Mała Panew oraz Jezior Turawskich, projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane są również na terenie aglomeracji: Grodków, Zdieszowice, Walce, Strzelce Opolskie, Głuchotazy, Opole, Tarnów Opolski i Prószków.

Realizacja ww. projektów przyczyni się do poprawy jakości zasobów wodnych oraz powstrzymania ich degradacji; redukcji zanieczyszczeń gleb, wód podziemnych i powierzchniowych; zmniejszenia ilości nieoczyszczanych ścieków zrzucanych do środowiska; uregulowanie gospodarki ściekami poprzez wykonanie systemu odprowadzania ścieków w obszarze zbiornika wód podziemnych. W przyszłości wpłynie to na poprawę warunków życia i zdrowia mieszkańców oraz poprawę jakości wody pitnej. Ponadto, projekty zapewnią spełnienie postanowień dyrektyw UE i prawa polskiego w zakresie obowiązku skanalizowania wszystkich aglomeracji powyżej 2 tys. PLM do końca 2015 r.

W ramach działania 4.1 RPO WO 2007-2013 realizowanych jest obecnie **29** projektów, z czego **23** projekty ukierunkowane są na poprawę infrastruktury wodno-ściekowej. Pozostałych **6** projektów dotyczy gospodarki odpadami.

Spośród 23 umów z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej**, do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **9** projektów. W 2011 r. zakończyła się realizacja 5 projektów na terenie gmin: **Dobrodzień, Kolonowskie, Paczków, Popielów i Wołczyn**.

W wyniku **9** zakończonych projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej:

- wybudowano **87,72 km** sieci kanalizacji sanitarnej, co stanowi **55,7%** założonej wartości docelowej;
- zmodernizowano **1,7 km** istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, co stanowi **6,5%** założonej wartości docelowej;
- do sieci kanalizacyjnej zostało przyłączonych **12,5 tys. osób**, co stanowi ponad **89%** założonej wartości docelowej;
- wybudowano **1** oczyszczalnię ścieków.

Jeden z zakończonych projektów w okresie sprawozdawczym zrealizowała jednostka organizacyjna gminy Kolonowskie: spółka Kanalizacja Gminy Kolonowskie „KGK” *Budowa kanalizacji sanitarnej w części gminy Kolonowskie – etap III i IV*. Projekt jest w pełni komplementarny z inwestycją zrealizowaną na terenie gminy Kolonowskie ze środków programu PHARE 2002 SSG. W latach 2004-2005 wykonano I i II etap porządkowania gospodarki ściekowej na terenie gminy. W Staniszczach Małych powstała gminna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 600 m³/dobę, oprócz tego na terenie gminy wybudowano 23,4 km kanalizacji sanitarnej, do której zostało podłączonych ok. 2,6 tys. osób, co stanowiło ok. 41 % mieszkańców gminy.

Skanalizowanie gminy ma istotne znaczenie z punktu ochrony przed zanieczyszczeniami Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 333 Opole – Zawadzkie znajdującego się na obszarze gminy. Realizacja inwestycji przyczyni się także do zapewnienia lepszej klasy czystości w parametrach biologicznych i fizyko-chemicznych rzeki Mała Panew, Jeziora Turawskiego oraz licznych potoków. W ramach projektu wybudowano 24,19 km sieci kanalizacji sanitarnej, do której zostanie podłączonych 3 175 osób. Ścieki z terenów skanalizowanych w ramach projektu dofinansowanego z programu regionalnego są dostarczane do oczyszczalni ścieków wybudowanej z programu PHARE 2002 SSG.

Ponadto na terenie gminy od roku 2010 firma *Kanalizacja Gminy Kolonowskie „KGK” Sp. z o.o.* w ramach programu PROW 2007-2013 realizuje kolejny komplementarny projekt pn. *Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Spórok oraz w części wsi Staniszcze Małe i Staniszcze Wielkie*. W ramach przedmiotowej inwestycji powstanie 1,22 km kanalizacji sanitarnej, z której ścieki również będą odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Staniszczach Małych.

Warty omówienia jest także projekt zrealizowany przez Gminę Paczków *Modernizacja i rozbudowa miejskiej sieci kanalizacyjnej w Paczkowie*, który był milowym krokiem w realizacji zobowiązań wynikających z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – miasto jest obecnie skanalizowane w 96%. Wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej wpłynie korzystnie na jakość wód powierzchniowych na terenie gminy oraz na jakość gleb. Zmniejszeniu ulegnie ilość ścieków nielegalnie odprowadzanych do cieków wodnych oraz do gruntów, co poprawi jakość środowiska naturalnego na terenie gminy. Realizacja inwestycji przyczyni się więc do zmniejszenia zagrożenia dla GWZP nr 338 Paczków-Niemodlin, poprzez zwiększenie ochrony wód powierzchniowych i gruntowych.

Fot. Budowa kanalizacji sanitarnej w części gminy Kolonowskie – etap III i IV

Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej przekroczyła 5,2 km, a modernizacją objęto łącznie 1,5 km istniejących rurociągów. W efekcie z kanalizacji sanitarnej korzystać będzie mogło ponad 1 600 mieszkańców.

Biorąc pod uwagę wybrane do dofinansowania projekty w ramach gospodarki wodno-ściekowej, uznaje się że przekazane wsparcie w pełni zrealizuje cele założone na etapie programowania RPO WO 2007-2013.

Potwierdzeniem tego faktu są rosnące wartości wskaźników dotyczące sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w województwie. Z sieci wodociągowej w 2007 r. korzystało 972,8 tys. osób, co stanowi 93,8% ogółu ludności województwa. Z kolei z sieci kanalizacyjnej w regionie w 2007 r. korzystało 574,3 tys. osób, co stanowiło jedynie 55,4% ludności. Dane za 2010 r. to odpowiednio 972 tys. osób korzystających z sieci wodociągowej (94,5% ludności ogółem)²⁵ oraz 608,6 tys. osób korzystających z kanalizacji (59,2% ogółu ludności)²⁶.

Po zrealizowaniu wszystkich dotychczas podpisanych umów w ramach działania 4.1 **w zakresie gospodarki wodno-ściekowej**, przewiduje się, że osiągnięte zostaną następujące efekty rzeczowe:

- wybudowanych zostanie ponad **215 km** sieci kanalizacji sanitarnej;
- wybudowane/przebudowane zostaną **3** oczyszczalnie ścieków;
- do sieci kanalizacyjnej przyłączonych zostanie ponad **28 tys. osób**.

Zdecydowanie więcej problemów we wdrażaniu w obszarze działania 4.1 przysparza gospodarka odpadami. Zarówno w Programie, jak i w poprzednim sprawozdaniu rocznym wśród słabych stron regionu wskazuje się brak wspólnego i w pełni funkcjonalnego systemu utylizacji odpadów obejmującego m.in. selektywną zbiórkę, segregację i recykling odpadów, kompostowanie i odzysk biogazu z wysypisk śmieci.

Nabory w tym zakresie cieszyły się o wiele mniejszą popularnością wśród beneficjentów niż dotyczące infrastruktury wodno-ściekowej. W wyniku przeprowadzonego naboru zostało złożonych łącznie 9 projektów, w tym 2 projekty w zakresie selektywnej zbiórki i segregacji odpadów, z czego 1 nie spełniał wymogów formalnych (brak odniesienia do zasad *Wytycznych MRR w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami* oraz inne błędy formalne).

²⁵ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 24 określonym w *Załączniku V* do sprawozdania.

²⁶ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 23 określonym w *Załączniku V* do sprawozdania.

W związku z powyższym dofinansowanie otrzymał tylko 1 projekt z zakresu unieszkodliwiania i segregacji odpadów o wartości dofinansowania z EFRR ponad 441 tys. Euro.

W ramach działania 4.1 realizowanych jest obecnie **6 projektów dotyczących gospodarki odpadami**, w tym 5 dotyczących rekultywacji składowisk oraz 1 z zakresu unieszkodliwiania i segregacji odpadów. Do końca 2011 r. nie zakończyła się realizacja żadnego z nich. Przedmiotowe projekty realizowane są na terenach gmin: Łubniany, Dobrzeń Wielki, Strzelce Opolskie, Turawa, Głuchołazy oraz Dobrodzień.

Ponadto w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* przez Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Opolu realizowany jest projekt zakładający ograniczenie emisji gazu wysypiskowego, poprzez jego wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii, jakim jest składowisko odpadów. Wartość dofinansowania z EFRR projektu wynosi ponad 528 tys. Euro.

Prawdopodobnym powodem braku zainteresowania aplikowaniem o środki unijne w zakresie poprawy zagospodarowania odpadów oraz redukcji odpadów składowanych w regionie w ramach RPO WO 2007-2013 był obowiązujący system prawny, zgodnie z którym samorządy gminne nie były właścicielami odpadów. Zmiany ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, które zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2012 r., wprowadzają szereg nowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami, w tym także przekazanie gminom odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które powinny przynieść pozytywne zmiany w tym obszarze w województwie opolskim.

Analizując obecną sytuację w zakresie funkcjonowania gospodarki odpadami widać wyraźny wzrost wykorzystania odpadów komunalnych. Z informacji ze Sprawozdania z realizacji *Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla województwa opolskiego za lata 2009-2010* wg stanu na 31 grudnia 2010 r. wynika, iż:

- na terenie gmin województwa **91,5%** mieszkańców województwa było objętych systemem zbierania odpadów komunalnych i odpadów selektywnie zbieranych;
- w województwie opolskim z roku na rok rośnie udział odzyskiwanych odpadów komunalnych: w roku 2009 odzyskowi w instalacjach poddano **23,73%** odpadów komunalnych, natomiast w roku 2010 poziom odpadów komunalnych zagospodarowanych w sposób inny niż unieszkodliwianie na składowiskach był większy i wynosił **31,74%**; większa część wytworzonych odpadów komunalnych w latach 2009 i 2010 deponowana była na składowiskach;
- w roku 2009 stopień przekazanych do odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych w stosunku do łącznej masy tychże odpadów zebranych przez gminę wyniósł **88,76%**;
- w związku z planowaną konsolidacją, z obecnie eksploatowanych 27 składowisk odpadów komunalnych zaplanowano (ze względu na niezapełnioną pojemność składowiska), że po roku 2015 liczba eksploatowanych składowisk odpadów komunalnych zostanie zmniejszona do **16**.

Wpływ na poprawę funkcjonowania systemu gospodarki odpadami miały programy finansowane ze środków unijnych, takie jak *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013* oraz *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013*, a także działania wsparte ze środków własnych budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz pożyczki i dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu.

Z *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013* w ramach działania 321 *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* w zakresie selektywnej zbiórki i segregacji odpadów, dotychczas wspartych zostało 7 projektów o wartości dofinansowania z EFRR ponad 172 tys. Euro. Wsparte projekty dotyczyły głównie zakupu pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz samochodów do ich wywozu. Wsparto również projekt polegający na zakupie kabiny sortowniczej na jednym ze składowisk odpadów oraz prasy do zgniatania i paczkowania odpadów z tworzyw sztucznych, makulatury i puszek.

W ramach *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013* przez województwo opolskie oraz dolnośląskie (3 gminy z województwa opolskiego oraz 11 z województwa dolnośląskiego) realizowane jest wspólne przedsięwzięcie o ponadregionalnej skali działania w zakresie gospodarki odpadami, które zakłada zmniejszenie niemal o połowę ilości obecnie składowanych odpadów (z 80% do 43%). Łączna wartość projektu to **ponad 28 mln Euro** (dofinansowanie z EFRR wynosi ponad 13 mln Euro).

Ponadto, ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w zakresie selektywnej zbiórki, segregacji i recyklingu odpadów udzielane są pożyczki.

W regionie prowadzone są także kampanie edukacyjne wśród mieszkańców województwa, w tym z uwzględnieniem dzieci i młodzieży. W 2009 r. na edukację ekologiczną w zakresie podniesienia świadomości ekologicznej w zakresie zbiórki, segregacji i zagospodarowania odpadów, z budżetu Województwa Opolskiego wydano **11 tys. Euro**. Ponadto ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w ramach propagowania działań dot. selektywnej zbiórki odpadów w latach 2009-2010 zorganizowano **9 kampanii edukacyjnych na łączną kwotę blisko 44 tys. Euro**.

Ponadto, należy podkreślić, iż IZ RPO WO 2007-2013 podjęła kolejne środki zaradcze w zakresie gospodarki odpadami. Wykorzystała powstałe w ramach Osi priorytetowej 4 oszczędności i na przełomie 2011 i 2012 roku przeprowadziła dodatkowy nabór wniosków na projekty dotyczące segregacji odpadów. Spośród 4 złożonych wniosków, 3 przeszły pozytywnie wszystkie etapy oceny i decyzją Zarządu Województwa Opolskiego zostały wybrane do dofinansowania.

Po zakończeniu ich realizacji powstanie m.in. magazyn czasowego przechowywania odpadów niebezpiecznych w Opolu, zbiornica odpadów w Gminie Izbicko umożliwiająca selektywną zbiórkę odpadów komunalnych oraz suszarnia ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych dla oczyszczalni ścieków w Ujeździe.

Wszystkie ww. projekty przyczynią się do przywrócenia wartości przyrodniczych zdegradowanym gruntom oraz do zwiększenia stopnia segregacji odpadów komunalnych oraz ponownego wykorzystania odpadów, co w konsekwencji wpłynie na poprawę jakości środowiska naturalnego.

Jednym ze zrehabilitowanych składowisk odpadów będzie nieczynne od 2007 r. składowisko odpadów w Kępie, w gminie **Łubniany**. Dzięki realizacji projektu nastąpi poprawa jakości środowiska naturalnego w gminie, poprzez przywrócenie zdegradowanym gruntom ich wartości przyrodniczych. Zostanie ukształtowana oraz zabezpieczona przed erozją wietrzną i wodną skarpa składowiska; wykonana wierzchnia warstwa ziemna z gleby urodzajnej pozwalającej na wegetację roślin rekultywacyjnych; wykonane zostaną zabiegi agrotechniczne, obsiew mieszkankami traw oraz nasadzenia drzew i krzewów.

Rekultywacja składowiska skutkować będzie także poprawą jakości wód. Ma to szczególne znaczenie, biorąc pod uwagę fakt, że obszar poddany rekultywacji usytuowany jest nad wodami trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, w tym dwóch o statusie najwyższej ochrony: GZWP 334 – Dolina kopalna Małej Panwi, GZWP 336 – Niecka Opolska, GZWP 335 Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie.

Nie można zapominać także o oddziaływaniu projektu w wymiarze społecznym i gospodarczym. Dzięki jego realizacji poprawi się estetyka i atrakcyjność gminy oraz warunki i standard życia mieszkańców. Zminimalizowane zostanie zagrożenie dla zdrowia mieszkańców, zwłaszcza osób zamieszkujących w najbliższym sąsiedztwie zamkniętego składowiska, które przestało spełniać wymagania ekologiczne i sanitarne.

Projekt mający na celu zwiększenie stopnia segregacji odpadów komunalnych oraz ponownego ich wykorzystania poprzez rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, realizuje **Gmina Dobrodzień**. Konieczność realizacji inwestycji wynika przede wszystkim ze szkodliwego wpływu na środowisko naturalne składowiska odpadów w Błachowie; wzrost ilości odpadów wytwarzanych przez mieszkańców oraz niewielka ilość odpadów poddawanych procesom odzysku i recyklingu.

Przedmiotowa inwestycja obejmuje swoim zakresem rekultywację składowiska odpadów, zakup pojemników i kontenerów do selektywnej zbiórki odpadów oraz przeprowadzenie akcji informacyjno-promocyjnej w ramach edukacji ekologicznej (wyrobinienie i utrwalenie nawyków dotyczących segregacji odpadów). W wyniku realizacji projektu systemem zagospodarowania odpadów objętych zostanie ponad **10 tys. osób**; uzyskane zostaną tereny zielone o powierzchni **0,0317 km²**.

Projekt realizowany w ramach RPO WO 2007-2013 jest częścią wieloletnich działań gminy mających na celu poprawę ochrony środowiska naturalnego na obszarze gminy. W ramach PROW 2007-2013 gmina pozyskała środki na zakup pojazdu komunalnego do odbioru odpadów komunalnych i segregowanych w systemie workowym. Ponadto, zrealizowała 2 projekty z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej w ramach RPO WO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013: *Uporządkowanie gospodarki ściekowej*

w Dobrodzieniu oraz Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Szemrowice i Warłów z tranzytem ścieków do oczyszczalni w Dobrodzieniu.

Warto zaznaczyć, iż realizowane obecnie projekty z zakresu gospodarki odpadami przyczynią się do ochrony terenów cennych przyrodniczo (np. *Park Krajobrazowy Gór Opawskich, Lasy Stobrowsko-Turawskie*); obszarów specjalnej ochrony ptaków (Zbiornik Turawski) oraz Głównych Zbiorników Wód podziemnych (m.in. GZWP nr 328 i 334 *Dolina kopalna Małej Panwi*, GZWP nr 333 *Zbiornik Opole – Zawadzkie*, GZWP 336 *Niecka Opolska*, GZWP 335 *Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie* oraz GZWP 323 *Subzbiornik rzeki Stobrawy*).

Po zrealizowaniu wszystkich dotychczas podpisanych umów w ramach działania 4.1 **w zakresie gospodarki odpadami** przewiduje się, że osiągnięte zostaną następujące efekty rzeczowe:

- zrehabilitowanych zostanie **5** składowisk odpadów;
- zrehabilitowane zostaną tereny o powierzchni **0,15 km²**;
- zostanie wybudowana **1** sortownia odpadów;
- zostanie zakupionych **5 szt.** wyposażenia do przetwarzania i wykorzystywania odpadów;
- selektywną zbiórką odpadów zostanie objętych blisko **41 tys. osób**.

Obszar: Zabezpieczenie przeciwpowodziowe [działanie 4.2]

Odpowiedzią na niewystarczające zabezpieczenie przeciwpowodziowe Opolszczyzny są dwa projekty kluczowe realizowane w ramach działania 4.2 *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe: Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7*. Mają one na celu zminimalizowanie zagrożenia powodziowego dla życia mieszkańców województwa opolskiego oraz ograniczanie jego negatywnych skutków.

Przedmiotem pierwszej inwestycji jest budowa zbiornika retencyjnego „Kluczbork” w dolinie rzeki Stobrawy, na wysokości wsi Ligoty Górnej, na terenach gmin Kluczbork i Lasowice Wielkie. Podstawową funkcją zbiornika będzie ochrona przed powodzią zabudowy miejskiej Kluczborka. Rozwiązany zostanie także problem ochrony przeciwpowodziowej miejscowości: miasta Kluczbork, wsi Ligota Górna, Chocianowice oraz wsi Markotów, Krężel, Wierzchy i Szum. Zbiornik będzie retencjonował wodę i łagodził występowanie fal powodziowych. Oprócz funkcji przeciwpowodziowej, zbiornik będzie pełnił funkcję rolniczą, jako źródło wody wspomagające intensyfikację rolniczą, zapewni wodę do ochrony przeciwpożarowej dla pobliskich wsi i obszarów leśnych, a także stanowić będzie atrakcję turystyczną i rekreacyjną. Przed powodzią zabezpieczonych zostanie **46 068 osób**; natomiast wielkość obszaru, który będzie chroniony przed powodzią po realizacji projektu to ponad **1 600 ha**.

Przedsięwzięcie *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7* stanowi jeden z elementów kompleksowego zabezpieczenia przed powodzią doliny rzeki Odry. Projektowane rozwiązanie oprócz przedmiotowego wału wykorzystuje do ochrony przeciwpowodziowej czynnej istniejące starorzecza Odry jako polderu sterowanego wód powodziowych rzeki Cisek i potoku Dzielniczka.

Głównym celem inwestycji jest ochrona ludzi oraz ich majątku przed zalewem wodami powodziowymi. Dzięki temu tereny chronione staną się bardziej atrakcyjne dla celów zasiedlenia, a przede wszystkim zwiększy się poczucie bezpieczeństwa ludzi dotychczas tam zamieszkujących, którzy doznali w dotkliwy sposób skutków dotychczasowych powodzi. W miarę poprawy jakości wody w rzece Odrze obszar międzywał, zagospodarowany w postaci „oczek wodnych” po wydobyciu materiału na wał, może stać się atrakcyjnym miejscem dla rekreacji. Szeroka korona wału oraz utwardzona wzdłuż niego droga serwisowa umożliwi odbywanie spacerów i dojazd w sąsiedztwo miejsc wędkowania. Dzięki przyjętej zasadzie zapewnienia dojazdu do każdej działki oraz możliwości korzystania z drogi serwisowej wzdłuż wału ulegną poprawie możliwości transportu rolniczego,

Po zakończeniu realizacji projektu **3** miejscowości zostaną zabezpieczone przed powodzią – łącznie **2 645 osób**. Ochroną przeciwpowodziową zostaną objęte tereny o powierzchni **1 747 ha**, a ponad **3,6 km** wałów zostanie zbudowanych/zmodernizowanych.

Biorąc pod uwagę informacje dotyczące nieprawidłowej transpozycji Ramowej Dyrektywy Wodnej pozyskane od IK RPO oraz zapytanie KE, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 podjęła decyzję o ponownej analizie projektów realizowanych w ramach RPO pod kątem zgodności z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE.

Ponowna ocena projektów, o których mowa wyżej została dokonana przez niezależny zespół ekspercki, powołany specjalnie do oceny projektów w zakresie zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną, podczas posiedzenia *Zespołu ds. ochrony środowiska RPO WO 2007-2013*, które miało miejsce 10 października 2011 roku.

W odniesieniu do projektu **Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500** Zespół stwierdził, iż:

- zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* na terenie inwestycji należy osiągnąć co najmniej dobry potencjał ekologiczny jednolitej części wód powierzchniowych, a ponadto konieczne będzie utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego;
- na podstawie sporządzonej dokumentacji, a w szczególności raportu oddziaływania na środowisko oraz dokumentacji z procedury oceny oddziaływania na środowisko stwierdzono, iż nie nastąpi zagrożenie dla realizacji celów ochrony wód;
- jednocześnie w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na stan części wód zapewniono przy realizacji inwestycji możliwość budowy urządzeń zapewniających drożność zapory dla wędrówki ryb oraz innych organizmów wodnych. Konstrukcja i funkcjonowanie zbiornika umożliwia wystąpienie wiosennych zalewów doliny poniżej zbiornika;
- zbiornik projektowany jest na terenach o relatywnie niskich walorach przyrodniczych. Planowana inwestycja nie jest objęta derogacją z art. 4 ust. 7. Przedsięwzięcie nie narusza przesłanek art. 4 ust. 7 – 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

W odniesieniu do projektu **Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7**, Zespół stwierdził, że oceniany projekt nie pociąga za sobą nowych modyfikacji fizycznych charakterystyk części wód powierzchniowych i zmiany poziomu części wód podziemnych, skutkujących nie osiągnięciem celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wobec powyższego, brak jest zastosowania przesłanek z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Mówiąc o bezpieczeństwie przeciwpowodziowym Opolszczyzny, warto wspomnieć także o projektach kluczowych realizowanych w ramach PO IiŚ. Pod koniec 2010 r. rozpoczęła się realizacja inwestycji pn. *Poprawa Ochrony Przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego na rzece Nysie Kłodzkiej. Jej celem jest udrożnienie powodziowe hydrowęzła Nysy Kłodzkiej w Lewinie Brzeskim oraz zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej miasta Lewina Brzeskiego i miejscowości przyległych.* Aktualny stan koryta rzeki oraz gabaryty budowli i urządzeń hydrotechnicznych powodują, że przepustowość rzeki Nysy Kłodzkiej na odcinku przepływającym przez miasto Lewin Brzeski jest ograniczona i niewystarczająca, co stwarza realne zagrożenie powodziowe dla miasta Lewin Brzeski oraz okolicznych miejscowości. Zakończenie robót zaplanowano na 2014 r.

Drugim, bardzo ważnym projektem planowanym do realizacji jest *Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – etap I.* Celem projektu jest eliminacja zagrożenia katastrofą zbiornika oraz zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej dla mieszkańców miasta Nysy wraz z pobliskimi miejscowościami. Realizacja projektu przyniesie, oprócz spełnienia zasadniczych celów, również utworzenie w regionie wielu nowych miejsc pracy (zatrudnienie przy budowie i obsłudze projektu) oraz odblokuje znaczne powierzchnie terenów do celów inwestycyjnych, niedostępnych obecnie ze względu na zagrożenie powodziowe.

Realizacja ww. przedsięwzięć oraz wielu innych w ramach *Programu dla Odry – 2006*, pozwoli na zbudowanie systemu zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry, uwzględniającej przede wszystkim potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego, zbilansowania zasobów wodnych, ochrony czystości wody oraz środowiska przyrodniczego.

Obszar: Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii [działanie 4.3]

Spośród **25** podpisanych umów w okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **9** projektów.

Z diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w Programie wynika, iż region posiada znaczące zasoby odnawialnych źródeł energii, jednak ich wykorzystanie zaspokaja niewielką część potrzeb energetycznych, dlatego wśród słabych stron województwa opolskiego w analizie SWOT wymieniono niski poziom wykorzystania OZE. Biorąc pod uwagę powyższe oraz ograniczoną dostępność do tradycyjnych zasobów energetycznych, IZ RPO WO 2007-2013 zdecydowała, iż interwencja EFRR w ramach RPO WO 2007-2013 powinna przyczynić się do poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej strukturze wytwarzanej energii w regionie.

W ramach działania 4.3 zostało zawartych **25** umów na dofinansowanie projektów, mających na celu poprawę jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii odnawialnej, a tym samym zwiększenie efektywności energetycznej. Projekty te przyczynią się do ograniczenia emisji szkodliwych pyłów i gazów do atmosfery, co w efekcie doprowadzi do poprawy jakości powietrza na Opolszczyźnie.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **9** projektów, w ramach których przeprowadzono termomodernizację placówek przedszkolnych i szkolnych (Domaszowice, Namysłów, Wilków, Prudnik, Głogówek, Pokój), placówki ochrony zdrowia (SP ZOZ Głubczyce), domu kultury (Bierawa) oraz obiektu sportowego (Prudnik). Dzięki realizacji inwestycji znacząco poprawiła się energooszczędność wyremontowanych budynków użyteczności publicznej, co wpłynie na zmniejszenie ilości zużywanej energii, a w konsekwencji zmniejszy ilość zanieczyszczeń (pyłów i gazów) emitowanych do atmosfery. Ponadto, nastąpiła racjonalizacja gospodarki cieplnej dzięki zmniejszeniu strat ciepła na etapie jego wytwarzania, przetwarzania i przesyłu. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt zmiany głównej technologii wytwarzania ciepła na bardziej przyjazną dla środowiska, często na pochodzącą ze źródeł odnawialnych.

Należy zaznaczyć, że aż **6** spośród zakończonych projektów łączy obszar ochrony powietrza z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej – projekty ukierunkowane na termomodernizację obiektów publicznych zawierają elementy wymiany/uzupełnienia tradycyjnych źródeł energii na nowoczesne, wykorzystujące energię odnawialną (instalacja kolektorów słonecznych, pomp ciepła). Baterie słoneczne zainstalowano m.in. w Zespole Gimnazjalno-Szkolnym w Domaszowicach, Domu Dziecka w Głogówku, obiektach użyteczności publicznej w Prudniku i Namysławie, a pomocy ciepła czerpiące energię ciepłą z ziemi w Domu Kultury w Bierawie.

Łącznie, od uruchomienia Programu zakończyła się realizacja **12** projektów z zakresu ochrony powietrza i odnawialnych źródeł energii. Termomodernizacją objęto **28** obiektów, a ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji tych projektów wynosi **14,9 tys. MWh/rok**.

Spośród wszystkich jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej wykorzystujących energię odnawialną projektodawcy zdecydowanie najczęściej wybierali te pozyskujące energię słoneczną. W ramach **13** takich projektów, liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego wyniesie **323**; przy wykorzystaniu energii wodnej – **3**; energii geotermicznej – **2**; energii z biomasy i biogazu – **2**.

Warto podkreślić, że działania z zakresu odnawialnych źródeł energii realizowane są także przez podmioty prywatne wspierane w ramach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w *Analizie jakościowej* Osi priorytetowej 1.

Ponadto, dodatkowe środki z KRW zostaną przeznaczone na wsparcie inwestycji w *zakresie energii słonecznej, biomasy i geotermicznej*. Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym Unii Europejskiej jest jednym z celów określonych w *Strategii Europa 2020*. Oczekiwanym efektem realizacji inwestycji dofinansowanych z dodatkowego wsparcia będzie zmniejszenie uzależnienia od energii tradycyjnej oraz zwiększenie udziału energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym województwa opolskiego.

Fot. Dom Dziecka w Głogówku

Jednym z zakończonych projektów w okresie sprawozdawczym jest projekt Powiatu Prudnickiego pn. *Zwiększenie efektywności energetycznej w Domu Dziecka w Głogówku*. Projekt obejmował kompleksowo wszystkie zagadnienia termomodernizacyjne: docieplenie budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację systemu grzewczego polegającego na zmianie źródła ciepła z węglowego na gazowy, wymianie instalacji centralnego ogrzewania oraz modernizację instalacji ciepłej wody użytkowej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Termomodernizacja budynku Domu Dziecka w Głogówku pozwoli na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej

o ponad 500 MWh/rok, tj. o ok. 66% mniej w stosunku do stanu istniejącego. Zainstalowane kolektory słoneczne będą wspomagać prace tradycyjnego źródła ciepła. Ponadto znacznie zmniejszy się emisja tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, pyłów i sadzy. Oprócz wymiaru ekologicznego również z punktu widzenia ekonomicznego realizacja projektu przyniesie pozytywne efekty. Termomodernizacja budynku przyczyni się do ograniczenia kosztów ogrzewania budynku o ok. 32 tys. PLN na rok, tj. ok. 61 % mniej w stosunku do stanu istniejącego. W aspekcie społecznym poprawie ulegną warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Bardzo ciekawy projekt pn. *Termomodernizacja budynku i modernizacja instalacji grzewczej w Domu Kultury w Bierawie* zrealizowała Gmina Bierawa, w ramach którego wykorzystana została energia geotermalna. Przedmiotem projektu były prace termomodernizacyjne (ocieplenie ścian, stropów, dachów, podłóg; wymiana stolarki zewnętrznej) oraz prace modernizacyjne instalacji grzewczej wraz z wykorzystaniem 3 pomp ciepła o mocy użytecznej: 60 kW – 2 szt.; 30 kW – 1 szt. Dolnym źródłem energii dla pomp ciepła jest zespół 24 odwiertów pionowych o głębokości 100 m każdy. Dzięki realizacji projektu zaspokojone zostaną potrzeby jego odbiorców, tj. mieszkańców całego powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Będą oni mogli korzystać z czystszej powietrza poprzez zmniejszenie energochłonności obiektu, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ponadto, zwiększy się komfort użytkowników tego obiektu dzięki termomodernizacji, modernizacji instalacji c.o. i wentylacji. Działania te przyczynią się do realizacji założeń *Programu ochrony powietrza dla powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego*, w którym wykazano, że Gmina Bierawa jest jednym z obszarów, charakteryzującym się na tle całego województwa, bardzo wysokimi poziomami stężeń pyłów, a tym samym niską jakością powietrza.

Po zakończeniu wszystkich dotychczas podpisanych umów w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* przewiduje się, że osiągnięte zostaną następujące efekty rzeczowe:

- termomodernizacją objęte zostaną **54** obiekty użyteczności publicznej, głównie obiekty szkolne i przedszkolne;
- powstaną **330** jednostki wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii;
- dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych wyniesie **1,26 MW**;
- ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych wyniesie ponad **25,5 tys. MWh/rok**.

Zakończenie realizacji wszystkich projektów (a także wybór nowych w ramach dodatkowych środków) przyczyni się z pewnością do zwiększenia ilości energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych ogółem w województwie opolskim, która w 2007 r. wynosiła 25,62 MW (według danych z 2010 r. wynosiła już 31,1 MW)²⁷. Natomiast, udział produkcji energii z odnawialnych źródeł energii stanowił w 2007 r. 2,5% w produkcji ogółem, a w 2010 r. 3%²⁸.

²⁷ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 29 określonym w Załączniku nr V do sprawozdania.

²⁸ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 30 określonym w Załączniku nr V do sprawozdania.

Obszar: Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny [działanie 4.4]

W ramach obszaru podpisano **7** umów. Realizacja tych projektów umożliwi osiągnięcie jednego z głównych celów Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska*, tj. zachowania i ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych województwa opolskiego. Według stanu na koniec okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **1** projektu.

Województwo opolskie należy do cenniejszych regionów Polski pod względem bioróżnorodności, walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Realizowane w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny* projekty mają na celu zabezpieczenie najcenniejszych zasobów przyrodniczych regionu. Chcąc zapewnić pełną realizację celów zapisanych w RPO WO 2007-2013, IZ RPO WO 2007-2013 wykorzystując powstałe w ramach Osi priorytetowej 4 oszczędności, przeprowadziła w marcu 2011 r. dodatkowy nabór wniosków do działania 4.4.

Do końca 2011 r. w ramach obszaru podpisano **7** umów dotyczących ochrony zagrożonych gatunków roślin oraz zwierząt na cennych przyrodniczo obszarach. Realizacja tych projektów umożliwi osiągnięcie jednego z głównych celów Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska*, tj. zachowania i ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych województwa opolskiego. Na koniec okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **1** projektu pn. *Drapieżna Byczyna – ochrona in situ ptaków drapieżnych na terenie Gminy Byczyna*.

Nadrzędnym celem projektu było zachowanie różnorodności biologicznej ptaków drapieżnych zagrożonych wyginięciem i objętych ochroną gatunkową na Opolszczyźnie (orzeł bielik, błotniak stawowy, kania ruda, kania czarna, trzmielojad, myszołów, pustułka) oraz chronienie ich poprzez odbudowanie łańcucha pokarmowego. Utworzono remizy i aleje śródpolne dające schronienie ptactwu drapieżnemu oraz oznakowano punkty szczególnie niebezpieczne podczas migracji ptaków (linie elektryczne).

Oprócz projektów szczegółowo opisanych w poprzednim sprawozdaniu rocznym (ochrona *Rezerwatu Góra Gipsowa* oraz zachowanie bogactwa przyrodniczego *Parku Krajobrazowego Góra św. Anny*), w 2011 r. wybrano do dofinansowania kolejne 3 projekty.

Projekt pn. *Odbudowa zdegradowanych siedlisk muraw w rezerwacie przyrody Ligota Dolna i na działce ewidencyjnej nr 121/4, obręb Ligota Dolna, gm. Strzelce Opolskie* realizowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Opolu ma na celu kompleksową ochronę *in situ* najcenniejszych siedlisk murawowych w granicach rezerwatu Ligota Dolna wraz z ich specyficzną florą i fauną. Wszelkie podejmowane w ramach projektu działania nastawione są na zachowanie mozaiki siedlisk ciepłolubnych, ważnej dla utrzymania wysokiej bioróżnorodności i licznych gatunków roślin o zróżnicowanych wymaganiach siedliskowych.

Gmina Brzeg realizuje projekt *Odbudowa stawu rekreacyjnego w Parku Wolności w Brzegu - etap I*. Przedmiotowy staw jest naturalnym miejscem występowania piskorza – gatunku zagrożonego wyginięciem, wymienionego w *Polskiej czerwonej księdze zwierząt*. W wyniku postępującej degradacji warunków hydrotechnicznych, warunki życia zagrożonego gatunku ulegają pogorszeniu. Realizacja przedmiotowego projektu posłuży ochronie gatunku w miejscu jego naturalnego występowania oraz przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej obszaru.

Ochrona zagrożonych gatunków chwastów segetalnych na Opolszczyźnie to projekt, który ma na celu czynną ochroną *in situ* oraz *ex situ* zagrożonych chwastów polnych Opolszczyzny, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk nawapiennych. Gatunki te giną w zastraszającym tempie wskutek zaniku tradycyjnych form uprawy roli i chemizacji rolnictwa. Okolice Opola są jedną z kilku ostatnich ostoi tych gatunków w Polsce. W wyniku realizacji stworzone zostaną podstawy dla trwałego zachowania grupy 20 skrajnie rzadkich, ginących i zagrożonych gatunków stanowiących kilkanaście procent zagrożonej bioróżnorodności flory województwa.

Łącznie w wyniku realizacji wszystkich projektów przewiduje się:

- przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemu na powierzchni ponad **5 ha**;
- zapewnienie/odtworzenie właściwego stanu ochrony **48** gatunkom zagrożonym;

- objęcie reintrodukcją **27** gatunków roślin i zwierząt;
- ochronę **9** siedlisk/zbiorowisk roślinnych.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W 2011 r. na zlecenie IZ RPO WO 2007-2013 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*. Przedstawione w raporcie wnioski dotyczą również przedsięwzięć wspartych w ramach Osi priorytetowej 4:

- odnotowano relatywnie wysoki poziom deklarowanej komplementarności w obszarze ochrony środowiska; w każdym powiecie (za wyjątkiem krapkowickiego) zrealizowano minimum 2 komplementarne inwestycje;
- w ramach RPO WO 2007-2013 kontynuowane są inwestycje współfinansowane wcześniej ze środków przedakcesyjnych (SAPARD), ZPORR 2004-2006 oraz środków krajowych (głównie WFOŚiGW, NFOŚiGW), co zdecydowanie przekłada się na poprawę warunków życia na wspartych terenach;
- analiza komplementarności na poziomie gmin wskazuje na stosunkowo równomierny rozkład inwestycji, choć największa koncentracja inwestycji widoczna jest w centralnych i północnych powiatach województwa: Mieście Opolu, powiecie strzeleckim, namysłowskim, oleskim i opolskim.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniła rekomendację KE dotyczącą przedstawienia dodatkowych informacji w zakresie utylizacji odpadów i redukcji ilości odpadów składowanych w regionie. Opisano działania podejmowane w tym zakresie przez IZ RPO WO 2007-2013 w 2011 r., m.in. przeprowadzenie dodatkowego naboru wniosków dotyczącego segregacji odpadów. Zaprezentowano również działania podejmowane na terenie województwa opolskiego przez różne instytucje, mające na celu utworzenie systemu utylizacji odpadów oraz popularyzację segregacji i recyklingu odpadów wśród społeczeństwa regionu.

Ponadto, w związku z pojawiającymi się wątpliwościami Komisji Europejskiej dotyczącego słuszności dofinansowania projektów z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, IZ RPO WO 2007-2013 podjęła decyzję o ponownej analizie projektów realizowanych w ramach RPO pod kątem zgodności z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE. Wnioski zaprezentowano w *Analizie jakościowej*, przy opisie obszaru *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe*.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 4 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. W związku z powstałymi oszczędnościami oraz mając na celu poprawę sytuacji regionu w zakresie gospodarki odpadami, IZ RPO WO 2007-2013 na przełomie 2011/2012 roku przeprowadziła dodatkowy nabór wniosków w tym obszarze.

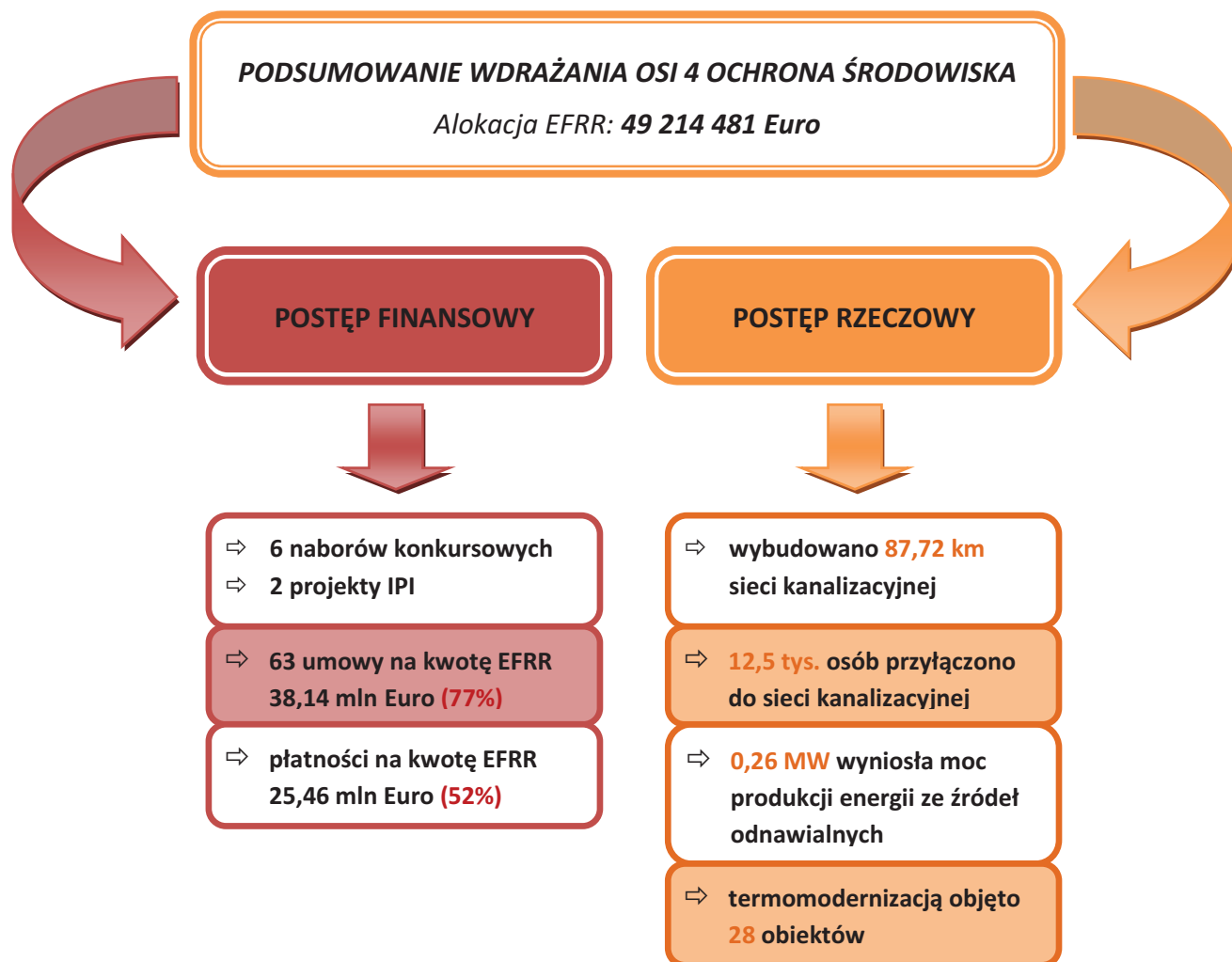
Biorąc pod uwagę wyniki badania ewaluacyjnego *Ocena realizacji projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia* oraz cele *Strategii Europa 2020*, IZ RPO WO 2007-2013 przeznaczyła 6,5 mln Euro z dodatkowych środków na wsparcie inwestycji w zakresie wykorzystania energii słonecznej, biomasy i geotermicznej. Nabór w tym obszarze zaplanowano na 2012 r.

Na 2012 r. zaplanowano także przeprowadzenie badania ewaluacyjnego *Wpływ projektów realizowanych w ramach EFRR i EFS na rozwój społeczno-gospodarczy Opolszczyzny*, którego zadaniem będzie ocena dotychczas dofinansowanych projektów w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL, jak również wyznaczenie założeń dla przyszłego ukierunkowania wsparcia perspektywy 2014+.

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniając jeden z celów *Strategii Europa 2020 – rozwój zrównoważony* – planuje w przyszłym okresie programowania nadal wspierać przedsięwzięcia służące osiągnięciu wysokiej jakości środowiska i jego racjonalne wykorzystanie (odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna, ochrona środowiska).

3.4.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska*

3.5 OŚ PRIORYTETOWA 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*

3.5.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* są:

- podniesienie konkurencyjności zasobów ludzkich na rynku pracy poprzez podniesienie poziomu i polepszenie warunków kształcenia w regionie;
- wzmocnienie i poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców regionu, w szczególności osób aktywnych na rynku pracy;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa naturalnego o znaczeniu regionalnym;
- wzmocnienie roli kultury, jako czynnika wpływającego na kształtowanie atrakcyjnego wizerunku regionu.

Za wdrażanie Osi priorytetowej 5 odpowiada w całości IZ RPO WO 2007-2013.

Jest to najbardziej zróżnicowana pod względem obszarów wsparcia Oś obejmująca inwestycje w edukację, zdrowie i kulturę.

Na realizację zadań z zakresu przedmiotowej Osi przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **2 000 000 Euro** pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania. Całkowita kwota alokacji na tę Oś wynosi w ramach EFRR **44 714 481 Euro**, co stanowi **9%** środków na Program z EFRR. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono **31 457 871 Euro** (70% alokacji na Oś).

Pomoc w ramach Osi priorytetowej 5 kierowana jest m. in. do szkół wszystkich szczebli, zakładów opieki zdrowotnej działających w publicznym systemie ochrony zdrowia, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji kultury.

Oś priorytetowa 5 jest najbardziej zaawansowaną Osią pod względem poziomu płatności w ramach całego Programu. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. poziom płatności wyniósł ponad **70%** zobowiązań na lata 2007-2013, natomiast spośród **104** podpisanych umów zakończyła się realizacja **81** projektów. Ponadto poziom kontraktacji wyniósł ponad **85%**.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **8 naborów wniosków w trybie konkursowym** oraz złożono pełną dokumentację konkursową dla projektów kluczowych: *Szpitala Opolskie gwarancją bezpieczeństwa zdrowotnego regionu i bazą kształcenia kadry medycznej* oraz *Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **42,71 mln Euro** [193,37 mln PLN], w tym: na nabory w procedurze konkursowej **33,35 mln Euro** [150,99 mln PLN], na projekty w ramach procedury pozakonkursowej **9,36 mln Euro** [42,38 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **141 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej oraz pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **98,28 mln Euro** [444,91 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **63,00 mln Euro** [285,19 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **128 wniosków** na całkowitą wartość **81,92 mln Euro** [370,84 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **52,29 mln Euro** [236,70 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **106 projektów**, na całkowitą wartość **71,05 mln Euro** [321,66 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **44,31 mln Euro** [200,59 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **104 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **62,02 mln Euro** [280,74 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **38,21 mln Euro** [173,00 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **85%**;
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **78,27%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **21,73%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 69. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na typy projektów

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 5
1.	konkursowy	102	29,91	78, 27 %
2.	IPI	2	8,30	21,73 %
RAZEM:		104	38,21	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 34)* ze stycznia 2012 r. wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*.

W ramach podpisanych umów Osi 5, do końca 2011 r. tylko jeden beneficjent wybrał mechanizm *cross-financingu*, co przedstawia Tabela 70.

Tabela 70. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

Nr i nazwa poddziałania	Podpisane umowy			
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR	% wydatków objętych zakresem EFS
5.2.1 <i>Stacjonarna opieka medyczna</i>	1	0,39	0,22	2,48
Oś 5 Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe	1	0,39	0,22	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Od uruchomienia Programu w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, obszar **Edukacja** w przedmiotowej Osi realizowany jest w zakresie kategorii 75. Wartość podpisanych **40 umów** w ramach tego obszaru wynosi **15,73 mln Euro** [71,21 mln PLN], co stanowi **77,92 %** alokacji przeznaczonej na obszar.

Do końca 2011 r. dla obszaru **Walka z ubóstwem** w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, w zakresie Osi 5 realizowana jest kategoria 76. Wartość podpisanych **38 umów** w ramach tej kategorii wynosi **10,46 mln Euro** [47,36 mln PLN]. Stanowi to **32,67 %** w odniesieniu do alokacji przeznaczonej na obszar.

Tabela 71. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 5

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
<i>Rozwój inteligentny- rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji</i>	<i>Edukacja</i>	62,72, 73,75,77	15,73	78 %

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
<i>smart growth</i>				
<i>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. inclusive growth</i>	<i>Walka z ubóstwem</i>	61,76,78,79,80	10,46	33 %
RAZEM:			26,19	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 72.

Tabela 72. Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej						
I nabór (01-15.09.2008)	12	14,40	12	13,99	12	10,00
II nabór (21.09-05.10.2009)	4	1,04	4	1,04	4	1,01
III nabór (03-17.10.2011)	4	0,66	2	0,31	nie podpisano umów	
IPI (17-21.03.2008)	1	5,40	Beneficjent wycofał wniosek			
IPI (01-15.02.2010)	1	2,67	1	2,67	1	2,53
5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej						
I nabór (16-30.10.2009)	38	4,78	23	2,61	23	2,19
Razem 5.1	60	28,95	42	20,62	40	15,73
5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna						
I nabór (03-17.03.2008)	12	3,77	12	2,51	12	2,48
IPI (03-07.03.2008)	1	5,35	1	5,35	1	5,78
5.2.2 Ambulatoryjna opieka medyczna						
I nabór (27.04-11.05.2009)	18	1,95	16	1,82	16	1,70
II nabór (16-30.08.2010)	14	0,79	9	0,56	9	0,50
Razem 5.2	45	11,86	38	10,24	38	10,46
5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego						
I nabór (02-16.02.2009)	36	22,19	26	13,45	26	12,02
Razem 5.3	36	22,19	26	13,45	26	12,02
OGÓŁEM	141	63,00	106	44,31	104	38,21

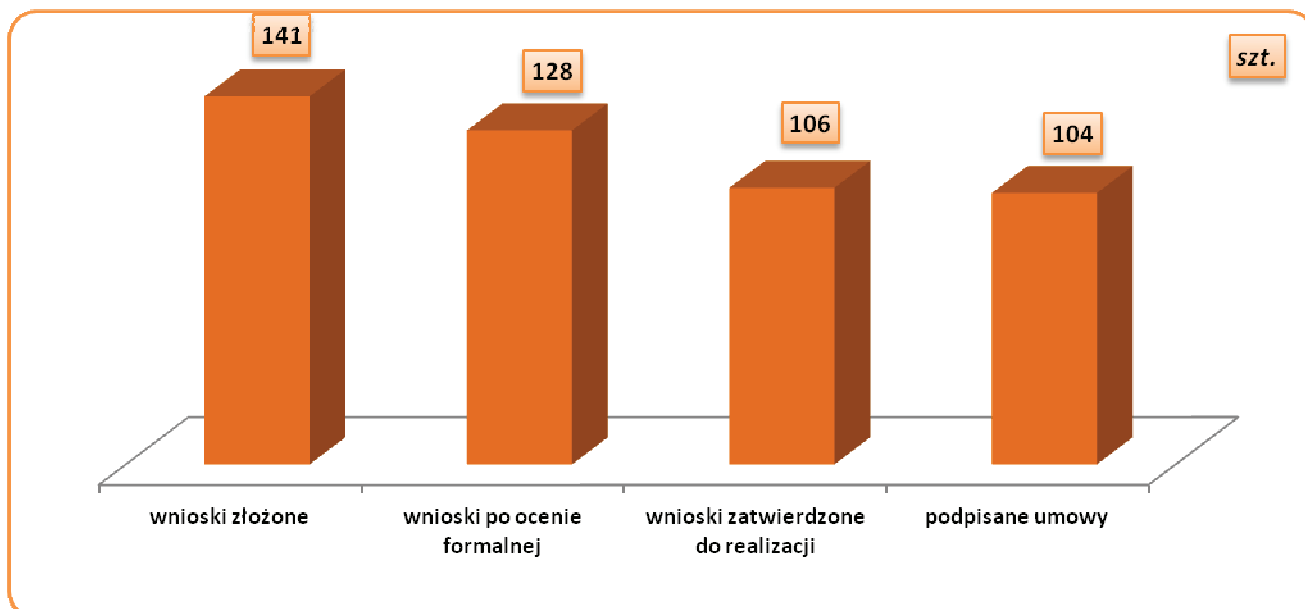
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **31,38 mln Euro** [142,06 mln PLN], co stanowi ponad **70%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 5.

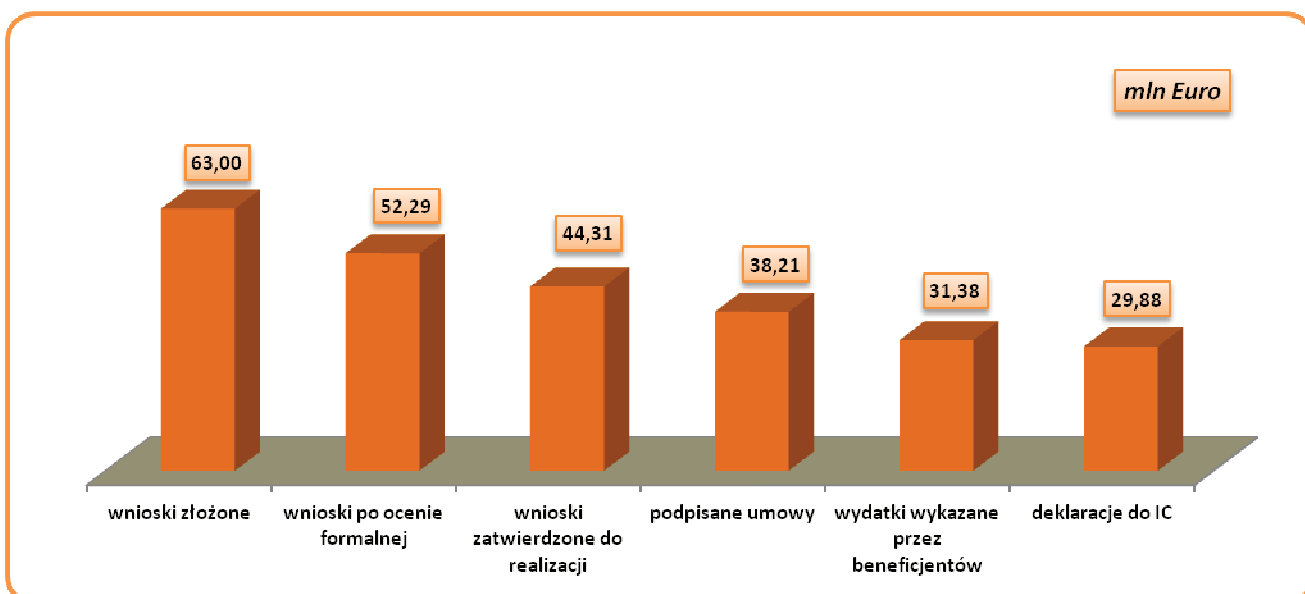
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresach 60-61*.

Wykres 60. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 61. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

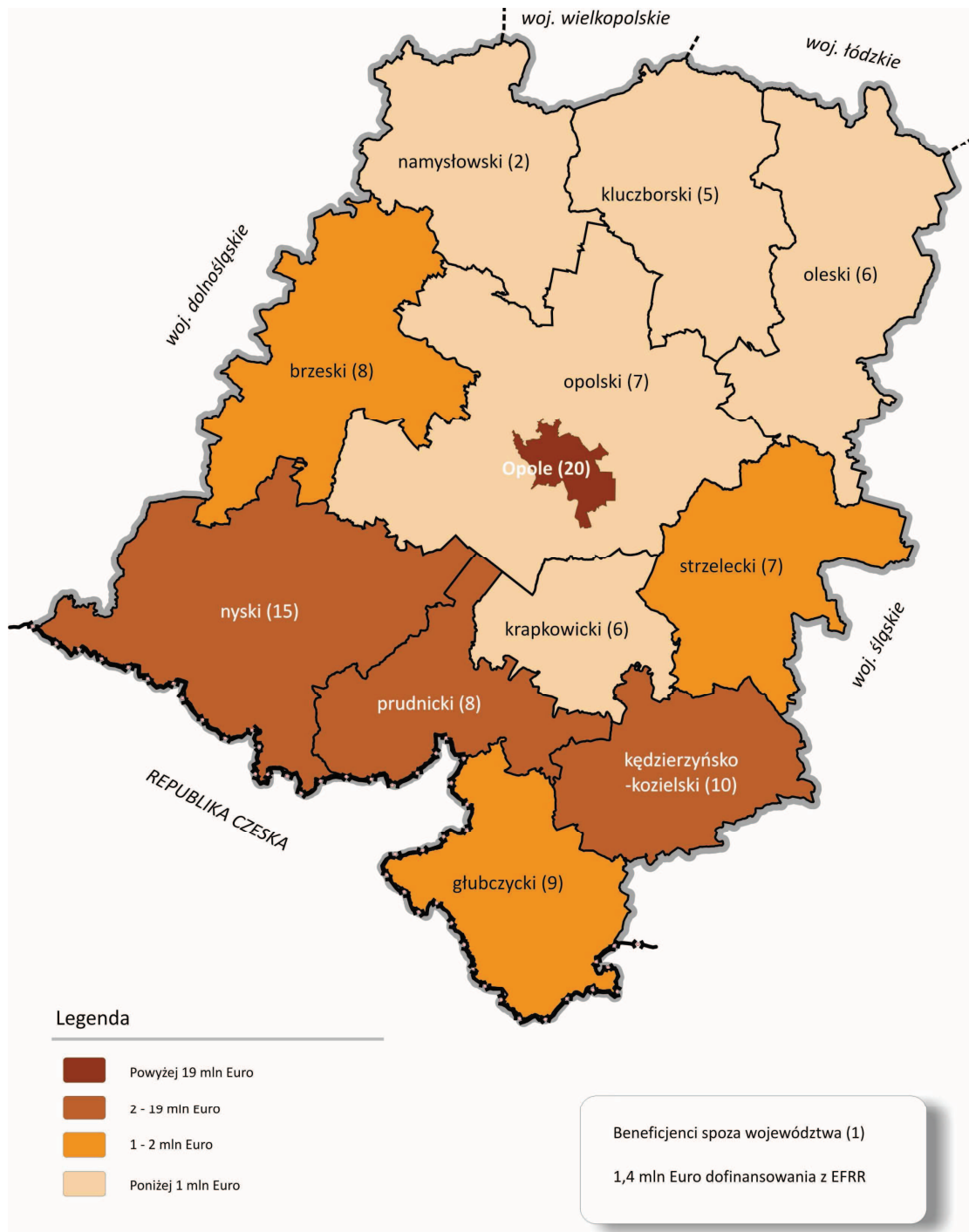
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Projekty w zakresie wsparcia infrastruktury edukacyjnej, bazy medycznej w regionie i kultury oraz ochrony dziedzictwa kulturowego realizują beneficjenci z wszystkich powiatów województwa opolskiego. Ze względu na lokalizację w stolicy województwa wielu instytucji centralnych (m.in. uczelni wyższych, szpitali wojewódzkich, instytucji kultury) najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków okazali się beneficjenci z **Miasta Opola** (19,5 mln Euro). Znaczącą kwotę środków pozyskały także powiaty w południowej części

województwa: **prudnicki** (3,13 mln Euro), **nyski** (3,02 mln Euro) i **kędzierzyńsko-kozielski** (2,54 mln Euro) – Mapa 16.

Ponad **91%** (34,96 mln Euro) środków skierowano na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast około **9%** (3,25 mln Euro) na terenach wiejskich.

Mapa 16. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

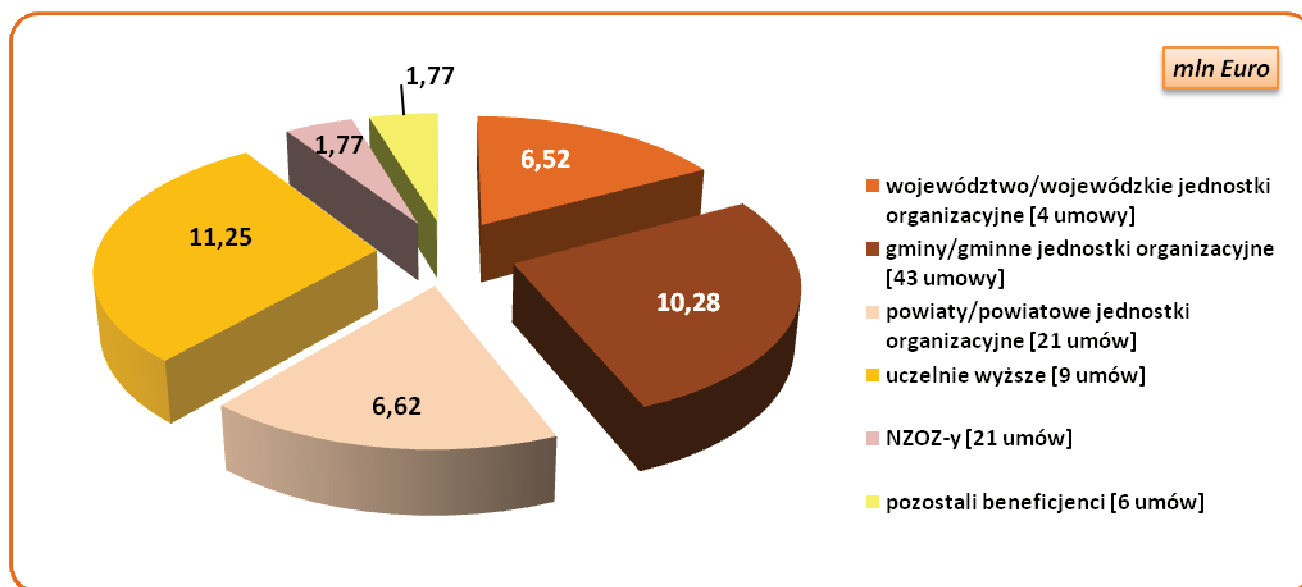
Ze względu na wielość dziedzin, które otrzymują wsparcie w ramach Osi priorytetowej 5, lista beneficjentów jest bardzo zróżnicowana. Największą kwotę środków pozyskały szkoły wyższe (ponad **29%**), w tym największe opolskie uczelnie: Uniwersytet Opolski i Politechnika Opolska.

Znaczącą pulę środków (ponad **61%**) pozyskały także jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, realizując w ramach projektów swoje zadania z zakresu edukacji, zdrowia czy kultury na poziomie regionalnym i lokalnym.

Blisko **5 % środków** pozyskały niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej na unowocześnienie infrastruktury medycznej i poprawę jakości świadczonych usług.

Niespełna **2% środków** trafiło do kościołów i związków wyznaniowych (**0,6 mln Euro**) na wsparcie prac konserwatorskich oraz działania ochronne zapobiegające degradacji zabytkowych obiektów.

Wykres 62. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 5

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **1 nabór wniosków w procedurze konkursowej** w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji z EFRR przeznaczona na przeprowadzony nabór wyniosła **0,44 mln Euro** [1,99 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **4 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **0,78 mln Euro** [3,52 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **0,66 mln Euro** [2,99 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **6 wniosków** o całkowitej wartości **0,86 mln Euro** [3,88 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **0,73 mln Euro** [3,29 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zaakceptowano **7 projektów** o całkowitej wartości **2,28 mln Euro** [10,34 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **0,78 mln Euro** [3,51 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **6 umów** o całkowitej wartości **3,08 mln Euro** [13,93 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **1,24 mln Euro** [5,60 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **5,96 mln Euro** [26,99 mln PLN], co stanowi ponad **13%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 5.

Tabela 73. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 5 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/poddziałania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	1,47	7,40 %	3,28 %
5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej	0,95	4,81 %	2,13 %
5.2.2 Ambulatoryjna opieka medyczna	0,67	5,95 %	1,51 %
5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego	2,87	21,12 %	6,41 %
OGÓŁEM	5,96	-	13,33 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym planuje się przeprowadzenie **1 naboru** wniosków w ramach procedury konkursowej. Będzie to IV nabór wniosków w ramach Poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej*, a planowana alokacja w kwocie **2 mln EFRR** będzie wykorzystana na zakup wyposażenia, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania przeznaczonego do celów dydaktycznych.

Tabela 74. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 5 w 2012 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Termin i nr naboru	Alokacja na nabór	
		EFRR	BP
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	2 - 17 kwietnia 2012 (IV nabór)	2,00	0,00
SUMA:		2,00	0,00

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 17 stycznia 2012 r.*

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

Działania wspierane w ramach priorytetów XI *Kultura i dziedzictwo kulturowe* i XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia* PO liś są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013.

W ramach priorytetu XI wsparcie otrzymały 2 niezabytkowe instytucje kultury o znaczeniu ponadregionalnym: Amfiteatr Tysiąclecia w Opolu oraz Filharmonia Opolska. Celem projektu polegającego na przebudowie amfiteatru było utworzenie Narodowego Centrum Polskiej Piosenki, które ma pełnić rolę ponadregionalnej instytucji kultury. W wyniku realizacji zadania powstał nowoczesny obiekt prezentujący szeroką gamę imprez artystycznych, w tym między innymi organizowany od 45 lat Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki.

Natomiast Filharmonia Opolska powiększy istniejącą powierzchnię z przeznaczeniem na koncerty kameralne. Nad powiększoną częścią foyer zaprojektowano taras połączony przeszklonym łącznikiem z istniejącą galerią.

Projekt umożliwi również łączenie różnych form i gatunków artystycznych, a co za tym idzie, zwiększenie atrakcyjności koncertów poprzez wykorzystanie multimedialnych.

W ramach PO IiŚ na terenie województwa opolskiego realizowanych jest również 12 projektów dotyczących rozwoju systemu ratownictwa medycznego i ochrony zdrowia. W Opolu, Oleśnie i Nysie zbudowano lądowiska dla śmigłowców sanitarnych, wyposażono Szpitalne Oddziały Ratunkowe w 6 miastach powiatowych, zakupiono także kilka nowych specjalistycznych ambulansów ratowniczych.

Działania z zakresu wspierania lokalnych przedsięwzięć kulturalnych realizowane są w ramach PROW 2007-2013 za pomocą tzw. *małych projektów*. W ramach **285** projektów z terenu województwa opolskiego dofinansowanie otrzymały m.in. działania mające na celu podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej (szkolenia, imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne, zagospodarowanie przestrzeni publicznej); rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, rozwijanie turystyki i rekreacji, zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego (np. odnowa zabytków, kultywowanie miejscowych tradycji) czy promowanie lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego.

Tabela 75. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu infrastruktury społecznej i kultury

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013			
<i>Kultura</i>			
59	Rozwój infrastruktury kulturalnej	2	5,50
<i>Inwestycje w infrastrukturę społeczną</i>			
76	Infrastruktura ochrony zdrowia	12	5,95
RAZEM		14	11,45
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (małe projekty)	285	0,87
RAZEM PO		299	12,32

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 5 realizowane są projekty kluczowe w obszarze profilaktyki i ochrony zdrowia mieszkańców oraz nauki i szkolnictwa wyższego.

Realizacja projektu w obszarze ochrony zdrowia została zakończona w 2010 roku. Dzięki realizacji projektu liczba osób korzystających z usług placówek medycznych wyniosła **40 000 osób** na rok. Ponadto, poprawie uległy warunki doskonalenia zawodowego lekarzy, pielęgniarek i innych pracowników medycznych, w tym realizacji staży specjalistycznych, co pozwoli zatrzymać wyszkoloną kadrę medyczną w regionie. W 5 największych szpitalach wojewódzkich utworzono m.in. ośrodek wczesnej interwencji inwazyjnej w ostrych zawałach mózgu, centrum aktywnego porodu i rodzicielstwa oraz leczenia niemowląt zagrożonych niepełnosprawnością; rozbudowano onkologiczny kompleks zabiegowy-diagnostyczny; wyposażono kardiochirurgiczną salę operacyjną i odcinek intensywnej opieki pooperacyjnej na oddziale neurochirurgii.

Wzrost znaczenia kierunków technicznych na ogólnokrajowym i europejskim rynku pracy, niewystarczająca liczba kształconych inżynierów w skali całego kraju, chęć rozwoju kluczowych dla rozwoju gospodarki województwa opolskiego kierunków studiów oraz stworzenie profesjonalnej bazy badawczej, to czynniki wyjściowe dla podjęcia starań do zrealizowania projektu *Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48*.

Realizacja projektu w znacznym stopniu poprawi infrastrukturę dydaktyczno-badawczą oraz warunki kształcenia na Wydziale Budownictwa, poprzez stworzenie nowych miejsc nauki i pracy, utworzenie

specjalistycznych pracowni, co będzie skutkowało poszerzeniem oferty prowadzonych badań. Zrealizowany projekt będzie służyć zarówno studentom, jak i nauczycielom akademickim.

Zakończenie projektu zaplanowano na 2012 roku. Dotychczas realizacja projektu kluczowego w ramach Osi priorytetowej 5 przebiega bez większych zakłóceń i opóźnień.

Tabela 76. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Liczba projektów	Wartość EFRR
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	1	2,53
5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	1	5,78
RAZEM	2	8,31

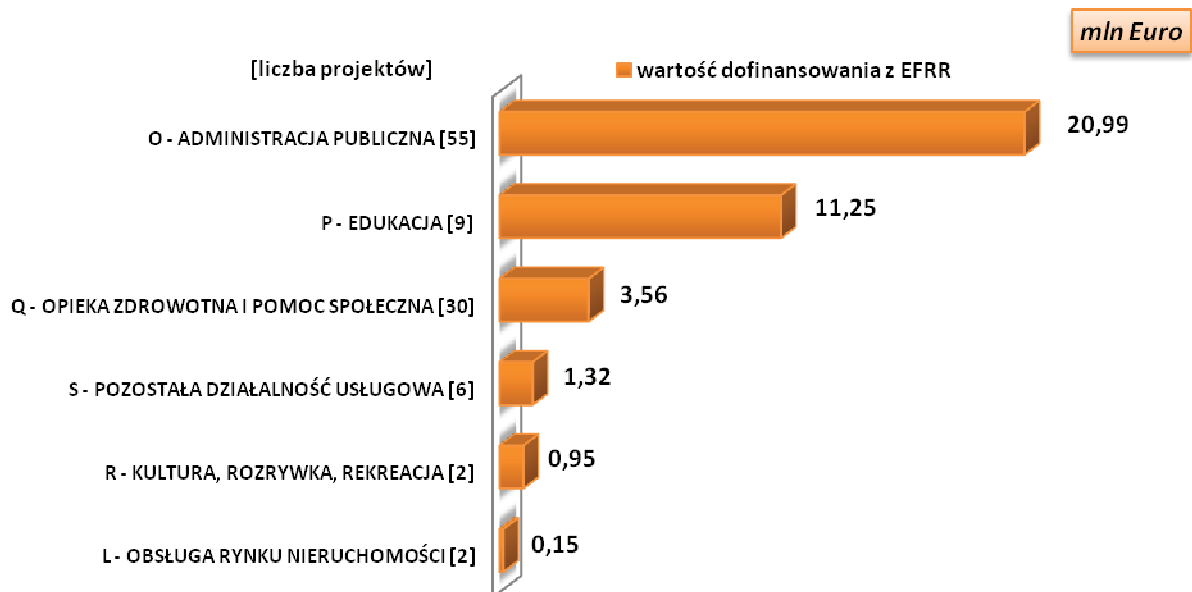
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

W ramach Osi priorytetowej 5 dofinansowanie otrzymują działania z zakresu edukacji, zdrowia oraz kultury. Jednostki samorządu terytorialnego, jako organy odpowiedzialne za realizację zadań w każdym z tych obszarów, pozyskały na te inwestycje blisko 21 mln Euro. Ponad 11 mln Euro otrzymały uczelnie wyższe Opolszczyzny (Sekcja P *Edukacja*), 3,5 mln Euro jednostki działające w sektorze ochrony zdrowia (Sekcja Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna*), natomiast 1,32 mln Euro organizacje religijne i fundacje na ochronę dziedzictwa kulturowego (Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*).

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 5 przedstawia Wykres 63.

Wykres 63. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 5 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

Dla zmierzenia wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na obszar edukacji, zdrowia i kultury zaplanowano realizację 8 wskaźników produktu i 4 wskaźników rezultatu. W 2011 r. w ramach przeglądu śródk okresowego dokonano zmian w zakresie liczby, jednostek, wartości docelowych czy nazw wskaźników.

➡ Szczegółowe informacje – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania

Obecnie wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu są realizowane w ramach **104** projektów (**40** z zakresu edukacji, **38** z zakresu ochrony zdrowia, **16** z zakresu dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz **10**

z zakresu kultury). Od początku wdrażania Programu zakończyła się realizacja **81** projektów, w tym **30** z zakresu edukacji, **33** z zakresu ochrony zdrowia, **12** z zakresu dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz **6** z zakresu kultury.

Poziom realizacji wskaźników, wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 5 zaprezentowany został w Tabeli 77. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o podpisane umowy o dofinansowanie oraz zatwierdzone wnioski o płatność końcową.

Tabela 77. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
5.1	Liczba projektów z zakresu edukacji [szt.]	44	30	68,2	40	90,9
5.2	Liczba placówek oświatowych objętych wsparciem [szt.]	119	89	74,8	111	93,3
5.3	Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia [szt.]	37	33	89,2	38	102,7
5.4	Liczba placówek medycznych objętych wsparciem, w tym: [szt.]	69	65	94,2	70	101,4
a	szpitale i kliniki [szt.]	18	18	100,0	18	100,0
5.5	Liczba zakupionego sprzętu medycznego [szt.]	502	454	90,4	503	100,2
5.6	Liczba projektów w zakresie dziedzictwa kulturowego i naturalnego [szt.]	16	12	75,0	16	100,0
5.7	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem [szt.]	9	5	55,6	9	100,0
Wskaźniki rezultatu						
5.8	Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów [osoby/rok]	24 798	7 095	28,6	23 938	96,5
5.9	Liczba uczniów i słuchaczy korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów [osoby/rok]	41 700	12 178	29,2	34 845	83,6
5.10	Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem [szt./rok]	316 904	298 744	94,3	321 904	101,6
5.11	Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem [osoby/rok]	348 933	296 283	84,9	348 933	100,0

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

W ramach podpisanych umów nie zidentyfikowano wskaźników, których realizacja wskazywałaby na zbyt niski poziom ich planowanego wykonania w stosunku do założonych wartości docelowych. Poziom ich realizacji wg stanu na 31 grudnia 2011 r. waha się między 83,6% a 102,7%. Porównując to z ponad **85%** poziomem kontraktacji w ramach Osi 5, wszystkie wskaźniki powinny zostać osiągnięte.

Dodatkowo, biorąc pod uwagę fakt, że wydatkowane zostaną jeszcze środki w ramach poddziałania 5.1.1 (pochodzące z oszczędności, z których przeprowadzono III nabór wniosków w październiku 2011 r. oraz KRW), wartości wybranych wskaźników w obszarze edukacji wzrosną.

Blisko **78%** projektów w ramach Osi 5 zostało już zakończonych, a osiągnięte wartości wskaźników są adekwatne do tego poziomu realizacji. Stosunkowo niski jest jedynie poziom realizacji 2 wskaźników rezultatu (28,6% oraz 29,2%), co wynika z faktu, że nie zakończyły się projekty, w ramach których z infrastruktury korzystać będzie ponad 16 tys. uczniów oraz ponad 16 tys. studentów.

✓ **Liczba projektów z zakresu edukacji**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* oraz 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 68% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 91% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków na ten obszar oraz zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba placówek oświatowych objętych wsparciem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* oraz 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 75% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 93% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków na ten obszar (wsparcie CKU i CKP) oraz zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 89% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 103% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika (rekomendacja z badania ewaluacyjnego);
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba placówek medycznych objętych wsparciem, w tym:**
– **szpitale i kliniki**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*, natomiast podwskaźnik dotyczy tylko poddziałania 5.2.1;

- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 94%, natomiast wartość podwskaźnika 100% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 101%, a podwskaźnik 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika (rekomendacja z badania ewaluacyjnego);
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba zakupionego sprzętu medycznego**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 90% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika (rekomendacja z badania ewaluacyjnego);
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów w zakresie dziedzictwa kulturowego i naturalnego**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 75% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika (rekomendacja z badania ewaluacyjnego);
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba instytucji kultury objętych wsparciem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 56% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika (rekomendacja z badania ewaluacyjnego);
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 29% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 96% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba uczniów i słuchaczy korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* oraz 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 29% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 84% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało z przeznaczenia dodatkowych środków na ten obszar (wsparcie CKU i CKP) oraz zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 94% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 102% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika (rekomendacja z badania ewaluacyjnego);
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 85% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;

- wskaźnik został dodany w ramach przeglądu śródkresowego Programu, w celu lepszego zaprezentowania efektów realizacji projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w Osi priorytetowej 5 w ramach realizowanych projektów założono powstanie **50,5 miejsc pracy**, w tym **24 dla kobiet** (48%). Nie ma tu widocznych dysproporcji w podziale na płeć, gdyż tworzone miejsca pracy dotyczą głównie sfery edukacji i ochrony zdrowia, czyli obszarów w których udział kobiet do ogółu zatrudnionych jest stosunkowo wysoki.

W ramach 50,5 tworzonych etatów 10 powstanie w obszarze edukacji na poziomie regionalnym; 31,5 w obszarze zdrowia, w tym 27,5 w ramach ambulatoryjnej opieki medycznej oraz 9 w obszarze kultury i dziedzictwa kulturowego.

Miejsca pracy powstaną na terenie wszystkich powiatów województwa opolskiego (za wyjątkiem powiatu kluczborskiego i oleskiego) – najwięcej w powiecie prudnickim (10), kędzierzyńsko-kozielskim (9) oraz w mieście Opolu (8).

Ponadto, w ramach 8 projektów wykazano dodatkowe miejsca pracy nie zakładane na etapie przygotowania projektów, ale powstałe dzięki ich realizacji – łącznie **24,85 etatu**. Zdecydowaną większość zatrudnionych stanowią kobiety – **20,85 etatu**. Występujące formy zatrudnienia to umowy o pracę (**16,85 etatu**) oraz umowy cywilnoprawne (**4 etaty**).

➡ *Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans*

➡ *Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi*

Obszar: Infrastruktura edukacyjna [działanie 5.1]

Województwo opolskie reagując na negatywne zmiany procesów demograficznych od początku XXI wieku systematycznie realizowało proces restrukturyzacji sieci oświatowej. Zmiany dokonane w liczbie jednostek oświatowych spowodowały, że województwo charakteryzuje adekwatna do potrzeb społecznych sieć placówek szkolnych. Jednakże ich standard wyposażenia jest niski. Infrastruktura szkół podstawowych i gimnazjalnych również nie jest na zadowalającym poziomie. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT województwa opolskiego, w której wskazano jako słabe strony regionu: niewystarczającą infrastrukturę dostosowaną do rozwoju kształcenia ustawicznego, najniższy wskaźnik osób z wyższym wykształceniem oraz odpływ kadry o wysokich kwalifikacjach.

Pozytywne zmiany w obszarze edukacji, na które niebagatelny wpływ mają przedsięwzięcia dofinansowane ze środków unijnych, potwierdza wzrost wskaźników statystycznych. Zwiększeniu uległ procent osób z wyższym wykształceniem, który w 2005 r. wynosił 10,3%, natomiast w 2010 r. 14,6%²⁹. Znacznemu zwiększeniu uległ też odsetek szkół wyposażonych w komputery (82,5%)³⁰, a liczba uczniów przypadających na 1 komputer zmniejszyła się z 22,9 w roku 2005/2006 do 8,9 w roku 2010/2011³¹ (przy średniej krajowej wynoszącej 10 uczniów na 1 komputer).

Poprawa jakości zasobów ludzkich, rozumiana jako wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, jest jednym z podstawowych warunków budowy i rozwoju nowoczesnej, konkurencyjnej gospodarki. Ponadto, niezwykle istotne jest, aby oferta edukacyjna była dostosowana do potrzeb i oczekiwań gospodarki oraz rynku pracy, a programy nauczania nastawione na kształcenie praktyczne i dobre przygotowanie zawodowe.

Do osiągnięcia tych celów przyczyniają się m.in. projekty realizowane na poziomie *regionalnej* i *lokalnej infrastruktury edukacyjnej* przez opolskie uczelnie wyższe, centra kształcenia praktycznego i ustawicznego oraz placówki oświatowe na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

²⁹ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 4 określonym w Załączniku V do sprawozdania.

³⁰ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 6 określonym w Załączniku V do sprawozdania.

³¹ Zgodnie ze wskaźnikiem kontekstowym nr 6a określonym w Załączniku V do sprawozdania.

Od uruchomienia Programu realizowanych jest **40** projektów z zakresu *infrastruktury edukacyjnej*, w tym **17** na poziomie regionalnym oraz **23** na poziomie lokalnym. Realizacja **30** projektów już się zakończyła, w tym **12** z zakresu *infrastruktury edukacyjnej na poziomie regionalnym* oraz **18** z zakresu *infrastruktury edukacyjnej na poziomie lokalnym*.

Wszystkie projekty realizowane w ramach działania 5.1 *Wsparcie infrastruktury edukacyjnej* wpisują się w pierwszy z priorytetów *Strategii Europa 2020*, tj. *rozwój inteligentny*. Do jego realizacji Komisja Europejska określiła 3 inicjatywy flagowe, w tym projekt *Młodzież w drodze*, który jest bezpośrednio powiązany z obszarem edukacji. Jednym z zadań przed jakimi stoi cała Unia Europejska jest zbudowanie w ciągu najbliższych dziesięciu lat nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, będącej w stanie konkurować z najszybciej rozwijającymi się gospodarkami świata. Inicjatywa *Młodzież w drodze* ma przyczynić się do realizacji tych celów poprzez poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach oraz ułatwienie młodym ludziom dostępu do rynku pracy. Każda z przytoczonych inwestycji opisanych w ramach poniższego obszaru poprzez dofinansowanie rozwoju infrastruktury szkół i uczelni wyższych jest zgodna z założeniami *Strategii Europa 2020*.

Inwestycje podejmowane w ramach projektów edukacyjnych wpisują się również w działania przewidziane w *Krajowym Programie Reform*, który zakłada zmniejszenie w Polsce do 2020 r. do 4,5% odsetka osób wcześniej porzucających naukę oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30-34 lat. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną pozwalają na poprawę warunków kształcenia i jakości polskiego systemu edukacji; zwiększanie oferty edukacyjnej szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz uczelni wyższych czy rozwój zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych. Te wszystkie elementy przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności procesu kształcenia oraz upowszechniania wśród coraz szerszych kręgów społeczeństwa idei *uczenia się przez całe życie*.

Podejmowane przedsięwzięcia inwestycyjne nawiązują również do *Strategii Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013*, gdzie wskazano na konieczność transformacji w polskim systemie oświaty, zwłaszcza pod kątem zdobywania nowych kompetencji niezbędnych na rynku pracy (np. technologie informacyjno-komunikacyjne, przedsiębiorczość, języki obce), które wymagają bazy o odpowiednim standardzie oraz stosownego wyposażenia. Przedsięwzięcia są konieczne także dla pełnego osiągnięcia celów zaplanowanych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki.

Na poprawę atrakcyjności i jakości kształcenia czy też na unowocześnienie oferty edukacyjnej niewątpliwie ogromny wpływ ma jakość dostępnej infrastruktury edukacyjnej oraz stan posiadanego wyposażenia, pomocy naukowych, w szczególności sprzętu komputerowego i oprogramowania przeznaczonego do celów dydaktycznych. Ponadto, niezwykle ważne jest zapewnienie jak najszerszego dostępu do edukacji, stąd duży nacisk kładziony jest na dostosowanie obiektów dydaktycznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Chcąc osiągnąć cel dotyczący ograniczenia liczby osób kończących przedwcześnie naukę szkolną oraz zwiększenia odsetka osób z wyższym wykształceniem, należy kształcenie uczynić atrakcyjnym dla młodych. Powinno być oparte w coraz większym stopniu na nowoczesnych technologiach, ale również gwarantować znalezienie pracy zgodnej ze swoimi kwalifikacjami i odpowiednio wynagradzanej.

W ramach **30** zakończonych projektów z zakresu edukacji:

- wsparciem objęto **89** placówek oświatowych o zasięgu regionalnym i lokalnym, co stanowi 74,8% w stosunku do założonej na etapie programowania wartości docelowej określonej dla 2015 r.;
- **17** obiektów zostało dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
- zakupiono ok. **5 tys.** zestawów komputerowych i oprogramowania;
- z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów korzysta rocznie: **7 095** studentów (co stanowi 28,6% zakładanej wartości docelowej w 2015 r.) oraz **12 178** uczniów i słuchaczy (co stanowi 29,2% zakładanej wartości docelowej w stosunku do 2015 r.).

Jednym z dwóch projektów kluczowych realizowanych w ramach Osi priorytetowej 5 jest projekt Politechniki Opolskiej pn. *Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48*. Realizacja projektu w sposób pozytywny wpłynie na realizację celów przewidzianych do osiągnięcia w szerszym kontekście, tj. *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego na lata*

2000-2015. W ramach przedsięwzięcia kierunki kształcenia są wspierane i dostosowywane do potrzeb rynku pracy, tak aby ułatwić zatrudnienie, zwiększyć mobilność zawodową społeczeństwa. Wzmocnienie poziomu i jakości kształcenia na poziomie wyższym umożliwi w dłuższej perspektywie wzrost zatrudnienia na terenie regionu, zmniejszając tym samym negatywne saldo migracji zarobkowej. Projekt kluczowy obejmujący modernizację bazy dydaktycznej, wynika nie tylko z naturalnych potrzeb rozwojowych jednostki, ale także z konieczności wykształcenia kadry pracowniczej w obszarach potencjału rozwojowego regionu. Budownictwo bowiem, wskazane w *Regionalnym Foresight Województwa Opolskiego* jako branża przyszłościowa dla rozwoju regionu, ma stać się sektorem nowoczesnych produktów, technologii, procesów oraz metod organizacji i zarządzania, otwartym na potrzeby kształcenia ustawicznego i rozwój kadr. Realizowany projekt stwarza zaś pozytywny klimat rozwoju prawidłowego procesu kształcenia i stanowi doskonałą bazę do dalszych progresywnych prac opisywanego środowiska.

Obiekt Wydziału Budownictwa zostanie w pełni przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych (pochylnie, windy, dostosowane pomieszczenia sanitarne), zostanie wyposażony w wysokiej jakości sprzęty komputerowe, urządzenia multimedialne oraz pomoce naukowe, niezbędne do świadczenia usług dydaktycznych na nowoczesnym, zachodnioeuropejskim poziomie.

Politechnika Opolska, największa opolska uczelnia techniczna, podejmuje szereg działań komplementarnych w zakresie dopasowania kształcenia do wymogów rynku pracy, będącego jednym z największych wyzwań rozwojowych województwa opolskiego. Realizowane twarde projekty infrastrukturalne połączone z odpowiednio ukierunkowanymi miękkimi inwestycjami w rozwój kapitału ludzkiego, z pewnością umożliwią osiągnięcie wyższej wartości dodanej.

W ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego uczelnia zrealizowała m.in. projekt *Kreator młodych talentów*. Projekt obejmował dodatkowe zajęcia pozaszkolne dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języka obcego, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje moduł *Dziecięca Politechnika Opolska*, w ramach którego dzieci w wieku 9-12 lat mogły rozwijać swoje pasje poznawcze.

Ponadto, poprzez realizację projektu *Zamawianie kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych* uczelnia włączyła się w przygotowanie najbardziej atrakcyjnych programów kształcenia, których nadrzędnym celem jest zwiększenie liczby absolwentów kierunków studiów technicznych o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy. Realizacja takich programów prowadzi też do wzmocnienia i rozwoju potencjału dydaktycznego uczelni oraz do zwiększenia atrakcyjności studiów i ich bezpośredniego powiązania z działalnością produkcyjną jednostek gospodarczych.

Fot. Modernizacja bazy kształcenia zawodowego i ustawicznego w Powiecie Namysłowskim

Przykładem projektu służącego poprawie warunków kształcenia w instytucjach oświatowych o zasięgu regionalnym jest projekt *Modernizacja bazy kształcenia zawodowego i ustawicznego w Powiecie Namysłowskim*. Przedmiotem projektu była modernizacja i adaptacja byłych warsztatów przy Zespole Szkół Mechanicznych w Namysłowie na potrzeby centrum dydaktyczno-praktycznego dla uczniów szkół zawodowych i techników oraz słuchaczy Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego. Zakupiono nowoczesny sprzęt dla nowoutworzonych pracowni: zajęć praktycznych dla zawodów budowlanych, mechanicznych, obróbki ręcznej, obróbki spawalniczej, montażu i napraw, technologii gastronomicznej i obsługi konsumenta. Ponadto, cały budynek warsztatów przeszedł kapitalny remont.

Wykonano termoizolację dachu i ścian, wymieniono instalację elektryczną, centralnego ogrzewania, wodną i kanalizacyjną, położono nowe posadzki. Zmodernizowaną infrastrukturę przystosowano także do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dzięki projektowi Powiat Namysłowski zyskał nowoczesny ośrodek szkolnictwa zawodowego i ustawicznego. Poprawie uległy warunki kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym. Zwiększył się poziom wykształcenia

uczniów i słuchaczy. Od tej pory kwalifikacje i umiejętności absolwentów dostosowane są do potrzeb rynku pracy.

W zakresie szkolnictwa wyższego zakończyła się m.in. realizacja projektu *Wypożyczenie sal dydaktycznych w sprzęt komputerowy i oprogramowanie dla kierunku Informatyka w PWSZ w Nysie*. Jako że szkoła od początku istnienia nastawiona jest na kształcenie zawodowe, stara się też o jak najnowocześniejsze wyposażenie sal wykładowych. Powiększony w wyniku realizacji projektu stan posiadania nyskiej uczelni to: 8 komputerów z monitorami przeznaczonych do sal wykładowych i zamontowanych na biurkach wykładowców, 60 zestawów komputerowych z dwoma monitorami dla studentów oraz platforma serwerowa, która połączy cały sprzęt w sieci. Wyposażenie sal dydaktycznych w nowoczesny sprzęt i oprogramowanie (np. Delphi czy Autodesk) pozwoli na przygotowanie studenta do praktycznego wykonywania zawodu, a tym samym przygotowuje go do potrzeb rynku pracy. Dobrze wyposażone sale dydaktyczne wraz z oprogramowaniem pozwolą także wspomóc działalność naukowo-badawczą prowadzoną przez pracowników PWSZ w Nysie.

Jak wskazują najnowsze dane statystyczne, młodzież w województwie opolskim jest bardziej zainteresowana kształceniem zawodowym, niż ich rówieśnicy w kraju. Województwo opolskie należy do trzech pierwszych, w których ten trend jest najwyższy. Dla porównania w 2002 r. 18% absolwentów rozpoczęło naukę w zasadniczej szkole zawodowej, a w 2010 r. było to już 22%. W roku szkolnym 2010/2011 funkcjonowało 65 zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży, w których uczyło się 7,3 tys. osób. Co istotne, ponad 37% osób uczyło się na kierunkach inżyniersko-technicznych, a ponad 1/5 na kierunkach związanych z usługami dla ludności³².

Szanse na rynku pracy zwiększa także uczestnictwo w różnych formach kształcenia ustawicznego. Uzyskanie nowych kwalifikacji i umiejętności, podwyższenie wykształcenia ma często wpływ na utrzymanie miejsca pracy, zmiany na lepszą czy prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Tymczasem, wg danych Eurostatu, w 2010 r. jedynie 5,3% mieszkańców Polski (4,8% mieszkańców województwa opolskiego) w wieku 25-64 lata uczestniczyło w formalnym kształceniu ustawicznym.

Przytoczone powyżej wskaźniki potwierdzają zatem celowość przeznaczenia dodatkowych środków w ramach RPO WO 2007-2013 na wsparcie centrów kształcenia praktycznego i ustawicznego, gdyż ich nowoczesna baza dydaktyczna i praktyczne sposoby kształcenia pozwolą zapewnić wysokiej jakości proces dydaktyczny oraz dostosować kapitał ludzki do zmian zachodzących w gospodarce.

Łącznie w ramach dotychczas **12 zakończonych projektów** w zakresie *regionalnej infrastruktury edukacyjnej* realizowanych przez 8 powiatów oraz 4 uczelnie wyższe wsparto **19** placówek oświatowych, a **8** z nich dostosowało swoją infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z zakupionego sprzętu komputerowego i multimedialnego, nowoczesnego oprogramowania, Web-kiosków, bezprzewodowej sieci Wi-Fi oraz unowocześnionej bazy lokalowej i wyposażenia korzysta ponad **7 000 studentów** oraz ponad **6 500** tysięcy uczniów i słuchaczy.

W ramach RPO WO 2007-2013 wsparciem objęta została również *lokalna infrastruktura edukacyjna*, w ramach której realizowane są projekty podnoszące standard infrastruktury placówek edukacyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, w celu dostosowania ich do współczesnych wymagań i nowych metod nauczania, głównie poprzez zakup wyposażenia inwestycyjnego przeznaczonego do celów dydaktycznych, w tym narzędzi ICT.

Edukacja na tym poziomie znajduje się w gestii samorządów lokalnych, dlatego też gminy są beneficjentami wszystkich **23 projektów** realizowanych na terenie niemal wszystkich powiatów województwa opolskiego. Warto podkreślić, że niemal połowa projektów (11) realizowana jest na obszarach wiejskich; tam też trafi ponad 40% środków zakontraktowanych w tym obszarze. Ma to niebagatelne znaczenie przy wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich.

Poprawa jakości edukacji w szkołach podstawowych i gimnazjach Gminy Tarnów Opolski poprzez zakup sprzętu i wyposażenia oraz wymianę okien to jeden z zakończonych projektów realizowanych na obszarach

³² Materiał roboczy do wypracowania diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego w ramach procesu przygotowania Strategii rozwoju województwa opolskiego, styczeń 2012 r.

wiejskich. W ramach projektu zakupiono nowoczesny sprzęt (projektory multimedialne, tablice interaktywne, telewizory LCD) oraz pomoce dydaktyczne dla 5 szkół z terenu gminy (3 szkoły podstawowe i 2 gimnazja). Dzięki projektowi polepszone zostały warunki bazowe placówek szkolnych na terenie Gminy Tarnów Opolski, co przyczyniło się do poprawy efektywności nauczania oraz podwyższenia osiągnięć dydaktycznych uczniów. Projekt wpłynął na zapewnienie warunków do rozwoju zainteresowań uczniów przez realizację zajęć pozaszkolnych oraz ułatwił nauczycielom realizację autorskich programów nauczania

Multieksploratorium – utworzenie nowoczesnych stanowisk eksperymentalnych w zakresie fizyki, chemii, biologii i techniki w Publicznym Gimnazjum nr 3 w Brzegu to kolejny z zakończonych projektów w obszarze edukacji lokalnej. 2 nowe sale: biologiczno-chemiczna i fizyczno-techniczna wyposażone zostały w tablice interaktywne, projektory, nauczyciele mają do dyspozycji laptopy, a w każdym gabinecie jest po sześć laptopów uczniowskich. Dzięki zakupionym odczytnikom młodzież może przeprowadzać doświadczenia w dygestorium – przeszkłonej komorze z wyciągiem i okapem. Ta baza pomocy dydaktycznych na miarę XXI wieku z pewnością zwiększy efektywność kształcenia poprzez wykorzystanie nowoczesnych metod nauczania (metody aktywizujące z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi dydaktycznych) oraz kompetencje uczniów w zakresie nauk przyrodniczo-technicznych, tj. dziedzinach mających kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarki na poziomie regionalnym i krajowym.

W ramach **18 zrealizowanych projektów** objęto wsparciem **70 placówek oświatowych** szczebla podstawowego i gimnazjalnego. **9** z nich dostosowało infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez przebudowę pochylni czy budowę podjazdów dla wózków inwalidzkich. Z efektów projektów korzysta już ponad **5 600 uczniów z 9 powiatów województwa opolskiego**.

Powstała infrastruktura i zaprojektowane wyposażenie placówek zwiększyło możliwość prowadzenia zajęć pozalekcyjnych (np. kół przedmiotowych, kół zainteresowań pozaszkolnych) oraz poprawiło ich jakość poprzez możliwość korzystania z nowych i spełniających najnowsze standardy pomocy naukowych.

Ponadto po zrealizowaniu wszystkich projektów zarówno w ramach regionalnej i lokalnej infrastruktury edukacyjnej wspartych zostanie **111 placówek oświatowych**, a z efektów projektów korzystać będzie blisko **24 tys. studentów** oraz ponad **34 tys. uczniów i słuchaczy**.

Obszar: Ochrona zdrowia [działanie 5.2]

Zgodnie z definicją przyjętą przez Światową Organizację Zdrowia, zdrowie określamy jako *stan zupełnego fizycznego, psychicznego oraz społecznego dobrostanu, a nie tylko brak choroby lub ułomności*. Zgodnie z takim podejściem, w obszarze ochrony zdrowia powinny znaleźć się działania zmierzające do poprawy ukierunkowanej na szeroko rozumiany rozwój społeczny, obejmujący sytuację ekonomiczną i psychofizyczną populacji, ale także jednostkowe samopoczucie i pozycję w społeczeństwie danej osoby. Szczególne znaczenie w dbałości o zdrowie ma zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych technologii medycznych, których integralnym składnikiem jest aparatura medyczna.

Mając na celu poprawę jakości życia w regionie oraz w związku ze wskazanymi w diagnozie stanu województwa opolskiego niskimi wskaźnikami w zakresie ochrony zdrowia (niezadowalający stan infrastruktury, niedobór personelu medycznego) IZ RPO WO 2007-2013 zdecydowała o wsparciu obszaru zdrowia w ramach Programu.

Projekty realizowane w ramach działania 5.2 *Rozwój bazy medycznej w regionie* realizują cele *Strategii Województwa Opolskiego na lata 2000-2015* oraz *Strategii Ochrony Zdrowia dla Województwa Opolskiego na lata 2006-2013*. Jako szczególnie ważny segment działań strategicznych wpisano tam bowiem wzrost poziomu jakości usług medycznych i ich dostępności dla pacjentów. Podkreślono także konieczność wsparcia procesu modernizacji bazy leczniczej – zarówno w odniesieniu do istniejącej substancji lokalowej, jak i instalowania nowoczesnych urządzeń diagnostycznych i leczniczych.

Projekty zdrowotne wpisują się także w trzeci priorytet *Strategii Europa 2020, tj. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu*. Do jego realizacji Komisja Europejska określiła 2 inicjatywy flagowe, w tym projekt *Europejski program walki z ubóstwem*, który jest pośrednio powiązany z obszarem zdrowia. Ma on na celu uznanie praw podstawowych osób ubogich i wykluczonych społecznie dając im szansę godnego życia i aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do

pełnej opieki zdrowotnej. Powyższe założenia wypełniają również przykładowe projekty zaprezentowane w poniższym opisie obszaru ochrony zdrowia w ramach RPO WO 2007-2013.

Inwestycje w obszarze ochrony zdrowia wpisują się również w realizację założeń *Krajowego Programu Reform*. Jest to obszar o kluczowym znaczeniu dla jakości życia obywateli, dlatego niezbędne są działania ukierunkowane na poprawę dostępności i poprawę efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, poprzez inwestycje podnoszące jakość i konkurencyjność świadczenia usług zdrowotnych. Realizowane w ramach RPO WO 2007-2013 projekty w zakresie modernizacji placówek świadczących usługi medyczne, zakupu nowoczesnego sprzętu diagnostycznego, leczniczego i rehabilitacyjnego przyczyniają się do realizacji założonych celów.

Krajowy Program Reform zakłada także wdrożenie informatycznych systemów zarządzania i świadczenia usług w obszarze ochrony zdrowia. Przedsięwzięcia w tym zakresie uzyskały dofinansowanie w ramach Osi priorytetowej 2 *Spółeczeństwo informacyjne* RPO WO 2007-2013.

Stan infrastruktury związanej z ochroną zdrowia w województwie opolskim w zakresie wyposażenia i dostępności do nowoczesnej aparatury medycznej w placówkach leczenia szpitalnego i ambulatoryjnego oceniany jest dziś jako dobry. Znaczący wpływ na poprawę tej sytuacji mają projekty dofinansowane w ramach RPO WO 2007-2013.

Od uruchomienia Programu realizowanych jest **38** projektów z zakresu *ochrony zdrowia*, w tym **13** w ramach *stacjonarnej opieki medycznej* oraz **25** w ramach *ambulatoryjnej opieki medycznej*. Realizacja **33** projektów już się zakończyła, w tym **13** w ramach *stacjonarnej opieki medycznej* oraz **20** w ramach *ambulatoryjnej opieki medycznej*.

Tylko w ramach jednego projektu beneficjent skorzystał z instrumentu elastyczności – *cross-financing* – na współfinansowanie wydatków, które są konieczne do zrealizowania projektów inwestycyjnych i są bezpośrednio z nimi związane. W szpitalu w Oleśnie ze środków RPO WO 2007-2013 dofinansowano zakup tomografu komputerowego oraz przeszkolenie osób do jego obsługi (lekarzy radiologów, techników, personelu szpitala). Koszty przeprowadzenia szkolenia stanowiły 2,48% wydatków kwalifikowanych projektu.

W ramach zakończonych projektów:

- wsparcie otrzymało **65** placówek medycznych co stanowi 94,2% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- wsparciem objęto **18** szpitali co stanowi 100% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- przebudowano **7** instytucji ochrony zdrowia;
- zakupiono **454** szt. sprzętu medycznego co stanowi 90,4% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- na zakupionym lub zmodernizowanym sprzęcie zostało zrealizowanych **298 744** specjalistycznych badań medycznych, co stanowi 94,3% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- z usług medycznych skorzystało ponad **90 tys.** osób.

Wiele z projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 jest kontynuacją działań dofinansowanych już w ramach ZPORR 2004-2006, a także dopełnieniem przedsięwzięć dofinansowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. W ramach tego największego programu w historii UE, na terenie województwa opolskiego realizowanych jest 12 projektów dotyczących głównie rozwoju systemu ratownictwa medycznego. Niezwykle istotna w tym względzie jest budowa 3 lądowisk dla śmigłowców sanitarnych w Opolu, Nysie i Oleśnie.

Nabór na projekty w ramach *stacjonarnej opieki medycznej* był pierwszym ogłoszonym i rozstrzygniętym naborem przez IZ RPO WO 2007-2013, dlatego też realizacja wszystkich projektów już się zakończyła, a mieszkańcy województwa opolskiego mogą korzystać z efektów tych przedsięwzięć.

Dzięki zakupionemu sprzętowi na potrzeby *stacjonarnej opieki medycznej* wzrasta wczesna wykrywalność chorób, szczególnie w dziedzinie onkologii, kardiologii, hematologii i neurologii; poprawiła się precyzja

i liczba wykonywanych badań. Przeprowadzane są one za pomocą nowoczesnej aparatury, dzięki czemu są bardziej bezpieczne dla pacjentów, a prowadzona z ich pomocą diagnostyka stanu zdrowia pacjentów przedstawia dokładniejszy i pełniejszy obraz. Nastąpiła poprawa dostępności do nowoczesnych technologii w zakresie diagnostyki, skrócenie czasu oczekiwania na badania i specjalistyczną diagnozę. To wszystko w perspektywie długoterminowej przełoży się na obniżenie śmiertelności i poprawę zdrowia mieszkańców regionu. Dane te potwierdzają realizację głównych założeń Osi priorytetowej 5 w obszarze zdrowia, ujęte w RPO WO 2007-2013.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu zakupił w ramach projektu nowoczesny aparat RTG, który pozwala na wykonywanie zdjęć zarówno metodą tradycyjną (na kliszy), jak również na przetwarzanie zdjęć w formie elektronicznej. Wykonywanie zdjęć w formie cyfrowej umożliwia uzyskanie zdjęcia w czasie rzeczywistym, bezpośrednio na monitorze komputera. Uzyskany podczas badania obraz można w wieloraki sposób zmieniać, korygować, bez konieczności dodatkowego naświetlania pacjenta. Cyfrowa technologia ma również pozytywny wpływ na środowisko, gdyż nie wymaga stosowania szkodliwych odczynników wykorzystywanych do tradycyjnego wywoływania zdjęć w ciemni. Ponadto, uzyskane w formie cyfrowej zdjęcia można przysyłać elektronicznie do konsultacji w innych placówkach medycznych, a także docelowo w obrębie szpitala za pomocą sieci informatycznej. Projekt komplementarny dotyczący modernizacji i rozbudowy sieci ICT realizowany jest przez szpital w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych* RPO WO 2007-2013.

Realizacja projektu *Poprawa diagnostyki poprzez zakup nowoczesnej aparatury medycznej dla PCZ NZOZ Szpitala Powiatowego w Kluczborku* przyczyniła się natomiast do poprawy diagnostyki kobiet w wieku rozrodczym oraz noworodków i niemowląt, których główną przyczyną zgonów są stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym i wrodzone wady rozwojowe. W ramach projektu zakupiono ultrasonograf z możliwością obrazowania 4D, aparat do znieczuleń dorosłych, dzieci i noworodków, system nadzoru okołoporodowego do nadzoru ciąży patologicznej i porodu oraz kardiogram.

Ponadto, projekty szpitali z Nysy, Strzelec Opolskich czy Głucholaz przyczyniają się bezpośrednio do zmniejszenia zachorowalności oraz umieralności z powodu nowotworów płuc, piersi, czy przewodu pokarmowego.

Na szczególną uwagę zasługuje projekt kluczowy, który objął wsparciem 5 największych szpitali wojewódzkich pn. *Szpital Opolskie gwarancją bezpieczeństwa zdrowotnego regionu i bazą kształcenia kadry medycznej*. Efekty jego realizacji zostały szczegółowo opisane w sprawozdaniu rocznym za 2010 r. Jako przedstawienie wymiernych rezultatów projektu dla pacjentów niech wystarczą kilka wskaźników. Nastąpiło:

- zwiększenie ilości wykonywanych zabiegów kardiochirurgicznych i neurochirurgicznych oraz zakresu badań diagnostycznych w obszarze diagnostyki obrazowej czy dostępności do usług ortopedycznych niewymagających hospitalizacji;
- zwiększenie dostępności do diagnostyki i terapii endoskopowej w onkologii oraz chemio- i radioterapii w onkologii i hematologii;
- skrócenie czasu hospitalizacji;
- poprawa jakości, zwiększenie ilości udzielanych świadczeń i skrócenie czasu oczekiwania na procedury medyczne;
- zwiększenie zakresu świadczonych usług o działania związane z interwencją naczyniową we wczesnej fazie ostrych zawałów mózgu;
- zwiększenie dostępności do działań profilaktycznych związanych ze świadomym rodzicielstwem i zmniejszeniem ilości uszkodzeń okołoporodowych;
- poprawa dostępności do rehabilitacji noworodków i niemowląt;
- poprawa warunków doskonalenia zawodowego lekarzy, pielęgniarek i innych pracowników medycznych, w tym realizacji staży specjalistycznych, co pozwoli zatrzymać wyszkoloną kadrę medyczną w regionie.

W ramach *ambulatoryjnej opieki medycznej* w wyniku zakończonych projektów wsparciem objęto **47 placówek medycznych** z niemal wszystkich powiatów województwa opolskiego. Zakupiono **199 szt.** specjalistycznej aparatury medycznej, umożliwiającej przeprowadzenie ponad **222 tys. badań** rocznie.

W wyniku realizacji projektów zwiększy się liczba pacjentów mogących skorzystać w krótszym czasie z oferowanych świadczeń medycznych, a także rozszerzony zostanie zakres wykonywanych zabiegów czy badań specjalistycznych.

Efekty projektów przyczynią się do poprawy zdrowia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do metod szybkiego i nowoczesnego rozpoznawania chorób oraz skutecznego leczenia w zakresie kardiologii, neurologii, chorób układu oddechowego, rehabilitacji, rentgenodiagnostyki. Z usług ambulatoryjnej opieki medycznej korzysta ponad **33 tys. osób rocznie**.

Ponadto, budynki wielu przychodni zostały dostosowane do obowiązujących standardów i przepisów prawa określających wymagania jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej, w tym dostosowanie placówek do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez instalację wind czy budowę podjazdów.

Jednym ze zrealizowanych projektów w okresie sprawozdawczym jest *Rozbudowa NZOZ Domed w Zimnicach Wielkich*, w ramach którego powstały nowe gabinety lekarskie, punkt szczepień, gabinet zabiegowy oraz nowa poczekalnia i pomieszczenia techniczno-gospodarcze. Budynek dostosowany został do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obiekt wyposażono w niezbędne urządzenia oraz podstawowy sprzęt medyczny.

Dzięki projektowi poprawie uległa infrastruktura lokalnego ośrodka zdrowia. Mieszkańcy gminy Prószków zyskali dostęp do wysokiej jakości usług medycznych w ramach podstawowej, ambulatoryjnej opieki medycznej i rehabilitacji. Leczenie pacjentów w nowych pomieszczeniach gwarantuje bezpieczeństwo udzielanych świadczeń zdrowotnych. Osoby starsze, w dużej części z obszarów wiejskich, zyskały bezpośredni dostęp do opieki medycznej w miejscu zamieszkania.

Warto zauważyć, że beneficjent jest w trakcie realizacji projektu komplementarnego *Wypożyczenie nowopowstałej przychodni w Zimnicach Wielkich w nowoczesny sprzęt medyczny*. Zakup nowoczesnego wyposażenia diagnostycznego (m.in. ultrasonograf, aparat EKG, spirometr, unit ginekologiczny, unit laryngologiczny) i terapeutycznego (aparat do magnetoterapii, elektroterapii, krioterapii, kardiowersji itp.) pozwoli na uzbrojenie szeregu gabinetów specjalistycznych, nadanie im odpowiedniej funkcjonalności w pełnym wymiarze oraz umożliwi przeprowadzanie ok. **1 000 badań rocznie**. Bardzo istotnym jest fakt, iż obok urządzeń służących prowadzeniu badań medycznych w kilku różnych specjalnościach przychodnia wyposażona zostanie w zróżnicowane bogate zaplecze dla świadczenia rehabilitacji, co pozwoli na zapewnienie możliwie szybkiego przywracania pacjentów do sprawności po przebytych urazach i chorobach.

Fot. Zakup urządzeń oraz specjalistycznej aparatury medycznej w celu poprawy świadczonych usług medycznych ambulatoryjnej opieki medycznej w województwie opolskim

Warty zauważenia jest także projekt zrealizowany przez Brzeskie Stowarzyszenie Promocji Zdrowia *Zakup urządzeń oraz specjalistycznej aparatury medycznej w celu poprawy świadczonych usług medycznych ambulatoryjnej opieki medycznej w Województwie Opolskim*. W ramach projektu zakupiono mammograf oraz samochód z zabudową typu mammobus, na którym będzie przeprowadzanych **11 tys. badań przesiewowych rocznie** w ramach profilaktyki wczesnego wykrywania raka piersi, w tym ok. 60% badań na terenach wiejskich.

Dzięki realizacji zadania czas oczekiwania na usługę medyczną skróci się dość znacząco, gdyż dzięki mammobusowi badania będą mogły być wykonywane

bezpośrednio w miejscowości, w której planowane jest przebadanie odpowiedniej ilości kobiet. Dzięki nowoczesnej i nowej aparaturze skróci się czas oczekiwania nie tylko na usługę wykonywania badania, ale również na odbiór wyników tych badań, co w kontekście profilaktyki zwalczania raka piersi jest niezmiernie ważnym elementem.

Po zrealizowaniu wszystkich projektów z zakresu zdrowia wspartych zostanie **70 placówek medycznych**, zakupione zostaną **503 szt. sprzętu medycznego**, na którym rocznie zostanie przeprowadzonych ponad **321 tys. szt. specjalistycznych badań medycznych**.

Obszar: Kultura i dziedzictwo kulturowe [działanie 5.3]

Ziemia opolska jest regionem bardzo bogatym w zabytki kultury materialnej. Jako teren pograniczny łączy w sobie tradycje kulturowe wielu narodów. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią o atrakcyjności regionu, są bazą jego rozwoju oraz decydują o poczuciu tożsamości jego mieszkańców.

Niestety, wiele zabytków jest w złym stanie technicznym, a dostęp do nich jest w znacznym stopniu ograniczony. W związku z powyższym na etapie programowania RPO WO 2007-2013 założono, iż w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego* wsparcie otrzymają inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury instytucji kultury, ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego i naturalnego, które spowodują wzrost atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania pracy i wypoczynku.

Również w *Krajowym Programie Reform* jako jeden z elementów rozwoju zrównoważonego w Unii Europejskiej i w Polsce, wskazano konieczność podejmowania działań na rzecz rozwoju infrastruktury społecznej, w tym także kultury, turystyki i sportu. Zwiększenie dostępu do kultury i usług kulturalnych (finansowanie budowy i modernizacji infrastruktury kultury oraz ochrony dziedzictwa kulturowego) będzie miało bowiem istotne znaczenie dla rozwoju kapitału społecznego, osiągania spójności społecznej i ekonomicznej oraz będzie sprzyjało włączeniu społecznemu.

Od uruchomienia Programu realizowanych jest **26** projektów w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*, w tym **16** projektów z zakresu *dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego* i **10** z zakresu *kultury*. Realizacja **18** projektów już się zakończyła, w tym **12** projektów z zakresu *dziedzictwa kulturowego i naturalnego* oraz **6** projektów z zakresu *kultury*.

W ramach zakończonych projektów:

- wsparciem objęto **5** instytucji kultury, co stanowi 55,6% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- w **6** obiektach instytucji kultury oraz **5** obiektach dziedzictwa kulturowego został zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych;
- **38** obiektów/zbiorów zostało poddanych konserwacji, a **10** zostało zabezpieczonych;
- ponad **296 tys. osób** rocznie odwiedzi obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem.

Przebudowane i odnowione obiekty dziedzictwa kulturowego w ramach RPO WO 2007-2013 to m.in. zabytkowe kościoły (pw. Trójcy Świętej w Bierawie, oo. Franciszkanów w Głogówku, św. Anny w Oleśnie), ratusze miejskie (Strzelce Opolskie, Grodków, Byczyna) czy place i parki miejskie (Leśnica, Włodzienin). Konserwacji i digitalizacji poddano także bezcenny zabytkowy księgozbiór Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

Na uwagę zasługuje projekt zrealizowany przez Gminę Byczyna. W jego ramach zaadaptowano poddasze i wieżę ratusza w Byczynie na potrzeby Izby Tradycji i punktu widokowego, z którego można obserwować zabytkowy układ urbanistyczny miasta, który jako jeden z dwóch na Opolszczyźnie jest otoczony niemal w całości zachowanymi murami obronnymi. Realizacja projektu gwarantuje ułatwienie dostępu do atrakcji, obiektów turystycznych i kulturalnych, wydłużenie sezonu turystycznego, zapewnienie możliwości kształtowania świadomości kulturowej osób korzystających z dóbr stworzonych w ramach projektu.

W godzinach funkcjonowania Izby Tradycji możliwa jest edukacja historyczna dzieci i młodzieży szkolnej oraz uczestnictwo w zajęciach z patriotyzmu lokalnego. Ponadto, jest ona idealnym miejscem do organizowania Europejskich Dni Dziedzictwa i wszelkiego rodzaju wystaw związanych z życiem Gminy Byczyna. Szacuje się, począwszy od 2011 roku, że liczba osób odwiedzających obiekt wyniesie około **1 500** rocznie.

Niezwykle cennym z punktu widzenia dbałości o dziedzictwo kulturowe Opolszczyzny jest także projekt zrealizowany przez Powiat Opolski *Remont i prace konserwacyjne Zespołu Pałacowego, w tym wykonanie prac odtworzeniowych malarstwa ściennego – w Domu Pomocy Społecznej w Prószkowie oraz remont dachu*

w Zespole Pałacowym w Tułowicach – w Zespole Szkół w Tułowicach. Obydwa obiekty posiadają ważne miejsce wśród kluczowych zabytków regionu świadczących o jego bogatej historii i tradycji.

Na Zamku w Prószkowie dokonano konserwacji elewacji, sali rycerskiej i kaplicy, które wpisane są do rejestru zabytków. Uważane za jedno ze szlacheckich dzieł renesansu śląskiego, posiadają bezcenną wartość zabytkową, artystyczną i historyczną. W neorenesansowym pałacu w Tułowicach, otoczonym parkiem krajobrazowym z zachowanymi egzotycznymi gatunkami roślin, przeprowadzono remont więźby dachowej i wymianę połączy dachowej, mający zapobiec dewastacji budynku wodami deszczowymi.

W zmodernizowanych obiektach przewidziano cykliczną organizację, m.in. koncertów „Muzyka na Zamku” czy przeglądy chórów, sygnalistów myśliwskich. Organizowane będą także plenery malarskie. Przewiduje się, że liczba osób odwiedzających obiekty wyniesie ponad **9 000** rocznie.

W ramach działania 5.3 zrealizowano także 6 projektów z zakresu kultury, w ramach których utworzono Centrum Spotkań Jazzowych w Rudnikach, odnowiono Dom Kultury w Krapkowicach oraz sale widowiskowo-konferencyjne w Głuchołazach i Białej, przebudowano bibliotekę w Wołczynie oraz renesansowy obiekt w Prudniku na dom kultury.

Fot. *Renesansowa rezydencja Hermanna Frankla w Prudniku*

W ramach projektu *Stworzenie bazy materialnej rozwoju ponadlokalnej oferty kulturowej – przebudowa renesansowej rezydencji Hermanna Frankla*, przebudowano zabytkowy XIX-wieczny obiekt na nową siedzibę Prudnickiego Domu Kultury. Stanowi on wizytówkę kulturalną regionu, w której kontynuowane będą imprezy o zasięgu lokalnym. Planowane jest także wykreowanie nowych produktów kulturowych, m.in. koncertów kameralnych muzyki poważnej pod nazwą *Filharmonia w regionie*, współorganizowanych z Filharmonią Opolską.

W nowym obiekcie utworzone zostaną także nowe pracownie: sztuk wizualnych, teatralna z zapleczem (rekwizytornia, kostiumeria, sala prób), muzyczna oraz

taneczna. Obiekt jest w pełni przyjazny osobom niepełnosprawnym: wydzielono miejsca parkingowe zlokalizowane w pobliżu specjalnie zamontowanej windy umożliwiającej dostęp do wszystkich kondygnacji budynku. W wyniku realizacji projektu poprawiły się warunki i jakość świadczonych usług kulturowych o zasięgu ponadlokalnym przy jednoczesnej rewitalizacji zabytkowego renesansowego obiektu.

Dzięki tym projektom zyskano wielofunkcyjne obiekty przeznaczone do organizowania imprez oraz widowisk typowo kulturalnych. Ma to bezpośredni wpływ na zachowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz wzrost znaczenia kultury poprzez poprawę warunków i jakości świadczonych usług kulturowych skutkujących zwiększeniem uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym.

Po zrealizowaniu wszystkich dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie z *zakresu kultury oraz dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego* przewiduje się, że osiągnięte zostaną następujące wskaźniki:

- wsparciem zostanie objętych **9** instytucji kultury;
- w **10** obiektach instytucji kultury oraz **7** obiektach dziedzictwa kulturowego zostanie zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych;
- **40** obiekty/zbiory zostaną poddane konserwacji, a **12** zostanie zabezpieczonych;
- blisko **350 tys.** osób rocznie odwiedzi obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W 2011 r. na zlecenie IZ RPO WO 2007-2013 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*. Przedstawione w raporcie wnioski dotyczą m.in. przedsięwzięć wspartych w ramach Osi priorytetowej 5:

- komplementarność inwestycji infrastrukturalnych i miękkich w obszarze edukacji jest wysoce wskazana, przede wszystkim na poziomie kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz wyższego; wysoki stopień komplementarności realizowanych projektów edukacyjnych wskazuje na potencjalnie wysokie efekty synergii w krótkim i dłuższym horyzoncie czasowym;
- analiza i ocena komplementarności w obszarze ochrony zdrowia jest ograniczona ze względu na niewielką liczbą inwestycji; wskazano jednak powiat nyski i Miasto Opole jako miejsca, w których można spodziewać się istotnych skutków realizowanych inwestycji, wpływających na poprawę standardu i dostępności opieki medycznej;
- wsparcie finansowe inwestycji związanych z kulturą i dziedzictwem kulturowym stanowi naturalne uzupełnienie działań skierowanych na rozwój turystyki: inwestycje te koncentrują się w pasie południowym województwa, co oznacza, że obszar ten powinien zwiększyć swoją atrakcyjność turystyczną.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniła rekomendację KE w zakresie wzmocnienia zapisów analizy jakościowej w odniesieniu do celów określonych w Programie dla Osi priorytetowej 5, m.in. poprzez przedstawienie informacji na temat podjętych działań zaobserwowanych efektów synergii w obszarze edukacji.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych oraz Załącznik XI Komplementarność**

Ponadto, w związku z pojawiającymi się wątpliwościami Komisji Europejskiej dotyczącymi niepowodzeń w wykorzystaniu środków w zakresie ochrony zdrowia, IZ RPO WO 2007-2013 przeprowadziła kontrole dokumentacji projektów, zrealizowanych w ramach działania 5.2 *Rozwój bazy medycznej w regionie* w zakresie kontraktu z NFZ na usługi świadczone z wykorzystaniem powstałej w wyniku realizacji projektu infrastruktury i zakupionego sprzętu. Nie stwierdzono w tym zakresie żadnych nieprawidłowości.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 5 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. W związku z powstałymi oszczędnościami IZ RPO WO 2007-2013 w październiku 2011 r. przeprowadziła dodatkowy, nieplanowany wcześniej, nabór na wsparcie uczelni wyższych w zakresie wyposażenia obiektów dydaktycznych.

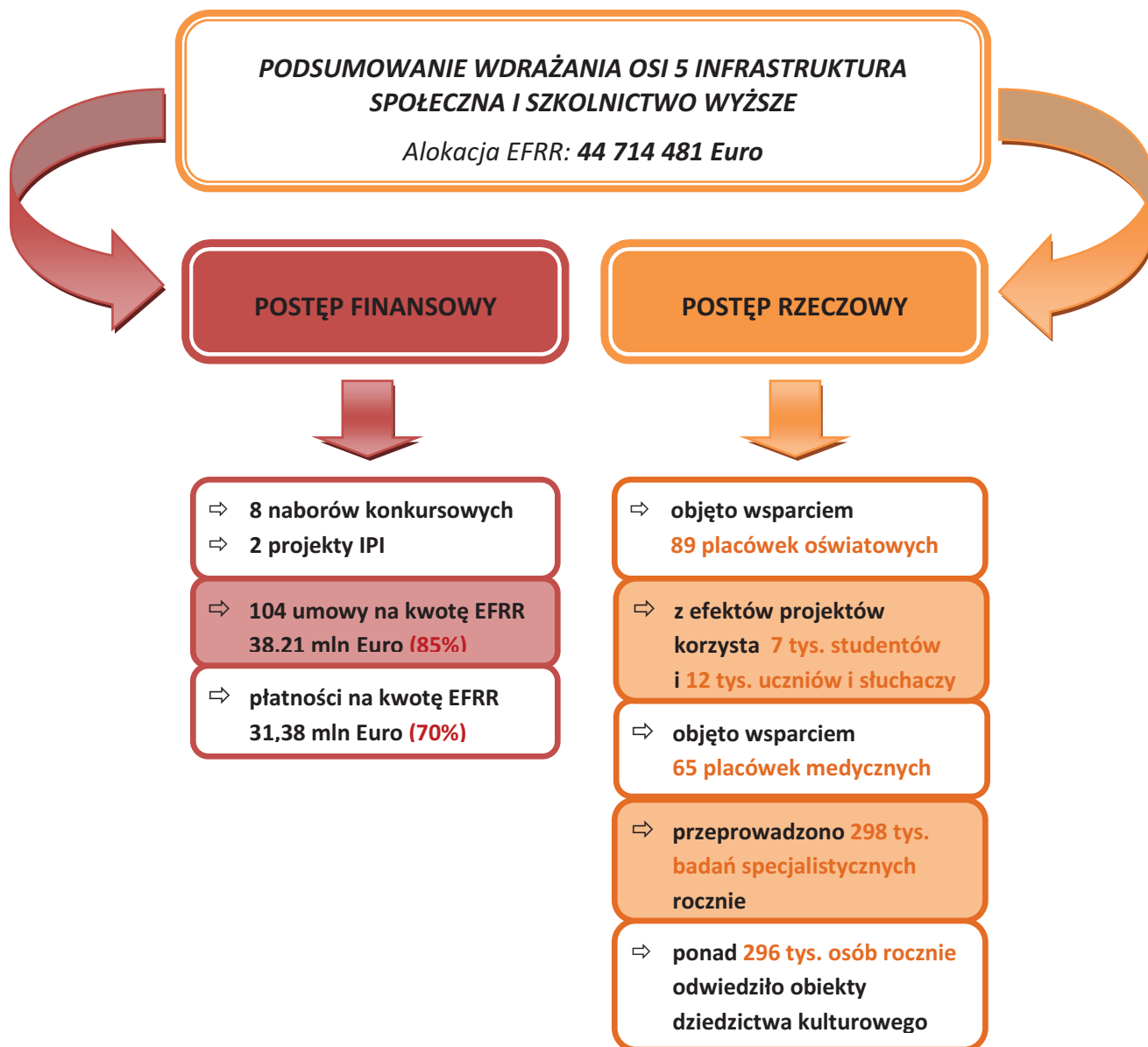
Ponadto biorąc pod uwagę wyniki badania ewaluacyjnego *Ocena realizacji projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia oraz Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*, IZ RPO WO 2007-2013 przeznaczyła 2 mln Euro z dodatkowych środków na wsparcie placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego.

Dzięki planowanym zmianom w obszarze kryteriów dla poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* (przede wszystkim w zakresie komplementarności), dofinansowane projekty pozwolą na kompleksowe rozwiązanie problemów stojących przed szkołami zawodowymi, tj. niedopasowanie systemu i zakresu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Ponadto, w 2012 r. IZ RPO WO 2007-2013 planuje przeprowadzenie badania ewaluacyjnego *Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim*, którego zadaniem będzie ocena trafności, komplementarności, efektywności, skuteczności i oddziaływania projektów na rozwój edukacji w województwie opolskim.

3.5.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*

3.6 OŚ PRIORYTETOWA 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*

3.6.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Celem Osi priorytetowej 6 jest nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz ożywienie obszarów miejskich i zdegradowanych dla zwiększenia ich atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej oraz stworzenia warunków do wzrostu zatrudnienia na tych terenach

Za wdrażanie Osi priorytetowej odpowiedzialna jest IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację przedmiotowej Osi przeznaczono kwotę **34 171 585 Euro**, co stanowi **7%** alokacji na Program. Oś 6 jest jedyną Osią w Regionalnym Programie Operacyjnym na którą nie zostały skierowane dodatkowe środki z Krajowej Rezerwy Wykonania. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 6.

W ramach Osi realizowane są przedsięwzięcia polegające na: zagospodarowaniu i uporządkowaniu zdegradowanych przestrzeni miejskich, porządkowaniu historycznych centrów miast oraz przywróceniu lub nadaniu nowych funkcji terenom zdegradowanym (w tym poprzemysłowym i powojсковym).

Pomoc skierowana jest m.in. do jednostek samorządu terytorialnego, szkół wyższych, organizacji pozarządowych, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych.

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. poziom kontraktacji Osi 6 był najwyższy w ramach całego Programu i wyniósł ponad **90 %** zobowiązań na lata 2007-2013.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **4 nabory wniosków**, w tym **3 w ramach procedury konkursowej** oraz **1 w procedurze pozakonkursowej**,
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **34,17 mln Euro** [154,69 mln PLN], w tym: na nabory w procedurze konkursowej **29,73 mln Euro** [134,60 mln PLN]. Na procedurę pozakonkursową obejmującą indywidualny projekt kluczowy *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WW-FiF* przewidziano **4,44 mln Euro** [20,09 mln PLN];
- ⇒ w ramach Osi przeprowadzono konkurs LPR, w wyniku którego wybrano do realizacji **15 LPR**.

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **60 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej oraz pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **70,16 mln Euro** [317,61 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **46,01 mln Euro** [208,28 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **56 wniosków** na całkowitą wartość **64,45 mln Euro** [291,76 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **42,26 mln Euro** [191,33 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **44 projekty**, na całkowitą wartość **55,80 mln Euro** [252,62 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **35,18 mln Euro** [159,27 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **42 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **47,82 mln Euro** [216,46 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **30,79 mln Euro** [139,38 mln PLN],

- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **90%**,
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **87,16%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **12,84%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 78. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na typy projektów

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 6
1.	konkursowy	41	26,84	87,16%
2.	IPI	1	3,95	12,84%
RAZEM:		42	30,79	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Od uruchomienia Programu w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, obszar **Klimat, energia, mobilność**, w ramach Osi 6 realizowany jest w zakresie kategorii 50. Wartość podpisanych **12 umów** w ramach tego obszaru wynosi **12,16 mln Euro** [55,07 mln PLN], co stanowi **5,99 %** alokacji przeznaczonej na obszar.

Do końca 2011 r. dla obszaru **Walka z ubóstwem** w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* dla przedmiotowej Osi realizowany jest w zakresie kategorii 61 i 78. Wartość podpisanych **30 umów** w ramach tych kategorii wynosi **18,62 mln Euro** [84,31 mln PLN]. Stanowi to **58,15 %** w odniesieniu do alokacji przeznaczonej na obszar.

Tabela 79. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 6

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR [mln Euro]	% realizacji obszaru
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; <i>sustainable growth</i>	Klimat, energia, mobilność	16,17,18,19,20,21,22,23, 24,25,26,27,28,29,30,31, 32,33,34,35,36,37,38,39, 40,41,42,43,44,45,46,47, 48,49,50,51,52,53,54	12,17	6 %
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <i>inclusive growth</i>	Walka z ubóstwem	61,76,78,79,80	18,62	58 %
RAZEM:			30,79	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 80.

Tabela 80. Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich						
I nabór (29.10-12.11.2009)	8	6,76	7	5,92	7	4,63
II nabór (16-30.09.2010)	29	18,19	24	15,07	23	13,99
Razem 6.1	37	24,95	31	20,99	30	18,62
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych						
I nabór (12-26.04.2010)	22	16,81	12	9,94	11	8,21
IPI (17-21.03.2008)	1	4,25	1	4,25	1	3,95
Razem 6.2	23	21,06	13	14,19	12	12,16
OGÓŁEM	60	46,01	44	35,18	42	30,78

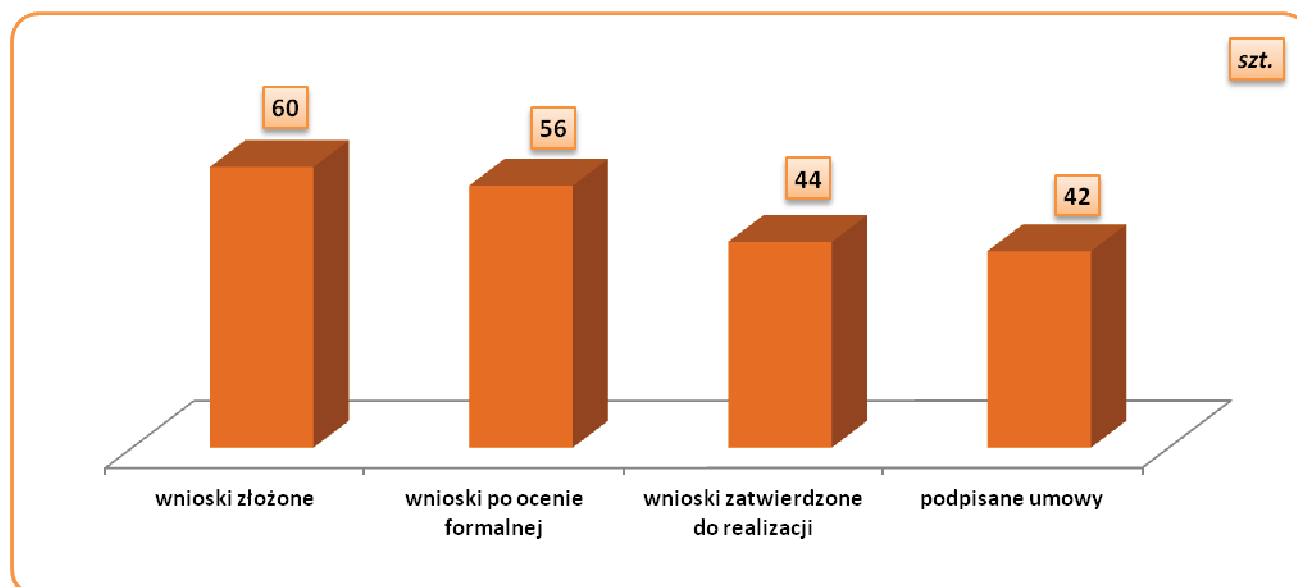
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **10,17 mln Euro** [46,04 mln PLN], co stanowi około **30%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 6.

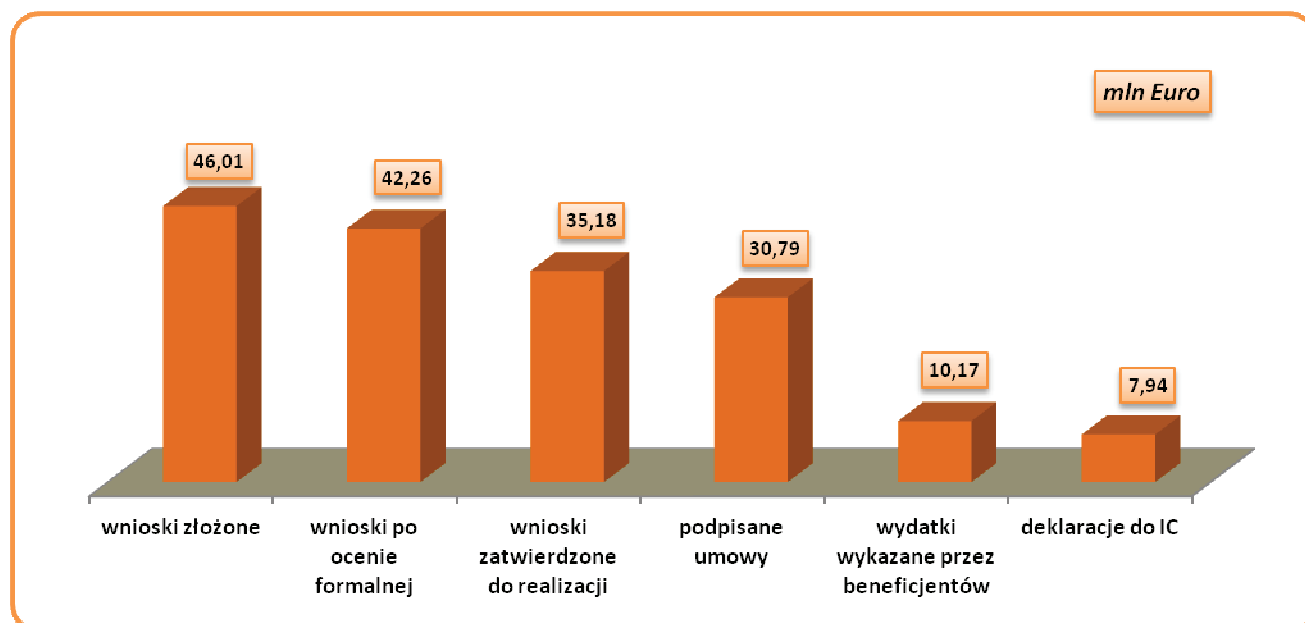
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 64-65.

Wykres 64. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 65. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

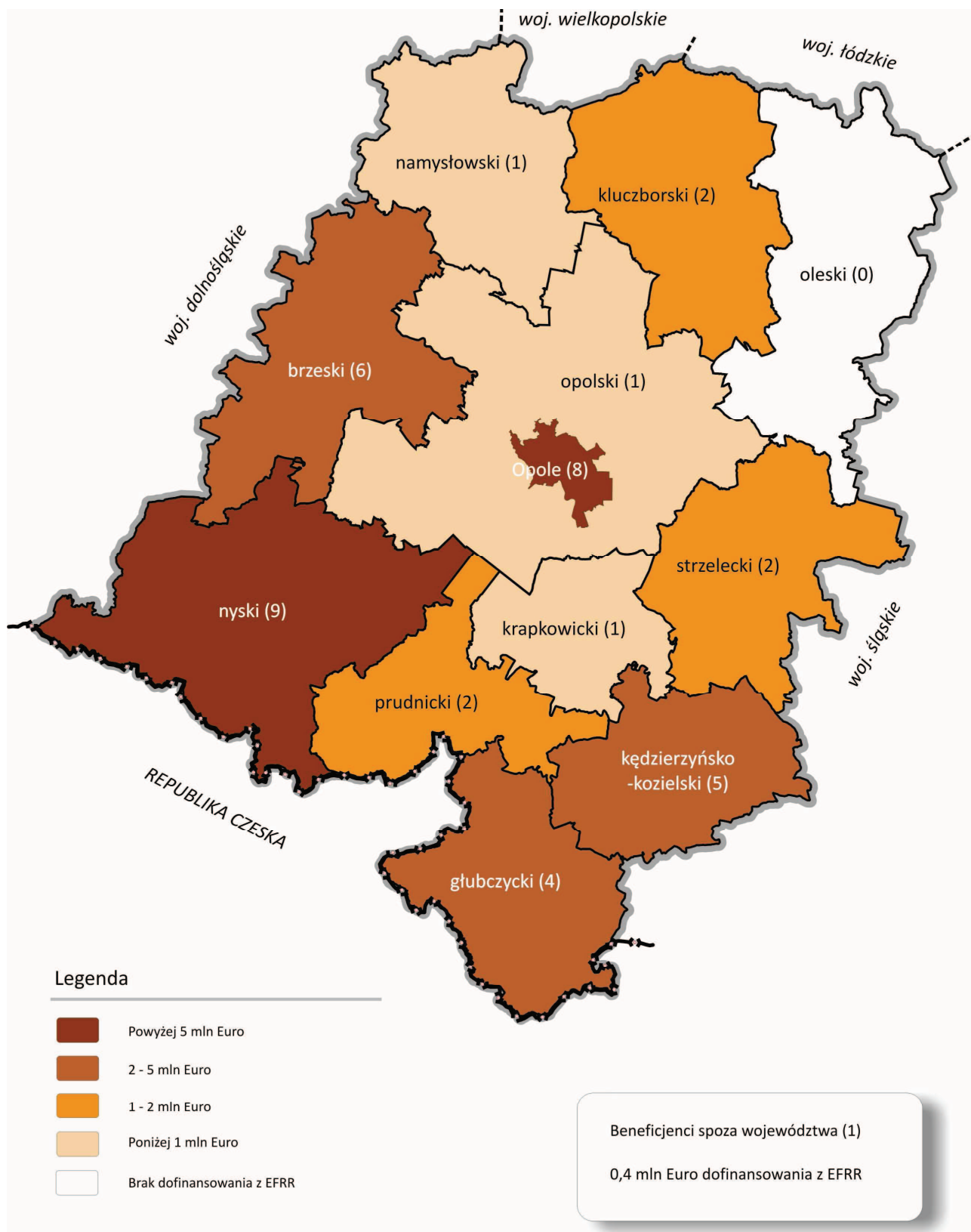
Inwestycje w zakresie aktywizacji obszarów miejskich i zdegradowanych realizowane są przez beneficjentów z wszystkich powiatów województwa opolskiego za wyjątkiem powiatu oleskiego.

W ramach Osi priorytetowej 6 w **Mieście Opolu** realizowanych jest 8 projektów (**10,66 mln Euro**), w tym 2 projekty realizuje Politechnika Opolska (4,95 mln Euro), w ramach których tereny po byłych koszarach wojskowych są przebudowywane i adaptowane na Kampus Politechniki.

Znaczące środki na rewitalizację i zagospodarowanie terenów zdegradowanych pozyskali także beneficjenci z **powiatu nyskiego** (5,58 mln Euro), **brzeskiego** (3,21 mln Euro) oraz **kędzierzyńsko-kozielskiego** (2,90 mln Euro) - *Mapa 17*.

Okolo **88%** (27,13 mln Euro) środków skierowano na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast pozostałe **12%** (3,66 mln Euro) na terenach wiejskich.

Mapa 17. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

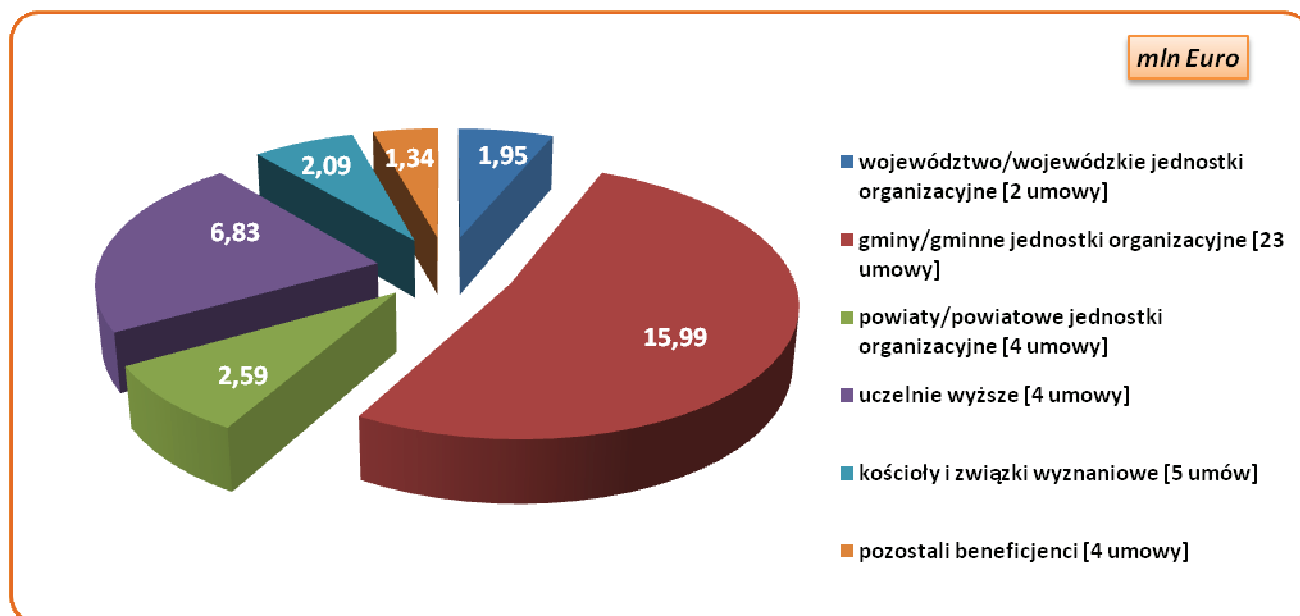

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Analizując wsparcie udzielone w ramach Osi priorytetowej 6, najliczniejszą grupą beneficjentów stanowią gminy/gminne jednostki organizacyjne, które pozyskały ponad połowę środków (**51,9%**) na rewitalizację obszarów miejskich i aktywizację obszarów zdegradowanych. Najaktywniejsze spośród nich to: **Miasto Opole** (2,42 mln Euro), **Brzeg** (1,53 mln Euro), **Nysa** (1,26 mln Euro) i **Grodków** (1,22 mln Euro).

Znaczącą kwotę środków pozyskały także uczelnie wyższe (**6,83 mln Euro**) oraz jednostki organizacyjne województwa i powiatowe jednostki organizacyjne (**4,54 mln Euro**).

Wykres 66. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 6

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

⇒ w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono naboru wniosków.

Wnioski złożone

⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **28 wniosków** w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*. Całkowita wartość wniosków ocenionych pozytywnie pod względem formalnym wyniosła **24,89 mln Euro** [112,67 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **16,14 mln Euro** [73,09 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zaakceptowano **25 projektów** na całkowitą wartość **24,07 mln Euro** [108,95 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **15,50 mln Euro** [70,18 mln PLN].

Podpisane umowy

⇒ zawarto **24 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **22,79 mln Euro** [103,17 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **14,31 mln Euro** [64,80 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **5,17 mln Euro** [23,41 mln PLN], co stanowi ponad **15%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 6.

Informacje nt. stanu wydatków wykazanych we wnioskach o płatność w ramach Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono w Tabeli 81.

Tabela 81. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 6 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich	3,08	14,99 %	9,01 %
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	2,09	15,36 %	6,12 %
OGÓŁEM	5,17	-	15,13 %

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Nabory planowane

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym nie planuje się przeprowadzenia naborów wniosków w ramach Osi priorytetowej 6.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na działania

Uzupełnieniem projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 6 są projekty dofinansowane w ramach PROW 2007-2013, w zakresie działań dotyczących odnowy wsi. Realizowane przedsięwzięcia wpływają na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwiają rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpływa na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

W ramach **282** projektów z terenu województwa opolskiego budowane i modernizowane są obiekty pełniące funkcje publiczne, społeczno-kulturalne i rekreacyjno-sportowe oraz służące promocji obszarów wiejskich (np. świetlice wiejskie, remizy ochotniczych straży pożarnych, place zabaw, boiska sportowe); kształtujące obszar przestrzeni publicznej. Odnawiane są lokalne pomniki historyczne, budynki będące zabytkami lub miejscami pamięci (zabytkowe kapliczki, kościoły, baszty, mury obronne); kultywowane są tradycje społeczności lokalnych (np. dożynki, plenery malarskie, warsztaty jazzowe, turnieje rycerskie) oraz odnawiane są tradycyjne zawody

Tabela 82. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu odnowy wsi

[mln Euro]

Kod	Działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
313,322,323	Odnowa i rozwój wsi	192	11,0
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (odnowa wsi)	90	3,84
RAZEM		282	14,84

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 6 zaplanowano do realizacji 1 projekt kluczowy w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego. Inwestycja pn. *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WWFif* zakończyła się grudniu 2011 r.

Celem głównym projektu była zmiana funkcji i struktury obszaru zdegradowanego - budynku na terenie po byłej jednostce wojskowej w Opolu na rzecz rozwoju Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, a tym samym poprawa zagospodarowania przestrzennego stolicy regionu.

Dzięki nowoczesnej bazie materialnej (pomieszczenia, infrastruktura towarzysząca, sprzęt, aparatura) zwiększy się zainteresowanie podjęciem nauki na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej. Dalszą konsekwencją realizacji projektu będzie poprawa atrakcyjności Opolszczyzny jako ośrodka akademickiego o solidnej renomie w regionie, województwach ościennych i całej Polsce. Nastąpi wzmocnienie gospodarki regionu, poprzez stały dopływ wysoko wykwalifikowanych absolwentów, szczególnie na kierunku turystyka, jednej z mocnych gałęzi gospodarki Opolszczyzny - motoru napędowego rozwoju gospodarczego.

Tabela 83. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 6 RPO WO 2007-2013

<i>[mln Euro]</i>		
Nr i nazwa działania	Liczba projektów	Wartość EFRR
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	1	3,95
RAZEM	1	3,95

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

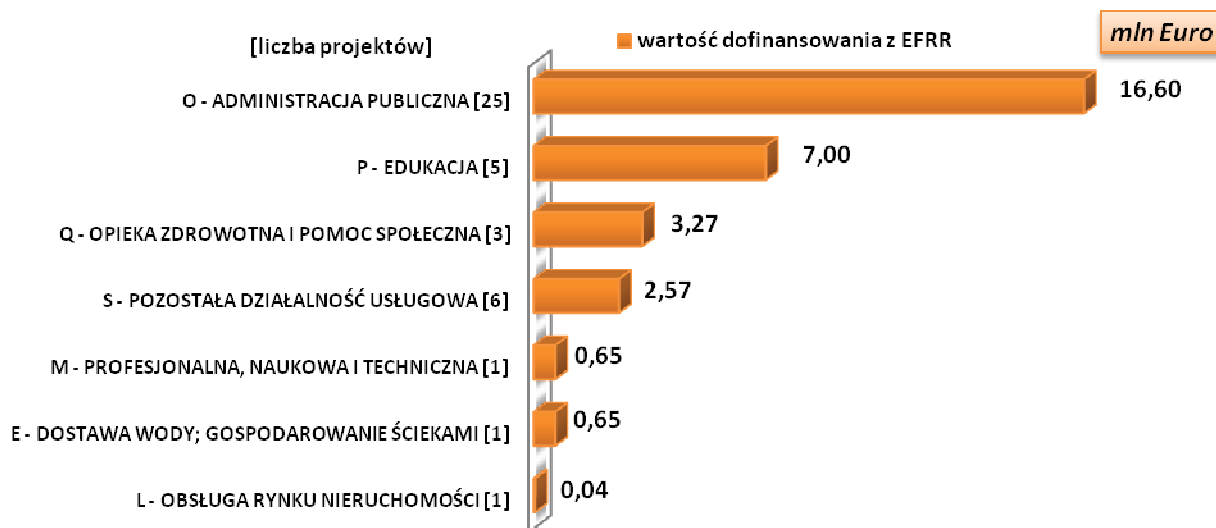
Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Podejmowane w ramach Osi 6 działania rewitalizacyjne obszarów miejskich oraz zagospodarowanie terenów zdegradowanych to domena gmin i powiatów. Zatem w Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* realizowanych jest najwięcej – 25 projektów o wartości dofinansowania z EFRR 16,6 mln Euro.

Dużą rolę w nadawaniu nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz ożywianiu obszarów miejskich odgrywają także uczelnie wyższe (Sekcja P *Edukacja*), jednostki ochrony zdrowia (ponad 3 mln Euro) oraz organizacje kościelne, stowarzyszenia i fundacje (Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*).

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 6 przedstawia Wykres 67.

Wykres 67. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 6 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 6 realizowane są 42 projekty, w tym 30 z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich oraz 12 projektów z zakresu zagospodarowania terenów zdegradowanych. Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja jedynie 4 projektów (9,5% podpisanych umów), dlatego nie wszystkie wskaźniki są jeszcze realizowane, a wartości pozostałych są osiągnięte na minimalnym poziomie.

Tak niski poziom realizacji (płatności końcowych) wynika z tego, że w ramach Osi priorytetowej 6 stosunkowo późno rozpoczęto proces kontraktacji, a termin zakończenia realizacji większości projektów przypada na lata 2012-2013.

Dla zmierzenia wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na obszary miejskie i zdegradowane założono realizację 3 wskaźników produktu i 4 wskaźników rezultatu. W 2011 r. w ramach przeglądu śródk okresowego dokonano zmian w zakresie liczby, jednostek, wartości docelowych czy nazw wskaźników.

🔄 Szczegółowe informacje – punkt 2.8 Krajowa Rezerwa Wykonania

Poziom realizacji wskaźników, wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 6 zaprezentowany został w Tabeli 84. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o podpisane umowy o dofinansowanie oraz zatwierdzone wnioski o płatność końcową.

Tabela 84. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
6.1	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast [szt.]	30	3	10,0	30	100,0
6.2	Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii [szt.]	4	0	0	3	75,0
6.3	Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych [szt.]	4	3	75,0	14	350,0
Wskaźniki rezultatu						
6.4	Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu, w tym: [km ²]	1,87	0,034	1,8	1,123	60,1
a	miejskich [km ²]	1,76	0,024	1,4	1,004	57,1
b	zdegradowanych [km ²]	0,11	0,010	9,1	0,119	108,2
6.5	Liczba miejsc pracy wykreowana na obszarach zdegradowanych [szt. EPC]	35	0	0	37	105,7

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Porównując ponad 90% poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej 6 z poziomem realizacji wskaźników (szacowana realizacja), osiągnięte powinny zostać 3 wskaźniki. Wartość docelowa jednego zostanie kilkukrotnie przekroczona, natomiast 3 zagrożone są nieosiągnięciem. Sytuacja może ulec zmianie, gdy zostanie podpisana ostatnia umowa spośród projektów wybranych do dofinansowania i/lub zostaną dofinansowane projekty znajdujące się na listach rezerwowych.

IZ RPO WO 2007-2013 obecnie nie planuje przeprowadzania kolejnych naborów wniosków w ramach Osi priorytetowej 6, jednak w sytuacji pojawienia się oszczędności (dodatnie różnice kursowe, oszczędności poprzetargowe) podejmie kroki mające na celu pełne wykorzystanie ponad 34 mln Euro przewidzianych na realizację projektów w przedmiotowej Osi.

Na poziomie umów o dofinansowanie projektów do końca roku 2011 rozpoczęła się realizacja wszystkich wskaźników założonych dla Osi Priorytetowej 6, natomiast na poziomie wniosków o płatność końcową nie są realizowane 2 wskaźniki.

✓ **Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 10% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 75% wartości docelowej; sytuacja może ulec poprawie, jeśli zostanie podpisana jeszcze 1 umowa o dofinansowanie (projekt został wybrany do dofinansowania w ramach II naboru 6.1); ponadto, istnieje możliwość, że w ramach powstałych oszczędności, dofinansowanie otrzymają także projekty z listy rezerwowej;
- docelowa wartość wskaźnika nie była przeszacowywana na etapie renegotjacji Programu;
- wg stanu na koniec 2011 r. wskaźnik zagrożony jest nieosiągnięciem.

✓ **Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 75% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 350% wartości docelowej; przekroczenie wartości wskaźnika wynika z faktu, że o wiele większa liczba beneficjentów (niż zaprogramowała IZ RPO WO 2007-2013) określiła promowanie równości szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu jako jeden z celów projektu; mimo, że wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona, idea realizowanych projektów wpisuje się w jeden z priorytetów *Strategii Europa 2020: rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu*. Działania podejmowane w tym obszarze powinny skutkować szeroką dostępnością korzyści płynących ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia dla osób ubogich i wykluczonych społecznie;
- docelowa wartość wskaźnika nie była przeszacowywana na etapie renegotjacji Programu;
- wg stanu na koniec 2011 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona.

✓ **Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu, w tym:**

- **miejskich**
- **zdegradowanych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;

- wartość wskaźnika i podwskaźników osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi odpowiednio 1,82%, 1,36% i 9,09% wartości docelowych założonych dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, że osiągnięty zostanie podwskaźnik dotyczący powierzchni terenów zdegradowanych (108%). Wartość pozostałych wskaźników ulegnie zwiększeniu w momencie uzupełnienia wszystkich danych w systemie KSI (SIMIK 07-13)³³. Ponadto, na ostateczną wartość wskaźnika będzie miało wpływ podpisanie umowy o dofinansowanie projektu, wybranego do dofinansowania w ramach II naboru 6.1 i/lub dofinansowanie projektów z listy rezerwowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika została kilkakrotnie zwiększona, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wartości wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. wskaźnik główny i podwskaźnik dotyczący powierzchni terenów miejskich zagrożone są nieosiągnięciem.

✓ **Liczba miejsc pracy wykreowana na obszarach zdegradowanych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;
- do końca 2011 r. nie odnotowano postępu w realizacji wskaźnika (nie zakończył się żaden projekt realizujący wskaźnik);
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 106% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego określono wartość docelową wskaźnika na podstawie bieżącego monitoringu podpisanych umów;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

Warto zaznaczyć w tym miejscu, że oprócz monitorowanych miejsc pracy wykreowanych na obszarach zdegradowanych, w ramach Osi priorytetowej 6 w wyniku realizacji wszystkich projektów przewiduje się utworzenie **107 miejsc pracy**, w tym **32 dla kobiet** (blisko 30%) na terenie 8 powiatów województwa opolskiego. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że znacząca liczba miejsc pracy powstanie w powiatach nyskim (25), brzeskim (11) i głubczyckim (16), które charakteryzują się jedną z najwyższych stóp bezrobocia w województwie opolskim³⁴.

Najwięcej miejsc pracy zostanie utworzonych w następujących Sekcjach: Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne* (42); Sekcji S *Pozostała działalność usługowa* (31), w tym 24 miejsca w zakresie opieki paliatywnej); Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (18) oraz Sekcji P *Edukacja* (15).

Dzięki realizacji projektów utworzone zostały także dodatkowe miejsca pracy, nieplanowane na etapie przygotowania projektów. W ramach Osi 6 utworzono **4 dodatkowe etaty** (umowa oraz pracę oraz inne formy zatrudnienia), w tym **2 dla kobiet**.

Rezultaty realizowanych projektów, tj. przywracanie ładu przestrzennego, ożywienie gospodarcze, nowe miejsca pracy, poprawa jakości życia mieszkańców są jednymi z najistotniejszych czynników przeciwdziałających marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wybranych obszarów zrewitalizowanych i zdegradowanych.

Stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w Programie słabe strony województwa opolskiego (występowanie terenów zdegradowanych wymagających kompleksowych działań rewitalizacyjnych; liczne, opuszczone posesje o nieustalonym statusie własnościowym i zdewastowane obiekty gospodarcze; dysproporcje w rozwoju regionu w układzie przestrzennym), będąc jednocześnie potwierdzeniem celowości i słuszności dofinansowanych w ramach RPO WO 2007-2013 działań.

³³ W wyniku omyłek użytkowników systemu KSI (SIMIK 07-13), nie wprowadzono szacowanej wartości wskaźnika dla wszystkich umów.

³⁴ *Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2011*, Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu

Na obszarach zdegradowanych pozostawionych bez jakiegokolwiek interwencji, następowałoby nasilanie się zjawiska wykluczenia społecznego, postępująca dekapitalizacja mieszkań oraz pogarszałby się stan niewystarczająco przygotowanych terenów pod inwestycje.

➤ *Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans*

➤ *Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi*

Obszar: Rewitalizacja obszarów miejskich [działanie 6.1]

W ramach działania 6.1 realizowanych jest **30 projektów**, z czego **3** zostały zakończone.

Rewitalizacja obszarów miejskich jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań dla polityki regionalnej, a z drugiej strony narzędziem mogącym w zdecydowany sposób wpływać na zrównoważony rozwój miast oraz podniesienie jakości życia mieszkańców. Problemem rewitalizacji miast polskich zajmuje się m.in. powołany w 2002 r. Instytut Rozwoju Miast z siedzibą w Krakowie. Ze zorganizowanego w 2010 r. I Kongresu Rewitalizacji Miast Polskich płyną następujące wnioski:

- rozszerzenie i zwiększenie dynamiki procesów rewitalizacji wymaga zbudowania systemu obejmującego wszystkie poziomy władzy od krajowego poprzez wojewódzki aż po lokalny;
- coraz wyraźniej eksponowany jest społeczny wymiar rewitalizacji: nie da się prowadzić rewitalizacji bez udziału społeczności lokalnych i konieczne jest ciągłe doskonalenie komunikowania się władz lokalnych ze społeczeństwem;
- w rewitalizacji bardzo istotne są zagadnienia ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego: z jednej strony należy zachować ich historyczną substancję, z drugiej obszary muszą służyć współczesnemu społeczeństwu;
- bardzo ważne jest czerpanie z doświadczeń krajów Europy Zachodniej (Francja, Niemcy, Wielka Brytania), w szczególności w zakresie rozwiązań prawnych; środków finansowych czy uzdatniania terenów poprzemysłowych.

Reakcją na te problemy jest dofinansowanie w ramach RPO WO 2007-2013 projektów mających na celu przeciwdziałanie nierównemu rozwojowi regionalnemu oraz rozwój zasobów infrastrukturalnych wraz z działaniami zamierzającymi do ożywienia społeczno-gospodarczego. Wpisują się one w założenia trzeciego priorytetu *Strategii Europa 2020*, tj. *rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu*. Do jego realizacji Komisja Europejska określiła 2 inicjatywy flagowe, w tym *Europejski program walki z ubóstwem*. Ma on na celu zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej tak, aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby wykluczone społecznie mogły aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym. Realizację założeń wspomnianej inicjatywy *Strategii Europa 2020* zapewniają również przedstawione poniżej przykłady projektów rewitalizacyjnych, które m.in. poprzez odnowę obiektów użyteczności publicznej służyć będą lokalnemu społeczeństwu (w tym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym).

Zapisy *Krajowego Programu Reform* jako jeden z elementów przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego wskazują konieczność opracowania i wdrożenia polityki miejskiej. Nawet w największych ośrodkach miejskich znajdują się bowiem obszary zdegradowane, dzielnice biedy – miejsca, które wymagają podjęcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych. Założenia ww. działań mają znaleźć odzwierciedlenie w dokumencie przygotowywanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego pn. *Krajowa Polityka Miejska*.

Wzorcowym przykładem projektu przyczyniającego się do *rozwój sprzyjającego włączeniu społecznemu* jest projekt Gminy Nysa pn. *Adaptacja budynku przy Gimnazjum nr 2 w Nysie na potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inkubatora organizacji społecznych*. Projekt zakłada odnowę przestrzenną, społeczną, gospodarczą i ekonomiczną obszaru objętego realizacją zadania. Rewitalizacja i zagospodarowanie obiektu i terenu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej - ożywienia gospodarczego - w tym powstania nowych MSP oraz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawy jakości życia

mieszkańców, odbudowy więzi społecznych, przywrócenia ładu przestrzennego i estetyki miasta, wyeliminowania koncentracji środowisk patogennych.

Od uruchomienia Programu realizowanych jest **30** projektów z zakresu *rewitalizacji obszarów miejskich* na terenie 15 miast Opolszczyzny. Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja **3** projektów w tym obszarze, w ramach których:

- zrewitalizowano **3** obszary i poprawiono atrakcyjność **3** miast: Grodkowa, Gogolina i Kluczborka;
- zrewitalizowano powierzchnię wielkości **0,024 km²**;
- zrewitalizowano **10** budynków mieszkalnych;
- zagospodarowano **1** teren przemysłowy.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja projektu *Rewitalizacja otoczenia Ratusza w Grodkowie*. Jego głównym założeniem było odtworzenie właściwej funkcji rynku poprzez wykonanie prac związanych z wymianą nawierzchni ulic jezdni, gdzie stara nawierzchnia asfaltowa została zastąpiona nową nawierzchnią z płyty granitowej. Podniosło to walory estetyczne ulic przyległych do rynku. Ponadto, całkowicie została przebudowana płyta rynku pokryta nowymi płytami o wysokiej jakości. Nasadzone zostały nowe drzewa współgrające estetycznie i urbanistycznie z drzewostanem przyległych ulic. Zbudowano fontannę z podświetlanymi i regulowanymi strumieniami wodnymi. Ponadto, wykonano 3 zespoły parkingów dla samochodów osobowych z uwzględnieniem miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych oraz rozbudowano istniejący układ oświetleniowy o elementy iluminacyjne – oświetlenie bryły ratusza, pomnika Józefa Elsnera oraz elementów zielonych.

Warto podkreślić, że działania związane z realizacją projektu wpłyną pozytywnie na sferę systemu monitoringu całodobowego. Dodatkowo, dzięki nowemu oświetleniu płyty rynku wraz z systemem iluminacji fontanny i bryły ratusza, poprawi się bezpieczeństwo w centrum miasta. Podniesienie walorów estetycznych i nowa funkcja płyty rynku będą sprzyjały konsolidacji życia społecznego mieszkańców, którzy będą mogli korzystać z obiektu zarówno indywidualnie, jak i podczas przedsięwzięć o charakterze kulturalno-historycznym organizowanych przez władze miasta. Rynek stanie się cennym zarówno pod względem wizualnym, jak i architektonicznym obiektem, dzięki któremu poprawi się atrakcyjność miasta.

Projekt zrealizowany w ramach Osi 6 jest elementem kompleksowego projektu przebudowy grodkowskiego rynku. W 2009 r. zakończył się projekt również dofinansowany w ramach RPO WO 2007-2013 w Osi 5, *Remont zabezpieczający Ratusza w Grodkowie*, w ramach którego wymieniono dach i wyremontowano wieżę ratuszową. Przywrócono do gospodarowania powierzchnie ratusza, które dotychczas były wyłączane z użytkowania (poddasze). Pomieszczenia ratusza są obecnie w większym stopniu przeznaczane na działalność związaną z kulturą. Ponadto, w jego wnętrzach utworzono Izbę Pamięci Grodkowa – miejsce przedstawiające historię miasta.

Fot. Rewitalizacja centrum
miasta Gogolina

W okresie sprawozdawczym zakończyła się także realizacja projektu *Rewitalizacja centrum miasta Gogolina*. W wyniku działań rewitalizacyjnych na obszarze po byłych zakładach powstał m. in. plac śródmiejski, który stanowi nowe centrum życia publicznego i kulturalnego. Do tej pory w Gogolinie brakowało miejsc do organizacji imprez plenerowych, koncertów i jarmarków, które zazwyczaj odbywały się na stadionie miejskim. Obecnie takie możliwości otwierają się w związku z posiadaniem dużego i dobrze usytuowanego placu, co przyczynia się niewątpliwie do aktywizacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami, na tej metamorfozie zyskał nie tylko krajobraz miasta, ale także jego mieszkańcy. Nowy plac śródmiejski stanowi też centralny punkt miejskiego handlu. Powstanie nowych placówek handlowych i planowany dalszy rozwój gospodarczy tego terenu generuje nowe miejsca pracy. Przyczynia się również do wzrostu atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej miasta.

Rewitalizacja centrum Gogolina objęła również remont pieców wapienniczych, które miały niegdyś kluczowe znaczenie dla rozwoju lokalnego przemysłu. Piece stanowią obecnie cenny zespół zabytkowy, co podnosi jednocześnie walory turystyczne miasta.

W ramach projektu zabezpieczono ciągi technologiczne, które zostały wyeksponowane z myślą o mieszkańcach i turystach. Przy obiektach umieszczono tablice informacyjne, a z myślą o pieszych i osobach niepełnosprawnych zaplanowano budowę chodnika umożliwiającego bezpieczną komunikację w rejonie pieców. W ramach programu rewitalizacji przewiduje się w 2012 roku realizację ostatniego etapu - zagospodarowanie terenu wokół pieców. W ramach tych działań powstanie Muzeum Wapiennictwa, gdzie zwiedzający będą mogli poznać dawne technologie produkcji wapna stosowane na terenie gminy Gogolin.

Obszar: Zagospodarowanie terenów zdegradowanych [działanie 6.2]

W ramach działania 6.2 realizowanych jest **12** projektów, w tym **11** projektów wybranych do dofinansowania w trybie konkursowym oraz projekt kluczowy *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii*.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **projektu kluczowego** *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii*.

12 projektów realizowanych w ramach działania 6.2 przyczynia się do nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych, ożywienia obszarów miejskich i zdegradowanych dla zwiększenia ich atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej, stworzenia warunków do wzrostu zatrudnienia na terenie 9 gmin: Branic, Grodkowa, Korfantowa, Leśnicy, Nysy, Opola, Polskiej Cerekwi, Popielowa, Strzelec Opolskich. Wspomniane projekty wpisują się również w założenia inicjatywy flagowej *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* w ramach *Strategii Europa 2020* realizując kategorię interwencji 61.

Do końca 2011 r. zakończyła się realizacja 1 projektu – projektu kluczowego – *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WWFif*, którego celem było zagospodarowanie obiektu pokoszarowego znajdującego się na terenie II Kampusu tej uczelni na cele dydaktyczne i badawcze Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii. Realizacja projektu w rezultacie przyczyni się do ogólnej poprawy zagospodarowania przestrzennego stolicy regionu i jednocześnie wspomagać będzie rozwój społeczno-gospodarczy Opolszczyzny akcentując jego walory w postaci silnych ośrodków naukowo-badawczych stanowiących o potencjale konkurencyjnym województwa.

Planuje się, że po przeprowadzeniu inwestycji nastąpi nie tylko rozwój własnych zasobów infrastrukturalnych uczelni, ale przede wszystkim spodziewane jest ożywienie gospodarcze i społeczne miasta Opola, szczególnie jego zachodniej części (dotychczas związanej wyłącznie z jednostką wojskową). Efektem projektu będzie zatem eliminacja negatywnych zjawisk ze sfery ekonomicznej i społecznej, które wywołują dysproporcje wewnątrzregionalne i hamują zrównoważony rozwój całego regionu.

Zasadniczym celem długofalowych działań podejmowanych przez władze Politechniki Opolskiej jest stworzenie II Kampusu uczelni, w którym na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii oraz na Wydziale Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki, na 8 kierunkach studiować będzie około 7 000 studentów. Docelowo zostanie tam także umiejscowiony rektorat i cała administracja uczelni. W ten sposób II Kampus będzie miejscem pracy dla około 550-750 zatrudnionych, nie licząc podmiotów gospodarczych założonych w ramach działalności Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości, który na terenie II Kampus od kilku lat prowadzi działalność z dużym powodzeniem.

W zagospodarowanym w ramach projektu budynku będą realizowane: usługi edukacyjne (kształcenie na 3 kierunkach); badania naukowe i diagnostyka z zakresu: fizjologii wysiłku fizycznego, antropomotoryki, biomechaniki; zabiegi odnowy biologicznej dla studentów-sportowców oraz badania wydolnościowe. W wyniku realizacji projektu, zagospodarowanych zostało ponad 8 000 m² powierzchni użytkowej, w ramach której powstało między innymi 37 sal ćwiczebnych, 6 sal dydaktycznych, 11 sal laboratoryjnych oraz 33 pomieszczenia techniczne i socjalne.

Należy podkreślić ponadto, że projekt jest kolejnym etapem kompleksowego przedsięwzięcia rewitalizacji terenu po byłej jednostce wojskowej i kontynuacją zrealizowanych dwóch projektów dofinansowanych ze środków ZPORR 2004-2006, w ramach których zbudowano halę sportową i zaplecze dydaktyczne dla potrzeb Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii oraz oddano do użytku łącznik pomiędzy halą sportową a budynkiem dydaktycznym, a także wykonano wszystkie niezbędne przyłącza. Ponadto, w ramach procedury konkursowej RPO WO 2007-2013 realizowany jest obecnie projekt mający na celu zaadaptowanie jednego z budynków na Studium Języków Obcych.

W wyniku realizacji projektu przewiduje się wzrost zainteresowania podjęciem nauki na kierunkach prowadzonych przez Politechnikę Opolską, a także zwiększenie liczby wysoko wykwalifikowanych kadr i specjalistów z zakresu nauczania języków obcych. Szczególnie istotny jest wpływ projektu na realizację założeń działania 6.2, gdyż zgodnie z koncepcją utworzenia II Kampusu, zagospodarowany zostanie prawie 10 hektarowy teren, będący pozostałością po dawnej jednostce wojskowej.

Po zrealizowaniu wszystkich projektów szacuje się, iż *Powierzchnia obszarów zdegradowanych poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu* wyniesie ok. **12 ha**, co stanowi 108% realizacji wartości docelowej wskaźnika określonej na etapie programowania. Ponadto, projekty przyczynią się do powstania **37** miejsc pracy na obszarach zdegradowanych.

Realizacja pozostałych projektów w ramach działania 6.2 wciąż trwa. Ciekawym i niezwykle cennym ze względów historycznych przedsięwzięciem jest *Zagospodarowanie zdegradowanych terenów przyzamkowych oraz rewitalizacja funkcjonalno-użytkowa zamku w Polskiej Cerekwi*. XVII-wieczny zamek należący w przeszłości do rodziny Opersdorffów (obecnie własność gminy) zostanie pokryty dachem, odtworzone zostaną ściany konstrukcyjne i stropy oraz wstawiona zostanie stolarka okienna i drzwiowa. Zmodernizowane zostaną także wnętrza zamku. Na parterze budynku planuje się utworzyć salę koncertową, która będzie mogła pełnić również funkcję galerii. Projekt przyczyni się do stworzenia warunków dalszego rozwoju zamku zwiększając tym samym atrakcyjność gospodarczo-inwestycyjną gminy. Dzięki projektowi powstanie miejsce spotkań dla społeczności lokalnej.

Ponadto, jako przykładową, można wskazać inwestycję w Korfantomie. Realizacja projektu *Adaptacja zabytkowej remizy OSP na centrum społeczno-kulturalno-edukacyjne w Korfantomie wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego* wpłynie korzystnie na wszystkie najważniejsze sfery życia mieszkańców. Przeprowadzenie gruntownej modernizacji nieużytkowanej remizy uratuje przed zniszczeniem unikalny w skali województwa opolskiego zabytek z ok. 1910 r. Przywróci nie tylko dawną świetność obiektowi architektonicznemu, ale także stworzy dla niego nowe funkcje. Przewiduje się bowiem rewaloryzację budynku wraz z przystosowaniem go na potrzeby społeczno-kulturalno-edukacyjne. Na parterze budynku zaprojektowano sale biblioteczne oraz sale wystawiennicze. Na piętrze mieścić się będzie tradycyjna czytelnia oraz czytelnia internetowa. W salach wystawowych planuje się stałą wystawę muzealną poświęconą historii i rozwojowi gminy oraz historii straży pożarnej na tym terenie. Dzięki odpowiedniemu wyposażeniu, ze wszystkich funkcji Centrum będą mogły korzystać także osoby niepełnosprawne.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W 2011 r. na zlecenie IZ RPO WO 2007-2013 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*. Przedstawione w raporcie wnioski dotyczą również przedsięwzięć wspartych w ramach Osi priorytetowej 6:

- wskazano rewitalizację jako jeden z obszarów, w którym zastosowanie komplementarności pozwala na osiągnięcie ponadprzeciętnych efektów synergii. Jest to o tyle istotne dla województwa opolskiego, że występowanie terenów zdegradowanych stanowi jedną z głównych słabości regionu, dlatego też długookresowe działania sprzyjające poprawie tej sytuacji są wyjątkowo istotne;
- efekty inwestycji związanych z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, w powiązaniu z innymi przedsięwzięciami (szczególnie tymi polegającymi na aktywizacji lokalnych społeczności), w dłuższej perspektywie czasowej powinny się przyczynić do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. Głównym efektem tych interwencji będzie bowiem systematyczna poprawa atrakcyjności danych terenów, zarówno jako miejsca do życia, jak i inwestowania;

- w obszarze rewitalizacji nie tyle rozkład przestrzenny interwencji, ile strategiczne planowanie władz poszczególnych gmin/powiatów może doprowadzić do zasadniczych zmian na terenach tego wymagających;
- ewaluator wskazał również przykłady dobrych praktyk w zakresie komplementarności:
 - *Nysa*, jako miejsce, gdzie zachodzi duże prawdopodobieństwo obecności istotnych efektów synergii, bowiem władze tego miasta od kilku lat podejmują wysiłki na rzecz poprawy stanu terenów i infrastruktury publicznej, w celu podniesienia ich atrakcyjności. Działania te powinny się przełożyć na poprawę warunków życia jego mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej;
 - *Prudnik*, w którym pomimo punktowości niektórych inwestycji widoczne są przykłady strategicznego podejścia do problemu, m.in. kolejne inwestycje dotyczące rewitalizacji infrastruktury śródmieścia tego miasta (wcześniejsze działania podejmowano w ramach ZPORR 2004-2006).

⇒ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

IZ RPO WO 2007-2013 uwzględniła rekomendację KE w zakresie rozszerzenia jakościowego opisu zaawansowania Osi priorytetowej 6, poprzez przedstawienie informacji na temat zaobserwowanych efektów synergii oraz analizę utworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji projektów.

⇒ **Szczegółowe informacje – punkt 2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych oraz Załącznik XI Komplementarność**

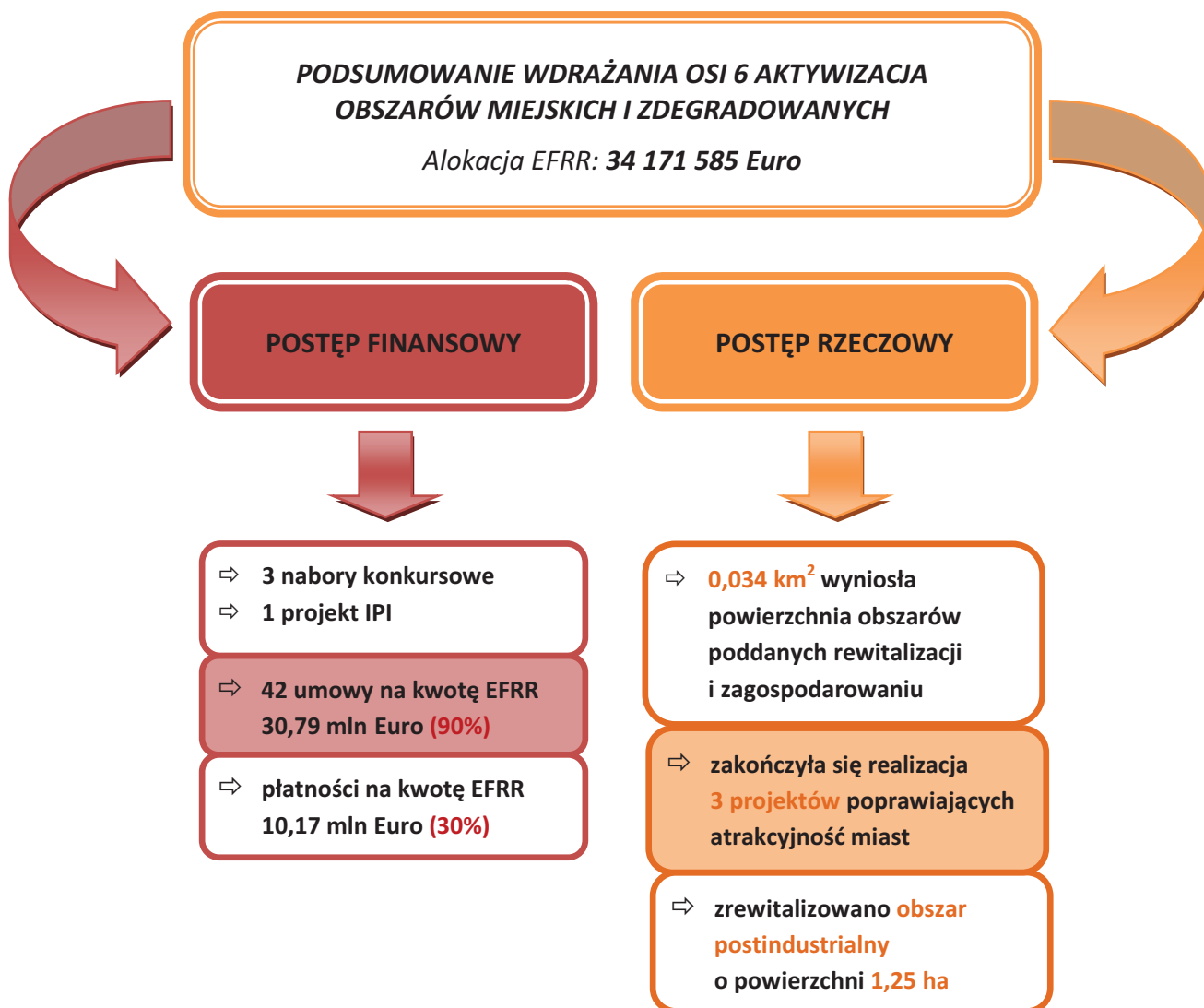
Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 6 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego. Oś priorytetowa 6 jako jedyna nie została zasilona dodatkowymi środkami w ramach przeglądu śródkresowego, dlatego obecnie nie są planowane nabory wniosków w tym obszarze. Jednak, w sytuacji pojawienia się oszczędności, IZ RPO WO 2007-2013 rozważy możliwość ogłoszenia dodatkowego naboru i/lub dofinansowania projektów znajdujących się na listach rezerwowych, tak aby zapewnić pełne wykorzystanie dostępnych środków, a nade wszystko osiągnąć w pełni cele założone na etapie programowania.

Ponadto, należy podkreślić, że IZ RPO WO 2007-2013 w przyszłym okresie programowania planuje nadal wspierać działania na rzecz rozwoju miast oraz rozwoju lokalnego, przy jednoczesnym zwiększeniu nacisku na społeczny i ekonomiczny wymiar rewitalizacji.

3.6.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*

3.7 OŚ PRIORYTETOWA 7 *Pomoc techniczna*

3.7.1 Osiąganie celów i analiza postępów

Ze środków *Osi priorytetowej 7* realizowane są zadania, których celem jest wsparcie administracji odpowiedzialnej za zarządzanie i realizację Programu, tj. IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia.

Na realizację zadań z zakresu przedmiotowej Osi przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **500 000 Euro** pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania. Całkowita kwota alokacji na tę Oś wynosi w ramach EFRR **13 314 344 Euro**, co stanowi **3%** środków na Program z EFRR.

W ramach Osi priorytetowej 7 realizowane są przedsięwzięcia wspierające IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia, tj. zapewniające m.in. wzrost i stabilność zatrudnienia oraz podniesienie jakości zasobów ludzkich zaangażowanych w realizację Programu, sprawny przebieg procesu zarządzania i kontroli RPO WO 2007-2013 oraz realizację działań informacyjno-promocyjnych.

⇒ **Szczegółowe informacje nt. wydatków poniesionych w ramach Osi – punkt 6. Pomoc techniczna**

Stan wdrażania Osi priorytetowej 7 od uruchomienia Programu

Wnioski po ocenie formalnej

- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **10 Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013**;
- ⇒ całkowita wartość wyniosła **11,68 mln Euro** [52,88 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **9,93 mln Euro** [44,95 mln PLN].

Podpisane umowy

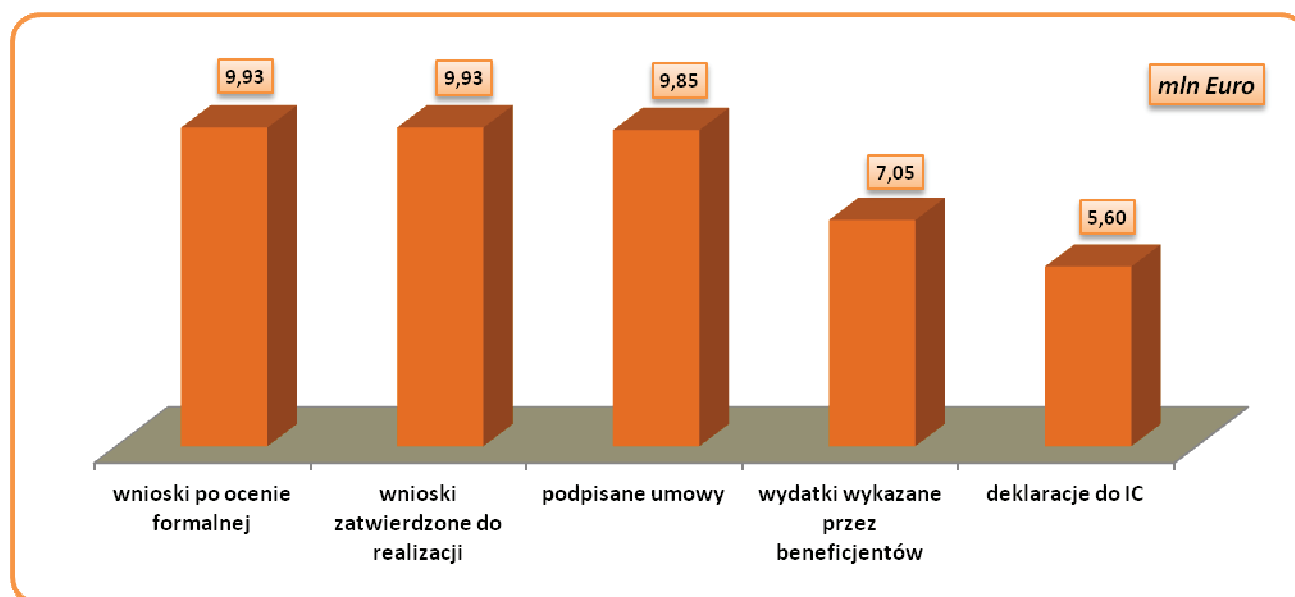
- ⇒ zawarto **5 umów o dofinansowanie** oraz podjęto **5 decyzji o dofinansowanie** projektów w ramach pomocy technicznej o całkowitej wartości **11,59 mln Euro** [52,46 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **9,85 mln Euro** [44,59 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł prawie **74%**.

Wnioski o płatność

- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **7,05 mln Euro** [31,94 mln PLN], co stanowi prawie **53%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi.

Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresie 68*.

Wykres 68. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 7 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 7 w okresie sprawozdawczym

Wnioski po ocenie formalnej

- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **2 Roczne Plany Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013**;
- ⇒ całkowita wartość wyniosła **2,59 mln Euro** [11,74 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **2,20 mln Euro** [9,98 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ w okresie sprawozdawczym zawarto **1 umowę o dofinansowanie** oraz podjęto **1 decyzję o dofinansowaniu** projektów w ramach pomocy technicznej o całkowitej wartości **2,52 mln Euro** [11,41 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **2,14 mln Euro** [9,70 mln PLN].
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **16%**.

Tabela 85. Realizacja Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013

Lp.	Roczny Plan Działań Pomocy Technicznej	Liczba umów/ decyzji		Wartość całkowita podpisanych umów/ podjętych decyzji	
		w okresie sprawozdawczym (1.01-31.12.2011)	od uruchomienia programu	w okresie sprawozdawczym (1.01-31.12.2011)	od uruchomienia programu
1.	IZ RPO WO 2007-2013	1	5	1,63	7,71
2.	IP II stopnia	1	5	0,89	3,88
SUMA		2	10	2,52	11,59

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **2,01 mln Euro** [9,1 mln PLN], co stanowi ponad **15%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach ww. Osi.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

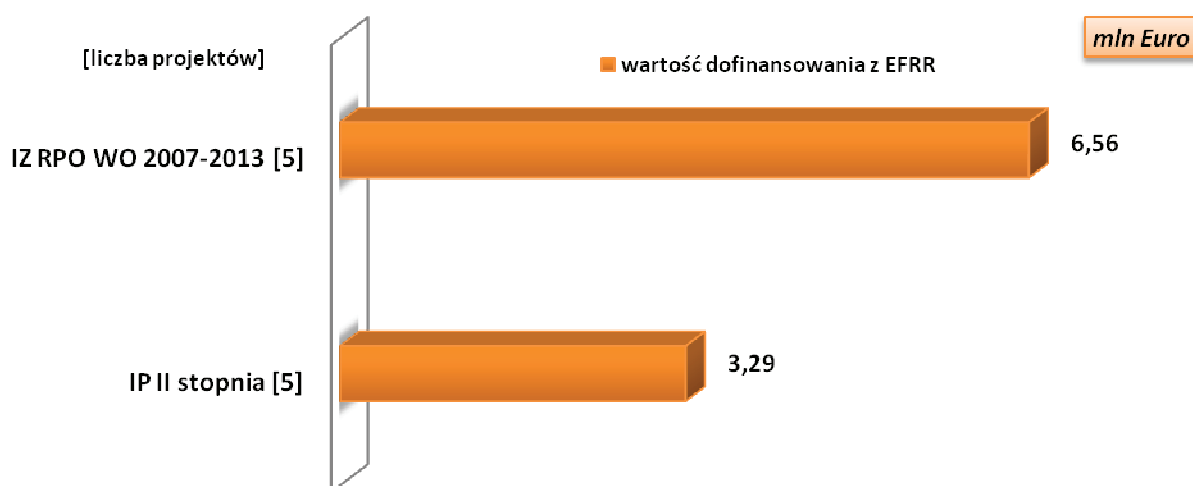
Oś priorytetowa 7 *Pomoc techniczna* służy wsparciu procesu zarządzania programem oraz wzmocnieniu potencjału administracyjnego instytucji zaangażowanych w realizację RPO WO 2007-2013. Działaniom tym przyporządkowane są 2 kategorie interwencji: 85 *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola* oraz 86 *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*.

Ze względu na specyfikę Osi nie wskazuje się projektów realizowanych w tym obszarze w ramach innych programów operacyjnych.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Beneficjentami środków w ramach Osi priorytetowej 7 są instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2007-2013, tj. Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 oraz Instytucja Pośrednicząca II stopnia. Obie instytucje działają w Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*, dlatego na wykresie przedstawiono liczbę i wartość projektów realizowanych przez poszczególne instytucje.

Wykres 69. Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 7 wg typów instytucji

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 7 realizowanych jest łącznie **10 RPDzPT**. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. zakończyła się realizacja **6 RPDzPT** Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia RPO WO 2007-2013 (na lata 2007-2008, 2009 oraz 2010 r.).

W ramach Osi priorytetowej 7 założono realizację 6 wskaźników produktu oraz 3 wskaźników rezultatu. Wszystkie wskaźniki są obecnie realizowane. Poziom realizacji wskaźników wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 7 prezentuje *Tabela 86*. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie według stanu na 31 grudnia 2011 r.

Tabela 86. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 7 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
7.1	Liczba miejsc pracy obsługujących program, współfinansowanych z Pomocy technicznej, w tym: [szt. (EPC)]	105	117,25	111,7	125,35	119,4
a	kobiety	78	95,75	122,8	102,15	131,0
b	mężczyźni	27	21,5	79,6	23,2	85,9
7.2	Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery) [szt.]	121	110	90,9	119	98,3
7.3	Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji i seminariów [szt.]	500	336	67,2	382	76,4
7.4	Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów [szt.]	63	33	52,4	56	88,9
Wskaźniki rezultatu						
7.5	Liczba beneficjentów uczestniczących w różnego rodzaju szkoleniach, konferencjach i spotkaniach informacyjnych dotyczących programu [osoby]	14 000	7 727	55,2	8 206	58,6
7.6	Potencjalna liczba odbiorców informacji umieszczonych w materiałach informacyjnych [osoby]	90 000	57 397	63,8	61 622	68,5
7.7	Liczba odwiedzin informacyjnych stron internetowych [szt.]	1 025 000	754 416	73,6	587 147	57,3

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz RPDzPT na lata 2007-2008, 2009, 2010. Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej 7 wyniósł blisko **74%**, natomiast poziom płatności **53%**. Osiągnięte wartości wskaźników wydają się być adekwatne do aktualnego stanu wdrażania Osi. Na obecnym etapie, biorąc pod uwagę szacowaną realizację: 4 wskaźniki osiągnęły wartość docelową; 1 wskaźnik przekroczył założoną na etapie programowania wartość docelową; 4 wskaźniki są nieosiągnięte. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że w kolejnych latach (następne Roczne Plany Działań Pomocy Technicznej) realizowane będą dalsze działania informacyjno-promocyjne, nie wydają się być one zagrożone nieosiągnięciem.

Szczegółowe informacje dotyczące poziomu realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

Obszar: Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola

Właściwa realizacja zapisów Programu zależy w dużej mierze od zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w proces jego wdrażania. W celu zagwarantowania odpowiednich zasobów kadrowych pozwalających na prawidłowe i efektywne wdrażanie Programu, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 oraz Instytucja Pośrednicząca II stopnia (oprócz wydatków na wynagrodzenia pracowników) zapewnia finansowanie udziału pracowników w różnych formach kształcenia zawodowego w obszarze wdrażania funduszy strukturalnych, w tym m.in. w studiach podyplomowych oraz kursach językowych. W okresie sprawozdawczym pracownicy instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2007-2013 uczestniczyli m.in. w szkoleniach z zakresu prawa zamówień publicznych, pomocy publicznej, prawa budowlanego w kontekście zamówień publicznych, korekt dokumentów finansowych w kontekście wdrażania Programu czy praktycznych aspektów stosowania przepisów podatku VAT.

Sprawną pracę osób zaangażowanych w realizację programu, a co za tym idzie efektywne wykorzystanie środków funduszy strukturalnych, warunkuje także odpowiednie przygotowanie miejsc pracy wraz z ich kompletnym i nowoczesnym wyposażeniem.

Dla zmierzenia postępu rzeczowego działań obejmujących wsparcie zdolności instytucjonalnej niezbędnej do realizacji RPO WO 2007-2013 określono 6 wskaźników produktu:

- ✓ **Liczba miejsc pracy obsługujących program, współfinansowanych z Pomocy technicznej, w tym:**
 - **kobiety**
 - **mężczyźni**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi blisko 112% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie ponad 119% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu wartość docelowa wskaźnika nie była modyfikowana;
- obecnie zagrożone jest osiągnięcie zakładanej wartości docelowej podwskaźnika *Liczba miejsc pracy obsługujących program współfinansowanych z Pomocy technicznej, w tym kobiety*, którego szacowana realizacja przekracza 130% wartości docelowej. Wynika to z faktu, iż IZ RPO WO 2007-2013 wybierając pracowników kieruje się przede wszystkim posiadanym doświadczeniem i kwalifikacjami kandydatów. Kobiety częściej startowały w konkursach oraz prezentowały wyższe kwalifikacje, dlatego stanowią większość osób zatrudnionych do obsługi Programu;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika oraz podwskaźnika dotyczącego *miejsc pracy dla mężczyzn* nie jest zagrożone.

- ✓ **Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery)**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 90,9% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 98,3% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu IZ RPO WO 2007-2013 zmniejszyła wartość docelową wskaźnika, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wskaźnika;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

Obszar: Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja

W ramach Osi priorytetowej 7 realizowane są także działania związane z monitorowaniem i ewaluacją oraz horyzontalne działania informacyjne i szkoleniowe dla administracji i dla beneficjentów, wspomagające prawidłowe przygotowanie projektów realizowanych w ramach Programu. Ponadto, działania te służą podniesieniu poziomu wiedzy opinii publicznej o roli Unii Europejskiej we wspieraniu rozwoju regionalnego państw członkowskich oraz rezultatach tego wsparcia.

Dla zmierzenia postępu rzeczowego działań obejmujących działania informacyjno-promocyjne do realizacji RPO WO 2007-2013 określono 3 wskaźniki rezultatu:

✓ **Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji i seminariów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 67,2% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 76,4% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu docelowa wartość wskaźnika nie była zmieniana;
- biorąc pod uwagę zaplanowane do realizacji kolejne *Roczne plany działań* i działania informacyjno-promocyjne, wartość docelowa wskaźnika powinna zostać osiągnięta.

✓ **Liczba beneficjentów uczestniczących w różnego rodzaju szkoleniach, konferencjach i spotkaniach informacyjnych dotyczących programu**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 55,2% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 58,6% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu docelowa wartość wskaźnika nie była zmieniana;
- biorąc pod uwagę zaplanowane do realizacji kolejne *Roczne plany działań* i działania informacyjno-promocyjne, wartość docelowa powinna zostać osiągnięta.

Od początku uruchomienia Programu przeprowadzono **336** szkoleń, konferencji i seminariów. Uczestniczyło w nich łącznie ponad **7,7 tys. osób**. W ramach RPDzPT na 2011 r. w okresie sprawozdawczym przeprowadzono szkolenia specjalistyczne dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów w dwóch blokach tematycznych: przygotowanie projektu oraz rozliczenie i kontrola projektu w ramach RPO WO 2007-2013. Zrealizowane tematy szkoleń dotyczyły: zarządzania projektem, przygotowania i realizacji projektów partnerskich (partnerstwa JST oraz partnerstwo publiczno-prawne) w ramach RPO WO 2007-2013, rozliczania projektów, w tym księgowania i kwalifikowalności kosztów, listy płac osób zatrudnionych w ramach projektu RPO WO 2007-2013, jak również zamówień publicznych finansowanych ze środków RPO WO 2007-2013.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym organizowano spotkania informacyjne dla beneficjentów m.in. z zakresu potencjalnych możliwości pozyskania środków z funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, zasad kontraktacji, rozliczania i kontroli projektów. W związku ze zmianą zapisów w zakresie stosowania zamówień publicznych zorganizowano również cykl spotkań z beneficjentami w zakresie omówienia przedmiotowych zmian i ich wpływu na proces przygotowywania dokumentów do rozliczania.

Organizacja różnego rodzaju spotkań z beneficjentami zwiększyła dostęp do informacji na temat możliwości ubiegania się o dofinansowanie oraz obowiązków beneficjenta w zakresie realizacji, monitoringu, sprawozdawczości i kontroli projektów. Udział w szkoleniach pozwolił ponadto nabyć beneficjentom praktyczne umiejętności w aspekcie rozliczania wniosków o płatność czy promocji projektów unijnych przy wykorzystaniu standardowych i niestandardowych kanałów komunikacji.

Ponadto, w grudniu 2011 r. zorganizowano konferencję regionalną pn. *Województwo Opolskie po 2013 r. Działania na rzecz inteligentnego, zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, podczas której m.in. zaprezentowano główne założenia Komisji Europejskiej w sprawie polityki spójności po 2013 r.

✓ **Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 52,4% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 88,9% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu docelowa wartość wskaźnika nie była zmieniana;
- wg stanu na koniec 2011 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

W celu sprawnej i efektywnej realizacji Programu od początku wdrażania opracowano **33** ekspertyzy i analizy. Oprócz ekspertyz, które były odpowiedzią na problemy pojawiające się w trakcie wdrażania RPO WO 2007-2013 w obszarach wymagających dodatkowej specjalistycznej wiedzy, m.in. przeszacowanie wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013 czy opracowanie kryteriów strategicznych w ramach RPO WO 2007-2013, zlecane były również badania ewaluacyjne. Od początku uruchomienia Programu przeprowadzono 8 badań ewaluacyjnych, w tym 2 w okresie sprawozdawczym dotyczące: komplementarności interwencji podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia oraz oceny przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim.

✓ **Potencjalna liczba odbiorców informacji umieszczonych w materiałach informacyjnych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 63,8% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 68,5% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu IZ RPO WO 2007-2013 zwiększyła wartość docelową wskaźnika, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wskaźnika;
- biorąc pod uwagę zaplanowane do realizacji kolejne *Roczne plany działań* i działania informacyjno-promocyjne, wartość docelowa wskaźnika powinna zostać osiągnięta.

Zgodnie z zapisami *Rocznego planu działań informacyjnych i promocyjnych na rok 2011 w ramach RPO WO 2007-2013*, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 (we współpracy z IP II stopnia) zrealizowała m.in. cykl informacyjny w mediach (lokalne radio i telewizja) prezentujący w przystępny sposób dotychczasowe doświadczenia beneficjentów realizujących projekty w ramach RPO WO 2007-2013 oraz zachęający i motywujący potencjalnych beneficjentów do aplikowania w kolejnych konkursach. Cykl poprzez prezentację dobrych praktyk przybliżył opinii publicznej warunki ubiegania się o dofinansowanie i zasady realizacji projektów unijnych. W okresie sprawozdawczym wyemitowano materiały w obszarach: przedsiębiorczość, społeczeństwo informacyjne, turystyka, edukacja, kultura, rewitalizacja, transport, ochrona środowiska oraz ochrona zdrowia.

Warto wymienić także audycje emitowane w lokalnej stacji radiowej, które podkreślały znaczenie polityk horyzontalnych w realizacji projektów unijnych. W zakresie polityki równości szans wyemitowano audycję pn. *Być kobietą – Opolanka, Polka, Europejka. Opolanka korzysta z odnowy biologicznej*. Natomiast w audycji *Mrowisko – rozwój infrastruktury informatycznej i nowoczesnych technologii IT na opolskich uczelniach* pokazano jak młodzież studencka korzysta z szans, jakie dają inwestycje w rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 kontynuowała ponadto podejmowane wcześniej działania informacyjne, m.in. publikację 4 numerów Biuletynu Informacyjnego *Opolskie w Unii*, z których każdy

poświęcony był osobnej tematyce: innowacjom, ochronie środowiska, edukacji, transportowi; publikację ulotek i broszur informacyjnych dot. m.in. instytucji poręczeniowych i pożyczkowych; sposobu prawidłowego przygotowania wniosku o płatność, promocji projektu czy przygotowania się do kontroli projektu. Ponadto w 2011 r. wydano publikacje informacyjno-promocyjne pt. *Opolskie naj!*; *Fundusze europejskie – mity i rzeczywistość. Praktyczny poradnik dla beneficjentów RPO WO 2007-2013*; *Jak zmienia się opolskie dzięki funduszom europejskim*; *Czy warto korzystać z funduszy? – Duży może więcej, ale mały może lepiej czyli... jak mała Opolszczyzna radzi sobie z wykorzystywaniem środków unijnych*. Wszystkie przygotowane materiały informacyjne i promocyjne znalazły ponad **57 tys. odbiorców**.

✓ **Liczba odwiedzin informacyjnych stron internetowych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 73,6% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 57,3% wartości docelowej;
- w ramach przeglądu śródkresowego Programu IZ RPO WO 2007-2013 zwiększyła wartość docelową wskaźnika, co wynikało ze zmiany metodologii szacowania wskaźnika;
- biorąc pod uwagę zaplanowane do realizacji kolejne *Roczne plany działań* i działania informacyjno-promocyjne, wartość docelowa wskaźnika powinna zostać osiągnięta.

Zarówno IZ RPO WO 2007-2013 jak i IP II stopnia prowadziły strony internetowe (www.rpo.opolskie.pl oraz www.ocrg.opolskie.pl), na których na bieżąco zamieszczane i aktualizowane były wszystkie dokumenty z zakresu wdrażania Programu oraz informacje przydatne beneficjentom/potencjalnym beneficjentom. Strony internetowe obu instytucji do końca 2011 r. odwiedziło ponad **754 tys. osób**.

Dodatkowe informacje nt. wykorzystania środków pomocy technicznej oraz całości działań informacyjno-promocyjnych podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013 zaprezentowano w punkcie 6 sprawozdania *Pomoc techniczna* oraz *Załączniku VIII*.

➡ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badania ewaluacyjnego dotyczącego postępu wdrażania podejmowanych interwencji w ramach Osi priorytetowej 7.

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi

Podczas spotkania rocznego z Komisją Europejską, które miało miejsce w listopadzie 2011 r. w Opolu, przedstawiciel Komisji Europejskiej podkreślał, iż w celu sprawnego wdrażania obecnego oraz przyszłego RPO niezbędne jest wykwalifikowana i stała kadra. Zaznaczył, iż personel instytucji zaangażowanych we wdrażanie powinien być dobrze wynagradzany oraz podkreślał konieczność pełnego wykorzystania środków pomocy technicznej.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

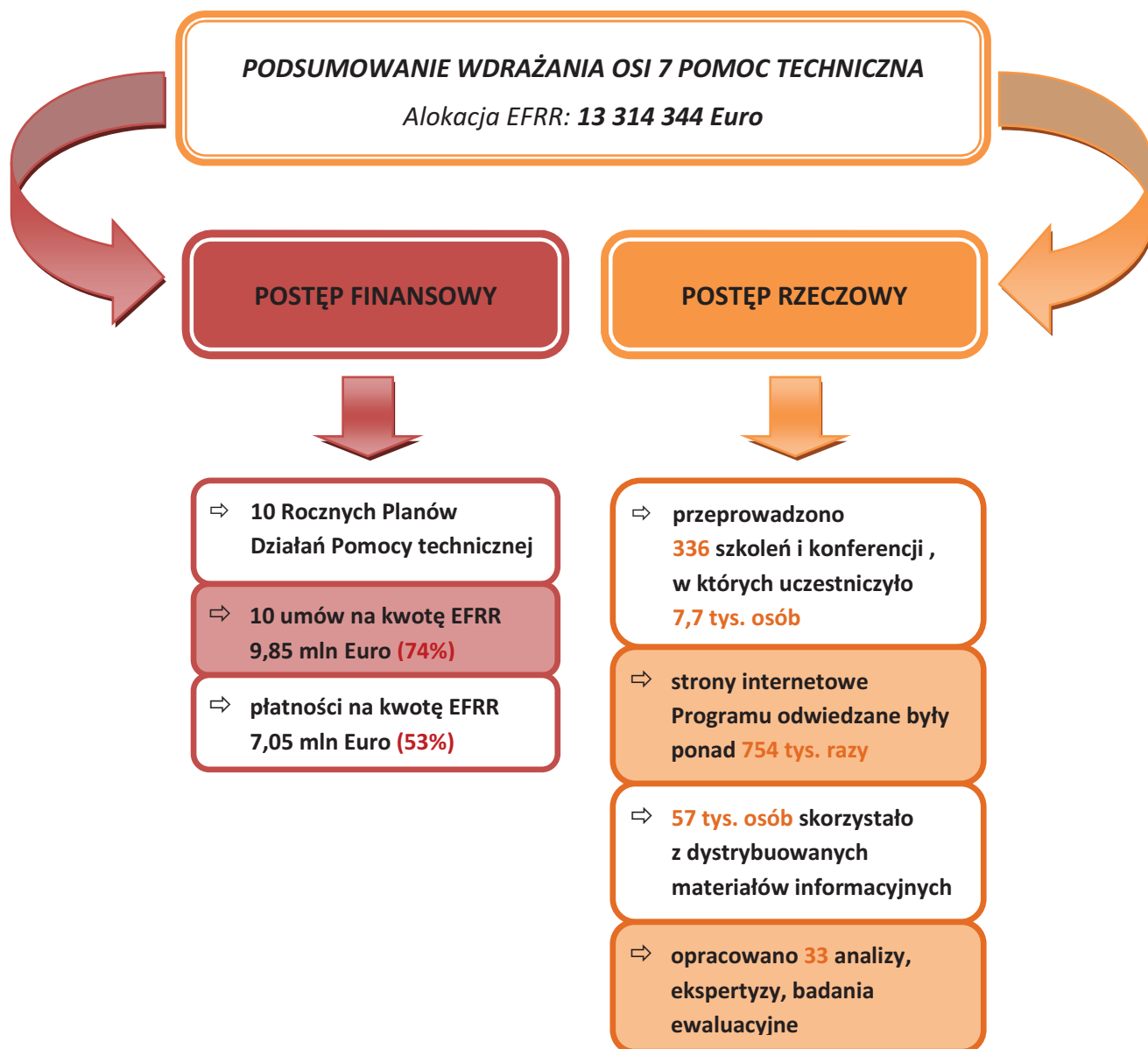
IZ RPO WO 2007-2013 na bieżąco monitoruje postęp wdrażania Osi priorytetowej 7 zarówno w zakresie postępu finansowego, jak i rzeczowego, mając na celu zapewnienie sprawnego funkcjonowania procesów zarządzania i wdrażania Programem.

Dotychczasowe nakłady przeznaczone na wdrażanie Osi priorytetowej 7 wpłynęły na sprawną i efektywną realizację RPO WO 2007-2013. Poniesione wydatki umożliwiły sprawne funkcjonowanie procesów zarządzania i wdrażania Programem poprzez m.in.: zagwarantowanie odpowiednio przygotowanego i wykwalifikowanego zespołu pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2007-2013,

dokształcanie personelu, zapewnienie odpowiedniego zaplecza technicznego umożliwiającego sprawną i efektywną pracę.

3.7.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 7 *Pomoc techniczna*

4. Programy EFS: spójność i koncentracja

Punkt ten nie ma zastosowania w odniesieniu do RPO WO 2007-2013.

5. Programy EFRR/Funduszu Spójności: duże projekty

Zgodnie z RPO WO 2007-2013 nie przewiduje się finansowania wydatków związanych z realizacją dużych projektów.

6. Pomoc techniczna

Beneficjenci pomocy technicznej RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym realizowali **2 projekty**: każda z instytucji realizowała *Roczny Plan Działań Pomocy Technicznej RPO WO 2007-2013 na 2011 rok*.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym podjęto 1 decyzję oraz podpisano 1 umowę o dofinansowaniu *Rocznego Planu Działań Pomocy Technicznej RPO WO 2007-2013 na 2012 r.* (jeden, dotyczący Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013; drugi, dotyczący Instytucji Pośredniczącej II stopnia RPO WO 2007-2013). Całkowita wartość na jaką opiewały ww. Roczne Plany Działań to **2,52 mln Euro** [11,41 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **2,14 mln Euro** [9,70 mln PLN].

W okresie sprawozdawczym zostało złożonych **17 wniosków o płatność** o ogólnej wartości wydatków kwalifikowalnych **2 394 563,13 Euro** [10 840 187,29 PLN], w tym wartość dofinansowania z EFRR wyniosła **2 035 378,60 Euro** [9 214 158,93 PLN]. Wartość wydatków ujętych we wnioskach o płatność według stanu na koniec 2011 r. przedstawiono w *Tabelach 87-89*. Obejmowały one finansowanie kosztów związanych głównie z zatrudnieniem pracowników i ich szkoleniem, wyposażeniem biur, prowadzeniem kampanii informacyjno-promocyjnej RPO WO 2007-2013, organizacją i obsługą procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu, tłumaczeniami, wsparciem eksperckim, doradztwem specjalistycznym, badaniem ewaluacyjnym, analizami, ekspertyzami, organizacją szkoleń specjalistycznych i warsztatów dla beneficjentów Programu. Ponadto, w ramach pomocy technicznej w okresie sprawozdawczym odzyskano środki o wartości EFRR **118 972,74 PLN**.

W ramach Rocznych Planów Działań, realizowanych w okresie sprawozdawczym przez IZ RPO WO 2007-2013 i IP II stopnia RPO WO 2007-2013, poniesione wydatki nie przekraczają kwot zarezerwowanych na nie w ramach poszczególnych kategorii wydatków.

Tabela 87. Wartość wszystkich wydatków dokonanych w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych kategorii (w okresie sprawozdawczym)

[w Euro]

Lp.	Rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	2	3	4
1.	Zatrudnienie/wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	1 700 331,84	1 445 282,07
2.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	31 977,70	27 181,05
3.	Utrzymanie odpowiedniego zaplecza techniczno-organizacyjnego dla wdrażania Programu	231 669,83	196 919,34
4.	Organizacja i obsługa procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu	35 814,99	30 442,73
5.	Ewaluacje, analizy, ekspertyzy	23 082,70	19 620,29
6.	Spotkania informacyjne, szkolenia, konferencje, warsztaty dla beneficjentów RPO WO 2007-2013	44 044,74	37 438,03
7.	Akcje informacyjno-promocyjne w mediach (regionalnych, lokalnych, krajowych), w tym publikacja ogłoszeń o naborach projektów	119 924,01	101 935,39

Lp.	Rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	2	3	4
8.	Materiały informacyjno-promocyjne, powielanie, druk materiałów informacyjnych, realizacja innych akcji promocyjnych	206 557,37	175 573,76
9.	Obsługa procesu kontroli projektów	1 159,95	985,94
RAZEM		2 394 563,13	2 035 378,60

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Tabela 88. Wartość wszystkich wydatków kwalifikowanych zrealizowanych w okresie sprawozdawczym według głównych kategorii

[w Euro]

Kategoria interwencji: 85			
Lp.	Planowane działanie/rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	Zatrudnienie/wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	1 700 331,84	1 445 282,07
2	Podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	31 977,70	27 181,05
3	Stworzenie i doposażenie odpowiedniego zaplecza techniczno-organizacyjnego dla wdrażania Programu	231 669,83	196 919,34
4	Organizacja i obsługa procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu	35 814,99	30 442,73
5	Obsługa procesu kontroli projektów	1 159,95	985,94
Koszt całkowity dla kategorii interwencji: 85		2 000 954,31	1 700 811,13
Kategoria interwencji: 86			
Lp.	Planowane działanie/rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	Akcje informacyjno-promocyjne w mediach (regionalnych, lokalnych, krajowych), w tym publikacja ogłoszeń o naborach projektów	119 924,01	101 935,39
2	Materiały informacyjno-promocyjne, powielanie, druk materiałów informacyjnych, realizacja innych akcji promocyjnych	206 557,37	175 573,76
3	Ewaluacje, analizy, ekspertyzy	23 082,70	19 620,29
4	Spotkania informacyjne, szkolenia, konferencje, warsztaty dla beneficjentów RPO WO 2007-2013	44 044,74	37 438,03
Koszt całkowity dla kategorii interwencji: 86		393 608,82	334 567,47
Całkowita wartość dla obydwu kategorii		2 394 563,13	2 035 378,60

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Tabela 89. Liczba i wartość wszystkich projektów/planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)

[w Euro]

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/umowami od początku realizacji programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od początku realizacji programu	% środków dostępnych na to zadanie w osi priorytetowej ³⁵
1	2	3	5	6
1.	Szkolenia	10	261 319,95	2,65 %
2.	Zatrudnienie		6 202 963,67	62,97 %
3.	Sprzęt komputerowy		1 282 773,93	13,02 %
4.	Wypożyczenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych			
5.	Promocja		1 216 565,39	12,35 %
6.	Ekspertyzy/ doradztwo		240 113,22	2,44 %
7.	Ewaluacje			
8.	Kontrola/audyt		14 536,13	0,15 %
9.	Organizacja procesu wyboru projektów		326 500,89	3,31 %
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów			
11.	Inne: spotkania informacyjne, szkolenia dla beneficjentów, warsztaty dla beneficjentów		274 633,67	2,79 %
12.	Inne: tłumaczenia, wsparcie eksperckie, doradztwo specjalistyczne, negocjacje Programu		31 446,83	0,32 %
RAZEM		10	9 850 853,68	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

* Ze względu na to, iż pozycje „Sprzęt komputerowy” i „Wypożyczenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych” stanowią część jednej kategorii wydatków w ramach Rocznych Planów Działań, związanej z utrzymaniem odpowiedniego zaplecza organizacyjno – technicznego, dane nt. kosztów w ramach obydwu rodzajów wydatków wykazano sumarycznie, podobnie jak ma to miejsce w składanych przez obie Instytucje wnioskach o płatność. Z tego względu wydatki te nie zostały rozdzielone na odrębne rodzaje, wskazane w Tabeli 89. Analogiczna sytuacja wystąpiła w odniesieniu do pozycji:

- „Organizacja procesu wyboru projektów” i „Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów”, które w RPDz i wnioskach o płatność traktowane są jako jedna kategoria wydatku, tj. „Organizacja i obsługa procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu” w przypadku IZ RPO WO 2007-2013 i „Obsługa procesu oceny wniosków o dofinansowanie, oraz wykonanie ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów, opinii prawnych, itp.” w przypadku IP II RPO WO 2007-2013;
- „Ekspertyzy/ doradztwo” i „Ewaluacje”, które w RPDz i wnioskach o płatność traktowane są jako jedna kategoria wydatku, tj. „Ewaluacje, analizy, ekspertyzy” w przypadku IZ RPO WO 2007-2013 i „Działania o charakterze informacyjno-promocyjnym (np. druk ogłoszeń prasowych, ulotek, publikacje ogłoszeń, wykonanie ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów, opinii prawnych, itp.)” (kat. 86) lub „Obsługa procesu oceny wniosków o dofinansowanie, oraz wykonanie ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów, opinii prawnych, itp.” (kat. 85) w przypadku IP II RPO WO 2007-2013.

³⁵ Informacja nt. potencjalnego, procentowego podziału całości środków z EFRR między poszczególne typy projektów w osi priorytetowej PT, wg stanu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego. Wartości należy wyliczyć w procentach jako iloraz: wartości dla danego typu projektu wynikającej z umów/decyzji/zatwierdzonych ramowych planów działań, liczonej narastająco od uruchomienia programu (w części EFRR) oraz wartości ogółem dla wszystkich umów/decyzji/zatwierdzonych ramowych planów działań w ramach osi priorytetowej Pomoc Techniczna na lata 2007-2013, liczonej narastająco od początku realizacji programu (w części EFRR) * 100%. Suma w tej kolumnie powinna wynosić zawsze 100%.

- ➡ *Szczegółowe informacje nt. wartości i procentowego udziału w Programie, stanu wdrażania oraz problemów z wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc techniczną – punkt 3.7 Oś priorytetowa 7 Pomoc Techniczna*

7. Promocja i informacja

Dane dotyczące promocji i informacji zostały zawarte w *Załączniku VIII* do sprawozdania. Ponadto przykłady dobrych praktyk z zakresu informacji i promocji stanowią *Załącznik XII*.